mi madre

P. Ouidii Metamorphoseos cum laudatis interpretationibus libri

doña anna de mora

Ad illustrissimum Mantuæ principem Franciscum Gonzagam Raphaelis
R[illegible] enarrationum in Ouidii metamorphosin præfatio.

Ogitanti mihi Iocũdissime Princeps: cui potissimũ meas in Ouidii metamorphosin enarratiões dicarẽ: tu in primis occurristi: qui hoc quãtulocũq; muuere dignus esse uidereris. Tantus est.n.cũ aliar; uirtutum: tum singularis ac ppe diuinæ liberalitatis tuæ splẽdor: ut ab omnibus celebrari immortalitatiq; consecrari merearis. Excellenti itaq; uirtuti ex philosophor; oium sentẽtia: laus: honor: & gloria debetur. Tu uero nihil pulchrius honorificẽtiusq; esse existimas q̃ diuitias & opes: qbus indies magis magisq; abũdas: ad magnificentiã benignitatẽq; cõferre. Hinc.n.(& merito quidẽ fit): ut nõ solum strenuissimi quiq; milites ad te certatim confugiãt: sed cũ alii Italiæ Principes te colant & admirent: tum grauissimus sapientissimusq; Venetorum Senatus te sibi quocũq; officii genere deuinciat: indiesq; habeat cariorem. Ex tãta itaq; liberalitate facile cognoscit eam tibi ingenitã esse animi magnitudinẽ: ut & alta expetas: & præclara sis gesturus: & uiam ad imortalem gloriã affectes. Omnes siquidẽ impatoriæ uirtutes in te sic refulgent: ut Scipioni illi maiori: q quattuor & uiginti ãnos natus impator aduersus Pœnos in Hispaniã a senatu populoq; Romano fuit missus: merito sis æquiparãdus. Vt.n.corporis excellentẽ formã ue-
teq; im[illegible] dign[illegible] Principe robur omittamus: quis tuũ in assiduis exercitatio-
[illegible]tudinẽ: in puidendo cõsilium: in agẽdo industriã: in cõfici
[illegible]re admirerẽ: Tu nulla pluuia: nullis niuibus: nullo æstu ab
[illegible]erreris. Tu sũma oibus in rebus tempantia: fide: iustitia eẽ:
[illegible]u singulari facilitate sic animos & ciuium & militũ ad te
[illegible]s: sed par infimis esse uidearis. Tu deniq; artis militaris sci
[illegible]s impatoribus cũ ab aliis oibus: tum a Ioãne Frãcisco Pa
[illegible]ssimoq; senatore ascribendus esse censearis. Tametsi au
[illegible]gi negociis: q̃ ut huic operi legẽdo uacare possis: tũ si
[illegible] inuenies sic enarratiõibus nostris illustrata: ut
delectabuut. Nihil est.n.quod ad rei mi-
[illegible]Ouidii metamorphosi nõ habe
lia: ut stratogemata: ut ducum
[illegible]tribũtur: ut plerisq; tibi inter
[illegible]cilius sumamus: auctorẽ
[illegible]: Gigantum aduersus
[illegible]m mundi ipsius opi
u: Eor; uero q deo
q; uiuant: sic ubiq;
s in lupum trans-
[illegible] deo supplicia
[illegible]tus terra-
tores: p-
[illegible]uratione
ntibus cu
[illegible]lios om
ninus

lapsequam utiliter —e uirtutum uitiorumq; exemplis descripta: nonne contentiosis phi
losophorum disputa ationibus humanæ uitæ cõmodiora sunt iudicanda: Iam præclara
heroum gesta concin ne elegãterq; in hoc pulcherrimo opere enarrata: Nõne iis principi
bus qui de humano genere bene mereãtur: immortalẽ gloriã propositã esse testantur?
quis poeta vir mag—gnanimus ad magna gerẽda nõ excitetur? qui legat cum alios He
roas qui plurimi sunt t quidem) q̃ ut obiter possint numerari: tum Herculem illum non
modo imminentibus ic uiu sq; poetæ carminibus celebratum: sed in deorum quoq; nume
ro publico omnium c onsensu fuisse trãslatum? Q uis artem militarem ad cuius gloriã
te natum esse ... magis magisq; reipsa declaras: nõ amplectitur? qui priscorum impe
ratorum virtutem & triumphos ab Ouidio lepidissime decantatos recognoscat? Sed q̃d
de metamarphosi m ulta? Exemplar mihi ut semel dicam totius humanæ & ciuilis ui
tae esse videtur adeo plane. adeo copiose quæcũq; nõ eruditum modo: uerũ dicẽdi quo
que dicendi peritum ... efficere possunt: a facũdissimo poeta explicãtur. Nec iniuria Græci
(quãuis se oĩbus aliis natiõibus disciplinas tradidisse: ac nullius ipsi auxilio prorsus i
digere uideri uelint) hoc tamẽ opus propter maximã rerũ cognitu pulcherrimarũ co
piam e nostra lingua in suã omni studio interprætãdum uertẽdũq; curarũt: ut per q̃ mi
rãdum sit: hactenus in tãta scriptorum turba citra ullã accuratam expositiõem apud no
stros ita iacuisse: ut a paucis admodũ perlegeretur: cũ præsertim & uariã plerisq; in lo
cis exposcat eruditiõem: & in primis adolescẽtibus laudatarum artium studio destinatis:
sit prælegẽdum. Nõ solũ. n. ueteres historiæ: quæ propter antiquitatẽ fabularum loco ha
bẽtur: ex uetustissimis auctoribus collectæ elegãter ab Ouidio describũtur: sed ita &
geographiæ & astrologiæ & musicæ & artis oratoriæ: & moralis naturalisq; philoso
phiæ ratio exprimitur: ut cui Ouidii Metamorphosis bene percepta sit: facillimum ad
oẽs disciplinas aditũ habiturus: neq; difficultatis quicq̃ in ullo fere poeticorum operum in
uẽturus esse uideatur. Q uicquid. n. præclari Musæus: Orpheus: Linus: Home. Tyrtæ
us: Hesiodus: Panysis: Antimachus: Aratus: Pisandros: Nicãder. Euphorion: Theocri
tus: Apollonius qui argonautica scripsit. Callimachus. Philetas: Mimnermus Pinda
rus. Stesichorus: Alcæus: Simonides: Ibycus: Bacchylides: Anacreõ: Alcman: Sapp
Corynna: Archilocus: Ananias: Hipponax: Ariõ: Thespis: Phrynichus: Aeschylus: S
phocles: Eurypides: Ion: Acheus: Cratinus: Eupolis: Phærecrates: Aristophanes: Me
nãder: Philemõ: Philistiõ: Herodotus: Diodo. aliiq; prisci & poetæ & historici lit
monumẽtis cõmẽdarunt: id omne Ouidius in suã Metamorphosin trãstulisse uide
Q uare & moribus adolescentũ & studiis rectius cõsuluissent: qui uerbosa nuper i
opera quædã lasciuiora q̃ ut pueris sint exponẽda perceptuq; ... ima ... omentatiõ
certatim emiserũt: si Metamorphosin suscepissem enarrãdam ... ertim ael E
giæ in quibus amores describũtur: nedũ poemata in quibus
Q uintiliani sñia minime sint pueris prælegẽdæ: ne tenell
tut affectu: qui disciplinarum studiis maximis hostis a sapi
iudicatur. Ac ne quis temere ab ista oium fere æta
sentire miretur: liber Q uintiliani ipsius de in
describere præceptum. Cætera inquit admonit
tes tracturæq; altius quicquid rudibus & oiu
sed uel magis quæ honesta sũt: discant: Ideoq;
Vergilio lectio iciperet: quãq̃ ad itelligendas co

Sed huic rei superest tempus. Nec enim semel legentur. interim et sublimitate heroici
carminis animus assurgat: & ex magnitudine rerum spiritum ducat & optimis imbua
tur. Vtiles Tragœdiæ: alunt & Lyrici: si tamen in his non auctores modo / sed etiam par
tes operis elegeris. Nam & græci licenter multa & Horatium in quibusdam nollem in
terpretari. Elegia uero utiq; quæ amat & hendecasyllaba & quibus sunt commata sota
deorum (nam de sotadeis ne admonendum quidem est) amoueantur ut fieri potest. Si n
minus: ad firmius ætatis robur reseruentur. Hæc Quintilianus: ex quibus facile colli
gitur eos adolescentum & studiis & moribus plurimum obesse: quia ea quæ nec pueris
sunt prælegenda: nec ulla indigent enarratione: ita exponunt: ut infantibus cibos nutricum
cum more mandere uelle uideantur: perinde atq; si pueris discentibus & non pueros
docentibus istiusmodi cōmenta scriberētur. Quod si ulla librorum penuria laborare
tur: studiosis iuuenibus uelle consulere uideri possent. Nunc in tanta fertilitate quid
opus est illa in auctorū marginibus iculcare? quæ unusquisq; uel ultra primas literas
ꝓgressus de uno libro in alium facile transcribere possit? Huc accedit quia ista ambi
tiōe plurima cōgerendi fere officii sui cōmentatores isti: ut ego quoq; hoc uerbo utar:
obliuiscuntur: ut pleraq; obscuriora auctorū sensa: id quod in primis aliquid exponere
uolēti est necessariū: nequaq̄ enodentur: & quod turpissimū est loca deprauata nō so
lū nō corrigātur: sed ut sunt corrupta & legātur & exponātur: cum grāmatici uel pri
mum sit opus emendate legere: & quæ difficiliora uideātur: ita exponere: ut facile per
cipi possint. Nūc isti suis ineptiis omnia cōfundētes: dum cōmenta sua nihil nō uulga
re omnibusq; litteratoribus tritum ac penitus superuacuū cōtinentia accuratis præstā
tum grāmaticorū enarrationibus inserantur: ac potius anteferantur: totiq; librorū mar
gines inanibus nugis impleantur: pulchre sibi expositoris officio functi esse uidentur:
cum & quæ alias perspicua sunt: uerborū multitudine obscurentur: & quæ difficulta
tis aliquid præ se ferunt: aut puerse exponātur: aut silētio inuoluātur. Quod si quid il
lorum operū: quæ nōdum a quoq̄ fuerūt enarrata: isti (noibus parco uiuentium) susci
perent exponēdum: neq; sua laude fraudādi forēt: & quantum iudicio doctrinaq; uale
nt: facile possent ostētare. Nunc uero in tanta librorum copia iis dūtaxat: quæ ab aliis
ecte elegāterq; illustrata fuerunt: uulgaria quædam adiicientes: quid aliud assequūtur
quod se nō imperitos modo: sed uanos quoq; ac futiles aperte profitentur? & dum
ritis eruditi uideri uolunt: (ut Quintiliani uerbis utar:) imperiti doctis uidentur.
o uero ab istorum ambitione longe alienus pauca admodum quæ necessaria uide
ur: in Metamorphoseos expositionem deduxi: in primisq; illud curaui: ut complura
uæ falsorum correctorum temeritate fuerant deprauata: corrigerentur: & quæ i
n cuius[...]me de tam egregio opere meriti interpositiōe insulsissime fue
ur: itaq; omnia disponerentur: ut reddita sibi esse Metamor
liunus in uariis scriptorum opinionibus recēsendis: sum i
m sic uni addictum esse animaduerti: ut ne ad alias quidē
Ioue: Baccho: Hercule: Theseo aliisq; & diis & He
et: finis operi inuentus nō fuisset. Neq; infi
mihi ignota esse nihil pudet inter exponendū
um aliquid ignorare inter uirtutes grāmatici
erpauci admodum extēt: quos Ouidius secta
anda sit: si quædam inenarrata reliqui. Vt enim

Nisi aliud studiu a liis profuerim:illud certe effeci:ut multi quæ a me fuerunt prætermissa
omni studio sint ut inquisituri:& cõmentationes suas quæ decem iam annos uel epistolis
iactate spe ctantur:tandem meis enarrationibus perlectis sint edituri. Quod enim
hatenus nemo in Ouidii Metamorphosin quicquã expositionis emisit:ignotæ quæ-
quædam fabulæ causa fuisse uidentur:quas quidem ut pulchrum esset nõ ignorare:sic
propterillas tam egregium opus adolescentibus eloquentiæ studio destinatis:nõ præ-
legere Dignum esse uidebatur. Quamobrem tantum abest:ut me huiusce lucubra-
tionis pœniteat : ut uel maxime læter una cum Ouidii Metamorphosi : in qua Ho-
meri illius Mantuani opiniones ubiq; approbantur:Francisci Gonzagæ Mantuani pri
cipis magnanimi liberalissimiq; nomen per totam Europam:ubicũq; Romana uiger li
gua:ab optimis quibusq; igeniis celebratum iri.Sed ne modũ excedat epistola:iam poe
tæ uitam & quæ quoq; libro metamorphoseis contineantur exponamus : quo facilius
quæ quis cognoscere cupiet:citra longæ inquisitionis laborem inueniãtur. Vale rarissi
mũ sæculi nostri liberalitatis exemplum. Venetiis Nonis Setẽbribus.M.cccclxxxxiii.

Publius Ouidius Naso Sulmoni quæ urbs est in pelignis:ut ipse quoq; scribit : ex
equestri Nasonũ familia Mineruæ Quinquatris natus est.xiiii.Kalendas Apriles Hir
tio & Pansa consulibus:qui bello Atoniano apud Mutinã in pugna ceciderũt:Cũ fra
tre:natu maiore:clarissimis & grammaticis & rhætoribus Romæ operã dedit:ac ut pa-
tri magis obtemperaret:q̃ quod illo studio delectaretur:legibus quidem incumbere cœ
pit.Sed cum pater uita functus esset:ad humaniores musas rediit:celeberrimosq; illo-
rum temporum poetas sibi conciliauit Aemylium:Macrum Veronẽsem : qui de her-
bis diligentissime scripsit:Ponticum qui Thebaida composuit:Propertium elegiacum
Bacchum Iamborum scriptorem:& Horatium Flaccum. Vxores tris duxit:quarũ duas
repudiauit:cum tertia cõiũctissime uixit:ex qua duas etiam filias suscepit : Cũ uero ad
Iuliam Augusti filiam sub Corinnæ noie lasciuas de amoribus elegias scripsisse depræ
hensus foret:in exiliũ annos quinquaginta natus ab Augusto ipso fuit missus in Pon
toq; telegatus: Vbi cũ nouem ãnos tristissime exegisset:uita fũctus Tomis:(ut Euse-
bius in Chronicis scribit)fuit sepultus. Tametsi aũt & ipse alia quædã iactat tegẽdi cri
nis gratia:& pleriq; alitet putãt:illam tamẽ quam dixi fuisse exilii causam ex his
Sidonii poetæ lepidissimis uersibus aperte demonstratur.

Et te carmina per libinosa
Notum Naso tener Tomosq; missum
Quondam Cæsareæ nimis puellæ
Falso nomine subditum Corynnæ.

Multa nobis fœcũditas ingenii sui monumenta reliquit partim in exilio : partim Ro-
mæ conscripta. Nam in exilio & de Tristibus:& de Ponto:& in Ibim:& de morte Dru
si ad Liuiam cũsolationem:& duodecim in Fastorũ libros:quorũ sex tãtũ extant q̃
nuper omnes inuẽri ferãtur):& Germanici triumphũ composuit. De piscibus pulc
lũ inchoarũ reliquit. Ante uero q̃ exularet:iã Artẽ amãdi emiserat. Amoris remediũ :
os amores ad Corynnam. Amatorias Heroidũ epistolas. Medeã tragædiã: quæ ut sc
bit Fabius Quintilianus:ostendere uidetur:quãtum uir illæ præstare potuerit:si ing
nio suo temperare q̃ indulgere maluisset. Metamorphosin:quã subita relegatiõe pe
barus emẽdare nõ potuit:id quod ipse his carminibus perspicue testatum reliquit.

Orba parente suo quicunq; uolamina tangis :

His falrem uestra detur in urbe locus.
Q uoq; magis faueas:non sunt hæc edita ab illo:
Sed quasi de domini funere rapta fui.
Q uicquid:in his igitur uitii rude carmen habebit:
Emendāturus:si licuisset:eram.

Metamorphosis quid

Metamorphoseis autem:ut aliquid de operis quoq; inscriptione dicamus:tras muta tio:trāsfiguratioq; interprætari potest.(Q uāuis enim & alia cognitu p q̄ iucundio apte in opere narrentur):illo tamen omnia tēdunt ut quæcūq; metamorphoseis explicātur: concinne apteq; copulentur.Carmine autem Heroico Metamorphosin esse conscriptam:ac in quindecim uolumina distinctam cum notius sit:q̄ ut ulla indigeat admonitione:quid quoq; libro contineatur:subiiciemus:si prius illud testati fuerimus: Ouidium in Heroicis:id quod notat Q uintilianus iccirco lasciuiorem fuisse:q̄ ut illius carminis grauitati conueniat:quod uarios amores:quibus pleræq; metamorphoseon fuerunt factæ:illum sic describere oportuit:ut quāta sit uis illius affectus aperte oñderet.

Index eorum quæ quoq; in libro Metamorphoseos Ouidii continentur.

Primi libri metamorphoseis.
Chaos in quattuor elementa.
Cœlum & terrā quinq; distingui Zonis
Quattuor uentorum regiones.
Hominis origo
Quattuor ætatum descriptio.
Gigātū sanguis in hoīes crudeles.
Lycaon in lupum
Lactei circuli descriptio.
Iouis oratio.
Diluuii descriptio.
Lapides in homines.
Terra in uarias aīalium figuras.
Pythonis serpentis cædes.
Pythia ludi
Cupidinis sagittarum descriptio.
Daphne in laurum
Tempe descriptio.
Io in uaccam
Argi oculi in caudam pauōnis.
Syrinx nympha in calamum.
Io uacca in humanam formam.
Phaethontis Epaphiq; contentio.
Secūdi libri metamorphoseis
...æ Solis descriptio.
...or anni partes.
Solis c...rus descriptio.
Equorū Solis nomina.
Terræ ince...dium:
Telluris qu...æ.
Phaethontis c...s.
Heliades in pop...los.
Cygnus rex Lygu...m in olorem.
Calisto Lycaonis fil... in ursam:
Arcas cū Calisto matr... in sidera.
...uus ex candido niger.
...onis in cornicem.
Erichthonius sine matre natus
Nyctimene in noctuam.
Ocyroe Chironis filia in equam.
Apollo in pastorem.
Battus in lapidem indicem.
Aglauros Cæcropis filia in saxum
Inuidiæ domus descriptio:
Inuidiæ effictio.
Iuppiter in taurum.
Europa in Cretam auecta.
Tertii libri metamorphoseis.
Draconis dentes in uiros armatos
Cadmus Bœotiæ conditor.
Acteon in ceruum.
Bacchus ex Semele Cadmi filia.
Iuno in anum.
Bacchi educatio.
Tyresias in fœminam.
Tyresias in marem.
Narcissus in florem.
Echo in uocem
Tyrrheni nautæ in Delphinos.
Bacchus in puerum.
Penthei discerptio.
Quarti libri metamorphoseis.
Bacchi nomina.
Dercetis Babylonia in piscem.
Semiramis in columbam.
Nais in piscem.
Mora ex albis nigra Pyrāi & Thisbes sanguine effecta.
Veneris cum Marte adulterium.
Leucothoe in thuris arborem
Clytie in Heliotropium herbam.
Daphnis Idæus in saxum
Scython in fœminam.
Celmus puer in adamantem.
Crocos cum Smilace in flores
Salmacidis fontis natura.
Hermaphroditus cum Salmacide nympha copulatus.
Mineides in Vespertiliones.
Ino Athamantis uxor in deam.
Viæ ad inferos descriptio.
Iuno ad inferos
Melicerta in deum marinum.
Comites Inus in saxa & aues
Cadmus cum uxore in anguem.
Iuppiter in aurum.
Persei gesta.
Guttæ sanguinis Medusæ capitis in serpentes.
Atlas in montem
Andromeda Coeto exposita.
Virgulta in coralia.
Andromedæ Perseiq; nuptiæ.
Pegasus equus alatus e sanguine Medusæ.
Medusæ capilli in serpentes
Quinti libri Metamorphoseis.
Cæphenī Perseum oppugnates in saxa:
Cæphenum tumultus descriptio.
Phineus Cæphei frater in statuam
Proetus in lapidem.
Polydectes in saxum.
Hippocrenes fontis descriptio:
Pyrenei sacrilegium.
Musæ in aues.
Pierides in picas.
Gingantomachiæ descriptio.
Iuppiter in arietem.
Apollo in coruum.
Bacchus in caprum.
Diana in felem.
Iuno in uaccam

Genus in piscem.
Atrcutius in ibim
Cereris laudes.
Proserpinæ raptus
Pergusæ lacus descriptio.
Cyanæ nympha in stagnum
Puer temerarius in stellionem.
Arethusa nympha in fontem.
Ascalaphus in bubonem.
Sirenes in aues.
Lyncus rex Scytiæ in Lynca feram
Sexti libri Metamorphoseis.
Arachne in araneam.
Arachnes cum Pallade certamen.
Pallas in uetulam.
Telaæ palladis Arachnesq́ descriptio.
Hemus & Rhodope in montes
Pygmæa in gruem:
Antigone in Ciconiam.
Cynare filiæ in saxa.
Iuppiter in taurum.
Iuppiter in aquilam.
Iuppiter in cygnum
Iuppiter in Satyrum.
Iuppiter in Amphitryonem.
Iuppiter in aurum.
Iuppiter in ignem.
Iuppiter in pastorem.
Neptunus in iuuencum:
Neptunus in Enipheum fluuium
Neptunus in arietem.
Neptunus in equum.
Neptunus in Delphinem:
Apollo in pastorem.
Apollo in accipitrem
Apollo in leonem
Bacchus in uuam
Saturnus in equum
Niobe in marmor.
Niobes filiorum mors
Amphionis exitus
Licii rustici in ranas
Marsias in fluuium
Eburneus Pelopis humerus
Tereus in upupam
Progne in hirundinem
Philomela in luscinam
Orithyæ raptus
Zetes & Calaus alati
Septimi libri Metamorphoseis.
Draconis dentes in hoies armatos
Iasonis in Colchos expeditio.
Medeæ amores
Tauri ignem efflantes.
Peruigilis Draconis sopor.
Aeson ex sene iuuenis
Aridus oliuæ ramus in uiridem.
Guttæ aquæ in flores.
Nutrices Bacchi ex uetulis iuuenes
Aries senio confectus in agnum.
Peliæ cædes
Cerambus in auem.
Draco in saxum
Iuuencus in ceruum.
Coæ mulieres cornutæ.
Telchines uisu oia mutantes.
Hyries filius in cygnum.
Hyrie in lacum
Iambe in auem.
Fungi in homines.
Phineus in auem.
Periphas in auem.
Polyphemonis filia in auem.
Medea ad Aegeum.
Cerberi spuma in aconitum
Theseï gesta.
Scironis latronis Ossa in scopulos.
Minois bellum in Athenienses.
Sithonis in monedulam.
Aegina insula quæ oenoa.
Aeaci filii.
Formicæ in homines.
Pestis descriptio.
Cephalus Procris maritus in aliam figuram
Fera & canis in saxa
Procris mors
Libri octaui Metamorphoseis
Nisus in Halyetum auem
Scylla in Cirin auem:
Muri uocales.
Labyrinthi Cretensis descriptio.
Ariadnæ corona in sydus.
Dædali uolatus.
Talus puer serræ circiniq́ inuentor in perdicem
Dedalus ad Cocalum:
Apri Calydonii descriptio.
Atalantæ forma.
Altheæ fratres a Meleagro cæsi.
Stipes in quo Meleagri uita.
Meleagri mors.
Meleagri sorores in aues Melagridas.
Naiades in Echinadas insulas.
Perimele nympha in insulam.
Oppidum in stagnum.
Iuppiter & Mercurius in homines.
Casa in templum.
Philemon cum Baucide uxore in arbores
Proteus in uarias formas.
Mestre Erysichthonis filia in uarias figuras.
Erysichthonis impietas.
Famis patria
Famis descriptio.
Fœdus Erysichthonis exitus
Achelous in uarias figuras.
Noni libri Metamorphoseis
Acheloi Herculisq́ lucta.
Achelous in anguem
Achelous in taurum:
Copiæ cornu
Nessi centauri cædes.
Tunica a Deianira ad Herculem missa.
Herculis labores:
Lichas in scopulum.
Hercules in deum:
Galátis in mustelam.
Dryope in arborem
Iolaus senex in iuuenem.
Callirhoes pueri in iuuenes.
Deos quoq́ fatis obnoxios esse.
Miletus Milen urbis conditor
Caunus Byblidos frater Cauni urbis conditor
Iphis puella in marem.
Decimi libri Metamorphoseis.
Orphei Euridicesq́ nuptiæ
Orphei ad inferos descensus
Atys in pinum
Cyparissus in cupressum.
Orphei carmen.
Iuppiter in aquilam
Hyacinthus puer in florem.
Hyacinthia festa.
Propœtides in saxa
Cerastæ in tauros.
Statua eburnea in uirginem
Myrrha Cinirae filia in arborem.
Adonis in florem.
Hippomenes in leonem.
Atalanta in leænam.
Myntha nympha in mentam.
Vndecimi libri Metamorphoseis.
Serpens in saxum.
Orphei cædes.
Bacchæ thraciæ in arbores
Midæ stoliditas
Contacta a Mida in aurum
Harena Pactoli in aurum
Midæ aures in asinīnas.
Cannæ uocales
Apollo cū Neptuno in homines.
Hæsiōe Laomedōtis filiæ liberatio.
Thetis in uarias formas.
Ceyx in auem:
Dædalion in accipitrem.
Lupus in saxum.
Alcyone in auem.
Somni domus descriptio.
Dei somni effectio.
Morpheus in homines
Phobetor in animalia bruta.
Pantasos in inanimata.
Morpheus in Ceycem.
Aesacus in mergum:
Duodecimi libri Metamorpho.
Serpens in saxum.
Iphigenia Agamēnonis filia in ceruam.
Famæ domus descriptio:
Protesilai cædes.
Cygnus puer in auem.
Cæneus in auem.
Cænis puella in marem.
Pirithoi & Hippodamiæ nuptiæ.
Lapythaṛ Centauroruq́ prælium.
Periclymenus Nelei filius in uarias figuras
Achillis mors
Tertiidecimi libri Metamorphoseis

Aiax in Hyacinthum florem.
Armorum Achillis iudicium.
Aiacis oratio.
Artificiosissima Vlyssis oratio.
Hecuba in canem.
Polydori cædes.
Polyxenæ imolatio.
Polymestoris Thraciæ regis excæcatio.
Memnonis cineres in aues.
Aeneæ in latium nauigatio.
Anii filiæ omnia suo tactu in frumentum. Vinum. oleumq; conuertentes in columbas.
Duo iuuenes ex rogi fauilla.
Iudex in saxum.
Siciliæ descriptio.
Scylla in monstrum.
Acis in fluuium.
Polyphemi cantilena.
Glaucus in deum marinum.
Quartidecimi libri Metamor.
Scyllæ inguina in canes.
Cercopes in simias.
Sibylla in uocem.
Socii Vlyssis in porcos.
Socii Vlyssis in pristinã formam.
Picus in auem.
Pici comites in feras.
Canens Pici uxor in loci nomen.
Diomedis socii in aues.
Apulus pastor in oleastrum.
Aeneæ naues in nymphas.
Nauis in scopulum:
Ardea in auem.
Aeneas in deum Indigetem.
Albani reges.
Vertumnus in uarias figuras.
Vertumnus in uetulam.
Anaxarete puellam in saxum.
Vrbis Romæ conditores.
Aquæ frigidæ in calidas.
Romulus in deum.
Hersilia Romuli uxor in deam.
Quintidecimi libri Metamor.
Calculi albi in nigros.
Numa ad Pytagoram.
Pythagoræ dogmata.
Pythagoræ sermo.
Pythagoræ metempsychosis.
Pythagoras in euphorbum.
Omnium rerũ uicissitudinem esse.
Annus in quatuor partes.
Quatuor hominis ætates
Sperma hominis in hominem.
Ex quatuor elementis omnia fieri.
Oĩa in quatuor elementa resolui.
Terra in mare:
Mare in terram.
Lyci fluminis natura.
Erasinus fluuius.
Caycus fluuius.
Amasenus fluuius.
Anigrus fluuius.
Hypanis fluuius.
Insulæ in continentem.
Ex continenti insulæ.
Helice Buraq; urbs submersæ.
Ex planicie montes.
Mira aquarum natura.
Crathis & sibaris fluuii.
Salmacidis fontis natura.
Aethiopiæ lacus.
Clitorii fluuii natura.
Lyncestius fluuius.
Arcadiæ lacus.
Ortygia ĩsula ex mobili immobilis
Symplegades insulæ olim ĩstabiles.
Aetnæ montis incendium.
Homines in aues.
Scythicæ mulieres in aues.
Apes ex uitulis.
Crabrones ex equis.
Scorpius ex cancro.
Tineæ agrestes in Papiliones.
Limus in ranas.
Informis caro in ursum.
Apes sine pedipus.
Aues ex Oui medio.
Hominis spinæ medulla in anguẽ.
Phœnix ex seipso.
Hyenam feram: modo marem: modo fœminam esse.
Mira Chamæleontis natura.
Lyncurium ex Lyncum urina.
Coralium ex molli durum.
Gentium uicissitudines:
Troiæ ruina.
Sparta.
Micenæ.
Athenæ.
Thebæ.
Romæ origo.
Hominem ex anima & corpore cõstare.
Numæ regnum.
Hippolytus in Virbium.
Egeria Nume uxor in fontem.
Gleba in puerum.
Hasta Romuli in arborem.
Cippo cornua.
Aesculapius in anguem.
Aesculapius Romam aduectus
Iulius cæsar in cometen.
Augusti laudes.
Metamorphoseis cõmendatio.

Finis.

LIBER PRIMVS

Raphaelis Regii in primum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos Liber. I.

IN noua fert animus mutatas dicere formas
Corpora: dii cœptis (nam uos mutastis & illas)
Aspirate meis: primaq; ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmẽ

IN noua fert animus. Consueuerunt heroici poetæ in principiis statim operum suorum proponere primum quibus de rebus sint in toto opere tractaturi: deinde inuocare: tertio loco narrare: Quanq̃ græci fere propositionem cum inuocatione coniungant. Eam cõsuetudinem Ouidius quoq; in huius operis initio seruat. Nã & breuissime ea de q̃bus est scripturus pponit: & deos: ut sibi adesse uelint: rogat. & narrationẽ ab ipso mundi primordio ordi[tur]. In noua. Est inquit mihi animus describendi mutationes corporum in nouas figuras. Hac autem propositione: quæ summam rerum continet: quæ in toto opere tractantur: & dociles. & attenti lectores efficiuntur. Fert animus cupit. Nam ferre inter alia significata: est ẽt cupere. Mutatas formas hoc ẽ corpora in nouas formas figurasq; mutata. Est enim hypallage poetis frequentissima. Nam corpora in nouas formas rectius mutari dicuntur q̃ contra. Eleganter autem operis inscriptionem expressit poeta. Nã metamorphosis transformatio ac formæ mutatio interpretatur. Non ab re autem mihi uideor esse facturus: Si ineptis cuiusdam Ioãnis Calphurnii grammaticulorum arrogãtissimi cauillationibus nup in has enarratiões meas sub noĩe cuiusdam stolidi pædagogi æditis obiter occurrere cœpero. idq; breui: quo & legentes dũtaxat admoneãtur nos in apologia: & recriminatione nostra quecunq; ab isto obiecta fuere: uana falsaq; ostensuros: & ad susceptã expositionem [...] reuertamur. Insulsus igitur iste: qui se antea Calphurnium nunc calpulnium uocare cœpit: cũ a patre decepto ridicule scalfornia fuerit nuncupatus: repræhendit quod in prima harum commentationum ed[iti]one: quã plerisq; in locis corrumpendam sua malignitate curauit ubi in secunda contra legitur: econuerso scriptum est. quod nusquã neq; apud Ciceronem: neq; apud Quintilianum inueniri ait: q̃uis illo frequenter dialectici utantur. Atq; hæc quidem primæ cauillationis est summa. Perinde atq; si nihil nisi quo Cicero Fabiusq; usi sunt grammatice latineq; dici possit: Aut quisq̃ dialecticus ex Aristotelis sententia esse queat: nisi qui grammatice loquatur: aut ego in enarrandis poetarum operibus oratores & non grammaticos mihi proposuerim imitandos. Duæ quidem hæ dictiones e atq; conuerso. & latinæ sunt: & nulla compositionis ratione copulari uetãtur. cum ecõtrario etiam oratores nedum grammaticos poetarũq; enarratores. qui in infimo: & q̃ uulgatissimo orationis genere uersantur passim usos esse uideamus. Quod si in meo de laudibus eloquentiæ panegyrico aliaue oratione isto locutionis genere usus essem: merito fortasse repræhendi potuissem: quod uerba minus oratoria affectassem. In enarrationibus uero poetici operis hoc est in infimo genere orationis cũ & grãmatic & latinæ locutus sim: q̃ recte me nebulo iste repræhenderit doctorum sit iudicium: sed de istius ineptiis fœdissimisq; erroribus reliqua in apologiam nostram differantur: ne sæpius cœptam expositionem interrumpere cogamur. Dii cœptis. Deos inuocat qui earum mutationum auctores fuerũt: ut sibi ita fauere uelint: ut quæ a principio mundi usq; ad sua tempora factæ sunt mutationes perpetuo carmine complecti possit. Nam uos mutastis & illas. Parenthesis est causam inuocationis continens. Cum enim dii huiusmodi mutationum fuerint auctores: facile eas memoriæ scribentis suppeditare possunt. Est autem ordo. Nam & uos mutastis illas: ac si diceret: uos & nõ alii fuistis auctores huiusmodi transformationum. Est enim emphasis qua plura innuũtur: q̃ exprimantur. Minime uero imperitorum quorũdam expositio est admittenda putantium deos in uarias figuras esse mutatos a poeta significari. Eoq; sic esse ordinandum. Nam uos mutastis uos & illas: quo quidem modo sensus ex eleganti insulsus efficeretur. Periret enim illa emphasis pulchra quæ per illam & copulam aperte demonstratur. Sed huiusmodi acuti sensus ab istis scalforniis stolidis ingenioq; carentibus nõ percipiuntur. Causam enim assignat poeta: qua merito se deos inuocasse ostendit cum ipsi & non alii earum transmutationum: quas pposuit se esse expositurum: fuerint auctores. Hac autem eleganti expositione omnes nõ deorum solum: sed aliarum quoq; rerum transmutatiões compræhenduntur. Et etiam. Aspirate. Spiritum ac fauorem immittite. Est autem a uentis sumpta translatio: qui dum nauium uela implent: aspirare pprie dicuntur. Vergilius. Aspirat primo fortũa labori. Primaq; ab origine mundi: a prima mundi creatione: & cõstitutione. Sic autem a prima origine accipiendum est: non q̃ secunda fuerit: sed a prima originis parte: ut dicimus in prima platea: in prima parte plateæ. Nam a chao sumit exordium: quod in quattuor ait fuisse transformatum elementa. Platonem uero ac stoicos sequitur qui sentiunt mundum initium habuisse: a deo q; genitum fuisse. quod Aristoteles negat. Mundus autem est: ut ait Possidonius in meteoris: qui constat ex cælo & terra. & terrenis: cælestibusq; naturis. Siue qui constat ex diis & hominibus usq; rebus quæ horum gratia conditæ sunt. Ab ornatu uero tam latini mundum q̃ græci κοσμον appellarunt: ut Plinius ait. Ad mea: usq; ad mea tempora. Illa enim præpositio usq; cum facile subintelligatur: eleganter in soluta quoq; oratione non solum in carmine solet prætermitti. Deducite producite protrahite. Proprie autem (ut inquit Fabius) deduci carmina dicuntur cum scribuntur. Perpetuum: continuum: sic ut nulla transmutatio prætermittatur: alteraq; alteri continue apteq; cõnectatur. Id quod facile a diis impetrauit poeta. Ita nãq; fabulam fabulæ annectit: ut una ex alia nasci uideatur: tametsi quidam non minus insulsius q̃ temerarius quarũdam ineptiarum interpositione ea in

Ferre

Ante mare & terras & quod tegit omnia cælũ
Vnus erat toto naturæ uultus in orbe:
Quem dixere chaos: rudis indigestaq; moles
Nec quicq̃ nisi pondus iners: congestaq; eodẽ
Non bene iunctarum discordia semina rerum
Nullus adhuc mundo præbebat lumina titan.
Nec noua crescendo reparabat cornua phœbe
Nec circunfuso pendebat in aere tellus
Ponderibus librata suis: nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat amphitrite.
Quaq; erat & tellus: illic & pontus & aer.
Sic erat instabilis tellus; innabilis unda

multis exemplaribus separare conatus sit: quæ deorum benignitate tam eleganter fuerãt copulata. Id uero flagitium quo totum opus inquinabatur: in primis curaui tollendum. Ante mare & terras. Hæc est narratio: quam a prima mundi origine poeta repetit ut describat primam omnium mutationem. Nam ex Hæsiodi sententia: quem potissimum hoc loco sequitur Ouidius: primum omnium fuisse chaos ait: hoc est quandam rerum omnium sine ulla forma confusionem: quæ materia prima a physicis uocatur: ex qua primum elementa

Chaos in q̃tuor elemẽta

quatuor ac totum mundum effectum esse ait: cum antea nihil foret distinctum: sed omnia ita essent confusa ut neq; terra ab aere: neq; aer ab aquis: neq; aquæ ab æthere separatæ essent: primum itaq; describit Ouidius Chaos ipsum: deinde narrat quemadmodum in quattuor elementa ethereum: aerem: aquam: terram fuit commutatum: sicq; distinctum: ut æther summum locum propter leuitaté apprehẽderit: proximum aer: aqua tertium: in infimum terra ppter grauitatem detrusa fuerit: Et quod tegit omnia cælum. hoc est ante mundi constitutionem: Nam mundus: ut inqt Plinius: alio nomine cælum dicitur: omnia continens: extra quod nihil prorsus esse potest. Sed cælum proprie est extrema circũferentia in qua diuinum omne fixum ac locatum est. Cælum autem dictum est ut Varro & Plinius scribunt: quod uariis syderibus sit cælatum. De mũdi autem origine uariæ sunt priscorum opiniones. Sed Ouidius ut dixi: Hæsiodum seqtur qui in Tgeogonia chaos describit: ex eoq; omnia fluxisse asserit. Quam quidẽ opinionem secutus ẽ etiã Euripides Anaxagoræ phisici discipulus (ut scribit Diodorus) In Menalippo nãq; tragœdia Cælum & terram olim mista fuisse ait, ex hisq; separatis singu- esse generata: arbores: uolucres: feras ac mortalium omne genus. Vnus uultus: aspectus unus nulla penitus uarietate distinctus. Quem dixere chaos. Si esset soluta oratio quod etiam eleganter diceretur. quale est illud Salustianum. Est locus in carcere quod Tullianum appellatur: Chaos autem απο του χαίνειν hoc est ab hiãdo uenit. Vt scribit sex. Pompeius: qui ex sententia Hæsiodi ait chaos esse confusam quandam ab initio unitatẽ hiantem patentemq; in profundum ex eo quod græci χαίνειν: nos hiare dicimus. Vnde Ianus detracta aspiratione fuit nominatus: eo quod fuerit omnium primus: cui primo supplicabant ueluti parenti: a quo rerũ omnium factum putabant initium. Est autem fere indeclinabile Chaos. tametsi a nominatiuo græco chaus interdum fiat nominatiuus latinus: ut notat Priscianus) Vnde Ouidius in. xiiii. libro ait. Et noctem noctisq; deos hereboq; chaoq; conuocat. A chao uero omnium rerum principio ichoate deriuari uidetur. Rudis indigestaq; moles. hoc est impolita indistinctaq; magnitudo & massa. Nisi pondus iners. pigrũ & immobile omniq; arte carens. Congestaq; eodem. hoc est semina & primordia rerum male coniunctarum inter se dissidentia in eũdem locum conducta & congregata. Nullus adhuc mundo. Quale esset illud primum chaos: apertius iis declarat: quibus mundus postea fuit distinctus. Nam neq; sol inquit ullus erat qui lumen funderet: neq; ulla luna quæ modo cresceret: modo decresceret: nulla terra: nullum mare: nullus aer uidebatur. Sed omnia unum chaos erant. Nullus Titan: nullus sol. Nullus Titan: qui & Titanus dicitur: frater fuit Saturni. Vnde sol originẽ ducens Titan fuit appellatus: quemadmodum luna Titanis uocatur. Diodorus uero scribit Cælum ex pluribus uxoribus suscepisse filios quinq; & quadraginta: horum decem & septem ex Titea ortos proprio nomine singulis. Communi autem omnes a matre appellasse Titanas. Noua phœbe. Noua luna. Singulis enim quibusq; mensibus luna renouari uidetur. Vt autem Phœbus pro sole: ita phœbe pro luna ponitur. Reparabat: renouabat: instaurabat. Cornua uero lunæ ascribuntur ex aspectu. Illa nãq; habere uidetur primis diebus: quibus a coitu solis digressa conspicitur propter quod ab ægyptiis lunæ: quã isidem uocant: bos sacrificatur. Nec circũfuso pendebat in aere tellus hoc est: nec terra suis ac propriis põderibus sustentata in aere suspensa erat: quẽadmodum nunc esse uidetur. Nam terra iccirco mundi centrum esse dicitur: quia in medio elementorũ omniũ est sita. Sola autem elementorum immobilis permansit. Ponderibus librata suis: hoc est sua grauitate sustentata sic ut nulla ex parte sursum uersus trudi possit. sed in imo semper sidat. Nec brachia longo. hoc est, nec ullus oceanus mediterranea maria effecerat: quæ oceani brachia esse uidentur. Porrexerat. Extenderat. Longo margine. longa extremitate terrarum. Nam Margo uniuscuiusq; rei dicitur extremitas. Est autem incerti generis nomen. Amphitrite. Sic est legendum: non amphitrites ut quidam asserentes pro Neptuno poni. Nã amphitrite oceani fuisse filia dicitur: quæ cum perpetuam uouisset uirginitatem: Neptunum: qui ipsius maritus esse cupiebat aspernata ad Atlantem confugit. Missus autem delphin ei Neptuni nuptias persuasit. Claudianus & proserpinæ raptu. Etiam Nerea glauco Neptunum gremio complectitur amphitrite. Ponitur autem pro oceano uniuersam terram circumeunte. Vnde & απο του αμφιτρίβειν: hoc est a circumterendo: quod terram undiq; terat ac lancinet: nomen sumpsisse uidetur. Neq; audiendi sunt quidam inepti putantes απο του αμφιτρέειν hoc est a circumterrendo: quod mare circum se nauigantes pereundi terrore insequatur. Sic erat instabilis tellus. Mobilis. Significat autem nulli elementorũ in illo chao ppriam fuisse naturam.

Cælum

Nulli sua forma manebat.hoc est.nullum elementorum propriam habebat figuram atq; naturam. Obstabatq; aliis aliud.hoc est.inter se elementa pugnabant:quia contrariæ qualitates in eodem erát subiecto : quod nunc fieri non potest.ut in eodem contraria simul existant.Neq; enim idem simul calidum & frigidũ:aut molle & durum:aut graue & leue:esse potest. Hanc deus.Narrat quemadmodum chaos illud quod actenus descripsit:in quatuor elementa fuit transmutatum· atq; distinctum:ut æther omnium leuissimus supremum occuparent locum.Proximus aeri cesserit.Aqua & terra propter grauitatem in imo resederint.Deus autem ex stoicorum sententia:ut eorum interpretatione utar qui Diogenem Laertium uererunt: est animal immortale rõnale perfectum :·siue intellectuale beatum a malo omni remotissimum: prouidentia sua mundum.& quæ sunt in mundo disponens omnia:non tamen inesse illi humanæ formæ lineamẽta aiunt : Cæterum esse quidẽ opificem immensi huius operis sicuti & patrem omnium.Apuleius quoq; de deo uetus inquit opinio est:quæ in cogitatione omnium hominum penitus insedit:deum originis nõ habere auctorem:deũq; esse salutem:& perseuerantiam earũ quas effecerit rerum.Neq; ulla res est tam prestãtibus uiribus quæ uiduata dei auxilio:sui natura contenta sit.Hanc opinionem uates secuti ꝓfiteri ausi sunt.omnia Iouis esse plena. Et melior natura.Meliorem naturam deum uocat: q mens & causa a Platone appellatur. Nam Plato quoq;(ut Diogenes Laertius ait)duo rerum ꝑncipia posuit·Deum & materiam quá informem & infinitam esse ait:Eáq; in quatuor elementa : ignem:aerem.aquam:terram a deo siue mente fuisse conuersam asserit.Hoc idem & Stoici sen serunt·qui unum esse deú aiunt ipsumq; ut Seneca scribit & naturam·& mentem : & fatum: & Iouem multisq; aliis nominibus appellatum : & informi materia primum quatuor elementa genuisse.Nihil autem aliud est natura(ut idem Seneca ait:q̃ deus & diuina quædam ratio toti mundo & partibus eius intenta. Diremit.dissoluit.Proprie autẽ dirimi dicuntur lites & prælia:cum dissoluuntur atq; tolluntur. Ab aere spisso.Crasso in quo & nubes generantur & pluuiæ. Liquidum autem cælum pro æthere posuit.Nam Aether & purissimus est:& ab omni ꝑturbatione alienus. Liquidum:Purum·Clarum:liquidum ab omni corruptiõe remotum. Secreuit:separauit: atq; distinxit. Quæ postq̃ euoluit.Posteaq̃ inquit deus quatuor elemẽta explicuit:ac ex illo aceruo·quod chaos dicunt:eduxit.q̃uis locis disiũcta forent:quadam tamẽ concordia ea copulauit.Nam ut aiunt physici : elementa primis quatuor qualitatibus partim inter se conueniunt·partim a se inuicem dissident:ignis enim cum sit calidus & siccus aeri quidem calliditate copulatur:ab eodem uero siccitate qua terræ similis est separatur. Aer cum humidus sit & callidus:humiditate aquæ respondet:calliditate repugnat.Nam aqua humida ẽ & frigida.Et frigiditate quidem sibi terram conciliat.humiditate uero eandem a se alienat· Nam terra frigida est & sicca.Ita hac pace tam concordi elemẽta inter se uidentur fuisse copulata. Ignea uis(ꝑiphrasis est)ætheris atq; ignis:qui supremum propter leuitatem sibi locum uendicauit. Summa arce:excelsa & alta . Nãq; arces in eminẽtioribus urbium locis ex ædificari solent. Legit:elegit. Proximus est aer illi . Aer inquit & leuitate & loco proxime ad ignem ætheremq; accedit.Nam aer si terræ aquæue comparetur leuis est . Si ætheri grauis.

Lucis egens aer:nulli sua forma manebat.
Obstabatq; aliis aliud:quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis:humentia siccis.
Mollia cũ duris:sine põdere habentia pondus
Hanc deus & melior litem natura diremit.
Nam cælo terras:& terris abscidit undas:
Et liquidum spissum secreuit ab aere cælum.
Q uæ postq̃ euoluit:cæcoq; exemit aceruo:
Dissociata locis:concordi pace ligauit.
Ignea conuexi uis & sine pondere cæli
Emicuit:summaq; locum sibi legit in arce.
Proximus est aer illi leuitate locoq;.
Densior his tellus:elementaq; grandia traxit:
Et pressa est grauitate sui:circũfluus humor
Vltima possedit:solidumq; coercuit orbem .
Sic ubi dispositam:quisquis fuit ille deorum
Cõgeriem secuit:sectamq; in membra redegit.

Densior his tellus·hoc est·crassior & grauior: Elementaq; grandia traxit.hoc est.partes magnas & grauiores ex illo aceruo secum traxit.Proprie autem illo uerbo traxit usus est poeta.Nam ui quadam naturali omnia grauia & ponderosa deorsum trahuntur.Elementa uero pro partibus posuit.Nam elementum est:ex quo primo prodeunt q̃ fiunt.& in quod extremum resoluuntur. Et pressa est grauitate sui.hoc est.ob suam grauitatem in infimum locum descendit.Omne enim graue natura deorsum tendit.Videtur autem quibusdam Ouidius terrum ab igne locum terræ assignare.cum in ultimum detrusam fuisse propter grauitatem immobilitatemq; constet.Sed Ouidius scite recteq; loquitur.Non enim infima loca sed ultima terrarum ab aquis occupata fuisse ait:neq; uulgi opinionem hoc loco sequitur:ut quidam aiunt:qui aquam ultimum elementum eẽ putant·quia totam inundari terram ab aqua non uident . Sed aqua iccirco ab inundatione totius terræ arcetur: ut terrenis animalibus in primisq; homini loca non desint.Quod si hoc non fuisset·aqua non minus q̃ aer undiq; totam terram complecteretur.Idq; innuit Ouidius cum inquit. Solidumq; coercuit orbem·hoc est continuit solidum & durum terræ orbem.Coercere enim eam non posset·nisi undiq; ipsam complecteretur.Mediá nãq; oium elemẽtoꝝ terrá eẽ physici in ꝑmisq; Stoici affirmát.Vñ & mũdi cẽtꝝ eẽ perhibetur. Sic ubi dispositá.Hoc loco & quatuor describit elemẽta:& ea quibus unũquodq; ipsoꝝ est instructũ. Quisquis fuit . Innuit se ignorare quisnam deorum ille fuerit:q quatuor elemẽta distinxit. Secuit.sepauit ac diuisit . In membra

redegit. In ptes deduxit. Principio terram. Posteaq̃ inquit Chaos ĩ quatuor eleméta distinxit effecit ut undiq; terra foret rotunda. Variisq; rebus instrueret. Ne nõ æqualis. hoc est ut æqualis undiq; esset. Duæ. n. negatio nes affirmationẽ cõstituũt. Glomerauit. effecit in similitudinẽ magni globi & pilæ: quæ ex oĩ parte sibi est æqua

Glomerare

lis. Glomerare eni est glomũ globũq; qui undiq; rotundus est efficere. A glomo autem ac potius glomere (Nã utroq; modo declinatr; ut ait priscianus) glomero uerbum deriuatur. Tum freta diffudit hoc ẽ maria mediterranea ĩmisit Nam freta proprie dicuntur maria angusta inter duas terras existentia a feruendo deducta: quos

Zonæ qnq;

greci porthmos uocát. Tumescere. Inflari. In tempestatem erigi. Rapidis uẽtis. Rapacibus. Omnia secum rapientibus. Iussit. Voluit. Vt terẽtius. Iubeo chremẽtẽ saluere. Iubere aũt proprie est imperare. Ambitæ terræ. Vndiq; a mari circundatæ. Littora autem proprie maris dicuntur. Na littus est (ut celsus diffinit) quousq; maximus fluctus a mari peruenit. idq;. n. Tulliũ ait primum cõstituisse: cum arbiter electus foret. Stagna ĩmensa. Maximas paludes. Cinxit. circundedit. Obliquis ripis. Nõ rectis. Ripæ aũt proprie sunt fluminũ. Vnde riparíæ hirundines dictæ quæ in fluuiog ripis nidos faciunt. Flumina decliuia prona ac deorsum labẽtia. Quæ diuersa locis. Fluminum naturam describit. Nam quedam ab ipsa sorbentur terra quædam in mare deferunt.

Campoq; recepta. Campus est terræ planicies: sed hoc loco pro æquore ponitur. Pro ripis littora pulsant. Percutiunt ac (ut uerbo utar Pliniáo) lancinant. Eleganter antẽ littora a ripis distinxit. Littora namq; maris: fluminum ripæ dicuntur.

Iubere

Iussit & extẽdi campos. hoc est terræ planicies dilatari. Subsidere ualles. in ima descendere.

Littus

Vallis autem ea oblonga cũ cauitas dicit quæ ẽ inter duos montes uicinos. Vnde uallicula diminutiuum deriuatur. Fronde tegi siluas. hoc est arbores in siluis nasci: est enim Synegdoche. Nã & a parte totum intelligimus: & singularem numerum pro plurali accipimus. Hanc uero figuram etiam in soluta oratione frequenter usurpamus. Tegi. Cooperiri. lapidosos surgere montes. hoc est montes saxosos in altum tolli. Mons enim nihil est aliud q̃ terræ tumor. Vnde etiam montes tumuli dicuntur. Iussit autem uerbum ẽ subaudiẽdum. Vtque duæ dextra cælũ. Quinq; Zonis & circulis cælum secatur in quinque partes quibus distinguitur etiam terra. Earum duæ ultime frigore rigent: mediam sol urit: reliquæ inter frigus & calorem ita sunt temperatæ: ut in iis demum animantes habitare possint: q̃q̃ earum altera in qua esse dicunt antipodes: a nobis penitus ignoretur. Parte dextra. Quæ ad arcticũ uergit polum. partem dextram uocat poeta & sinistram quæ ad antarcticum. Zonæ. Cingula circuli. Quinta est ardentior illis. Quintam poeta mediam uocat: quã icirco ardentiorem esse ait quod per eam sol decurrit. Onus inclusum (Periphrasis est) Terræ. Nam terra quæ est põderosa quinq; zonis continetur atq; distinguitur. Plagæ. Regiões. Qua in significatione corripitur prima syllaba quæ producitur. cum uulnera significantur. Aestu. Feruore ac nimio calore. Totidem inter utranq; locauit. hoc est: duas temperatas inter extremas & mediam collocauit: quæ icirco sunt temperatæ: quia & frigore participant & calore. Imminet his aer. Nunc aerẽ ita describit ut oĩa quæ in eo fiunt cõmemoret. Tanto est onerosior: ponderosior: grauior. Illic & nebulas In illo inquit aere & nebulæ consistunt & nubes. Eleganter autem inter nebulas & nubes differentiam signauit poeta. Nebulæ enim dicuntur uapores densi aut longe a terris aquisue recedentes. Nubes autem uapor est humidus in sublime egressus: cuius dẽsitate sol obumbratur. Et cum fulminibus. Fulmina quoq; inquit & uenti frigora adducentes in aere generantur. Fulmen autem ignis est ex concursu uentorum elisus in terramq; delatus. Fluminum uero multa sunt genera de quibus copiose Plinius scribit. Ventus autem est impetus aeris in unam partem fluentis. Venti uero principales sunt quatuor: quos eleganter Ouidius describit. Omnis fine uentus frigidus est natura: quáuis auster qui per torridam zonam transit. calidus esse uideatur. Motura: cõmotura ac terrefactura. Vix nunc obsistitur illis. hoc est cum difficultate resistitur uiolentiæ uentog: quãuis unicuiq; eorum propria loca fuerint assignata. Quod si totus aer illis fuisset permissus: de rebus humanis actũ

Nebulæ
Nubes

Ventus

Principio terram: ne non æqualis ab omni
Parte foret: magni speciẽ glomerauit in orbis
Tum freta diffudit: rapidisq; tumescere uẽtis
Iussit: & ambitæ circũdate littora terræ:
Addidit: & fontes: & stagna immensa: lacusq;:
Fluminaq; obliquis cinxit decliuia ripis:
Quæ diuersa locis partim sorbentur ab ipsa.
In mare perueniunt partim: campoq; recepta
Liberioris aquæ pro ripis littora pulsant.
Iussit & extendi campos: subsidere ualles.
Fronde tegi siluas: lapidosos surgere montes.
Vtq; duæ dextra cælum: totidemq; sinistra
Parte secant zonæ: quinta est ardentior illis:
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur
Quarum quæ media ẽ: nõ ẽ habitabilis æstu.
Nix tegit alta duas: totidẽ inter utrãq; locauit
Temperiemq; dedit mista cum frigore flãma
Imminet his aer: qui quanto est põdere terræ
Pondere aquæ leuior: tanto est onerosior igne.
Illic & nebulas: illic consistere nubes
Iussit: & humanas motura tonitrua mentes.
Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
His quoq; nõ passim mũdi fabricator hñdũ.
Aera permissit: uix nunc obsistitur illis:

foret. Sua flaĩa:suos spũs. Diuerso tractu :diuersis regiõibus. Nã Eurus ab oriẽte:zephyrus ab occidẽte. Auster a meridie:Boreas a septẽtrione flare dñr. Quin laniẽt mũdũ.dissipẽt ac dilacerẽt. Tãta est discordia fratrũ.Pulchra acclamatio quali Virgilius quoq; utitur. Tãte molis erat romanã cõdere gẽtẽ.Venti aũt icirco fratres dicuntur quod aurore & Astræi gigantis filii fuisse finguntur .Eurus ad aurorã.Quemadmodum singuli e principalibus uentis singulas mundi partes sint sortiti:perspicue eleganterq; describit poeta.Notum est aũt mundum in quatuor partes distingui:in orientem:occidentem:meridiem:& septentriõem Eurus autem ἀπὸ τῆς ἠῶς hoc est ab aurora deriuatur qui latine dicitur Vulturnus : a continenti uulturis uolatu cui similis esse uidetur. Nabathæa regna oriẽtalia:Nabath enim Ismaelis filius(ut Iosephus in antiquitatibus iudeorum scribit): una cum undecim fratribus suis omnem terram ab Euphrate ad mare rubrum usq; positam tenuit: Nabathæãq; prouinciam nominauit:Vnde Nabathæa regna fuere appellata. Persidaq;.Persis quæ & persia dicitur regio est Indiæ finitima. Variis autem modis orientem unde flat Eurus: describit. Iuga subdita.Mõtes subiectos. Radiis matutinis.Radiis solis exorientis.Mutata enim eadem cum aurora quæ antecedit solem: perhibet Vnde matutinis deciãtur. Vesper & occiduo: Euro cõtrarius Zephyrus quem Fauonium (qd satis omnibus faueat)latini appellant:ab occidẽte flat:Vespera autem pro occidente icirco ponitur:quod illic uesper stella:quæ & hesperos dicitur.in principio noctis apparet. Occiduo sole:occidẽte. Proxima sunt zephyro: Zephyrus uentus est occidẽtalis ἀπὸ τοῦ ζωὴν φέρειν hoc est a ferenda satis omnibus uita. Scythiam septẽq; triones.Boreas uẽtus est frigidissimus flãs a septẽtrione:qui latine ab impetuoso aquilæ uolatu Aquilo nominatur.Scythia autem regio est ad septẽtrionem sita a Scytha rege denominata.

Quatuor uẽtorum regiones

Venti quorũ filii

Eurus unde

Nebath

Zephyrus uñ

Boreas unde

Scythia uñ

Triones

Cum sua quisq; regat diuerso flamina tractu.
Quin lanient mũdũ : tãta est discordia fratrũ
Eurus ad auroram nabathæaq; regna recessit :
Persidaq; & radiis iuga subdita matutinis.
Vesper & occiduo quæ littora sole tepescunt.
Proxima sunt zephyro:scythiã septẽq; triones
Horrifer inuasit boreas:contraria tellus
Nubibus assiduis:pluuioq; madescit ab austro
Hæc sup imposuit liquidũ & grauitate carẽtẽ
Aethera:nec quicq̃ terrenæ fecis habentem.
Vix ita limitibus discreuerat omnia certis.
Cum quæ præssa diu massa latuere sub ipsa :
Sidera cœperunt toto fulgescere cælo.
Neu regio foret ulla suis animalibus orba :
Astra tenent cæleste solum:formæq; deorum .
Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ.

Septẽq; triões.Prisca lingua triones boues dicebantur aratorii.Septem autem stellæ ita in ea parte cæli sũt collocatæ ut plaustrum cum bobus effingere uidentur : quæ & septẽmones uocantur & illi regioni septẽtrioni nomen imposuerunt.Non est autem hoc loco temesis: ut quidam putant qui eam temesin imperite uocant :cum bisyllaba dictio sit nõ trisyllaba.Sunt.n.duæ dictiones q̃ iũctæ quidẽ septentrionis nomen efficiunt. Horrifer horrorem ac frigus ferens. Contraria tellus:hoc est meridionalis plaga septentrioni contraria . Pluuio austro.Auster uentus est calidus & pluuiosus a meridie flans qui græce dicitur notus ἀπὸ τοῦ νοτίου :hoc ẽ : ab humiditate.Qui plura de uentis uidere cupit:legat & Vitruuium & Plinium:& A.Gelium & Senecam de quæstionibus naturalibus.Illi naq; plures uentos constituunt.Cæterum Ouidius Homerum : Virgiliumq; est secutus qui singulis cæli regionibus singulos attribuunt uentos. Hæc sup imposuit.Aerem inquit : in quo uenti regnant super impositus est æther:qui & grauitate & omni perturbatione caret.Vnde Lucanus.Pacem summa tenent. Liquidum æthera:purum ab omniq; fece & perturbatione remotum. Aether autem q ἀπὸ τοῦ αἴθειν hoc est ab urendo deriuatur:idem esse cum cælo a Cicerone perhibetur:in quo igneæ formæ cursus determinatos efficiunt. Vix ita limitibus.Cum primum inquit elementa sic fuere distincta: ut superius est descriptum; stellæ quæ antea latuerant:totum cælum illustrare ceperunt. Discreuerat:distinxerat.Vnde discreti homines a uulgo appellari cœperunt qui res diligenter discernere sciunt.Deus autem siue melior natura subaudiatur.

Auster

Aether unde

Limitibus certis:hoc est terminis fixis ac immutabilibus. Sub ipsa massa:sub ipso aceruo: quod chaos prisci uocarũt. Pressa sidera:compressa ac coercita:ne splendorem suum emittere possent,Sidus autem latinum est nomen:neq; cum y græco scribendum:ut quidam putant.Est uero sidus id quod græci ἄστρον uocant : hoc est signum ex multis stellis compositum.Stellæ enim sũt singulares ac solæ neq; cum aliis mistæ quæ ἀστέρες a græcis appellantur:ut sunt planetæ.Sidera uero ex pluribus constant stellis:ut Aries:Taurus: Corona : ut Macrobius in somnium Scipiõis scribit. Neu regio.Animalibus ita mundi partes fuerunt exornatæ:ut dii & astra cælum tenerent.pisces maria sortirentur:& Feræ terras occuparent:Volucribus aer sit assignatus. Neu pro & ne. Orba:priuata. Suis animalibus:propriis ac ipsi conuenientibus. Astra tenent cæleste solum . Eorum sequitur opinionem qui aiunt sidera & deos esse animalia:propter quod in diffinitione hominis mortale apponitur:ut a stellis & diis quæ sunt immortalia distinguatur.Est enim homo animal rationale mortale : Solum autem est quicquid rem aliquam sustinet:ut nauium piscumq; mare dicitur esse solum : hominum uero terra auium aer.siderum ac deorum cælum. Vnde etiam natale solum patriam dicimus:& exulem qui ex patria sit expulsus:q̃si extra solũ sit eiectus. Cesserũt.pprie dixit:hoc ẽ in diuisiõe obtigerũt.Cedere nãq; interdũ significat.In ius alterius uenire:ut hoc mihi cedit.i.in ius meũ trãsit.Alias cedere est abire & locũ dare. Nitidis

Sidus

Stellæ

hominis origo.

Cedere

piscibus Splēdidis ob assiduam lotionem. Terra feras cepit idest terra animalia bruta accepit. Feræ enim q̄uis proprie pro iis animalibus quæ feritatem habent accipiantur ut sunt pardi: leones: ursi: a poetis tamen frequenter pro omnibus brutis ponuntur. Feræ autem dictæ sunt quod toto corpore ferātur: Volucres. Aues a uolādo dictæ. Volucris interdum est adiectiuum & alarum significat ac uelox. Agitabilis aer: mobilis qui facile huc atq; illuc impellitur. Sanctius his animal. Vltimus animalium homo ex terræ limo ad imaginem & similitudinem dei fuit creatus: siue a deo totius mundi opifice: quod uerum esse constat: siue a Promotheo Iapeti filio. quod poetæ finxerūt.

Terra feras cepit: uolucres agitabilis aer.
Sanctius his animal mentisq; capatius altæ
Deerat adhuc: & quod dn̄ari in cætera posset.
Natus homo est: siue hūc diuino semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo:
Siue recens tellus: seductaq; nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina cæli:
Q uam satus Iapeto mixtā fluuialibus undis
Finxit in effigiem moderantū cuncta deorum.
Pronaq; cū spectent animalia cætera terram.
Os homini sublime dedit: cælūq; uidere
Iussit: & erectos ad sidera tollere uultus.
Sic mō quæ fuerat rudis & sine imagine tellus
Induit ignotas hominum conuersa figuras.
Aurea prima sata est ætas: quæ uindice nullo
Sponte sua: sine lege fidem rectumq; colebat.
Pœna metusq; aberāt: nec uerba minantia fixo
Aere ligabantur: nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui: sed erant sine iudice tuti.
Nondū cæsa suis: peregrinum ut uiseret orbē:
Mōtibus in liquidas pinus descēderat undas
Nullaq; mortales præter sua littora norant.
Nondum præcipites: cingebant oppida fossæ.

Sanctius his animal. Feris: piscipibus & auibus nō dūs hominem sanctiorē perfectioremq; accipiamus. Altæ mentis. profundæ memoriæ: magniq; ingenii Et quod dominari in cætera posset: Quod in reliqua imperium haberet. ōia eni potestati hominis deus subiecit. Ille opifex rerū. Periphrasis dei. Nā deus rerum oīum est auctor. Seducta. separata. Cognati cæli. simul nati. Nā terra una cū cælo ex illo aceruo: qđ chaos uocarunt: orta esse phibetur. Quam satus Iapeto. hoc est Promotheus Iapeti filius. Qui si fuerūt hoīes: falsum est hoiem primum a Promotheo ex terra cū aqua cōmixta fuisse formatum Sed cum fabula sit. minime mirādū ēsi lōge a ueritate abest. Finxit. formauit. In effigiem. In similitudinem & imaginem. Moderantū. regentiū & gubernantium. Pronaq; cū spectent. Colligit hoīem ad imaginem & similitudinem dei fuisse creatum Cum enim alia animalia curua sint in terra. homo solus ore sublimi ad cælumq; erecto prædictus est: ut deum ad cuius effigiem creatus est: assidue contempletur: & cælum: unde originem traxit: intueatur. Cælumq; uidere iussit. Sic Cicero in legibus. Cum cetera animantia abiecisset ad pastum. solum hoīem erexit ad cæli cognitionem. Sic modo. Hoc inquit modo terra: & ex illa rerum cōgerie fuit educta. & homines antea sibi ignotos accepit: ex quorum uariis moribus quattuor distinctæ sunt ætates: quæ a metallorum nominibus fuerūt appellatæ. Sic modo nuper pauloante. Sine imagine. sine forma & facie. Induit. accepit. Conuersa. In figuram eam quam habet commutata. Aurea prima sata ē ætas. Ex uariis hominum moribus quattuor ætates effectæ uidentur quibus pro morum qualitate a metallis nomina imposita fuere. Prima namq; aurea fuit appellata quod optimis moribus illo tempore quo saturnus regnauit: homines floruerint. Secūda argentea quod quo tēpore cœpit regnare Iupiter in uitia hoīes inclinare cœperunt. Tertia ærea: quā bella occuparunt. Quarta ferrea quod in ea a nullo crudelitatis genere se homines abstinere cōstat. Sata: seminata ac ex moribus hominum effecta. Quæ uindice nullo: hoc est punitore & castigatore. Rectūq;: honestum ac uirtutes. Nec uerba minantia. Periphrasis ē legum atq; edictorū: quæ in æs incisa ut ab omnibus legi possent publicis parietibus affigebātur. Nec supplex turba. Nam aureæ ætatis tempore nullus erat iudex: cum oēs essent pares ac sponte recte agerent. Primum autem capitis iudicium in Ateopago actum fuisse Plinius in septimo naturalis hystoriæ: narrat. Ora. faciē. & uultum. Tuti: securi: & ab omni iniuria remoti. Nondū cæsa suis. Tunc inquit nemo ad nauigandum naues fabricatus est. Vnusquisq; enim suis locis contentus erat Primus uero Danaus ex Aegypto in græciā aduectus esse naui scribitur. Ante enim ratibus nauigabatur in rubro mari ab erythra rege inuentis. Reperiuntur tamen qui Mysos & Troianos priores illas excogitasse in Helesponto putent: cum transirent aduersus Tracas. Peregrinum orbem. hoc est alienas terras. Totum enim pro parte per sinegdochen positum est. Nam orbis pro tota ponitur terra. Vnde etiam orbem terrarum dicere solemus. Peregrina autem terra dicitur in qua quis peragrat qui in ea non sit natus. Peregrinus nāq; dicitur qui aliena loca peragrat. Viseret. Ad uidendum iret. Pinus. Arbor. Speciem enim pro genere frequenter ponit poetæ. Est autem pinus quæ & picea dicitur: arbor mōtana ex qua naues conficiuntur. Mortales. homines. Nondum præcipites. Nulla tunc inquit oppida erāt

Inuentores nauis

Primi uero Aegyptii oppidū Diospolim ædificasse narrātur In græcia aūt cæcrops oppidū a se cæcropiā appellauit: quæ nūc est arx athenis. Aliq argos a Phoroneo rege aū cōditū uolūt. Quidā & sicionē. Præcipites: altæ.

Primi opidorū cōditores

Vnde se quis præcipitem dare potest. Non tuba directi. Nulla tunc inqt bellica instrumenta in usu erant. Nã tubas buccinas & cornua: ut Vegetius scribit. in exercitu habebãt Romani: Tuba uero quæ directa est uocatur Buccina: quæ in semetipsam æreo circulo flectitur: cornu quod ex uris agrestibus argento nexum: temperatum arte & spiritu canentis flatu sonitum emittit. Tubæ autem æreæ inuētor omnium primus Piseus Tyrrhenus fuisse a Plinio scribitur. Nou æris cornua flexi: periphrasis est litui. Nam lituus tuba est inflexa & uirga qua augures tēplũ designabãt. Nõ galeæ: nõ ensis erat. galea tegmen est capitis ferreũ. Galeã uero gladiũ q & ensis dicitur & hastam Lacedemonii inuenisse tradũtur. Sine militis usu sine militis opa: hoc ē: sine bello & plus. Primi aũt Afri prælĩũ cõtra Aegyptios fecere fustibus quos phalangas uocant. Tuba Buccina Lituus

Non tuba directi: non æris cornua flexi.
Non galeæ: non ensis erat sine militis usu
Mollia securæ peragebant ocia gentes.
Ipsa quoq; immunis rastroq; intacta: nec ullis
Saucia uomeribus per se dabat omnia tellus.
Contentiq; cibis nullo cogente creatis
Arbuteos fœtus montanaq; fraga legebant:
Cornaq;: & in duris hærentia mora rubetis:
Et quæ deciderant patula iouis arbore glãdes
Ver erat æternum: placidiq; tepentibus auris
Mulcebãt zephyri natos sine semine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat.
Nec renouatus ager grauidis canebat aristis:
Flumina iam lactis: iã flumina nectaris ibant.
Flauaq; de uiridi stillabant illice mella.
Postq̃ saturno tenebrosa in tartara misso:

Mollia ocia: suauia & delicata: ab affectu quod molles mittes ac delicatos hoies reddũt. Peragebant: exigebant usq; ad uitæ finē. Ipsa quoq; imunis. Terra inqt sine ullo cultu oia [illegible] aialiũ necessaria abũde suppeditabat. Immunis: aut a cultura: ut dicimus aliquē ab officiis ciuilibus imunē: aut sine ullo seminum munere. Semina enim quæ terræ cõmittuntur: munera in ipsam collata uidentur. Rastro: ligone: sarculo Est enim instrumentũ ad excolendã terrã accomodatũ. Saucia: uulnerata. Cũ enim terra proscinditur aratris maxima tũ uulnera pati uidet̃. Nullo cogēte: nullo colēte agros. Qui. n. agros colit cogere ipsos u detur ut fructus emittant. Arbuteos fœtus. fructus arbuti: quæ est arbor ad modum humilis poma ferēs rubicũda. Montanaq; fraga. Pertetiã in montibus fraga rubicũda ex herbulis colligũtur. Virgilius: & humi nascētia fraga. Cornaq;. Poma sunt rubicunda: quæ propter nucleorũ duriciem lapidosa a Virgilio dñr. Lapidosaq; corna. Mora: poma quæ in rubis nascētia sunt nigra uĩ & nõ rē Maurę: nãq; significat nigrũ. Quæ uero in arbore nascũtur ante mortē Thisbes alba fuisse dñr. In duris rubetis: asperis & spinosis. Rubetum aũt dicitur locus rubis & spinis consitus. ut oliuetũ oliuis. Rubeta uero est rana præsentissimi ueneni in rubetis uiuens. Vnde & nomē accepit. Et quæ deciderãt. Glandibus quoq; inquit: quæ ex quercubus arboribus Ioui dicatis cadebant: uescebantur illi hoies primi. Ver erat æternũ. Nullæ tunc inquit erant mutatiões tempoꝝ: sed Zephyri assidue flantes sine ullo semine nascentes sic fouebant flores ut uer semper esse uideretur. Mulcebant: leniebãt: fouebant: ut neq; nimio calore neq; frigore arescerēt. Nec renouatus ager. Tũc minime opus erat agros renouare: cũ singulis quibusq; annis sine ullo cultu frumenta ferrēt. Est autem noualis periphrasis. Nouale. n. siue noualis (Vtroq; eni modo dicitur) aruũ est quod alternis ãnis seritur ut Plinius scribit. Canebat. canescebat. & canus fiebat. Nam agri frumētis maturis quodam modo canescere uidentur. Grauidis aristis. Plenis granoꝝ spicis. Aristas enim quæ sunt ptes spicæ primũ arescētes (Vnde & nomen sumpserũt) pro ipsis spicis posuit. Iam flumina nectaris ibant. Nectar potio deoꝝ suauissima eē dicitur. Rubetum. Nouale

Flaua mella. a colore dicuntur. Flauus aũt color (ut inquit Gellius) ex uiridi albo & ruffo constat. Stillabant. guttatim cadebant. De uiridi illice. speciem pro genere posuit. Nam illicē pro oi arbore accipimus. Illex aũt arbor est glandifera Ioui consecrata: Ea uero enumerat poeta: qbus primi illi hoies uitam felicem uiuebãt. Flauus color

Postq̃ Saturno. Aureæ ætati qua saturnus regnauit. subnectitur argētea: in qua regnauit Iupiter: quæ ut aurea deterior: sic est ænea melior. Primus autem omnium Iupiter uer illud aureæ ætatis perpetuum in quatuor tempora cõmutauit. Ver: æstatem. autũnum hyemem: tumq; primum calores atq; frigora: aerē infestare cœperunt: ideoq; homines antra & speluncas pro domibus habitare atq; agros colere coacti sunt. Postq̃ Saturno. hoc est. postq̃ mortuus est Saturnus. Nam illi mitti in tartara dicuntur qui moriuntur. Saturnus uero Vrani & Vestæ filius auxilio Titanum fretus: cum Ioue filio imperium orbis occupante congressus: ab illoq; Cretæ regno pulsus: ad Ianum Italiæ regem confugit: a quo benigne susceptus & in partem regni admissus: urbem condidit in his locis ubi nũc est Roma: quã de suo noie Saturniã appellauit. Loca sane edita uocari saturnia in Sicilia p̃sertim & Italia Diodorus scribit: Eo quod saturnus urbiũ arces locaq; munitiora apud oēs occuparit: Saturnus aũt est appellatus (ut Cicero scribit) quod saturetur annis. Ex se. n. natos iccirco comedisse fingitur: quia cõsumit ætas tempoꝝ spacia annisq; præteritis insaturabiliter expletur: Saturno aũt Ianus qui cũ eo regnauit: cum subito non cõparuisset saturnalia excogitauit: ac primũ terram oēm ditioni suæ parentem saturniam nominauit. Aram deinde illi & sacra tanq̃ deo condidit quæ saturnalia uocauit obseruare. Igitur cum iussit maiestate religionis quasi uitæ melioris auctorem. Simulacrum eius indicio est: cui falcem insigne messis adiecit. Hæc & multo plura de saturno Macrobius. Eorum autem sequitur opinionem poeta qui aiunt saturnum a Ioue filio regno fuisse pulsum: & apud inferos relegatum. Tenebrosa in tartara. Tenebrarum plena. Tartarus locus est apud inferos profundissimus. Innuit autem Saturnum regem fuisse Cretæ eoq; mortuum: & ad inferos detru- Argentea ætas Saturnæ Saturnus uñ

sum. Sub Ioue mundus erat: sub imperio Iouis: qui filius saturni & opis fuisse ac eodem partu cum Iunone editus perhibetur. A nymphis autem educatus cum adoleuisset: cōtra Titanas ob captos parentes bellum gessit: illosq; liberauit. Patrem deinde quem uitæ suæ insidias tetendisse comperit: regno expulit ad inferosq; relegauit: Iupiter autē dictus est ut scribit Cicero: quasi iuuans pater: quē conuersis casibus appellamus a iuuando Iouem. A poetis pater diuum hominumq; dicitur. A maioribus autem nostris optimus maximus & quidē ante optimus idest beneficentissimus q̄ maximus: quia maius est certeq; gratius prodesse hominibus q̄ opes magnas habere.

Sub ioue mundus erat: subiitq; argentea ples
Auro deterior: fuluo preciosior ære:
Iupiter antiqui contraxit tempora ueris:
Perq; hyemes: æstusq;: & inæquales autumnos
Et breue uer spaciis exegit quatuor annum.
Tum primum siccis aer feruoribus ustus
Canduit: & uentis glacies astricta pependit
Tū primū subire domos: domus antra fuerūt:
Et densi frutices: & iunctæ cortice uirgæ.
Semina tum primum longis cerealia sultis
Obruta sunt: pressiq; iugo gemuere iuuenci.
Tertia post illam successit ænea proles
Sæuior ingeniis: & ad horrida promptior arma:
Non scelerata tamen: de duro est ultima ferro.
Protinus irrupit uenæ peioris in æuum
Omne nefas: fugere pudor uerumq; fidesq;:
In quorum subiere locum fraudesq; doliq;:
Insidiæq; & uis & amor sceleratus habendi.
Vela dabat uentis: nec adhuc bñ nouerat illos
Nauita: queq; diu steterant in montibus altis:
Fluctibus ignotis insultauere carinæ.
Cōmunemq; prius: ceu lumina solis & auræ:
Cautus humum lōgo signauit limite mensor.
Nec tantum segetes alimentaq; debita diues
Poscebat humus: sed itum est in uiscera terræ
Quasq; recōdiderat: stygiisq; admouerat ūbris
Effodiuntur opes irritamenta malorum

Est autem ordo. Iupiter contraxit tēpora antiqui ueris: postq; sub Ioue mundus erat saturno misso in tartara tenebrosa. Contraxit: abbreuiauit. Antiqui ueris: illius perpetui: quo auræa ætas est gauisa. Perq; hyemes. anni quatuor enumerat partes Ver: æstatem: autumnum: hyemē.

Hyems

Hyems est (ut Stoici diffiniunt) aer supra terram algidus ob solis in anteriora processum.

Aestas

Aestusq; æstatem. Est autem æstas imminens terræ aer calefactus solis cursu ad septentrionem uersus. Et inæquales autumnos. Scite. Nam autumnus modo frigoribus contrahitur: modo caloribus diffunditur: Iccircoq; morbosus habetur. Fit uero autumnus solis recursu a nobis ad ea loca unde flant austri. Et breue uer. Illius perpetui comparatione uer breue dicitur. Est autem uer aeris temperies. quando suo ad nos cursu sol agitur.

Ver

Exegit. digessit. Quatuor spaciis. quatuor mensuris temporum. Singulæ namque anni partes: ex tribus mensibus constant. Canduit candens & igneus est uisus propter nimium æstum. Glacies astricta & congelata. Ventis. nō omnibus sed borea aliisq; frigidis: Ventorum namque frigore aqua in glaciem cōstringitur. Pependit ab arboribus speluncarūque tegminibus est intelligēdum. Domus antra fuerunt. Antrum latine spelunca dicitur. Et densi frutices. Inter arbores & herbas frutices medii esse dicuntur. Nam & minores arboribus sunt nec hieme ut herbæ arescunt. Semina tum primum. Tūc primum inquit homines cœperunt & arare & seminare. Cerealia semina. frumenta. Nam ceres prima omnium frumēta hominibus ostendit: cum antea glande uescerentur. Pressiq; iugo: boues iugare & arare cœpit Bryges Atheniensis (ut alii) Triptolemus.

Briges

Tertia post illam: Aerea ætas quæ & ænea dicitur: argenteā est subsecuta. cuius homines bellicosi quidem erant procul tamen a nefariis sceleribus aberant. Sæuior ingeniis: durior asperior q̄ argentea foret. Horrida arma: horrorē incutientia. De duro est ultima ferro: ultima ætas in qua nos quoq; uersamur: a ferro metallorum durissimo propter feros mores est appellata. Nam relictis uirtutibus illius ætatis homines uitia ita sunt amplexi ut omne honestum terras dereliquisse uideatur. Protinus irrupit: cum impetu intrauit. Venæ peioris: metalli deterioris. Nam uenæ non tantum animalium dicūtur sed ēt metallorū. Fugere pudor uerūq; fidesq;. Per hæc oēs uirtutes ab hoibus fugisse dicuntur. Et uis: uiolentia. Et amor sceleratus habēdi auaritiæ (est periphrasis) quæ iccirco scelerata uocatur: q; hominem ad oē scelus impellit sceleratūq; facit. Vela dabat uentis: probat homines ferræ ætatis auaritiæ nimiū studuisse: cū imperiti nauigandi se tamen uentis quorum naturam ignorabant: committerent Nauita a naui idem est q; nauta Quæq; diu steterant: erectæ fuerant. Insultauere: exultauere ac saltus quosdam dedisse sunt uisæ. Cōmunēq; prius. tunc primum inquit terra antea cōmunis diuidi est cœpta. Cautus mensor. callidus & astutus mensurator. Longo limite: longo termino Termini enim quibus agri discernuntur: longiores sunt. quo profundius in terram defodiantur. Nec tantum segetes: non solum inquit fruges coacta est edere terra: sed lapilli quoq; preciosi & metalla ex eius uisceribus sunt effosa. Sed itum est in uiscera terræ: in intimas terræ partes fodiendo discessum est. Admouerat: apposuerat: Stygiis umbris: inferis. eorum sequitur opinionem qui aiunt inferos in centro terræ esse. Effodiuntur opes. lapillos preciosos: aurum & argentum opes appellat poeta.

Aerea ætas
Ferrea ætas

Irritamenta malorum: incitamenta ac stimuli quidam ad mala perpetranda. Iamq; nocens ferrū: ex eo nāq;

conficiuntur enses: quibus homines interimuntur. Ferrum autem in Creta Hesiodus scribit inuenisse eos: qui idei Dactili uocati fuerunt. Ferroq; nocentius aurum: uere: Ná propter aurum adipiscendum grauissima quæq; fœdissimaq; scelera cómittuntur. Vnde Virgilius Quid nó mortalia pectora cogis Auri sacra fames. Auri autem metalla & conflaturam cadmus phœnix inuenit ad Pangæum montem ut alii Thoas & eaclis in Panthia aut sol oceani filius: cui gelius medicinæ quoq; inuentionem ex melle assignat. Quod pugnat utroq; & ferro & auro. Victoria náq; (ut aristophanes inquit) solet in illis residere castris in quibus plus auri pecuniarum: q̃ habetur.

Auri cultura a quo inuenta

Iamq; nocens ferrum: ferroq; nocentius aurũ
Prodierat: prodit bellũ: quod pugnat utroq;:
Sanguineaq; manu crepitantia cõcutit arma.
Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus
Nó socer a genero: fratrum quoq; gratia rara ẽ
Imminet exitio uir coniugis: illa mariti.
Lurida terribiles miscent aconita nouercæ.
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa iacet pietas: & uirgo cæde madentes
Vltima cælestum terras astræa reliquit.
Ne ue foret terris securior arduus æther:
Affectasse ferunt regnum cæleste gigantes:
Altaq; congestos struxisse ad sidera montes.
Tum pater omnipotẽs misso pfregit olympũ
Fulmine: & excussit subiectum pelion ossæ.
Obruta mole sua cum corpora dira iacerent:
Perfusam multo natorum sanguine terram
Immaduisse ferunt: calidũq; animasse cruorẽ.
Et ne nulla suæ stirpis monumenta manerent:
In faciem uertisse hominũ: sed & illa propago
Contemptrix superũ: sæuæq; auidissima cædis

Sanguinea manu sanguinolẽta. Bello autem ut homini & manus & sensum per metonymiam attribuit poeta. Crepitantia: resonantia. Viuitur ex rapto: rapina. Non hospes ab hospite tutus Hospitem tam qui hospitio aliũ suscipit: q̃ qui suscipitur appellamus. Gratia: concordia. Lurida: nigra: ab effectu quod nigra corpora eorum qui illa comederint efficiunt. Aconita: Venena: Nam aconitum herba est maxime uenenosa ex spuma cerberi canis p̃mum in cotibus nata: unde & nomen accepit. Nam ακονη græce cotem significat. unde aconitum est deductum. Terribiles nouercæ: crudeles in priuignos. Nouerca autem dicitur. ut scribit Pompeius quá quis liberis sublatis nouá uxorem ducit arcendæ familiæ gratia. Inquirit in patrios annos. Vtrum multos annos pater sit uicturus an paucos. Sortilegos filios consulit. Victa iacet pietas: superata inquit ab impietate pietas contẽnitur. Proprie autem pietas is dicit̃ cultus quem diis: patriæ: parentibus sanguine coniunctis debemus. Iacet: in nullo est p̃cio. Virgo astræa. hoc est: iustitia: quæ Astræi gigantis filia fuisse dicitur. Cæde sanguinis effusione. Ab eo enim quod precedit id quod sequitur est intelligendum. Cædes uero precedit: & sanguinis effusio sequitur. Ne ue foret terris. Gigantes uastissimorum corporum homines terræ filii sine patre pedes serpentinos habentes non contẽti cædibus terras fœdasse: in tantum furorem uenerunt ut e cælo Iouem pellere sint conati. Montes enim montibus imponentes uiam sibi munierant: qua Iouem cælo detraherent. Sed Iupiter fulminibus & gigantes interemit: & montes in uarias orbis partes deiecit. E terra autem gigantum sanguine madefacta nati ferũtur homines sãguinarii ac cædibus maxime gaudẽtes

Aconitum
Nouerca unde
Pietas
Gigantũ sanguinis in homines crudeles
Lycaon in lupum

gigantes autem (ut scribit Macrobius) quid aliud credendum est fuisse q̃ hominum quandam impiam gẽtem deos negantem: & ideo æstimatẽm deum pellere de cælesti sede uoluisse. Arduus æther: altum cælum. Affectasse proprie dixit. Nam affectare significat aliq̃d nimiũ appetere: quod assequi nó possis repugnante natura. Olympũ: mons est macedoniæ olimpus altissimus: interdũ tñ pro ipso cælo ponitur. Vñ olimpius Iupiter fuit denoiatus. Excussit. quatiendo deiecit. Pelion ossæ. Montes sunt Thessaliæ notissimi. Obruta mole sua: Oppressa sua uastitate. magnitudine ac pondere. Dira corpora crudelia a deorum ira missa: Vnde & diræ furiæ dicuntur. Natorum sanguine. Nam gigantes terræ filii fuisse dicuntur. Calidum animasse cruorem. hoc est animam calido cruori immisisse. Et ne nulla. Et ut aliqua memoria suæ prolis maneret ac restaret. Duas enim negationes in affirmationem conuerti certum est. Monumenta suæ stirpis. Memoria suæ prolis. Monumentum enim dicitur quicquid ad posteritatis memoriam conficitur. Stirps autem cum prolem significat: fœminini est generis: cum radicem truncumue significat incerti. Virgilius. Imo de stirpe recisum. Horatius. stirpesq; raptas & pecus & domos. In faciem hominum. In figuram humanam ac deniq; in homines: non in simias ut quidam putant: id quod facile ex iis quæ inferuntur colligi potest. Neq; enim simiæ aut deorum sunt contemptrices: aut cædis auidissimæ: aut uiolente. Quare intelligamus terram gigantum sanguine madefactam in homines crudeles gigantumque similes fuisse conuersam. Sed & illa propago: Contẽptrix superum. Verum inquit etiam illa progenies: quæ ex sanguine gigantum orta est: impia fuit in deos: ab omniq; humanitate æquitateq; aliena. Propago autem quæ & propages dicit̃ cum uitẽ uetulam terra obrutã significat ut ex una plures fiant: primá producit syllabam. Virgilius. flexos propaginis arcus. Cum uero progeniem demonstrat: eandem corripit. Virgilius. Si romana potens Itala uirtute propago. Hinc fit propagare uerbum: quod si

Stirps
Propago

gnificat uitem uetulam supprimere:ut ex una plures nouellæ fiant.Interdum extẽdere genus ac dilatare signifi cat. Scires.Scire posses ex auditate cædis ex gigantum sanguine genitam esse.Est autem figurata locutio.A tertia namq; persona ad secundam elegãter fit trãsitus. Quæ pater ut summa. Iupiter cum eorum hominum crudelitatem:qui e sanguine gigantum nati erant foret contemplatus:ac in primis tetram Lycaonis Arcadiæ re gis feritatem secum ipse cogitasset nõ minus indoluit.q̃ est in uniuersum genus humanum indignatus.Quare dus omnibus congregatis & consilium suum de perdendo genere humano:& quæ ab Lycaone mala passus sit exponit: ac quemadmodum Lycaonem ipsum Arcadiæ regem crudelissimum rapacissimumq; in lupum commutauit. Vt uidit.Postq̃ uidit. & contemplatus est. Summa arce.A summo cæli Vertice. Facto recẽti.Cã est cur nondum uulgata essent teterrima Lycaonis conuiuia.pp scelus namq; paulo ante commissum nondum erant cognita Lycaonis conuiuia Ioui apposita. Referens.animo reuoluens. Fœda conuiuia. tetra & crudelia.Nam lycaon hospito susceptos non solũ interficiebat:sed etiam conuiuis comedendos apponebat: quod quidem cum Iupiter cognouisset:sibiq; eius domum ingresso factas insidias comperisset:& domum incendit & Ly-

Alius Lycaõ caonem in lupum animal rapacissimum cõuertit.Fuit & alius lycaon priami filius Pandari pater:qui ab achille fuit interfectus. Sane Lycaon απο του λυκου:qui lupum significat denominatus uidetur. Ingentes animos. maximas in

Consilium dignationes. Conciliumq; uocat. Consilium & multitudo dicitur ad consulendum congregata:& ratio faciendæ alicuius rei aut non faciendæ ut seruitium & seruos & seruitutem ipsam

Concilium significat.Concilium uero multitudinem tantũ significat ad consultandum congregatam. Est uia sublimis. Lacteum circulum describit: per quem ad Regiam Iouis iter diis esse ait.Eum uero circulum græci galaxiam uocant απο του

Galaxia γαλακτοσ hoc est a lacte Vnde & latini lacteũ appellarũt.Nam candidus esse uidetur.De quo si quis plura uidere cupit:legat Macrobium in

Iouis oratio somnium Scipionis. Cælo manifesta sereno. Scite.Nam ut iquit Macrobius: lacteus circulus unus ex omnibus:oculis nostris conspicitur: alii

Et uiolenta fuit:scires e sanguine natam,
Que pater ut summa uidit saturnius arce:
Ingemit:& facto nondum uulgata recenti
Fœda lycaoniæ referens.cõuiuia mensæ:
Ingẽtes animos.dignas ioue concipit iras.
Cõciliumq; uocat.tenuit mora nulla uocatos.
Est uia sublimis cælo manifesta sereno:
Lactea nomen habet:candore notabilis ipso.
Hac iter est superis ad magni tecta tonantis:
Regalemq; domũ.dextra leuaq; deorum
Atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
Plebs habitat diuersa locis.a fronte potentes
Cælicolæ clariq; suos posuere penates
Hic locus est:quem si uerbis audacia detur.
Haud timeam magni dixisse palatia cæli.
Ergo ubi marmoreo superi sedere recessu:
Celsior ipse loco sceptroq; innixus eburno:
Terrificam capitis concussit terq; quaterq;
Cæsariem:cũ qua terram:mare:sidera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia soluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa

namq; sola percipiuntur cogitatione. Candore notabilis ipso.Notatu & uisu facilis ob illius candorẽ. Magni tonantis:periphrasis est Iouis. Deorum nobilium:hoc est clarorum:qui maiores gentium dii appellãtur: ut inquit Macrobius.Sunt autem duodecim numero.Et nomie quidẽ mulieꝝ sex:Iuno:Vesta Minerua:Ceres: Diana:Venus:Viroꝝ autem nomine totidẽ:Iupiter:Mars:Mercurius:Neptunus:Vulcanus:Apollo. Atria:aulæ. Celebrãtur.frequentantur. Valuis apertis.Ianuis patentibus. Valuæ autem dictæ sunt:quod dum ape

Valuæ Fores riuntur in se reuoluuntur.Fores uero proprie dicuntur que foras aperiuntur. Plebs habitat diuersa locis. plebem uocat multitudinem deorum minorum. A fronte.In fronte lactei circuli potentiores inquit dii habitant ibiq; ædes suas collocauere. Videtur autem Ouidius alludere ad pallatium Romanum in quo imperatores

Palatium cum principibus habitabant. Si uerbis audacia detur.hoc est.si id asserere auderem. Palatia magni cæli. hoc est:regiam cæli.Palatium namq; unus est ex collibus Romanis in quo magnificæ imperatorum ædes conspiciebantur.Inde factũ est ut amplissimas quasq; ædes uulgus pallatia uocet. Marmoreo recessu:in interiore ædium:parte marmoribus incrustata. Celsior ipse loco.Sublimior cæteris:ut reges sedere consueuerunt. Sceptroq; innixus eburno.Sceptro ex ebore confecto inherens. Ex quo colligimus reges quoq; apud antiquos non sedentes:ut fere nunc fit:ab ineptis & artis oratoriæ imperitis:sed stãtes principibus ac populis oratio

Sceptrum nes habuisse.Sceptrum autem baculus est:quo prisci reges utebantur:qualibus nunc pontifices nostri inniti solent.Sceptrum uero in primis Ioui attribuitur: ut qui rex sit hominum atq; deorum. Terrificam Cæsariem terrorem incutientem. Cõcussit terq; quaterq;.Sæpius cõmouit atq; agitauit:Hoc aũt habitu significat Iouẽ fuisse iratũ.Crebra enim cõcussio capitis indignationẽ significat. Cũ qua:magnã Iouis ostẽdit potẽtiam:q̃ una cũ capite totum mũdum cõmouit. Talibus modis:hoc modo iratus atq; indignans Iupiter ẽ locutus.Non ego pro mũdi regno.Hac oratiõe Iupiter ostendit genus humanũ dignũ esse quod pderetur:cũ dii quoq; ipsi apud illum minime ab insidiis sint tuti.Nam Lycaon ipsum Iouem deoꝝ hominũq; parentem interficere conatus est Attentos aũt simul & beniuolos deos reddit:& rei magnitudinem ostẽdẽs.& animum suum pro salute eorum anxium atq; sollicitũ esse demõstrans. Non ego pro mũdi regno.de mundi regno Iupiter cum gigantibus gra-

uissimum bellum gessit:eosq; tandem in phlegreis cāpis superauit & ad inferos detrusit:ut pauloante diximus.
Quisq; anguipedum:quisq; Gigantum. Nam anguipedes dicti sunt gigantes quod anguinos pedes habere ui detentur:ut in quinto Fastorum Ouidius ipse narrat. Quod significat:ut scribit Macrobius:nihil eos rectū. nihil supernū cogitasse:totius uitæ eorū gressu atq; processu in inferna mergēte. Centū brachia:centū manus. Vnde & gigantes centimani a centum manibus uocantur. Alludere aūt poeta uidetur ad Briareū gigātē & cottū & gigen illius fratres:quos Hesiodus in Theogonia singulos centū manus hūisse ait. Cælo captiuo:quod captiuū reddere cupiebāt.

Tempestate fui:qua centum quisq; parabat
Iniicere anguipedum captiuo brachia cælo.
Nam q̄q̄ ferus hostis erat:tamen illud ab uno
Corpore & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi qua totum nereus circūsonat orbē
Perdendū est mortale genus per flumina iuro
Infera sub terras stygio labentia luco:
Cuncta prius tēptāda:sed imedicabile uulnus
Ense recidendum est:ne pars syncera trahatur.
Sunt mihi semidei:sunt rustica numina fauni:
Et nymphæ:satyriq;:& monticulæ siluani:
Quos quoniā cæli nondū dignamur honore:
Quas dedimus:certe terras habitare sinamus
An satis o superi tutos fore creditis illos:
Cum mihi qui fulmē qui uos habeoq; regoq;
Struxerit insidias notus feritate lycaon:
Confremuere oēs:studiisq; ardentibus ausum
Talia deposcunt:sic cum manus impia sæuit

Nam q̄q̄. Rationē assignat Iupiter cur magis nūc sit solicitus:q̄ cū gigantes cælo manus iniicere conati sunt. Nam q̄uis inqt gigantes uiri essent fortissimi. mihi tamen bellū minime cum toto hominum genere suscipiendum fuit:sed cū una solū gigantum p̄genie. Ab uno corpore. ab una hominum cōgregatione. Nam corpus interdum p̄ multitudinis congregatione ponitur: Et ex una origine expōit id quod ab uno corpore dixit. Ab una n. gigantū p̄genie Ioui bellum fuit indictum. De gigantū autē origine uariæ sunt priscorum opiniones. Alii nanq; illos Titani & Terræ filios fuisse scribunt. Alii ex sanguine Titanorum a Ioue interfectorū & terra natos esse aiunt. Iosephus uero in antiqtatibus Iudaicis contendit eos ex coitu demonum cum mulieribus fuisse procreatos:cui quidem opinioni & Lactantius & sacra historia astipulari uidetur. Nunc mihi qua totum Nunc inqt non unum hoīm corpus: sed totum genus humanum prorsus mihi ē pdendum. Qua. quatēus & quousq;. Nereus. Deus est marinus:sed pro oceano ponitur qui uniuersam circumit terrā. Circūsonat. Circūstrepit fluctibus. Per flumina iuro infera. Per stygem paludē iurat mortale genus totū esse perdendū. Stygis aūt numen dii fallere metuebant. ut ait Virgilius. Dii cuius iurare timent & fallere numen. Stygio luco. Nemori stygi paludi immineti. Cuncta prius temptāda. Oīa inqt prius sūt experienda q̄ genus humanum perdatur. Sed mali tamen sunt perdendi:ne boni periclitentur. Sed immedicabile uulnus. Hac similitudine colligit uniuersum genus humanum esse perdendum:cum totum sit corruptū. Vt enim corporis partes corruptæ solent præcidi:ne reliquum corpus putrescat. Sic genus humanū ē perdendum ne satyri nymphæ:ac fauni hominum sceleribus inquinentur atq; infestentur. Immedicabile: insanabile.

Pars sincera:integra ac sana & incorrupta. Trahatur:in putredinem & corruptionē ducatur. Argumentatur autem Iupiter ab utili & honesto. Sunt mihi semidei. Quænam sit ea pars syncera cui timet Iupiter ab humano genere:exponit. Semidei. heroes alio nomine uocantur. maiores enim hominibus ac diis minores fuisse uidentur. Fauni:Satyri:Siluani. dii habiti sunt rusticani. Et Nymphæ. Nymphaꝶ uaria sunt nomina. Aliæ nāq; dicuntur Nereides q̄ mare incolunt. Aliæ Naiades q̄ fontes. Aliæ napeæ q̄ saltus & siluas. Aliæ Oreades q̄ montes. Aliæ dryades. Aliæ amadryades q̄ in siluis habitant:una cum arboribus nasci moriq; dicuntur: αμα nāq; simul & δρυσ δρυοσ arborem & quercum significat. Quos quoniam cæli. Occurrit tacite obiectioni. Posset enim quis dicere. Si times a genere humano semideis & nymphis & diis rusticis: transferas ipsos in cælum:ac genus humanum inter se debacchari permittas. Sic enim sua stultitia satis superq; punietur. At inqt Iupiter:nōdū illos censeo dignos:q in cælo recipiātur: Dignamur:dignos cēsemus. Sic Virgilius. Haud equidem tali me dignor honore. An satis o superi. Hoc argumēto a maiori sumpto colligit genus humanū omnino esse perdendū. Nam si mihi inquit cui imperium est & deorum & hominum:insidias struere lycaon feritate sua notissimus est ausus:quo modo dii minores ab humano genere poterūt esse tuti? Habeoq; regoq;: hoc est:contineo & guberno. Græcū aūt uerbum expressit. Nam εχω & habeo:& contineo significat. Notus: nobilis & famosus sua feritate. Cōfremuere oēs. Simul oēs fremuere & murmurauere facinoris imanitate cōmoti. Studiis ardētibus:isflāmatis uolūtatibus. Deposcunt:ad pœnā subaudiēdū est. Sic cū manus ipia sæuit. In Augusti gratiā hæc ab Ouidio referūtur. Vt inqt totū genus humanū Iulii Cæsaris indigna cæde commotum est:qua in senatu ab ingratis impiisq; ciuibus fuit affectus. sic dii auditis Ioui structis insidiis inflāmati sunt. Tametsi de coniurationibus & insidiis cōtra Augustū Cæsarem structis:hæc mihi dicta potius esse uidentur. Sic enim & Ioui & deorū indignatiōi pulcherrime accōmodatur hæc similitudo. Nā ut Iupiter a Lycaone q̄uis insidiāte nō fuit interfectus:ita ne Augustus qdem a coniuratorum quoq̄ fuit oppressus. Cum alii autem multi uariis temporibus:ut scribit Suetonius:in Augustum coniurarunt:tum Telephus mulieris seruus nomēclator. Is enim quasi debita sibi fato dominatione & ipsum & senatū aggredi destīauerat Quōdam etiam iux-

ta cubiculum eius lixa quidam ex illyrico exercitu ianitoribus deceptis noctu deprehensus est: cultro uenato-
rio cinctus: inops ne mentis an simulata dementia incertum Nihil enim exprimi questione potuit. De insidiis
autem Augusto structis potius esse intelligendum q̄ de Iulii Cæsaris cæde facile ex ipsius Ouidii uerbis percipi
potest: cum inquit nec tibi grata minus pietas Auguste tuorum q̄ fuit illa Ioui. Hoc uero ab istis scalfonius si
quo ingenio iudicioue foret. notadū erat. Mihi certe prior expositio ut de Iulii Cæsaris cæde itelligamus: nō p-
batur. Manus ipia. Impiorū coniuratorū multitudo. Nā sexagita & amplius. C. Cassio. M. q̄; & Decio Bru-
to principibus (ut refert Suetonius) in Iuliū Cæ-
sarem coniurarunt: eumq; in senatu tribus & ui
ginti uulneribus trucidarunt. Sæuit extingue
re: Sæuit ut extingueret. poetica enim locutio ē:

Sanguine cæsareo romanū extinguere nomē
Attonitum tanto subitæ terrore ruinæ
Humanū genus est: totusq; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas auguste tuorum,
Q uam fuit illa Ioui: qui postq̄ uoce manuque
Murmura compressit: tenuere silentia cuncti
Substitit ut clamor pressus grauitate regētis:
Iupiter hoc iterum sermone silentia rupit.
Ille quidē pœnas (curam hāc dimittite) soluit.
Q uod tū admissum. quæ sit uindicta docebo.
Contigerat nostras infamia temporis aures:
Q uā cupiēs falsam summo delabor olympo
Et deus humana lustro sub imagine terras.
Longa mora est: q̄tum noxæ sit ubiq; repertū
Enumerare. minor fuit ipsa infamia uero.
Menala transieram latebris horrenda ferarū:
Et cum cyllene gelidi pineta lycei.
Arcados hinc sedes & in hospita tecta tyranni
Ingredior: traherent cū sera crepuscula noctē
Signa dedi uenisse deum: uulgusq; precari
Cœperat. irridet primo pia uota lycaon.
Mox ait experiar deus discrimine aperto:
An sit mortalis: nec erit dubitabile uerum.
Nocte grauem somno nec opina pdere morte
Me parat. hæc illi placet experientia ueri.

Sāguine Cæsareo. Iulii Cæsaris cæde: siue po-
tius Augusti. Attonitum: stupefactum. Ro-
manum nomē: quod Iulius Cæsar gestis suis cla
rissimum reddiderat. Nec tibi grata minus pie
tas: Non minus inquit pietas populi Romani: q
tuos insidiatores ultus est tibi gta a fuit: q̄ Ioui
deorum indignatio: quā conceperunt: cum au-
dissent insidias Ioui ipsi a lyacone fuisse structas.
Iupiter in hominem Qui postq̄ uoce manuq; Gestū exprimit eorz
qui silentium indicūt. Compressit: compescu-
it. Substitit ut clamor. postq̄ cessauit clamor io
uis auctoritate cohibitus. Silētia rupit: locutus
est. Sic Virgilius. Quid me alta silētia cogis rūpe.
Ille qdē. Lycaō īqt ille feritate cōspicuus dedit
pœnas nā soluere pœnas. ē pati pœnas & sustie
re. Curam hanc dimittite. ipsum deposcendi
ad pœnam. Est autem parenthesis. Quod ta-
men admissum. Quāuis inquit dederit pœnas
Lycaon: uolo uos tamē docere & peccati quod
admisit: & pœnam qua fuit affectus. Contige
rat nostras. Narrat Iupiter quemadmodum inq-
siturus hominum scelera e cælo descendit in ter
ras: susceptaq; humana figura orbē terrarū pera-
grarit. ac tandem ad lycaonem Archadiæ regē
hospites crudelissime interficientem peruene-
rit: quē in lupum iccirco se ait cōmutasse: quod
se quoq; interficere conatus est. Infamia tem-
poris: ignominia seculi: quo teterrima quæq; sce
lera cōmittebant. Quā cupiens falsam. Deus
enim uult omnes homines bonos eē. Lustro:
pagro: circūeo. Alias lustrare est purgare & illu-
strare. Longa mora est Enumerare. Lōga mo-
ra esset inqt si enumerare uellē q̄tum ubiq; scele
ris inuenerim. Noxæ culpæ sceleris. Noxa. n.
& culpam & scelus & maleficiū significat: Vnde
noxius declinari uidetur: Sane noxa interdum
Noxales actiones ēt pœnā significat. Vñ apud iuriscōsultos Noxæ dederūt hoc ē pœnæ tradere ob dānū illatū. Vnde & noxales
actiōes ab iisdē appellātur quæ ex noxa maleficio seruorum aduersus dominos instituuntur. Minor uero: eo
quod uerum erat. Maiora nāq; scelera & plura ab Ioue deprehensa fuere q̄ ferebantur. Mænala transieram.
Describit iter quo ad Lycaonē peruenit Mænalus autē mons ē archadiæ celeberrimus. Latebris: latibulis. Et
cum cyllene. Cyllene mons archadiæ Mercurio dicatus. Vnde etiam Cyllenius appellatur. Pineta. loca pinis
consita. ut oliueta. Lycæi. Mons est arcadiæ Lycæus pani sacer. Et inhospita: inhospitalia. Arcados tyrā-
Tyrannus ni. Lycaonis arcadiæ regis. Tyrannus quidem apud priscos etiam pro bono principe accipiebatur. Virgilius.
Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni Vsus deinde optinuit: ut pro eo demum poneretur qui domina-
Archadius nomina ru crudeliter abuteretur. Arcas sane & proprium filii Calistus nomen est & gentile: Vnde Arcadius & arcadicus
deriuatur. Arcadia uero ab arcade Calistus filio denominata esse uidetur. Nam antea tum Parrhasia. tum Ly-
caonia. tū gigātis. tū Azania: tū Pania (ut inqt Stephanus q de urbibus & populis diligētissime scripsit) uocaba-
tur. Traherent cum sera crepuscula noctem: hoc est: cum aduesperasceret. Traherent: adducerent. Sera
Crepusculū Creperus crepuscula. Crepusculum dicitur dubia lux. Nam creperus dubium significat. Vnde & decrepiti senes dicūtur:
quorum uita in dubio est constituta. Signa dedi: hoc est: significaui me eē deū. Precari: colere ac uenerari.
Pia uota. piorum preces. Mox ait experior. Primo inqt Lycaon pioz uota: qui me uenerebantur: irridere cœ-
perit. deinde periculum facere de mea diuinitate cogitauit. Discrimine aperto. manifesto piculo hoc est expi-
entia. Nec erit dubitabile uerum. Nemo inqt poterit dubitare: an deus sit an mortalis. Si enī deus erit: iterfici

non poterit. Sin homo fuerit: facile perimetur. Nec opina. inopinata. Nec contentus eo. Nec satis, inquit ei uisum est me uelle pderere: nisi etiam mihi in coenam carnes humanas partim elixas: ptim tostas apposuisset. De gente molossa. Molossi populi sunt Epiri: a qbus bello uictis Lycaon obsides acceperat: quorum unum iugulauit: ut ipsum Ioui apponeret epulandu͂. Resoluit: aperuit. Semineces artus. semimortua me͂bra & adhuc palpitantia. Mollit aqs: coquit & mollia reddit. Quos simul imposuit me͂sis. Postq͂ aut humanæ illæ carnes mihi appositæ fueru͂t: ego statim ædes lycaonis ince͂dio corripui dignas quæ in tam crudelem dn͂um euerterentur. Cæterum ipse territus in siluas aufugit: & in lupum feritati suæ maxime co͂ueniens animal fuit co͂mutatus. Vindice fla͂ma. ultrice. Tecta domum: a parte enim totu͂ intelligimus. Dignos penates: q incenderentur: cu͂ tam sceleratum dn͂m pati possent. Territus: ince͂dio ædium perterritus.

Nec contentus eo est. missi de gente molossa
Obsidis unius iugulum mucrone. resoluit
Atq; ita semineces partim feruentibus artus
Mollit aquis: partim subiecto torruit igni.
Quos simul posuit me͂sis ego uindice fla͂ma
In dominum dignos euerti tecta penates.
Territus ipse fugit: nactusq; silentia ruris
Exululat: frustraq; loqui conatur. ab ipso
Colligit os rabiem: solitæq; cupidine cædis
Vtit͂ i pecudes: & nu͂c quoq; sanguie gaudet
In pilos abeunt uestes. in crura lacerti.
Fit lupus: & ueteris seruat uestigia formæ.
Canicies eadem est. eadem uiolentia uultus.
Iidem oculi lucent. eadem feritatis imago est.
Occidit una domus: sed no͂ domus una perire
Digna fuit qua terra patet: fera regnat erinnys.
In facinus iurasse putes. dent ocius omnes
Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas
Dicta iouis ps uoce pbat͂ stimulosq; frementi
Adiiciunt: alii partes assensibus implent.
Est tamen humani generis iactura dolori
Omnibus: & quæ sit terræ mortalibus orbæ
Forma futura rogant: quis sit laturus in aras
Thura: feris ne paret popula͂das tradere terras
Talia quærentes (sibi enim fore cætera curæ)
Rex superu͂ trepidare uetat͂: sobolemq; priori:
Dissimilem populo pmittit origine mira.
Iamq; erat in tota͂s sparsurus fulmina terras.

Exululat. Valde ululat. Iam enim in lupu͂ fuerat conuersus. Na͂ ululare. quod factitiu͂ est uerbum: luporum est propriu͂. Ab ipso colligit os rabiem. Quia inqt loqui no͂ poterat in rabie͂ actus est: qua͂ ab hominibus in pecudes transtulit. Et nu͂c quoq;: quemadmodum cu͂ erat homo. In pilos abeu͂t uestes. In pilos inqt uestes mutatæ fueru͂t. brachia au͂t in crura. Sicq; lycaon in lupu͂ fuit conuersus. Quod qdem icirco fingitur: qa lycaon auariciæ deditus ex rapto: tanq͂ lupus uiuebat. Auari na͂q; lupis (q nunq͂ saciantur pecudum cæde) q͂ simillimi esse uidentur. Hoi͂es aute͂ in lupos conuerti rursusq; restitui sibi falsum ee͂ conte͂dit Plinius. Vnde tn͂ ista uulgo infixa sit famam tantu͂ ut in maledictis uersipelles habeantur: ou͂dit cu͂ inqt. Euantes inter auctores græciæ no͂ spretus tradit Archadas scribere: ex ge͂te Antei cuiusda͂ sorte familia electu͂ ad stagnu͂ quodda͂ regionis eius duci: uestituq; in quercu suspenso tranare atq; abire in deserta: tra͂sfigurariq; in lupu͂: & cu͂ cæteris eiusde͂ generis co͂gregari p annos noue͂. Quo tpe si homine se abstinuerit: reuerti ad ide͂ stagnu͂: & cum tranauerit: effigie͂ recipere ac pristinu͂ habitu͂ addito noue͂ annorum senio. Addit quoq; Fabius eande͂ recipe ueste͂. Hæc uero Plinius fabulosa esse putat. Et ueteris. Adhuc inqt signa pristinæ formæ rennet. Na͂ eande͂ & caniciem & uultus uiolentia͂ habet: oculi præterea ipsi ut prius luce͂t ac demu͂ eande͂ feritate͂: q͂ et prius exercet. Occidit una domus. Postea q͂ Iupiter exe͂plo lycaonis ou͂dit q͂ tetris sceleribus infecti sunt hoi͂es co͂cludit totu͂ genus humanu͂ penitus esse pdendu͂. Sicq; poeta fabula͂ cu͂ fabula ac mutatione͂ cu͂ mutatione co͂nectit. Narraturus enim que͂admodu͂ lapides a Deucalione & pyrrha post terga iacti partim in mares: partim in fœminas fuere co͂uersi: ante describit diluuiu͂ quo genus humanu͂ fuit extinctu͂. Sed no͂ domos una pire. Oe͂s inqt hoi͂um domus su͂t euerte͂dæ no͂ una. Vbiq; n. nefa͂da scelera ppetrant͂. Fera erinys. Feritas: ipietas. Erinis. n. dicit͂ furia i͂fernalis discordia co͂te͂tio͂eq; gaude͂s. In facinus iurasse putes. Posses inqt putare: oe͂s hoi͂es mala ppetraturos co͂iurasse. Facinus: scelus: q͂uis in bona͂ quoq; accipiat͂ pte. Dent ocius oe͂s pœnas: hoc e͂. Cito ac repente oe͂s puniant͂. Dare & psoluere pœnas dn͂r q puniunt͂. Sic stat sn͂ia. Talis est inqt sn͂ia mea ut oe͂s pdant͂. Stat. Fixa e͂ & i͂mota. Est au͂t parenthesis. Dicta Iouis: oe͂s inqt dii Iouis sn͂iam ptim uerbis: ptim nutu approbauere. Assensibus: nutibus & ma͂ibus se Ioui assentire significa͂t. Iactura: pditio. Orbæ: priuatæ: Roga͂t: Interrogant Ioue͂. Quis sit laturus in aras Thura. Quis sit diis sacrificaturus. Populandas: uastandas ac depredandas. Sibi enim fore cætera curæ. Subaudiendum est ait uerbu͂: quod eleganter in huiusmodi pretermittitur locutione. Est autem parenthesis. Rex superum: Iupiter. Origine mira. Quia lapides: ut paulopost narrabit: in homines fuere conuersi: quod quidem maxime mirandum e͂

Iamq; erat statim inquit Iupiter fulminibus genus humanum perdidisset: nisi ueritus esset ne cælum quoq; terrarum incendio conflagraret: cum præsertim in fatis meminerit esse ut aliquando totus mu͂dus igne absumatur. Quare non fulminibus sed aquarum inundatione genus humanu͂ perdere decreuit. Iamq;: statimq;.

Sed timuit ne forte sacer tot ab ignibus æther
Conciperet flammas:totusq; ardesceret axis
Esse quoq; in fatis reminiscitur affore tempus
Quo mare:quo tellus correptaq; regia cæli
Ardeat:& mundi moles operosa laboret.
Tela reponuntur manibus fabricata cyclopu
Pœna placet diuersa:genus mortale sub undis
Perdere:& ex omni nimbos dimittere cælo.
Protinus æoliis aquilonem claudit in antris:
Et quecunq; fugant inductas flamina nubes:
Emittitq; notum:madidis notus euolat alis
Terribilem picea tectus caligine uultum.
Barba grauis nimbis:canis fluit unda capillis.
Fronte sedent nebulæ:rorant pennæq; sinusq;
Vtq; manu late pendentia nubila pressit:
Fit fragor:& densi fundũtur ab æthere nimbi.
Nuncia Iunonis uarios induta colores
Concipit Iris aquas:alimẽtaq; nubibus affert.
Sternuntur segetes:& deplorata colonis
Vota iacent:longiq; perit labor irritus anni:
Nec cælo contenta suo est Iouis ira:sed illum
Cæruleus frater iuuat auxiliaribus undis.
Conuocat hic amnes:qui postq̃ tecta tyranni
Intrauere sui:non est hortamine longo
Nunc ait utendum:uires effundite uestras.
Sic opus est:aperire domos ac mole remota
Fluminibus uestris totas immittite habenas.
Iusserat:hi redeunt:ac fontibus ora relaxant.
Et defrenato uoluuntur in æquora cursu.
Ipse tridente suo terram percussit:at illa

Sacer æther.factum cælum. Tot ab ignibus:quot opus esset ad totam terram comburendam. Conciperet.contraheret. Totus axis.totum cælum.Sinegdoche est.Axis enim qui pars est cæli pro toto ponitur cælo. Axis Nam axis proprie illud est plaustri lignum circa quod rotæ uertuntur: ad cuius similitudinem axis in mundi sphæra uocatur.circa cuius cacumina sphæra ipsa rotatur:quibus contigui sunt duo poli qui & uertices dicuntur qbus ueluti cardinibus(ut scribit Apuleius:maxime spæra nititur.arcticus & antarticus.siue borealis & australis. Esse quoq; in fatis.In dispositione fatorum.Alia ratio est qua deterritus est ab incendio Iupiter:ne id eueniret:quod in fatis eẽ sciebat.ne uidelicet totus mũdus cõflagraret: Est ut fatũ(ut stoici aiũt) cõnexa rerũ series pquã mũdus administratur. Affore.aduenturũ esse. Et mũdi moles.machina mũdi. Operosa.multi operis. laboret.in labore & periculo pp incẽdium futura sit. Hoc autem maxime cum dogmate christiáo cõuenit Nos enim credimus mũdum in nouissimo die conflagraturũ. Tela reponũtur.fulmina a Cyclopibus cõfecta:Cyclopes eni Ioui fulmina cõfecisse dicuntur. Cyclopes Fuerunt autẽ populi Siciliæ unũ ĩ media fronte oculũ habentes. Pœna diuersa.cõtraria.Dilluuium enim incendio contrariũ ẽ.

Nĩbos.pluuias: Demittere . deorsũ mittere Protinus æoliis.Statim inquit Iupiter clausis ĩ spelunca iis uentis : qui inducũt serenitatem:austrũ pluuia gaudentẽ emisit. In æoliis antris. In æoli spelũcis.Notius est autem Aeolum Iouis ex acesta filium regẽ esse uentorũ:q̃ ut hoc loco sit exponendum. Quod qdem idcirco fictum est quia ut plinius ait:Aeolus uentorum rationẽ inuenit . Cum enim septem insularum iuxta fretum siculum quæ ab illo Aeoliæ fuerunt cognominatæ princeps esset.ac ex nebulis & fumo Hieræ insulæ ardentis uẽtos prædiceret futuros.creditus est illos ĩ sua habere potestate. Flamina. a flando uenti flamina dicuntur. Madidis notus euolat alis . Eleganter austri uenti describit effigiem.Sic enim apud priscos pingebatur.Alæ autem uentis assignantur propter uelocitatem.

Tectus uultũ hoc est tectum uultum habens. Est autẽ poetica synegdoche. Picea caligine . Nigris nubibus.Nam auster nubilosus est uẽtus Barba grauis.plena. Nimbis.pluuiis. Vnda.aqua. Rorant.stillant in roris similitudinẽ. Vtque manu late.postq̃ inqt notus manibus nebulas compressit:maximæ pluuiæ esse cœperunt. Fit fragor.strepitus proprie rerum fractarum. Densi nimbi:crebræ pluuiæ. Concipit Iris aquas.Iris nũcia Iunõis a poetis fertur.Interdũ aũt etiam Iouis.Fit autẽ iris ut scribunt physici:ex reflexione radiorũ solis lunæue in nubibus pluuiæ tempore.Sternuntur segetes . Frumenta in agris existentia ĩ terram ab aquis deiciuntur. Seges Seges autẽ dicitur frumentum nondũ demessũ Sternere Sternere uero interdum in terrã deiicere:Interdum significat cooperire: ut cum dicimus sternere mensam . Vota deplorata . Spes ualde ploratas:uota autem uocat frumenta multis uotis & precibus expetita. Colõis:agricolis. Irritus.uanus ac sine ullo fructu. Cæruleus frater.Periphrasis Neptuni . Auxiliaribus undis:aquis auxilium afferentibus ad perdendum genus humanum. Auxiliares milites Auxiliares autem milites proprie dicuntur.qui in auxilium mittuntur. Cõuocat hic amnes:deos fluuiorum . Amnis unde Amnis enim fluuius dicitur ab ambiendo(ut Varro ait)quod omnia flumina circũeunt.Vnde ẽt cornuta pingũtur. Tyráni sui.Regis sui Tyránus náq; apud antiquos in boná quoq; accipiebat̃ pte.Virgilius.Pars mihi pacis erit dextrá tetigisse tyránni. Hortamine.hortatu exhortatiõe. Apire domos.Fõtes:q fluuiorũ domus eẽ uident̃. Mole . obstaculo. Flumibus.fluxibus. Totas habẽas. Tráslatio ab eqs sumpta:q habenis inhibent̃. Defrenato.effrenato ac sine ullo retinaculo. Ipe Neptunus. Tridẽte suo. Vt Ioui fulmẽ:sic Neptũo tridẽs attribuitur :quo dũ pcutit

terram:semper fit terræmotus. Expatiata late sparsa. Penetralia cum suis sacris:hoc est.Penetralia cum diis penatibus.Nam penetralia(ut Sex.Pompeius scribit)sunt penatium deorum sacraria. Rapiunt.Vi astrahūt. Penetrali:
Si qua domus mansit.Ordo est.Si qua domus remansit indeiecta. Indeiecta:nō deiecta in terram. Culmen tamen.Culmen est tecti sumitas a culmo dictum:quod culmo antiquitus domus tegerentur. Pressæq; submersæ. Sub gurgite.Sub mari est autem rapinosis.Nam gurgitem(qui proprie locus est in flumine profūdior)pro mari posuit poeta.Sic Virgilius Apperent rari nantes in gurgite uasto.Inde fit uerbum ingurgito quod & deuoro & repleo significat.:Vnde Macrobius in saturnalibus scribit Fabium ciuem Romanū Virum triumphalē a deuorato patrimonio gurgitem fuisse cognominatum.Nullum discrimē. Nullam discretionem ac differentiam.Alias discrimen periculum significat. Omnia pontus erat.Omnia mare occupauerat: Pontus autem proprie id mare est quod euxinum appellatur. Sed pro quocunq; mari frequenter ponitur.Pōtus etiam prouincia est Asiæ Bithiniæ finitima Euxinoq; adiacens:unde ponticus deriuatur.
Culmen
Gurges
Pontus

Intremuit:motuq; uias patefecit aquarum.
Expatiata ruunt per apertos flumina campos:
Cumq; satis arbusta simul pecudesq; uirosq;
Tectaq; cumq; suis rapiunt penetralia sacris.
Siqua domus mansit:potuitq; resistere tanto
Indeiecta malo:culmen tamen altior huius
Vnda tegit:pressæq; latet sub gurgite turres.
Iamq; mare & tellus nullū discrimē habebant
Omnia pontus erat:deerāt quoq; litora ponto
Occupat hic collem:cymba sedet alter adūca:
Et ducit remos illic:ubi nuper ararat.
Ille supra segetes aut mersæ culmina uillæ
Nauigat:hic piscē summa deprehēdit in ulmo
Figitur in uiridi(sic fors tulit)anchora prato:
Aut subiecta tegunt curuæ uineta carinæ.
Et modo qua graciles gramē carpsere capellæ
Nunc ibi deformes ponūt sua corpora phocæ
Mirantur sub aqua lucos urbesq; domosq;
Nereides:siluasq; tenent delphines:& altis
Incursant ramis:agitat atq; robora pulsant.
Nat lupus iter oues:fuluos uehit unda leones
Vnda uehit tigres:nec uires fulminis apro.
Crura nec ablato prosunt uelocia ceruo.
Quæsitisq; diu terris ubi sistere possit:
In mare lassatis uolucris uaga decidit alis.
Obruerat tumulos immensa licentia ponti:
Pulsabantq; noui montana cacumina fluctus.
Maxima pars unda rapit':qbus unda pepercit
Illos longa domant inopi ieiunia uictu.
Separat aonios actæis phocis ab aruis
Terra ferax:dum terra fuit:sed tempore in illo
Pars maris:& latus subitaq; campus aquarū.

Occupat hic collem.Alius inquit ex hominibus in montem confugiebat:alius in cymbam. Proprie autem occupari dicuntur loca possessoribus uacua. Cymba adūca.Perite.nam cymbæ & proram & puppim aduncas habent. Et ducit remos.Remigat. Villæ.Villa proprie dicitur domus in agro. Sūma in ulmo. Sic Horatius hoc idem diluuium describens.Piscium & sūma pecus hæsit in ulmo. Sic fors tulit.Sic casu euenit:est autem parenthesis. Anchora quidem a latinis aspiratur q̄uis apud græcos aspiratione careat.est autem anchora instrumentum ferreum quod ad continendas naues in mare iaci consueuit.Vnde anchorarū funes dicuntur:q̄bus anchoræ ligantur.Vineta loca dicuntur uineis & uitibus consita. Et modo.pauloante.
Villa
Anchora

Graciles capellæ:macræ & agiles capræ. Gramen:herbam speciem pro genere posuit. Deformes phocæ.Turpes & uastæ.Phocæ a latinis uituli marini appellātur. Nereides. Nymphæ sunt marinæ a Nereo appellatæ: Delphines. Delphin & delphinus a genitiuo græco delphinos fit nominatiuus latinus. Incursant.freq̄nter currunt. Agitata:impulsa. Robora.ligna ac truncos. Pulsant. percutiunt. Nat. natat. Est autem perquam lasciua & lepidissima descriptio quam quidem Seneca reprehendit: quod in re tristi ludere poeta uidetur. Vnda uehit tigres.Tigris fera est truculenta mirandæ uelocitatis·In armenia Indiaq; nascēs. Tigris etiam est fluuius Armeniæ a uelocitate qua decurrit sic appellatus.Nam Tigris lingua persica sagittam significat. Vbi sistere possit. In q̄bus terris se firmare possit. Sistere autem est stare facere.idem uero cum sto uerbo præteritum habet & supinum. Volucris uaga. Hirundinis ē piphrasis.Nā hirūdines uagos maxime uolatus habent. Nec uires fulminis apro.Tanto ipetu apri uenatores aggrediunt̄:ut uires fulmini similes habere dicant̄. Ablato:abrepto ab undis. Lassatis:defatigatis. Obruerat.tumulos.Cooperuerat mōtes,Obruere nāq; ē aqua terrā ue opire.Tumuli uero mōtes dicūt̄ a tumore. Pulsabāt.Percutiebāt. Noui fluctus.Magnæ unde & insitatæ. Mōtana cacumina.Mōtiū summitates. Maxima pars:hoīum subaudiat̄. Quibus unda pepcit.hoc ē.Qui submersi nō fuerūt fame piere.
Tigris flu.

Sepat aonios.Topographia & loci descriptio.Mōtē.n.Parnasiū describit in cuius cacumē sua altitudine ab undis tutū Deucaliō & Pyrrha se recepetūt. Phocis regio ē īter Boetiā & Atticam·a phoco denomīata:in qua mons Parnasus duobus collibus eminens conspicitur. Ab actæis aruis.ab Attica regiōe.Nā attica Acte a littore quod ακτη dicit̄:siue ab Actæo rege fuit appellata.Est.n.maritima regio ac fere littus eē uidet̄. Terra ferax:
Phocis
Parnassus unde
Deucalion cū Pyrrha

Mós ibi uerticibus petit arduus astra duobus
Nomie parnassus:superatq; cacumine nubes.
Hic ubi deucalion(nã cætera texerat æquor)
Cum consorte tori parua rate uectus adhesit.
Corycidas nymphas & numina mõtis adorãt.
Fatidicamq; themim:quæ tunc oracla tenebat
Non illo melior quisquam:nec amãtior æqui
Vir fuit:aut illa reuerentior ulla deorum.
Iupiter ut liquidis stagnare paludibus orbem
Et superesse uirum de tot modo milibus unũ:
Et superesse uidet de tot modo milibus unam
Innocuos ambos:cultores numinis ambos:
Nubila disiecit:nimbisq; aquilone remotis
Et cælo terras ostendit:& æthera terris.
Nec maris ira manet:positoq; tricuspide telo
Mulcet aquas rector pelagi supraq; profundũ
Extantẽ:atq; humeros innato murice tectum
Cæruleum tritona uocat:conchaq; sonanti
Inspirare iubet:fluctusq; & flumina signo,
Iam reuocare dato:caua buccina sumitur illi
Tortilis in latum:quæ turbine crescit ab imo.
Buccina:quæ in medio concepit ubi aera põto

fertilis. Mons noie Parnassus. Parnassus mons est Phocidis:a Parnasso antiqssimo uate cognominatus:Vñ Parnassius. Parnassiacus. Parnassias Parnassis:& Parnasseus deriuantur. Prius autem Larnassos fuit appellatus quod illuc Deucalionis arca quæ græce λαρναξ dicitur: fuerit appulsa. Petit astra. Tendit in altum sydera uersus. Duobus uerticibus:duobus cacuminibus:quorum alterum Tithoreum:alterum hymapeum appellat Herodotus. Quãuis Seruius Heliconem & Cytheronem putet: quos Bœotiæ montes esse constat longe a Parnasso distantes. Parnassus autem totus: & Apollini:& musis:& Baccho est consecratus. Hic ubi Deucalió: Deucalion Promethei filius uir integer: ac pius una cum Pyrrha uxore diluuio inualescente ad cacumen Parnasi confugit:ubi post finitum diluuium themidem consuluerunt:quo modo genus humanum raparare possent: quibus Themis respondit id posse reparari:si antiquæ matris ossa post terga iecissent:quæ Deucalion lapides esse coniectauit. Nam lapides ossa terræ uidentur esse:quæ antiquissima omnium est mater. Qui igitur lapides a Deucalione fuerũt post terga iacti in mares: quia Pyrrha in fœminas fuere conuersi. Hoc autem iccirco fictum est:qđ ut scribit Eusebius in Cronicis Regnante Athenis Cæcrope maxima aquarum illuuies maiorẽ partem populorum Thessaliæ assumpsit paucis per refugia montium liberatis maxime in monte Parnasso:in cuius circuitu Deucalion tũc regno potiebatur:qui tunc ad se ratibus confugiẽtes(ut narrat Iustinus)suscepit:ac per sũma parnassi iuga fouit:ac iccirco genus humanum ab illo fuisse reparatum aiunt. Hic ubi. Elegãter hic:& ubi ita iunguntur:ut id & quod:cum ubi & quod grãmaticæ locutioni satis esse uideantur:ut cum dicimus. Tibi morem gessi id quod fratri sum pollicitus:nam quod sum pollicitus satis esset. Nam cætera:parenthesis est.reliqua inquit loca mare occupauerat. Cum consorte tori.hoc est uxore. Nam uxor lecti mari cõsors est. Corycidas nymphas. Corycum antrum ẽ Parnassi nymphis sacrũ. Vnde Corycides nymphæ dicuntur. Est autem forma patronymica ꝑ

Corycus

possessiua. Est etiam corycus ciciliæ: & urbs: & mons:& antrum:ubi optimum nascitur crocũ. Est præterea corycus:Vt Stephanus scribit: mõs Ioniæ altissimus:& portus:& insula est & ꝓmontorium Cretæ:& portus æthiopiæ Corycia appellatus. Et numina montis:Apollini Baccho: & musis Parnassus dicitur esse consecratus. Fatidicamq; Themi: Themi archana fatorum prædicentem. Themis aũt

Themis

dea fuit:quæ ut inquit Sextus Pompeius:præcipiebat hominibus:ut a diis peterent id quod fas esset:unde etiã nomen accepit: nam θεμις apud græcos fas ac iustum significat. Non illo melior quisq̃:hæc eo pertinẽre: ut ostendat poeta:Deucalionem & Pyrrham ob pietatem in deos merito fuisse incolumes conseruatos. Iupiter ut liquidis stagnare:posteaq̃ inquit Iupiter uidit totum orbem terrarum sic aquis esse obrutum:ut stagnũ esse uideretur:ac ex omnibus solos Deucalionem & Pyrrham superesse reducta serenitate diluuium ita decre-

Stagnare

scere cœpit.ut terræ cœperint apparere. Stagnare:stagnum & lacum esse effectum:stagnare enim proprie dicuntur terræ aquis non defluentibus coopertæ. Stagna siquidem paludes lacunæq; ac lame uocantur. Superesse:superuiuere. Innocuos insontes:innocẽtes. Nubila disiecit:nubes dissipauit. Nymbis aquilone remotis:ab aquilone depulsis. Est enim aquilo uentus nubila expellens:ac serenitatem inducens. Et cælo terras ostendit:eleganter:nam ita aquis tegebantur ut aeri occultæ essent terræ. Cælo:aeri. Ira maris.tempestas. Manet:permanet:perstat:perseuerat. Tricuspide telo:periphrasis est tridentis:tres enim cuspides habet:unde & tridens dictus est. Mulcet aquas:mitigat mare tumidum atq; iratum. Rector pelagi: neptunus. Innato murice:ingenita & naturali purpura. Murex enim piscis est:ex cuius sanguine purpureus conficitur color. Tectum humeros.synecdoche poetica. Tectos enim & coopertos humeros habentem intelligimus. Cæruleum tritona. Cæruleum mare proprie dicitur:& quicquid colorem habet maris. Triton autẽ fertur esse tubicen Neptuni: cui mandat: ut receptui canat: fluuiosq; in suos fontes reuocet. Conchaq; sonanti. Triton pro tuba concha longiore utitur. Reuera autem inueniuntur Tritones conchis canẽtes:ut Plinius refert. Signo dato:facto signo ut redeant. Caua buccina. Describit concham: qua pro tuba uti solet triton. Tortilis in latum:retorta in latitudinem. Quæ turbine crescit ab imo.quæ ab ore angusto incipit: & in amplum desinit:ad turbinis similitudinem. Buccina quæ in medio:elegans anadiplosis: qua buccinæ

Littora uoce replet sub utroq; iacētia phœbo.
Tum quoq; ut ora dei madida rorantia barba
Contigit:& cecinit iussos inflata recessus:
Omnibus audita est telluris & æquoris undis
Et quibus est undis audita:coercuit omnes.
Iā mare littus habet plēos capit alueus amnes
Flumina subsidunt:collesq; exire uidentur.
Surgit humus:crescūt loca decrescētibꝫ undis
Postq; diem longam nudata cacumina sylue
Ostendunt:limumq; tenent in fronde relictū.
Redditus orbis erat: quem postq̄ uidit apertū
Et desolatas agere alta silentia terras:
Deucalion lachrymis ita pyrrhā affat abortis
O soror o coniunx. o fœmina sola superstes:
Quā cōmune mihi genus & patruelis origo:
Deinde torus iunxit nūc ipsa pericula iungūt
Terrarum: quascunq;:uident occasus & ortus
Nos duo turba sumus possedit cætera pōtus.
Hæc quoq; adhuc uitæ non est fiducia nostræ
Certa satis:terrent etiam nunc nubila mentem.
Quis tibi si sine me fatis erepta fuisses:
Nunc animus miserāda foret: quo sola timorē
Ferre modo posses: quo consolante dolores:
Nāq; ego (crede mihi) si te quoq; pōtus hēret:
Te sequerer cōiunx:& me quoq; pōtus hēret:
O utinam possem populos reparare paternis
Artibus:atq; animas formatæ infundere terræ:
Nunc genus in nobis restat mortale duobus
(Sic uisum ē supis) hoīnūq; exēpla māemus.
Dixerat:& flebant.placuit cæleste præcari
Numen:& auxiliū per sacras quærere sortes.
Nulla mora ē:adeūt pariter cephisidas undas
Et nondum liquidas:sed iā uada nota secātes:
Inde ubi libatos irrorauere liquores
Vestibus & capiti:flectunt uestigia sacræ
Ad delubra deæ:quorum fastigia turpi
Squallebāt musco:stabatq; sine ignibus aræ.
Vt templi tetigere gradus:procūbit uterq;
Prōus humi:gelidoq; pauēs dedit oscula saxo:
Atque ita:si præcibus dixerunt numina iustis
Victa remollescunt:si flectitur ira deorum:
Dic Themi qua generis dānū reparabile nostri
Arte sit:& mersis fer opem mitissima rebus.

laus exprimitur. Cum enim inflatur omnia littora resonant. Concepit ubi æra. postq̄ inflari cœpit. Sub utroq; phœbo. sole & oriente & occidente. Est autem hyperbole poetica. Ab oriente enim ad occidētē tubæ illius sonitum audiri affirmat: quod omnem excedit ueritatem. Tum quoq; ut ora dei hoc ē. postq̄ ori tritonis fuit admota. Rorantia. stillantia. Iussos recessus. regressus fluuiorum a Neptuno imperatos. Coercuit. inhibuit & continuit. Iam mare litus habet. quo pauloante carebat. Subsidunt. diminuuntur & minus profunda fiunt. Postq̄ diem longam. post longum tempus. Nudata. foliis priuata atq; spoliata. Redditus orbis erat. hoc est sibi ipsi orbis restitutus esse uidebatur. Desolatas. destitutas animātibus. O soror o cōiunx. pathetica est oratio & affectus plena: quia Deucalion maximopere sibi Pyrrhā deuincit. Et patruelis origo. Deucaliō & pyrrha patrueles fuerunt. nam Iapetus duos sustulisse filios dicitur Prometheum: qui Deucalionē & Epimetheum qui pyrrham genuit. Deinde torus. lectus & nuptiæ. Erepta liberata ab hoc diluuio.

Miseranda. misericordia digna. Paternis artibus. nam prometheus: ut superius iam diximus: terram in imaginem hominis figurauit: eiq; animam ex igne ductam immisit. Infundere. immittere. Genus mortale genus humanum.

Sic uisum est superis. parēthesis est qua uti solemus: cum causam alicuius rei assignare nescimus. Hominumq; exempla manemus. exempla pro exemplaribus posuit. Exemplum ē enim quod aut sequamur aut uitemus. Exemplar autē est ex quo aliud simile faciamus. Per sacras sortes. per sacra oracula & deorum responsa.

Exemplum
Exemplar.

Cephisidas undas. cephisus fluuius est ad parnassi radices: unde patronimicum finxit poeta.

Cephisus.

Et nondum liquidas: nondum puras ac limpidas: sed limo turbidas. Sed iam uada nota secantes. sed iam alueos suos tenētes: neq; enim ripis egrediebantur. Secare namq; interdum incidere: interdum tenere significat. Vnde sectas phylosophorū dictas esse Seruius ait: quod propositum teneant. Virgilius. Ille uiam secat ad naues. Inde ubi antiqui templa ingressuri deosq; precaturi id quod nos quoq; facimus: prius se aqua aspergebant: quam consuetudinem Deucalion & Pyrrha diis supplicaturi seruarunt. Irrorauere. inspersere. Libatos liquores. haustas aquas. Ad delubra. ad templa. Nam delubrū modo simulactum dei: modo templum significat. Sacræ deæ. Themidis. Quorum fastigia: summitates. nam fastigium est altitudo ac summitas cuiuscūq; operis. Turpi musco. Muscus herbula est minutissima i locis humidis nascēs.

Secare.

Delubrum.

Squallebant. squallida & deturpata erant.

Stabantq; sine ignibus aræ. altaria sine sacrificiis erant. Vt templi tetigere gradus. modum adorandi pulchre describit. Procūbit. procidit. Pronus. supplex. Remollescunt. mollia & misericordia fiunt. Precibus iustis. precibus iustorum hoīum. Mersis rebus. deletis & oppressis.

Lapides in homines

Sortemq; dedit. oraculum & responsum quod subicitur. Et uelate, operite ac tegite. Obstupuere diu, ꝑ longum tempus stupentes fuere admirati quiduam sibi uellet tale responsum. Rupit silentia uoce. locuta est. Pauido ore. Timido uultu. Pauetq;. Quia timet. Causa est naq; qua pyrrha merito uult uideri ueniam rogare. Maternas umbras. matris animam. Repetunt. mente reuoluunt. Cæcis latebris obscuris uelaminibus. Volutant. cogitant. Inde promethides. Deucalion promethei filius. Epimethida. pyrrham Epimethei filiam. Mulcet. mitigat ac solatur. Solertia. ingenium. prudentia. Proprie autem acumen ingenii ac uelocitas solertia dicitur. Nullum nefas. nullam impietatem. Suadent. mandant: iubent: tametsi suadere proprie hortari significat. Magna parens terra est. recte oraculū interpretatus est Deucalion. Nam terra merito magna parens dicitur: cum animata omnia atq; inanimata ex ea nascātur. Coniugis augurio: mariti uaticinio. Titania. pyrrha Iapeti titanis neptis. Diffidunt. nō credunt. Sed quid temptare nocebit? aiunt sub audiatur. Velantq; caput. tegunt. cooperiunt.

Sua post uestigia. post sua terga. uestigia autē pedum signa dicuntur: sed frequenter pro ipsis pedibus ponuntur. Mittunt. iaciunt. Quis hoc credat? Parenthesis cum interrogatiōe admirationis plena qua id quod incredibile est. Verisimile fieri uidetur. Cum. n. id prisci testentur: nobis quoq; est credendū. Vetustas. antiquitas. quæ maxime est auctoritatis. Hoc autem iccirco fingitur quod Deucalion rex Thessaliæ post diluuiū: quo tota Græcia fuit inūdata: rudes homines ac feros moribus ac legibus instruxit: quibus duriciē oīm: ac feritatem deposuere. Molliri: mollia fieri. Ducere formā. accipere formā & figuram humanā. Mitior. mollior. Vt q̄dam. quandā quidem inquit formā habere uidebantur saxa illa: sed nō humanā aperte præ se ferebant figurā. Talem aūt habebant: qualem statuæ marmoreæ inchoatæ. Sed uti. sed tanq̄.

Non exacta. exculta perfecta. Rudibus signis. ipolitis inclaboratisq; statuis. Signa eni etiā statuas significant. Quæ tamē ex illis. terrenæ inquit partes lapidum molles & humidæ in carnē fuere conuersæ: Solide uero & duræ in ossa: Vene aūt in uenas: iiā & lapides uenas suas habent. Corporis. carnis. Corpus enim ꝓprie uiuentium dicitur. Caro mortuorū: superoꝝ numine: deorum uoluntate. Traxere. concepe. Faciem uirorū figuram marū. Experiens laboꝝ: paciens laborum. Sic Virgilius. Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem. Vnde homies nati durum genus. Et documenta: experimenta: alias documēta sunt exempla: ut ait Varro: quæ docendi causa dicuntur. Qua simus origine nati: quam originem simus sortiti. Cum enim tā patientes laborum simus: facile ostendimus nos de lapidibus esse generatos. Cætera diuersis: Reliqua inquit animalia ex terra humida & sole calefacta orta sunt: id qd̄ fieri posse facile Aegyptus est documento: nam post nili inundationē glebæ i uarias animalium figuras cōmutantur. Hæc autem iccirco a poeta interferuntur: ut cōmodius daphnes in laurum metamorphosin cū superioræ connectat. Vdæ paludes. humidæ.

Corpus
Caro

Mota dea ē: sortemq; dedit: discedite templo:
Et uelate caput: cinctasq; resoluite uestes.
Ossaq; post tergum magnæ iactate parentis.
Obstupuere diu: rupitq; silentia uoce
Pyrrha prior iussisq; deæ parere recusat:
Detq; sibi ueniam pauido rogat ore: pauetq;.
Lædere iactatis maternas ossibus umbras.
Interea repetunt cæcis obscura latebris
Verba datæ sortis secum: intra seque uolutant.
Inde promethides placidis epimethida dictis
Mulcet: & aut fallax ait est sollertia nobis:
Aut pia sunt: nullumq; nefas oracula suadent
Magna parens terra ē: lapides in corpore terræ
Ossa reor dici: iacere hos post terga iubemur.
Coniugis augurio q̄q̄ titania mota est:
Spes tñ in dubio ē: & adhuc celestibus ambo
Diffidunt: monitis, sed quid temptare nocebit?
Discedunt: uelantq; caput: tunicasq; recingūt
Et iussos lapides sua post uestigia mittunt.
Saxa (qs hoc credat nisi sit ꝓ teste uetustas?)
Ponere duriciem cæpere suumq; rigorem
Mollirīq; mora: mollitaque ducere formam
Mox ubi creuerunt: naturaq; mitior illis
Contigit: ut quædam sic non manifesta uideri
Forma pōt hominis sed uti de marmore cepta
Non exacta satis: rudibusq; simillima signis.
Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo
Et terrena fuit: uersa est in corporis usum.
Quod solidū est: flectiq; nequit: mutat̄ i ossa:
Quæ modo uena fuit: sub eodē nomine mās it
Inque breui spatio superorum numine saxa
Missa uiri manibus faciem traxere uirorum:
Et de fœmineo reparata est fœmina iactu.
Inde genus durum sumus experiensq; laborū:
Et documenta damus qua simus origine nati.
Cætera diuersis tellus animalia formis
Spōte sua peperit: postq̄ uetus humor ab igne
Percaluit solis: cœnūq; udæque paludes

Aestu:feruore. Viuaci solo.terra uitam subministranti. Ceu matris in aluo: tanq̃ in utero matris. Cepere.concepere:contraxere. Faciem aliquã.formam & figuram. Septemfluus nilus.Exemplo declarat reliqua animalia ex terra sponte fuisse orta.Nilus autem fluuius singulis quibusq; annis ægyptũ inundans fœcundam non solum frumentorum: sed uariorum quoq; animaliũ eam reddit. Septenfluus: iccirco dicitur quod septẽ hostiis in mare erumpit.quorum nomina hæc a Diodoro memorantur.Pellusiacum quod ad orientem uergit. Paniticum.Mendesium:Phatniticum:Sebenniticum:Bolbiticum:Canopicum. Nili autem ortus adeo est incertus: ut ipsum astopon.i. ortam & tenebris aquã uocent. Sane. Nilus uariis nominibus fuit appellatus. Nam primum a cursus uelocitate profunditateq; aquarum. Aquila fuit uocatus. Deinde ab Aegypto rege Aegyptus: tum a Nilo rege Nilus. Alueo.synæresis est duarum uocaliũ in unam. Aethereo sidere: igneo sole. Modo cœpta. tantum modo inchoata. Quippe ubi temperiem: Ex humore & calore secundum physicos ait omnia generari. Cũq; sit ignis aquæ pugnax. Quãuis inquit ignis aquæ sit cõtrarius: calor tamen cum humore cõmistus omnia generat. Et discors cõcordia: acute dictum quãuis fatue uideatur. Nã calor & humor separati pugnant & discordes sunt iuncti atq; mixti concordes ad agendum atq; generandum uidentur.

Nili nomina

Intumuere æstu:fœcundaq; semina rerum
Viuaci nutrita solo ceu matris in aluo
Creuerunt:faciemq; aliquam cepere morando.
Sic ubi deseruit madidos septẽfluus agros
Nilus: & antiquo sua flumina reddidit alueo:
Aethereoq; recens exarsit sidere limus:
Plurima cultores uersis animalia glebis
Inueniunt:& in his quædã modo cœpta p ipm
Nascendi spatium: quædam imperfecta: suisq;
Trunca uident humeris: & codẽ corpore sepe
Altera pars uiuit:rudis est pars altera tellus
Quippe ubi tẽperiẽ sũpsere humorq; calorq;
Concipiunt: & ab his oriũtur cuncta duobus.
Cũq; sit ignis aquæ pugnax:uapor hũidus oẽs
Res creat.& discors concordia fœtibus apta ẽ
Ergo ubi diluuio tellus lutulenta recenti
Solibus æthereis altoq; recanduit æstu:
Edidit innumeras species:partimq; figuras
Reddidit antiquas:partĩ noua monstra creauit
Illa quidẽ nollet:sed te quoq; maxime python
Tũ genuit: populisq; nouis incognite serpens
Terror eras:tantum spatii de monte tenebas.
Hunc deus arcitenens & nunq̃ talibus armis
Ante nisi in damis capreisq; fugacibus usus:
Mille grauem telis exhausta pene pharetra
Perdidit:effuso per uulnera nigra ueneno.
Ne ue operis famam posset delere uetustas:
Instituit sacros celebri certamine ludos:
Pythia per domite serpentis nomine dictos.
Hic iuuenũ quicũq; manu:pedib9 ue:rota ue:
Vicerat:æsculeæ capiebat frõdis honorem.
Nondum laurus erat:longoq; decentia crine
Tẽpora cingebat de qualibet arbore phœbus.
Primus amor phœbi Daphne peneia:quẽ non

Fœtibus. partubus. Lutulenta.lutosa. Recanduit. calefacta fuit. Reddidit: representauit ac restituit. Illa quidẽ nollet generasse subaudiendum. Sed te quoq; maxime Python Tũ genuit.Pythonem maximũ serpentẽ ex terra ortũ esse ab apolline q; fuisse iterfectũ narratur:a quo & Pythius apollo fuit cognomiatus.& pythia ludi ad ppetuã rei memoriã fuere istituti: In qbus q uicisset æsculea corona ante q̃ laurus eẽt coronabatur.Est aũt apostrophe ad serpentẽ Python quoq; ẽ:ut Solinus scribit:i asia campus patẽtissimus quo pmo aduẽtus sui ciconiæ aduolãt.Porro pythopolys duarũ est Vrbiũ nomẽ: quarũ altera Mysiæ altera Cariæ ẽ. Tantũ spatii de monte tenebas.Acclamatio ẽ:qua magnitudo serpentis declaratur. Tenebas. Occupabas. Deus arcitenẽs.Apollo q cũ arcu & pharetra pingebatur. Capreisq; fugacibus.Capreæ capræ sunt syluestres uelocissimæ. Exhausta.euacuata. Pharetra aũ sagittarũ ẽ repositoriũ. Per uulnera nigra: Hypallage est: nigrũ enĩ uenenũ p uulnera effusum ĩtelligimus. Hic iuuenũ qcũq;. Quisqs ingt pythia uicisset aut pugnis:aut cursu:aut curru æsculea corona donabatur. Rota ue.uel curru:ut a pte totũ intelligamus. Esculeæ frõdis honorẽ:coronã ex frõdibus esculi cõfectã. Nam esculus arbor ẽ glãdifera dicta: qđ prisci ex illius fructu escã sumerent. Nondũ laurus erat: Concinne mutationẽ sequentẽ cum superioribus cõnectit.Assignãs enĩ cãm cur pythiorũ uictores æsculeã coronã acciperent laurũ: qua postea qui uicissent:fuere coronati:nondũ fuisse ait:sicq; describit:quemadmodũ Daphne penei fluuii filia ab Apolline fuit amata:qua cũ nec pce nec pcio potiri posset:ad uim se se cõuertit.Ipsa uero fuga sibi cõsulẽs: cũ in eo esset ut caperetur:patrẽ rogauit:ut sibi auxiliũ ferret.Ille uero pcibus filiæ motus eam in arborem sui nominis cõmutauit. Daphne.n. laurus interpretatur.Est ẽt Daphne:ut Strabo ait:Antiochiæ uicinũ & amœnitate inclytũ nemus octoginta stadiorum ambitu:quo i loco Antiochẽsiũ cõuentus agitabatur.Appellatũ est aũt a Daphne Ladonis filia: ut Arrianus scribit. Dionysius uero sacra tẽpore locus eũ uocauit. Decẽtia tpa.Pulchrũ caput:ut a pte totũ per synegdochem intelligamus. Longo crine.lõgis capillis. Peneia.penei fluuii filia:possessiua enim frequenter pro patrony-

Pythia ludi.
Python.
Pythopolys
Esculus.
Daphne in laurum
Daphne.

micis & contra pro possessiuis patronimica ponuntur. Aphthonius uero Daphnē Ladonis filiam fuisse ait. Sors ignara. Fortuna imperita. quæ nullum rerum habet delectum. Sed sæua cupidinis ira. sed magna dei amoris indignatio: cupido naq; masculini generis deum significat amoris: Fœminini uero cupiditatē. Duos uero cupidines esse plato in symposio scribit alterum cœlestē & diuinum alterū uulgarē atq; plebeiū. Id quod Ouidius in fastis secutus esse uidetur cū inqt: Alma faue dixi geminoꝝ mater amoꝝ. Græci cupidinē Erota uocāt. Vnde heroes denominatos esse Plato ait in Cratylo. Deus aūt qui amori cōtrarius ē amorēq; dissoluit: anteros uocat qui (ut Cicero in tertio de natura deorum scribit) ex Venere natus est & marte. Delius hūc nuper. quo modo in amorē Daphnes Apollo iciderit: poeta describit ita perspicue: ut nulla fere opus sit expositiōe. Delius Apollo a Delo isula cognominatus: in qua una cū Diana natus esse perhibetur. Adducto neruo. gestum exprimit sagittariorum. Tot iugera. Iugerū tantū terræ dicitur: quantū par bouū i die uno exarare potest.

Erotus. Anteros.

Strauimus. Prostrauimus: īterfecimus. Sterni enim stātia dicūtur cū in terrā deiciuntur. Tumidū Inflatū: Sūpbia elatū. Nescio quos amores. Cū quodā contēptu hæc dicunt ut: ac si diceret: leues molles atq; uiris negligendos. Irritare. puocare stimulare. Tua face. Tibi cōueniēte. Fax aūt cupidini attribuitur: qua iuuenū aīi amore inflamantur. Nec assere. arroga. Vēdica. Filius huic Veneris. Cupido. Figat tuus. Licet coniunctio subintelligenda uidetur. Licet inquit tuus arcus omnia animalia figat: meū tamē tu effugere non poteris. Sicq; gloria tua tanto minor est q̄ nostra: quanto aīalia quæ tu feris: deo sunt inferiora. Eliso aere. Impulso. Percussis pennis: alis. Nam alatus Cupido pingitur. Arce. cacumine: Vertice. Prompsit. Deprōpsit. excepit.

Diuersorum operum: contrariorum effectuū. Fugat: fugere facit & depellit. Obtusum: sine cuspide. Hoc obtuso. Ad propinquius enim hoc pronomen refertur: Illud ad longinquius.

Traiecta per ossa. Transfixa: per ossa transeunte. Exuuiis pellibus: exuuiæ dicuntur spolia non solum quæ hominibus detrahuntur sed etiam quæ aliis animalibus. Exuuiæ autem ferarum pelles dicuntur. Captiuarum: captarum.

Exuuiæ.

Innuptæq; æmula phœbes. Imitatrix Dianæ: quæ perpetua gaudet uirginitate. Vitta coercebat. Quo modo Daphne Dianæ esset imitatrix exponit: nam neq; ornatu capitis gaudebat & uiros omnes aspernabatur. Vitta tegmen est capitis muliebre. Sine lege: sine ordine. Auersata: aspernata. Lustrat: peragrat: circuit. Nec quid Hymē. Deus est nuptiarum qui & Hymeneus dicitur. Pro nuptiis autem ponitur. Tædas iugales nuptias: a parte enim totum intelligimus Nouis enim nuptis faces accensæ præferebantur. Tæda aūt arbor est ex qua optime conficiuntur faces. Verecundo rubore: pudico & a uerecundia proueniente. Blandis lacertis: p ipsa blanda. Sic Virgilius. Sceleratā intorserit hastam pro ipse sceleratus. Est enim hypallage: qua frequenter poetæ utuntur. Dedit hoc pater ante Dianæ. Exemplo persuadere nititur patri: ut se uirginem uiuere permittat. Nā & Iupiter concessit Dianæ filiæ: ut perpetua frueretur uirginitate. Pater. Iupiter. Ille quidem obsequitur. Peneus pater morem gerit: tibi inquit Ouidius. Est autem apostrophe & conuersio sermonis ad puellam. Decor iste. pulchritudo istā tua excellens.

Sors ignara dedit: sed sæua cupidinis ira.
Delius hunc nuper uicto serpente superbus
Viderat adducto flectentem cornua neruo.
Quidq; tibi lasciue puer cum fortibus armis?
Dixerat. ista decēt humeros gestamina nostros
Qui dare cēta feræ: dare uulnera possumꝰ hosti
Qui mō pestifero tot iugera uentre prementē
Strauimus inumeris tumidū pythona sagittis.
Tu face nescio quos esto contentus amores
Iritare tua: nec laudes assere nostras.
Filius huic Veneris: figat tuus omnia Phœbe:
Te meus arcus ait: quantoq; animalia cedunt
Cuncta deo: tanto minor est tua gloria nostra.
Dixit: & eliso percussis aere pennis
Impiger umbrosa Parnassi constitit arce.
Deq; sagitifera prompsit duo tæla pharetra
Diuersoꝝ operꝝ: fugat hoc: facit illud amorem.
Quod facit auratū ē: & cuspide fulget acuta.
Q̄d fugat obtusū ē: & hēt sub arūdie plūbū.
Hoc deus in Nympha peneide fixit. at illo
Læsit Apollineas traiecta per ossa medullas.
Protinus alter amat: fugit altera nomē amātis:
Syluarum latebris captiuarumq; ferarum
Exuuiis gaudens: innupteq; emula Phœbes
Vitta coercebat positos sine lege capillos.
Multi illam petiere. illa auersata petentes:
Impatiens expersq; uiri nemora auia lustrat.
Nec q̄d hymē: q̄d amor: q̄d sint cōnubia curat.
Sæpe pater dixit: generum mihi filia debes.
Sæpe pater dixit; debes mihi nata nepotes.
Illa uelut crimen tædas exosa iugales
Pulchra uerecūdo suffundens ora rubore
Inq; patris blandis hærens ceruice lacertis:
Da mihi perpetua genitor carissime dixit
Virginitate frui. dedit hoc pater ante Dianæ:
Ille quidē obsequitꝰ. sed te decor iste q̄d optas

Tuo uoto. Tuæ cupiditati. Fallunt. decipiunt. Id enim sperabat: quod minime est assecutus. Vtq; leues stipulæ. Duplici similitudine & stipularum & sepium ardentiũ ostendit poeta: q̃ uehemẽti amore Daphnen prosequererut Apollo. Adolentur: ardent: comburũtur. Demptis aristis: ablatis spicis. Partem enim pro toto posuit. Aristæ nãq; partes sunt spicæ acutissimæ sic dictæ quod primum arescant. Vt facibus sepes ardent. Sepes ex arbustis constant: quibus ab ingressu agrorum uiatores arcentur. Quas forte uiator. Viator a uia siue potius a uio quod nisi in compositione in usu non est: ut obuio: Deuio deriuatur: atq; is proprie dicitur qui iter aliquot suscipit peragendum. Tametsi apud Romanos ii uiatores dicebantur: qui magistratus ex agris in urbem euocabant: ut Plinius scribit. Vel nimis admouit. Vel nimis prope sepes posuit. Sub lucem. Circa lucem diei aduenientem. Solent enim uiatores noctu faces secum ferre: quas: aduentente luce iuxta sepes relinquunt. — Viator

Esse uetat: uotoq; tuo tua forma repugnat:
Phœbus amat: uisæq; cupit cõnubia daphnes:
Q uodq; cupit sperat: suaq; illũ oracula fallũt
Vtq; leues stipulæ demptis adolentur aristis:
V t facibus sepes ardent: quas forte uiator
V el nimis admouit: uel iam sub luce relinquit:
Sic deus in flãmas abiit: sic pectore toto
V ritur: & sterilem sperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos.
Ecquid si comantur ait? uidet igne micantes
Sideribus similes oculos: uidet oscula: quæ nõ
Est uidisse satis. laudat digitosq; manusq;
Brachiaq;: & nudos media plus parte lacertos
Si qua latent meliora putat: fugit ocior aura
Illa leui. neq; ad hæc reuocantis uerba resistit.
Nympha p̃cor peneia mãe: nõ ĩsequor hostis.
Nympha mãe: sic agna lupũ: sic cerua leonem.
Sic aquilã penna fugiunt trepidãte columbæ:
Hostes quæq; suos. amor ẽ mihi cã sequendi.
Me miserum ne prona cadas: indigna ue lædi
Crura notent sentes: & sim tibi causa doloris.
Aspera qua ꝓperas loca sunt: moderantius oro
Curre: fugãq; inhibe. moderãtius insequar ipse
Cui placeas inquire tamen. non incola montis:
Nõ ego sum pastor. non hic armenta gregesq;
Horridus obseruo. nescis temeraria: nescis
Q uẽ fugias: ideoq; fugis. mihi delphica tellus:
Et claros & Tenedos Patareaq; regia seruit.

Inflãmas abiit. Accensus & inflãmatus ẽ amore Daphnes. Sterilem amorem. Vanũ ex quo nullam uoluptatem est habiturus. Ecquid si comantur ait? Ecquid dictio est interrogantis & per. c. scribitur. Comantur. ornentur: ac si diceret. Si ornarentur capilli: multo decẽtiores essent. Micantes. fulgẽtes. Videt oscula: parua ora: non basia. Est enim ab ore diminutiuum. Os autem paruum maxime uirginem commendat. Quæ nõ est uidisse satis. Illa enim etiam osculari cupiebat. Laudat digitosq;. Morem exprimit elegantum amatorum: qui omnia amicarũ suarum membra laudare solent. Et nudos lacertos. Mulierum Romanarum habitum describit qui nunc quoq; multis est in usu. Si qua latent meliora putat. Non de pudendis: ut inquit Fabius: est intelligẽdum: sed de iis omnibus corporis partibus quæ ueste occultantur. Neq; resistit. Neq; consistit: neq; remoratur cursum. Reuocantis. Apollinis. Nympha p̃cor: Hac oratione Apollo conatur Daphnæ persuadere ne fugiat: sed in suos deueniat amplexus. Nympha mane. Elegans repetitio amatoriæ orationi maxime conueniens. Sic agna lupum. His similitudinibus ostendit Apollo se ut hostem a Daphnæ uitari cum ipsam amore captus sequatur. Est autem hypozeugma. Fugit enim uerbum ẽ subaudiendum. Lupũ uero ut hostem oues: nam ra & ceruæ leones: ac deniq; omnia aĩalia Bruta suos quodq; fugiunt hostes. Penna trepidante. Cũ quodã timore ꝓperantibus alis. Aquila uero ab aquilo hoc est fusco & subnigro colore est dicta: quãuis quidã ab acute uidendo illã denominatam uelint: ut scribit Pompeius. Me miserũ ne ꝓna cadas. Ex arte se sollicitum esse significat de salute puellæ: qua potiri cupiebat. Notent sentes pungant ac lacerent spinæ. Sentes enim numero plurali spinæ dicũtur. Moderantius curre. Modestius: Lentius. Fugamq; inhibe. Cõtine fugã. Noli fugere. Horridus obseruo. Incultus custodio. Armẽta gregesq;. Armẽtũ id genus pecoris appellatur, ut ait Sex. Pompeius: quod ẽ idoneum ad opus armoꝝ. Grex uero fit ex capris: porcis: ouibusue: ex similibus etiã ex bobus: ut grex sit generalius nomen: Armentũ specialius. Cicero in Philippicis. Cecidit greges armentoꝝ. Mihi delphica tellus. Artificiose & potentiã: & genus: & præclara inuenta cõmemorat Apollo: ut ad se amãdũ Daphnen alliciat. Hoꝝ nãq; singulis muliebres animi maxime capiuntur. Delphica tellus. Delphi urbs est Phocidis ad Parnasum: ubi templũ Apollinis & opibus & certis oraculis clarissimũ fuit: unde oracula Delphica sunt dicta. Delphi aũt fuere cognominati: quod Apollo Delphini similis illuc nauigauit. Delphis aũt est adytum ex quinq; lapidibus extructum opus Agamedis & Trophonii. Et claros. urbs est lyciæ apollini dicata. Vnde Clarius cognominatur. Et tenedos. Tenedos insula est ad hellespontum una ex sporadibus: quæ prius Leucophrys fuit appellata. A Tene aũt Tenedos est dicta quasi Τεννου ἕδος. hoc est Tennæ solum: Vnde Tenedius deriuatur. Est etiam Tenedos urbs lyciæ: uel ut alii asserunt Pamphiliæ: quã sub tutela sua esse Apollo ait. Pataræa regia. Patara urbs est lyciæ a Pataro Apollinis & lyciæ filio appellata: in qua apollo maxime colebatur. Vnde & Para-

Aquila unde

Armentum.
Grex.

Delphi unde

Tenedos.

Patara urbs unde dicat

reus fuit cognominatus. Alexander autem scribit (ut Stephanus refert) Sæliciam puellã ex ophionide facta apollini afferentem in pataris in uia deposito uase quieuisse. Illa uero erant pemata lyræ: arcus & sagittæ: quibus infantes ludunt: Vento autem flante pataram hoc est cistam in mare fuisse delatam: Puellam autem flentem domum reduisse Pataram uero ad Lyciorum Cheronesum aduectam fuisse. Quendam aũt ex profugis a Selicta i pataram incidisse & quæ in illa erant pemmata cõbusisse: ac Cheronesum Apollini consecrasse: totamq; illã regionem a patara uase patara denominasse. Patara autem græce interpretatur cista: Vnde patarcus & patareus declinantur. Iupiter est genitor. Apollo nãq; Iouis ex Latona filius fuisse peribetur. Per me quod eritq;. Apollo se deum esse uaticinationis significat. Per me concordant carmina neruis. hoc est. musices & harmoniæ ego sum inuentor.

Carmina. cantilenæ. Neruis. chordis. Certa quidem nostra est. Se peritum quidem esse sagittarium profitetur. Sed cupidinem a quo ẽ percussus: peritiorem esse ait. In uacuo pectore. Libero amoris affectu. Opifexq;. opem faciẽs & ferens auxilium. Interdum opifex opus faciens.

Hei mihi. Dolet Apollo quod nullã inueniat medicinam: quæ amorem leuet. Hei autem dolentis est interiectio quæ cum datiuo copulatur.

Timido cursu. Hypallage est: ipsa enim timida intelligitur. Tunc quoq; uisa decens. Quũ s'quit curreret Daphne: uisa ẽ decora & pulchra.

Corpora. Corporis mẽbra & carnes. Corpus enim uiuentiũ: Cato dicatur mortuorum. Vibrabant: uentilabant: agitabant. Retro dabat retro uertebat. Iuuenis deus. Causa ẽ cur nõ sustinuerit ultra blandiri. Iccirco enim diutius sustinere non poterat quia iuuenis erat. Perdere blanditias. Proiicere blanda uerba. Admisso passu. Velocibus passibus Vt canis in uacuo. Pulchra similitudine declarat & Daphnes fugiẽtis & Apollinis in sequentis uelocitatem. Canis gallicus: Qui nũc leporarius uulgo appellatur. In uacuo aruo. In aruo demesso. Pedibus Pedum uelocitate. Stringit uestigia. radit pedes leporis. Sic Virgilius. Stringentem ripas & amœna loca secantem. Extenso rostro: porrecto ore. Fugacis. Fugientis puellæ. Crinem sparsum ceruicibus. Capillos per collum sparsos. Afflat. flatu & spiritu attingit. Citæ fugæ. Velocis cursus.

Si flumina numen habetis: diuinitatem ac succurrendi facultatem. Qua nimiũ placui: Tellus hisce. Tellurem rogat ut se uel absorbeat: uel in aliã trãsmutet figurã. Qua. In qua. Hisce. Aperire ut me accipias. Alias hiscere significat loqui. Perde. Destrue. Torpor grauis. Magnus stupor. Mollia præcordia. Partes cordi præiacentes præcordia dicuntur. Tenui libro tenui cortice & subtili. Modo. Paulo ante. Pigris radicibus: Lentis. imobilibus: significat autem pedes in radices fuisse conuersos. Ora cacumen habent. hoc est. Os & facies daphnes in cacumẽ & summitatẽ lauri fuere cõuersa. Nitor unus. Solus splendor: sola pulchritudo. Hanc quoq; Phœbus amat. Arborem subaudiamus. Nã laurus Apollini dicata esse peribetur. Phœbus autẽ: epitheton est apollinis: purumq; significat: Sol enim ab omni fece est alienus. In stipite. In trunco. Trepidare. Palpitare.

Iupiter est genitor: per me quod eritq; fuitq;:
Est q; patet. per me cõcordant carmina neruis.
Certa quidẽ nostra est. nostra tamẽ una sagitta
Certior: in uacuo quæ uulnera pectore fecit.
Inuentũ medicina meũ est: opifexq; per orbẽ
Dicor: & herbarum subiecta potentia nobis.
Hei mihi: q nullis amor ẽ medicabilis herbis:
Nec psunt domio: quæ psunt omnibus artes:
Plura locuturum timido Peneia cursu
Fugit: cunq; ipso uerba imperfecta reliquit.
Tunc quoq; uisa decẽs. nudabãt corpora uẽti:
Obuiaq; aduersas uibrabant flamina uestes
Et leuis impulsos retro dabat aura capillos.
Aucta fuga forma est. sed enĩ nõ sustinet ultra
Perdere blanditias iuuenis deus: utq; monebat
Ipse amor: admisso sequitur uestigia passu.
Vt canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
Vidit: & hic prædã pedibus petit: ille salutem.
Alter inhæsuro similis iamiamq; tenere
Sperat: & extenso stringit uestigia rostro.
Alter in ambiguo est: an sit cõprensus: & ipsis
Morsibus eripitur: tangentiaq; ora relinquit:
Sic deus. & uirgo est. hic spe celer: illa timore.
Qui tamen insequitur pennis adiutus amoris
Ocior est: requiemq; negat: tergoq; fugacis
Imminet: & crinem sparsum ceruicibus afflat.
Viribus absumptis expalluit illa: citæq;
Victa labore fugæ: spectans Peneidas undas
Fer pater inquit opẽ: si flumina numẽ habetis.
Qua nimium placui: tellus ait hisce: uel istam
Quæ facit ut lædar: mutando perde figuram
Vix præce finita torpor grauis occupat artus.
Mollia cinguntur tenui præcordia libro.
In frondes crines: in ramos brachia crescunt.
Pes modo tam uelox pigris radicibus hæret.
Ora cacumen habent. remanet nitor unus ĩ illa
Hãc quoq; phœbo amat: positaq; ĩ stipite dxtra
Sẽtit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus

Cui deus ordo est: cui deus dixit. Semper habebunt. Te coma. Eleganter ea enumerat q̃ lauro ornantur Nã & comæ & citharæ & pharetræ lauro cingebant. Tu ducibus lætis. Imperatores triumphantes laureum gestabant coronã. Læta uox. Miliuũ qui canẽtes Io triumphe Imperatorẽ sequebant triumphantẽ. Longas pompas. captiuorum ac regum oĩum pciosarum i bello captarũ: simulacrorũ pterea urbiũ expugnatarũ. Hæc. n. oia i triũpho gestabant. Visent. Videbũt. Capitolia. Scite. Nã triũphantes i Capitoliũ usq; ascẽdebãt Capitolino Ioui sacrificaturi. Nam laurus: ut scribit Plinius: triũphis ꝓprie dicat: uel gratissima domibus. Ianitrix Cæsarũ pontificũq; :

Complexusq; suis ramos ut membra lacertis:
Oscula dat ligno: refugit tamen oscula lignũ
Cui deus: ac quoniã cõiũx mea non potes esse
Arbor eris certe dixit mea: semper habebunt
Te coma: te citharæ: te nostræ laure pharetræ.
Tu ducibꝰ lætis aderis cum læta triumphum:
Vox canet: & longas uisent capitolia pompas.
Postibus augustis eadem fidissima custos
Ante fores stabis: mediãq; tuebere quercum
Vtq; meũ intonsis caput est iuuenile capillis
Tu quoq; ꝑpetuos semꝑ gere frõdis honores.
Finierat Pæan: factis modo laurea ramis
Annuit atq; caput uisa est agitasse cacumen
Est nemus Aemoniæ ꝑrupta qđ undiq; claudit
Silua: uocant Tempe: per quæ peneus ab imo
Effusus pindo spumosis uoluitur undis:
Deiectuq; graui tenues agitantia fumos
Nubila conducit: summisq; aspergine siluis
Influit: & sonitu plus q̃ uicina fatigat.
Hæc domus: hĩ sedes: hæc sũt penetralia magni
Amnis in his residens facto de cautibus antro
Vndis iura dabat: Nymphisq; colẽtibus ũdas
Conueniunt illuc popularia flumina primum

que sola & domos exornat & ante limina excubat. Eadẽ pacifera ẽ ut quã ꝓtẽdi ẽt iter armatos hostes quietis sit idiciũ: Romãis ꝓcipue læticiæ uictoriæq; nũcia: Additur litteris & militum lãceis. pilisq;: Fasces ĩpatorũ decorat. ex iis ĩ gremio Iouis optimi maximi deponit: quoniẽs læticiã uictoria nouã attulit. Quæ uõ qa ꝑpetuo uiret nec qa pacifera ẽ ꝓferẽda utiq; myrto & oleæ ẽ. Sed qa spectatissima ĩ mõte pnasso ideoq; ẽt grata Apollini assuetis eo dõa mittere iã & regibus teste. L. Bruto. Forassis ẽt ĩ argumẽtũ. quoniã ibi libertatẽ publicã is meruisset laurifera tellurẽ illam osculatus ex responso. Et quia manu satarum receptarumq; ĩ domos fulmĩe sola nõ icitur. Ob has causas equidẽ crediderĩ honorẽ eis habitũ ĩ triũphis potios q̃ qa suffimentũ sit cædis & purgatio ut tradit Massurius Vnius autẽ arborũ latia lingua nomẽ ĩponit uiris. Mediaq; tuebere quercũ. In medio areæ palatinæ cõstitutã. Quercus ẽ arbor grãdifera dicta quod id genus arboris graue sit ac durũ rũ etiã ĩ igentẽ euadat amplitudinẽ ut tradit sex. Pompeius. Querquerã eni grauẽ & magnam quidã dici putãt. Querquera itẽ frigida ĩterpretat & cũ tremore febris. Perpetuos honores frõdis. Periphrasis est foliorum Laurus n. nũq̃ folia abiicit. Finierat. Pæan Apollo Pæan dicit ἀπὸ τοῦ παίειν. hoc est: a feriẽdo. Nã ĩdignatus sagittis ferit. Iuuenalis. Parce ꝓcor Pæan & tu depõe sagittas. Nil pueri faciũt. ipsam configite matrẽ Amphiõ clamat. Pæan quoque hymnus dicit ĩ Apollinẽ cõpositus: Virgilius. Lætũ pæana canẽtes. Laurea. laurus. laurea quoq; dicit corona ex lauro cõfecta. Cacumẽ. summitatẽ. Caput enĩ uisa est cõmouere: quod erat cacumẽ. Est nemus æmoniæ. Tempe amœnissimam Aemõiæ uallem describit ꝑoeta quo com

Querquera

Quare Apollo pæan

Tempe

modius Iouis Inachi amnis filiæ metamorphosin in uaccuam cum superiore connectat. Nam iuxta Tempe est spelunca penei fluuii Daphnes patris ad quẽ consolandum omnes uicini amnes conuenerunt: præter Inachum: qui amissam filiam lugebat. Io nãq; Inachi amnis filia ab Ioue primũ cõpressa: deinde Iunone superueniente in iuuencam fuit conuersa. Verum Iuno id quod erat suspicata: Iouem rogauit: ut sibi tam pulchra donaret iuuencam. Ei uero tandem dono acceptæ argum centum oculis præditum custodem apposuit. Sed Iupiter amicæ misericordia motus Mercurio mandauit: ut argum interficeret: quem Iuno cum uidisset occisum in pauonem conuertit: centumq; ipsius oculos caudæ apposuit. Est Nemus Aemoniæ. Topographia est. Tempe nanq; describit uallem Thessaliæ amœnissimã. Aemoniæ. Thessaliæ: Aemonia enim thessalia dicitur ab Aemone Chlori pelasgi filio: Thassali aũt patre. Vocãt Tẽpe: Tẽpe: ut dixi: nemus ẽ Thessaliæ qnq; milibus passuũ in longitudinẽ tẽdens adeo amœnũ: ut amœnissima quæq; Loca Tẽpe uocẽtur: ut Seruius scribit. Præruptæ sylua: alta. Per q̃ Peneus. Per media Tẽpe labit. Peneus fluuius q claritate cũctos Thessaliæ fluuios ãcedẽs: iuxta Gompbos nascitur in radicibus Pindi mõtis iterq; ossam & olympũ nemorosa cõualle defluit qngentis stadiis dimidio eius spacio nauigabilis. In eo cursu uocant Tẽpe: ut Plinius tradit: qnq; miliũ longitudine & ferme sex latitudine ultra uisum hois attolẽtibus se dextra leuaq; leuiter cõuexis iugis: intus sua luce uiridante. Allabitur Peneus calculo amœnus uiridi circa ripas gramine. Canorus auiũ concentu. Deiectuq; graui: Vehemẽti cursu. Sũmisq; aspgine siluis influit: hoc est: influere uidetur per altas siluas aspgine humidarũ nebularum quæ ex illius undis excitantur. Et sonitu plusq̃ uicina fatigat. Non solũ inqt uicini sed longe quoq; distantes strepitũ illius sentiunt. Hæc sunt penetralia: loca domus secretiora in qbus diis penatibus sacrificabatur: penetralia dicebantur. Antro: Spelunca. De cautibus: de lapidibus: Cautes autem & cotes dicuntur. Dabat: reddebat: Ius enim proprie reddi dicitur. Gratentur: gratulentur Peneo quod Daphne filia in laurũ fuit conuersa: an consolentur quod filiam amisit. Popularia. flumina: Vicina ac ex eodem populo. Albi popularis

Peneus

Thessalia q̃re æmonia

Nescia gratentur:consolentur ue parentem.
Populifer Sperchius:& irrequietus Enipheus:
Apidanusq; senex:lenisq; Amphrysus: & Aeas
Moxq; amnes alij:qui quā tulit impetus illos:
In mare deducunt fessas erroribus undas.
Inachus unus abest:imoq; reconditus antro
Fletibus auget aquas.natamq; miserrimus Io
Luget ut amissam. nescit uita ne fruatur:
An sit apud manes.sed quā nō inuenit usquā
Esse putat nusquā: atq; animo peiora ueretur.
Viderat a patrio redeuntem Iupiter illam
Flumine: & o uirgo Ioue digna:tuoq; beatum
Nescio quē factura toro:pete dixerat umbras
Aut hoꝝ aut hoꝝ nemoꝝ & mōstrauerat ābas
Dum calet:& medio sol est altissimus orbe.
Quod si sola times latebras intrare ferarum:
Præside tuta deo nemorum secreta subibis:
Nec de plebe deo:sed qui cælestia magna
Sceptra manu teneo:sed q uaga fulmina mitto
Ne fuge me(fugiebat enim) iam pascua lerne
Consitaq; arboribus lycæa reliquerat arua:
Cum deus inducta latas caligine terras
Occuluit:tenuitq; fugam:rapuitq; pudorem.
Interea medios iuno despexit in agros.
Et noctis faciem nebulas fecisse uolucres
Sub nitido mirata die: non fluminis illas
Esse:nec humenti sensit tellure remitti.
Atq; suus coniunx ubi sit circunspicit: ut quæ
Deprensi totiens bene nosset furta mariti.
Quē postq̄ cælo nō repperit:aut ego fallor

Sperchius
Enipeus
gratus populo dicitur. Populifer Sperchius:populos arbores ferens.Sperchius autem fluuius est Thessaliæ: q ex Pelio monte ortus in Maliacum labitur sinum. Enipeus fluuius est Thessaliæ ex Othry monte in Apidanū defluens. Eridanusq; senex.Sic quidem legitur sed corrupte ut mihi quidem uidetur. Cum enim proposuerit fluuios populares Thessalicosq; conuenisse ad Peneum:cuius filia Daphne in laurum fuerat conuersa:non uideo qua ratione Eridanum Galliæ cisalpinæ fluuium·qui alio nomine dicitur Padus:admisceat.Quare Apidanus legatur: ne ineptus esse Ouidius uideatur.Est enim Apidanus Thessaliæ fluuius: quem iccirco poeta senē appellat·quod tarde admodum fluit·donec Enipheum admittat. Lenisq; amphrisus. Hic quoq; fluuius est Thessaliæ leniter fluens: iuxta quē Admeti regis armenta pauit Apollo.Vnde Lucanus libro sexto.Et flumine puro irrigat Amphrisus famulantis pascua phœbi. Et Aeas.fluuius est Epiri iuxta muros Dirachii labens. Inachus unus abest. Inachus fluuius est Achaiæ ab Inacho rege dictus.Eius filiam Io cum depræhēdisset Iupiter spatiantem· compressit:ac ne id a Iunone agnosceretur·ipsam mutauit in iuuencā. Mærens itaq; Inachus propter amissam filiam se domi continebat. Natiq; miserrimus Io Luget ut amissam.Io accusatiuus est græcus. Nam Io Ius græce decliatur ut Calypso calypsus·quanuis Iouis & calypsonis quidam latinæ malint declinare. An sit apud manes. An sit mortua.Illi enim apud manes esse dicuntur qui obiere. Manes autem animæ sunt mortuorum quibus honoris gratia deorū uocabulum additum est. Dii naq; manes dicuntur·ut scribit Apulleius de Dæmonio socratis. Martianus uero Capella in nuptiis philologiæ tradit manes tam bonos esse q̄ truces:in quos cum potestatē habeat Pluto: merito Summanus uocatur quasi Manium summus.

Apidanus.
Amphrisus.
Aeas
Io ī iuuencā
Manes unde

Manes aūt dicti sunt uel a mano qd bonū apud priscos significabat.Vnde imanis malus crudelisq; dicitur: uel a manādo ut ait Pōpeius: q eos p oīa manare putabant. Sed quā non īuenit usquā.hoc est:quā nullo in loco īuenire pōt: eam ī reꝝ natura nō esse putat. Vsquā aūt & nusq̄ aduerbia tā in loco q̄ ad locū significāt.Vsquā autē in aliquo loco ita significat:ut fere semp cū negatiōe ponatur in oratione. Atq; aīo peiora ueretur.Mortuā eni eam esse putabat. Viderat a patrio.Hic īcipit describere quēadmodū Iupiter in Ious amorē incidit. A patrio flumie.Ab Inacho Achaiæ fluuio. Tuo toto.tuo lecto: ac tuis nuptiis.Torus aūt pro & lecto & pro sede ponitur a toruis herbis dictus.Vnde citra aspitationē scribi debet:quāuis fere ī exēplaribus cū aspiratiōe scriptum legatur. Torus etiā eminentiorē significat pulpā.Vnde Torosa iuuentus a Persio uocatur: Virgilius tertio georgicon. Luxuriatq; toris animosum pectus. Ambas:umbras & dextras & sinistras.Hoc aūt ex poetæ persona dicitur. Expōit eni poeta q̄s umbras dixerit Iupiter Inachi filiæ petēdas. Dū calet.donec calor ē.Hortať aūt puellā Iupiter:ut meridiei æstū fugiat. Latebras feraꝝ.syluas ī qbus occultantur feræ. Sed qui cælestia magna.Sed qui cæli imperiū habeo.Significat aūt se esse Iouē maximū deorum:quo facilius illi persuadeat:ut sibi morem gerere uelit. Vaga fulmina: hoc est:nō in rectum sed ī obliquum euntia.Fulmina enim in obliquum feruntur. Iam pascua lernæ.Lerna palus est Argiuorum:in qua habitauit hydra serpens ab Herculæ interfecta. Lycæa arua.arcadica. Lycæus namq; mons est arcadiæ Pani pastorum deo dicatus. Occuluit. occultauit. Tenuit fugam·Cohibuit fugam. illamq; fugientem retinuit.

Torus.
Lerna.
Lyceus.

Rapuitq; pudorem. hoc est.Illam stuprauit: erubescendiq; causam eripuit. In tenebris namq; minus unumquēq; pudet ueneri indulgere. Despexit.Dehorsum aspexit.Alibi despicere contemnere est. Nebulas uolucres: quæ ut aues uolare uidentur. Sub nitido die. Sereno. Non fluminis illas esse. Physici aiunt nebulas: aut a fluuiis: aut a uaporibus terræ generari. Vt quæ. utpote quæ. Furta. stupra.

Aut ego lædor ait delapsaq; ab æthere summo
Constitit in terris: nebulasq; recedere iussit.
Coniugis aduentũ præsenserat:inq; nitentem
Inachidos uultus mutauerat ille iuuencam.
Bos quoq; formosa est:spẽm saturnia uaccæ
Q uanq̃ inuita probat:nec non & cuius:& unde
Q uo ue sit armento : ueri quasi nescia quærit.
Iupiter e terra genitam mentitur:ut auctor
Desinat inquiri, petit hanc saturnia munus.
Q uid faciat; crudele suos abdicere amores:
Non dare suspectũ.pudor est q̃ suadeat illud.
Hinc dissuadet amor:uictus pudor eẽt amore.
Sed leue si munus sociæ generisq; toriq;
Vacca negaretur: poterat non uacca uideri.
Pellice donata non protinus exuit omnem
Diua metũ: timuitq; Iouẽ:& fuit anxia furti:
Donec aristoridæ seruandam tradidit argo.
Centũ luminibus cinctũ caput argus habebat
Inde suis uicibus capiebant bina quietem.
Cætera seruabant:atq; in statione manebant.
Constiterat quocũq; loco:spectabat ad Io.
Ante oculos Io quãuis auersus habebat.
Luce sinit pasci.cum sol tellure sub alta est:
Claudit:& indigno circũdat uincula collo.
Frondibus arboreis & amara pascitur herba.
Proq; toro terræ non semper gramen habenti
Incubat infelix:limosaq; flumina potat.
Illa etiam supplex Argo cum brachia uellet
Tẽdere:nõ habuit quæ brachia tenderet argo.
Et conata queri mugitus edidit ore.
Pertimuitq; sonos:propriaq; exterrita uoce est.
Venit & ad patrias:ubi ludere sæpe solebat:
Inachidas ripas:nouaq; ut conspexit in unda
Cornua:pertimuit:seseq; exterrita fugit.
Naiades ignorant.ignorat & Inachus ipse
Q uæ sit. at illa patrẽ sequit̃:sequit̃q; sorores:
Et patitur tangi:seq; admirantibus offert.
Decerptas senior porrexerat Inachus herbas.
Illa manus lambit:patriisq; dat oscula palmis:
Nec retinet lachrymas: & si mõ uerba sussint
Oret opem:nomẽq; suum casusq; loquatur
Littera pro uerbis:quam pes in puluere duxit
Corporis indicium mutati triste peregit.

Bos quoq; formosa est. Io inquit ut uirgo erat formosa:sic i iuuencã quoq; uersa pulchra uidebatur. Spẽm. Pulchritudinẽ. Probat. laudat.

Cuius. sit uerbũ subaudiatur. Et unde. uenerit. Quo ue sit armẽto. Armẽtum id genus pecoris dicitur:ut tradit sextus Põpeius: qđ est idoneũ ad opus armorũ. Quãq̃ Varro ab arando deriuare uideatur quasi aramẽtũ tertia littera detracta.

Vt auctor desinat inqri: ut dominus uaccæ a Iunone nõ inuestigetur. Abdicere : abdicare: alienare & ab se amouere. Nõ dare suspectũ. Nõ tradere inqt petitã uaccã Iunoni:suspecta res esset:cogeretq; Iunonem aliqd mali suspicari.

Qui suadeat illud. Dare. Hinc. ab illa Iunoni tradẽda. Sociæ generisq; toriq;. Nã Iuno & soror esse & uxor Iouis fingitur:qđ pro aere ponitur:q leuitate ætheri qui idẽ est cum Ioue: Similis esse subiicitq; uidetur. Nam æther aere supior ẽ.

Pellice:cocubina. Nã pellex dicitur q̃ cũ eo uiro cui uxor ẽ se miscet. Græci illã παλλακὴν uocãt. Et fuit anxia furti. hoc est: fuit sollicita ne sibi furto auferretur. Aristoridæ argo. Argus Aristoris filius centũ habuisse oculos fingitur quorũ semper octo & nonaginta uigilabant : bini uero solum dormiebant. Capiebant quietem. Dormiebant. Seruabant. Custodiebant Atq; i statione manebant. hoc est: uigilabant. Translatio est a militibus sumpta: qui in statione tũc manere dicuntur:cum diligenter excubias agunt.

Argus Aristoris.

Spectabat ad io. accusatiuus est græcus. Non enim pmittitur sibi decliare Io Ionis ut Dido didonis. Quãuis auersus. Quãuis in aliã partem uultum auersum haberet. Luce sinit pasci. Tẽpore inquit diei eam pascere pmittit Argus. Nocte uero ad præsepe eã ligans in stabulis claudit.

Argi oculi in caudam pauonis

Indigno collo. Ceruici uincula nõ merẽti propter molliciẽ atq; pulchritudinem. Amara herba. Ipsi filiæ Inachi amara: non uaccis qbus ẽ suauis. Incubat terræ. Cubat i terra & iacet. Gramen herbã & stramen . Limosa. lutosa ac cœno infecta. Tendere:porrigere. Brachia. Manus iunctas:ut illum ad misericordiam cõmoueret. Et conata queri: conqueri:lamẽtari. Mugitus edidit ore. mugire uerbum est facticiũ a sono uocis bouni deductũ. Edidit. emisit. Inachidas ripas : Inachias Patronimicum pro possessiuo positum. Noua cornua. Sibi nouiter nata. Fugit. Fugere conata est. Neq; enim seipsam fugere poterat. Naiades ignorant. Non agnoscunt sororem. Admirãtibus. Patri & nymphis.

Lambit. lingit. Oret: Orare uellet. Casus: Infortunia. Littera pro uerbis: loco uerborũ inquit littera quam pedibus in puluere uacca effecit: indicauit patri filiam. Bouis enim pes i & o litteras exprimere uidetur: quas cum uidisset Inachus: eam esse filiam cognouit. Duxit. Effecit. Duci autem proprie dicuntur littere cum fiunt. Vnde etiam litterarum ductus a Fabio appellantur. Indicium triste. Significationem mæstam ab effectu: quod mærore affecit patrem. Grauius naq; pater dolebat filiam in iuuencã fuisse trãsmutatam q̃ si mortua esset. Peregit. Effecit.

Me miserum. O subintelligatur: quod frequenter in exclamationibus omittitur leuioribus. Pendens in cornibus & ceruice. hoc est. cornua & ceruicem amplectens. Iuuencæ autem magnitudo significatur a cuius cornibus & ceruicæ Inachus illam amplectens pendere uidebatur. Ingeminat: exclamationem illam: o me miserū duplicat. Tu ne es quæsita per omnes. Ordo est. Tu ne es nata & filia mihi per omnes terras quæsita? Tu nō inuenta reperta es. Signat differentiam inter inuenire & reperire poeta. Inuenimus enim quærentes. Reperimus casu. Luctus erat leuior: si non reperta esses: grauius enim fert pater quod in uaccam filia sit cōuersa: q̄ si mortua esset. Nec mutua nostris dicta refers. hoc ē: nec uicissim mihi respondes. Quod unum. Quod solum facere potes. Thalamos tædasq;. hoc est nuptias. De grege nunc tibi uir. Maritus inquit de armento tibi est habendus. Vnde filios uitulos tollas. Iuuencæ tuæq; mariti iuuenci sunt. Nec finire licet. Nec possum inquit morte tantis doloribus imponere finem: cum deus sim immortalis. Sed nocet esse deū: Deo quoq; eleganter dicitur. Dii autem ita sunt immortales: ut ne sibi quidem mortem cōsciscere possint. Præclusaq; ianua leti. mortis. Quoniam inquit sum deus: tantos dolores morte finire non possum: uerum semper me in luctu esse oportet. Dii enim æterni sunt atq; immortales. Extendit. Producit: Prolongat. Stellatus Argus: quod eius oculi ad similitudinem stellarum micarent. Abstrahit: Violēter abducit. Ipse procul. Ipse inquit Argus in propinquum montem ascendit: unde sedens in omnes partes spectabat. Procul. Prope. Occupat. Celeriter ascendit. Cacumen: uerticem & summitatem. Phoronidos. Phoronei neptis. Phoroneus nāq; Inachi pater fuit. Narrat autem quēadmodum Argus a Mercurio fuit interfectus: eiusq; oculi caudæ pauonis fuerunt a Iunone appositi. Natumq; uocat. Mercurium. Nam Mercurius Iouis fuit filius ex Maia una ex Pleiadibus: quæ septem Atlātis filiæ fuere: non ex electra: sed ex Pleione nympha susceptæ: unde & Pleiades sunt nominatæ. Hæ in sidera translatæ ac in humero tauri collocatæ: Vergiliæ a latinis uocantur: quod ueris tēpore oriantur. Lucida pleias. Maia pleiadum splendidissima. Leto det. interficiat. Parua mora est sumpsisse: figura est poetica. Alas pedibus: hoc est: talaria alata quæ icirco Mercurio attribuuntur: quod planetarum omnium sit uelocissimus. Virgam somniferam. Caduceum dicit: de quo & Virgilius. Tum uirgā capit. hac animas ille euocat orco Pallētes: alias sub tristia tartara mittit. Dat somnos adimitq; & lumina morte resignat. Tegimenq; capillis: petasum & pileum. Ioue natus. Mercurius Iouis filius ex Maia. Obiter autem Mercurii quoq; metamorphosin in pastorem poeta describit. Et posuit pennas: hoc est: deposuit talaria alata. Per deuia rura: per inuias syluas. Dum uehit adductas: Dū inqt ducit capellas cōgregatas. Tametsi uehi ppne dicatur q̄ gerūtur. Structis aue. tibia quā ex auenis cōstruxerat: ē aūt auena genus frumēti nouus q̄ ut sit exponēdū: ex cuius calamis tibiæ ēt nunc a rusticis cōficiuntur. Voce: Sono. Nouæ artis: tibiæ nouiter a Mercurio īuentæ.

Custos Iu. Argus a Iunone custos Io in uaccā cōuersæ appositus. Hoc sa. Hoc monte. Vtrumq; ēni frequenter p altero ponitur a poetis. Fœcundior. Vberior. Pastoribus. Otio & quieti pastorum. Atlantiades. Mercurius nepos Atlantis ex Maia. Iunctis arundinibus. Sono tibiæ. Vincere. Superare. In somnum inducere. Temptat. Conatur. Seruantia lumīa. Oculos obseruantes atq; custodiētes uaccā. Ille tamē inquit suaues somnos a Mercurio immissos repellere conatur.

Me miseꝝ exclamat pater Inachus: inq; gemētis
Cornibus & niuæ pendens ceruice iuuencæ:
Me miserū ingeminat. tu ne es quæsita per oēs
Nata mihi terras? tu non inuenta: reperta es?
Luctus erat leuior: retices: nec mutua nostris
Dicta refers. alto tantum suspiria ducis
Pectore: qđq; unū potes ad mea uerba remugis
At tibi ego ignarus thalamos tædasq; parabā:
Spesq; fuit generi mihi pria: secūda nepotum.
De grege nūc tibi uir: & de grege natus hn̄dus
Nec finire licet tantos mihi morte dolores.
Sed nocet esse deum: præclusaq; ianua leti
Aeternum nostros luctus extendit in æuum.
Talia dicenti stellatus summouet Argus:
Ereptamq; patri diuersa in pascua natam
Abstrahit. ipse procul montis sublime cacumē
Occupat: unde sedens partes speculatur in oēs
Nec supeꝝ rector mala tāta Phoronidos ultra
Ferre potest: natūq; uocat: quem lucida partu
Pleias enixa est: letoq; det imperat Argum
Parua mora ē: alas pedibus uirgamq; potente
Somniferā sumpsisse manu: tegimēq; capillis.
Hæc ubi disposuit: patria Ioue natus ab arce
Desilit in terras. illic tegimenq; remouit:
Et posuit pennas. tantūmodo uirga retenta est.
Hac agit ut pastor per deuia rura capellas.
Dū uehit adductas: & structis cantat auenis:
Voce nouæ captus custos iunonius artis:
Quisquis es: hoc poteris mecū cōsidere saxo.
Argus ait. neq; enim pecori fœcondior ullo
Herba loco ē: aptāq; uides pastoribus umbrā:
Sedit Atlantiades: & euntem multa loquendo
Detinuit sermone diem: iunctisq; canendo
Vincere arundinibus seruantia lumina tēptat.
Ille tamen pugnat molles euincere somnos.

Nãq; reperta phystula nuper erat. Parenthesis est. Causam continens inquisitionis Argi. Tam concinnæ autem fabulam fabulæ connectit Poeta: ut cum multas simul describat transfigurationes: minime tamen a proposito discedat. Exponit enim quemadmodum Syrinx nympha Ladonis fluuii filia ardenter a Pane deo amata: ne uirginitatem amitteret: in arundinem apud Ladonem fluuiũ fuit cõmutata: ex qua Pan ad mitigandos amoris ardores sibi phystulam composuit. Vnde Virgilius. Pan primus calamos cæra coniungere plures. Instituit. Tum deus inquit. Tunc Mercurius narrare cœpit. Archadiæ gelidis in montibus. Archadia regio est Achaiæ contermina ab Archade Iouis & Calistus filio denominata. Variis enim nominibus antea fuit appellata. Nam & Pelasgia & parthasia fuit uocata. Sunt qui illam & Gigantida & Azaniam & Panian appellarint. Inter hamadriadas Nonacrinas: nymphas archadicas. Nonacris nãq; urbs est archadiæ: Vnde Nonacria nymphæ sunt appellatæ. Hamadryades autem nymphæ dicũtur quæ una cum arboribus & oriuntur & occidunt: unde etiã Hamadryades sunt dictæ. αμα enim simul. Δρυσ Δρυοσ arbor apud ueteres græcos dicebatur: quamuis nunc pro quercu ponatur. Naias una fuit: Naiadas fluminum ac fontium sunt nymphæ απο του ναειν. hoc est a fluendo dictæ. Nympharũ enim aliæ sunt fluminum quæ naiades: ut dixi: uocãtur. Aliæ Nemorum sylurarumq; quæ Driades Napeæ: Hamadryades. Aliæ montium quæ Oreades απο του ορουσ. hoc est monte cognominantur. — Nonacris. — Hamadryades.

Et quãuis sopor est oculorum parte receptus:
Parte tamẽ uigilat: quærit quoq; (nãq; reperta
Fistula nuper erat) qua sit ratione reperta.
Tum deus: Arcadiæ gelidis in mõtibus: inquit
Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas
Naias una fuit. nymphæ Syringa uocabant.
Non semel & Satyros eluserat illa sequentes:
Et quoscũq; deos umbrosaq; silua feraxq;
Rus habet. Ortygiam studiis ipsamq; colebat
Virginitate deam: ritu quoque cincta Dianæ.
Falleret: & posset credi latonia: si non
Corneus huic arcus: si non foret aureus illi.
Sic quoq; fallebat: redeuntem colle lycæo
Pan uidet hãc: pinuq; caput præcinctus acuta
Talia uerba refert. tibi nubere nympha uolẽtis
Votis cede dei. restabat plura referre.
Et præcibus spretis fugisse per auia Nymphã:
Donec harenosi placidi Ladonis ad amnem
Venerat. hic illam cursum ĩpedientibus undis:
Vt se mutarent: liquidas orasse sorores.
Panaq; cum pensam sibi iam Syringa putaret:
Corpore ꝓ nymphæ calamos tẽuisse palustres
Dumq; ibi suspirat: motos in harundine uẽtos
Effecisse sonum tenuem similemq; querenti.
Arte noua uocisq; deum dulcedine captum
Hoc mihi consilium tecum dixisse manebit.
Atq; ita disparibus calamis compagine cæræ
Inter se iunctis nomen tenuisse puellæ.
Talia dicturus uidit Cyllennius omnes
Succubuisse oculos: adopertaq; lumia somno
Supprimit exemplo uocem: firmatq; soporem
Languida permulcens medicata lumina uirga.
Nec mora falcato nutantem uulnerat ense:

Nymphæ syringa uocabant. Ab illius nomĩe tibia a græcis syrinx appellatur. Non semel & satyros. Sæpius inquit & satyros & reliquos syluarum deos elusit. Dianam enim imitabatur. uirginitatemq; seruare decreuerat. Satyri autem dii esse syluestres crediti sunt: quod huiusmodi animalia in desertis solum præsertim æthiopiæ inueniuntur. Et quoscũq; deos. Syluanos: Faunos ac Panes ait. Hos nãq; syluarum ac nemorũ deos antiquitas putabat. Ortygiam deã. hoc est. Dianam. Ortygia nãq; insula est quæ alio nomine Delos frequentius uocatur: sic dicta (ut ait Solinus) quod in ea primum sunt uisæ coturnices quas græci ortygas uocant. Eiusdem nominis insula est in mari siculo. Ritu dianæ. More Dianæ. Latonia. Diana latonæ filia. Sic quoq; fallebat. Quãuis ĩquit syrinx corneum habeat arcum: diana tamen esse uidebatur adeo illi similis erat. Pan uidet hanc. Pan deus est pastorum & nemorum. Pinu acuta. Corona ex pinu confecta. Pinus enim pani deo dicata fertur. Vnde etiam ea coronatur. Votis cede. Cupiditati obsequere. Tibi nubere uolentis. Te uxorem ducere cupientis. Nubere enim uiris mulieres dicuntur. Restabat plura referre. hoc est restabant plura: quæ a Mercurio referrentur de syringe: eaq; describit Ouidius. Sed cum uideret Mercurius Argum somno oppressum: statim uocem cohibuit. ipsumq; interfecit. Et præcibus. Describit ea quæ Mercurio narranda de syringe testabant. Per auia. Per loca inuia. Ladonis ad amnem. Ladon fluuius est Arcadiæ leniter fluens. Liquidas sorores: naiadas. Calamos palustres. Cannas in paludibus nascentes. Dumq; ibi suspirat: Ibi in calamo suspirat syrinx. Hoc mihi consilium. Volo inquit pan hoc consilium mihi tecum esse commune. Vt enim tu in arundine quereris: ita ego hac eadem arundine meos solabor ardores. Disparibus. inæqualibus. Compagine. coniunctione. Compago autem & compages in eadem dicitur significatione. Nomẽ puellæ. Græci nãq; tibiam Syringa uocant. Succubuisse. Victos fuisse. Languida lumia. Oculos somno occupatos. Medicata uirga. Caducei est periphrasis. Falcato ense. In falcis modũ recuruo gladio. Notandum:

Nubere. — Ortygia. — Ladon

caput concutientem. ut dormitantes faciunt. Qua collo est confine caput. Qua caput coniungitur cum collo. In tot lumina. Per tot occulos. Lumen nanque & oculum & lucem significat. Occupat: opprimit. Vna nox. Vna obscuritas & mors. Vna enim omnes extincti sunt. Excipit: Ex capite Argi capit. Excipere autem modo suscipere cadentia significat & uerba dictata cum scribuntur modo excludere & ab aliis separare: Vnde exceptiones apud Iurisconsultos & oratores dicuntur exclusiones: quibus id excluditur quod in intentioné ab actore est deductum. Interdum excipere est insidiis aliquem capere. Virgilius. Excipit incautum. Vnde excipulæ deriuantur qbus pisces capiútur. Saturnia. Iuno Saturni filia. est enim antonomasia. Appellatio namque pro nomine posita est. Collocat. Apponit. Suæ uolucris pennis. Periphrasis est pauonis. Nam pauones sub tutela Iunonis esse dicuntur. Stellantibus. More stellarum fulgentibus. Protinus exarsit. inflammata est ira, nam in Io uaccam indignata est Iuno: cuius causa Argus fuerat interfectus. Quare illi furoré immisit: quo per totum terrarum orbem acta é. Cum autem ad Nilum peruenisset miseratione Iouis pristinam recuperauit figuram: deaque effecta Isis fuit appellata. Nec tépora distulit iræ. hoc est, nec uindictam in aliud distulit tépus. Horriferam Erinnyn. horrendam furiam. Erinyes enim furiæ dicuntur infernales. Pellicis argolicæ. ιουν Inachi argiuorum fluuii filiæ. Ab Argo náq; clarissima urbe peloponnesi: cuius Rex fuit Inachus. argolicus: declinatur. Stimulos cæcos. furores occultos. Condidit. abscondidit. Profugam. porro fugará. Restabas Nile. apostrophe ad nilum: qui fluuius est Aegypti. a Nilo Rege nominatus: ut Diodorus ait. Qué simul ac tetigit. ad quem postq̃ peruenit. Lucti sono mugitu. luctum sonante & referente. Et Stygias iubet hoc audire paludes hoc est per paludem Stigem iurauit: cuius numen dii fallere non audebant: ut Vergilius scribit. Vt lenita dea est: postq̃ Iuno fuit mitigata. Fitq; quod ante fuit. hoc é humanæ restituitur figuræ. Fugiunt. celeriter cadút. Setæ. pili duriores. Decrescunt. diminuuntur. Fit luminis arctior orbis. hoc est oculorum orbes strictiores fiunt. Contrahitur rictus. os diminuitur. Redeunt humeriq; manusq;. hoc est armi in humeros pedesq; anteriores in manus conuersi fuerunt. Qui namq; in aliis animalibus armi. in homine humeri uocantur. Vngula dilapsa. diuisa. In quinos ungues. inter unguem & ungulam differentia signatur. Vngula nanq; est aut solida: equorum: aut bifida. ut boum. Vngues uero sút multifidi: ut homium & leonum. Neq; enim ungues hominum sunt tantum: ut imperiti putant sed aliorum quoq; animalium. De boue nil superest. de figura bouis nil restat. Nymphe. Io nympha Inachi filia. Est enim nominandi casus Nymphæ: eoq; sine diphthongo est scribendum. Et timide uerba intermissa retemptat hoc est: cum timore iterum loqui conatur. Verba intermissa. uerba diu omissa: nam intermittere est ad tempus omittere atq; deponere. Retemptat: iterum temptat experiturq; an loqui possit. Nunc dea: nunc inquit Io pro dea Iside colitur ab ægyptiis lineas uestes gestantibus. Isidis namq; sacerdotes lineis uestibus utebantur. Isidem uero ægyptii: ut tradit Diodorus: Lunam esse putant: ut Osiridem solem interpretariq; antiq'tam summo nomine ab æterno & antiquo illius ortu. Addunt illi cornua propter aspectű: sic enim uidetur: quo tpe primis diebus apparet: tum quia bos illi ab ægyptiis sacrificatur. Quidam autem Isidem Iouis ægypti regis filiam fuisse: eandéq; cum cerere esse quæ ab Osiride fratre uxor accepta multa cótulerit ad usum uitæ húanæ. Prima. n. triticű & hordeű: quæ prius icognita hoibus casu iter cæteras herbas oriebant̃ iuenisse fert̃: Leges quoq; Isidé statuisse ferút: qbus iusticia æq̃ oibus seruaret̃ ui atq; iniuria: timore: pœnæ sublatis. Hac de cá p̃sci græci Isidé legiferá appellarút: táq̃ p̃má legú iuétricé. Osiride át marito i-

Excipere

Exceptiones.

Excipulæ

Io in pristiná figuram

Phaethontis epaphiq; certamen

Q ua collo est confine caput saxoq; cruentű
Deiicit: & maculat præruptam sanguine rupé
Arge iaces: quodq; in tot lumia lumé habebas
Extinctű est: centűq; oculos nox occupat una
Excipit hos uolucrisq; suæ saturnia pennis
Collocat: & gemmis caudã stellãtibus implet.
Protinus exarsit: nec tempora distulit iræ:
Horriferãq; oculis animoq; obiecit Erinnym
Pellicis argolicæ: stimulosq; in pectore cæcos
Condidit: & profugam per totum terruit orbé.
Vltimus immenso restabas nile labori:
Q ué simul ac tetigit: positisq; in margiæ ripæ:
Procubuit genibus: resupinoq; ardua collo
Q uos potuit solos tendens ad sidera uultus:
Et gemitu: & lachrymis: & luctisono mugitu
Cum Ioue uisa queri est: finéq; orare malorű
Coniugis ille suæ complexus colla lacertis:
Finiat ut pœnas tandem rogat: inque futurum
Pone metus inquit: nunq̃ tibi causa doloris
Hæc erit: & Stygias iubet hoc audire paludes
Vt lenita dea est: uultus capit illa priores:
Fitq; quod ante fuit: fugiunt de corpore setæ.
Cornua decrescunt: fit luminis arctior orbis.
Cótrahit rictus: redeunt humeriq; manusq;:
Vngulaq; in quinos dilapsa assumit ungues.
De boue nil superest: formæ nisi candor in illa.
Officioq; pedum nymphæ contenta duorum
Erigitur: metuitq; loqui: ne more iuuencæ
Mugiat: & timide uerba intermissa retemptat
Nunc dea linigera colitur celeberrima turba.

terfecto iurasse dicitur Isis se nulli alii nupturam: ac insito deinceps imperio regnasse: beneficiisq; in populos oēs alios reges superasse: ac post obitum deorum honores consecutam: & in Vulcani templo apud Memphim sepultam fuisse. Asserunt autem ægyptii id quod fere poetæ omnes testantur: Isidem plurima inuenisse ad morbos medicamenta. medicæq; arte multum contulisse: ac in deorum quoq; numerum relatam gaudere hominum cultu: inq; eorum ualitudine præcipue uersari: quin etiam insomnis palam iis opitulari quos censuerit dignos. Et q illius monitis obtemperent: præter opinionem curari: etiam quorum medici salutē desperarint. Visu quoq; aut alia quapia corporis parte debiles illius deæ numen implorantes in pristinam restitui ualitudinem. Signa uero horum esse dicunt: non græcas fabellas sed opera. per totum nāq; terrarum orbē Isidem coli propter manifestas illius morborum curationes. Hæc & multo plura de Iside Diodorus. Cæterum Ouidius græcorum figmenta sectatur. Hinc Epaphus. Epaphi ac phæthontis iurgia icircо describit poeta: ut cōmodius & librum secundum eum primo. & mutationem sororum Phæthontis ipsius in populos cum superiore transformatiōe connectat. Epaphus enim Iouis & Ius filius in altercatione Phætontem nō esse Apollinis filium dixit qua contumelia phæthon indignatus: Clymenem matrem rogauit: ut sibi uerum ostenderet genitorem. Illa Apollinem esse asseuerauit: utq; se ad Apollinis regiā conferret ac ab ipso sciscitaretur: hortata est. Eo cum uenisset Phæthon: accepit se Apollinis filiū esse a quo hortatus ut quicquid uellet peteret: se enim nihil negaturum: impetrauit a patre: ut solis currum unū diem regeret. Cum uero nō terras modo: sed cælum quoq; imperitus equos solis gubernandi combureret. Iouis fulmine in padum fluuium precipitatus est. Huius uero sorores cum finem lacbrymis non imponerent: deorum miseratione in populos arbores: earūq; lachrymæ in electrum conuersæ feruntur. Hinc Epaphus. ex hoc inquit epaphus Iouis filius esse creditur quod Io mater eius ab ægyptiis tanquā dea colebatur. Phæthon. Apollinis & Clymenes Nymphæ fuisse filius dicitur. Est autem nomen trisyllabum non bisyllabum ut quidam putant præcipientes com æ diphtongo esse scribendum. Nō tulit Inachides. Epaphus Inachi nepos. Et tulit ad Clymenem matrem. Clymene Nympha fuisse fertur Oceani & Tethyos filia: ex qua Apollo sustulit Phæthontem. En ego liber ille ferox. indignatur Phæthon: quod cum alias & liber & ferox in respondendo esse consueuerit: nihil tunc Epapho conuitiis responderit. En particula est indignantum propria. Refelli. confutari. Ede notam. ostende signum. Meq; assere cælo. hoc est. me tua defensione cælo ascribe: me defende ac præsta deum esse. Et impleuit. iniecit. Meropisq; caput. per uitam Meropis u[...]am Clymene post phæthontem ex Apolline susceptū Meropi nupsit. Meropes sane homines ab Homero dicuntur a uocum diuersitate. μερζω nanq; diuido. ο φωπος uox dicitur. Meropes etiam sunt aues apibus infestæ: unde etiam a piastræ uocantur: q apes comedant. Virgilius in georgica. Meropes aliæq; uolucres. Tedasq; sororum. nuptias suarum sororum: quas matri curæ esse sciebat. Dicti criminis. obiecti criminis. Per iubar hoc per hunc solis splendorem: nam iubar proprie significat luciferum stellam quod iubas lucis effundat. Virgilius. It portis iubare exorto delecta iuuentus. A lucifero autem omnis splendor iubar appellatur. Insigne: ornatum clarum: unde insignia dicuntur signa & ornamenta uirtute adepta. Radiis coruscis: fulgentibus: micantibus. Radius autem non solum fulgor micans dicitur: sed uirga quoq; qua Geometræ lineas designant. Virgilius. Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Est & instrumētum: quo mēsuræ æquantur: quod etiam hostorium dicitur. Plautus. Dii deæque omnes tantam nobis lætitiam: tot gaudia sine radio cumuletis. Est etiam radius oliuæ genus ob longæ: de qua Virgilius. Nec pingues unam in faciem nascuntur oliuæ. Orchades & radii & amara pausia baccha. Rotæ quoq; radios habere dicuntur. Quod nos auditq; uidetq;: hoc ex sententia Homeri dictum esse uidetur. Nam: ut scribit Plinius. Sol fertur medius planetarum amplissima magnitudine ac potestate: nec temporum modo terrarumq;: sed siderum etiam ipsorum cæliq; rector. Hunc mundi esse totius animum ac planius mentem: hunc principale naturæ regimen: ac

Epaphus

Meropes.

A piastræ.

Radius.

Hostorum

Hinc epaphus magni genitus de semie tandē
Creditur esse iouis: perq; urbes iuncta parenti
Tēpla tenet: fuit huic animis æqualis & annis
Sole satus phæthō: quē quōdā magna loquētē
Nec sibi cedentē phœboq; parente superbum
Non tulit inachides: matriq; ait omnia demens
Credis: & es tumidus genitoris imagine falsi.
Erubuit phæthon: iramq; pudore repressit
Et tulit ad clymenen epaphi conuicia matrem.
Q uoq; magis doleas genitrix ait. en ego liber
Ille ferox: tacui. pudet hæc opprobria nobis
Et dici potuisse: & non potuisse refelli.
At tu: si modo sum cælesti stirpe creatus:
Ede notam tanti generis: meq; a[...] cælo
Dixit: & implicuit materno brach[...] collo
Perq; suū Meropisq; caput tædasq; [...]
Traderet orauit ueri sibi signa pare[...].
Ambiguū ē Clymene pcibus phæ[...]tōtis an ira
Mota magis dicti sibi criminis. utraq; cælo
Brachia porrexit: spectansq; ad lumina solis
Per iubar hoc inquit radiis insigne coruscis
Nate tibi iuro: quod nos auditq;: uidetq;:

numen credere decet opera eius estimantes.hic lucem rebus ministrat: aufertq; tenebras: hic reliqua sidera occultat:hic uices temporum annumq; semper renascentem ex usu naturæ temperat:hic cæli tristicia discutit: atq; etiam nubila humani animi serenat:hic suum lumē cæteris quoq; sideribus fœnerat:preclarus: eximius: omnia intuens:omnia etiam exaudiens:ut principi litterarum Homero placuisse in uno eo uideo. Temperat. regit ac gubernat nam solis calore omnia temperantur. Si ficta loquor. hoc est si mētiar:& falsa dicē. Omne enim fictum falsum est.Fictum est enim quod non est factum:sed fieri potuit:falsum autē uanum & fictum differunt: ut scribit Donatus. Nam falsum est fictum mendacium simile ueritati. Vanū nec possibile: nec uerisimile.Fictum totum sine uero:sed uerisimile.Falsum loqui mendacis est Fictum callidi: Vanum stulti. Falsum loqui culpæ est·fictum uirtutis:Vanum uecordiæ. Falsis decipimur·fictis delectamur:Vana contēnimus. Neget ipse uidendum se mihi. subtrahat se mihi aspiciēdū. Optat aūt Clymene ut moriatur:si mentitur Phæthonti. Sitq; lux ista nouissima hoc lumen solis ultimum sit mihi. Nec lougus patrios: nec longo inquit tibi labore opus est.ut cognoscas & uideas patris tui domum. Nosse. cognoscendi: est enim constructio græca: nam græci infinitis pro gerundiis utuntur. Patrios penates. patris tui ædes. Contermina. confinis. Nostræ terræ Aethiopiæ: Aethiopia nāq; Indiæ: unde sol oriri uidetur:finitima est. Si modo fert animus hoc est:si modo ad hoc te inclinat animus: ut eas ad patris ædes uidendas. Et sciscitabere. inuestigabis. Sciscitari nāq; ē rogare ut sciamus. Emicat. exilit. Et cōcipit æthera mente. hoc est omnia magna sibi promittit. Nā ætherem quoq; se pertransire posse sperabat. Aethiopasq; suos.E quibus Phæthon erat unus. Aethiopes autem ab æthiope Vulcani filio qui Aethiopiam a nomie suo appellauit:ut in sexto narrat Plinius:fuere cognominati. Sub ignibus sidereis. sub feruoribus solis. Indi uero populi sunt orientis: ab Indo fluuio cognominati.

alsum.

Vanum.

ctum.

ctbiopes unde:

Hoc te quem spectas:hoc te qui tēperat orbē
Sole satum:si ficta loquor: neget ipse uidendū
Se mihi:sitq; oculis lux ista nouissima nostris.
Nec lōgus patrios labor est tibi nosse penates.
Vnde oritur. terræ domus est cōtermia nostre.
Si mō fert aīus:gradere:& sciscitabere ab ipso
Emicat ex templo lætus post talia matris
Dicta suæ phæthon:& concipit æthera mente:
Aethiopasq; suos: positosq; sub ignibus indos
Sidereis transit: patriosq; adit impiger ortus.

Primi Libri finis.

P.Ouidii Naso, metamorpho. Liber secūdus.

Regia solis erat sublimibus alta columnis:
Clara micante auro. flammasq; imitante pyropo:
Cuius ebur nitidū fastigia summa tegebat.
Argenti bifores radiabant lumine ualuæ.
Materiam superabat opus.nam Mulciber illic
Aequora cælarat medias cingentia terras:
Terrarumq; orbē:cælumq; quod iminet orbi.
Cæruleos habet unda deos Tritona canorum:
Proteaq; ambiguum: balenarūq; prementem

Raphaelis Regii in secundum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Regia solis erat. Secundum librum auspicatur. Ouidius a descriptione ædiū solis: ad quas peruenerat Phæthon a Clymene matre exhortatus ut ipsum rogaret Apollinē an sibi pater esset. Cōcinne igitur huius libri initiū cum prioris fine connectit. Videtur autem Ouidius regiam solis describere ad imitationem palatii Romani uel Capitolii. Nam magnificentissimum quodq; in hac descriptione ædificium mente concepit. Regia. domus regis quæ basilica cœpta est dici. Clara·lucida:illustris. Micante.splēdente. Pyropo.pyropus uidetur is esse lapillus quem nos carbunculum appellamus. Pyropus nāq; dicitur quod ignis habeat aspectum πῦρ nāq; ignē, ὤπα aspectum græci dicunt. Cuius ebur nitidum:splendidum. Tecta autem regiæ solis eburnea fuisse ait:ut fores argenteas. Bifores ualuæ. duplices. Valuæ autem dictæ sunt quod in se uoluantur. Materiam superabat opus: præciosissimæ materiæ preciosior ars fuit adhibita. In ualuis nāq; argenteis quattuor elemēta cum animalibus suis a Vulcano fuerant sculpta.uidetur autem Ouidius Homerum imitari in Achillis clypei a Vulcano fabricati descriptione. Mulciber. Vulcanus a molliendo ferro est dictus Mulciber. Nam mulcere ē mollire:ut Pompeius scribit. Cælarat.sculpserat. Aequora cingentia terras. periphrasis est oceani. Cælumq;. aerem qui terrarum orbem complectitur. Tritona canorum. Triton: ut iam diximus: tubicen est Neptuni cuius & Salaciæ nymphe filius esse fertur: sic dictus quod primum in tritonide Libye palude uisus esse dicatur. Triton etiam fluuius est Libye maximus (ut scribit Herodotus) tritonidem paludem efficiens. Proteaq; ambiguum: Proteus deus est marinus: pastor pecorum Neptuni: qui iccirco ambiguus dicitur: q; in uarias figuras se commutare fingatur: ut difficile uideatur quid sit agnoscere: modo namque fit ursus: modo Leo: modo aqua: modo ignis. Vnde Horatius. Quo teneam uultus mutantem protea no-

ropus.

egiæ solis scriptio

Triton

Aegeona suis immania terga lacertis:
Doridaq; & natas: quarum pars nare uidetur.
Pars in mole sedens uirides siccare capillos.
Pisce uehi quædam: facies non omnibus una.
Non diuersa tamen: qualem decet esse sororū
Terra uiros urbesq; gerit siluasq; ferasq;
Fluminaq; & Nymphas & cætera numia ruris
Hæc super imposita est cæli fulgentis imago:
Signaq; sex foribus dextris totidemq; sinistris.
Quo simul accliuo Clymeneia limite proles
Venit: & intrauit dubitati tecta parentis:
Protinus ad patrios sua fert uestigia uultus:
Consistitq; procul. neq; enim propiora ferebat
Lumina purpurea uelatus ueste sedebat
In solio phœbus claris lucente smaragdis.
A dextra læuaq; dies: & mensis: & annus.
Sæculaq;: & positæ spatiis æqualibus horæ:
Verq; nouū stabat cinctum florente corona.
Stabat nuda æstas: & spicea serta gerebat.
Stabat & autumnus calcatis sordidus uuis.
Et glacialis hyems canos hirsuta capillos.
Inde loco medius rerum nouitate pauentem
Sol oculis iuuenē quibus aspicit omnia uidit.
Quæque uiæ tibi cā? quid hac ait arce petisti
Progenies phæthon haud inficianda parenti?
Ille refert. o lux immensi publica mundi
Phœbe pater: si das usum mihi nominis huius:
Nec falsa Clymene culpam sub imagine celat:
Pignora da genitor: per quæ tua uera propago
Credar: & hunc animis errorem detrahe nostris
Dixerat. at genitor circū caput omne micantes
Deposuit radios: propiusque accedere iussit:
Amplexuque dato: nec tu meus esse negari
Dignus es: & Clymene ueros ait edidit ortus.
Quoq; minus dubites: qđ uis pete mūus: & illđ
Me tribuente feres. promissi testis adesto
Diis iuranda palus oculis incognita nostris.
Vix bene desierat: currus petit ille paternos:
Inque diē alipedum ius & moderamē equoꝝ.
Pœnituit iurasse patrem qui terque quaterque

do? Immania terga balenarum. maxima. Balenæ autem belluæ sunt marinæ maximæ: quæ & cete dicuntur & pistrices: ut Sextus ait. Suis lacertis. Brachiis. Nam Aegæon centū brachia fingitur habuisse. Aegæona. Aegæon gigas fuit pirata maximus: qui deus marinus est effectus. Ab hoc mare Aegæum qdā aiunt fuisse cognominatū. Doridaq; & natas. Doris nympha fuit oceani & Tethyos filia ac Nerei uxor: ex qua maxima nymphaꝝ multitudo est nata. Doris interdum pro ipo ponitur mari. Virgilius. Doris amara suā non intermisceat undam. Pars in mole. In magno aliquo scopulo. Terra uiros. Ita inquit terra erat sculpta: ut & urbes: & flumina: & syluæ: & nymphæ: & feræ: ei inesse uiderentur. — Aegæon — Doris.

Signaq; sex. Zodiacus quoq; circulus ita erat sculptus: ut sex signa i dextris totidemq; i sinistris conspicerentur. Quo simul accliuo uenit. Ad quā regiam inquit cum per arduum limitē Phæthon ascendisset: ꝗ primū se contulit ad patrem.

Simul. postquā. Dubitati parentis: De quo dubitabat. Protinus ad patrios. ꝗ primū in conspectum patris iuit. Accliuo limite. arduo. Regiā enim solis in editiore loco esse uerisimile uidetur. Neq; enim ꝓpiora ferebat lumina. Ratio est cām continens cur propius nō accederet. Neq; enim inquit ferre poterat splendorem solis propinquiorem. Purpurea uelatus: & habitū Apollinis & solium describit ita perspicue. ut nulla expositio sit adhibenda: cū splendore solis oīa lucida sint & aperta: neq; ullo alio lumine indigere uideantur. In solio. Solium dicitur quasi solidum: quod ex uno ligno cōficeretur. Est autē Solium ꝓpne regum sedes. Claris smaragdis. Smaragdus gemma est uiridis clare splendens.

A dextra leuaq; dies. Comites assessoresq; solis describit: q ipsum nunq̄ relinquunt. Sol enim & diei & mensis & anni & oīum tempoꝝ est auctor. Sæculaq;. Sæculum spaciū dicitur annorum centū. Verq; nouum stabat. Quattuor anni partes ita describit: ut singulis suā attribuat ꝓprietatē. Vere nāq; oriuntur flores ex qbus coronæ conficiuntur: æstas nuda pingitur ꝓpter æstū quo frumenta maturescūt. Autūno uindemia assignatur. Hyems frigoribus glacieq; infestatur.

Spicea serta: coronas spiceas. Sertū enim corona dicitur a serendis floribus appellatū. Haud inficianda neganda. Nā inficiari & ificias ire negare ē. unde cōiecturalis status a qbusdā inficialis dicitur: q i eo factū negatur. Ille refert: respōdet. Vsum huius nominis. ut tua ꝓgenies dicar. Pignora da. signa & documenta præsta.

Detrahe. de me eripe. Hunc errorem: hanc dubitationem. Edidit: dixit: asseruit: uulgauit.

Veros ortus. ueram originem Ex me nāq; uere es ortus. Quoq; minus dubites. Ac ut mīus inquit de hac re dubites: pete qcqd uis & habebis. Diis iuranda palus. Styx palus est inferorum perquam dii iurare timent: ut Virgilius inquit. Vix bene finierat. Temerarium ac ferocem nimiumq; in cupiditatibus ardentem innuit fuisse Phætontem. Inq; diem. per unum diem. Ius & moderamen: Potestatem & regimen. Alipedum: alas in pedibus habentium: hoc est: uelocissimorū. Terq; quaterque Concutiens. Sæpius. Concussio autem capitis hic pœnitentiam: alibi significat indignationem.

Concutiens illustre caput: temeraria dixit
Vox mea facta tua est. utinam promissa liceret
Non dare. confiteor: solũ hoc tibi nate negarẽ
Dissuadere licet:non est tua tuta uoluntas.
Magna petis phæthon:& quæ nõ uiribus istis
Munera cõueniunt:nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis est:nõ est mortale qđ optas.
Plus etiam q̃ quod superis contingere fas est:
Nescius affectas. placeat sibi quisq; licebit
Non tamen ignifero quisq̃ consistere in axe
Me ualet excepto:uasti quoq; rector olimpi
Qui fera terribili iaculatur fulmina dextra:
Nõ aget hos currus. & qđ Ioue maius habet?
Ardua prima uia est: & quã uix mane recentes
Enituntur equi. media est altissima cœlo:
Vnde mare & terras ipsi mihi sæpe uidere
Fit timor:& pauida trepidat formidine pectus.
Vltima prona uia ẽ:& eget moderamĩe certo.
Tunc etiam quæ me subiectis excipit undis
Ne ferar in præceps:Tethys solet ipsa uereri.
Adde quod assidua rapitur uertigine cælum:
Sideraq; alta trahit: celeriq; uolumine torquet
Nitor in aduersum:nec me qui cætera uincit
Impetus:& rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currus.qđ ages?poteris ne rotatis
Obuius ire polis:ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic urbesq; deorum
Concipias animo:delubraq; ditia donis
Esse.per insidias iter est formasq; ferarum.
Vtq; uiam teneas:nulloq; errore trahanis:
Per tamen aduersi gradieris cornua tauri:
Aemoniosq; arcus:uiolentiq; ora leonis:

Temeraria dixit.mea inquit promissa temeraria inconsultaq; sunt facta ꝑpter tuam dubitationem:nisi enim dubitasses an ego tibi sim parens:nunq̃ tibi me oĩa concessurum q̃ petisses:pollicitus essem. Tua uoce.ẽ abla tiui casus.hoc est propter tuam dubitationem. Vtinam ꝑmissa liceret. utinam inquit possem tibi ꝑmissa negare. Viribus istis. exiguis & mortalibus. Sors tua.conditio tua. Non est mortale. Currus nanq; solis est in corruptibilis.Ab impossibili autem & difficili dissuadet phœbus. Plus etiam q̃ quod superis.hoc est. plus etiã cupisq̃ diis ipsis adipisci concedatur. Affectas cum affectu quodam uehementi appetis. Placeat sibi quisq; licebit. Quãuis inquit unusquisq; deorum multum sibi arroget me tamẽ excepto nullus eorum in solis curru comode potest consistere.ne ipse quidem Iupiter.quo nihil maius nihilq; potentius habetur. Ignifero in axe.in curru igneẽ & solem ferẽte. Axis autẽ lignum est illud circa quod rotæ currus uertuntur. Et quid Ioue maius habetur?ac si dicat:nihil. Ardua prima uia ẽ.causas enumerat: quibus ostendit difficilimam esse currus solis gubernationem. Recentes. instaurati integri uiribus:ut qui per noctem quieuerũt secundũ uulgi autem loquitur opinionem:q putat solis equos ipsumq; solem noctu quiescere.

Pauida formidine. Ab effectu quod pauidos timidosq; reddat. Moderamine. regimine ac temperamento. Tunc etiam quæ me.Hoc quoq; loco uulgi sequitur opinionem.Longe namq; ab oceano semper ẽ sol:nec unq̃ mergitur: quanuis uulgo uideatur.Tethys autẽ oceani est uxor: quæ solem occidentem excipere uidetur. Assidua uertigine reuolutione & conuersione. Torquet.conuertit. Sidera nanq; fixa una cũ cælo uertuntur.Planetæ uero contra cæli motum nituntur.Vnde infert. Nitor in aduersum.cælũ nanq; ab oriente in occidentem uoluitur: secũq; trahit & solem & reliquos planetas. Sol uero una cum aliis planetis suo ac naturali motu cõtra cæli cõuersionem nititur. Hoc est cum quodam nisu & conatu mouetur. Nec me qui cætera uincit impetus.Nec impetus inquit & rapidissima cæli rotatio que omnia secum alia trahit: me potest inhibere quo minus meum naturalem motum psiciam. Sed hoc minus uerum esse uidetur. Nã & alii planetæ contra mũdi rotationem nituntur: ut diximus.Cur ergo Apollo se solum ait ab impetu cæli non superari? An & ad deterrendum a proposito suo Phæthontem : & quia alii planetæ cum retrogradi sunt:nihil contra mundum nitũtur?Quãuis autem luna nunq̃ retro cædere cogatur interdum tamen citius: interdum tardius mouetur. Sol uero semper æquali motu ferri uidetur:eoq; se solum a cæli rotatione non superari gloriatur. Rapido orbi. cælo ueloci. Signa nanq; zodiaci sol pertransit mundo contrarius.

Poterisne rotatis obuius ire polis.hoc est. Poterisne sic resistere rotationi ac celerrimæ conuersioni que fit circa polos:ne ab ipsa secum trahaaris: sed ut ei contrarius pergas? Ne te citus auferat axis. Ne uertice & polo rapidissimo impar sic ab ipso auferaris secum ut ne tui quidem cõpos sis futurus. Forsitan & lucos illic. Fortassis inquit tibi persuades illic esse & urbes & deorum templa. sed horũ nihil est iterq; tibi est faciendum per insidias ac ferarum figuras. Vtq; uiam teneas.hoc est. ut concedã te uiã tenere ac scire:nulliũq; in errorem casurũ:te tamen per auri cornua ire oportebit. Per cornua aduersi tauri. opposit.nam uersus orientem spectat. Thaurus aũt inter astra dicitur constitutus:quod Europam incolumẽ ex Phœnicia transuexit in cretam:ut Euripides ait. Aemoniosq; arcus.Sagittarium.Chirõ.n.thessalus Hippocẽ Thaurus qui. Aesculapium Achillẽq; educauit.in sidera fuit translatus.Quidam tamen ut inquit Iginus hac de causa Chironem esse negauerunt:q nemo Cẽtaurus sagittis sit usus. Est autem equinis cruribus deformatus cau-

damq; Satyri habet: scribunt uero quidam hunc esse crotum nomine Euphemes musarum nutricis filium cūq; in monte Helicone hitasse una cum mus s studioq; uēatiōis fuisse delectatum. Musas autem ab Ioue petiisse ut in cælum referretur. Iouem ei crura equina fecisse q; equo multum usus foret sagittas pro ingenio adiunxisse. Caudam Satyri in corpore fixisse: quod non minus hoc musæ q̄ liber pater satyris sit delectatus. Cæterū Ouidi. eorum sequitur opinionem qui Centaurum esse aiunt Enumerat autem signa Zodiaci terribiliora aspectu Phœbus: quo facilius ab improba cupiditate regēdi currum solis filium deterreat.

Seuaq; circuitu curuantem brachia longo
Scorpion: atq; aliter curuārē brachia cancrū
Nec tibi quadrupedes animosos ignibus illis:
Quos i pectore hn̄t: quos ore & naribus efflāt
In promptu regere ē: uix me patiunt: ubi aeres
Incaluere animi: ceruixq; repugnat habenis.
At tu funesti ne sim tibi muneris auctor:
Nate caue: dum resq; sinit tua corrige uota.
Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas
Pignora certa petis: do pignora certa timendo.
Et patrio pater esse metu probor: aspice uultus
Ecce meos: utinamq; oculos in pectore posses
Inserere: & patrias intus deprendere curas.
Deniq; qcquid habet diues circūspice mūdus
Eque tot ac tantis cæli terrq; marisq;
Posce bonis aliquid: nullam patiere repulsam.
Deprecor hoc unū: quod uero nomine pœna
Nō honor ē: Pœnā Phaethō p mūere poscis.
Quid mea colla tenes blādis ignare lacertis?
Ne dubita: dabitur: Stygias iurauimus undas
Quodcūq; optaris: sed tu sapientius opta.
Finierat monitus: dictis tamen ille repugnat.
Propositūq; p̄mit: flagratq; cupidine currus
Ergo qua licuit: genitor cuntatus ad altos
Deducit iuuenem uulcania munera currus.
Aureus axis erat: temo aureus: aurea summe:
Curuatura rotæ: radiorum argenteus ordo:
Per iuga chrysolithi: positæq; ex ordine gēme
Clara repercusso reddebant lumina Phœbo.
Dūq; ea magnanimus Phaethō mirat: opusq;
Perspicit: ecce uigil nitido patefecit ab ortu.
Purpureas aurora fores: & plena rosarum
Atria: diffugiunt stellæ quarum agmina cogit
Lucifer: & cæli statione nouissimus exit.
Tum pater ut terras mūdūq; rubescere uidit:
Cornuaq; extremæ uelut euanescere lunæ:
Iungere equos Titan uelocibus imperat horis
Iussa deæ celeres peragunt: ignemq; uomētes

Lōgo circuitu. Multum. n. spatii Scorpius suis brachiis comprehendit. Nam ut scribit Iginus. Scorpius pp magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur quorum unius effigiem nostri libram dixerunt. Scorpius autem idcirco in cælum translatus esse fingitur: quod Orion cum uenaretur iactare ausus est se omnia quecūq; ex terra oriretur interficere ualere: Qua re terram indignatam scorpionem maximum emisisse: qui illum interficere conaretur. Iouem autem utriusq; animum admiratum scorpionem inter astra collocasse: ut spēs eius hominibus documento esset: ne quis eorum aliqua re sibi confideret: Dianam autem pp studiū Orionis: petisse a Ioue ut idem sibi beneficium daret petenti: quod terre ultro tribuisset. Orionē q; in cælum acciperet: ita igitur fuit constitutum ut cum scorpius oritur: orion occidat. Atq; aliter: Brachia namq; scorpii a principio statim recuruantur: Cācri uero iuxta summitatem flectuntur: eoq; minus spatii complectuntur. Cancer autem Iunonis beneficio inter astra collocatus fertur quod cum Hercules contra hydram lerneam constitisset: ex palude pedem eius mordicus arripuit. Quare Herculem permotum eū interfecisse: Iunonem uero inter sidera collocasse. In promptu est. facile est. Vix me patiuntur. Me qui sum & deus & peritus & ipsis equis notus. Funesti: perniciosi: mortiferi. Dūq; res sinit. pmittit. hoc ē. dum potes. Tua uota. tuosa ppetitus. Inserere. imittere. Dep̄ndere cōp̄bēdere. Dep̄cor hoc unū. p̄cibus. hoc unū ne faciā recuso. Interdū dep̄cari. ē ualde p̄cari. Stygias iurauimus undas. Cā ē cur sit daturus. Propositūq; p̄mit. retinet propositū. Flagratq; cupidine currus ardet: cupiditatem regiendi currus paterni. Ergo qua licuit. Quatēus & quousq; potuit. Aureus axis erat. currum solis eleganter describit poeta. Chrysolythi lapides preciosi aureum habentes colorem: Vnde ēt nomen sortiti sunt. χρυσὸσ enī aurum. λίθοσ lapis dicitur. Patefecit. Aperuit aurora aūt ante solis ortum aerē illustrare: Sicq; fores ædiū suarum aperire uidetur. Et plena rosarū atria. Ad id alludit: qd Homerus auroram rhododactilon uocat. hoc ē digitos rosis ornatos habentem. Auroræ namq; rosas antiqtas dicauit. Diffugiūt stellæ. hoc quoq; ex sentētia uulgari dicitur: neq; enī stellæ diffugere possunt cum sint fixe: sed aduenientē aurora fulgere desinunt. Cogit congregat & ante se agit. Lucifer enī ultimus ē qui desinat fulgere sole oriente: primusq; incipit lucere illo occidente: tuncq; Hesperus uocatur. Mundumq; rubescere. Aduētu enī auroræ cælum rubescere uidet. Vnde etiā aurora ab auro dicta p̄hibet. Euanescere. dissolui ac p̄ire. Luna enī aduenīete sole desinit splendere. Velocibus horis agilibus ac cito prætereuntibus. Horæ autē icem

Orionis & scorpionis fabula

Chrysolythi

Lucifer

Hesperus

Aurora unde

cò solis equorum curã habere finguntur quod ex cursu solis oriantur. Ambrosiæ succo: Ambrosia herba est suaui sima qua dii uescuntur quaq; inmortales efficiũtur. Ambrosia namq; inmortalitas interpretatur. Contigit: punxit: ut feruori resistere possent. Radios: coronam radios emittentẽ: quã ipse gestare cõsueuit. Præsaga: prænuncia Parce stimulis: noli uti calcaribus & flagellis ad impellendos equos: uerũ stude ipsos fortius loris & frænis cohibere atq; retinere uolãtes potius q̃ currentes. Nec tibi directos. Qua iter Phaethõ sit tenendũ p Phœbus ostẽdit non. n. inquit tibi per quinq; circulos recte est eundẽ: sed per Zodiacũ qui & obliquus est. & fines triũ zonarum non egreditur. neutrũ enim polorum attingit. Qui q; per arcus: quinq; circulos q & zone dicuntur. Cælum enim in quinq; circulos equaliter a se distantes diuisum est: arcticum: antarcticũ: tropicũ cancri: tropicum capricorni. æquinoctialem: quorum equinoctialis est medius. Zodiacus autem obliquus est circulus qui æquinoctialẽ secat: ad tropicumq; cancri ac capricorni usq; peruẽit: Nec ad circulos arcticum antarcticũq; procedit. Sectus in obliquũ. Periphrasis ẽ zodiaci qui est obliquus circulus: ut diximus & omniũ latissimus: ut q ad tropicum usq; cancri & capricorni perueniat: Australem polum qui ẽt antarcticus dicitur. q ar ctico opponatur: Iunctamq; aquilonibus arcton: hoc est polum arcticum unde flant aquilones uenti. Arctos autẽ ursa dicitur: que in ea parte cæli existens polo nomen dedit. Nam Iupiter Calisto Lycaonis filiam a Iunone in ursam commutatam una cum Arcade filio in sidera retulit: ad polumq; collocauit qui ab arcto arcticus fuit denominatus. Vtq; ferant: admonet itẽ Phœbus Phaethontem: ne depressius altiusue currũ agat ne aut terras: aut cælum cõburat: medium aũt ipsi esse tenendum: Nec p̃me: deprime in partem inferiorem. Molire: impelle. Neu te dexterior. Caue inquit ne aut nimium ad septentrionem uersus ubi ẽ anguis rapiaris: aut ad meridiem ubi est deorum ara. Inter hec aũt ubi est iter tenendum. Declinet: inclinet: deuehat.

Ad anguem tortum: ad serpentem qui ad Polum arcticum tortuosus iacet. Hic autem serpẽs dicitur aurea hesperidum mala custodisse: & ab Hercule interfectus a Iunone inter sidera collocatus fuisse. Nonnulli tamen dicunt hunc draconem a gigantibus Mineruæ obiectum esse cum eos oppugnaret: Mineruam uero arreptum draconem contortum ad sidera iecisse: & ad ipsum cæli axem fixisse. Itaq; adhuc ipsũ implicato corpore uideri ut nuper ad sidera perlatum. Ad aram: ad polum antarcticum. Ara enim in qua primum dii existimantur sacra: & coniurationẽ fecisse contra Titanas in cælum dicitur translata ac iuxta polum antarcticum collocata. Confecta autem a Cyclopibus fuisse fingitur. Inde homines dicuntur instituisse ut cum aliquam rem efficere cogitarent: prius sacrificare deberent.

Inter utrũq; tene: inter utrũq; spacium inquit currum contine atq; coerce. Hesperio littore. Atlãtico: quo cum nox peruenerit: relinquat terras necesse est. Non est mora libera nobis: nõ est integrum nobis morari. Poscimur. ad illustrandum mundum. Et solis etiam nunc sedibus astas: hoc est: dum in terra adhuc moraris.

Ambrosiæ succo saturos præsepibus altis.
Quadrupedes ducunt: addũtq; sonãtia fræna
Tum pater ora sui sacro medicamine nati
Contigit: & rapidæ fecit patientia flammæ.
Imposuitq; comæ radios: præsagaq; luctus
Pectore sollicito repetens suspiria dixit.
Si potes his saltem monitis parere parentis:
Parce puer stimulis: & fortius utere loris.
Sponte sua pperãt: labor ẽ inhibere uolantes.
Nec tibi directos placeat uia quinq; per arcus
Sectus in obliquum est lato curuamine limes
Zonarumq; trium contentus fine: polumq;
Effugit australẽ: iunctãq; aquilonibus arctõ
Hac sit iter: manifesta rotæ uestigia cernes.
Vtq; ferant æquos: & cælum: & terrã calores.
Nec p̃me: nec summũ molire p æthera currũ:
Altius egressus cælestia signa cremabis.
Inferius terras: medio tutissimus ibis.
Neu te dexterior tortum declinet ad anguem:
Neue sinisterior pressam rota ducat ad aram:
Inter utrũq; tene: fortunæ cetera mando:
Quæ iuuet: & melius q̃ tu tibi consulat opto.
Dum loquor hesperio positas in littore metas
Humida nox tetigit: nõ est mora libera nobis.
Poscimur: & fulget tenebris aurora fugatis.
Corripe lora manu: uel si mutabile pectus
Est tibi: consiliis non curribus utere nostris.
Dum potes & solidis etiam nũc sedibus astas:
Dũq; male optatos nõdũ premis inscius axes:
Quæ tutus spectes: sine me dare lumia terris.
Occupat ille leuẽ iuuenili corpore currum:
Statq; sup mãibusq; datas: cõtingere habenas
Gaudet: & inuito grates agit ille parenti:
Interea uolucres Pyrois, Eous & Aethon

Dumq; male optatos. Dum inquit currus: quos in tuum malum optasti: nõdum ignarus ascendisti. Sine me. Permitte me terras luce illustrare. Occupat: celeriter agiliterq; ascendit. Interea uolucres. Currus solis a quatuor trahitur alatis equis: quibus nomina ab effectu fuere imposita. Pyrois enim qui corrupte Pyrous fere legitur: dicitur quasi ignitus. Nam πυρ est ignis. Pyrois autem legendum esse penultima breui: & antiqua ex-

emplana:& qui hoc opus e latino in græcum uertit:nobis sunt documento. Declinatur enim Pyrois Pyroentis ut Simois simoentis. Vale. Flaccus. Et formidantem patrios Pyroenta dolores. Eous aurora dicitur ἠὼς enim ē aurora. Aethon urens interpretatur atq; ph'egon: eo quod ex ore & naribus ignem emittere fingantur. Hinnitibus flammiferis. Ex ore enim flammas efflare dicuntur. Repagula: obstacula. Repagula năq; sunt: ut scribit Pompeius quæ patefaciendi gratia ita figuntur: ut contrario oppagantur: hæc & repages dicitur. Tethys Oceani uxor & Clymenes mater: apud qua sol pernoctare creditur. Fatorum nepotis. Eorum quæ fato euentura erant Phaethonti nepoti. Copia: potestas

Solis equi | Repagula

Solis equi quartusq; Phlegon hinitibus auras
Flāmifens iplent: pedibusq; repagula pulsant.
Q uæ postq̃ Tethys fatorȝ ignara nepotis.
Reppulit: & facta est immensi copia cæli:
Corripuere uiam: pedibusq; per aera motis
Obstantes scindunt nebulas: pennisq; leuati
Prætereunt tortos iisdem de partibus euros.
Sed leue pōdus erat: nec qđ cognoscere possēt
Solis equi: solitaq; iugum grauitate carebat.
V tq; labant curuæ iusto sine pondere naues:
Perq; mare instabiles nimia leuitate feruntur:
Sic onere insuero uacuus dat in aere saltus:
Succutiturq; alte: similisq; est currus inani
Q uod simul ac sensere: ruunt: tritūq; reliquūt
Q uadriiuges spaciū nec quo prius ordie cur(rūt
Ipse pauet: nec q̃ cōmissas flectat habēas
Nec scit qua sit iter: nec si sciat: imperet illis.
T um primum radiis gelidi caluere triones:
Et uetito frustra temptarunt æquore tingi.
Q uæq; polo posita est glaciali ꝓxima serpēs
Frigore pigra prius: nec formidabilis ulli.
Incaluit: sumpsitq; nouas feruoribus iras:
T e quoq; turbatum memorant fugisse Boote
Q uāuis tardus eras: & te tua plaustra tenebāt
V t uero terras despexit ab æthere summo
Infelix Phaethon penitus penitusq; iacentes:
Palluit: & subito genua intremuere timore:
Suntq; oculis tenebræ ꝑ tantū lumen obortæ.
Et iam mallet equos nunq̃ tetigisse paternos.
Iam cognosse genus piget: & ualuisse rogādo
Iam Meropis dici cupiens ita fertur: ut acta
Præcipiti pinus Borea: cui cuncta remisit
Fræna suus rector: quam diis uotisq; reliquit.
Q uid faciat? multum cæli post terga relictum
Ante oculos plus est: animo metitur utrunq;:
Et modo: quos illi fas tum contingere non est
Prospicit occasus: interdū respicit ortus: (tit
Q uidq; agat ignarus stupet: & nec frēa remit

Immensi cæli: infiniti quamuis peripateticis finitum esse uideatur. Corripuere uiam: ueiociter currere cœperunt. Pennis alis. Leuati: sublati. Iisdem de partibus. De oriente. utq; labant curuæ. Hac similitudine a nauibus sumpta ostendit poeta currȝ solis in compositæ ac sine ullo ordine tractum fuisse: cum uacuus esse equis uideret. Succutiturq; alte: sursum ualde quatitur. Inani: uacuo. Simul ac: postq̃. Ruūt: cum impetu currunt. Quadriiuges: quatuor equi uni iugo alligati quadriiuges dicūtur. Tritum spacium: tritam uiam. Nec quo prius: currebant uerbum subaudiatur. Nec que cōmissas: scit uerbum subintelligamus. Cōmissas habenas: tradita ab Apolline lora. Imperet: imparet posset. Gelidi triōes septētriones frigidi: utpote ad quos sol ꝓprius alias nunq̃ accessit. Tunc aūt primum calescere cœperunt quia solis currus illuc usq; ab equis: quos cohibere Phaeton nō poterat: fuit pertractus. Triōes aūt prisca lingua boues dicebantur. Sūt aūt septem stellæ ad polum arcticum ita dispositæ: ut plaustrum efficere uideantur. Et uetito æquore. Septētriones enim nunq̃ occidunt ideoq; se madefacere nō possūt. Iuno enim: ut ipse narrat Ouidius: hoc a Tethy Oceani uxore impetrauit: ne duas ursas: q̃ sunt ad polum arcticum: in mare descendere permitteret. Quæq; polo. Iuxta polum arcticum serpens est maxima quæ duas complectitur ursas: unde Virgilius. Circum perque duas in morem fluminis arctos. Arctos Oceani metuētes æquore tingi. Boote. Apostrophe & cōuersio sermonis ad Booten: qui plaustrum agere uidet̃. Bootes enim latine dicitur bubulcus. Idem est autē qui Arctophylax quod ursæ custos adhibitus eē uidetur. Et te tua plaustra tenebant. retinebāt retardabant remorabātur. Plaustrum aūt quod & ꝓlostrum dicitur sidus est cæleste quod idem cum maiore ursa esse putatur. Septem năq; sunt stellæ ita dispositæ: ut duæ q̃ pariles & maxime uno in loco uiderent̃ ꝓ bobus haberentur. Reliquæ uero qnq; figurā plaustri simularēt. Vnde ēt a græcis ἅμαξα dicitur. Terras penitus penitusq; iacentes: hoc est ualde depressas ac longe a se remotas. Per tantū lumē: in tāto lumine.

Iam Meropis dici cupiēs: filius subintelligat̃. Merops enī Clymenes fuit maritus: q̄q̄ Meropes homines dicantur apud Homerum: quod diuisas habeant uoces: qua in significatione hic quoq; accipi potest: ac si diceret: cupiens iam hominis filius magis q̃ dei appel'ari. Vt acta quam preceps Phaethon traheretur pulchra similitudine ostendit. Pinus. Nauis ex pino confecta. Est enim metonymia. Cuncta fræna. Omnia retinacula. Præcipiti borea: rapido & impetuoso. Fas non est: non potest. Prospicit: porro

Triones

& longe aspicit. Miracula. Monstra. Vario cælo: uariis signis distincto. Passim ubiq; Vastarum ferarum maximarum. ut leonis. Centauri. scorpii. Est locus. Scorpium describit ad quem cum peruenisset Phaethon: adeo territus est. ut fræna e manibus ceciderint: quod quidem cum equi sensissent: per totum fere cælum discurrerunt. Concauat. flectit. In geminos arcus. In duos similes arcus. Duorum signorum. Alterum nanq; brachiis alterum cauda facit. Nam scorpii chelæ libram cõstituere uidentur. scorpium uero ipsum cauda recuruande signat. Hunc puer ut nigri. postquam inquit Phaethon puer uidit scorpium sudantẽ atq; cauda ictus minitantẽ. tãto timore affectus est. ut fræna remiserit. Curuata cuspide. cauda reflexa. Gelida formidine. frigido timore ab effectu: qd homĩes frigidos reddat. ut pallida mors. Lora habẽas frænorum. Expetiant eq late & spatiose excurrũt: Sine lege. Sine ordine. Alto sub æthere. sub alto cælo. Incursant. currendo appropinquant. Inferiusque suis. Merito luna admirat solis equos ĩfra suos currere: cũ sol multo q̃ luna sit altior. Succis adẽptis. hũmoribus exiccatis. Canescũt. cana & arida fiũt. Ardet Athos. altissimos quosq; mõtes enumerat q primi cõflagrare cœpunt. Athos mõs ẽ Macedoniæ altissimus. quẽ nũc montẽ sanctũ uocãt. Taurusq; cilix. Taurus ciliciæ mons ẽ. ut ipse quoq; poeta inqt:

Tmolus

Et tmolus Tmolus qui & Tymolus a Stephano scribit: & fluuius & mons ẽ Ciliciæ melle: uino: & crocco abũdãs unde Vergi. libro georgicõ primo. Nõne uides croceos ut mulos odores. Oethe. mons ẽ Thessaliæ Herculis morte: rogo: sepulchro nobilis. Ida. mõs Phrygiæ celeberrimus quẽ Homerus a fontiũ frequẽtia πολυπίδακον uocat: q m̃ oẽs tũc erãt exiccati. Duas autẽ eẽ Idas altera ĩ phrygia alteram ĩ creta notissimũ ẽ. Virgineusq; Helicon Mons ẽ Bœotiæ Helicõ quẽ idcirco uirgineũ Ouidius appellat: qa musis ẽ cõsecratus. Et nõdũ Oeagrius Aemus.

Aemus

Aemus mõs Thraciæ altissimus: ĩ quo Orpheus Oeagrii fluuii filius dicit a mẽadibus fuisse discerptus: a quo ẽt Oeagrius fuit appellatus.

Oeagreus orpheus

Aetna. mons siciliæ semper ardens: sed tũc multo magis & suo & orbis incendio ardebat. Parnasusq; biceps Mons Phocidis in duos uertices diuisus. ut in primo ipse Ouidius scripsit. Et Eryx mons est siciliæ Veneri Erycinæ sacer. Et Cynthus. mons est Deli. Vnde Cynthius Apollo uocatur.

Cynthus

Mimas

Et Othys: mons est Thessaliæ. Mimasq; mons est minoris Asiæ Mimas haud longe distans a Colophone. Rodope. mons Thraciæ niuosus. Dindima: mons ẽ Phrigiæ matri deorum sacer: Vnde ipsa mater deorum Didymene fuit appellata.

Mycale

Mycalesius

Et Mycale. mons est & urbs Cariæ mycale: Vnde mycalesius gentile nomen deriuatur ut Herodotus & Didymus scribũt. Natusq; ad sacra Cytheron. Mons est Bœotiæ Baccho dicatus: ad cuius orgia celebranda natus eẽ uidetur. Nec prosunt Scythiæ: Scythia regio ad septentrionem frigidissima: a Scytha Herculis filio cognominata.

Scythia uñ

Caucasus ardet: mons est Scythiæ promethei relegatione notissimus.

Ossaq; cum Pindo & Olympus: montes Macedoniæ altissimi. Maior ambobus: altior: Nebulas. n. & uẽtos excedere putatur. Vnde Lucanus. Nubes excessit Olympus lege deu. Verticẽ illius accolæ cælum uocãt: Vnde factũ ẽ ut poetæ Olympum pro cælo ponant. Aeriæq; alpes montes sunt altissimi Italiam a gallia germaniaq; defendẽtes. Appenninus: mons est longissimus: Italiam di-

Nec retinere ualet: nec nomina nouit equorũ.
Sparsa quoq; in uario passim miracula cælo:
Vastarumq; uidet trepidus simulacra ferarum
Est locus in gemios ubi brachia cõcauat arcus
Scorpius: & cauda flexisq; utrinq; lacertis
Porrigit in spacium signorum membra duorũ.
Hunc puer ut nigri madidum sudore ueneni
Vulnera curuata minitantem cuspide uidit
Mentis inops gelida formidine lora remisit:
Quæ postq̃ summo tetigere iacentia tergo:
Expatiantur equi: nulloq; inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt: quaq; impetus egit:
Hanc sine lege ruunt: altoq; sub æthere fixis
Incursant stellis: rapiũtq; per auia currum.
Et modo sũma petũt: modo per decliua uiasq;
Præcipites spacio terræ propiore feruntur:
Inferiusq; suis fraternos currere luna
Admiratur equos: combustaq; nubila fumant
Corripitur flammis: ut quæq; altissima tellus:
Fissaq; agit rimas: & succis aret ademptis.
Pabula canescunt: cũ frondibus uritur arbor:
Materiamq; suo præbet seges arida damno:
Parua q̃ror: magnæ pereũt cũ mœnibus urbes
Cumq; suis totas populis incendia gentes
In cinerem uertunt: siluæ cum mõtibus ardẽt.
Ardet athos: taurusq; cilix: & tmolus: & oethe
Et rum sicca: prius celeberrima fontibus ida:
Virgineusq; Helicõ: & nõdũ Oeagrius Aemus
Ardet in immensum geminatis ignibus Aetna
Parnasusq; biceps: & Erix: & cithus: & orthys
Et tandẽ niuibus Rhodope caritura: mimasq;
Didimaq;: & mycale: natusq; ad sacra cithærõ.
Nec ꝓsunt Scythie sua frigora: caucasus ardet
Ossaq; cũ Pindo: maiorq; ambobus olympus
Aeriæq; alpes. & nubifer Appenninus.

uidens. Currus suos:sibi tantopere expetitos. Candescere:ignescere & inflammari. Nam candere proprie dicitur ferrum ignitum. Inuolutur: implicatur. Caligine piceatam crassa ut si picea esset. Sanguine tũ credunt. In transcursu transformationem Aethiopum exponit poeta. Aethiopes nãq; cum antea candidi essent: tunc nigri fuerunt effecti. Videt̃ autem Ouidius innuere Aethiopas fuisse dictos quod sint facie combusta. Nã αἴθω uro·ὄψ ὤπος facies dicitur. q̃q̃ Plinius Aethiopas ab Aethiope Vulcani filio dictos narret. Tum facta est libyæ. Regio est Aphricæ aridissima: sic dicta: quod λείπει ὑετός hoc est quod deficit pluuia. Vt Seruius

Lybia unde

Tum uero Phaethon cunctis e partibus orbẽ
Aspicit accensum:nec tantos sustinet æstus:
Feruentesq; auras uelut e fornace profunda
Ore trahit:currusq; suos:candescere sentit.
Et neq; iam cineres eiectatamq; fauillam.
Ferre potest:calidoq; inuoluitur undiq; fumo.
Q uoq; eat:aut ubi sit:picea caligine tectus.
Nescit:& arbitrio uolucrum raptatur equorũ
Sanguine tũ credunt in corpora sũma uocato
Aethiopum populos nigrum traxisse colorem
Tum facta est lybiæ raptis humoribus æstu
Arida:Tum Nymphæ passis fontesq; lacusq;
Defluere comis:querit Bœotia Byrcen
Argos Amymonem:Ephyre Pyrenidas undas
Nec sortita loco:distantes flumina ripas.
Tuta manent:mediis Fanais fumauit in undis
Peneus senex:Teuthrantæusq; Caicus.
Et celer Ismenos cum Phocaico Erimantho:
Arsurusq; iterũ Xanthus:flauusq; Lycormas:
Q uiq; recuruatis ludit Mæandrus in undis
Mygdoniusq; Melas:& Tænareus Curotas:
Arsit & Euphrates Babylonius:arsit Orontes:
Thermodoõq; citus:gãgesq;:& phasis & hister
Aestuat Alpheus:ripæ Sperchiades ardent.
Q đq; suo tagus amne uehit fluit ignibus aurũ
Et quæ Mæonias celebrarunt carmine ripas
Fluminex uolucres medio caluere Caystro.
Nilus in extremum fugit perterritus orbem:

scribit: ut uero Diodorus a Lybia Nympha Epaphi uxor. Raptis·ereptis:exiccatis. Tum nymphæ quẽadmodũ montes cõflagrarunt:Ita etiam fontes lacusq; eo incendio exiccati fuerũt. Passis comis:sparsis id quod in mœrore fieri consueuit. Quærit Bœotia Dircẽ. Bœotiæ fons est dirce notissimus. Argos Amymonẽ. Amymone fons est apud Argos ab Amymone Danai argiuorum regis filia:in quẽ cõuersa fuisse dicitur:appellatus. Ephyre pyrenidas undas:Pyrene fons est acro corinthi:quæ urbs prius Ephyre fuit appellata. Dictus est aũt a Pyrene muliere: in quem ob fletũ quo filiorũ morte affecta est:fingitur fuisse cõuersa. Nec sortita:non solum fontes exaruere:sed etiam amnes latissimi sunt exiccati. Tanais:fluuius ẽ Scythiæ maximus Europã ab Asia diuidẽs. Peneusq; senex:fluuius ẽ Thessaliæ. ut in primo uidimus: Teuthraneusq; caicus. Caicus fluuius est Mysiæ: Teuthrantiã irrigans regionẽ: Vñ & teuthrãteus cognoĩatur. Teutrania autẽ urbs Mysiæ a Teuthrante q ex Auge Telephum suscepit appellata. Vñ nomẽ gentile Teuthranius & Teuthrantius declinat̃. Et celer Ismenos. Fluuius ẽ Bœotiæ ab Ismenio Pelagi filio denoĩatus.

Amymone
Pyrene
Tanaias
Caicus
Teutgrania
Ismenus
Erimanthus

Cũ Phocaico Erimantho. Erimantus Phocidis ẽ fluuius & Archadiæ mons. Arsurusq; iterũ Xanthus. Fluuius ẽ Troiæ: q olim tpe belli troiani itẽ: iflãmatus ẽ pcibus Veneris in Achillem ut in Iliade narrat Homerus. Flauusq; Lycormas:fluuius ẽ Aetoliæ flauas noluẽs harenas: de quo ẽt Seneca. Flauus rapido fõte Lycormas: hic Euenus postea ab Eueno q se in eũ pcipitauit fuit appellatus. Quiq; recuruatis. Meãder fluuius ẽ Phrygiæ: q adeo sinuosis labit̃ fluxibus: ut interdũ in fontem reuerti uelle uideat̃. Migdoniusq; melas. fluuius ẽ Migdoniæ q oues nigras efficere dicit̃. Vñ & nomẽ accepit. μέλας. n. dicit̃ niger

Lycornas

Et Tænareus Eurotas fluuius ẽ Laconiæ iuxta Tænarũ pmõtoriũ in mare exiẽs. Arsit & Euphrates babylonius. Euphrates fluuius ẽ maioris Armeniæ maximus·q Babylonẽ in duas diuidit ptes: atq; in mare rubrũ descẽdit. Arsit Orontes: fluuius ẽ Syriæ ex libano mõte decurrẽs. Thermodoõq; citus·fluuius ẽ Asiæ iuxta quẽ Amazones oli habitauere. Gãges flu. Indiæ notissimus. Et Phasis flu. ẽ Colcorũ: unñ Phasiani sũt dicti. Et Hister flu. Pannoniæ q & Danubius dicit̃. Alpheus fluuius Elidis iuxta Pisam urbẽ decurrens: q absortus a terra subter mare in fontẽ Arethusam apud Syracusas influit. Vnde Virgilius. iii. æneidos sic scribit Alpheum ut fama ẽ hũc Elidis amnẽ Occultas egisse uias subter mare· q nũc Ore Arethusa tuo siculis cõfunditur undis. Ripæ Sperchiades. Sperchii fluuii Thessaliæ uelocissimi: q in Maliacũ defluit sinum. Quodq; suo Tagus: fluuius Hispaniæ aureas uehens harenas: quæ tunc incendio liquescebant: Tres autem sunt fluuii aureas ducentes harenas. Pactolus: Hermus: Tagus. Et quæ Mæonias: Ripas Lydiæ fluuiorum: Nam Lydia a Meone fluuio Meonia fuit appellata. Medio caistro. Caister fluuius est Asiæ præter Asiam paludem labens: Vnde Virgilius georgicorum primo scribit. Iam uarias pelagi uolucres & quæ Asia circum Dulcibus in pratis rimantur stagna caistri. Caister autem dictus putatur ἀπὸ τοῦ καίεσθαι hoc est amburi: quoniam propinquus sit κατακεκαυμένῃ quæ pars est Asiæ pretorrida & deustæ similis nulla præter uitem arborem: Sed uino prestantissimo: qđ Plinius Catacecaumeniten ex hac origine denominauit. Fluminex uolucres. Cygni flumina incolentes.

Meander
Melas
Eurotas
Euphrates
Orontes
Termodoon
Ganges
Phasis
Hister
Alpheus
Tagus
Lydia unde
uñ meonia
Caister

Nilus fluuius est Aegypti: cuius origo ignoratur: Icirco & tunc caput occuluisse: & nunc quoq; latere ait.

Vacant.uacua sūt aqua Septem sine flumine ualles.Septem īquit Nili hostia ualles sine aqua sunt effectæ. Sors eadē Ismarios.eadem inquit forte Hebrus ac strymō Thraciæ fluuii ficantur. Hesperiosq; amnes.Occidentales. Nam Rhenus fluuius est galliam a germania diuidens. Rhodanus uero galliæ fluuius.Padus Italiæ qui etiā Eridanus uocat. Tyberimi.Tybris fluuius ē Tusciæ p mediā Romā labens. Infernū regē Plutonē cū Proserpina uxore. Exīstūt mōtes.extant & apparēt ac extra aquas stant. Et sparsas Cycladas augēt.Cyclades īsulæ sunt Aegei in orbem dispositæ.Vnde etiam Cyclades sunt dictæ: nāq; circulus dicitur Scopuli ergo qui tum e mari extabant:cycladum numerū augebant. Nec se super æthera curui. Tūc īquit Delphines nō audebant se in aerem iactare ꝓpter nimium ardorē quod natura facere consueuerunt. Corpora phocarum Phocæ uituli dicuntur marini: quod boum imitantur mugitum. Exanimata perturbata:aut certe exanima & mortua. Ipsū quoque Nerea. Nereus deus marinus Dorida uxorem habens: ex qua magnam nympharum multitudinem sustulit. Exerere aquis.emittere extollere ex aquis. Ignes aeris.Feruores aeris & æstus. Alma tamen tellus.Alma ab alendo dicitur:proprium que est terræ epitheton.nam omnia alit ac nutrit animātia.Tellus dea ipsius esse dicitur terræ.na m terra ipsum est elementum. Vt erat circūdata ponto. Oceano.Pontus enim interdum speciale nomen est & significat Euxinum.Interdum generale:cum pro mari accipitur. Contractos que undique fontes ex omni loco cōgregatos atque coactos. ob nimium enī æstum fontes omnes in ima terræ refugerant ne penitus exiccarentur. Sustulit omniferos. elegans prosopopœia qua terræ inanimatæ rei & personam & sermonem attribuit poeta. Omniferos. omnia ferentes & producentes. Collo tenus:Vsque ad collum. Paulum subsedit.Paulum terræmotu depressa esse uidetur:quod fieri nequit:cū mundi sit centrum:& undique æqualiter a cælo distet. Si placet hoc meruique. Telluris conquestio est ad Iouem:sic aperta & clara ut nullam ferre admittat expositionem. Tuo igne:tuo fulmine. Clademque auctore leuare Leuem facere pro quo uerbo imperiti alleuiare utuntur.illæ uero calamitates minus ægre ac leuius feruntur quarum auctores magni sunt atq; potētes. Vix equidem:Cum difficultate inquit hæc paucula eloqui possum. Presserat ora uapor.Parēthesis Poetæ:quā terræ q̄relis īserit. Rastrorūque fero.Rastra īstrumēta sūt rustica qbus agri colunt. Exerceor.Defatigor. Vobis quoque tura ministro. Thure in sacrificiis non mō nos.sed prisci quoq; utebant.Thus āt ἀπὸ θύειν hoc ē a sacrificando deriuat.Est enī uocabulum græcū nō latinū:ut qdam scribūt:q a tūdēdo putant deduci:cū a græcis θύος dicat. Quid meruit frater.Neptunus cui forte in mūdi diuisiōe maria optigerūt. Fumat uterq; polus.Duobus polis q & uertices dicunt cælū sustinerī:q si fuerit cōbusti:casurū ē cælū. Atlas en ipse laborat.Atlas

Telluris querelæ

Thus unde.

Occuluitq; caput:qd̄ adhuc latet:hostia septē
Puluerulenta uacant:septē sine flumine ualles
Sors eadē Ismarios Hebrū cū Strymōe siccat
Hesperiosq; amnes Rhenū Rhodanūq; padūq;
Cuiq; fuit rerum permissa potentia Tybrim.
Dissilit omne solū:penetratq; in tartara rimis
Lumen:& infernum terret cū coniuge regem.
Et mare contrahit̄:siccæq; est cāpus harenæ.
Qd̄ mō pōtus erat.quosq; altū texerat æquor
Existunt mōtes:& sparsas cycladas augent.
Ima petunt pisces:nec se super æthera curui
Tollere consuetas audent delphines in auras:
Corpora phocarum summo resupina ꝓfundo
Exanimata iacēt:ipsum quoq; Nerea fama est.
Doridaq; & natas tepidis latuisse sub undis.
Ter Neptunus aquis cū toruo brachia uultu
Exerere ausus erat:ter non tulit aeris ignes.
Alma tamen tellus:ut erat circundata ponto
Inter aquas pelagi cōtractosq; undiq; fontes:
Qui se condiderant in opacæ uiscera matris:
Sustulit omniferos collo tenus arida uultus:
Opposuitq; manū fronti:magnoq; tremore
Omnia concutiens paulum subsedit:& infra
Quā solet esse fuit:sacraq; ita uoce locuta est.
Si placet hoc:meruiq;:qd̄ o tua fulmia cessant
Summe deum:liceat perituræ uiribus ignis:
Igne perire tuo:cladēq; auctore leuare.
Vix equidam fauces hæc ipsa in uerba resoluo
Presserat ora uapor:tostos en aspice crines:
Inq; oculis fumū:uolitant super ora fauillæ:
Hos ne mihi fructus:hunc fertilitatis honorē
Officiiq; refers:q aduncí uulnera aratri
Rastrorūq; fero:totoq; exerceor anno:
Quod pecori frondes:alimentaq; mitia fruges
Humano generi:uobis quoq; thura ministro:
Sed tamen exitiū fac me meruisse:quid undæ:
Quid meruit frater:cur illi tradita sorte
Aequora decrescūt:& ab æthere lōgius absūt:
Quod si nec fratris:nec te mea gratia tangit:
At cæli miserere tui : circūspice:utrinq;
Fumat uterq; polus:quos si uiolauerit ignis :
Atria uestra ruent:Atlas en ipse laborat:

Vixq; suis humeris candentem sustinet axem.
Si freta:si terræ pereunt:si regia cæli.
In chaos antiquū cōfundimur:eripe flammis:
Si quid adhuc superest:& rerū consule summæ.
Dixerat hæc tellus:neq; eni tolerare uaporem
Vlterius potuit:nec dicere plura:suumq;
Rettulit os in se:ppioraq; manibus antra.
At pater omnipotens superos testatus : & ipm
Qui dederat currus:nisi opē ferat:omnia fato
Interitura graui:summā petit arduus arcem.
Vnde solet nubes latis inducere terris.
Vnde mouet tonitrus:uibrataq; fulmia iactat.
Sed neq; quas posset terris inducere nubes
Tunc habuit:nec quos cælo demitteret ibres
Intonat:& dextra libratum fulmen ab aure
Misit in aurigam:pariterq; animaq; rotisq;
Expulit:& sæuis compescuit ignibus ignes.
Consternuntur equi:& saltu in cōtraria facto
Colla iugo eripiūt:abruptaq; lora relinquūt
Illic fræna iacent:illic temone reuulsus
Axis:in hac radii fractarum parte rotarum.
Sparsaq; sunt late laceri uestigia currus.
At Phaeton rutilos flamma populāte capillos
Voluitur in pceps:longoq; per aera tractu
Fertur:ut interdum de cælo stella sereno:
Et si non cecidit:potuit cecidisse uideri.
Quem procul a patria diuerso maximus orbe
Excipit Eridanus:fumantiaq; abluit ora.
Naiades hesperiæ trifida fumantia flamma
Corpora dāt tumulo:signāt quoq; carmie saxū
Hic situs est Phaethon currus auriga paterni:
Quē si nō tenuit:magnis tamen excidit ausis.
At pater obductos luctu miserabilis ægro
Condiderat uultus:& si modo credimus :unū
Isse diem sine sole ferunt:incendia lumen
Præbebat:aliquisq; malo fuit usus in illo.
At Clymene postq; dixit quæcunq; fuerunt
In tantis dicenda malis:lugubris & amens
Et laniata sinus totum percensuit orbem.
Exanimes artus primo:mox ossa requirens.
Reperit ossa tamen peregrina condita terra
Incubuitq; loco:nomenq; in marmore lectum
Perfudit lachrymis:& aperto pectore fouit.

mons est Mauritaniæ:qui cælum ideo sustinere fingitur:quod primus oium astrologica scrutari cœpit. Candentē axem:ardentē polū. Et rerum consule summæ:hoc est:uide ne rerū summa pereat:ac genera rerum pdantur. Propioraq; manibus antra:hoc est:speluncas inferis propiores. Sunt enim manes aiæ mortuorū:a mano quod bonū antiq dicebāt κατ ἀντίφρασιν appellati. At pater oīpotens supos:testatus Iupiter inqt cū in testimoniū & alios deos: & ipsum Apollinē adduxisset totū mundum incendio pituræ nisi auxilium ferat. Phaethontem fulmine pcussit: ac incendiū fulmine cōpescuit. Et ipm qui dederat currus:Apollinem. Vnde : ex qua arce. Inducere nubes:imittere nebulas. Latis terris:late patentibus terris. Misit in aurigam:Phaethontem currus solis aurigam & rectorem. Consternuntur equi. Terrentur.

Illic temone repulsus axis:Axis lignū illud est circa quod rotæ currus uertuntur. Vestigia:signa & ptes. Laceri currus:lacerati:atq; dissipati. Flamma populante igne cōburente. Tūc.n. ignis populari aliquid dicitur quando comburit. Voluitur in præceps:hoc est in caput cadit

Vt interdum de cælo pulchra similitudine casum Phaetontis demonstrat. Sciæ autem scribit Nam q̄uis stellæ interdum cadere uideantur: tamen nunq̄ cadunt. Quem procul a prima:lōge enim Italia Padusq; ab Aethiopia distat. Eridanus:fluuius est Italiæ qui alio nomine dicitur padus. Naiades:Hesperie : nymphæ Italæ ac occidentales. Trifida flamma:fulmine quod ita pingebatur:ut trifidū & in tris ptes fissum uideretur. Vt enim tridens Neptuno:sic trifidū fulmen attribuunt Ioui. Signant quoq; carmine saxum Cippo & sepulchri saxo epithaphium inscribūt. Hic situs:est positus & sepultus. Est autem epithaphium in Phaethontem. Tenuit :tenere non potuit. Magnis tamen excidit ausis: hoc est. magna tamen aggredi ausus est:quod quidem abunde pulchrum atq; magnificum est:Vt Plinius ait. At pater Appollo. Miserabilis:miserandus. Aegro luctu:ab effectu luctus dicit æger quod ægros & mœstos reddat. Obductos:uelatos:coopertos. Aliqs usus:aliqua utilitas. Lugubris :pullis uestibus quæ luctui cōuenientibus induta. Et amens:exanimata: perturbata. Totum percensuit orbem:peragrauit totum terrarum orbem. Exanimes artus primo: cadauer filii & mēbra mortua primū querens.

Mox:deinde. Cōdita:sepulta. Incubuitq; loco : sepulchro se prostrauit. Aperto pectore:

Nec minus Heliades lugent:& inania morti
Munera dant lachrias : & cæse pectora palmis
Non auditurum miseras Phaethõta querelas
Nocte dieq; uocãt:asternũturq; sepulchro
Luna quater iunctis implerat cornibus orbem
Illæ more suo(iam morem fecerat usus)
Plangorem dederant:equis Phaethusa sororũ
Maxima cũ uellet terræ ꝓcumbere questa est
Diriguisse pedes:ad quam conata uenire
Candida Lampetie:subita radice retenta est.
Tertia cum crinem manibus laniare pararet.
Auellit frondes:hæc stipite crura teneri:
Illa doler fieri longos sua brachia ramos.
Dũq; ea mirãtur:complectit̃ inguina cortex.
Perq; gradus uteri:pectusq;hũerosq;:mãusq;.
Ambit:& extabant tantũ ora uocantia matrẽ.
Q uid faciat mater:nisi quo trahit ĩpetus illã.
Huc eat atq; illuc:& dum licet oscula iungat.
Non satis est:truncis auellere corpora tẽptat.
Et teneros manibus ramos abrumpit:at inde
Sanguineæ manant tanq̃ de uulnere guttæ.
Parce precor mater:quæcunq; ẽ saucia clamat
Parce præcor:nostrũ lacerat̃ in arbore corpus.
Iamq; uale:cortex in uerba nouissima uenit.
Inde fluunt lachrymæ:stillataq; sole rigescunt
De ramis electra nouis:quæ lucidus amnis
Excipit:& nuribus mittit gestanda latinis.
Affuit huic mõstro proles Sceneleia cygnus
Q ui tibi materno quãuis a sanguine iunctus.
Mente tamẽ Phaeton propior fuit:ille relicto.
(Nã Ligurũ poplos & magnas texerat urbes)
Imperio ripas uirides amnemq; querelis
Eridanum impleverat:siluamq; sororibus auctã.
Cum uox est tenuata uiro:canæq; capillos
Dissimulant plumæ:collũq; a pectore longe
Porrigitur:digitosq; ligat iunctura rubentes.
Penna latus uelat:tenet os sine acumie rostrũ.
Fit noua cygnus auis:nec se cæloq; Iouiq;
Credit:ut iniuste missi memor ignis ab illo.
Stagna petit patulosq; lacus:ignemq; posus
Q uæ colat:elegit contraria flumina flammis
Squallidus interea genitor Phaetõtis : & exps

nudo. Nec minus Heliades.solis filiæ Heliades dicunt̃.απο Του ηλίου.hoc ẽ a sole:q̃ ẽt a fratre Phaethontiades fuerunt appellatæ:Earum noĩa sunt phaetusa. Lapetia phœbe:q̃ cum fratrẽ ꝑ quatuor menses assidue fleuissent : tãdem Iouis misericordia in populos arbores:Lachrymæ uero ipsaꝵ in electra & succina cõuersæ fuerunt. Et cæsæ pectora palmis.cædentes & ꝑcutiẽtes pectora.Est.n.synegdoche poetica. Asternũturq; sepulchro.hoc ẽ.Stratæ super sepulchro iacent. Luna quater iũctis.hoc est.Quatuor mẽses transierãt.Nam singulis q̃busq; mẽsibus luna replet̃.

Nam morẽ fecerat usus:Parẽthesis est:qua significatur ex assiduo usu cõsuetudinem plangẽdi Phaethontis sororibus fuisse factam. Equis Phaethusa sororꝵ. Phaethusa filia fuit solis ex Neæra nympha.Est autẽ quadrisyllabum nomẽ nõ trisyllabum:ut quidã putant.Interp̃tat̃ Phaethusa splendẽs. Terræ procumbere.se in terrã ꝓsternere. Diriguisse pedes. Rigidos & duros esse factos. Cãdida lampetiæ Phaetusæ soror:quæ fulgens trãsferri potest.λαμπω.n.fulgeo dicit̃. Subita radice.subito nata. Laniare.lacerare. Inguina pudenda. Ambit. Circundat. Extabant extra corticem stabãt. Manant:defluũt. Saucia:uulnerata. Iãq; uale : uerbũ est uale quo recedẽtes salutamus. Cortex in uerba nouissima uenit:hoc est : Cortex os obducẽs uerba Heliadũ ultima occupauit. Inde fluũt:ab illis arboribus. Rigescũt:rigida ac dura sũt. Electra:quæ & succina dicũtur:q̃uis nusq̃ circa padũ inueniantur:Electrum est ẽt genus metalli ex auro ac quinta argenti porcione cõstantis:ut scribit Plinius in trigesimotertio naturalis hystoriæ libro:cuius natura est ad lucernaꝵ lumina clarius argẽto lucere. Nuribus:latinis:italis mulieribus. Affuit huic mõstro. Cygnus Scheneli filius rex Liguriæ Phaethonti sanguine materno & sũma beniuolẽtia deuictus:cũ relicta Liguria ad padi ripas uenisset:multumq; Amici casum deflesset:in auem sui nominis fuit cõmutatus quæ ignes pos̃a aquas sibi elegit ĩcolẽdas. Affuit interfuit. Huic mõstro:quo Heliades in populos arbores : ipsaꝵ autem lachrymæ in electra fuere cõuersæ. Proles Sceneleia ; Progenies Scenelei. Nam Ligurũ populos.Liguria Italiæ regio est inter amnes Vaꝵ & Macrã sita:Thusciæ cõtermina:cuius caput genua est ; unde ligustica ora fuit cognomiata.Liguria aũt a ligusto Phaethontis filio fertur cognominata. Illius ĩcolæ ligures appellãt̃. Cũ uox ẽ tenuata: tenuis ac gracilis facta. Canæq; capillos dissimulant plumæ:capilli inq̃t cani in plumas itidẽ canas fuere cõuersi. Porrigitur ; prolongatur.

Iunctura:copulatio:nam cygnoꝵ digiti & rubent & quadã cartalagine iungunt̃. Tenet os sine acumine rostrũ. Os inquit in rostrũ obtusum ac sine ullo acumine fuit cõuersum. Nec se cæloq; Iouiq; credit hoc ẽ.Nec se aeri ætheric cõmittit.Hoc aũt iccirco fingit̃ ;quia cygni nũq̃ altius uolãt. Missi ignis.iacti fulminis. Ignẽq; perosus odio ignem habens. Squallidus interea genitor.Mœrorẽ describit Phœbi:quem ex Phaetontis filii morte cõceperat:quo cõemnius transfiguratio

Phaethusa Phaetontis sorores in arbores

Electrum

Heliadum lachrymæ ĩ succina

Liguria

Cygnus in olorem

né Calistonis & Arcadis in ursas exponat. Et expers sui decoris: sine parte sui splẽdoris & ornatus. Qualis cũ deficit orbi tunc enĩ obscurus esse uidetur: cũ illius lumẽ terris aufertur. Datq; aium in luctus: luctibus indulget. Officiũq; negat mundo. aut se nolle mundo beneficiũ præstare ipsum illustrando. Satis inquit ab æuita conquæritur Phœbus: ut Ionẽ in inuidiam odiũq; trahat. Ipse agat: inuidiose: ac si diceret. qui tam potens terribilisq; est. Tentat: tenet: retinet. Est enim a teneo deriuatũ. Eoq; per n scribitur. Nam tempto: quod experiri significat: a tenendo deduci uidetur. Orbatura: filiis priuatura. Orbare nãq; est aliqua re cara: ut sunt filii atq; oculi priuare. Vnde orbi oculis filiisue: aut parẽtibus priuati dicunt. Tunc sciet ignipedũ: Ordo ẽ & sensus. Tũc Iupiter expertus uires ignipedũ & uelociũ equoꝝ: sciet eũ q illos bene nõ rexerit mortẽ nõ meruisse. Missos ignes: missa fulmĩa in Phaetõtẽ. Regaliter: iperiosæ: ac eo iure qđ hñt reges. Verbere: flagello & scutica. Sæuit: furit. ac sæuitiã i equos: nihil mali meritos exercet. At pater oĩpotẽs: hĩc idcirco a poeta narrant: quo cõmodius Calistus & Arcadis mutationẽ in sidera cũ supiore metamorphosi cõnectat.

Ipse sui decoris: qualis cum deficit orbi.
Esse solet: lucẽq; odit: seq; ipse diemq;.
Datq; animũ in luctus: & luctibus adiicit irã.
Officiumq; negat mundo: satis inquit ab æui
Sors mea principiis fuit irrequieta: pigetq;
Actorum sine fine mihi: sine honore laborum.
Quilibet alter agat portantes lumina currus.
Si nemo est: omnesq; dii non posse fatentur.
Ipse agat: ut saltẽ dum nostras tentat habenas
Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
Tunc sciet ignipedum uires expertus equorũ
Non meruisse necẽ: qui non bene rexerit illos
Talia dicentem circunstant omnia solem
Numina: neu uelit tenebras inducere rebus.
Snpplice uoce rogãt: missos quoq; Iupit̃ ignes
Excusat: precibusq; minas regaliter addit.
Colligit amẽtes & adhuc terrore pauentes
Phœbus equos: stiuloq; dolẽs & uerbere sæuit
Sæuit enim: natũq; obiectat & imputat illis.
At pater omnipotens ingentia mœnia cæli
Circuit: & nequid labefactum uiribus ignis
Corruat explorat: quæ postq̃ firma suiq;
Roboris eẽ uidet: terras hominũq; labores
Perspicit: Arcardiæ tamen est impensior illi
Cura suæ: fontesq; & nondum audentia labi.
Flumina restituit: dat terræ gramina frondes
Arboribus: læsasq; iubet reuirescere siluas.
Dum redit itq; freques: in uirgine Nonacrina
Hæsit: & accepti caluere sub ossibus ignes.
Non erat huius opus lanam mollire trahẽdo.
Nec positas uariare comas: sed fibula uestem:
Vitta cohercebat neglectos: alba capillos.
Et mõ leue manu iaculũ: mõ sumpserat arcũ.
Miles erat Phœbes: nec Mænalon attigit ulla
Gratior hac triuiæ: sed nulla potẽtia longa est.
Vlterius spacium medio sol altus habebat
Cũ subit illa nemus: qđ nulla ceciderat ætas.

Explorat. diligẽter ingrit. Vñ exploratores q hostiũ cõsilia scrutant̃. Impẽsior: maior. Suæ arcadiæ: a se amatæ. In uirgine Nonacrina. Virginẽ nonacrinã appellat Calistonẽ Lycaonis filiã: qua cũ uidisset Iupiter ita excellenti eius pulchritudine captus ẽ: ut cũ blanditiis ea potiri nõ posset: se finxerit eẽ Dianã cuius Calisto fidissima comes erat. Hac igit̃ arte compressa ab Ioue cũ Arcadẽ pepilsset: in ursam ab Iunone: ne iterũ Ioui placeret: cõuersa ẽ. Eã uero cũ filius Arcas iã indultus in uenatione ferire uellet: miseratione Iouis ambo in sidera fuerũt translati: ac iuxta polũ (q ab ipsis arcticus fuit cognominatus) collocati quod qdẽ cũ Iuno aiaduertisset: Tethinutricẽ rogauit: ne unq̃ permitteret eas in mare descẽdere. Ideoq; septẽtriones: nunq̃ occidere dicunt̃. Sane Hyginus uarias priscoꝝ de Calistus mutatiõe refert opiniones: quas si qs ad huius fabulæ expositionẽ aliqd cõferre putabit: illinc sumat licebit.

Calisto in ursam

In uirgine Nonacrina. Nonacris & urbs & mons ẽ Arcadiæ: uñ nonacrius declinatur. Hæsit: fixus est. Accepti ignes: amores cõcepti. Ignis enim frequenter ꝑ amore ponitur a poetis: ut naq; ligna cõburunt̃ igne: sic iuuenũ corda amore dicũt ardere. Caluere: inflammati fuere. Lanam mollire: filare: ac subigere lanã.

Nonacris

Positas comas: dispositas: ornatas. Variare: uariis coloribus ornare. Id quod lasciue uirgines maxime facere solẽt. Sed fibula: cingulũ. A parte nanq; intelligimus totũ. Vitta alba: tegmẽ est capitis uitta qua mulieres continent capillos.

Alba nõ uarioꝝ coloꝝ: qualibus lasciue uirgines delectant̃. Neglectos capillos: Impexos: inornatos. Coercebat: constringebat. Miles erat Phœbes: Dianæ quæ eadẽ cum luna esse putatur. Nec Mænaleon attigit ulla: Mænalus mons Arcadiæ celeberrimus. Triuiæ: Dianæ: quod in triuiis coli cõsueuerit. Sed nulla potẽtia longa ẽ: Sentẽtia generalis: q̃ indies uerior eẽ probatur. Vlterius spacium: meridiẽ iam ptrãsisse significat. Sol enim ulterius medio spacium cæli tunc tenere dicitur: cum maior pars diei ꝓteriuit. Quod nulla ceciderat ætas: Innuit nemus illud umbrosissimum opacissimumq; fuisse: ut cuius arbores nullo unq̃ tempore fuerant cesæ. Nulla ætas: Nullius ætatis homines.

Iupiter in dianam

Continens.n. pro contento per metonymiam frequēter ponitur a poetis. Exuit hic. Depoſuit illic & in illo nemore pharetram. Eſt enī aduerbiū pro aduerbio poſitum. Lentoſq; retēdit arcus. Flexibiles arcus remiſit. Arcus enī niſi retendant molles efficiunt:ut ipſe in epiſtolis inquit. Si nunquā ceſſes tendere mollis erit. Re aūt præpoſitio ſæpenumero mutat uerba cū qbus cōponit i cōtrariā ſignificationē:ut tego retego. ſigno reſigno. tendo retēdo. Feſſam. Laſſam:& defatigatā. Hoc furtū. Hoc ſtuprū Furta naq; etiā ſtupra dñr:qd furti cōmittatur. Sūt oh ſūt iurgia tāti. Ac ſi diceret iurgia nequaq̄ tāti ſunt æſtimāda. ut me uoluptate huius potiēdæ uirginis priuēt. Oh aūt hoc loco cōtemnētis eſt interiectio

Furta

Protinus induit faciē. Iouis trāſmutationem in Dianā obiter exponit poeta. Cultū. hītū ornatū. In qbus iugis In qbus mōtibus. De ceſpite uirgo ſe leuat. De terra igt Caliſto ſurgit. Ceſpes āt terra ē cū ppria herba auulſa. Nec ſic a uirgine dada. Laſciuiora naq; erāt:q̄ ut uirgini cōuenirēt. Impedit amplexu:iplicat amplectendo.

Nec ſe ſine crimie pdit:hoc ē::Nec ſe manifeſtat ſine ui puellæ illata. Illa qdē cōtra. Pugnat ſubaudiat.i.repugnat. Aſpiceres utinam ſaturnia. Hæc p parētheſiq; Iunoni a poeta dñt in Caliſtus defēſionē. Victor:uoti cōpos effectus. Et cōſcia ſylua:ſtupri ab Ioue illati. Vñ pedē referēs. ex qua ſilua recedēs. Ecce ſuo:hæc pticula:ecce ſubitū aliqd repētinūq; malū apud Ciceronē Virgiliūq; ſignificat:apud alios ēt bonum aliqū deſignat. Dictynna Diana dicitur απο τωνδικτυων hoc eſt a retibus. Cuius nominis a Solino talis cā aſſignatur. Brito mare nympha cū uirginitatē ſuam Dianæ uouiſſet: ſe in mare pcipitauit:ne a Minoe Cretæ rege uiolaretur. Cū uero ob hoc ſæua peſtis Cretā inuaſiſſet reſpōſo accepto:uirginis cadauer retibus e mari extraxerunt:eamq; Dictynnam appellauerūt:ac Dianæ ædē extruxerūt:quæ a noīe uirgis Dictynna fuit appellata. Heu q̄ difficile ē. Sententia loco accōmodata. Prodere:detegere:manifeſtare. Prodi aūt proprie arcana dicuntur. Vix oculos:elegāter mores pudicæ uirginis uiolatæ effingit poeta. Mille notis:multis ſignis. Numerus enī finitus p īfinito fere a poetis uſurpatur. Orbe nono. mēſe nono. Luna enī ſingulis qbuſq; mēſibus ſuum reparat orbē. Cū dea uenatu. A uenatiōe tedēs ſubandiat. Fraternis languida flammis. Defeſſa feruoribus ſolis ſui fratris Nam Diana:ut diximus:eadē eē cū luna:que ſolis eſt ſoror:phibetur. Verſabat:uoluebat. Attritas:ob cōtinuū fluxū. Vt loca laudauit. Poſtq̄ loca laudauit Diana quod pulchra eſſent & amœna:aquas pedibus tetigit. Tingamus:madefaciamus:lauemus. Arbiter oīs. teſtis nemo adeſt. Parrhaſis. Caliſto a Parrhaſia urbe Arcadiæ:quæ a Parrhaſo uno ex Lycaonis filius cognominata fuit:Parrhaſis uocatur.

Ecce

Quare Diana dictynna

Archadia urbs Parrhaſia

Velamina ponūt:ueſtes deponūt. Vna moras q̄rit:ſola Caliſto ueſtem deponere nō curat. Adēpta ē:.i. detracta ab aliis Dianæ comitibus

Exuit hic humero pharetram:lentoſq; tetendit
Arcus inq; ſolo quod texerat herba iacebat:
Et pictam poſita pharetram ceruice premebat
Iupiter ut uidit feſſam:& cuſtode uacantem.
Hoc certe furtum coniunx mea neſciet inquit
Aut ſi reſcierit:ſunt oh ſunt iurgia tanti?
Protinus induitur faciem cultumq; Dianæ.
Atq; ait o comitum uirgo pars una mearum
In quibus es uenata iugis? de ceſpite uirgo
Se leuat:& ſalue numen me iudice dixit:
Audiat ipſe licet:maius Ioue ridet & audit.
Et ſibi præferri ſe gaudet:& oſcula iungit
Nec moderata ſatis:nec ſic a uirgine danda.
Q ua uenata foret ſylua narrare parantem
Impedit amplexu:nec ſe ſine crimine prodit.
Illa quidē cōtra:quantū modo fœmina poſſet.
Aſpiceres utinam ſaturnia:mitior eſſes.
Illa quidem pugnat:ſed quæ ſuperare puella?
Q uiſue Ioue poſſet? ſuperū petit æthera uictor
Iupiter:huic odio nemus eſt:& conſcia ſylua
Vnde pedem referens pene eſt oblita pharetrā
Tollere cum telis:& quem ſuſpenderat arcum
Ecce ſuo comita choro Dictynna per altum
Mænalon ingrediens:& cæde ſuperba ferarū
Aſpicit hanc:uiſamq; uocat:clamata refugit.
Et timuit primo ne Iupiter eſſet in illa.
Sed poſtq̄ pariter Nymphas incedere uidit.
Senſit abeſſe dolos:numerūq; acceſſit ad has.
Heu q̄ difficile eſt crimen non prodere uultu.
Vix oculos attulit humo:nec ut ante ſolebat.
Iuncta deæ lateri:nec toto eſt agmine prima.
Sed ſilet:& læſi dat ſigna rubore pudoris.
Et niſi quod uirgo eſt:poterat ſentire Diana
Mille notis culpam:Nymphæ ſenſiſſe feruntur.
Orbe reſurgebant lunaria cornua nono.
Cum dea uenatu fraternis languida flammis.
Nacta nemus gelidū:de quo cū murmure labēs
Ibat:& attritas uerſabat riuus harenas.
Vt loca laudauit:ſūmas pede contigit undas.
His quoq; laudatis:procul eſt ait arbiter omnis.
Nuda ſuperfuſis tingamus corpora lymphis
Parrhaſis erubuit:cunctæ ualamina ponunt.
Vna moras quærit:dubitāti ueſtis adēpta eſt.

Q ua posita nudo patuit cũ corpore crimen
Attonitæ:manibusq; uterum celare uolenti
I procul hinc dixit:nec sacros pollue fontes
Cynthia:deq; suo iussit secedere cœtu.
Senserat hoc olim magni matrona tonantis.
Distuleratq; graues in idonea tẽpora pœnas.
Cã moræ nulla ẽ. & iam puer arcas (id ipsum
Indoluit Iuno) fuerat de pellice natus.
Q uo simul obuertit sæuam cũ lumine mentẽ
Scilicet hoc etiam restabat adultera dixit.
V t fœcunda fores: fieretq; iniuria partu
Nota: Iouisq; mei testatum dedecus esset:
Haud ĩpune feres:adimã tibi nãq; figuram:
Q ua tibi quaq; places nostro ĩportuna marito.
Dixit:& arreptam ꝑtensis a fronte capillis.
Strauit humi pronã:tẽdebat brachia supplex.
Brachia cœperunt nigris horrescere uillis.
Curuariq; mãus:& adũcos crescere in ungues
Officioq; pedum fũgi:laudataq; quondam
Ora Ioui lato fieri deformia rictu.
Ne ue preces animos & uerba ꝑcãtia flectãt
Posse loqui eripitur:uox iracunda:minaxq;
Plenaq; terroris rauco de gutture fertur.
Mẽs antiqua mãet:facta quoq; mãsit in ursa
Assiduoq; suos gemitu testata dolores.
Q ualescunq; manus ad cælũ & sidera tollit.
Ingratumq; Iouem nequeat cũ dicere: sentit.
Ah quotiens sola non ausa quiescete sylua
Ante domum quõdamq; suis errauit in agris.
Ah quotiẽs per saxa canũ latratibus acta est.
Venatrixq; metu uenãtum territa fugit.
Sæpe feris latuit uisis oblita quid esset.
Vrsaq; conspectos in mõtibus horruit ursos
Pertimuitq; lupos:quis pater esset in illis.
Ecce Lycaoniæ proles ignata parentis
Arcas adest terquinq; ferens natalibus annos.
Dumq; feras sequitur: dum saltus eligit aptos
Nexilibusq; plagis syluas Erymãthidos ambit
Incidit in matrem:quæ restitit Arcade uiso.
Et cognoscenti similis fuit:ille refugit.
Immotosq; oculos in se sine fine tenentem
Nescius extimuit:propiusq; accedere fugit.
Vulnifico fuerat fixurus pectora telo.

Vterum.uteri tumorẽ.Grauida.n.erat ac partui propiqua. Cynthia.Diana a Cyntho Deli monte. Secedere.Abire & recedere. Id ipsum indoluit Iuno.Hæc parenthesis Iunonis idignationis causam ostendit.Nõ eni tam doluit Iuno: quod a Ioue stuprata foret:q̃ quod puerum peperisset. De pellice:Calistone ut latine nomen grecum declinemus. Quo simul obuertit Post q̃ inquit conuertit & oculos & animũ in Arcadẽ e Calistõe natũ.excãdescere uerbis cœpit. Quo in quem puerum. Simul.postquam. Scilicet hoc etiã. Affectui seruit & indignatiõi hoc ad uerbium scilicet.Fere autem Iuno indignata loqui fingit a poetis. Vt fœcũda fores.Cõcipes. Fœcundæ enim mulieres dicuntur que cõcipiũt Testatũ.tanq̃ testimonio approbatum. Haud ĩpũe feres.nõ abibis ipunita. Strauit.Prostrauit ꝓiecit in terrã. Horrescere.Horrida & aspa fieri Deformia.Turpia. Lato rictu.amplo oris foramie & spatio. Posse loq.facultas loquẽdi. Mens antiq.Pristinus aius. Qualescũq; mãus nã ursi ꝑoribus pedibus manuũ uice fugũt:eosq; erigũt. Ah quotiẽs sola.Pristinã mẽtẽ Calistoni remãsisse multis colligit argumentis. Neq; eni se ursam esse putabat.Miseret aũt calamitatis illius poeta. Sola sylua.Deserta & ab hoibus nõ habitata. Oblita quod esset.Oblita se eẽ ursam. Horruit:cũ quodam horrore timuit. Quãuis pater esset in illis.Lycaonẽ eni Callistonis patrẽ in lupũ fuisse cõuersum in prio narrauit poeta. Ecce lycaoniæ proles.Arcas Iouis filius ex Callistone cum quindecim annoꝝ eẽt: matri in ursam cõuersæ iter uenãdum obuiauit:quã qdẽ cũ ferire uellet:matrem eẽ ignorãs Iouis miseratiõe ad sidera una cũ matre sublatus Arctophylax (ut scribit hyginus) fuit appellatus.Inde autẽ polus arcticus nomẽ accepit.Nã αρκτοσ ursa interpretat. Id uero cũ Iuno aiaduertisset:Tethym Oceani uxorẽ rogauit ne unq̃ eas in mare descẽdere permitteret ac ea quidẽ de causa septẽtriones nunq̃ occidere possunt.Elegãter autẽ Oui. filii mutationem cum matris transfiguratiõe cõnectit. Terquinq; ferens natalibus annos.hoc est. Annos quindecĩ natus. Natale autem q & natalis dicit dies est quo qsq; nascit. Verg. Meus est natalis iola. Saltus aptos.syluas uenationi accommodatas.saltus nãq; a saliẽdo deducitur quod feræ in illo saltus edant. Vnde saltuarii saltuũ & agroꝝ custodes uocant. Nexilibusq; plagis retibus connexis:Multis enim nodis retia ne ctuntur.plaga autẽ prima breui rete significat. Longa uero uulnus designat. Erymanthidos montis Erymanthi qui est in arcadia. Ambit. Circũdat.circuit.Et cognoscẽti similis fuit.ita iqt restituit Calisto.ut Arcadem filiũ cognoscere uideret. Nescius.ignarus eẽ matrẽ. Quæ restitit.Stetit ut ipsum expectaret. Propiusq; accedere fugit.Noluit.recusauit: Vulnifico telo. Vulnus inferenti iaculo. Arguit omnipotens. arguit quidẽ legitur.Sed arcuit.hoc est uetuit & prohibuit sensui magis cõuenire uidetur. Vetuit nanq; iupiter ne Arcas telum dirigeret in matrẽ.

Saltuarii
Plaga

Arcas i sidus

Nefasque.hoc est.paricidium quod Arcas ignarus perpetraturus erat:abstulit Plerumq; autem poete duo diuersa uno uerbo significant.Nam sustulit significat & in altum tulit:quia in significatione ad ipsos refertur.& abstulit & remouit:que significatio nefas respicit. Per inania.per aerem qui inane quoq; dicitur quod uacuus esse uideatur. Vicinaq; sidera fecit.maior nanq; ursa & Arctophylax uicina sunt ac ppinqua sidera:que cadem eē cum plaustro & septentrionibus perhibētur.Nam Arctophylax idem est cum Boote:qui & ursam sequi ac custodire & plaustrum agere uidetur. Intumuit.indignata est, Ad canam Tethym.Tethys cæli & uestæ

Arguit omnipotens:pariterq; ipsosq; nefasq;
Sustulit:& celeri raptos per inania uento
Imposuit cælo:uicinaq; sidera fecit.
Intumuit Iuno:postq̄ inter sidera pellex
Fulsit:& ad canā descendit in æquora Tethin.
Oceanumq; senem:quoꝝ reuerentia mouit
Sæpe deos:causamq; uiæ scitantibus inquit.
Q uæritis æthereis quare regina deorum
Sedibus hic ad sim:pro me tenet altera cælum
Mentiar: obscurum nisi nox cū fecerit orbem:
Nuper honoratas summo mea uulnera cælo
Videritis stellas:illic ubi circulus axem
Vltimus extremū spacioq; breuissimus ambit
Est uero cur quis Iunonem ledere nolit?
Offensamq; tremat:quæ prosum sola nocēdo?
O ego quantū egi? q̄ uasta potentia nostra est?
Esse hominē uetui:facta est dea:sic ego pœnas
Sontibus impono:sic est mea magna potestas.
Vendicet antiquam faciem:uultusq; ferinos
Detrahat:argolica qđ in ante phoronide fecit.
Cur non expulsa ducit Iunone:meoq;
Collocat in thalamo:socerūq; Lycaona sumat
At uos si læse tangit contemptus alumnæ:
Gurgite cæruleo septem prohibete triones:
Sideraq; in cælum stupri mercede recepta
Pellite:ne puro tingatur in æquore pellex.
Diis maris annuerant:habili Saturnia curru
Ingreditur liquidum pauonibus aera pictis:
Tam nuper pictis cæso pauonibus Argo:
Q uā tu nuper eras:cū candidus ante fuisses:
Corue loquax subito nigrantes uersus in alas.
Nam fuit hæc quondā niucis argentea pennis
Ales:ut æquaret totas sine labore colūbas.

filia fuisse dicitur uxor Oceani ac Iunonis nutrix:multorumq; deorum mater. p mari autem quemadmodum & Oceanus accipitur. Tethys uero Tethyos declinari notum est.Cum Thetis pro Achillis matre aliter & scribatur & declinet. Nā prima aspiratur:& secunda i latinū habet:& Thetidis in gēitiuo facit. Quoꝝ reuerētia mouit. Oceanus & Tethys magno in honore sunt apud omnes deos:quia antiquissimi sunt. Pro me.Loco mei. Mentiar.mentiri dicar. Mea uulnera.meos dolores & cruciatus. Illic ubi circulus axem.hoc est.ad polum septentrionalem ubi est ultimus ac breuissimus circulus,Arcticus eni & antarcticus circuli & ultimi sunt & aliorū breuissimi. Est uero cur qs.Ironia indignationis plena: Offēsamq; tremat. Timeat me lesā.

O ego quantū egi:Ironice hæc a Iunone dicūtur.ac si diceret.parū ac potius nihil egi. Esse hominē uetui.Ostendit Iuno se nocēdo prodesse. Sontibus.nocentibus.Vendicet antiquam faciem.Iupiter quē Iuno irata non nominat subaudiatur.Optat āt Iuno ut Calisto i humanam faciem potius uindicetur & reuocetur q̄ inter sidera constituatur.Vendicare autē asserere est & reuocare.In antiquā uero faciem in soluta diceremus oratiōe. Phoronide In Io Phoronei nepte: quæ cum in uaccam (ut uidimus) Iunonis metu fuisset cōuersa:humanæ formæ a Ioue fuit restituta. Cur non expulsa ducit Iunone.Pulchra Ironia:qua id cōcedere uidemur:quod maxime nolumus:Sic Dido apud Vergiliū. I sequere Italiā uentis.pete regna per undas. Ducit. Vxorem subaudiamus, Tangit.commouet. Alumnæ.Nā Iuno a Tethy fuit educata. Gurgite cæruleo:Amari nigro & profundo.Est.n.tapinosis & magnæ rei humilis expositio.nā gurgitē qui fluuiorum est pro Oceano posuit poeta. Prohibete:Arcete. Septētriōes.Maiorē Vrsam cum arctophylace: Ne puro tingatur in æquore pellex. Ne Calisto pellex & cōcubina Iouis in purum mare descendens illud inquinet & fœdet. Dii maris annuerant.Oceanus & Tethys nutu promiserant se prohibituros ne septentrionis in mare descendant. Ingreditur.Intrat. Liquidum aera.Tenuem ac purum.Pauonibus pictis Variis coloribus distinctis.Currus autem Iunonis a pauonibus trahi putatur. Tam nuper pictus.hæc ad connexionem mutationis sequentis apte faciendam inferuntur. Cæso Argo.interfecto argo.cuius oculi caudæ pauonis a Iuōe fuerunt appositi:ut in primo narrauit poeta.

Coruus e cādido niger

Quā tu nuper eras.Coruus initio quidē fuit cādidus:sed cū eius indicio Apollo cognouisset Coronida amicam cū alio quodā iuuene rē habere:eāq; sagittis interfecisset:puerūq; Asclepiū exciso utero extraxisset:pœnitētia ductus Coruū indicem sibi aliquid præmii sperantē:ex albo nigrum effecit. Corue loquax:Apostrophe ad coruum:qua significat poeta illum suæ loquacitatis merito pœnas dedisse. Argentea:alba ut est argentum.

Sine labe:sine macula. Nec seruaturis.alludit ad id quod Liuius in prima decade narrat.Cum enim galli senones olim obsedissent capitolium:noctuq; ascendissent clangore anseꝝ:tū canes minime sentirēt:excitati

custodes eos deturbauerunt. Quare & anseres in magno honore habiti: & canes fuere crucifixi. Nunc est cōtrarius albo: niger qui color albo est oppositus. Quam larissæa Coronis. Duæ fuerūt Coronides: quaꝝ altera ab Apolline altera a Neptuno fuit adamata. Larissæa: ex larisse Thessaliæ urbe. In tota Aemonia: Thessalia. In obseruata: incustodita. Ales phœbius: coruus ab Apolline Coronidi custos adhibitus Nō exorabilis index: qui nullis precibus potuit flecti: ne id quod uiderat indicaret. Tendebat iter: ibat. Garrula cornix narraturus poeta quemadmodum Coronis Phocaica in cornicē fuit mutata: eleganter (ut solet) fabulam fabulæ conectit.

Nec seruaturis uigili capitolia uoce
Cederet anseribus: nec amāti flumina cygno
Lingua fuit damno: lingua faciente loquaci
Qui color albus erat: nūc est contrarius albo
Pulchrior in tota q̄ larissæa Coronis
Non fuit Aemonia: placuit tibi Delphice certe
Vel dum casta fuit: uel in obseruata: sed ales
Sensit adulterium Phæbeius: utq; latentem
Detegeret culpam non exorabilis index
Ad dn̄m tendebat iter: quem garrula moris
Consequitur pennis: sciteturque ut omnia cornix
Auditaq; uiæ causa: non utile carpis
Inquit iter: ne sperne meæ præsagia linguæ.
Quid fuerim: quid simq; uide: meritūq; requre
Inuenies nocuisse fidē: nam tempore quodam
Pallas Erichthonium ꝓlem sine matre creatā
Clauserat actæo texta de uimine cista.
Virginibusq; tribus gemino de Cecrope natis
Seruandam dederat: sed inconfessa quid esset.
Et legem dederat: sua ne secreta uiderent.
Abdita fronde leui densa speculabar ab ulmo:
Quid facerent: cōmissa duæ sine fraude tuent̄
Pādrosos atq; Herse: timidas uocat una sorores
Aglauros: nodosq; manu diducit: & intus
Infantemq; uident: apporrectumq; draconem
Acta deæ refero: pro quo mihi gratia talis
Redditur: ut dicar tutela pulsa Mineruæ:
Et ponar post noctis auē: mea pœna uolucres
Admonuisse potest: ne uoce pericula quærāt.
At puto non ultro: nec quicq̄ tale rogantem
Me petiit: licet hoc ex ipsa Pallade quæras.
Quāuis irata est: non hoc irata negabit.
Nam me phocaica clarus tellure Coroneus

Cornicē aūt ipsam inducit coruū admonentem ut taceat. ac quod sibi euenerit: quia līguam cohibere nesciuit: narrantē. Coronis eni filia fuit Coronei Phocidos regis: q̄ a Neptuno adamata: ne uiolaretur: ope Paladis in cornicem fuit cōuersa: ac Palladis ipsius comes effecta. Cæterū cū Palladi nūciasset: Cecropis filias cistā: in qua Erichthonium ex semine Vulcani natū ipsa Pallas clauserat: cōtra deæ mandatū aperuisse: a comitatu Mineruæ fuit repulsa. Scitetur: roget ut sciat. Præsagia: predictiones. Quid fuerim: comes naq; fui Mineruæ. Quid sim: nūc a comitatu Mineruæ repulsa cōtēnor. Nā tpe quodam: Vulcanus cū Palladi tanq̄ uxori sibi ab Ioue tradita: qua blanditiis potiri nō poterat: uim inferret: eaq; reluctaret̄: forte semē ipsius in terram cecidit: ex quo q̄dem & terra natus ē Erichthonius Vulcani sine matre filius: pedes hn̄s anguīos: quos ut tegeret primus currū excogitasse dicitur Erichthonius aūt lis terræ interpretat̄. ερισ namq; lis siue cōtentio. Χθων terra appellat̄. Sine matre. nam ex solo Vulcani semine: qd̄ in terrā cecidit natus est: Actæo: attico. nam attica ut scribit Pausanias prius Actæa: ab Actæo q̄ primus Athenis regnasse fert̄: Deinde attica ab Attide Cranai regis filia fuit cognominata. Gemino de Cecrope: Cecrops iccirco geminus ac biformis dicit̄: qd̄ (ut refert Iustinus) matrimonium, ac nuptias. hoc ē: maris & fœminæ cōiūctionē primus istituit: rex āt fuit Athenaꝝ q̄ Actæo successit. Vñ & Athenienses Cecropidæ uocant̄ Incōfessa. nō cōfessa: nō elocuta. Et legē dederat: mādauerat. Abdita: abscōdita. Tuent̄. defendunt custodiūt ac seruāt. Pandrosos atq; Herse: a rore hæc nomia sumpta fuisse uidētur. Nam pādrosos απαν quod totū significat & δροσοσ qui ē ros: cōponi uidetur. Herse aūt ros interpretatur. Cecropis autem filiæ fuerūt (ut Pausanias quoq; narrat) nō solum Ouidius: quarum fratrē fuisse Erichtoniū aūt qui uiuo adhuc patre uita excessit: Tametsi ipsum ex mortali genitum negāt cui Vulcanum terrāq; parētes assignāt. Ab Ouidio aūt nō nihil differt Pausanias. Narrat. n. Aglauri lucū eē Athenis: cui qdē & Herse & Pandroso sororibus Mineruā Erichthoniū in cista depositū dedisse: uetuisseq; ne depositū uiderent: Pādrosonq; in officio fuisse: reliquas uero duas (quoniam cistam resignassent) uiso Erichthonio furere cœpisse. & ex arce: qua maxime præceps locus erat se deiecisse. Vna Aglauros: Sola: Aglauros autē splēdida interpretari pōt. αγλαοσ namq; splēdidū significat. Diducit: dissoluit ac sepat. Apporrectūq; draconē appositū draconē sibi uidere uisæ sūt q̄a Erichthonius serpētinos hēbat pedes. Acta deæ refero: gesta a Cecropis filiabus Mineruæ nūcio. Et ponar post noctis auē. noctuā q̄ solū noctu uolat. Voce: ligua: loq̄citate. At puto nō ultro. Occurrit tacite obiectiōi cornix Posset. n. q̄s dicere. iccirco fuisti repulsa: q̄a Mineruæ nūq̄ fuisti grata. Se igit̄ ita se Mineruæ placuisse ait: ut spōte fuerit ab ipsa comes petita: At puto nō ultro: interrogatiue cū q̄dā obiectiōe legat̄: quā ita soluit: ut dicat id ex ipsa Minerua q̄ri posse. Nā me phocaica. Phocis regio ē græciæ finitiā Atticæ. uñ phocaicus d̄clinat̄. Vt soleo

Coronis in cornicem Henchthonius

Actica ṗmus actæa

nunc Cornix facta. nam cornices lentis passibus gradiuntur. Spaciarer. ambularem. nã spatiari est uoluptatis causa ambulare. Nequicq̃ lassor. frustra defatigor: neq; enim effugere poterã.

Nec contigit ullum. tetigit. cõmouit. Mota est pro uirgine uirgo. Pallas perpetua gaudẽs uirginitate. Tollebar extollebar leuabar. Comes inculpata. Omni culpa & crimine uacans. Quid tamen hoc prodest. Hæc ad commodam sequentis fabulæ cõnexionem referuntur. Quid inquit prodest inculpatam ac sine ullo crimine Mineruæ comitem fuisse: cum Nyctimene ob incestum cum patre admissum in auem noctuam conuersa mihi preferatur. Nyctimene enim Nyctei regis Lesbia filia patris amore capta clam se ei pro uxore subiecit: propter quod in noctuam conuersa: sibi nefandi sacrilegii conscia: reliquarum auium conspectum fugit. Per totam Lesbon. Lesbos insula est Aegei a conditore denominata: unde Lesbius Lesbousq; declinatur. Temerasse: uiolasse: Patrium cubile. patris lectũ

Nyctimene i noctuam

A cunctis: auibus subaudiatur. Omnes nanq; aues noctuam prosequuntur. Reuocamina: reuocationes. Spernimus: contemnimus: non accipimus. Vanum. Nihil nociturum. Domino. Apollini. Cum iuuene Aemonio. Thessalo. Aemonia namq; thessalia dicta est ab Aemone Chlori filio. Thessala autem patre: a quo Thessalia fuit appellata Aemonia quoq; Vrbs ẽ Archadiæ ab Aemone Lycaonis filio denominata: ut Pausanias scribit. Vidisse narrat. Se ut subintelligamus sensus exposcit. Laurea: corona ex lauro confecta. Audito crimine amantis amicæ a qua se amari putabat. Vultusq; hilaritas ac lætitia uultus. Nam Vultus pro animi affectu mutatur: ut modo lætitiam: modo mœsticiam præ se ferat. Plectrumq;: plectrum instrumentum est quo Cithara percutitur απο Τοῦ πλήττειν hoc est: a percutiendo declinatum.

Aemonia

Colorq;: Nam ex rubicundo pallidus est effectus: id quod indignantibus euenire solet. Tumida ab ira: ab effectu quod hominem tumescere cogat. Arma assueta: arcum & sagittas.

Tendit: intẽdit. Indeuitato: quod nullo pacto potest euitari. Icta dedit gemitum. Percussa Coronis ingemuit. Puniceo cruore. Rubeo sanguine. Potui poenas tibi Phœbe dedisse: hoc est. Potui abs te puniri. Duo nunc moriemur. Et ego & infans in utero conceptus. Hactenus: locuta est: Coronis suppleatur. Corpus inane animæ. Vacuum anima & mortuum. Sero: posteaquam nullum remedium

(Nota loquor) gẽuit: fueramq; ego regia uirgo
Diuitibusq; procis (ne me contẽne) petebar:
Forma mihi nocuit: nã cum per littora lentis
Passibus ut soleo: summa spaciarer harena:
Vidit & incaluit pelagi deus: utq; precando
Tempora cũ blandis absumpsit inania uerbis:
Vim parat: & sequitur: fugio: densũq; relinquo
Littus: & in molli nequaq̃ lassor harena.
Inde deos hominesq; uoco: nec contigit ullum
Vox mea mortalem: mota est ꝓ uirgine uirgo
Auxiliumq; tulit: tendebam brachia celo.
Brachia cœperunt leuibus nigrescere pennis.
Reiicere ex humeris uestem moliebar: at illa
Pluma erat: inq; cutem radices fixerat imas.
Plangere nuda meis conabar pectora palmis:
Sed neq; iã palmas nec pectora nuda gerebam
Currebam: nec ut ante pedes retinebat harena
Sed sũma tollebar humo: mox acta per auras
Euehor: & data sum comes iculpata Mineruæ:
Quid tũ hoc prodest: si diro facta uolucris
Crimine Nyctimene nostro successit honori?
An quæ per totam res est notissima lesbon:
Non audita tibi est? patrium temerasse cubile
Nyctimenem: auis illa quidẽ: sed cõscia culpæ
Conspectũ lucemq; fugit: tenebris pudorem
Cælat: & a cunctis expellitur æthere toto.
Talia dicenti tibi ait reuocamina coruus
Sint ꝑcor ista malo: nos uanũ spnimus omen.
Nec cœptum dimittit iter: dominoq; iacentem
Cũ iuuene Aemonio uidisse Coronida narrat,
Laurea delapsa est audito crimine amantis:
Et pariter uultusq; decorq; plectrumq; colorq;
Excidit: utq; animus tumida feruebat ab ira:
Arma assueta capit: flexũq; a cornibus arcũ
Tendit: & illa suo totiens cũ pectore iuncta
Indeuitato traiecit pectora telo.
Icta dedit gemitum: tractoq; a uulnere ferro
Candida puniceo perfudit membra cruore:
Et dixit: potui pœnas tibi Phœbe dedisse:
Sed peperisse prius: duo nũc moriemur in una
Hactenus: & pariter uitam cũ sanguine fudit.
Corpus inane animæ frigus letale secutũ est.
Pœnitet heu sero pœnæ crudelis amantem:

poterat adhiberi. Exarserit: ira excanduerit. Odit auem: Coruũ. Crimen: coronidis: concubitum cũ Aemonio iuuene. Inaniter: Vane: frustra. Neq; enim cælestia tingi ora licet lachrymis: Parenthesis qua significatur. cur lachrymas quoq; Apollo non emiserit. Neq; enim inquit dii possunt flere. Haud aliter: hac similitudine ostendit q̃ grauiter gemuerit Apollo. Libratus ab aure: percutientis: gestum enim exprimit lanii uitulos interficientis. Malleum enim auriculæ dextræ admouentes ictum uitulo infligunt. Ingratos: puellæ mortuæ nihil placentes. Iniustaq; busta peregit: ingratas perfecit exequias. Nã iniuste illam peremisse sibi Apollo uidebatur. Bustum autem proprie dicitur locus in quo cadauer est & combustum & sepultum: quasi bene ustum. Busta quoq; pro sepulchris ponũtur. Non tulit: non est passus. Sed natũ: Aesculapium. Gemini Chironis: Chiron filius fuit Saturni ex Phylira Oceani filia: cum q̃ in equũ cõuersus cõcubuit Chirone: q; Centaurum sustulit. ꝓpter quod geminus dicitur. Nã ex parte anteriori homo ex posteriori equus uidebat. Nõ falsæ linguæ. Veri indicii. Inter aues albas uetuit. Hoc ẽ Coruũ ex albo nigrũ effecit. Semifer iterea Chiron semiferus. Diuinæ stirpis alũno. Aesculapio Appollinis filio. Ecce uenit rutilis. Ocyroe Chironis ex nympha quadam Caici fluuii filia cũ fatorum arcana reseraret: Iouis ira in equam fuit conuersa. Humeros ꝓtecta Humeros habens protectos & coopertos. est enĩ poetica sinecdoche. Caici. Fluuius est Mysiæ Caicis per Phrygiam labens. Ocyroen. Velox fluxus ocicore dicitur ωκυσ nanq; uelox ρoη fluxus. Sic autem fuit appellata: quod in ripis Caici fluminis rapacissimi fuit nata. Fuit etiam Ocyroe nympha Oceani & Tethyos filia. ut scribit Hesiodus in theogonia. Canebat. Prædicebat Vaticinos furores. uaticinandi ac futura prædicendi impetus. Incaluitq; deo. Spiritu diuino. Totiq; salutifer orbi. Aesculapius naq; adeo ꝓstans medicina fuit: ut etiam Hippolytum ab inferis reuocarit: propter quod ab Ioue fulmine fuit extinctus: ac postea deus est effectus. Flama auita. Fulmine aui Iouis. Corpus exangue. Sine sanguine. Mortuum. Et bis tua fata nouabis. Tuam uitam bis renouabis. Tu quoque Care pater. Patri quoque Chironi Ocyroe exitum prædicit. Nam chiron qui non modo centauros sed cæteros quoq; homines iustitia dicitur superasse: cũ Herculẽ hospitio suscepisset sagittasq; e hydræ sãguine tinctas manibus tractaret: una earũ e manibus lapsa pedẽ ipsius ꝑcussit: ipsũq; tãtis doloribus affecit. ut nona die miseratiõe deorũ i astra fuerit sublatus: ut Ouidi. i fastis refert. Nõa dies aderat cũ tu iustissime chirõ. Bis se

Aesculapii origo

Bustum

Ocyroe in equalem

Seq; q; audierit: q; sic exarserit odit.
Odit auem: ꝑ quã crimen causamq; dolendi
Scire coactus erat: nec non arcumq; manũq;
Odit: cumq; manu temeraria tela sagittas:
Collapsamq; fouet: seraq; ope uincere fata
Nititur: & medicas exercet inaniter artes.
Quæ postq̃ frustra tẽptata: rogumq; parari
Vidit: & arsuros supremis ignibus artus:
Tum uero gemitus (neq; enim cælestia tingi
Ora licet lachrymis) alto de corde petitos
Edidit: haud aliter q̃ cum spectante iuuenca
Lactentis uituli dextra libratus ab aure
Tempora discussit claro caua malleus ictu.
Vt tamen ingratos in pectora fudit odores:
Et dedit amplexus: iniustaq; busta peregit:
Non tulit in cineres labi sua Phœbus eosdem
Semina: sed natum flammis uteroq; parentis
Eripuit: geminiq; tulit Chironis in antrum.
Sperantemq; sibi non falsæ præmia linguæ
Inter aues albas uetuit consistere coruum:
Semifer interea diuinæ stirpis alumno
Lætus erat: mixtoq; oneri gaudebat honore
Ecce uenit rutilis humeros protecta capillis
Filia Centauri: quam quondã nymphæ Caici
Fluminis in rapidi ripis enixa uocauit
Ocyroen: non hæc artes contenta paternas
Edidicisse fuit: fatorum arcana canebat.
Ergo ubi uaticinos concepit mente furores
Incaluitq; deo: quẽ clausum pectore habebat:
Aspicit infatitem: totiq; salutifer orbi
Cresce puer dixit: tibi se mortalia sæpe
Corpora debebũt: animas tibi reddere adẽptas
Fas erit: idq; semel diis indignantibus ausus
Posse dare hoc iterum flãma prohiberis auita
Eq; deo corpus fies exangue: deusq;
Qui mõ corpus eras: & bis tua fata nouabis
Tu quoq; care pater non iã mortalis: & æuis
Omnibus ut maneas nascendi lege creatus

ptem stellis corpore cinctus eras. Diræ serpentis. Hydræ quæ, cum centum capita haberet: ab Hercule fuit interfecta. eius sanguine Herculis sagittæ tinctæ insanabilia uulnera inferebát. Teq; ex æterno. ex immortali te mortalem dii efficient. Triplices deæ. Parcæ quæ tres dicuntur esse Clotho. lachesis. & Attropos. in quarum filis uniuscuiusq; uita esse dicitur: donec fila frangantur. Restabat fatis aliquid. hoc est. de fatorum arcanis quæ referre instituerat Ocyroe: aliquid restabat dicendum. Præuertunt me. occupant & impediunt. Nam in fatis erat ut uerteretur in equam. Non fuerát artes tanti. Artes inquit uaticinandi & futura prædicendi mihi tanti faciēdæ nō fuerūt: ut ira deorū humanā amitterē figuram. Subduci: auferri. Impetus est currere. Cupiditas est mihi currēdi. Est enim figura loquendi græca. Latis campis: per spaciosos campos. Cognata pectora: propter patrē qui centaurus erat. Tota tamen quare: Miratur Ocyroe se totam in equam cōuerti: cū pater Chiron utrāq; gerat formā: & hois & equi.

Et brachia mouit in herbas. Innuit brachia in pedes anteriores fuisse cōmutata. Coeūt coniunguntur. Perpetuo: continuo. Nomē quoq; mōstra dederūt. Nam ιππος hoc est equa fuit appellata. Flebat opē q; tuam. mutationē Batti in lapidem indicē superiori fabulæ poeta annectit. Nam Apollo cū ob pulsatos interfectosq; Cyclopas diuinitate priuatus Admeti regis Thessaliæ armēta in pastorali habitu pasceret Mercurius boues quæ longius forte processerant furto ab actas in silua occultauit. Battoq; cuidam equarū custodi a quo uno uisus fuerat: mādauit: ne cui qua illud furtū indicaret. Quod quidē ut libentius faceret uaccā ei pulcherrimam dono dedit. Battus uero ei pollicitus est se nūq̄ alicui uaccas illas indicaturū. Mercurius uero (ut hominis experiretur fidem) suscepta alia figura ad eū paulo post rediit rogans: an uaccas quasdam illac transeuntes uidisset pollicensq; si indicaret se uaccā cum Tauro daturum. Quod cū accepisset Battus: sub quo monte boues pascerentur indicauit quam ob perfidiam cū Mercurius in lapidem: q index dicitur: cōmutauit. Phillirius heros. Chiron Saturni & Phyllyræ nymphæ filius. Rescindere: mutare. rumpere. Rescindi uero proprie testamenta dicuntur cum rumpuntur: atq; irrita fiunt. Iussa Iouis. qui Ocyron in uaccam cōuertit. Elim. Vrbs est Arcadiæ Elis ab Eleo Tantali filio appellata: iuxta quā Alpheus fluuius oritur: unde Eleus possessiuum deriuatur. Virgilius tertio Georgicō Hic uel ad Elei metas & maxia campi Sudabit spacia. Messaniaq; arua: Messene & regio & urbs fuit græciæ Pylo propinqua iuxta quā Amphrysius labitur. Est etiā Messene urbs Siciliæ: Vnde Messenius deriuatur. Illud erat tempus. Apollinis metamorphosin in pastorem intranscursu poeta describit. Quo te pastoria pellis texit. Quo ueste pastorali ex pellibus cōfecta indutus fuisti. Dispar phystula. Inequalis tibia ex septem cannis inæqualibus confecta.

Alterius. sinistræ. Nam. dextre onus erat baculus. Mulcet: solatur: delectat. Pylios in agros Pylos urbs est Messeniæ quæ & Coryphasion fuit appellata. Vnde Pylius Pyleus & Pylion deriuantur. Atlantide Maia natus: Mercurius Maiæ filius. Abactas abductas. Proprie autem abigi dicuntur armenta. Vnde & abigei dicuntur

Apollo in pastorem

Battus in lapidem

Mercurius in hominem

Elis unde

Pylos urbs quæ & Coryphasios

Posse mori cupies tum cum cruciabere diræ
Sanguine serpētis per saucia membra recepto
Teq; ex æterno patientem numina mortis
Efficient: triplicesq; deæ tua fila resoluent.
Restabat fatis aliquid: suspirat ab imis.
Pectoribus lachrymæq; genis labunt obortæ.
Atq; ita pertunt me inquit mea fata: uetorq;
Plura loqui: uocisq; meæ præcluditur usus.
Non fuerant artes tanti: quæ numinis iram
Contraxere mihi: mallem nescisse futura.
Iam mihi subduci facies humana uidetur:
Iam cibus herba placet: iā latis currere campis
Impetus ē: in equā cognataq; pectora uertor.
Tota tñ quare? pater est mihi nempe biformis.
Talia dicenti pars est extrema querelæ
Intellecta parum: confusaq; uerba fuerunt.
Mox nec uerba qdē: nec equæ sonus ille uidet
Sed simulātis equam: paruoq; in tēpore certos
Edidit hinnitus: & brachia mouit in herbas.
Tum digiti coeunt: & quinos alligat ungues
Perpetuo cornu leuis ungula: crescit & oris
Et colli spacium: longæ pars maxima pallæ
Cauda fit: utq; uagi crines per colla iacebant:
In dextras abiere iubas: pariterq; nouata est
Et uox & facies: nomē quoq; mōstra dederūt.
Flebat: opemq; tuam frustra Phillyrius heros
Delphice poscebat: nam nec rescindere magni
Iussa Iouis poteras: nec si rescindere posses.
Tunc aderas: Elim Messeniaq; arua colebas.
Illud erat tempus: quo te pastoria pellis
Texit: onusq; fuit baculus siluestris oliuæ.
Alterius dispar septenis Phystula cannis.
Dūq; amor ē curæ: dū te tua phystula mulcet:
Incustoditæ pylios memorantur in agros
Processisse boues: uidet has Atlantide Maia
Natus: & arte sua siluis occultat abactas.
Senserat hoc furtum nemo: nisi notus in illo
Rure senex: Battum uicinia tota uocabat.

pecorum fures. Nelei. Pater Nestoris fuit Neleus rex pyli. Est autem Syneresis duarum uocalium in una: Sic Virgilius. Et furias Aiacis oilei. Seduxit. Seorsum duxit. Interdum significat decepit. Neu nulla gratia. & ut aliqua gratia facto tuo referatur. Rependatur. referatur. Ioue natus. Mercurius iouis & maiæ filius. Et uersa pariter cum uoce figura. hoc est. una cum uoce mutata figura ne agnosceretur. Furtoq; silentia deme. hoc est: furtum indica. Atlantiades. Mercurius nepos Atlantis ex maia. Me mihi. Repetitio eiusdem dicti irato conueniens.

Diuitis hic saltus hærbosaq; pascula Nelei
Nobiliumq; greges custos seruabat æquarum
Hunc timuit: blandaq; manu seduxit: & illi
Quisquis es hospes ait: si forte arméta reqret
Hæc aliquis: uidisse nega. neu gratia facto
Nulla rependat: nitidam cape præmia uaccã.
Et dedit. accepta uoces has reddidit hospes.
Tutus eas: lapis iste prius tua furta loquetur.
Et lapidem ostendit. simulat Ioue natus abire.
Mox redit: & uersa pariter cum uoce figura:
Rustice uidisti si quas hoc limite dixit
Ire boues: fer opem: furtoq; silentia deme.
Iuncta suo pariter dabitur tibi fœmina tauro:
At senior: postq̃ merces geminata: sub illis
Montibus inquit erãt: & erãt sub mõtibus illis
Risit Atlantiades: & me mihi perfide ꝓdis:
Me mihi ꝓdis ait: periuraq; pectora uertit
In durum silicem: qui nunc quoq; dicit index:
Inq; nihil merito uetus est infamia saxo.
Hinc se sustulerat paribus Caducifer alis.
Munichiosq; uolãs agros: gratamq; Mineruæ
Despiciebat humum: cultiq; arbusta Licæi.
Illa forte die castæ de more puellæ
Vertice supposito festas in Palladis arces
Pura coronatis portabant sacra canistris.
Inde reuertentes deus aspicit ales: iterq;
Nõ agit in rectum. sed in orbem curuat eundẽ.
Vt uolucris uisis rapidissima miluius extis.
Dum timet: & densi circunstant sacra ministri
Flectitur in gyrum: nec longius audet abire:
Spemq; suam motis auidus circunuolat alis.
Sic super actæas agilis Cyllenius arces
Inclinat cursus: & easdem circinat auras.
Quanto splendidior q̃ cætera sidera fulget
Lucifer: & quanto q̃ lucifer aurea phœbe:
Tanto uirginibus præstantior omnibus Herse
Ibat: eratq; decus pompæ comitum suarum
Obstupuit forma Iouæ natus: & æthere pẽdẽs
Nõ secus exarsit: q̃ cum balearica plumbum
Funda iacit. uolat illud: & incandescit eundo:

Index.

Index. lapis est quo utimur ad aurum argentumq; ꝓbandum. Nihil merito: lapis enim nihil mali cõmisit. Hinc se sustulerat. Aglauri filiæ Cecropis Athenarum regis mutationem í saxum superiori transformationi connectit. Mercurius enim post Battum in lapidẽ conuersum forte inter uirgines Atheniẽsium sacra mineruæ celebrantes: uidit Hersen Cecropis filiam omniũ formosissimam: qua cum aliter potiri nõ posset: Aglaurum illius sororem rogauit ut sibi opẽ ferret. Ea operam suã pollicetur: dum sibi pecunia tribuatur. Id cum rescuisset Pallas: ob cistã quoq; apertam irata in qua Erichthonium clauserat ei inuidiam immisit: qua impedita: cum Mercurio repugnaret ne Herse amata frueretur: in saxũ ab eo fuit conuersa. Caducifer. Mercurius caduceum ferens: est enim Caduceus Virga Mercurii: qua pax significabatur. Vnde caduceator legatus dicitur pacem petens: ut scribit Pompeius Cato. Caduceatori nemo homo nocet. Munichios agros. Atticos. Munichia náq; portus ẽ Atticæ a monycho dicta. Vnde tẽplum Munichiæ Dianæ. Gratam humum Mineruæ. Periphrasis est Atticæ terræ: quæ Mineruæ gratissima est. Nam ut Pausanias ait: tota urbs Athenarum & ager Mineruæ est Sacer. Licet enim alios quoq; deos colere instituerint: Palladem tamẽ uenerantur: cuius simulacrum: quod in arce est consecratum: de cælo fertur cecidisse. Arbusta: arbores.

Aglauros in saxum

Munichia

Lycei. Montis Arcadiæ. Coronatis canistris. Canephoria ea sacra uocata sunt: quod in canistris ferentur: uirgines etiam Canephoræ dicebãtur. Deus ales. Mercurius citus. Omnium náq; Planetarum uelocissimus est: celerrimeq; suũ conficit cursum. Vt uolucris. Hac similitudine Poeta ostendit quo modo in orbem Mercurius uolaret: ut diutius aspectu Herses amatæ frueretur. Miluius: auis est rapax quæ in gyrum uolat. Rapidissima. Rapacissima. Dum timet ministros exta custodientes. In gyrum: in orbẽ & circuitum. Super actæas arces. Athenienses. Acte náq; Attica dicta est quod fere tota sit littoralis: ακτη náq; litus interpretatur. Inclinat cursus: conuertit uolatus. Circinat circundat. Est autem Circinus instrumentum: quo circuli apte conficiuntur. Quãto splendidior. Quanta pulchritudine fuerit Herse a mercurio amata apte his comparationibus poeta ostendit. Nõ secus exarsit. Non aliter amore est inflamatus.

Canephoria
Canephoræ

Balearica funda: qua Balearium insularũ incolæ maximæ utuntur. Baleares autẽ insulæ sunt duæ Hispaniæ adiacentes: quarum incolæ optimi sunt funditores. Plumbum: Plumbeam pilam. Incandescit: Ignescit: Liquescit.

Vertit iter. Conuertit ac mutat iter Mercurius. Cũ enim esset in cælum iturus in terras descendit. Cælo relicto. Quo iter & uolatum direxerat. Nec se dissimulat. Nec se occultat esse Mercurium. Tanta est fiducia formæ. Acclamatio est causam continens: cur se non dissimularet Mercurius: Adeo nãq; formosus erat: ut nulla occultatione opus foret. Quæ q̃q̃ iusta est. Fiducia formæ & pulchritudinis subaudiatur. Permulcetq; comas. Pectit capillos. Clamydẽ Collocat. Ita inquit componit clamydem ut apte ex omni parte pendeat. Clamys autem aliis uestibus superimponebatur. Vt limbus totusq;. hoc est: ut limbus aureus totus appareat. Est enim εμδιαδυο. idest unum i duo diuisum: quã figuram imperiti endiadin uocant. Cum endiadis: nec græca nec latina uox sit. Vt teres: recta est autem: Caducei periphrasis: quo Mercurius dat somnos: adimitq; & lumina morte resignat. Vt etiam Virgilius canit. Tersis plantis. Pulchris pedibus. Talaria antẽ sunt Mercurii alata calciamenta. Pars secreta domus: Interiorem partem domus Cecropis describit in aqua Thalami filiarum erant. Ebore & testudine. Nõ solum ebore: sed etiam testudinum crustis thalami ornabantur: q̃uis testudo ædificium quoq; concameratum significet: qua in significatione si acciplamus eburneam testudinem intelligemus.

Testudo

Atlantis Pleionesq; nepos. Mercurius. Pleione autem uxor Atlãtis fuisse memoratur. Vnde Pleiades fuere cognominatæ. Iupiter ipse. Qui rex est & deorum & hominum. Abdita: secreta. Erichthonium in cista clausum ut uidimus. Interea tectis excedere cogit. Interim inquit dũ aurum afferret: cogit Mercurium Aglauros excedere & exire domo. Dea bellica: Pallas quæ & Bellona dicitur. Torui luminis orbes. Toruos oculos quales iratis esse solent. Aegida concuteret. Aegis munimentum ẽ pectoris aereum habens in medio gorgonis caput: quo & Pallas & Iupiter uti solent. Subit. in mentem uenit.

Hanc. Aglauron. Profana manu. Impia. scelesta. Sine matre. Quod ut paulo ãte diximus: Erichthonius ex solo semine Vulcani: quod i terram cecidit: cum ui cum Pallade coire uellet uatus est. Lemniacam stirpem. Erichthonium filium Vulcani: qui in Lemnum insulã e cælo cecidit. Ingratãq; deo fore: ob petitam pecuniam:

Ingratamq; sorori. Quia auaritia illam Mercurio prostituebat. Protinus inuidiæ primum inuidiæ domum describit poeta. deinde inuidiã ipsam. Est autem inuidia dolor ex aliena prouenient fœlicitate. Differt ab inuidentia quod ea non solum ad eum qui inuidet: sed etiam ad cũ cui inuidetur referri potest. Inuidentia uero i eũ demum cadit qui inuidet. Nigro tabo. Nigra sanie. Diptoton autem est nomen & duorum casuum. Nam tabi & tabo solum inueniũtur. Antri. Speluncæ. Abdita: abscondita ignaui frigoris: ab effectu quod ignauos & pigros efficiat.

Inuidia
Inuidentia

Inuidie domus
Diptoton.

Bello metuenda uirago. Periphrasis est palladis: quæ a latinis Bellona uocatur: quod in bello maxime sit timenda. Neq; enim succedere tectis fas habet. hoc est Palladi ut quæ est dea: non licet Inuidiæ domum ingredi. Extrema cuspide. Vltima cuspidis parte. Pallas nãq; hastam gestare memoratur.

Bellona

Et quos nõ habuit: sub nubibus inuenit ignes
Vertit iter: cæloq; petit diuersa relicto:
Nec se dissimulat. tanta est fiducia formæ:
Quæ q̃q̃ iusta est: cura tamen adiuuat illam.
Permulcetq; comas chlamidẽq; ut pẽdeat apte
Collocat: ut lymbus totumq; appareat aurum.
Vt teres in dextra qua somnos ducit & arcet
Virga sit. ut tersis niteant talaria plantis.
Pars secreta domus ebore & testudine cultos
Tres habuit thalamos quorũ tu pãdrose dextrũ:
Aglauros læuum: medium possederat Herse:
Quæ tenuit læuum: uenĩẽtem prima notauit
Mercurium: nomenq; dei scitarier ausa est:
Et causam aduentus. cui sic respondit Atlantis
Pleionesq; nepos. ego sum qui iussa per auras
Verba patris porto. pater est mihi Iupiter ipse.
Nec fingam causas. tu tantum fida sorori
Esse uelis: prolisq; meæ matertera dici.
Herse causa uiæ est. faueas oramus amanti.
Aspicit hunc oculis iisdem qbus abdita nuper
Viderat Aglauros flauæ secreta Mineruæ:
Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
Postulat. interea tectis excedere cogit.
Vertit ad hãc torui dea bellica luminis orbes:
Et tanto penitus traxit suspiria motu:
Vt pariter pectus positumq; in pectore forti
Aegida concuteret. subit hanc arcana profana
Detexisse manu tum cum sine matre creatam
Lemniacam stirpem contra dara fœdera uidit.
Ingratamq; deo fore iam: ingratamq; sorori:
Et ditẽ sumpto: quod auara proposcerat: auro.
Protinus inuidiæ nigro squallentia tabo
Tecta petit. domus est imis in uallibus antri
Abdita: sole carens: non ulli peruia uento:
Tristis: & ignaui plenissima frigoris: & quæ
Igne uacet semper: caligine semper abundet.
Huc ubi peruenit bello metuenda uirago:
Cõstitit ante domũ (neq; enim succedere tectis
Fas habet) & postes extrema cuspide pulsat.
Concussæ patuere fores. uidet intus edentem

Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum
Inuidiam: uisaq; oculos auertit. at illa
Surgit humo pigre: semesarumq; relinquit
Corpora serpentum: passuq; incedit inerti.
Vtq; deam uidit formaq; armisq; decoram
Ingemuit: uultumq; deæ ad suspiria duxit.
Pallor in ore sedet: macies in corpore toto:
Nusq̄ recta acies: liuent rubigine dentes.
Pectora felle uirēt: lingua est suffusa ueneno.
Risus abest: nisi quem uisi fecere dolores.
Nec fruitur somno: uigilantibus excita curis.
Sed uidet ingratos: intabescitq; uidendo
Successus hominū: carpitq; & carpitur una
Suppliciumq; suū est: quāuis tamē oderit illā:
Talibus affata est breuiter Tritonia dictis.
Infice tabe tua natarum Cæcropis unam.
Sic opus est. Aglauros ea ē. haud plura locuta
Fugit: & impressa tellurem repulit hasta
Illa deam obliquo fugientem lumine cernens
Murmura parua dedit: successorūq; Mineruæ
Indoluit: baculumq; capit: quem spinea tortū
Vincula cingebant: ad opertaq; nubibus atris
Quacūq; ingreditur florentia proterit arua:
Exuritq; herbas: & summa papauera carpit.
Afflatuq; suo populos urbesq; domosq;
Polluit: & tandem Tritonida conspicit arcem
Ingenijs opibusq; & festa pace uirentem.
Vixq; tenet lachrīas: quia nil lachriabile cernit.
Sed postq̄ thalamos intrauit Cæcrope natæ
Iussa facit: pectusq; manu ferrugine tincta
Tangit: & hamatis præcordia sentibus implet:
Inspiratq; nocens uirus: piceumq; per ossa
Dissipat: & medio spargit pulmone uenenum.
Neue mali causæ spatium per latius errent.
Germanā ante oculos: fortunatumq; sororis
Coniugiū: pulchraq; deum sub imagine ponit:
Cunctaq; magna facit: quibus irritata dolore
Cæcropis occulto mordetur: & anxia noctæ:
Anxia luce gemit: lentaq; miserrima tabe
Liquitur: ut glacies incerto saucia sole.
Felicisq; bonis aliter non uritur Herses.
Quam cum spinosis ignis supponitur herbis.
Quæ neq; dāt flāmas. leniq; tepore cremant.

Vipereas carnes. Viperearuq; sic qd ui patiāt: sunt appellatæ. Inuidiam. Eleganti Phantasia Inuidiæ & corpus & figuram humanā & actiones attribuit. Ea uero omnia describit quæ inuidis inesse solent. Visaq; oculos auertit: a uisa inquit inuidia Pallas oculos auertit ne diutius illam spectaret. Corpora. Carnes. Vultumq; deæ suspiria duxit. Ordo est & sensus: & ad uultū deæ suspiria traxit. Cum enim uultum deæ uidisset hylarem: inuidia dolore affecta suspirauit. — Inuidie descriptio

Nusquā recta acies. Oculorum intelligatur. Inuidi nāq; non recto sed obliquo utuntur uisu. Liuent. Iuidi & nigri sunt. Suffusa. Perfusa. Infecta. Nisi quem uisi fecere dolores: nō ipsius sed aliorum. Inuidi nāq; alienis & malis gaudēt & bonis dolent. Nec fruitur somno: nec dormire potest. Excita. concita: stimulata. Vigilantibus curis: ab effectu curæ dicuntur uigilantes: quod hominem uigilare cogant neq; dormire patiantur. Sed uidet ingratos: non gratos ac sibi displicentes. Intabescit. Paulatim consumitur. Carpitq; & carpitur una. Simul iquit & ledit & leditur. Suppliciumq; suum est. hoc est: sibiipsi est supplicium. Inuidus eni seipsum semp rodit paulatimq; consumit. Quāuis tamē. ordo est. Quāuis oderit illam: talibus tamen ē allocuta. Tritonia Pallas a tritonide palude: apud quā primū apparuisse fingitur. Tritonia fuit cognominata. Infice tabe tua. hoc ē: ueneno tuo inquina ac imbue. Breuem autem iccirco Palladi attribuit orationem poeta: ut significet deam inuidiæ aspectum diutius ferre non potuisse.

Et impressa tellurē repulit hasta. Hoc ex uulgari opinione dicitur. Neq; enim tellus cum sit immobilis repelli potest: quāuis uulgo uideatur.

Obliquo lumie: obliqs oculis: qualibus iuidi aspicere successus aliorū solent. Successorumq; Mineruæ indoluit. Archaismos est: hoc est. antiqua locutio. Nunc enim successibus dolere dicimus. Proterit: psternit. Ea autem describit poeta: quæ inuidorū oculi efficere creduntur.

Tritonida arcem. Athenarum arcem Palladi dicatam. Posuit autem patronymicū pro possessiuo. Ingenijs propter multitudinem præstantissimorū & artificum: & oratorū: & phylosophorū hoc dicit. Et festa pace. ab effectu. Nam tēpore pacis festa celebrantur. Virentē. florentem.

Ferrugine. ferri erugo ferugo uocatur. Præcordia. Venæ sunt cordi præiacentes: præcordia quæ curarum sedes esse dicūtur. Hamatis sentibus: recuruis spinis: qualis est hamus. Est autē nomen participio simile hamatus: ut galeatus. — Præcordia

Piceum. nigrum. Neue mali causæ: hoc est. Ne causæ doloris longius absint: efficit ut felicitatem sororis semper ante oculos cum maximo dolore & cruciatu habere uideatur. Cæcropis. Aglauros Cæcropis filia: est enim nomen patronymicum fœmininum. Mordetur. Cruciatur.

Liquitur. liquescit atq; ut nix ad solem consumitur. Lenta tabe: corruptione quæ paulatim fit. Incerto sole. debili ac parum uehementi sole. Leni tepore. exiguo calore.

Sæpe mori uoluit:ne quicq̃ tale uideret.
Sæpe uelut crimen rigido narrare parenti.
Deniq; in aduerso uenientem limine sedit:
Exclusura deum:cui blandimenta precesq;
Verbaq; iactanti mittissima:desine dixit:
Hinc ego me non sum nisi te motura repulso.
Stemus ait pacto uelox Cyllennius isto:
Cælatasq; fores uirga patefecit.at illi
Surgere conanti partes quascũq; sedendo
Flectitur:ignaua nequeunt grauitate moueri.
Illa quidem pugnat recto se attollere trunco:
Sed genuũ iunctura riget:frigusq; p ungues
Labitur:& pallent amisso sanguinæ uenæ.
Vtq; malum late solet immedicabile cancer:
Serpere:& illæsas uitiatis addere partes:
Sic letalis hyems:paulatim in pectora uenit:
Vitalesq; uias & respiramina clausit.
Nec conata loqui est:nec si conata fuisset:
Vocis habebat iter.saxum iam colla tenebat.
Oraq; duruerãt:signumq; exangue sedebat.
Nec lapis albus erat.sua mens infecerat illam.
Has ubi uerborum pœnas mentisq; prophanæ
Cedit Atlantiades:dictas a Pallade terras
Linquit:& ingreditur iactatis æthere pennis.
Seuocat hunc genitor.nec cãm fassus amoris
Fide minister ait iussorum nate meorum:
Pelle moram:subitoq; celer delabere cursu:
Q uæq; tuam matrem tellus a parte sinistra
Suspicit indigenæ sidonida nomine dicunt.
Hanc pete: quodq; ꝓcul mõtano gramĩe pasci
Armentum regale uides ad littora uerte.
Dixit:& expulsi iã dudum monte iuuenci
Littora iussa petunt:ubi magni filia regis
Ludere uirginibus tyrijs comitata solebat.
Non bene cõueniunt: nec in una sede morant̃
Maiestas & amor.sceptri grauitate relicta
Ille pater rectorq; deum: cui dextra trisulcis
Ignibus armata est:qui nutu concutit orbem:
Induitur faciem tauri:mixtusq; iuuencis
Mugit.& in teneris formosus obãbulat herbis.
Q uippe color niuis est:quã nec uestigia duri
Calcauere pedis.nec soluit aquaticus auster.
Colla totis extant. harmis palearia pendent.

Iactare — Iactanti.frustra dicenti: est enim iactare interdum inaniter loqui.Virgilius. Talia iactanti.Interdum ostẽtare. Desine dixit:me rogare subaudiatur. Velox Cyllenius. Mercurius a Cyllene Arcadiæ monte. Isto pacto: ut te hinc nõ moueas nisi me repulso. Nunq̃ aũt me hinc repellere poteris. Tu igitur hic semper maneas. Cælatas.sculptas atq; pictas. Ignaua grauitate.Scite epitheto distinxit. Nam est etiã grauitas honesta. Partes quascũq;: In ꝑpositio subaudiatur: ut in quascũq; flectitur itelligamus. Describit aũt queẽadmodũ Aglauros in saxum fuit cõmutatã ac limini ianue:ubi sederat ita affixa: ut nũq̃ surgere potuerit. Illa quidẽ pugnat.Contẽdit conatur. Se attollere:se erigere. Recto trunco.

Truncus — Erecto pectore.Nam truncus ea pars corporis dicitur:quæ est intra collum & coxas. Riget rigida ac dura est facta. Malum cancer:morbus ẽ cancer:quod græci Carcinoma uocant :paulatĩ corpus rodens. Sic letalis hyems.Mortiferũ frigus.

Respiramina.Pulmonis respirationẽs. Signũ exangue.Statua sine sanguine & mortua.In statuam nãq; lapideã Aglauros fuit cõuersa. Sua mens ifecerat illam. Inuidorũ nãq; corpora sunt nigra:queẽadmodũ & mens nigra esse solet:& nocens. Infecerat:maculauerat. Mentisq; prophanæ: a factis ac religione remotæ. Dictas a Pallade terras Linquit. Periphrasis est athenarũ. Nam Athenæ απο της αθηνης. hoc est a Pallade dicuntur:Seuocat hunc genitor.Iupiter Europa Agenoris Phœnicũ regis filiæ amore captus Mercurio ab attica redeunti mandat:ut se q̃ primum in Phœniciam conferat: regisq; armẽta ad litus appellat. Ibi nãq; cũ alijs uirginibus Europam spatiari uiderat.Id uero cũ effecisset Mercurius: omni deposita maiestate iupiter i Taurũ se cõuertit:cuius dorsum post multas blãdicias Europa ascẽdere ausa:in Cretã p mare ab ipso Ioue

Iupiter, i taurum — est auecta.Seuocat:seorsũ uocat.Delabere.deorsũ labere atq; descẽde.

De ꝑpositio — De nãq; ꝑpositio i cõpositione interdũ auget.ut Deamore syre apud Terẽtiũ. Interdũ significat deorsũ: ut deuolo:demitto decurro & similia. Quæq; tuã matrẽ tellus.Periphrasis ẽ Phœniciæ: q̃ a parte sinistra septẽtrionẽ uersus subijcitur Pleiadibus: quarũ una est Maia Mercurij mater. Suspicit sursum aspicit:Interdũ suspicere mirari significat. Indigene.Inde geniti incole. Sidonida.Sidoniã: Patronymica nãq; forma ꝓ possessiua ac potius ꝓpria est usus poeta.

Phœnicia uñ sydonia — Nã Sidon urbs ẽ Phœniciæ. Vnde Phœnicia ipsa Sidonia uocatur. Dixit & expulsi.Mira celeritate ac dicto citius Iouis mãdata executus est Mercurius. Iãdudũ:quã ꝑmũ Virgibus Tyrijs.Ty

Tyrus unde — rus a Tyro phœnicis filio dicta: & isula & urbs ẽ Phœniciæ:Sidoni uicia. Nõ bene cõue.Nõ decet inqt grauẽ uirũ amori indulgere:quã ob cãm se in taurũ Iupiter cõuertit ut cõmodius uirgine amata potiretur. Ille pa.rect deũ. Emphasis est. Plus enĩ q̃ eloq̃tur significat.hoc est. Ille potẽtissimus q̃ oĩbꝰ ꝑest:q oĩum ẽ eã. Trisulcis ig.fulminibꝰ quorũ triplex ẽ effectũs.Afflãt.n.scidũt & urũt.

Colla to.ex.Pulcherrimũ.Describit taurũ in quẽ Iupit̃ ẽ mutatus.Toris:pulpis. Ext.eminẽt. Pal.

pelles crassiores ab armis colloq; boum pendentes paleana dicũtur. Nec formidabile lumẽ: nec truces inquit erant oculi tauri illius. Sed quáuis mitẽ Eleganter puellæ naturá exprimit. Timidæ naq; solẽt esse puellæ. Et dũ ueniat: donec fruatur sperata concubitus uoluptate. Vix ah uix cætera differt. Cum difficultate inquit concubitum differre potest in alium tempus. Et núc alludit: ad ludentem puellam ludit. Vt enim arridere est ad ridentem ridere: sic alludere est ad ludentem ludere. Interdum alludere est obscure aliquid significare. Impediẽda. liganda. Falsa uestigia. simulatos pedes: non enĩ erát tauri pedes: sed falsi atq; simulati. Sensim. Paulatim. Mediuq; p æquora ponti. Aequor ab æquo deriuatũ tam de cápo q̃ de mari dicitur. Virgilius. At prius ignotũ ferro q̃ scindimus æquor. Pro mari aũt ponitur æquato: quod uentis nõ ẽ cõmotũ. Pauet hæc. timet. Virginis aũt naturá expressit. Virgines natura sunt timidæ. Ablata. Asportata a Ioue in taurũ cõuerso. Respicit. Retro aspicit. Caput. n. ad littus conuertebat. Dorso. Tergo. Sinuantur. Flectũtur Curuátur tumescũt. in sinus. Flamine. uento.

Alludere

Aequor

Cornua parua quidẽ: sed quæ cõtẽdere posses
Facta manu: puraq; magis perlucida gemma.
Nullæ in fronte minæ: nec formidabile lumen.
Pacem uultus habet. miratur agenore nata
Quod tam formosus: q; prœlia nulla minetur.
Sed q̃uis mitem metuit contingere primo:
Mox adit: & flores ad candida porrigit ora:
Gaudet amans: & dũ ueniat sperata uoluptas
Oscula dat manibus: uix ah uix cætera differt.
Et nunc alludit: uindiq; exultat in herba.
Nunc latus in fuluis niueum deponit harenis.
Paulatimq; metu dempto mõ pectora præbet
Virginea palpanda manu: modo cornua sertis
Impedienda nouis ausa est quoq; regia uirgo:
Nescia quem premeret: tergo considere tauri.
Tum deus a terra siccoq; a littore sensim
Falsa pedum primo uestigia ponit in undis.
Inde abit ulterius: mediĩq; per æquora ponti
Fert prædam. pauet hæc: littusq; ablata relictũ
Respicit: & dextra cornu tenet: altera dorso
Imposita est. tenues sinuantur flamine uestes.

P. Ouidij Naso. methamor. Liber tertius.

Amq; deus posita fallacis imagine tauri
Se confessus erat: Dictæaq; rura tenebat.
Cum pater ignarus raptam perquirere Cadmo
Imperat: & pœnam; si non inuenerit: addit
Exilium: facto pius & sceleratus eodem.
Orbe pererrato (quis enim deprendere posset
Furta Iouis?) profugus patriamq; iramq; parẽtis
Vitat Agenorides: Phœbiq; oracula supplex
Consulit: & quæ sit tellus habitanda requirit.
Bos tibi Phœbus ait solis occurret in aruis
Nullum passa iugum: curuiq; immunis aratri.
Hac duce carpe uias: & qua requieuerit herba
Mœnia fac condas: Bœotiaque illa uocato.

Raphaelis Regii i tertium metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

i Amq; deus posita. Húc quoq; librũ tam cõcine cũ supiore cõnectit poeta: ut mutationẽ dentiũ Martii serpẽtis i uiros armatos ex priore fabula educere uideatur. Agenor náq; Europæ pater amissam filiá putás Cadmo mádauit: ut aut eam iueniret: aut domũ nõ rediret. Cadmus uero cũ fere totũ terraꝵ orbem pagrasset neq; sororẽ usq̃ iuenitet: Apollinẽ consuluit ubi cõmode habitare posset. Cui Apollo respõdit: ut uaccam sibi oblatá sequeretur: ac ubi ea qesceret: urbẽ ædificaret Bœotiáq; απο Της Βοοσ hoc est a boue appellaret. Cadmus igitur templo egressus uaccá est consectatus: quæ cum fessa pcubuisse: locũ esse condẽdæ urbi sibi assignatũ cognouit. Ioui igitur sacrificaturus ad auiẽdas aquas e uicino fonte socios misit. Ipsi uero a dracone correpti cũ nõ redirẽt: Cadmus ipse pfectus: & uastũ draconem interfecit: & palladis monitu eius dẽtes seminauit: ac terra obruit: ex qua statim hoĩes armati sunt nati: q se inuicem oẽs pter qnq; interfecerunt. Fallacis tauri. Falsi & simulati. Se cõfessus erat. Se manifestarat Iouem esse. Dictæa arua. Cretẽsia. Nam dicte mons est Cretæ a Dicte nympha cognomiatus. in Creta autem Iupiter regnauit. Cũ pater. Agenor Beli filius. Facto pius & sceleratus eodem. Pius qdem quærendo filiá fuit Agenor. Sceleratus aũt filio exiliũ indicendo. Orbe pererrato. Peruagato: ẽ autem participiũ cõtra grámatices rõnem formaꝵ. Insoluta náq; oratione diceret. Postq̃ p totũ terraꝵ orbẽ errauit. Quis. n. deprẽdere posset. Parenthesis cám continens cur Cadmus in patriam nõ redierit. Neq; enĩ Europam sororẽ a Ioue raptá iuenire potuit. Cũ Iouis furta non possint ab hoĩe dephendi. Vitat Agenorides. cadmus Agenoris filius. Agenor aũt fortis contumax & supbus interptatur. Solis desertis. Immunis expers q̃ nunq̃ traxerit aratrũ. Carpe uias. uade Perge. Bœotiaq; illa uocato. απο Της Βοοσ: ut paulo ante diximus. Bœotia fuit cognominata Apollinis oraculo ita mandante. Tametsi qdam: ut refert Stephanus: a bœoto Itoni filio Deucaliõis & pyrrhæ abnepote Nicocra-

Bœotia uñ:

Cadmus bœotie cõditor

Dicte mons unde.

Agenor

tes aũt a Bœoto Neptuni & Arnes filio Bœotiã denominatã uelint. Bœotõn uero appellarunt pastores: quod ĩ boum paternaæ stercoribus puer uolutaret ut Euphorion scribit. Sed Ouidius ut dixi: eoꝝ sequtur opinionẽ q a boue Cadmi duce cognominatã uolũt. Sola uero bœotia ex oĩbus grecæ regiõibus ad tria maria uersus dispositos cultores habet. Alii nãq; Peloponesum Siculũq; & Adriacũ sinũ respiciunt. Alii ad Aegyptũ Cyprũq; & alias ĩsulas sunt cõuersi. Alii Euripũ ac Macedoniæ Thesaliæq; mare spectãt. Boetia q̃dẽ legitur: sed cũ græci per o ι & ω magon Βοιωτίαν scribant: mirandũ ẽ latinos Bœotiã quoq; non pnũciare: cũ psertim & syllabæ quantitas & carminis tõ græcoꝝ exposcat orthographiã: q̃re cũ œ diphthogo bœotiã a nobis quoq; contẽderim esse scribendũ. Illud obiter admonuerim eum q uulgo boetius uocat: Viꝝ oĩ doctrinæ genere pstantem: Boethũ a noĩe prisci phylosophi: q auxiliator trãsferri põt eẽ appellandũ. Cadmus aũt ut Strabo scribit. Arcẽ Cadmeã ædificauit cui Thebæ ab ipsius posteris adiectæ fuerunt. Castalio antro. Spelũca Delphici oraculi. Castalius fons ẽ Parnasi musis sacer a uirgie castalia dictus. q̃ cũ apollinẽ se amantẽ fugeret: e monte cadens in fontẽ sui noĩs fuit cõmutata.

Castalius fõs unde:

Nullũ seruitii signũ. hoc est. q̃ nullũ iugũ passa erat. Seruitiũ aũt interdũ seruitutẽ: interdũ seruorum multitudinẽ significat. Presso gressu. repsso & tardo: ne anteiret sequt uaccã. Legit. Trãsit. Vestigia signi pedũ uaccæ. Iã uada Cephisi. Fluuius ẽ Bœotiæ Cephisus. Panopes. arua. Panope urbs fuit Phocidis a Panopeo phoci filio appellata. Vñ panopeus trisyllabũ gẽtile nomen. Stetit. Substitit. Mugitibus ipu. aur. Mugitus ĩ aerẽ emisit. Comites. Cadmũ cum sociis. Agit gra. apollini. Sylua ue. sta. Erecta erat. Nulla uiolata securi. Quæ nũq̃ fuerat cæsa. Humilẽ arcũ. depressũ. Martius ang. Marti dicatus ac bellicosus. Cristis & au. Cristis aureis. Horrẽdũ aũt describit draconẽ. Præsignis. Insignis. notabilis.

Panope uñ:

Serpentis descriptio

Igne mi. oc. rubore oculi fulgẽt. Tumet. Inflatũ ẽ & repletũ. Tresq; mi. lin. Serpẽtibus lõgissimã ac trisulcã linguã esse Pli. scribit: eoq; tres linguas habere uidẽtur. Micant. Saliũt & celeriter mouẽtur. Stãt. Horrẽt. Tyria de gẽ. pf. Cadmi socii q de phœnicia: ubi ẽ Tyrus uenerãt. Infausto gradu. Infelici passo: oẽs. n. a dracõe illo necati sunt. Vrna. uas ẽ hauriẽdæ aq̃ accõmodatum ab urinãdo dictũ: q̃d ĩ puteis submergat. Ceruleus ser. Niger & pp hoc horrẽdus. Effluxere uñ ma. Vrna aqs plena e manibus ministroꝝ timore Draconis illius excidit: ẽ eni methonimia. Cõtentũ nãq; pro cõtinẽti positũ ẽ. Sãguisq; relĩqt cor. Ministros ex palluisse metu serpẽtis poeta significat. Nexibus. nodis. Orbes: speras: q̃s serpentes cauda efficiunt. Sinuatur: contrahitur: curuatur: flectitur. Tantoq; est corpore. Tã magnus inqt erat ille serpens. quantus est is q inter duas ursas ĩ cælo spectatur. Est aũt tantus ut fluuius esse uideatur: Vt Virgi. scribit. Maximus hic flexu sinuoso elabitur anguis. Circũ perq; duas in morẽ fluminis arctos. Arctos oceani metuẽtes æquore tingi. Geminas arctos. Duas & similes ursas. Phœnicas. Cadmi comites phœnices aq̃tũ missos. Est eni græcus accusatiuus. Funesta ta. ue. Mortifera ueneni corruptiõe & sanie. Fecerat exiguas. Iam inqt meridies erat. exiguæ eni in meridiæ solent esse umbræ: quo tẽpore sol est altissimus. Vestigat. per uestigia inquirit.

Vix bene Castalio Cadmus descenderat antro:
Incustoditam lente uidet ire iuuencam:
Nullum seruitii signum ceruice gerentem.
Subsequitur: pressoque legit uestigia gressu.
Auctoremque uiæ Phœbũ taciturnus adorat.
Iam uada Cephisi panopesque euaserat arua:
Bos stetit: & tollens speciosam cornibus altis
Ad cælum frontem mugitibus impulit auras.
Atq; ita respiciens comites sua terga sequentes
Procubuit. teneraq; latus submisit in herba.
Cadmus agit grates: peregrinæq; oscula terræ
Figit: & ignotos montes agrosq; salutat:
Sacra Ioui facturus erat. iubet ire ministros:
Et petere e uiuis libandas fontibus undas.
Sylua uetus stabat nulla uiolata securi:
Et specus in medio uirgis ac uimine densus:
Efficiẽs humilem lapidum compagibus arcũ
Vberibus fœcundus aquis. ubi cõditus antro
Martius anguis erat cristis præsignis & auro.
Igne micãt oculi: corpus tumet omne ueneno:
Tresq; micãt linguæ. triplici stãt ordie dentes.
Quem postq̃ Tyria lucum de gente profecti
Infausto tetigere gradu: demissaq; in undas
Vrna dedit sonitũ: longo caput extulit antro
Cæruleus serpens: horrendaq; sibila mis[illegible]
Effluxere undæ manibus: sanguisq; re[illegible]
Corpus: & attõitos subitus trẽor occup[illegible]artus
Ille uolubilibus squamosos nexibus or[illegible]
Torquet: & immenso saltu sinuatur in arcus.
At media plus parte leues erectus in auras
Despicit omne nemus: tãtoq; ẽ corpore: quãto
Si totum spectes: geminas qui separat arctos
Nec mora phœnicas siue illi tela parabant.
Siue fugã: siue ipse timor prohibebat utrunq;:
Occupat hos morsu longis complexibus illos
Hos necat afflatu: funesta hos tabe ueneni.
Fecerat exiguas iam sol altissimus umbras.
Quæ mora sit sociis miratur Agenore natus.
Vestigatq; uiros, tegimen direpta leonis

Pellis erat. telum splendenti lancea ferro:
Et iaculum: teloq; animus præstantior omni.
Vt nemus intrauit: lætataq; corpora uidit:
Victoremq; supra spatiosi corporis hostem
Tristia sanguinea lambentem uulnera lingua
Aut ultor uestræ fidissima corpora mortis
Aut comes inquit ero. dixit: dextraq; molarem
Sustulit: & magnum magno conamine misit
Illius impulsu cum turribus ardua celsis.
Mœnia mota forēt: serpens sine uulnere mansit
Loricæq; modo squammis defensus & atræ
Duricia pellis ualidos cute reppulit ictus:
At non duricia iaculum quoq; uicit eadem:
Quod medio lentæ spinæ curuamine fixum
Constitit: & totum descendit in ilia ferrum.
Ille dolore ferox caput in sua terga retorsit:
Vulneraq; aspexit: fixumq; hastile momordit:
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem:
Vix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus hæsit.
Tum uero postq; solitas accessit ad iras
Causa recēs: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; pestiferos circūfluit albida rictus:
Terraq; rasa sonat squāmis: quiq; halitus exit
Ore niger Stygio uitiatas inficit herbas.
Ipse modo immensum spiris faciētibus orbem
Cingitur. interdum longa trabe rectior extat
Impete nūc uasto ceu concitus imbribus amnis
Fertur: & obstantes perturbat pectore syluas
Cedit Agenorides paulum: spolioq; leonis
Sustinet incursus: instantiaq; ora retardat
Cuspide prætenta. furit ille: & inania duro
Vulnera dat ferro: figitq; in acumine dentes.
Iamq; uenenifero sanguis manare palato
Cœperat: & uirides aspergine tinxerat herbas.
Sed leue uulnus erat: quia se retrahebat ab ictu:
Læsaq; colla dabat retro: plagamq; sedere
Cedendo arcebat: nec longius ire sinebat.
Donec Agenorides coiectum in guttura ferrū
Vsq; sequens pressit: dum retro quercus eunti
Obstitit: & fixa est pariter cum robore ceruix.
Pondere serpentis curuata est arbor: & imæ
Parte flagellari gemuit sua robora caudæ.

Lætata. leto data: extincta. Nomen est partici pio simile a leto quod mortem significat. decli natum. Spatiosi corporis: uastissimi Sanguinea lingua. Rubra & Sanguine infecta. Aut ultor: aut inquit Cadmus uestrā mortem ulciscar o fidissimi Socii: aut una uobiscum moriar. Letum

Fidissima corpora. o fidissimorum sociorum cadauera. Molarem. lapidem tam magnū ut ex eo mola confici possit. Molares enim lapides dicuntur ex qbus molæ conficiuntur. Magno conamine: magno ipetu. Illius impulsu: q uastus q; dura pelle fuerit ille serpēs aperte ex hac hyperbole colligitur: simul etiam q ualidus robustusq; ac psenti aio foret Cadmus facile cognoscitur. Qui enim molarē lapidem e terra tollit: tantoq; conatu iacit ut turris concuti possit: is nimirum maximis uiribus est iudicandus. Emphasis est igitur hoc loco: per quā plus intelligitur q dicatur. Validos ictus: ualide & fortiter illatos. Molaris

Vicit. repulit. Tunc enim iacula uinci dicuntur cum repelluntur. Lentæ spinæ: flexibilis dorsi. In ilia: in intestina. Labefecit. labare fecit.

Ferrū tamen ossibus hesit: iaculi iquit ferrum ossibus infixum remansit. Solitas ad iras. Ad consuetā rabiem. Accessit adiuncta fuit. Cā recens uulnus a Cadmo illatum. Pestiferos rictus: uenenata ora. Albida: alba. Rictus: ora.

Ore stygio: uenenato: qualis est styx inferorū palus. Inficit: maculat polluit: inquinat. Ipse modo imensum: interdum inquit isperas & maximum orbem contrahitur: Interdum in longitudinem extēditur. Eleganter autem ut omnia serpentis uulnerati naturam effingit poeta. Impete pro impetu metri causa interdum poetæ impete utuntur. Fertur. Ruit. Perturbat. Prosternit. Spolioq; leonis. Pelle leonis. Cuspide prætenta. Obiecto iaculi ferro. In acumine: in cuspide. Manare: fluere Aspergine: aspersione sanguinis. Dabat retro. Trahebat retro. Plagamq; sedere: hoc est: cedēdo plagam in corpus descendere non permittebat. Longius ire: altius descendere in corpus. Vsq; sequens pressit. Eousq; sequens infixit donec quercus obstitit illi retro se a uulnere trahenti. Cum robore: cū quercus stipite. Pondere serpētis. ex hac quoq; Emphasi quantus fuerit ille serpens colligitur: cuius pondere quercus stipes fuerit curuatus. Gemuit. doluit. Rei autem inanimatæ sensum tribuit poeta Sua robora: suum truncum. Flagellari: percuti ac uerberari.

Spatium:Magnitudinem. Promptū. facile. Vir: a quo emissa fuerit subaudiatur. Et tu spectabere serpens. Nā Cadmus relicta Spynge uxore Hermioneq; Martis & Veneris filia accepta. ab Amphione & zeto fuit expulsus regno: & cū ad Illyrios cōfugisset ad senectutēq; peruenisset i serpentē dicit fuisse cōuersus. Rigebant. horrebant. Ecce uiri fautrix. Repentinū Palladis aduentū illa particula ecce significat. Motæ terræ. Aratæ. Serpentis dentes in hois armatos. Mortalia semina: hoīum semina nō frugū. Nā hoīes armati ex illis dētibus orti finguntur. Fide maius. parēthesis: qua significatur hoc esse fabulosum. Oēm nāq; fidē hoc exupat: hoīes armatos ex draconis dentibus esse natos. Primaq; de sulcis. Hastæ inquit primæ propter longitudinem e sulcis exire uisæ sunt. Est autē figurata locutio atq; poetica. Si eni esset ꝓsa oratio: hastæ apparuerunt diceretur. Tegmina mox capitū. Periphrasis est galeaę. Picto cono: crista picta uariis pēnarum coloribus. Existūt extant eminent extra terrā stant. Clypeata scutata nomē participio simile. Sic ubi. Pulchra similitudine declarat quo mō paulatim uiri illi armati sint nati. Sic īnqt nati sunt ut uidentur signa & imagines surgere cū aulæa parietibus affiguntur. Aulæa ab Aula Attali regis: ubi primū inuenta sunt: fuere uocata. Festis Theatris: in qbus ludi ac dies festi celebrātur: Theatra aūt cū ludi fiebant aulæis ornabantur. Dederat leto: īterfecerat. Subiti fratres: subito nati. Plangebat percutiebat. Nā cadētes terrā feriūt. Sidonius hospes. Cadmus phoenix. Iussam urbē. Thebas Boeotias: Phoebeis sortibus. Apollinis oraculis. Iā stabant Thebæ. Hæc iccirco narrantur: ut Actæonis in ceruū trāsformatio cōcinnius cū supiore fabula iungatur: Thebæ aūt fuerūt appellatæ a Thebæ ægypti urbæ amplissima unde Agenorē Cadmi patrē cū Phoenice fratre uenisse: atq; apud Tyrū & Sidonē regnasse auctor est Eusebius. Fuit ēt Thebæ urbs Lycie patria Andromaches Hectoris uxoris. de q̄ Oui. ipse libro de tristibus ꝑmo. Nec cruciere minus q̄ cū. Thebana cruentū Hectora Thessalico uidit ab Axe trahi. Alia quoq; ē urbs hoc noīe in Lucania ut scri. Pli. quarto naturalis hysto. Stabant: erectæ ex edificatæq; erāt. Soceri tibi Marsq; Venusq;. Vxorē nāq; Hermionē duxit Cadmus Martis Venerisq; filiā. Huc adde genus ꝓgeniē. De cōiuge tanta: quanta ē Hermione. Tot natos natasq;. Ex hermione qdem filias quattuor Semelē: Agauē: Autonoē Ino i lydoq; Cadmus sustulisse memoratur: Quos uero alios filios susceperit nusq̄ memini me legisse. Et pignora cara nepotes. Hi fuerunt Bacchus ex Semele & Ioue. Pentheus ex Agaue & Echione Actæon ex autonoe & aristæo. Learcus & Melicerta ex Ino & Athamante. Sed. s. ultima semp. snia est Solonis phi: qua Croesi lydor: regis diuitias sugillauit Cum. n. Croesus se foelicē esse iactaret: neminem ante supmū diem rectæ foelicē dici posse Solon admonuit: cuius sniæ quidem Croesus memor: cū a Cyro ꝑsarū rege foret captus rogoq; impositus Solonē appellauit dicēs:

Dum spatium uictor uicti considerat hostis:
Vox subito audita ē: neq; erat cognōscē ꝓptū
Vnde: sed audita ē. qd Agenore nate peremptū
Serpentem spectas? & tu spectabere serpens:
Ille diu pauidus pariter cum uoce colorem
Perdiderat: gelidoq; comæ terrore rigebant.
Ecce uiri fautrix superas delapsa per auras
Pallas adest: motæq; iubet supponere terræ
Vipereos dentes: populi incrementa futuri.
Paret & impresso sulcum patefecit aratro.
Spargit humi iussos mortalia semina dentes.
Inde (fide maius) glebæ coepere moueri:
Primaq; de sulcis acies apparuit hastæ.
Tegmina mox capitum picto nutantia cono.
Mox humeri pectusq;: onerataq; brachia telis
Existunt: crescitq; seges clypeata uirorum.
Sic ubi tolluntur festis aulæa theatris:
Surgere signa solēt: primūq; ostendere uultus:
Cætera paulatim: placidoq; educta tenore
Tota patēt: imo quæ pedes in margine ponūt.
Territus hoste nouo cadmus cape arma pabat
Ne cape de populo: quē terra creauerat: unus:
Exclamat: nec te ciuilibus insere bellis.
Atq; ita terrigenis rigido de fratribus unum
Comminus ense ferit. iaculo cadit eminus ipse.
Hic quoq; qui dederat leto: non longius illo
Viuit: & expirat modo quas acceperat auras:
Exemploq; pari furit omnis turba: suoq;
Marte cadunt subiti ꝑ mutua uulnera fratres.
Iamq; breuis uitæ spatium sortita iuuentus
Sanguineam tepido plangebat pectore matrē
Quinq; superstitibus: quoꝝ fuit unus echion
Is sua iecit humi monitu Tritonidis arma:
Fraternæq; fidem pacis petiitq;: deditq;.
Hos operis comites habuit Sidonius hospes.
Cum posuit iussam phoebeis sortibus urbem.
Iam stabāt Thebæ. poteras iam Cadme uideri
Exilio foelix. soceri tibi Marsq; Venusq;
Cōtigerant. huc adde genus de coniuge tanta:
Tot natos natasq; & pignora cara nepotes:
Hos quoq; iā iuuenes: sed scilicet ultima semp
Expectanda dies homini est: diciq; beatus
Ante obitum nemo: supremaq; funera debet.

o Solon Solon:ac si diceret: q̄ uera mihi dixisti. Cyrus uero cū eam accepisset sniam: Crœsum non solum liberauit. sed etiam in maxio honore habuit. Prima nepos. Actæon aristæi & autonoes filius uenando fessus cū opacum quæreret locū: forte ad fontē peruenit: ubi se Diana nuda cu comitibus abluebat quæ irata eū statim in ceruū mutauit: ne cui unquā se Dianā nuda uidisse iactare posset. hoc uero iccirco fictū est qa Actæō uenatiōi admodū fuit deditus totūq; patrimoniū canes alendo cōsumpsit. Sūmam aūt fabulæ primū describit poeta. deinde diffusius oīa aperit. Aliena cor. ceruina. Fortunæ cri. casu naq; offendit Dianā. Cæde sanguine. qđ. n. antecedit pro eo quod sequitur positū est. Contraxerat. corripuerat & abbreuiauerat. Meta utraq; oriente & occidente. Iuuenis Hyantius: Thebanus. Hyantes. n. populi sunt Bœotiæ: q & Hyantii appellantur. Hyātia etiā urbs ē Locrorū: unde Hyātius deriuat. Qui uero a fonte q nusq̄ inuenitur: uel ab Hya Atlātis filio hoc nomē deducūt: nō minus inepti sunt: q̄ q id putat esse aduerbiū cōparatiuū: ab hyate pricipio deriuatū. Lina ma. Retia sunt madefacta. Est aūt metonymia. Lina enī ex qbus retia conficiūtur p ipsis retibus ponūtur. Fortunāq; di. ha. sa. Prosperā subaudiamus. Croceis ro. Croceo & pulchro curru. A pte nāq; totū p synecdochen accipimus. Propositū re. op. Cras inqt Actæon adueniēte aurora ad uenationē redibimus. Distat idē. spatiū subaudiatur. Vt itelligamus solē ab utraq; terra æquali spatio distare atq; abesse ab oriēte & occidēte: p quod significat meridiē esse. Vtraq; terra. oriētali & occidētali. Vaporibus: feruoribus. Sistite op. præ. Stare facit: hoc ē psenti operi finē iponite. Intermit. la. Vsq; in diē sequētē uenandi laborē deponūt. Vallis erat: Topographia ē & uallis descriptio quo se Diana p meridiē cum suis comitibus cōferre solebat. Piceis: Picea arbor ē montana. Acuta cu. In acutū tendēte. Succinctæ: agilis & idustriæ. Cura. amor & uoluptas: erat. n. amœnissima uallis. Nemorale. nemoribus tectum. Pumice ui. Naturali. Pumex aūt lapis ē leuis: cauernosus: poliēdis rebus accōmodatus. Vñ pumicare: qđ ē pumice polire declinat. Et le. tof. Toffus lapis ē cauernosus. Duxerat. effecerat. Natiuū. naturalē. Tenui unda. Exigua aq̄. Succinctus. Circūdatus. Patulos. h. patētes ripas: hiare enī uident ripæ: ut fluuii alueū efficiāt. Dea syl. Diana. Perfūdere. Madefacere. Retētos: remissos a retēdēdo. Altera de. altera inqt accepit pallā ueste ī Diana depositā. Vicla. Calceos & Cothurnos. Ismenis cr. Ismeni fluuii filia. Describit āt officia comitū Dianæ. Quauis er. ip. so. isoluta oratiōe quis esset diceret. Laticē aquā: a latēdo q i terræ uenis lateat. Nymphe q; lotrix iterp̄tari pōt nymphe ἀπο Τουμιπτειν. hoc ē a lauādo. Hyale q; ἀπο Τηϲ υηϲ. hoc ē a pluuia uidetur Hyale deriuari. Rhanisq;. Rhanis aspsio & gutta uocat ἀπο Του ραινειν. hoc ē ab aspgendo. Et psc. Stilla minor psecas trāsfertur. Psecades enī minutæ dicūtur cuiusquā rei partes. Et phiale. Phiale qdem uas ē hauriendis infundendisq; aquis accōmodatum: sed hoc loco p nympha ponitur: quæ Dianæ corpus aqua perfundebat. Titania: Diana Cei Titani neptis. quæ eadem esse cū luna putatur quæ qdē ut sol Titan: sic Titania Titanisq; interdum a poetis uocatur. Ecce nepos Cadmi. Actæon. Dilata parte laborū. dilata parte uenatiōis in diem sequentem.

Hyantia

Pun ex Gargaphie uallis

Toffus

Psecades

Phiale

Prima nepos inter res tot tibi Cadme secundas
Causa fuit luctus: alienaq; cornua fronti
Addita: uosq; canes satiati sanguine herili.
At bene si quæras: fortunæ crimen in illo
Nō scelus inuenies. qđ enī scelus error hēbat?
Mons erat infectus uariarum cæde ferarum:
Iamq; dies medius rerū contraxerat umbras:
Et sol ex æquo meta distabat utraq;
Cum iuuenis placido per deuia lustra uagātes
Participes operum compellat hyantius ore.
Lina madent comites: ferrumq; cruore ferarū:
Fortunāq; dies habuit satis: altera lucem
Cum croceis inuecta rotis aurora reducet:
Propositū repetemus opus. nūc phœbo utraq;
Distat idem terra: finditq; uaporibus arua.
Sistite opus præsens: nodosaq; tollite lina.
Iussa uiri faciunt: intermittuntq; laborem.
Vallis erat piceis & acuta densa cupressu
Nomine Gargaphie: succinctæ cura Dianæ.
Cuius in extremo est antrū nemorale recessu
Arte laboratum nulla. simulauerat artem
Ingenio natura suo. nam pumice uiuo
Et leuibus toffis natiuum duxerat arcum.
Fons sonat a dextra tenui perlucidus unda
Margine gramineo patulos succinctus hiatus.
Hic dea syluarum uenatu fessa solebat
Virgineos artus liquido perfundere rore.
Quo postq̄ subiit: nympharū tradidit uni
Armigeræ iaculum: pharetrāq; arcusq; retētos.
Altera depositæ subiecit brachia pallæ.
Vincla duæ pedibus demūt. nam doctior illis
Ismenis crocale sparsos per colla capillos
Colligit in nodum: q̄uis erat ipsa solutis.
Excipiunt laticem nymphæq; hyaleq; rhanisq;
Et psecas: & phiale: fundūtq; capacibus urnis.
Dumq; ibi perluitur solita Tytania lympha:
Ecce nepos Cadmi dilata parte laborum
Per nemus ignotum nō certis passibus errans

Peruenit in lucum:sic illum fata ferebant.
Q ui simul intrauit rorantia fontibus antra
Sicut erant nudæ:uiso sua pectora nymphæ
Percussere uiro:subitisq; ululatibus omne
Impleuere nemus:circunfusæq; Dianam
Corporibus texere suis:tamen altior illis
Ipsa dea est:colloq; tenus supereminet omnes
Q ui color infectis aduersi solis ab ictu
Nubibus esse solet:aut purpureæ auroræ.
Is fuit in uultu uisæ sine ueste Dianæ.
Q uæ q̃q̃ comitum turba est stipata suarum.
In latus obliquum tamen astitit:oraq; retro
Flexit:& ut uellet promptas habuisse sagittas.
Q uas habuit:sic hausit aquas:uultũq; uirilẽ
Perfudit:spargensq; comas ultricibus undis.
Adddidit hæc cladis prænuncia uerba futuræ.
Nunc tibi me posito uisam uelamine narres.
Si poteris narrare licet:nec plura minata
Dat sparso capiti uiuacis cornua cerui.
Dat spaciũ collo:summasq; cacuminat aures.
Cũ pedibusq; manus:cũ longis brachia mutat
Cruribus:& uelat maculoso uellere corpus.
Additus & pauor est:fugit Autoneius heros.
Et se tam celerem cursu miratur in ipso.
Vt uero uultus & cornua uidit in unda.
Me miserũ dicturus erat:uox nulla secuta est.
Ingemuit:uox illa fuit:lachrymæq; per ora
Non sua fluxerunt:mens tantũ pristina mãsit.
Q uid faciat? repetat ne domũ & regalia tecta
An lateat siluis:pudor hoc timore ĩpedit illud.
Dũ dubitat:uidere canes:primusq; Melãpus
Ichnobatesq; sagax latratu signa dederunt.
Gnosius ichnobates:spartana gente Melãpus
Inde ruunt alii rapida uelocius aura
Pãphagus & Torceus & oribasus arcades oẽs
Nebrophonosq; ualẽs:& trux cũ lelape therõ
Et pedibus Pterelas:& naribus utilis agre.
Hyleusq; ferox nuper percussus ab apro.
Deq; lupo concepta Nape:pecudesq; secuta
Pœmenis & natis comitata Harpyia duobus.
Et substricta gerens sicyonis ilia Ladon.

Sic illum fata trahebãt. Sic dicere solemus cum causam rei assignare nescimus. Qui simul intrauit. Postq̃ ingressus ẽ. Rorãtia: Madeña. Qui color infectis. Dianæ colorem candidum simul & rubicundum fuisse ostendit. Infectis. tinctis

Inficere

Inficere. n. tingere est. unde infectores dicuntur tinctores. In latus obliquũ tñ astitit. hoc ẽ se in latus cõuertit ut facilius pudenda occultaret. Oraq; retro flexit. ut Actæonẽ respiceret. Et sic hausit: Tãta ĩq̃t ira & idignatiõe Diana hausit & accepit aquas: q̃bus Actæonẽ pfunderet: quanta sagittas promptas ac paratas habere uoluisset: Addidit. Dixit. Nunc tibi. Ironia qua uidet̃ id pmittere diana: cuius prorsus adimit faciẽdi facultatẽ. Illũ nãq; in ceruũ cõuertit q̃ loq nõ pot. ẽ aũt ordo & sẽsus. Nũc licet narres me uisam tibi sine uelamine. hoc ẽ. nudã. si poteris narrare. Ac si diceret: Nunq̃ narrare poteris. Sparso capiti Respso aqs. Viuacis cerui diu uiuẽtis. Ad quadringẽtos nãq; ãnos Cerui uiuere dicunt̃. Dat spaciũ collo. longũ efficit collum. Cacuminat. acutas reddit. Est autẽ uerbũ a poeta fictũ. Maculoso uellere. Vario pilo. Additus & pauor ẽ: scite. Ceruus. n. timidissimũ aial est. Autoneus heros: actæon Autonóes filius. Nõ sua. sed cerui. Mẽs tñ pristina mansit. In Actæone nihil aliud hois q̃ mẽs remãsit. Pudor hoc. ne domũ redeat. Abusus autem ẽ poeta horum pronominum elegantia. hoc nãq; ad propinquius Illud ad longinquius solet referri. Primusq; Melãpus.

Canũ Actæonis nomina

canes Actæonis enumerat: q̃bus etiam nomina apta uenatoris canibus imponit. Melãpus. enim dicitur quod pedes nigros haberet μελας nãq; dicitur niger. πουσ ποδοσ pes dicitur. Ichnobatesq; sagax. Ichnobates dicitur per uestigia uadẽs. ἴχνος enim dicitur uestigium. βαινω. uado. Sagax odorus & acrẽ odorandi uim habens

Gnosius: cretensis: gnosos enim cretæ urbs fuit clarissima. Spartana: laconica: cretenses autem & Laconici canes aptissimi sunt uenationibus. Pãphagus. omnia comedens. Pan. n. totũ significat. φαγω comedo. Dorceus acute uidẽs δερκω enim. est uideo. Oribasus. montes ascẽdens. ορoσ enim mons dicitur. βαινω ascendo.

Nebrophonosq; ualens. Inulos. hoc est ceruorum catulos interficiens. νεβρος. enim. Inulum significat φονευω interficio. Trux theron terribilis aspectu. Theron autem dicitur ferinus ac feras persequens. θηρ. n. fera dicit̃. Lelape. a uelocitate atq; impetu sic est appellata. Nã λελαψ λελαπος turbinem significat: Et pedibus Pterelas Altus siue alis impulsus Pterelas trãsferri pt. πτερον nãq; ala. ελαυ ipellere significat. q̃uis in exemplaribus corrupte pterelas legatur. Are. uenatio interpretatur αγρα. Hyleus. Syluestris. υλη nanq; syluam significat. Nape quod in saltibus uersaretur. ναπη. enim νηπηο dicitur terræ planicies. Pœmenis. pastoralis. ποιμην nanq; pastorẽ significat. Harpyia. rapax & Harpyiarum similes q̃ aues sunt rapacissimæ. Sicyonus Ladõ. A fluuio arcadiæ nomen sũpsit hic canis. Nã a fluũibus et̃ nũc canes iterdũ cognoiant̃. Sicyõus ãt ab urbe Pelopõesi Sicyõe. q̃ & Mecõ & Telechinia ẽt fuit dcã. Substricta: cõstricta & pua

Et dromas. Currens. δρόμος enim cursum significat. Canachæ. καναχὴ strepitum significat: unde nomē canı fuit inditum: quod eius latratu omnia resonarent. Sticteq;. Hoc a colorum uarietate nomen sumpsit. Nā στικτὴ distincta uarııs maculis dici potest ἀπὸ τοῦ στίζειν. a distinguendo. Tygris. Tygridi similis quæ est fera uelocissima. Et Alce. Similis Alcæ feræ pernicissimæ: de qua Plinius. Septentrio fert & æquorum greges ferorum: sicut asinorum Asia & Africa. Præterea alcenni proceritas aurium & ceruicis distinguat iumēto similem: ἀλκὴ etiam robur potentiaq; dicitur. Leucon. Albus a colore. λευκὸς. n. album significat. Et uillis asbolus atris. hoc est. pilis nigris. Asbolus aūt a colore est dictus. ἀσβόλος. n. fuliginem significat: eo quod nigris uillis ac fuliginosis esset. Lacon. a patria: quod laconicus esset. Aello. a procella: quod esset impetuosus. Aella nāq; turbinem significat & procellam. Thous. uelox dicitur & impetuosus. Tametsi Thos forsitan rectius legeretur. Sunt enim Thoes: ut scribit Plynius: luporum genus procerius lōgitudine: breuitate crurum dissimile: uelox saltu: uenatu uiuens: Innocuum homini. habitum nō colorem mutat: per hyemes hyrti. æstate nudi. Lyciscæ canis ex lupo nata Lycisca dicitur: quasi parua lupa: est enim diminutiuum a lupo: qui græce dicitur λύκος.

Et drōas: & canachæ: stichæq;: & tigris: & alce.
Et niueis Leucon: & uillis asbolus atris:
Præualidusq; Lacon: & cursu fortis Aello:
Et Thous & cyprio uelox cum fratre Lycisce:
Et nigram medio frontē distinctus ab albo
Harpalos: & Melācus. hirsutaq; corpe Lachne
Et patre Dictæo sed matre Laconide nati
Labros & Agliodos: & acutæ uocis Hylactor.
Quosq; referre mora ē. ea turba cupidine pde
Per rupes scopulosq;: aditusq; carentia saxa.
Quaq; ē difficilis: quaq; ē uia nulla sequunt̄.
Ille fugit: per quæ fuerat loca sæpe secutus.
Heu famulos fugit ille suos. clamare libebat
Actæon ego sum. dominū cognoscite uestrum
Verba animo desunt. resonat latratibus æther.
Prima Melanchætes in tergo uulnera fecit.
Proxia Theridamas. oresitrophus hæsit ī harmo
Tardius exierant. sed per compendia montis
Præcipitata uia est. dominum retinentibus illis
Cætera turba coit: conferteq; in corpore dentes.
Iā loca uulneribus desunt. gemit ille: sonumq;
Et si non hominis: quē non tamen edere possit
Ceruus: habet. mœstisq; repler iuga nota q̄relis
Et genibus pronis supplex similisq; roganti
Circumfert tacitos tanq̄ sua brachia uultus.
At comites rapidum solitis hortatibus agmen
Ignari instigant: oculisq; Actæona quærunt.
Et uelut absentem certatim actæona clamant.
Ad nomen caput ille refert: & abesse quærūtur
Nec capere oblatæ segnem spectacula prædæ.
Vellet abesse quidē. sed adest. uelletq; uidere:
Non etiam sentire canum fera facta suorum.
Vndiq; circūstant: mersisq; ī corpore rostris
Dilacerant falsi dominum sub imagine ceruı.
Nec nisi finita per plurima uulnera uita
Ira pharetratæ fertur satiata Dianæ.
Rumor in ambiguo est. alijs uiolentior æquo
Visa dea est: alij laudant: dignamq; seuera

Thoes

Lıcısca

Harpalos: rapax. ἁρπάζω nāq; rapio significat. Melaneus. Niger. Hirsutaq; corpore lachne: uerbum de uerbo expressit. Lachne enim uillor densitas uocatur. Dictæo. cretensi. Labros. hoc quoq; nomen cani conueniens est: uehemens enim impetuosusq; trāsfertur. Et Agliodos. Splendidos ac nitentes habens dentes iterpretatur. ἀγλαὸς nāq; splendidus. ὀδοὺς dens dicitur. q̄q̄ mihi potius uidetur legēdū esse Agriodus qui agresti ac feroci dente interpretari potest ἄγριος nāq; agrestis feroxq; dicitur. — Harpalos

Hylactor. Latrator. Nam ὑλακτῶ latro significat. Sæpe secutus. Canes suos subaudiamus.

Melanchætes iubam & pilos habens nigros. χαίτη namq; iuba dicitur. Theridamas. Feras domans. Nam θὴρ θηρὸς fera dicitur. δαμάζω domo. Oresitrophus. In montibus nutritus. ὄρος enim montem. τρέφω significat nutrio.

Præcipitata uia ē. præcipiti cursu pacta. Per cōpendia montis. per cōpendiosa & breuia montis itinera. Quē non tamen edere possit ceruus. hoc est: nec hoīs uocē: nec ceruı habet: sed dissimilē emittebat sonū: ac q̄relas. Iuga nota. cognitos ipsi montes. Circūfert tacitos: hoc ē: pro manibus & brachiis quæ in crura fuerant cōuersa: uultus ac faciē circūferebat. At comites. actæonis socii. Agmen. canū multitudinē. At nomen caput ille refert: retrahit: attollit cum respondere nō posset. Est aūt parenthesis. In corpore. In carne. Rostris. oribus. Na rostra ꝓprie auiū dicuntur: per similitudinē uero etiam nauium. Semele Bacchi mater

Falsi ceruı. ficti ac simulati. Pharetratæ: pharetra armatæ. Est. n. nomen participio simile. Pharetra aūt sagittaꝝ est repositoriū. Rumor in ambiguo ē. Quæritur inqt utrū Diana iuste actæonē ea pœna affecerit. Ac multi qdē dicūt eam fuisse nimiū crudelem: alii recte consuluisse uirginitati suæ asserūt. Violentior. crudelior. Cās. argumēta: qbus utraq; pars suam defendat opinionem. Hæc aūt iccirco a poeta referūtur ut sequētē fabulam: cū supiore trāsformatiōe aptius cōiūgat.

Eloquitur.uerbis exprimit. A Tyria pellice.ab Europa: quã e phœniciá Iupiter rapuit.Pellex autem proprie dicitur q̃ cum aliarum maritis rem habet. In socios generis.in cognatos. Subit ecce priori causa recens:Fabulam narrare incipit que talis est.Iuno cum resciuisset Semelẽ ex Ioue concepisse: eá perdere decreuit: cõuersa igitur in Beroem Semeles ipsius nutricẽ ei psuadet ne aliter Iouem in amplexus admittat q̃ si secum eo modo quo cum Iunone solet cõcũbere.pmittat:ut an sit Iupiter apte cognoscat. Quod quidem cum impetrasset:neq; uim tantæ maiestatis fulminũq; tolerare posset:extincta est Puer uero nondũ maturum cæso matris utero Iupiter excepit ac fœmori suo insutum(donec menses nouem complerentur)fouit: postea uero Nymphis nadidit nutriendum.Vnde & Dythyrabus fuit appellatus:quod διαδυοθυρων: hoc ẽ per duas ianuas & Semeles uterum & Iouis fœmur trãsierit. Subit.succedit Semelem. Cadmi filia fuit Semele & Hermiones.quæ ex Ioue Bacchum generauit. Per iurgia: p obiurgationes. Certe soror.Hoc ita a Iunone infertur ac si coniunx esse desierit:cũ Iupiter alias amet.Sic quoq; apud Senecam ipsa loquitur.Soror Tonantis. hoc.n.solum mihi. Quod uix mihi contingit uni:ut de Ioue conceperim.Vulcanum enim ex Ioue suscepit Iuno. Tanta ẽ fiducia formæ acclamatio ex maxima proueniens indignatione. Fallat eá saxo.efficiam inqt ut Iupiter illam decipiat. Nec sim Saturnia.Nec merear Saturni filia uocari. Ab Ioue suo.ab Ioue tam sibi caro. Mersa.Perdita. Penetrarit.Descenderit. Surgit ab his.Post hæc dicta. Quam simulauit anũ.Iunonis transfigurationẽ in uetulam describit:Epidauria nutrix.Epidaurus urbs ẽ Achaiæ Aesculapii templo nobilis. Sua insignia.quibus ab aliis diis separatur.Fulmina autem dicit Nam fulmen Iouis est insigne. Cadmeida.Semelẽ Gadmi filiá. Ignaram.Nesciá se decipi a Iunone. Formarat.Informarat Instruxerat. Stygii torrẽtis.Stygis paludis. Timor deoꝝ.Nã dii.ut inquit Vergilius:p Stygem iurare timent: ne forte peierãtes diuinitate priuent. Opprimere,obstruere obturáre:ne petitioni finem iponere posset. Properata,celeriter plata.Et nescit uox emissa reuerti: ut Horatius ait. Neq; enĩ nõ hæc optasse.Hoc ẽ fieri non põt:ut & Semele non petierit ea: quæ petit: & Iupiter non promiserit ea:quæ se iam præstiturũ iurauit. Prætérita enĩ ut non fuerint:nulla ratiõe effici potest.

Iuno in uetulam

Virginitate uocãt:pars inuenit utraq; causas.
Sola Iouis coniũx nõ tam culpet nc probet ne
Eloquitur:q̃ clade domus ab Agenore ductæ
Gaudet:& a Tyria collectum pellice transfert
In generis socios odium:subit ecce priori
Causa recens:grauidãq; dolet de semie magni
Esse Iouis Semelen:tũ linguã ad iurgia soluit
Profici quid enim totiens per iurgia dixit?
Ipsa petenda mihi ẽ:ipsam si maxima Iuno
Rete uocor:perdam:si me gemmantia dextra
Sceptra tenere decet:si sum regina: Iouisq;
Et soror & coniũx:certe soror:at puto furto est
Contenta:& thalami breuis est iniuria nostri.
Concipit:id deerat:manifestaq; crimina pleno
Fert utero:& mater:qđ uix mihi cõtigit uni.
De Ioue uult fieri:tanta est fiducia formæ.
Fallat eam faxo:nec sim Saturnia:si non
Ab Ioue mersa suo stygias penetrarit ad undas
Surgit ab his solio:fuluaq; recondita nube
Limen adit semeles:nec nubes ante remouit.
Q uã simulauit anũ:posuitq; ad tẽpora canos
Sulcauitq; cutem rugis:& curua trementi
Membra tulit gressu:uocẽ quoq; fecit anilem.
Ipsaq; erat Beroe semeles Epidauria nutrix.
Ergo ubi captato sermone diuq; loquendo
Ad nomen uenere Iouis:suspirat:& opto
Iupiter ut sit ait:metuo tamen omnia:multi
Nomine diuorũ thalamos iniere pudicos.
Nec tamẽ eẽ iouẽ satis est:det pignus amoris
Si modo uerus is ẽ:quãtusq; & qualis ab alta
Iunone excipitur:tantus talisq; rogato
Det tibi complexus:suaq; ante insignia sumat.
Talibus ignaram iuno Cadmeida dictis
Formarat:rogat illa iouẽ sine nomine munus.
Cui deus elige ait:nullam patiere repulsam.
Q uoq; magis credas:stygii quoq; cõscia sũto
Numina torrẽtis:timor & deus ille deorum ẽ.
Læta malo nimiũq; potẽs:perituraq; amantis.
Obsequio semele:qualem saturnia dixit
Te solet amplecti. Veneris cum fœdus initis.
Da mihi te talem:uoluit deus ora loquẽtis
Opprimere:exierat iã uox propata sub auras.
Ingemuit:neq; enim nõ hæc optasse: nec ille

Qua tamen usq; potest. Inquantum inquit potest Iupiter suas uires diminuit. Centimanum Typhoea. Typhoeus (qui & Typhon dicitur) gigas fuit uiolentissimus centum habens manus: quem Iupiter fulmine strauit: eiq; in Arimen montem imposuit. Est autem trisyllabum nomen: nec unquã o & e uocales in unam syllabam nisi figurate iunguntur: ultima enim est diphthongus: non secunda: ut quidam putant: Id quod aperte accusatiuus in a desinens ostendit. Nullũ enim nomen secũdæ declinationis accusatiuũ in a desinit: nisi in nominatiuo eius diphthongum habeat. Feritatis. uiolẽtiæ. Est aliud leuius fulmen. Duo inqt sunt fulminũ genera: uiolẽtius & minus uiolentũ: quod secundũ superi uocant. Illud enim uiolentũ primũ uocatur. Videtur autem Ouidius ad id alludere: quod se fulminibus physici scribunt: ut refert Plinius in secũdo naturalis hystoriæ: Fulminũ duo esse genera. Alia nãq; fatidica uocari quæ ex alto statisq; de causis & ex suis ueniant sideribus. Alia uero bruta & uana: ut quæ nulla ueniat rõne naturæ. his percuti montes: his maria: omnesq; alios irritos iactus fieri. Donis iugalibus: coniugalibus quæ pro coniunctione & coitu petierat. Imperfectus infans. Qui postea Bacchus fuit appellatus. Fœmori. Iouis subaudiatur. Fœmora autem sunt coxarum summitates: ubi coxæ ipsæ iunguntur.

Nou iurasse pôt. ergo mœstissimus altum
Aethera conscendit: uultumq; sequentia traxit
Nubila: quis nimbos immixtaq; fulgura uẽtis
Addidit: & tonitrus: & ineuitabile fulmen.
Qua tñ usq; potest uires sibi demere temptat
Nec quo Centimanũ deiecerat igne Typhoea
Nunc armatur. eo nimium feritatis in illo est.
Est aliud leuius fulmen: cui dextra cyclopum
Sæuitiæ flammæq; minus. minus addidit iræ.
Tela secunda uocant superi. capit illa: domũq;
Intrat agenoream. corpus mortale tumultus
Non tulit æthereos: donisq; iugalibus arsit.
Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Eripitur: patrioq; tener (si credere dignum est)
Insuitur fœmori: maternaq; tempora complet.
Furtim illum primis Ino matertera cunis
Educat. inde datum nymphæ nyseidis antris
Occuluere suis: lactisq; alimenta dedere:
Dumq; ea per terras fatali lege geruntur:
Tutaq; bis geniti sunt incunabula Bacchi:
Forte Iouẽ memorãt diffusum nectare curas
Se posuisse graues: uacuaq; agitasse remissos
Cũ Iunone iocos: & maior uestra profecto est
Quã quæ cõtingit maribus: dixisse uoluptas:
Illa negat. placuit quæ sit sententia docti
Quærere Tyresiæ. Vẽus huic erat utraq; nota
Nam duo magnorum uiridi coeuntia sylua
Corpora serpentum baculi uiolauerat ictu:
Deq; uiro factus: mirabile: fœmina septem
Egerat autumnos: octauo rursus eosdem

Materna tempora. hoc est. menses decem quibus in utero a matribus gestantur infantes. Ino matertera. Ino Cadmi fuit filia ac Semeles soror: quæ Bacchum ex Iouis fœmore eductum clam Iunone nutriuit. Nyseides. a Nysa Cytheronis uertice Niseides dictæ sũt nymphæ: quæ Bacchũ nutriuerunt. Vnde Dionisos απο του Διὸσ & nisa bacchus fuit appellatus. Quãuis Diodorus Siculus dicat a Nisa felicis arabiæ urbæ dici. Sed per quã absurdũ est Bacchum adhuc infantẽ ex Bœocia in Arabiam educandum fuisse translatum: cum tot Nymphæ præsertim in uicinorum montium antris essent. Verũ ut Diodorus ipse refert: tres fuerunt Dionysii ac priorum gesta posteriori qui ex Semele & Ioue fertur natus: fuerunt ascripta. Primus nãq; fuit Indus uini multorũq; adinuentor: quibus maxime hominum uita exculta est. Vnde & immortalitate fuit donatus. Secundũ ferunt: ex Ioue pserpinaq; genitũ uel Cerere: ut alii sentiunt: quem primũ tradunt boues ad aratrum iunxisse: Propter quod statuis illius cornua adiiciebantur. Tertius ex Ioue & Semele natus cui Ouidius priorum quoq; attribuit gesta: quẽq; nymphis Nysam habitantibus cõmendatum fuisse ait. Sunt aũt decẽ quoq; urbes hoc nomĩe appellatæ: ac Baccho omnes dicatæ: quarum prima est in Helicone. Secunda in Thracia Tertia ĩ Caria. Quarta in Arabia. Quinta ĩ Aegypto. Sexta in Naxo. Septima in India. Octaua in monte Caucaso. Nona in Lybia. Decima in Euboea ubi uno die ferũt uitem & florere & uuam maturescere. Antris suis: propriis speluncis. Antra nãq; mõtiũ pcipueq; Heliconis nymphis sũt dicata. Bacchi origo

Dũq; ea per terras. Narraturus Tiresiæ mutationẽ in fœminã primũ: deinde rursus ĩ marẽ: q̃dã interserit qbus fabulæ elegãter cõnectũtur. Bis geniti Bacchi: pmũ nãq; ex utero Semeles: deide ex fœmore Iouis natus ẽ Bacchus. Vñ etiã Dythyrãbos ẽ dictus: qa δια δυο θυρων hoc ẽ per duas ianuas: ut diximus: exiuit: & p uterũ Semeles & p fœmur Iouis. Nectare: uino suaui. Est enĩ nectar deorũ potio suauissima. Cũ uacua Iu. ociosa & ira carẽte. Docti Tyr. periti illius q̃stionis. Tiresias. n. Thebanus cũ forte duos angues coeũtes pcussisset: ĩ fœminã fuit cõuersus: ac septẽ ãnos in eo sexu durasse fert. Rursusq; cũ eosdẽ serpẽtes uerberasset: ĩ pristinũ sexũ reuersus ẽ. Quod qdẽ ne qs oĩno fabulosũ putet: legat & Plin. ĩ septio natu. hyst. & diuũ August. de cõiugis ueteris ac nouæ legis q asserũt qbusdã id accidisse. Cæterũ tiresias ab Ioue Iunõeq; cõtẽdẽtibꝰ utrius maior ĩ coitu uoluptas sit maris an fœmiæ iudex electus maiorẽ ẽẽ fœmĩæ uoluptatẽ affirmauit. q̃ sñia Iuno irata: illũ obcæcauit. Iupiter uero p oculis adẽptis ei futurorũ pscia cõcessit. Mira. dictu sbaudiat: ẽ ãt parẽtesis: q̃ significat uix id credi posse. Tyresias ĩ fœminam

Vt auctoris sortem: naturā & sexū auctoris effe ctoris uestræ plagæ. Geminua. natiua: q̄ in na tiuitate habuit Tiresias. Mas aūt natus est. Ar biter: iudex. Nec ꝓ materia: nec secūdū mate riæ ac rei qualitatē. Res. n. iocosa erat. Idcirco Iu no Tiresiæ sniam ægre ferre nō debebat. Neq; enim licet Parēthesis est. cōtinens quare Iupiter Tiresiæ oculos nō restituerit. Nō enim inqt licet cuiq̄ deo: alterius dei q̄libet pui facta rescindere.

Leuauit: leuē fecit. Ille per Aonias: Bœotias Aonia enī ps est Bœotiæ mōtana ab Aone rege cognomiata. Hæc aūt inseruntur: ut cōmodius fa bulæ cōiungantur. Irreprensa: uera quæ nihil poterant reprehēdi. Vocisq; datæ: cōcessæ ar tis uaticinādi. Tēptamina experimēta. Ceru la liriope: narcissi in florē sui nominis mutatio nem referre icipit poeta. Nam Liriope nympha Oceani ac Tethyos filia a Cephiso fluuio com pressa Narcissum pepit: quē Tiresias consultus a matre: ad maturā senectutē peruenturū: si se nō nosset: ꝑdixit. Id uero cū ambiguū uideret: exitu tandē fuit cōprobatum. Narcissus enim omniū formosissimus adolescens: cum omnes sperneret amantes: seq; ipse in fonte uidisset: ita sui ipsius exarsit amore: ut paulatim fuerit cōsūptus. Eius uero cadauer cū nymphæ rogo īponere uellent:

Narcisus in florem

ipm in florē cōmutatū aīaduerterūt: quē a iuue nis noīe Narcissum uocarūt. Nymphe: cū sit noīandi casus sine diphthōgo scribat. Iam tū ab infantia usq; maxima ꝑse ferebat pulchritudi nē Narcissus. Si se nō nouerit: hoc ē si nūq̄ suā pulchritudinē cognouerit. Vana diu. Stulta & falsa. Nā quater ad quinos hoc ē: unū & uigī ti annos natus erat. Puer ꝓpter pulchritudinem Iuuenis: ꝓpter magnitudinē Erat n. magnus & formosissimus: quæ qdē rara est felicitas. Aspicit hūc: Fabulam interponit de Echo nympha cōpositam: cui primū hoc ita Iunonis euenit: ut ultima tantū de uocibus auditis referret: deinde cū a Narcisso cuius amore ardebat: spreta esset: in lapidē ita fuit cōuersa: ut uox sine corpe remā serit in mōtibus ultima uerbo℞ audito℞ repetēs Resonabilis Echo. uerbū de uerbo expressit: Nā

Echó .i. uocē

Echo dici pōt resonantia: Corpus adhuc Echo. Nondū inqt corpus Echus in lapidē erat cōmu tatū: Nūc enim sola uox sentitur. Et tū usum. quāuis inqt Echo nympha eēt corpore prædita: aliū tamen usum linguæ q̄ nūc habeat: nō habe bat. Nam ultimas solū uoces referebat. Fecerat hoc Iuno. Vnde hoc incōmodi habuerit Echo: ut nouissima solū uerba referret: exponit poeta. Iuno igitur fuit in eā uidens se sæpius illius nu gis delusam eē ac īpeditam: ne Iouē cum nym phis cocuntē deprehēderet. Sub Ioue suo iacē tes: cū Ioue marito suo coeuntes. Postq̄ Satur nia sensit: Quod subaudiatur: Sic enim in soluta oratione loquimur. Quod postea q̄ Iuno Satur rurni filia sensit & cognouit. Reque minas fir mat: re ipsa & effectu: minas exeqt. Reportat. re petit & refert: Per deuia rura: ꝑ inuias syluas,

Vidit: & est uestræ si tanta potentia plagæ
Dixit: ut anctoris sortem in contraria mutet:
Nūc quoq; uos feriam: pcussis anguibus iisdē
Forma prior rediit: geninuaq; uenit imago
Arbiter hic igitur sumptus de lite iocosa
Dicta Iouis firmat: grauius Saturnia iusto:
Nec pro materia fertur doluisse: suiq;
Iudicis æterna damnauit lumina nocte.
At pater omnipotens (neq; enī licet irrita cuiq̄
Facta dei fecisse deo) pro lumine adempto
Scire futura dedit: pœnamq; leuauit honore
Ille per Aonias fama celeberrimus urbes
Irreprensa dabat populo responsa petenti:
Prima fidem: uocisq; datæ tēptamina sumpsit
Cærula liriope: quā quondam flumine curuo
Implicuit: clausæq; suis Cephisus in undis
Vim tulit: enixa est utero pulcherrima pleno
Infantem nymphæ iam tunc qui posset amari.
Narcissumq; uocat: de quo consultus: an esset
Tempora maturæ uisurus longa senectæ:
Factidicus uates: si se non nouerit inquit.
Vana diu uisa est uox auguris: exitus illam
Resq; ꝓbat: letiq; genus nouitasq; furoris.
Nam quater ad quinos unū Cephisus annos
Addiderat: poteratq; puer iuuenisq; uideri.
Multi illum inuenes: multæ cupiere puellæ.
Sed fuit in tenera tam dura superbia forma:
Nulli illum iuuenes: nullæ tetigere pnellæ.
Aspicit hunc trepidos agitantē in retia ceruos
Vocalis nymphe: quæ nec reticere loquenti:
Nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo.
Corpus adhuc Echo: non uox erat: & tū usnm
Garrula non aliū q̄ nunc habet: oris habebat:
Reddere de multis ut uerba nouissima posset
Fecerat hoc Iuno: quia cū depħēdere posset.
Sub Ioue sæpe suo nymphas in mōte iacētes:
Illa deam longo prudens sermone tenebat:
Dum fugerēt nymphæ: postq̄ Saturnia sensit.
Huius ait linguæ: qua sum delusa: potestas
Parua tibi dabitur: uocisq; breuissimus usus.
Req; minas firmat: tamen hæc in fine loquēdi
Ingeminat uoces: auditaq; uerba reportat.
Ergo tibi Narcissum per deuia rura uagantem

Vidit & incaluit:sequitur uestigia furtim.
Quoq; magis sequit:flāma propiore calescit
Non aliter q̄ cum summis circumlita tædis
Admotas rapiunt uiuacia sulfura flammas.
O quotiens uoluit blandis accedere dictis:
Et molles adhibere præces.natura repugnat.
Nec finit incipiat.sed quod finit illa parata est
Expectare sonos:ad quos sua uerba remittat.
Forte puer comitum seductus ab agmine fido
Dixerat:hic quis adest? & adest rn̄derat echo.
Hic stupet:atq; aciem partes dimisit in omnes.
Voce ueni magna clamat. uocat illa uocanté.
Respicit:& tursus nullo ueniente:quid inquit
Me fugis? & totidem quot dixit uerba recepit
Perstat:& alternæ deceptus imagine uocis
Huc coeamus ait:nulliq; libentius unq̄
Responsura sono:coeamus rettulit echo.
Et uerbis fauet ipsa suis:egressaq; sylua
Ibat:ut iniiceret sperato brachia collo.
Ille fugit:fugiensq; manus cōplexibus aufert.
Ante ait emoriat:q̄ sit tibi copia nostri.
Rettulit illa nihil:nisi sit tibi copia nostri.
Spreta latet syluis:pudibundaq; frōdibus ora
Protegit:& solis ex illo uiuit in antris.
Sed tñ hæret amor: crescitq; dolore repulsæ.
Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ.
Adducitq; cutem macies:& in aera succus
Corporis ois abit.uox tantū atq; ossa sup sunt.
Vox manet.ossa ferunt lapidis traxisse figurā
Inde latet syluis:nulloq; in monte uidetur.
Omnibus auditur.sonus ē qui uiuit in illa.
Sic hanc:sic alias undis aut montibus ortas
Luserat hic nymphas:sic cœtus ante uiriles.
Inde manus aliquis despectus ad æthera tollēs
Sic amet ipse licet.sic non potiatur amato.
Dixerat.assensit præcibus Rhamnusia iustis.
Fons erat illimis nitidis argenteius undis:
Quem neq; pastores neq; pastæ mōte capellæ
Contigerāt:aliud ue pecus:quē nulla uolucris
Nec fera turbatat:nec lapsus ab arbore ramus.

Incaluit.amore illius Capta fuit: Amore nāq; incalescere aliquem: ut inflammari & ardere dicimus. Circumlita. Circumposita. Est autē periphrasis Sulfuratorum lignorum. Viuacia sulfura:quæ difficulter corrumpuntur.Hac autē similitudine ostenditur Echo quo propinquior Narcisso erat:eo magis amore inflammatā esse.

O quotiens uoluit: Hac interiectione significatur uehementia amoris quo Echo Narcissum prosequebatur. Accedere. Adire. Blandis dictis.Verbis blandiciarum plenis quibus amatores uti consueuerunt. Molles præces. Ab effectu præces dicuntur molles: quod illis homines mites māsuetiq; redduntur. Natura repugnat. Neq; enim prior loqui poterat:sic uolente Iunone:sed ultima tñ uerba referebat. Nec finit incipiat. hoc est illam incipere non permittit. Seductus:separatus.alias deceptus. Comitum ab agmine fido. Hypallage est.Ab agmine enim & turba fidorum comitum Narcissum ītelligimus recessisse. Aciem oculorū subaudiamus. Recepit.Accepit. Audiuit. Alternæ uocis. alternatim emissæ primum a Narcisso: deide ab Echo.

Huc coeamus.Conueniamus huc in hunc locum. Sed Echo eandem quidem uocem refert: sed non eandem significationem. Coire nāq; & conuenire & concūbere significat:qua in significatione ab Echo fuit repetitum:ut aperte quæ sequuntur ostendunt. Et uerbis fauet ipsa suis. hoc est sua uerba re ipsa comprobat & cōfirmat. Coire

Quā sit tibi copia nostri:q̄ me potiri possis & ī tua potestate habere. Protegit.Occultat. Alibi defendit. Solis in antris. desertis speluncis.

Hæret.Remanet. Tenuat: extenuant & macilentū reddunt. Vigiles curæ.ab effectu.quod homines dormire non sinant. Adducit.cōtrahit:diminuit. Ois succus.Totus sanguis. Supersunt.Restant. Ossa ferunt lapidis traxisse figuram.Idest.Ossa feruntur in lapides fuisse conuersa. Inde latet syluis:ex eo inquit tēpore quo ossa in lapides fuerunt cōmutata: sic latet in syluis Echo: ut ab omnibus quidem audiatur: sed a nullo uideatur. Sonus ē qui uiuit īn illa. Scite dixit.Nam Echo nihil aliud est q̄ sonus. Luserat:Illuserat. Sic cœtus ante uiriles:sic inquit ante dum esset puer multos uiros eius amore captos illuserat Narcissus. Inde. Ex illa Narcissi superbia. Aliquis des pectus. Quidā contemptus. Sic amet ipse licet. Vtinā inq̄t ipse Narcissus sic amare possit: ut nunq̄ amato potiatur.

Rhamnusia.Nemessis. Rhamnusia a Rhamnūte pago & regiōe Atticæ: ubi celeberrimo templo colebatur dicta:q̄ aduersus supbos maxīe inexorabilis esse narratur: cuius qdē statuæ capiti corona iposita erat ut scribit Pausanias: ī qua & cerui & fortunæ parua insignia cōtinebantur.In manuū altera ramus fraxineus:ī dextera phiala ī qua Aethiopes effichi erant. Statua aūt illa q̄ magnitudine & pulchritudīe psecta cū Phidiæ opibus cōtēdebat:nō minus Rhānys cēsebat:q̄ Marathō plio cōtra psas cōmisso. Sic āt Nemesis Rhānusia dcā ē:ut Diana ephesia. Venus cytherea. Nemesin uero oceāi & Tethyos filiā fuisse:Pausanias scribit.Huius deæ simulacq; ī capitolio qdē erat:ut scribit Pli. q̄uis nomē latinū ñ sit. Fōs er.il.Fōtē amœnissimū describit poeta. Illimis.Sine limo. Argē.Vt argētū nitidus & splēdidus. Rhānusia Nemesis

Amor

Gramen. Herba. Syluaq; sole locũ passura. Sylua inqt adeo dẽsa fonti imminebat: ut solis radii nequaquã ad fontem penetrare possent. Sole nullo. Nullo solis calore. Et æstu Solis feruore. Procubuit. In facie iacuit. id qd lassi in herbosis locis facere solẽt. Faciẽ loci: Amœnissimũ loci situ. Sitis altera. cupiditas altera hoc ẽ amor. Nihil enĩ aliud ẽ amor q̃ cupiditas potiũdi re amata. Dũq; bibit. Quæ p qa accipiẽda uideť: ut expõatur. Quia dũ bibit. Spẽ sine corpore amat Hoc minus recte dictũ esse uideť Omnis enĩ spes est sine corpore Spes autẽ p specie & umbra posita esse uideť. sed forsitan húc locũ poeta si licuisset: erat emẽdaturus. Verum sic quoq; defendi põt. Sperabat enĩ se eo potituꝝ quod tangi nõ põt. Ac stupet ipse sibi. Sua ipsius pulchritudĩe stupet Narcissus. Signũ statua Pario marmore. Paros ĩsula ẽ Aegei cãdidissimo marmore nobilis. Spectat húi positus. Narcissi singula mẽbra describit: quo melius ipsius pulchritudinẽ oñdat. Ordo ẽ aũt. spectat lumĩa & oculos ceu geminũ sidus: qua similitudĩe pulcherrimos narcisso oculos fuisse poeta demonstrat. Impubes gẽas. Imberbes ac sine ulla prorsus lanugĩe. Eburnea colla. cãdida sic ut eburnea uiderenť. Pariterq; accẽdit & ardet. hoc ẽ Vna & urit & uriť. In hac uero descriptiõe ualde poeta lasciuit. Irrita oscula. uana. Nihil enĩ p̃ter aquã tãgebat Captãtia. captare & cõprehẽdere conãtia. Neq; enĩ captabãt. Incitat. stimulat ad amãdũ. Credule qd frustra. Miseratiõe quadã poeta motus uideť cõuertere sermonẽ ad Narcissum. Credulus autẽ diciť q facile nimium credit: Simulacra fugacia. Imaginẽ fugientẽ. Quod petis ẽ nusq̃. Ac si diceret. nihil ẽ id quod cupis. Secũdum autẽ coꝝ loquiť opinionẽ q corporea solũ esse putãt. Quod amas: auertere: perdes. hoc ẽ. auerte a fonte uultũ tuũ quẽ amas: & ipsum stati amittes. Est enĩ ĩperatiui modi auertere: Admõere. n. eum uideť ut uultũ auertat: sic que cognoscet se umbrã amare repcussæ. Ab aq̃ remissæ. Nil habet ista sui. Ista inqt imago quã cernis nihil habet ꝓprii sed tota a te pẽdet. Cereris cibi. Quietis somni. Opaca herba. Vmbrosa. Inexpleto lumine. Oculis qui non poterant satiari. Mendacem formam. Falsam adolescentis figuram. Ecquis Io syluæ. Exclamatio est cum interrogatione hominis uehementer affecti. Est autem sola dictio ecquis & per. c. scribitur non per t. ut fere in exemplaribus est deprauatum Io uero dolentis hoc loco est interiectio. alibi bacchantis & gaudentis. Scitis enim parenthesis est qua ostendit Narcissus se merito syluas rogare an aliquem sic tabescere uiderint. Et multis latebra opportuna fuistis. hoc est. Multis amantibus latebras præbuistis: ut commode suis amoribus frui possent. Opportuna. Commoda. Ecquem cum uestræ. Ordo est. Ecquem meministis in longo æuo qui sic tabuerit. & paulatim cõsumptus sit. Tot sæcula. Syluæ n. multa sæcula uiuũt. Sæculũ aũt centũ annorũ spatium dicitur. Tabuerit. Paulatim consumptus sit. Tabescere namq; est paulati deficere & absumi. A tabe autẽ deriuatur quæ humorũ corruptio est: qua corpora ad extremã maciem deducuntur. Tantus tenet error amãtem. Acclamatio est qua se ĩ maxĩa miseria cõstitutũ eẽ ostẽdit Narcissus: cũ quẽ amat eũ inuenire nõ possit.

Gramen erat circa: qđ ꝓximus humor alebat:
Syluaq; sole locum passura tepescere nullo
Hic puer & studio uenandi lassus & æstu
Procubuit: faciemq; loci fontemq; secutus.
Dumq; sitim sedare cupit: sitis altera creuit.
Dumq; bibit: uisæ correptus imagine formæ
Spẽ sĩn corpe amat: corpus putat eẽ qđ ũbra ẽ
Ac stupet ipse sibi: uultuq; immotus eodem
Hæret: ut e pario formatum marmore signum.
Spectat humi positus geminũ ceu lumĩa sidus
Et dignos Baccho digitos: & Apolline crines:
Impubesq; genas: & eburnea colla: decusq;
Oris: & in niueo mixtum candore ruborem.
Cunctaq; miratur: quibus est mirabilis ipse.
Se cupit imprudens: & q probat ipse probatur
Dũq; petit petitur: pariterq; accendit: & ardet:
Irrita fallaci quotiens dedit oscula fonti?
In medias quotiens uisum captantia collum
Brachia mersit aquas: nec se deprehẽdit in illis.
Quid uideat nescit: sed quod uidet uritur illo
Atq; oculos idem qui decipit: incitat error.
Credule qd frustra simulacra fugacia captas?
Quod petis ẽ nusq̃: qđ amas: auertere: perdes.
Ista repercussæ: quã cernis: imaginis umbra est
Nil habet ista sui: tecum uenitq;: manetq;.
Tecum discedet: si tu discedere possis.
Non illum Cereris: non illum cura quietis
Abstrahere inde põt: sed opaca fusus in herba
Spectat in expleto mendacem lumine formã.
Perq; oculos perit ille suos: paulumq; leuatus
Ad circũstantes tendens: sua brachia syluas
Ecquis Io syluæ crudelius inquit amauit?
(Scitis enĩ) & multis latebra opportũa fuistis
Ecquem: cum uestræ tot agantur sæcula uitæ:
Qui sic tabuerit longo meministis in æuo?
Et placet: & uideo: sed quod uideoq; placetq;:
Nõ tamen inuenio: tantus tenet error amantẽ.
Quoq; magis doleã: nõ nos mare sepat ĩgẽs:

Nec uia:nec mõtes:nec clausis mœnia portis.
Exigua prohibemur aqua:cupit ipse teneri.
Nã quoties liqdis porreximus oscula lymphis
Hic toties ad me resupino nititur ore.
Posse putes tãgi:nimiũ ẽ qđ amãtibus obstat
Quisquis es huc exi:qđ me puer unice fallis?
Quoue petitus abis? certe nec forma nec ætas
Est mea quã fugias:& amarũt me quoq; nĩphe
Spem mihi nescio quã uultu promittis amico.
Cũq; ego porrexi tibi brachia:porrigis ultro.
Cũ risi:arrides:lachrymas quoq; sæpe notaui
Me lachrimãte tuas:nutu quoq; signa remittis
Et quantum motu formosi suspicor oris.
Verba refers aures non peruenientia nostras.
Iste ego sum:sensi:nec me mea fallit imago.
Vror amore mei:flammas moueoq; feroq;.
Quid faciã? roget an ne rogẽ? qđ deiñ rogabo
Quo cupio mecũ est:inopem me copia fecit.
O utinam a nostro secedere corpore possem.
Votũ i amãte nouũ ẽ:uellẽ qđ amamus abeẽt
Iamq; dolor uires adimit:nec tempora uitæ
Longa meæ superãt:primoq; extinguor in euo
Nec mihi mors grauis ẽ posit' o:morte dolores
Hic qui diligitur uellem diuturnior esset.
Nunc duo concordes anima moriemur in una
Dixit:& ad faciem rediit male sanus eandem.
Et lachrymis turbauit aquas: obscuraq; moto
Reddita forma lacu est:quã cũ uidisset abire
Quo refugis? remãe:nec me crudelis amãtem
Desere clamauit:liceat quod tangere non est:
Aspicere:& misero præbere alimenta furori.
Dumq; dolet:summo uestem diduxit ab ore.
Nudaq; marmoreis ꝑcussit pectora palmis.
Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem
Non aliter q̃ poma solent:quæ candida partæ.
Parte rubent:aut ut uariis solet uua racemis
Ducere purpureum nondum matura colorem
Quæ simul aspexit liquefacta rursus in unda.
Non tulit ulterius:sed ut intabescere flauæ
Igne leui ceræ matutinæq; pruinæ
Sole tepente solent:sic attenuatus amore
Liquitur:& tecto paulatim carpitur igni.
Et neq; iam color est mixto candore rubori.

Nec mœnia. Mœnia a muniẽdo dicuntur & ea sunt proprie:quæ urbem cingunt:q̃q̃ & priuata ædificia significent. Teneri. Amplecti. Resupino ore. Sursumuerso ore. Puer unice. Singularis. Neminem enim alium tanta pulchritudine præditum esse putabat. Petitus. expetitus:exoptatus. Fugias Fastidias. Asperneris. rẽnuas. Feroq;. Patior & tolero. Inopem me copia fecit. Sulte dictum esse uidetur:oxymoron autem a græcis uocatur:quod quis fatuũ uideatur:acutus tamen inest sensus. copia enim Inopem fecit Narcissum:quia quod in se ipso erat: potiri & frui non poterat. Votum nouum:cupiditas noua & inusitata:ut quod quis amat longe abs se cupiat abesse. Superant. supersunt: restant. Prio in æuo. In prima ætatis meæ parte. Adolescens enim adhuc erat Narcissus. Diuturnior esset: diutius uiueret. Nunc duo concordes. unanimes. Ad eandem faciem:ad eandem imaginem. Facies enim interdum pro totius corporis forma:interdum pro imagiẽ ponitur Male sanus: insanus & demens. Moto lacu:turbato fonte Lacus enĩ dicitur etiam fontium receptaculum. Lacus quoq; uas est in quo uuæ calcantur. Tibullus. Et pleno pinguia musta lacu. Liceat. quod tangere nõ est Aspicere hoc est. permitte me aspicere id quod tãgere impossibile est. Nam hoc uerbum est cum infinito iunctum:significat possibile est. Misero furori ab effectu miser dicitur furor:quod miseros homines faciat qui illo uexãtur. Miseri autem sunt qui amãt:ut Plautus quoq; in Asinaria testatur: Diduxit diuisit. Ab ore summo. Sic quidem legitur. Sed ab ora sũma forsitan ab Ouidio fuit Scriptum:ut a superiore extremitatem uestẽ fuisse diductam itelligamus. Nam ora uniuscuiusq; rei nõ solũ terrarũ extremitas appellaƭ. Marmoreis palmis. Manibus ut parium marmor cãdidis. Traxerũt:cõceperũt Liquefacta in unda. In liqda aqua Nõ tulit ulterius. Dolorẽ ulterius ferre nõ potuit. Intabescere paulati liquæ fieri & absumi. Matutinæ pruinæ. pruina ros est congelatus. Attenuatus. extenuatus: macerfactus. Liquitur:liquescit ac paulatim con-

Mœnia

Lacus Est

fumitur. Et uires non ad uerbum subaudiatur:ut intelligamus & uires non remanent.Est enim hypozeugma. Quãuis irata memorq; se a Narcisso fuisse spretam est autem ordo. Quæ tamen indoluit ut uidit.quãuis irata esset. Miserabilis:miserandus ac misericordia dignus. Plangoris percussionis. Locus Echo quæ in illo erat loco.Continens enim pro contento per metonymiam positum est. Summisit:deposuit: planxere sorores Naiades .Fleuere Nymphæ fontium & fluminum quæ sorores uidentur esse.Naiades enim fontium : ac fluuiorum Nymphæ dicuntur απο του ναιειν .hoc est a fluendo. Et sectos fratri imposuere capillos.Id enĩ in luctu mulieres facere solebant. Feretrum:capulum quo cadauera efferuntur. Quassasq; faces.scissas.faces naq; cadaueribus pferebant.

Croceũ florem:Narcissum florem coloribus depingit:nam croceus cũ sit folus candidus pingitur. Cognita res:expositurus quẽadmodum Tyrrheni quidam nautæ Bacchũ contẽnentes i delphinos mutati fuerunt:& alia quædã & Penthei regis Thebaræ impietatem & cædem narrat ut fabulæ melius coniungãtur. Per Achaides urbes.Achaicas est enim forma patronomica:p possessiua.Achaia regio est Græciæ Peloponneso cõtermina .Secũda uero huius nois syllaba cũ diphthõgo æ est scribenda. Echionides Pẽ-
Pentheus theus Pentheus Echionis & Agaues fuit filius.q dum Bacchum contemneret:eiusq; sacra in Citherone spectaret a matre aliisq; Bacchis putantibus ipsum esse aprum:fuit dilaceratus Pentheus aũt απο του πενθους hoc est a luctu fuit cognominatus. Verba præsaga.quæ futura significabant. Cladem lucis ademptæ:cecitatem.

Obiicit:exprobrat.quã nõ procul auguror eẽ: hoc est.Quam puto atq; uaticinor prope esse.

Nouus liber:innuit poeta alium quoq; Bacchum ueterem & antiquum fuisse.Nam ut scribit Diodorus.Quidam unum dũtaxat : alii tres Dionysios & Bacchos fuisse putarunt :sua cuiq; gesta attribuentes.Ac primũ Indum fuisse aiũt: qui cum exercitu orbem peragrans:& uitem plãtare:& ex uua uinum torculari exprimere:omnium primus mortales docuit Pluraq; alia ad usũ hominum excogitata effecerunt:ut pro deo coleretur.Secundum ex Ioue & Proserpina : uel ut alii sentiunt:ex Cerere genitum ferunt.qui pmus boues ad arandum iũxisse narratur : quãobrem illius statuis cornua apponebantur. Tertium ex Ioue & Semele Cadmi filia natum aiunt : q specie decorus inter mulierum choreas summa cũ uoluptate nutritus fuit atq; educatus. Fœminarum:deĩde:quas Thyrsis armauit:exercitu cõgregato:orbem terrarum peragrauit:eos qui pie iusteq; uiuerẽt:sacra mysteriaq; docens.Festos pterea ubiq; dies publice celebrari:choreasq; agi : & musicam exerceri artem instituit : Postremo sedatis iter omnes nationes urbesq; discordiis bellisq; ubiq; sublatis:pacem omnibus largitus est. Quosdam uero ob superbiam impietatẽq; ipm contẽnentes iactantesq; Bacchas:propter incontinentiam & libidinem ab ipso circunduci.Cerimonias uero ac mysteria ad corruptelam externarum mulierum adinuenta:merita pœna affecit:quorum in primis fuit Pẽtheus Hæc & multo plura Diodorus de Bacho . Ouidius uero q̃ ab aliis duobus quoq; gesta fuere:baccho soli iouis & Semeles filio attribuere uidetur. Matris sorores.Ino & Autonoen.Hæ naq; una cum Agaue matre Pentheum dilacerarũt. Perturbat:interpellat : Im-

Nec uigor:& uires & quæ mõ uisa placebant.
Nec corpus remãet:quõdã qđ amauerat echo
Q uæ tamen ut uidit:quãuis irata memorq;
Indoluit quotiensq; puer miserabilis heu heu
Dixerat:hæc resonis iterabat uocibus:heu heu
Cumq; suos manibus percusserat ille lacertos.
Hæc quoq; reddebat sonitũ plangoris eũdem
Vltima uox solitã fuit hæc spectantis in undã
Heu frustra dilecte puer:totidemq; remisit
Verba locus:dictoq; uale:uale inquit & Echo
Ille caput uiridi fessum summisit in herba .
Lumina mors clausit domini mirantia formam
Tum quoq; se:postq̃ est iferna sede receptus .
In stygia aspectabat aqua:planxere sorores
Naiades:& sectos fratri imposuere capillos .
Planxerunt Dryades:plãgẽtibus assonat Echo
Iãq; rogũ quassasq; faces pheretruq; parabant.
Nusq̃ corpus erat:croceum pro corpore florẽ
Inueniunt foliis medium cingentibus albis.
Cognita res uatis meritã per Achaides urbes
Attulerat famam:nomẽq; erat auguris ingens.
Spernit Echionides tamẽ hunc ex oibus unus
Contẽptor superũ Pentheus:præsagaq; ridet
Verba senis:tenebrasq; & cladẽ lucis adempte
Obiĩt:ille mouens albentia tempora canis
Q uam felix esses :si tu quoq; luminis huius
Orbus ait fieres:nec Bacchica sacra uideres.
Namq; dies aderit:quã non procul augor esse.
Q ua nouus huc ueniet proles Semeleia liber
Q uem nisi tẽplorum fueris dignatus honore.
Mille lacer spergere locis:& sanguine syluas
Fœdabis:matremq; tuam matrisq; sorores.
Et ueniet:neq; enim dignabere numẽ honore
Meq; sub his tenebris nimiũ uidisse quereris .
Talia dicentem perturbat Echione natus.

pedit:ne plura loquatur. Aguntur.peraguntur:perficiuntur. Liber adest. Bacchus aduenit.qui idcirco Liber dicitur:quod curis mentem liberet merum. Orgia autem & Bacchi sacra tam elegãter describit:ut facile ab omnibus percipi possint: Festis ululatibus.clamoribus.Qui enim Bacchi sacra celebrabant:in furorem acti: tympanorum tubarumq; strepitu ita clamabant ut ululare uiderentur. Ignota ad sacra.q uibus alias nunquã interfuerant. Quis furor Anguigene.Hac oratione Pẽtheus conatur deterrere Thebanos a sacrificiis Bacchi celebrandis. Idcirco autem eos & anguigenas & prolem Mauortiam uocat:quod a Draconis dentibus: qui in tutela Martis erat:originem ducant.Per quod quidem significat eos nullum:cum mollibus uiris uino ac libidini deditis commercium habere debere. Attolit. Aufert. Aera ne tãtum. Aera tympana. Aere repulsa.sæpius ferreis baculis percussa. Et adunco.Aut cum præpositio subaudiatur:aut pro genitiuo ablatiuus est positus.

Dicta fides sequitur:responsaq; uatis agũtur.
Liber adest:festisq; fremunt ululatibus agri.
Turba ruit mixtæq; uiris matresq; nurusq;
Vulgusq; & proceres ignota ad sacra feruntur
Quis furor Anguigene ꝓles mauortia uestras
Attolit mentes? Pentheus ait:æra ne tantum
Aere repulsa ualent? & adunco tibia cornu?
Et magicæ fraudes? ut quos nō bellicus ensis.
Non tuba terruerit:non strictis agmina telis:
Fœmineæ uoces:& mota insania uino
Obscœniq; greges:& inania tympana uincãt?
Vos ne senes mirer? q longa per æquora uecti
A tyro hac profugos posuistis sede penates.
Nũc sinitis sine marte capi? uos ne acrior ætas
O iuuenes propiorq; meæ:quos arma tenere
Non thyrsos:galeaq; tegi:nō fronde decebat?
Este precor memores qua sitis stirpe creati.
Illiusq; animos:qui multos perdidit unus.
Sumite serpentis:pro fontibus ille lacuq;
Interiit:at uos pro fama uincite uestra.
Ille dedit leto fortes:uos uincite molles.
Et patrium retinete decus:si fata uetabunt
Stare diu Thebas:utinam tormenta uiriq;
Mœnia diruerent:ignis ferrũq; sonaret.
Essemus miseri sine crimine:sorsq; querenda
Nō cælãda foret:lachrymæq; pudore carerent
At nũc a puero Thebæ capient inermi. (rũ
Quē neq; bella iuuãt:nec tela:nec usus equo
Sed madidus myrrha crinis:mollesq; corone.
Purpureæq;:& pictis intextum uestibus aurũ
Quē quidē ego actutũ:mō uos assistite:cogã
Assumptumq; patrem cõmentaq; sacra fateri.
An satis Acrisio est animi contemnere uanum
Numen? & Argolicas ueniẽti claudere portas

Et magicæ fraudes. Magicæ artes dicuntur quæ carminibus ac ueneficiis mẽtes hominum peruertunt:efficiuntq; ut esse uideantur:quæ nō sunt.A magis autem:qui lingua persarum sapientes dicuntur:sunt deriuatæ. Zoroastres uero ipse primus Magicæ uanitatis inuentor fuisse dicitur. Strictis telis.Nudis ensibus. Agmina:acies:exercitus. Terruerint autem subaudiatur. Est autem a maiori ad Minus argumentum. Magicæ artes

Obscœniq; greges:turpis ac libidine corrupta multitudo. Vos ne senes mirer: Sermonem conuertit ad socios Cadmi qui una cũ ipso Phœniciam patriamq; relinquentes tandem per uaria pericula in Bœotiam peruenerunt. A Tyro:Tyros insula est Phœniciæ adiacens: a Tyro Phœnicis filio dicta.Est ẽt Tyros Laconiæ urbs & insula in mari rubro.Est præterea urbs Indiæ Tyros atq; Lydiæ. Vos ne acrior ætas. Sensus est:uos ne mirer o Iuuenes:quorum ætatem robustiorem magis decet arma q̃ Thyrsos tenere. Est autem ordo.Vos ne mirer o Iuuenes: quorũ acriorem ætatem propioremq; meæ decebat tenere arma. Non Thyrsos: Thyrsi hastæ erant pampinis ornatæ quas Bacchi sacerdotes gestabant:Vnde ẽt Bacchus Thyrsiger uocatur. Seneca in Medea:candida Thyrsigeri ꝓles: Qua stirpe:ac si diceret:originem uos ducere a Martio serpente mementote:qui solus multos interfecit:ut fontem suum tutaret. Ille dedit leto fortes:argumentum est a maiori.Est aũt Anthitheton: Molles enim fortibus opponunt. Dedit leto interfecit.Vtinam tormenta: Instrumenta sunt bellica a torquendis lapidibus aliisq; missilibus dicta. Sine crimine:sine culpa.Sorsq; q̃renda:hoc est.Sors nostra lamentatione qdē digna foret:non uituperatione. Non cælanda: non occultanda ꝓpter uitupatiõem: Sed madidus Myrrha crinis:hoc est.Sed capillus unguento delibutus.Myrrha genus ē aromatis:quo unguenta cõmendantur. Habitum aũt Bacchi ita describit:ut mollissimus uideatur. Et pictis uestibus:uersi coloribus:uarios coloꝝ.Quē qdem ego actutum. Statim sine ulla mora.Minatur Pentheus se Bacchum ita esse torturum:ut eum fateri sit coacturus:& quem habeat uerum patrē & cur ea sacra confinxerit. Commentaq; sacra conficta:comminisci nãq; confingere est: unde commentum pro confictione apud Terentium. Atq; illis commentum placet. An satis Acrisio:exemplo probat Bacchum facile posse repelli.Nam Acrisius rex Argiuotum iam Baccho clausit urbis portas: neq; illius sacra admittere uoluit.Acrisius autem Abantis Argiuorum regis filius fuit ac pater Danaes a Ioue amatæ.Hic cũ

Thuris
Thyrsi
Thyrsiger
Commentũ
Acrisius

a Proeto fratre regno fuisset pulsus:a Perseo nepote fuit restitutus:a quo tamen postea spreto tanq̄ Iouis nō eēt filius:in saxum fuit conuersus:ut in sequenti uolumine narrat Ouidius. Aduena:Bacchū aduenam cōtēptus gratia appellat Pentheus.Neq; enim eū Semeles & Iouis filiū eē credit. Cū totis Thebis:cum oībus Thebanis Continens enī pro cōtento p metonymiā sæpenumero ponitur.Est aūt interrogatiue cū magna indignatiōe legendū. Famulis hoc impat:parenthesis est:qua declarat poeta:qbus mādauerit Pentheus ut uictum adducerent Bacchū. Hūc auus:Cadmus. Hūc Athamas.Aeoli filius fuit Athamas:Cadmi gener. Acrior.peruicior:cōtumacior. Moderamina:seniorū admonitiones. Sic ego torrentem pulchra similitudine declarat Penthei aduersus seniorū admonitiones proteruitatem. ut enim inquit torrentes uiolentiores fiunt ubi aliquid ipsis obiicitur:sic Penthei furor monitis seniorum magis magisq; crescebat. Torrēs autem dicitur fluuius qui æstate siccatur. Obstructa.opposita. Obice.obiectione. Sæuior.uiolentior. Ecce.cruentati redeunt.famuli ad Bacchum comprehendendum missi sanguinolenti sunt reuersi.Quosdam enim ex Bacchi comitibus uulnerauerant. Quærenti domino tyranno. Tyrrhena gente.Thusca.nam Tyrrheni populi sunt Italiæ:qui & Thusci dīr.Et tyrrhenia q̄ Tuscia uocat. Differt:profert:ptrahit:ac plōgat.Significat aūt Pētheus maximo agitati furore:ut q̄ subito de imerito sumere supplicīū uellet. Documēta:exēpla. Noui moris:ritus.Nā Bacchus ea tū primum ab India cū triūpho reuertēs inuehebat sacra. Frequentes:celebres & colas. Patria Mæonia est Lydia. Lydii nāq; duce Tyrrheno coloniā in Italiā deduxerūt. Nō mihi q̄ duri:cur sacra Bacchi sit secutus:Acœtes exponit id qd ultimo loco a Tyranno fuerat rogatus. Lino:retibus q̄ ex lino cōficiunt.Significat aūt patrē sibi fuisse piscatorem. Ars illi sua census erat:hoc ē n̄ alius diuitus pater meus q̄ arte cēsebat:atq; iter capite cēsos nūerabat:q nullū ,prius patrimoniū hēbat. Studii:artis & īstituti. Præter aquas.in quibus piscaret.

Olenos

Et Oleniæ capellæ.Amalthea caprā dicit.q̄ Iouē aluisse fert:ac ppterea in cælū sublata inter sidera cū geminis adus fuit collocata:ī cuius ortu & occasu maxie pluuiæ solēt eē. Olenos aūt ut īqt Iginus urbs est Bœotiæ:ut alii Achaiæ:in qua Amalthea nutrita merito Olenia uocat capella. Vn̄ Ouidius ipse in Fastoꝝ.v.Nascit Oleniæ signū pluuiale capellæ.Ea uero enūerat Acœtes:quoꝝ maxie periti eē debent nauiū gubernatores. Taygeten:una ē ex pleiadibus Taygeta:p quā totū pleiadū:quæ latine Vergiliæ dicuntur:sidus ostenditur.Fuit ēt Taygeta Agenoris filia.

Taygeta
Taygetus

Vnde Taygetus Laconiæ mons:q & Taygeta dicitur:fuit appellatus. Hyadas:latine suculæ:quidem dūt nō ἀπὸ Τῶν ὑῶν.diem a suibus:ut prisci illi Romani paꝝ græci sermonis adhuc crudi putarunt.Sed ἀπὸ Τοῦ ὕειν.hoc est a pluēdo hyades sunt appellatæ:quod ortu & occasu pluuias inducūt.Sunt aūt stellæ in fronte tauri collocatæ Arcton ursam per quā septentriones:q nūq̄ occidunt significat. Ventorūq; domos:hoc ē:quattuor mundi partes. Vnde flare dicūtur uenti:orientem:occidentem:meridiem:septentrionē Nam Eurus in oriente:Zephirus in occidente:Auster ad meridiem:Boreas ad septentrionem:domos habere in primo a poeta narrant. Chiæ telluris ad oras:ad litus Chii insulæ.Est enim Chios clarissima Ionum insula:cum eiusdem nois urbe a Chio

Penthea terrebit cum totis aduena Thebis?
Ite citi(famulis hoc imperat)ite:ducemq;
Attrahite huc uictū:iussis mora segnis abesto
Hūc auus hūc athamas:hūc cætera turba suo
Corripiūt dictis:frustraq; ihibere laborāt. (rū
Acrior admonitu est:irritaturq; retenta
Et crescit rabies:moderaminaq; ipsa nocebant
Sic ego torrentem:qua nil obstabat eunti.
Lenius & modico strepitu decurrere uidi.
At quacūq; trabes obstructaq; saxa tenebant:
Spumeus & feruens & ab obice sæuior ibat.
Ecce cruentati redeunt:& Bacchus ubi esset.
Quærenti domino:Bacchum uidisse negarūt.
Hūc dixere tamē comitē famulumq; sacrorū
Cepimus:& tradūt manibus post terga ligatis.
Sacra dei quondam tyrrhena gente secutum.
Aspicit hūc Pētheus oclis:quos ira tremēdos
Fecerat:& q̄q̄ uix pœnæ tempora differt.
O periture tuaq; aliis documenta datute
Morte ait:ede tuū nomen:nomenq; parentū:
Et patriam:morisq; noui cur sacra frequentes.
Ille metu uacuus nomen mihi dixit Acœtes.
Patria mæonia est:humili de plebe parentes.
Non mihi quæ duri colerent pater arua iuuēci
Lanigerosq; greges:nō ulla armenta reliquit.
Pauper & ipse fuit:linoq; solebat & hamis
Decipere & calamo salientes ducere pisces.
Ars illi sua census erat:cum traderet artem.
Accipe quas habeo studii successor & hæres
Dixitq; opes:moriensq; mihi nil ille reliquit
Præter aq̄s:unū hoc possū appellare paternū.
Mox ego:ne scopulis hærerem semp in iisdem
Addidici regimen dextra moderante carinæ
Flectere:& Oleniæ sidus pluuiale capellæ.
Taygetēq;:Hyadasq; oculis:arctonq; notaui.
Ventorūq; domos:& portus puppibus aptos
Forte petens delon Chiæ telluris ad oras

occani filio cognomina. Vel a niue: quæ χιὼν græce dicitur: uel a Chione nympha. Est etiam urbs Cariæ Chios: & Chronesi. & Euboeæ. Sane sciendum primam syllabam in primitiuo corripi: in deriuatiuo uero produci.
Adducor littora: eleganter nomini detracta præpositio uerbo est adiecta. Latices: recentes: recentem aquã.
Inferre: in nauem. Admoneo socios subaudiamus. Vtq; putat: quia fallebatur Opheltes: ideo putasse eum inquit poeta. Nam fere qui putare dicuntur. decipiuntur. Titubare uidetur: uacillare mero somnoq; simulabat se Bacchus: ne a nautis deus esse cognosceretur. Vixq; sequi posse: subaudiatur. uix inquit uidebatur eos seq posse: qui ipsum ducebant. Gradúq;: gressum. Nil ibi quod credi posset: ex cultu faciei & ingressu coniectat Acoetes puerum illum non mortalem: sed deum esse. Adsis. auxilio sis. His quoq; des ueniam: parcas iis qui te huc tanq̃ prædam attraxerunt. Pro nobis mitte precari. Acoetis socii putantes se puerum non Bacchum cepisse: non modo nolunt ipsum precari: ut sibi det ueniam: sed Acoetis quoq; p̃ces ægre ferunt: quare Bacchum irridentes atq; contemnentes: in delphinos omnes fuerunt conuersi. Antennas summas: antennarum summitates. Sunt autem antennæ ligna unde uela dependẽt. Rudente: fune nautico. Relabi: descendere prædæ tam cæca cupido est: acclamatio in cæcã sociorum auaritiam. Non tamen hanc. hypallage est. ut intelligamus non patiar sacrum pondus & numen hac naue uiolari: quod certe fieret: si ui ueheretur. Pars hic mihi maxima iuris. Maxima inquit pars huius nauis est mea. Hic in hac naue. Inq; aditu obsisto. in ipso inquit igressu resisto ne in nauem inducatur puer. Dira pro cede: propter crudelem occisionẽ Homicidium nãq; perpetrarat. Dum resto: dũ resisto. Excussum: impulsum. Amens. turba Impia turba: sociorum. Probat factum: approbat & laudat percussionem & iniuriam mihi illatam. Bacchus enim fuerat: parenthesis est: exponens puerum illum non prædam: sed Bacchum fuisse. Veluti clamore solutus sit sopor. Tanq̃ inquit somnus Bacchi clamore & strepitu nautarum solutus foret: Atq; mero: hoc ẽ post ebrietatem. Qua ope. cuius opa. Pone metum proreus: aut est nomen proprium unius ex Tyrrhenis nautis: aut eum significat: qui proræ præest. Sistere: exponens & collocabens.

Applicor: & dextris adducor littora remis.
Doq; leues saltus: udæq; immittor harenæ.
Nox ubi cõsumpta ẽ: aurora rubescere primo
Cœperat: exurgo: laticesq; inferre recẽtes
Admoneo: monstroq; uiã: quæ ducit ad undas
Ipse quid aura mihi tumulo promittat ab alto
Prospicio: comitesq; uoco: repetoq; carinam.
Adsumus en inquit sociorũ primus Opheltes
Vtq; putat prædam deserto nactus in agro
Virginea puerum ducit per littora forma.
Ille mero somnoq; grauis titubare uidetur.
Vix sequi: specto cultum faciemq; gradumq;.
Nil ibi quod credi posset mortale uidebam.
Et sensi: & dixi sociis: quod numen in isto
Corpore sit dubito: sed corpore numẽ in isto ẽ
Quisquis es o faueas: nostrisq; laboribus adsis
His quoq; des ueniam: pro nobis mitte p̃cari
Dictis ait: quo non alius conscendere summas
Ocior antennas: prensoq; rudente relabi.
Hoc libys: hoc flauus proræ tutela Melãthus
Hoc probat Alcimedon: & q requiẽq; modũq;
Voce dabat remis animorũ hortator Epopeus
Hoc omnes aliĩ: prædæ tam cæca cupido est.
Non tamen hanc sacro uiolari põdere pinum
Perpetiar dixi: pars hic mihi maxima iuris.
Inq; aditu obsisto: furit audacissimus omniũ
De numero Lycabas: q Tusca pulsus ab urbe
Exilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi dum resto: iuuenili guttura pugno
Rupit: & excussum misisset in æquora: si non
Hæsissem: quãuis amens in fune retentus
Impia turba p̃bat factũ: tum deniq; Bacchus
(Bacchus enim fuerat) ueluti clamore solutus
Sit sopor: atq; mero redeant in pectora sensus
Quid facitis? qs clamor ait? qua dicite nautæ
Huc ope perueni? quo me deferre paratis?
Pone metũ proreus: & quos cõtingere portus
Ede uelis dixit: terra sistere petita.

Bacchus in puerum

Antenne

Naxos insula unde

Naxon ait liber. Naxos insula est Aegei Cycladum clarissima: quæ & Dionysias dicta fuit: ut inquit Solinus: uel quod hospita Baccho fuerit: qui Dionysius cognominatur uel quod uini fertilitate alias Cycladas uincat. Vnde Virg. Bacchatamq; iugis Naxon: dicta est aũt Naxos: ut quidam scribunt: a Naxo eorum duce: qui illam tenuerunt: uel a Naxo Endymionis filio. Euphorion uero παρὰ τὸ ρέξαι. quod est sacrificare. Asclepiades quidem narrat Naxias mulieres ex omnibus solas octo mensium pueros parere: uel q; & Bacchus ipse cũ octo mensium esset: natus fertur: uel q; Iuno Baccho reconciliata hoc munere Naxias mulieres maxime Bacchi sacris deditas sit psecuta: uel q; ibi fons est: ex quo certo anni tempore uinum fluit suauissimũ: cuius haustu partus acceleratur. Est etiam Naxos urbs Siciliæ. sane insula aliis quoq; nominibus appellatur. Nam ut scribit Pli. illam & Strongylẽ & Dian & Siciliam minorem & Callipolin uocitarunt. Aduertite: conuertite. Quis te furor. uexat uel simile uerbum subintelligatur. Pro se quisq; timet. unusquisq; inquit pro se est sollicitus: ne Naxon deuehatur. Moderamina. gubernacula. Sceleris. quia deus contra promissa fallebatur. Te scilicet. ironia qua significat Ethalion se quoq; scire nauem gubernare. Scilicet. certe ac fere semper illusionem significat. Verg. Scilicet hic superis labor est. Tanq̃ modo denique. tanq̃ nunc solum & non antea: cum tamen a pñcipio cognouerit. Nõ hæc mihi littora nautæ. pulchra illusio. qua significat Bacchus se ualde timere: cum eos omnes præter unum Acœtem sit in delphinos conuersurus. Iam dudum flebá iam a principio querelarũ Bacchi Acœtes inquit lachrymas continere non poteram. Manus impia. multitudo impiorum. Præsentior: magis propitius: & qui magis præcibus ac uotis adsit. ex affectu hoc dictum est: unicuiq; enim deus quem colit maximus uidetur. Quam ueri maiora fide. Sensus est. Iuro me tibi relaturum uera quis fide maiora. & quá ut credi possim uideátur: Stetit æquore puppis nauis inquit immota permansit in mari. Remorum in uerbere. in remigio perseuerant. Velaq; diducunt. dissoluunt uela: quando remis nihil proficiebant.

Thyrrẽi nautæ in delphinos

Gemina ope. duplici auxilio & remorum & uelorum. Distinguũt uariant & pingunt. Corymbis. uuæ hederaꝝ corymbi dicũtur. Vuis racemiferis. uitibus racemos ferẽtibus. Vuas enĩ pro uitibus posuit. Agitat. concutit. ad terrorẽ nautis incutiendum. Hastam uelatam. Thyrsi est periphrasis. Thyrsus nanq; hasta est pampinis uelata & cooperta. Quẽ circa tigres. anastrophe est circa enĩ præpositio ante ferenda postponitur. tigres autẽ & lynces feræ sunt baccho dicatæ: qs ideirco nautaꝝ oculis obiecisse Bacchus ẽ uisus: ut eaꝝ aspectu territi in mare desilirent. Pictarũ pãtherarum. Fera ẽ panthera pellẽ habẽs uariis maculis distĩctá. Exiliere uiri. extra nauem in mare intelligamus. in delphinos át fuere transmutati: qui omnium piscium sunt uelocissimi. Lingua his est contra naturam aquatiliũ mobilis p uoce gemitus humano similis dorsũ repádũ. Rostrum simũ qua de causa noíe simonis delectant. Mulcent & sono & cátu puerorum amore capiũtur hoiem. n. ñ expauescũt. Nigrescere. qa in delphinẽ mutabat: delphinum uero pellis nigrescit. Spinæ curuamie. dorsi in curuatione

Naxon ait Liber cursus aduertite uestros.
Illa mihi domus est: uobis erit hospita tellus.
Per mare fallaces perq; omnia numina iurant
Sic fore: meq; iubent pictæ dare uela carinæ.
Dextera Naxos erat: dextra mihi lintea danti.
Quid facis o demẽs? qs te furor iqt Opheltes
Pro se quisq; timet: leuam pete maxima nutu
Pars mihi significat: ps qd uelit aure susurrat.
Obstupui: capiatq; aliquis moderamina dixi.
Meq; ministerio scelerisq; artisq; remoui.
Increpor a cunctis: totũq; imurmurat agmen
E quibus Ethalion te scilicet omnis in uno
Nostra salus posita ẽ ait: & subit ipse: meũq;
Explet opus: Naxoq; petit diuersa relicta.
Tum deus illudens tanq̃ modo deniq; fraudẽ
Senserit: e pupi pontum prospectat adunca.
Et flenti similis: non hæc mihi littora nautæ
Promisistis ait: non hæc mihi terra rogata est.
Quo merui pœnã facto? que gloria uestra est.
Si puerum iuuenes? si multi fallitis unum?
Iãdudum flebã: lachrymas manus ĩpia nostras
Ridet: & impellit pperantibus æquora remis.
Per tibi nunc ipsum (neq; enim præsentior illo
Est deus) adiuro tanto tibi uera referre
Quã ueri maiora fide: stetit æquore puppis
Haud aliter: q̃ si siccum nauale teneret.
Illi admirantes remorum in uerbere perstant
Velaq; deducunt: geminaq; ope currere tẽptãt
Impediunt hederæ remos: nexuq; recuruo
Serpũt & grauidis distinguũt uela corymbis.
Ipse racemiferis frontem circundatus uuis
Pampineis agitat uelatam frondibus hastam.
Quem circa tigres: simulacraq; inania lyncũ.
Pictarũ iacent fera corpora pantherarum.
Exiliere uiri: siue hoc insania fecit.
Siue timor: primusq; Medon nigrescere cœpit
Corpore depresso & spinæ curuamine flecti
Incipit: huic Lycabas in quæ miracula dixit

Verteris:& lati rictus & panda loquenti
Naris erat:squamamq; cutis durata trahebat
At libys:obstantes dū uult obuertere remos
In spatium resilire manus breue uidit:& illas
Iam non esse manus:iamq; pinnas posse uocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes.
Brachia nō habuit:trūcoq; repādus in undas
Corpore desiluit:falcata nouissima cauda est.
Qualia dimidiæ sinuantur cornua lunæ.
Vndiq; dant saltus:multaq; aspergine rorant.
Emerguntq; iterū:redeūtq; sub æquora rursus
Inq; chori ludunt speciem:lasciuaq; iactant
Corpa:& acceptū patulis mare naribus efflant
De modo uiginti(tot enim ratis illa ferebat)
Restabam solus pauidus gelidusq; trementi
Corpore:uixq; meū firmat deus excute dicens
Corde metum:Chiamq; tene:delatus in illam
Accessi sacris:Baccheiaq; sacra frequento.
Præbuimus lōgis Pentheus ambagibus aures
Inquit:ut ira mora uires absumere posset.
Præcipitē famuli rapite hunc:cruciataq; duris
Corpora tormentis stygiæ dimittite morti.
Protinus abstractus solidis tyrrhenus acœtes
Clauditur in tectis:& dum crudelia iussæ
Instrumenta necis ferrumq; ignesq; parantur
Sponte sua patuisse fores:lapsasq; lacertis
Sponte sua:fama est:nullo soluente catenas.
Perstat Echionides:nec iam iubet ire:sed ipse
Vadit:ubi festus facienda ad sacra cithæron
Cantibus & clara Bacchantum uoce sonabat.
Vt fremit acer equus:cum bellicus ære canoro
Signa dedit tubicen:pugnæq; assumit amorē.
Penthea sic ictus longis ululatibus æther
Mouit:& audito clamore recanduit ira.
Monte fere medio est cingētibus ultima siluis
Purus ab arboribus spectabilis undiq; cāpus.
Hic oculis illum cernentem sacra prophanis
Prima uidet:prima est insano concita cursu.
Prima suum misso uiolauit Penthea thyrso
Mater:& o geminæ clamauit adeste sorores.
Ille aper:in nostris erat qui maximus agris.
Ille mihi feriendus aper:uiuit omnis in unum
Turba furēs cūctæ coeūt:trepidūq; sequunt͛.

Lati rictus.lata ora. Pāda naris.Sima recurua. Trahebat.paulatim suscipiebat squamā. Obuertere:conuertere. Resilire.retrocedere & abbreuiari. Pinnas.quæ branchiæ a græcis dicuntur:quibus pisces natant. Dare brachia ad intortos funes.brachiis & manibus funes tortos apprehēdere. Repādus.Incuruus. Trunco corpore.brachiis mutilato. Falcata.in falcis similitudinem figurata. Sinuantur.curuātur.

Multaq; aspergine.multa respersione.Delphinum lusus naturamq; describit.Nam ut Plinius ait:Mira est inter delphinos societas.Et inter se nāq; ludunt:& minores natu semper aliquis grādior comitatur ut custos:uisiq; sunt mortuum portare ne laceraret͛ a belluis.Capus deniq; quātum possunt opitulantur: Inq; chori ludunt speciem in similitudinem multitudinis hominū ludentium Chorus enim dicitur conuentus saltantium & canentium απὸ τησ χαρεσ.hoc ē a gaudio:ut Plato scribit. Vixq; meum firmat.cum difficultate inquit meum corpus cōfirmat Bacchus:ut tremere cessaret. Chiam insulam subaudiamus:Est enim adiectiuum. Accessi sacris adiunctus sum Bacchi sacris. Longis ambagibus.longis nugis. Solidis in tectis:in carcere nulla ex parte peruio:ac præter q̄ per ianuā ingressum non habenti. Perstat Echionides. pentheus Echionis filius. Festus cithæron: mons est ut diximus Bœotiæ Cithæron Baccho dicatus:ad faciendaq; sacra accommodatus.

Bacchantum.Bacchi sacra celebrātum. Sonabat.resonabat.strepebat. Vt fremit acer equus.Pentheum equo bellicoso similem esse ait.

Aere canoro.periphrasis est tubæ. Signa.pugnandi. Ictus æther.aer impulsus & percussus

Longis ululatibus magnis bacchantum clamoribus. Mouit.ad irā concitauit. Recanduit.iterum est īflammata. Montē medio.in medio Cithærone. Vltima.extremas montis partes. Purus ab arboribus.carens arboribus.

Spectabilis undiq;.qui undiq; & ex omni parte poterit spectari. Oculis prophanis.nō initiatis:non sacris. Prima est insano repetitio hæc eo pertinet:ut ostendat pentheum ita Bacchi potissimum a matre cœpisse lacerari. Mater,agaue. O geminæ sorores.Ino & Autonoe. Adeste.aduenite. Ille aper.Pentheus matri Bacchi furore correptæ aper esse uidebat͛.

Trepidum.timidum ac trepide fugientem:qui paulo ante tam superbus tamq; contumax erat. Autonoe matertera.Soror nanq; Agaues erat autonoe materq; Actæonis. Vmbræ.manes Actæonis:quem a canibus dilaceratum paulo ante legimus. Illa quis Actæon nescit.Bacchæ nanq; furore numinis correptæ omnia obliuiscebantur neq; suos ab aliis dignoscebant. Inoo raptu.Recisione ab Ino facta.nã Ino alteram penthei manum abscidit.ab Ino.n.Inous deriuatur. Deiectis membris.Recisis membris & in terram proiectis. Vlulauit Clamorem ululatui luporũ similem emisit.est enim ululare luporum proprium ab eorumq; uoce uerbum est factum. Auulsum.Recisum. Complexa.Tenẽs. Io comites.uox est bacchantium. Non citius.Pulchra similitudine declarat pentheum summa celeritate a matre ac materteris fuisse dilaceratum.Quo quidem significatur religionis cõtemptores ne apud suos quidem ita diis uolentibus tutos esse posse. Ismenides.Thebanæ mulieres ab Ismeno fluuio Bœotiæ cognominatæ.

Iam trepidũ:iã uerba minus uioléta loquentẽ.
Iam se damnantem:iam se peccasse fatentem.
Saucius ille tamen:fer opem matertera dixit
Autonoe:moueant animos Actæonis umbræ.
Illa quis Actæon nescit:dextramq; precantis
Abstulit:Inoo lacerata est altera raptu.
Non habet infelix quæ matri brachia tendat.
Trunca:sed ostẽdens deiectis uulnera mẽbris
Aspice mater ait:uisis ululauit Agaue.
Collaq; iactauit:crinẽq; per aera mouit.
Auulsumq; caput digitis complexa cruentis
Clamat:Io comites opus hoc uictoria nostra ẽ
Non citius frõdes autũni frigore tactas
Iamq; male hærentes alta rapit arbore uentus
Q uã sũt mẽbra uiri mãibus direpta nefandis.
Talibus exẽplis monitæ noua sacra frequẽtãt.
Thuraq; dant:sanctasq; colũt Ismenides aras.

Raphaelis Regii in quartũ metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

a T non Alcithoe.At particula est qua concinne liber libro connectitur: Sic Vergilius. At regina graui iamdudũ saucia cura. Aliæ quidem inquit omnes Thebanæ mulieres sacra Bacchi celebrabãt Sed Alcithoe quadã ducta temeritate ea spernebat:Bacchumq; Iouis filium minime esse prædicabat. Ac quo tempore sacra Bacchi ab aliis celebrabãtur.ipsa lanificio una cum sororibus & ancillis operam dabat Earum uero una ad leuandum laborem reliquas hortatur: ut fabulatum aliquid uicissim narrent. Hac autem phantasia multas describit fabulas poeta:ac Mineidas tandem in Vespertiliones conuersas fuisse narrat.

Mineias.Minei filia.est.n.nomen patronymicum. Orgia dicuntur a græcis omnia sacra q̃ diis immortalibus fiunt:quas latini cerimonias uocant:απὸ Τῆσ ὀργῆσ.hoc est a furore: quo sacrificantes corripiebantur.Inde κατ᾽ἐξοχὴν sacra liberi patris orgia fuerunt appellata:in Thracia primum ab Orpheo istituta:a quo :ut tradit Diodorus:etiam Orpheia fuerunt cognominata.Illa primum a solis mulieribus mẽstrua patẽribus celebrari statuit : quo eas illo potissimum tempore a uiris separaret.Postea aliis quoq; mulieribus ut illa celebrarent fuit permissum. Sed adhuc:sed etiam inquit post tam grauia de Pentheo sumpta supplicia negat Bacchum Iouis eẽ filium. Socias impietatis:nam & sorores sacra Bacchi spernebant. Festum celebrare sacerdos Aut Thiresias aut quis alius sacerdos Bacchi.

P:Ouidii Nasonis metamor. Liber quartus.

T non Alcithoe Mineias orgia cẽ
sẽt
Accipienda dei:sed adhuc temera
ria Bacchum
Progeniem negat esse Iouis:sociasq; sorores
Impietatis habet:festum celebrare sacerdos
Immunes operum famulas dominasq; suorum
Pectora pelle tegi:crinales soluere uittas.
Serta comis:mãibus frõdentes sumere thyrsos
Iusserat:& sæuam læsi fore numinis iram
Vaticinatus erat:parent matresq;nurusq;.
Telasq; & calathos infectaq; pensa reponunt.
Thuraq; dãt Bacchũq; uocãt Brõiũq; Lyæũq;
Ignigenãq;:satumq; iterũ:solumq; bimatrem.

Immunes operum:ab operationibus liberas. Baccharum autem habitus describit. Nam & ferarum pellibus induebãtur: & Crinibus solutis coronas imponebant & Thyrsos manibus iactabant. Calathos:cistas ac fusorum lanæq; repositoria. Infecta pensa:lanas colo impositas: sed nondum filatas.Pensum enim lana dicitur a colo pendens. Thuraq; dant:sacrificant. Bacchumq; uocant.nomina Bacchi enumerat quibus a Bacchis inuocabatur. Bacchus autẽ dictus est απὸ τοῦ βακχεύειν.hoc est ab insaniendo quod & ipse & eius comites furere uiderentur. Bromius απὸ τοῦ βρέμειν:hoc est a fremendo.Lyæus ἀπὸ τοῦ λύειν hoc est a soluendo: q; curas soluat uinum.Vnde etiam Liber a nostris fuit appellatus:quod animũ a curis liberet. Ignigena:q; ex fulmineis igne ge

bitus sit. Latinum autem pro græco nomine posuit. Pyrigenes enim græce dicitur. Statumq; iterum. bis satū: primum in uentre Semeles: deide in fœmore Iouis. Bimatrem: quod duas matres habuisse uidetur & Semelē: ut diximus: & Iouis fœmur. Iccircoq; etiam Dythyrambos fuit appellatus: quod δια δυο θυρων. hoc est per duas ianuas transierit: & uterum Semeles & Iouis fœmur. Additur his Nyseus. Vel a Nysa Citheronis uertice: ubi eum a nymphis nutritum fuisse iam diximus: uel a Nysa Indiæ urbe clarissima Nyseus Liber pater est appellatus: Huic uero opinioni accedere uidetur & Pomponius Mela. sic enim in geographia scribit: Vrbiū quas

Additur his Nyseus: indetonsusq; Thyoneus,
Et cū lenæo genialis consitor uuæ.
Nyctelusq; Eleleusq; parēs & Iachus & Euan
Et quæ præterea per Graias plurima gentes
Noīa Liber habes: tibi eni īcōsumpta iuuēta.
Tu puer æternus: tu formosissimus alto
Conspiceris cælo: tibi: cum sine cornibus astas.
Virgineūq; caput est. Oriēs tibi uictus ad usq;
Decolor extremo qua cingitur India Gange.
Penthea tu uenerande bipenniferūq; Lycurgū
Sacrilegos mactas: tyrrhenaq; mittis in æquor
Corpora: tu biiugum pictis insignia frænis

incolunt Indi. Sunt autem plurimæ: Nysa & clarissima & maxima montium Meros Ioui sacer famam hinc præcipuam habent. In illa genitum in huius specu Liberum arbitrantur esse nutritum: Vnde Græcis auctoribus. ut fœmori Iouis insitum dicerent aut materia suggessit: aut error. Hæc Mela. Cæterū ut scribit Diodorus: plures fuerunt Bacchi: quorum omnium gesta in unum a poetis conferunt. Indetonsusq; Thyoneus: Indetonsus: comatus: Sic enim pingebatur. Thyoneus uero dictus ē Bacchus απο Του θυο quod est sacrifico: impetum facio: occido: excito: festino: unde etiam Thyades Bacchæ dicuntur. Bacchi nomina

Et cum lenæo. απο Του ληνου. hoc est a lacu torcularis Lenæus dicitur Bacchus. Genialis uuæ. Genio & uoluptati accommodatæ. Genius enim deus est uoluptatis. unde genialis dicitur uoluptuosus. Vini autem inuentio: tum ꝓpter potus uoluptatem: tum quia corpus reddit ualidius: grata supra modum mortalibus fuisse perhibetur. Consitor. primus enim uini usum hominibus ostendit. Nyctelius: quod noctu illius sacra celebrarentur απο Της νυκτος. hoc est a nocte. Eleleusque parens: Eleleus dictus est Bacchus ab hac uoce ελελευ: qua procedentes ab orgia celebranda ad conferendamq; pugnam utebantur: est enim hortantis aduerbium. Vinum autem hortatur ac reddit hominem ad omnia aggredienda: audacem. Vnde Horatius. Quid non ebrietas designat: operta recludit Spes iubet esse ratas: ad prælia trudit inermem. Solicitis animis onus eximit: addocet artes. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Contracta quem non in paupertate solutum? Iacchus απο Της ιακχυς: hoc est clamor. Euan: Vox est bacchantium. qua Bacchus ipse significatur. Et quæ præterea. Aliis quoq; multis cognominibus Bacchum inuocari ait poeta. Nam Enhyrius. Bryseus. Bassare usq; appellatur. Tibi enim inconsumpta iuuenta: hymnum describit in Bacchum: qui in ipsius sacris canebatur. Tu puer æternus. exponit quemadmodum iuuenta Baccho sit inconsumpta. Nunquā enim senescit: eoq; & puer pingebatur: & nudus: quod ebrii & pueris similes sunt: & omnia reuelant. Tu formosissimus alto Conspiceris cælo. Liber pater: ut scribit Macrobius: sol ab antiquis esse creditus est: quam sententiam Virgilius quoq; georgicorum primo sequi uidetur: cū inquit. Vos o clarissima mundi lumina labentem cælo quæ ducitis annum Liber & alma Ceres. Omnium uero siderum solem pulcherrimum esse constat. Tibi cum sine cornibus astas Virgineum caput est: Cornua iccirco attribuuntur Baccho: ut scribit Sextus Pompeius: quod homines nimio uino truces fiant: modice uero sumpto hylares ac mansueti: quales sunt uirgines efficiuntur: eoq; sine cornibus Bacchi caput uirgineum esse fingitur. Diodorus uero ait Cornua iccirco fuisse Baccho attributa. quod primus omnium boues ad iugum iunxerit: quorum opera iacta semina fruges emiserunt. Oriens tibi uictus ad usq;. Liber pater ut historici: in primisq; Diodo. scribunt: primus omnium cum exercitu: in quo mulieres quoq; erant furentes: in Indiam ingressus fuisse: eamq; subegisse: ac gentem nullriusq; hominum obnoxiam: ac sola quiete contētam: cedibus libidinibusq; uexasse ac polluisse: Indeq; magnificentissimum triumphum reportasse fertur. Ad usq; αποστροφη: usq; ad eā partem: Qua decolor india. i. Nigra & mali coloris. Extremo Gange. Fluuius est indiæ ultimus Ganges. Vnde Gangeticus sinus est cognominatus. Bipenniferumq; Lycurgum: Securem ferentem: qua uites incidebat. Nam. Lycurgus iste rex fuit Thraciæ: qui cum incontemptum Bacchi uites securi succideret: sibiipsi crura amputauit. Diodorus autem narrat Bacchum ex Asia in Europam transiturum cum Lycurgo Thracum rege societatem iniisse. Cum uero fœminas primum in Thraciam uelut ad amicos traiecisset: mandasse Lycurgum suis militibus: ut Bacchum aggrederentur: ipsumq; ac pellices omnes obtruncarent. De his certior factus Diony. a quodam indigena Tharope nomine: cum nondum milites transfretassent. amico rum ꝓsidio occulte ad exercitum redut. Lycurgus pellices aggressus omnes interemisse dicitur. At Bacchus exercitu traiecto Thracē pugna superatū captūq; oculis priuauit. Illius domesticis cruci affixis. Tharopi uero bñficii memor Thracū imperiū cōcessit: ac ritū orgia celebrandi tradidit. Fuit ēt Lycurgus Lacedæmoniorū rex q ipsis leges condidit. Alius item fuit Nemeæ regionis rex: cuius filius ab Hipsipyle Thoantis regis filia educatus ferē. Cornua Baccho

Sacrilegos: sacrorū nouum uiolatores. Nā: ut refert Diodorus: Bacchus orbē terraȝ sacrilegis ac deorum contemptoribus purgauit. Thyrrhena corpora. Tyrrhenorū nautarū: ut in supiore libro poeta narrauit. Tu biiugum lyncum: biiugarū. Nā lynces Liberi patris currū trahere dicunt. Sūt aūt feræ pellem maculis distinctā habentes: Vnde Virgilius. Quid lynces Bacchi Variæ. Comitatum autem Bacchi & Statius eleganter descri-

Colla premis lyncũ:Bacchæ Satyriq; sequunt
Quiq; senex ferula:titubantes ebrius artus
Sustinet:& pando non fortiter hæret asello.
Quacũq; ingrederis clamor iuuenilis:& una
Fœmineæ uoces:impulsaq; tympana palmis
Concauaq; æra sonat:lõgoq; foramine buxus.
Placatus mitisq; rogant Ismenides adsis
Iussaq; sacra colunt:solæ Mineides intus
Intempestiua turbantes festa Mineruа.
Aut ducunt lanas:aut stamina pollice uersant
Aut hærent telæ:famulasq; laboribus urgent.
Equibus una leui deducens pollice filum.
Dum cessant aliæ:cõmentaq; sacra frequẽtant
Nos quoq; q̃s Pallas melior dea detinet: inqt.
Vtile opus manuũ uario sermone leuemus.
Perq; uices aliquid:quod tẽpora longa uideri
Nõ sinat:in mediũ uacuas referamus ad aures
Dicta probãt:primãq; iubent narrare sorores
Illa quid e multis referat(nam plurima norat)
Cogitat:& dubia est de te Babylonia narret
Derceti:quam uersa squamis uelãtibus artus
Stagna Palestini credunt mutasse figura.
An magis ut sumptis illius filia pennis

bit:cum inquit:effrenæ dextra leuaq; sequuntur Lynces:& uda mero lambunt retinacula tigres. Post exultantes spolia armentalia portant. Semineceſq; lupos: scissasq; mimallones ursas. Nec comitatus iners. Sunt ille iraq; furorq;:& metus:& uirtus:& nunq̃ sobrius ardor: Succiduiq; gradus & castra simillima regni. Curiosius cætera uideat quæ sequuntur. Satyriq; sequuntur: Satyri: ut inquit Plinius: nihil aliud hominis q̃ figuram habent. In Aethiopia nascuntur aduncis naribus. aspera cornibus fronte: pedes caprinos habentes. Illorum saltatiõe ac iocis & risu plurimum oblectabatur Bacchus. Quiq; senex: Periphrasis est Syleni: qui Bacchi fuit pedagogus ac educator: eiq; plurimum ad uirtutem & gloriam resq; bellicas profuit. Silenus autem a Sileno Nyscorum rege originem duxit: qui circa lumbos caudam habuit. Quam & posteri eius omnes gestasse feruntur. Ferula: uirgultum est leuissimum quo senes inter ambulandum etiam nunc uti solent. Pando curuo. Asello náq; uehitur Silenus Bacchum sequens. Concauaq; æra sonant: Cymbala ærea. Longoq; foramine buxus. Periphrasis est tibiæ: quæ ex buxo fieri solet. Solæ Mineides. Quodam furore Bacchico uidetur poeta in laudes Bacchi referendas excurrisse. Quare nunc ad Mineidas illius cõtemptrices refert orationem. Intus: intra domum clausæ. cum aliæ omnes se in citheronem contulissent. Intempestiua Mineruа: lanificio tempori non conueniẽti. Est autem metonymia. Nam Mineruam lanificii inuentricem pro ipso lanificio posuit. Aut lanas ducunt: aut subtegmen filant inquit: aut stamẽ: aut texunt. Dum cessant aliæ: ociantur: festa Bacchi celebrantes. Cõmenta: ficta. Leuemus: leue faciamus. Aures uacuas: ociosas. Illa quid e multis: pulchra phantasia ad complures narrandas ingreditur transformationes poeta. Ac eas quidem: quæ a poetis attinguntur plenius: quæ uero obscuræ sunt minusq; celebratæ breuissime percurrit: cũ earum usus nullus sit futurus. Dirce babylonia. Dirce quidem fere in exemplaribus legitur: egoq; hactenus sic putaui esse legendum. Nunc uero & annotatiõe Hermolai Barbari uiri in primis docti. cuius morte maximam iacturam nup disciplie omnes fecere:& quod ita in uetustis codicibus scriptum est: Derceti existimo esse legendum. Nam Dercetis quæ & δνέρκετω Actesia uocatur & a barbaris Atergatis: dea est eadem cum Rhea: quã Syri piscium abstinentia colũt. Vnde & nomen. ut Atheneus auctor est: quasi ατεργατίδνοσ hoc est Syrorum lingua sine piscibus. Cornutus uero scribit etiam columbas uetari mensis: quasi duobus elementis naturæ maximis parci iubente numie aeri & aquæ. Diodorus autem libro tertio iuxta Ascalonẽ inquit lacus est ubi templum insignis deæ: quã Syri uocant dercetum. hoc est δνερκετουν muliebri facie: reliquum uero corpus figura piscis: cuius filia Semiramis a columbis educata sit. & ob id sacras genti aues eas eẽ. Verum Dercetis etiam Athara Strabone uocatur: Cui quidem Venus obuia facta amorem cuiusdam formosi adolescentis sibi sacrificantis iniecit: ex quo quidem cum filiam dea suscepisset: sui erroris pudore ducta adolescentem ab se remouit. Filiam uero in loca quædam deserta & saxosa in quibus plurimæ erant columbe exposuit. Illa uero quasi diuino nutu ab auibus fuit enutrita. At Dea pudore doloreq; compulsa cum se in stagnum abiecisset in piscem fuit conuersa. Vnde & Syri & piscibus illius stagni abstinent & templum iuxta lacum ipsum illi deæ quam Dercetem uocant facie hominis: reliquis corporis partibus piscis ædificarunt Palæstini autem populi sunt Syriæ Arabiæ contermini a Palestina urbe regioneq; dicti. Stagnum sanæ illud in quod se Dercetis abiecisse fertur: est iuxta Ascalonem Syriæ urbem: ut Diodorus scribit. An magis ut sumptis Semiramis Dercetis deæ filia miro quodammodo columbis coagulato lacte e proximis pastorum mapalibus rapto nutrita fuit: Vnde & Semiramis fuit appellata. Nam Syriorum lingua semiramides uocantur columbæ: quas Syri ut deas colunt. Semiramis uero post maxima bella confecta Babylonemq; ædificatam: cum insidias sibi a filio strui cõperisset: oĩ iniuria illi remissa: p̃fectis oĩbus mandauit: ut filio tanq̃ regi parerẽt: e uestigioq; euanuit ad deos ut creditum est: translata. Quidam fabulant̃ illam in columbam fuisse cõuersam: quoq; opinionẽ ẽt Oui. sequitur. compluribus. n. colũbis domũ ingressis:& illam cũ reliquis auolasse putant. Quo factũ ẽ: ut Syri colũbã ut deã colant: imortalẽ reginam arbitrati. Impauit aũt Semiramis uniuersæ Asiæ p̃ter Indos: uixitq; ãnos duos & sexa-

Satyri

Dercetis i piscem

Semiramis i columbam

ginta cũ quadragita duobus regnasset. Naias an ut cãtu. Quænã hæc fuerit Nais mihi pa͞ge ẽ comptũ. Nympha quædã quæ carmibus & herbis iuuenes quosdã se clamoribus infestãtes in mutos pisces trãsmutauit: ac tãdẽ ipsa quoq facta ẽ piscis. An q̃ poma alba. Mon arboris ẽ piphrasis. Morus, n. arbor poma primũ qdem alba deide nigra Pyrami ac Thisbes sanguie effecta ferre coepit. Nã Pyramus iuuenis & Thisbe puella cũ domos cõtiguas hẽrẽt se mutuo amare coeperũt. cũ autẽ se amplecti aliter nõ possent: egredi urbẽ ad cõstitutũ locum decreuerũt. Quo qdem cũ prior peruenisset Thisbe: leæna illac trãseunte perterrefacta in antrũ uicinũ confugit. Pyramus deinde adueniens cũ uelum quod fugiens Thisbe e capite deciderat: cruẽtatũ reperisset: eã putans a feris fuisse laceratã: gladio quẽ secum habebat. sub moro arbore incubuit. Cuius sanguie qdem mora effecta fuere nigra: cum antea candida fuissent. Thisbe autem ex antro egressa cum Pyramum uulnere confectũ uidisset: codẽ se gladio confodit. Sane Pyramus non solum uiri est proprium: sed etiam fluuii nomen qui per angustias Tauri montis in Cilicia defertur. Thisbe quoq & mulieris & urbis est nomen. Vñ Thisbe us declinatur. Contiguas. se inuicem tangẽtes. Semiramis. Nini Assyriorum regis uxor fuit: magno mulier animo. quæ mortuo marito sexũ mentita: ac se filium esse simulans successit: ac uirum gestorum gloria superaret inter ea quæ p̃clara gessit Babylonem urbem condidit. Cuius Moenia ambitu trecenta stadia & sexaginta complectebantur: frequẽtibus turribus ac magnis ornata: ut Diodorus ac fere historici & Græci & Latini scribunt. Altam urbem: ad murorum ac ædium magnificentiam respexit: qua facile alias urbes Babylon superabat. Coctilibus muris: latericiis & coctis lapidibus cõstructis. Priosq gradus. Primos amoris gradus uisum & colloquium esse constat. Reliqui uero sunt tactus: oscula: concubitus. Tedæ iure: nuptiarum ac legitimo iure. Sed uetuere patres. Fatue quidẽ hoc esse dictum uidetur. Si enim uetuere: quo modo uetare non potuerunt? Verum acute simul & lepide est dictum. Vetuerunt enim ne nuptiarum iure coirent: prohibere autem non potuerũt: ne animis affectuq copularẽtur. Tenui rima: subtili & parua scissura. Duxerat: contraxerat. Id uitium nulli: illa inquit rima a nullo unq̃ fuerat animaduersa. Notatum: animaduersum. Est autem ordo. O amantes primi uidistis id uitium nulli notatum per longa sæcula. Quid nõ sentit amor. Parenthesis est rationem continens cur amantes primi rimam illam notarint. Inque uices fuerat: hoc est postq̃ uicissim suspirauerant. Quantum erat: Ac si dicerent: minimum erat ut permitteres nos toto corpore copulari.

Vel ad oscula dãda Pateres: hoc est saltem aperiri tñ deberes: ut nos inuicem osculari possemus Vel: saltem. Sub noctem: circa noctem: adueniente nocte. Non peruenientia contra: hoc est: quæ ad alteram partem non perueniebant.

Nocturnos ignes stellas: quæ aurora aduenientẽ auferri uidentur. Pruinosas: pruina obtura. Est autem pruina, ros congelatus. Coire: cõuenire. Multa prius questi. de parentibus suis

Nocte silenti Media quæ & intempesta dicitur: quod illo tempore omnia sileant aialia. Fallere custodes: decipere ianuarum custodes: qui ianitores uocantur. Foribus: domibus: a parte enim totum intelligimus. Excedere: exire.

Nais in piscẽ
Mora ex albis nigra
Pyramus & Thisbe

Extremos altis in turribus egerit annos.
Nais an ut cantu nimiumq potentibus herbis
Verterit in tacitos iuuenilia corpora pisces.
Donec idẽ passa ẽ: an quæ poma alba ferebãt
Vt nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor
Hæc placet: hæc quoniã uulgaris fabula nõ ẽ.
Talibus orsa modis lana sua fila sequente.
Pyramus & Tysbe iuuenũ pulcherrimus alter
Altera quas oriens habuit: prælata puellis.
Contiguas habuere domos: ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxisse semiramis urbem.
Notitiam primosq gradus uicinia fecit.
Tẽpore creuit amor: tædæ quoq iure coissent.
Sed uetuere patres: quod non potuere uetare.
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
Conscius omnis abest: nutu signisq loquũtur
Quoq magis tegit̃: tãto magis æstuat ignis.
Fissus erat tenui rima: quam duxerat olim
Cum fieret paries domui cõmunis utriq.
Id uicium nulli per sæcula longa notatum.
(Quid nõ sentit amor) primi uidistis amãtes:
Et uocis fecistis iter: tutæq per illud
Murmure blanditiæ minimo transire solebant
Sæpe ubi cõstiterãt hinc Tisbe: Pyramus illic.
Inq uices fuerat captatus anhelitus oris.
Inuide dicebant paries quid amãtibus obstãs?
Quãtũ erat ut sineres toto nos corpore iũgi?
Aut hoc si nimiũ ẽ: uel ad oscula dãda pateres.
Nec sumus ingrati tibi: nos debere fatemur.
Quod datus ẽ uerbis ad amicas trãsitus aures
Talia diuersa ne quicq̃ sede locuti
Sub noctem dixere ualere: partiq dedere
Oscula quisq suæ non peruenientia contra.
Postera nocturnos aurora remouerat ignes.
Solq pruinosas radiis siccauerat herbas.
Ad solitum coire locũ: tũ murmure paruo
Multa prius questi statuunt: ut nocte silenti
Fallere custodes: foribusq excedere temptent.

Tecta. Domos. Spaciantibus. In magno agri spatio obambulátibus. Nam spatiari nihil aliud est ut ait Macrobius: q̄ in spatio lati itineris obambulare. Ad busta Nini. ad sepulchrū Nini Assyriorum regis. Bustum autē proprie dicitur locus. ubi cadauera comburebantur. Ardua. Alta. Morus autem arbor est: quæ ut scribit Pli. serotino germinata floret: nec nisi exacto frigore germinat: ob id dicta sapientissima arborum. Tarde. affectū exprimit amantium: quibus dies maxime longus uidetur: in cuius noctem conuenire statuerunt. Præcipitatur aquis. In aquas oceani. ex opinione autem uulgari hæc dicuntur neq; enim sol in aquas descendit. Et aquis nox exit ab iisdem. ubi enim sol occidit: inde nox uidetur oriri. Versato. reuoluto. hoc ē aperta ianua. Adopertaq; uultum. uultum coopertum habens: ne cui forte obuiaret agnosceretur.

Dictaq; sub arbore. Constituta. Audacem faciebat amor. causam reddit cur tā audax esset puella: ut noctu sola in agro resideret. Venit ecce recenti. Ecce aduerbium semper fere aliquid repētini insperatiq; mali significat. Vt Vergilius. Ecce autem gemini a tenedo tranquilla per alta. hoc autem & Asconius notat: qui ait hoc proprium esse Ciceronis: ut in rebus improuisis hac particula ecce utatur. Oblita rictus. hoc ē. ora spumantia sanguine boum infecta habēs. Depositura sitim hoc est: potatura in uicino fonte.

Timido pede trepidis pedibus ac festinātibus Vt enim trepidum pro timido: Sic timidum pro trepido eleganter ponitur. Vt lea. Postq̄ leæna. Vtroque enim dicitur modo. Compescuit. pacauit. Laniauit. lacerauit. Serius egressus: sero tarde quidē significat. sed ita ut post amissam opportunitatem aliquam fere ponitur. Amictus. uelum. Vestem. uelum. E quibus illa. Thisbe quam idcirco uita dignissimā fuisse ait Pyramus: quia & promissis stetit & longe ante se ad constitutum locum uenit. Nostra nocens anima est. Animam pro uita sæpenumero accipi notū est. Ego te miseranda peremi. se necis Thisbes: q̄ a leæna dilaniatam putabat Pyramus causam fuisse profitetur. Peremi. Necaui. cum maximo āt affectu hæc a Pyramo referūtur. In loca plēa metus. causam assignat Pyramus cur ipse interficeret Thisbem. Qui iussi. quia ego iussi est enim relatiuum cām exprimens. Nostrum diuellite corpus. apostrophæ ad leones a quibus Pyramus dilaceratam putabat Thisbem. Sub hac rupe. sub hoc saxo in hac spelunca. propinqua enim spelunca erat in quam refugerat Thisbe. Sed timidi est optare necem: cum sibi uir fortis eam consciscat. Pactæ arboris. constitutæ. Ferrum. Ensem per metonimiam. Ex ferro nanq; enses conficiūtur. Emicat exilit. Nō aliter q̄ cum. pulchra similitudine ostendit poeta q̄ alte ex pyrami uulnere sāguinis exiliret. Quā cum uitiato fistula plumbo. Fistula per quam aqua deducitur ex plumbo fere fieri consueuit: dicta quod fistulæ & tibiæ similis sit. Vitiato.

Cūq; domo exierit: urbis quoq; tecta reliquāt.
Ne ue sit errandum lato spaciantibus aruo.
Conueniāt ad busta uini: lateantq; sub umbra
Arboris: arbor ibi niueis uberrima pomis
Ardua morus erat gelido contermina fonti.
Pacta placent: & lux tarde discedere uisa
Præcipitatur aquis: & aquis nox exit ab iisdem
Callida per tenebras uersato cardine Tisbe
Egreditur: fallitq; suos: adopertaq; uultum
Peruenit ad tumulū: dictaq; sub arbore sedit
Audacem faciebat amor: uenit ecce recenti
Cæde leæna boum spumantes oblita rictus
Depositura sitim uicini fontis in unda.
Q uā procul ad lunæ radios Babylonia Tisbe
Vidit: & obscurum timido pede fugit in antrū
Dumq; fugit: tergo uelamina lapsa reliquit.
Vt lea sæua sitim multa compescuit unda.
Dum redit in syluas: inuentos forte sine ipsa
Ore cruentato tenues laniauit amictus.
Serius egressus uestigia uidit in alto
Puluere certa feræ: totoq; expalluit ore
Pyramus: ut uero uestē quoq; sanguine tinctā
Repperit: una duos inquit nox pdet amantes.
E quibus illa fuit longa dignissima uita.
Nostra nocēs anima ē: ego te miserāda peremi
In loca plena metus: qui iussi: nocte uenires.
Nec prior huc ueni: nostrum diuellite corpus
Et scelerata fero consumite uiscera morsu:
O quicūq; sub hac babitatis rupe leones.
Sed timidi est optare necem: uelamina Tisbes
Tollit: & ad pactæ secum fert arboris umbram
Vtq; dedit notæ lacbrymas: dedit oscula uesti:
Accipe nūc iqt nostri quoq; sāguinis haustus
Q uoq; erat accictus: demisit in ilia ferrum.
Nec mora: feruentimoriens e uulnere traxit:
Et iacuit resupinus humo: cruor emicat alte
Non aliter q̄ cum uiciato fistula plumbo.
Scinditur: & tenui stridente foramine longas

Eiaculatur aquas:atq; ictibus aera rumpit.
Arborei foetus aspergine cædis in atram
Vertuntur faciē:madefactaq; sanguine radix
Purpureo tinxit pendentia mora colore.
Ecce metu nondum posito:ne fallat amantem
Illa redit:iuuenēq; oculis animoq; requirit.
Quanta uitarit narrare pericula gestit.
Vtq; locū & uisam cognoscit in arbore formā.
Sic facit incertā pomi color:hæret an hæc sit.
Dū dubitat:tremebūda uidet pulsare cruentū
Membra solum:retroq; pedē tulit oraq; buxo
Pallidiora gerens exhorruit æquoris instar.
Quā fremit:exigua cū summū stringitur aura
Sed postq̄ remorata suos cognouit amores
Percutit indignos claro plangore lacertos.
Et laniata comas:amplexaq; corpus amatum.
Vulnera suppleuit lachrymis:fletumq; cruori
Miscuit:& gelidis in uultibus oscula figens
Pyrame clamauit:qui te mihi casus ademit?
Pyrame responde:tua te carissima Tisbe
Nominat:exaudi:uultusq; attolle iacentes.
Ad nomen Tisbes oculos iam morte grauatos
Pyramus erexit:uisaq; recondidit illa
Quæ postq̄ uestemq; suam cognouit:& ense
Vidit ebur uacuū:tua te manus īquit amorq;
Perdidit infelix:est & mihi fortis in unum
Hoc mãus:ē & amor:dabit hic ī uulnera uires
Persequar extinctum:letiq; miserrima dicar
Causa comesq; tui:quiq; a me morte reuelli
Heu sola poteras:poteris nec morte reuelli.
His tamen amborum uerbis estote rogati
O multum miseriq; mei illiusq; parentes.
Vt quos certus amor:quos hora nouissima iū
Cōponi tumulo non inuideatis eodem (xit.
At tu quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc tegis unius:mox es tectura duorum.
Signa tene cædis:pullosq; & luctibus aptos
Semp habe foetus:gemini monumēta cruoris
Dixit:& aptato pectus mucrone sub imum
Incubuit ferro:quod adhuc a cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos:tetigere parentes.
Nam color in pomo est:ubi permaturuit:ater.
Quodq; rogis superest:una requiescit in urna

Corrupto.fracto. Eiaculatur:longe eiicit. Atq; ictibus aera rumpit:aque emissione aerem penetrat. Arborei foetus:mora illius arboris fructus. Aspergine cædis:sanguinis aspersione.

In atram faciem:in nigram figuram. Madefactaq;:quia:æ copula hoc loco pro quia est accipiēda. Causam enim assignat cur mora ex albis purpurea fuerint effecta. Gestit:capit. Vtq; locum:q̄ locum inquit & uisam arboris figuram Thisbe cognoscit:tam colore mororum quæ ex albis rubicunda fuerant effecta redditur incerta.

Pomi color:fructum mori arboris color ex albo in rubicundum transmutatus. Pomum autem generale nomen est omnium fructuum:qui cūq; in arboribus nascuntur.siue molle siue duros cortices abeant:quamuis quidam aliter sentiant. Hæret.dubitat an illa sit arbor:sub qua paulo ante sederat. Tremebunda.palpitantia. Pulsare.percutere. Nondum enim mortuus erat Pyramus. Retroq; pedem tulit.Retro cessit. Exhorruit turbata est. Aequoris instar. Ad similitudinem maris. Instar autem in declinabile nomē est:ac interdum ad similitudinem Interdum significat ad æquiparationem:q̄uis sine ꝓpositione ponatur. Vergilius. Instar mōtis equum diuina Palladis arte ædificant. Quod fremit. strepit. Cum summum stringitur. Quando ī supficie raditur ac leuiter a uento attingitur. Claro plangore Magno eiulatu. In gelidis uultibus. In frigida facie Pyrami morientis. Suppleuit.Impleuit. Quis te mihi casus ademit: Eripuit. Sunt autem querelæ maxime amanti cōuenientes. Erexit. extulit.aperuit. Recondit. Iterum condidit:& occultauit.& clausit. Vestēq; suam. Velum suū:quo deceptus Pyramus seipsum interfecerat. Ebur uacuum ense. idest Ebutneam uaginam ense carentem. Tua te manus inquit amorq;. Teipm inquit ob amorē quo me ꝑsequebaris īterfecisti. In unū. Adhoc unū ut me ipsa interficiā. In uulnera. ad uulnera mihi ipsi inferēda. Reuelli.separari. Certus amor.uetus. Non inuideatis.non prohibeatis nostris uotis inuidentes. Componi. condi ac simul sepeliri. Pullos.nigros. Monumenta. Memoriam. Gemini cruoris. Sanguinis duorum & Pyrami & Thysbes. Aptato mucrone. Apposita cuspide. Sub imum pectus. Ad infimam pectoris partem. Ferro. Ensi quo seipsum paulo ante transfixerat Pyramus. Vota. Preces. Tetigere. Commouere. Permaturuit. perfecte maturuit. Quodq; rogis superest. Cinis & ossa rogis superesse solent.

Desierat.loq subaudiat & Alcithoe.Finẽ.n.suæ narrationi īposuerat. Vocẽ tenuere siluerũt. Leucothoe.soror Alcithoes.anteq̃ narret quẽadmodũ Leucothoe Orchami regis Achemeniæ & Eurymones filia in arborẽ thuris fuerit cõuersa:expõit adulteriũ Martis cũ uenere.Sol.n.Martẽ olī cũ Venere coeũtẽ Vulcano eius marito indicauit:qui indignatus retibus tenuissimis cubile circundedit:quibus coeuntem Martem cum Venere ita implicuit ut nullo pacto disiungi possent.Patefacto deinde cubiculo omnium deorum oculis spectãdos subiecit. Quare Venus indignata Soli Leucothoes amorem imisit:qui ut cõmodius ea potiretur:se in matris eurimones figuram conuertit.Cum uero Orchamus pater eam uitiatam esse iudicio Clyciæ solis amicæ cognouisset:ipsam defodit in terram.Sol uero amicam miseratus:eam in thuris arborem commutauit.: Hunc quoq;. Ac si diceret. Non solum mortales capiũtur amore:sed dii quoq;:& quidẽ clarissimi. Videt hic deus omnia primus Causa est cur sol putetur omnium primus Martis adulterium cum Venere uidisse.Quare hæc particula nam subaudienda uidetur. Iunonigenæ ex iunõe genito.Vulcãum enim solum Iuno ex Ioue suscepit. Furta. stupra & adulteria quod furtim fiant. Graciles.tenues atq; subtiles. Quæ lumina fallere possent. Quæ oculos decipere ualerent. Elimat.efficit lima. Aranea.tela aranearũ. Vtq; leues tactus. significat retia ea ita mollia fuisse ac flexibilia ut neq; si tangerentur sentiri possent:ac facile rebus omnibus cederẽt. Parua momẽta pua obstacula:ut parũ resistere uiderentur. Deprensi.in re prohibita inuenti.Nam deprehendi proprie quis in re minus honesta dicitur. Lemnius.uulcanus. Qui cum deformis natus esset Iunoniq; displicuisset: e cælo fuit a Ioue in lemnum insulam precipitatus.ibiq; a Simus:ut scribit Seruius:fuit nutritus.

Admisitq; deos.aduocauit deos ad spectaculum Veneris: & martis qui ita ligati in lecto iacebant:ut se dissoluere non possent. Atq; aliquis de diis.Eũ fuisse Mercuriũ ferũt. Cythereia.uenus a Cytheris īsula dicta.ad quã primũ e mari nata cõcha puenisse dicit. Memorẽ pœnã: aut hypalage ẽ memor Cythereia.aut quã in memoria hẽbat ut Vergilius.Sæue memorẽ Iunõis ob iram. Inq; uices.uicissim e contrario. Hyperione nate. Sol Hyperionis Titanis filius fuisse dicitur. Est autem apostrophe ad solem. Igne nouo.Amore inusitato. Temperius.Tempestiuius. Modo serius incidis undis. Interdum inquit tardius occidis Eoo cælo.orientali.unde oritur aurora:que græce ηως dicitur. Porrigis.producis. Brumales horas.Hyemales dies qui solent esse breuiores. Vitium mentis ægritudo ac passio cordis:qua fere amantes pallent.

Transit in lumina.Pallida nanq; uidebantur.

Nec tibi quod lunæ.Causam eclipsis solis exponit.Nam tũc deficere uidetur:cum luna ei subicitur.Luna uero infima planetarum. Clymene.Phethontis mater. Rhodos. insula est Lyciæ adiacẽs soli adeo grata:ut semper quãuis

Adulterium Veneris cum Marte

Leucothoe ī thuris arborẽ

Desierat:mediumq; fuit breue tẽpus: & orsa ẽ
Dicere Leucothoe:uocem tenuere sorores.
Hunc quoq;:sideria qui temperat omnia luce
Cepit amor solem:solis referamus amores.
Primus adulterium Veneris cũ Marte putatẽ
Hic uidisse deus:uidet hic deus omnia primus
Indoluit facto:Iunonigenæq; Marito
Furta tori:furtiq; locum monstrauit:at illi
Et mens:& quod opus fabrilis dextra tenebat
Excidit:extemplo graciles ex ære catenas
Retiaq; & laqueos:quæ lumina fallere possẽt
Elimat:non illud opus tenuissima uincant
Stamina:nõ summo quæ pendet aranea tigno
Vtq; leues tactus momẽtaq; parua sequantur
Efficit:& lecto circũdata collocat apte.
Vt uenere torum coniunx & adulter in unum
Arte uiri uinclisq; noua ratione paratis
In mediis ambo deprensi amplexibus hærent.
Lemnius extemplo ualuas patefecit eburnas.
Admisitq; deos:illi iacuere ligati
Turpiter:atq; aliquis de diis nõ tristibus optat
Sic fieri turpis:superi risere:diuq;
Hæc fuit in toto notissima fabula cælo
Exigit indicii memorem Cythereia pœnam.
Inq; uices illum tectos qui læsit amores.
Lædit amore pari:quid nunc Hyperione nate
Forma colorq; tibi radiataq; lumina prosunt?
Nempe tuis omnes qui terras ignibus uris.
Vreris igne nouo:quiq; omnia cernere debes
Leucothoen spectas:& uirgine figis in una
Quos mũdo debes oculos:modo surgis eoo
Temperius cælo:modo serius incidis undis.
Spectandiq; mora brumales porrigis horas
Deficis interdum:uitiumq; in lumina mentis
Transit:& obscurus mortalia pectora terres.
Nec tibi quod lunæ terris propioris imago
Obstiterit palles facit hunc amor ipse colorem
Diligis hanc unã:nec te Clymeneq; Rhodosq;

neboloso aere aliqua diei hora eius radii uideãtur:ut scribit Plinius:Rhodos autẽ απο του ροδου. hoc est a rosa propter pu chritudinem:ut quidam scribunt:fuit appellata. Na prius & Ophiusa & a serenitate Aetheria a uocabatur:Diodorus uero ait Rhodon insulam a Rhodo puella Neptuni filia ex quadam Telchinum sorore q̃ primi insulam tenuerũt:fuisse appellatam Nec tenet Aeææ.Persa mater fuit Cytces:quæ Aeæa ab acaurbe Colchorum: non ut Seruius scribit:a uocibus eorum quos in bruta animalia conuertebat fuit appellata.Aea uero non solum Colchorum e urbs ab Aeeta Medeæ patre ædificata. sed alia quoq; est Thessaliæ.est etiam Macedoniæ fons Aea:ut Stephanus scribit.Vnde Aeæus ææa declinatur. Clytie:nympha fuit q̃ Apollinem amauit. Graue uulnus: magnum dolorem:quia sibi Leucothoen prælatam uidebat.

Nec tenet Aeææ genitrix pulcherrima Circes
Quæq; tuos Clytie quãuis despecta petebat
Concubitus:ipsoq; illo graue uulnus habebat
Tempore:Leucothoe multarum obliuia fecit:
Gentis odoriferæ quam formosissima partu
Edidit Eurymone:sed postq̃ filia creuit.
Quã mater cunctas:tam matrem filia uicit
Rexit Achæmeneias urbes pater orcamus:isq;
Septimus a prisco numeratur origine Belo.
Axe sub hesperio sunt pascula solis equorum
Ambrosiam p̱ gramine habẽt: ea fessa diurnis
Membra ministeriis nutrit:reparatq; labori
Dũq; ibi quadrupedes cælestia pabula carpũt
Noxq; uicẽ pagit:thalamos deus ĩtrat amatos
Versus in Eurymones faciem genitricis:& iter
Bis sex Leucothoen famulas ad lumina cernit.
Leuia uersato ducentem stamina fuso.
Ergo ubi ceu mater caræ dedit oscula natæ:
Res ait arcana est:famulæ discedite:ne ue
Eripire arbitrium matri secreta loquendi.
Patuerant:thalamoq; deus sine teste relictus.
Ille ego sum dixit:qui longum metior annum.
Omnia qui uideo:per quem uidet oĩa tellus.
Mũdi oculus:mihi crede places:pauet illa:me
Et colus & fusi digitis cecidere remissis. (tuq;
Ipse timor decuit:nec longius ille moratus
In ueram rediit speciem solitumq; nitorem.
At uirgo quãuis inopino territa uisu.
Victa nitore dei posita uim passa querela est.
Inuidit Clytiæ:neq; enim moderatus in illa
Solis amor fuerat:stimulataq; pellicis ira
Vulgat adulterium:diffamatumq; parenti
Indicat:ille ferox immansuetusq; precantẽ
Tendentẽq; manus ad lumina solis: & ille
Vim tulit inuitæ dicentem:defodit alta
Crudus hũo:tumulũq; sup̱ grauis addit harẽæ
Dissipat hunc radiis Hyperione natus:iterq;
Dat tibi:quo possis defossos promere uultus

Gentis odoriferæ:odores ferentis.hoc est arabicæ. Formosissima Eurymone:pulcherrima. Eurymone autem.ut scribit in theologonia Hesiodus:nympha fuit Oceai & Thetios filia: uxorq; Orchami Achemeniosq; regis.Altera fuit Apollinis filia quæ Thalioni marito Adrastum argiuorum regem atq; Eripylen peperit. Achæmenias: p̱sicas.Nam Achæmenii Persæ & Parthi populi sunt finitimi. A prisco Belo.a primo Belo qui Abantem genuit. Abas Acrisium.Acrisius Danaem:Dana Perseum.Perseus Bachæmonẽ: Bachæmon Achæmenem:a quo Achæmenia ẽ appellata.Achæmenes uero Orchamum. Axe sub hesperio:Solis equorum pascua describit: q̃ sunt in occidente ambrosiam ferentia:cuius pastu solis equi per noctem raparantur ad diurnos labores tolerandos. Axe sub hesperio:sub cælo occidentali.Duo naq; sunt axes ut Seruius quoq; scribit.qui & uertices & poli dicuntur:arcticus siue borealis qui a nobis semp uidetur.& antarcticus siue notius & australis qui nunq̃ a nobis uideri potest.Axem ergo pro celo posuit. Est aũt p̱prie axis:ut scribit Apuleius: directio quædã a polis uelut a cardinibus profecta: diuisor & discriminator mundi orbem terræ in medietate cõstituens:ambrosia uero quæ immortalitas interpretatur cibus est deorum:quo etiam equi solis pasci dĩt Est aũt herba quã diascorides artbemisiã esse ait. Thalamos:amatos. Amicæ Leucothoes:cubiculum. Ducentem.deducentem filantem. Leuia stamina:mollia. Arbitrium facultatem. Et colus:instrumentum est cui appenduntur stamina filanda. Et fusi horum inuetor Closter Arachnes filius a Plinio fuisse narratur. Nitore:pulchritudine:splendore. Neq; enim moderatus.Cur inuideret Clytie causã assignat.Nimius enim erat solis amor in Leucothoen. Diffamatum:uulgatũ. Et ille: manu solẽ idicat patri Leucothoe. Crudus:crudelis.

Axis

Ambrosia

Euectum. Necatum obrutum. Exangue: mortuum sine sanguine. Volucrũ moderator equoꝝ: Periphrasis est Appollinis: qui moderator & rector est uelocissimorum equorum ac uolantium potius q̃ currentium: ut plene in secundo uidimus. Post phaethonteos ignes. Post fulmina quibus Phaethon fuit absumptus. Gelidos artus. Mortua membra. Id enim quod sequitur pro eo quod præcedit: & contra sæpenumero ponitur a poetis. Reuocare. Reducere. Fatũ. fati necessitas. Nectare odorato. suauissimi odoris liquore. Est enim. Nectar deorum potio: ut iam sæpius diximus. Tanges tamen æthera dixit. Quãuis inquit Apollo te ad uitam reuocare non possim: ad cælum tamen peruẽies Nam thuris fumus ad deos usq; in cælũ perue nire credit. Delicuit. molle & tenerũ factũ ẽ: a deliq̃sco p̃teriti. Sensim paulari. Cacumie. In summitate. Tumulum. harenæ aggerẽ. At clytien. Clytie nympha a sole derelicta cum nouẽ dies sine ullo cibo ac potu exegisset: tãdem deorum miseratione in herbam heliotropium conuersa fingitur: quæ nunc quoq; pristini amoris memor continue folia ad solẽ uertit. Vnde etiã nomẽ accepit. Nam Heliotropium dicitur solis conuersio. ηλιοσ namq; sol. τροπη cõuersio dicitur. Quãuis amor excusare dolorem. Amore enim quo Apollinẽ prosequebatur: dolebat: Clytie sibi aliam præferri. Dolore autem coacta indicauit patri Leucothoes cum sole concubitum. Auctor lucis. Periphrasis est solis: qui Lucis est effector. Modum. finem. Tabuit ex illo. Ex eo inquit tempore quo a sole fuit derelicta: tabescere cœpit Clytiæ commerciumq; aliarum nympharum fugere. Sub Ioue. Sub diuo. ad aerem. Nouem Luces. Nouem dies. Flectebat. Vertebat. Hæsisse. Affixa fuisse terræ sic ut surgere non posset. Liuidus. fuscus.

Vertitur ad solem. ad nomẽ herbæ quæ heliotropium dicitur alludit. Suum. a se amatum.

Mutata. In Heliotropium herbam conuersa.

Ceperat: occupauerat. Delectarat. Poscitur Alcithoe. Rogatur ut aliquid fabularum narret.

Quæ radio nauicula. instrumentum ẽ ligneum. quo utuntur textores. Stantis telæ. pendẽtis. Idei. phrygii. Nam Ida mons est phrygiæ. & cretæ. Contulit. Conuertit. Has autem fabulas quæ uix unquam apud aliquem præstãtum poetarum inueniuntur breuiter percurrit poeta: uidens illas nullo fere in usu futuras. Tantus dolor urit amantes. Acclamatio est in amantum Zelotypiam. Tantus inquit dolor amantes cruciat: ut sepænumero amatos perdant.

Nec loquor Scython quidam ex mare in fœminam mitando quodammodo fuit commutatus Id autem fieri posse Plynius quoque est auctor.

Clytie in heliotropium

Nec tu iam poteras euectum pondere terræ.
Tollere nipha caput: corpusq; exãgue iacebas
Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
Post Phaetonteos uidisse dolentius ignes.
Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus.
Si queat: in uiuum temptat reuocare colorem
Sed quoniam tantis fatum conatibus obstat
Nectare odorato sparsit corpusq; locumq;
Multaq; perquestus: tãges tamẽ æthera dixit.
Protinus imburum cælesti nectare corpus
Delicuit: terrãq; suo madefecit odore.
Virgaq; per glebas sensim radicibus actis
Turrea surrexit: tumulumq; cacumine rupit.
At Clytien: q̃uis amor excusare dolorem.
Iudiciumq; dolor poterat: nõ amplius auctor
Lucis adit: Venerisq; modum sibi fecit in illa.
Tabuit ex illo dementer amoribus usa
Nymphaꝝ ipatiens: & sub Ioue nocte dieq;
Sedit humo nuda nudis incompta capillis.
Perq; nouem luces expers undæq; cibiq;
Rore mero lachrymisq; suis ieiunia pauit.
Nec se mouit humo tantum spectabat euntis
Ora dei: uultusq; suos flectebat ad illum.
Membra ferũt hæsisse solo: partẽq; coloris
Liuidus exangues pallor conuertit in herbas
Est in parte rubor: uiolæq; similimus ora
Flos tegit: illa suum: quãuis radice tenetur.
Vertitur ad solem: mutataq; seruat amorem.
Dixerat: & factum mirabile ceperat autes.
Pars fieri potuisse negant: pars omnia ueros
Posse deos memorãt: sed nõ ẽ Bacchus in illis
Poscitur Alcithoe: postq̃ siluere sorores.
Q uæ radio stantis percurrens stamina tele
Vulgatos taceo dixit pastoris amores
Daphnidis idæi: quem nymphe pellicis ira
Contulit in saxum: tantus dolor urit amantes
Nec loquar: ut quondam naturæ iure nouato
Ambiguus fuerit mõ uir mõ fœmina scython

Te quoq; nūc adamas quōdā fidissime paruo
Celme Ioui:largoq; satos Curetas ab hymbri.
Et Crocon in paruos uersum cū Milace flores
Prætereo:dulciq; animos nouitate tenebo
Vnde sit infamis:quare male fortibus undis
Salmacis eneruet:tactosq; remolliat artus
Discite:causa latet:uis est notissima fontis.
Mercurio puerum diua cythereide natum
Naiades ideis enutriuere sub antris.
Cuius erat facies:in qua materq; paterq;
Cognosci possent:nomen quoq; traxit ab illis.
Is tria cum primum fecit quinquennia mōtes.
Deseruit patrios:idaq; altrice relicta
Ignotis errare locis:ignota uidere.
Flumina gaudebat studio minuente laborem
Ille etiam Lycias urbes:Lyciæq; propinquos
Caras adit:uidet hic stagnum lucentis ad imū
Vsq; solum lymphæ:non illic canna palustris.
Nec steriles uluæ:nec acuta cuspite iunci.
Perspicuus liquor est:stagni tamē ultima uiuo
Cespite cinguntur semperq; uirentibus herbis
Nipha colit:sed nec uenatibus apta:nec arcus
Flectere quæ soleat:nec quæ cōtendere cursu.
Solaq; naiadum celeri non nota Dianæ.
Sæpe suas illi fama est dixisse sorores.
Salmaci uel iaculū uel pictas sume pharetras.
Et tua cum duris uenatibus ocia misce.
Nec iaculum sumit:nec pictas illa pharetras
Nec sua cum duris uenatibus ocia miscet.
Sed modo fonte suo formosos perluit artus.
Sæpe cythoriaco deducit pectine crines.
Et quid se deceat:spectatas consulit undas.
Nunc perlucenti circundata corpus amictu
Mollibus aut foliis:aut mollibus icubat herbis
Sæpe legit flores:& tunc quoq; forte legebat.
Cum puerum uidit:uisumq; optauit habere
Nec tamen ante adit:& si properabat adire.
Q uam se composuit:q; circumspexit amictus
Et finxit uultum:& meruit formosa uideri
Tunc sic orsa loqui:puero dignissime credi.
Esse deus:seu tu deus es:potes esse cupido.
Siue es mortalis:qui te genuere beati.
Et mater felix:& fortunata profecto

Te quoq; nūc adamas. Celmus nutricius fuit Iouis:cui dum paruus erat:fuit admodū gratus Posteaquā uero Iupiter deoꝝ ipeniū est adeptus: ipsum in Adamantem conuertit quia uulgasset Iouē fuisse mortalē. Largoq; satos curetas ab hymbri:curetes populi fuere Cretæ antiquissimi. q una cū Corybātibus Iouē nutriuere. Sed cū dei de religionē contēnerent ab Ioue ipso imbribus fuere deleti: Postea uero cū nēo deos coleret:ex fungis eosdē Curetas reparauit. Et crocō. Crocos adolescens fuit:quē Smilax uirgo cū amaret neq; frui posset:ambo in flores cōuersi fuerunt. Vnde Smilaceæ croceæq; coronæ dicunt̄. Sane smilax ut scribit galiēus ēt sin̄ .s. littera iterdū enūciat̄. Vnde sit ifamis. Salmacis fons est Cariæ: quē q igrediunt̄ effœmiati ac molles egrediunt̄

Celmus

adamas

Crocos et smilace in flores

Salmacis fons

Huius autē rei cām poeta refert i hermaphroditi preces:q parētes rogauit ut quēadmodū ipse sic alii quoque fontē illū itrantes mollescerēt. Nā Hermaphroditus Mercurii ac Veneris filius fuit formosissimus.q cū ifontē Salmacidis nymphæ igressus foret.ita a nympha fuit colligatus:ut ex duobus corporibus unū fieret utrūq; habens sexum. Vnde etiā nūc Hermaphroditi utroq; præditi sūt sexu. Eneruet. Neruos ac uires eripiat: effœminet. Remolliat. molles ac effœmiatos efficiat. Diua cythereide. Venere. Sub idæis antris. In speluncis Idæ mōtis phrygiꝗ. Cuius erat facies. Formosissimū fuisse Hermaphroditū significat:cū similē eū fuisse parētibus dicat No mē quoq; traxit ab illis. Nam Hermaphroditus επτοτον ερπον. hoc ē Mercurio & αφροΔιτησ Venere fuit appellatus. Studio. Cupiditate & animi iclinatiōe. Lycias urbes. Lycia Lydia & caria puinciæ sunt finitimæ. Caras adit. cares populi sūt cariæ. Est autē accusatiuus græcus. car eni catos declinat̄ in masculino. in fœminio aūt Catera. Carre uero urbs ē Messopotamiæ Crassi cæde nobilis a Carra Syriæ fluuio ꝺnomiata. Videt hic stagnū. Fontis salmacidis descriptio. Viuo cespite. naturali terra. Nympha colit. habitat Idē aūt cū fonte nomē habet. Salmacis enī nympha ut scribit Sex. pōpeius: Cæli & terræ filia mollissima ferī fuisse causa fontis Halycarnasi aquæ appellādæ Salmacidis:quā q bibisset: uitio ipudicitiæ mollesceret ob eā cām:qꝺ eius aditus angustatus parietibus occasionem largitur iuuenibus petulantibus puerorū puellarumq; uioladarum:quia non patet effugium. unde Ennius. Salmacidas spolia sine sanguie & sudore. Quod in molles atq; effœmiatos dictum corrupte legitur in primo de officiis Ciceronis: ineptequc ab iis qui in illud opus cōmētaria scripserunt:exponitur:ut in quadā disputatione nostra:quæ circūfertur:copiosius diximus. Duris uenatibus. laboriosis uenationibus. Cytheriaco. pulchro qualis Venerem deceret. Aut certe Cythoriaco legendum est a Cythoro monte buxis abundante:ex quo ligno pulchri pectines conficiuntur.

Hermaphroditus

Perlucenti amictu. perlucida ueste. Significat aūt hanc nymphā mollissimā fuisse. Incubat. recubat iacet. Composuit. ornauit. Et finxit uultū sumpsit uultū blandū amantique aptum.

Si qua tibi soror est: & quæ dedit ubera nutrix
Sed longe cunctis longeq; beatior illa est:
Si qua tibi sponsa est: si quam dignabere tæda.
Hic tibi siue aliqua ē mea sit furtiua uoluptas:
Seu nulla ē:ego sim:thalamūq; ineamus eūdē.
Nais ab his tacuit. pueri rubor ora notauit.
Nescit quid sit amor. sed & erubuisse decebat:
Hic color aprica pendentibus arbore pomis
Aut ebori tincto est: aut sub candore rubenti
Cum frustra resonant æra auxiliaria lunæ.
Poscenti nymphæ sine fine sororia saltem
Oscula: iamq; manus ad eburnea colla ferenti.
Desinis an fugio tecūq; ait ista relinquo?
Salmacis extimuit: locaq; hæc tibi libera trado
Hospes ait. simulat gradu discedere uerso:
Tū quoq; respiciēs fructicūq; recondita sylua.
Delituit: flexoq; genu summisit. at ille
Scilicet ut uacuus & inobseruatus in herbis
Huc it:& hinc illuc. & in alludentibus undis
Summa pedum taloq; tenus uestigia tingit:
Nec mora. temperie blandarum captus aquarū:
Mollia de tenero uelamina corpore ponit.
Tum uero stupuit: nudæq; cupidine formæ
Salmacis exarsit. flagrāt quoq; lumina nymphæ
Non aliter q̄ cum puro nitidissimus orbe
Opposita speculi refertur imagine Phœbus.
Vixq; moram patitur. uix iā sua gaudia differt.
Iam cupit amplecti. iam se male cōtinet amens.
Ille cauis uelox applauso corpore palmis
Desilit in latices: alternaq; brachia iactans
In liquidis translucet aquis: ut eburnea si quis.
Signa tegat claro uel candida lilia uitro.
Vicimus & meus est exclamat Nais: & omni.
Veste procul iacta mediis immittitur undis:
Pugnantēq; tenet: luctantiaq; oscula carpit
Subiectatq; manus: inuitaq; pectora tangit.
Et nunc hac iuueni. nunc circūfunditur illac.
Deniq; nitentē contra: elabiq; uolentem
Implicat ut serpēs: quam regia sustinet ales
Sublimēq; rapit. pendens caput illa pedesq;
Alligat: & cauda spatiantes implicat alas.
Vtq; solēt hædere longos intexere truncos.
Vt ue sub æquoribus deprēsū Polypus hostē

Si quā dignabere tæda. Si quā tuis nuptiis dignā existimabis. Hic tibi siue aliqua ē. Si inqt sponsam habes: mecū uelis hoc loco furtim coire. Sin uero nō habes: me uelim accipias uxorē.
Ab his: post hæc. Hic color: his similitudinibus declarat: qualis eēt Hermaphroditi pueri color. posteaq̄ audita nymphæ oratione: erubuit.
Aprica: soli exposita. Arbores aūt soli expositæ rubicūda poma ferre solent. Aut ebori tincto. Minio ac purpureo colore picto. Aut sub candore rubenti. Cū frustra resonāt: frustra pstrepunt: nihil enī lunæ deficiēti psunt. Quāuis uulgus putet carmina ueneficarū æreorū uasorū tinnitibus īpediri: ne eclipsim lunæ inducāt. Vnde Iuuenalis loquacitatem mulierū carpens inquit: Vna laboranti poterit succurrere lunæ. Aera: aerea uasa. Auxiliaria: auxiliū lunæ afferentia: ne ueneficarū deficiat carminibus. Sororia oscula: casta & pudica: qualia sorores decent. Est autē adiectiuū nomē sororius a sorore declinatū: neq; eū significat q alicuius sororē duxit uxorē: ut qdā putant. Eburnea: candida ut ebur. Desinis an fugio: aut desine inqt: aut ego hinc fugiā: ac tibi soli ista loca relinquā. Extimuit: ne fugeret.
Gradu uerso: Conuerso gressu & passu. Fruticū sylua: Frutices medii sunt iter arbores & herbas. Vt uacuus: utpote ociosus. Et alius curis solutus. Et inobseruatus. Nō uisus a quoq̄ nō notatus. Alludentibus: quæ alludere sibi blandiriq; uidebātur. Mollia uelamina. molles uestes ac tenues. Flagrāt quoq; lumina nymphæ hoc est oculi quoq; nymphæ Salmacidos flagrare uidētur. Nā etiā oculis pdebat quāta potiūdi pueri cupiditate teneretur: id qđ amore captis fere usu uenire solet. Nō aliter. Sic inqt oculi nymphæ flagrare uidētur ac splendere: ut solis radii sereno aere: cū ipsis speculū ponitur. Nam tunc & splēdidissimi uidētur & ignē contrahūt. Puro orbe. Nebulis carēte: & sereno aere. Ille cauis uelox. Natantiū morē exprimit. Ingressuri enī aquas manibus cauis corpus sibi pcutiunt. Liqdis: puris.
Signa: statuas. Luctātia oscula carpit: ab illo reluctāte: ē enī hypallage. Inuita: pro illi inuito ac nolēti: altera hypallage. Nitentē cōtra: repugnantē: reluctantē. Implicat ut serpēs. His similitudinibus ostendit q̄ arctū strictūq; teneat Salmacis Hermaphroditū. Regia ales: aqla: q̄ iccirco ī Iouis tutela eē dicitur: qđ ex auibus sola nūq̄ fulmine tangatur. Est aūt serpētibus infestissima: a qbus sæpenumero ita implicatur: ut in terram una cū illis decidat. Spatiantes: spatiose & late se iactantes. Polypus: piscis est miræ magnitudinis multos habens pedes. Vnde etiam nomen accepit. Nā πολυσ multus. πουσποδοσ pes dicitur. Hic insidiatur piscatoribus: quos si ceperit: omnibus pedibus: quæ flagella uocat poeta: sic strigit: ut nullo pacto effugere possint. Est etiā morbus a similitudine piscis dictus nares maxie īfēstās: de quo Horatius. Balbinū Polypus agræ.

Continet ex omni demissis parte flagellis.
Perstat atlantiades: sperataq; gaudia nymphæ
Denegat:illa premit:demissaq; corpore toto
Sicut inhærebat:pugnes licet improbe dixit,
Non tamen effugies ita dii iubeatis:& istum
Nulla dies a me:nec me deducat ab isto.
Vota suos habnere deos:nam mixta duorum
Corpora iunguntur:faciesq; inducitur illis
Vna:uelut si quis conducat cortice ramos.
Crescendo iungi pariterq; adolescere cernit.
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci,
Nec duo sũt:sed forma duplex:nec fœmia dici
Nec puer ut possit:neutrũq; & utrũq; uidetur
Ergo ubi se liqdas:quo uir descenderat undas
Semimarem fecisse uidet:mollitaq; in illis
Mẽbra:manus tendens:sed iam nõ uoce uirili
Hermaphroditus ait:nato date mũera uestro
Et pater:& genitrix amborum nomen habẽti.
Quisquis in hos fontes uir uenerit:exeat inde
Semiuir:& tactis subito mollescat in undis.
Motus uterq; parens nati rata uerba biformis
Fecit:& incerto fontem medicamine tinxit.
Finis erat dictis:& adhuc Mineia proles
Vrget opus:spernitq; deum:festũq; ꝓphanat
Tympana cum subito non apparentia raucis
Obstupere sonis:& adunco tibia cornu.
Tinnulaq; æra sonãt:& olẽt myrrhæq; crociq;.
Resq; fide maior:cœpere uirescere telæ.
Inq; hederæ faciẽ pendẽs frondescere uestis:
Pars abit in uites:& quæ modo fila fuerunt
Palmite mutantur:de stamine pampinus exit.
Purpura fulgorem pictis accõmodat uuis:
Iamq; dies exactus erat:tempusq; subibat.
Quod tu nec tenebras nec posses dicere lucẽ
Sed cum luce tamẽ dubiæ confinia noctis.
Tecta repente quati pinguesq; ardere uidentur
Lampades:& rutilis collucẽt ignibus ædes.
Falsaq; sæuarum simulacra ululare ferarum
Fumida iamdudum latitant per tecta sorores.
Diuersæq; locis ignes ac lumina uitant.
Dũq; petũt tenebras:paruos mẽbrana p artus
Porrigitur:tenuesq; includunt brachia pennæ
Nec qua perdiderint ueterem ratione figuram.

Perstat: in proposito perseuerat. Atlantiades pronepos atlantis. Nam Atlas Maiam genuit, Maia mercurium. Mercurius Hermaphroditum. Diducat. separet. Suos proprios. & proprios. Conducat:coniungat. Coierunt coniuncta fuerunt. Neutrum:nec puer:nec puella. Et utrũq; quia sexum utrũq; habebat. Ergo ubi. Nunc assignat cãm:id quod in narratiõis principio pollicita est Alcithoe: cur Salmacidis fontem ingredientes molles effœminati que reddãtur. Quo uir. In quas uir nõ mollis sed fortis:& constans descenderat:& igressus fuerat. Semimarem. Semiuirum & effœminatum. Mollita:mollia facta. Venerit. igressus fuerit. Biformis:qui & maris & fœminæ formã referebat:qualem Hermaphroditi habent. Incerto ignoto. Finis erat dictis. Alcithoe una cũ sororibus post finitas fabulas ira Bacchi: cuius sacra cõtẽnebant in uespertiliones aues fuerunt cõuersæ:ac eaꝝ domus incẽsa. Mineia proles Minei filiæ. Vrget opus. operi instat. Prophanat:polluit. Prophanum ac non sacrum efficit. Prophanũ eni opponitur sacro. Tinnula. Tinniẽtia ac resonãtia. Tinnire ꝓprie dicuntur æra percussa. Vnde etiam Tintinnabula sũt appellata. Myrræq; croci. illis eni deliburus Bacchus ad eas fuerat ingressus:quãuis non uideretur. Resq; fide maior:hoc est:maior q̃ cui fides debeat adhiberi. Multas aũt in trãscursu metamorphosis poeta describit sic aperte ut nulla indigeant expositione. Iamq; dies exactus erat. Iam inqt dies erat prætentus. Quod nec tenebras: Crepusculi descriptio est. nam crepusculum dubia lux dicitur. Pingues lampades: faces ex pingui & resinam ferenti tæda confectæ. Nõ aũt propter oleum pingues: Lampas enim generale est uocabulum omnium eorum quæ accensa lucent. Feratum Tygrium & Lyncum quæ feræ Bacchi currum trahere dicuntur. Membrana: cartilago quæ membrana charta esse uidetur. Tenuesq;: hoc est: brachia in alas fuere cõuersa. Veterem figuram. Pristinam & humanam formam. Non illas pluma leuauit. Mineides inquit plume leuauitate non fuerunt in aerem sublatæ: sed translucentibus & cartilagineis alis. Vespertiliones enim sunt implumes.

Telæ in hæderam & uites

Ino

Pro corpore:pro corporis magnitudine. Seroq; tenent a uespere nomen:uespertiliones enim a uespere dicuntur. Tũ uero totis. Ino Bacchi nutrix ac matertera uxorq; Athamantis in odiũ Iunonis incidit:quod ubiq; Bacchi uires laudibus extollebat:cum & alũni & mariti & filiorum fœlicitate nimium superba uideretur. Hanc igitur Iuno ut affligeret ad iferos descẽdens unã e furiis excitauit:quæ Athamãta in tantũ furorem coniecit: ut Learchum filium interfecerit. Ino autem mariti furorem fugiens e scopulo se una cum Melicerta altero filio in mare præcipitauit. Qui ueneris præcibus a Neptuno excepti. & Ino in Leucothean deá:quæ Matuta: & Melicerta in Palæmonẽ:qui latine Portunus dicitur:fuere cõmutati.

Vespertiliõis descriptio

Matertera. Ino enim Semeles fuit soror:quæ Bacchũ tãq; filiũ educauit. De tot sororibus expers. Vna doloris erat:sola dolore carebat. aliæ nãq; sorores filios amiserãt. Agaue Pentheũ. Autonoe Actæonẽ: Nisi quẽ fecere sorores. Ex ifortuniis nãq; sororũ dolorẽ capiebat Ino:alias fœlix haberi poterat. Natis:filiis

Ino in deam

Learcho & Melicerta. Thalamo Athamantis nuptiis Athamãtis Thebanorũ principis ac Aeoli regis uentorũ filii. Sublimes aĩos. Elato ac superbos. Alũni:Bacchi quẽ aluerat. Alũnus autẽ semp in passiua accipit significatiõe: q̃uis qdam Laurentio uallæ cõtradicere pulchrũ putãtes in actiua quoq; inueniri cõtendant. Numine:diuinitate. Nõ tulit:tolerare nõ potuit. Et secũ:locuta ẽ subaudiatur. De pellice natus:Bacchus Semeles filius. Mæonios nautas. Thyrrenos qui a Mæonia erant oriundi. Vertere. cõuertere in Delphinos: ut paulo ante uidimus.

Et laceranda:Pentheũ significat qui(ut uidimus)sub apri forma a matre materteris; fuit dilaceratus. Triplices:tres. Nouis alis:quæ antea nunq̃ uisæ fuerunt. Nã ex sola cartilagine ac membrana cõstant. Pentheia cæde:Pẽthei occisione. Est aũt possessiuũ trisyllabũ. cuius penultima apud græcos cũ ei diphthongo scribitur :q̃ qdem uel in e uel in i lõgá a nobis cõuerti solet: q̃uis antiqui eadẽ ei diphthongo uterentur. Cur nõ stimuletur. In furorem agatur. Ino sororum

Via ad íferos

exẽplo. Est uia decliuis. uiã quæ ducit ad inferos primũ describit. Deinde ipsas sedes infernas Nubila:umbrosa:obscura: Funesta taxo. Ferali ac pestifera. Nam Taxus arbor ẽ maxime uenenosa. Vñ toxica fuere denomiata: ut Pli. scribit. Ducit ad infernas deest. quæ: Sic Virgilius

Inferorũ urbis descriptio

Vrbs ãtiqua fuit Tyrii tenuere coloni:deest quá Styx iners:immobilis. Palu des enim quæ nõ mouentur:& nebulas:& tetrũ emittunt odorẽ. Simulacraq; fũcta sepulchris:hoc ẽ animæ quarũ corpora sepulchra sortita sunt. Nam quarũ cadauera insepulta iacerent:iis transire stygem paludem nõ dabatur:secũdũ priscorũ opinionẽ. Sẽta. senticosa:spinosa. Sentes enim spinæ dicũtur.

Stygiam urbẽ. infernam. Fera regia. Crudelis aula Nigri ditis. Plutonis. Mille capax:magnitudinem urbis infernæ significat. Nec ulli exiguus populo est:ulli multitudini quantalibet sit. Animæ nãq; locum non occupant cum sint incorporeæ. Parsq; forum celebrant:Id sequitur quod inquit in sexto Virg. nam unusquisq; apud inferos iisdem studiis delectat̃: quibus dũ uiueret tenebatur. Nonnulli ergo apud inferos sũt causidici:alii aulici:alii artifices:alii in carcere detinent̃. Imi tyrãni. inferni regis Plutonis.

Scire sinunt tenebræ. non illas pluma leuauit
Sustinuere tamẽ se perlucentibus alis:
Conatæq; loqui minimam pro corpore uocem
Emittunt:peraguntq; leues stridore querelas
Tectaq; non syluas celebrant:lucemq; perosæ
Nocte uolant:seroq; tenent a uespere nomen.
Tum uero totis Bacchi memorabile Thebis
Numen erat:magnasq; noui matertera uires.
Narrat ubiq; dei:deq; tot sororibus expers
Vna doloris erat:nisi quem fecere sorores.
Aspicit hãc natis thalamoq; athamãtis habẽtẽ
Sublimes animos:& alũni numine Iuno.
Non tulit:& secum. potuit de pellice natus
Vertere Mæonios:pelagoq; imergere nautas?
Et laceranda suæ nati dare uiscera matri:
Et triplices operire nouis Mineidas alis.
Nil poterit Iuno. nisi multos flere dolores?
Idq; mihi satis est. hæc una potentia nostra est.
Ipse docet quid agam. fas ẽ & ab hoste doceri.
Quidq; furor ualeat Pentheia cæde satisq;
Ac super ostendit:cur non stimuletur:eatq;.
Per cognata suis exempla furoribus Ino?
Est uia decliuis funesta nubila taxo:
Ducit ad infernas per multa silentia sedes.
Styx nebulas exhalat iners: umbræq; recentes
Descendũt illac:simulacraq; functa sepulchris
Pallor hiemsq; tenent late loca senta:nouiq;
Qua sit iter manes stygiã qđ ducat ad urbẽ
Ignorant ubi sit nigri fera regia ditis.
Mille capax aditus:& apertas undiq; portas
Vrbs habet:utq; fretum de tota flumina terra
Sic omnes animas locus accipit ille:nec ulli.
Exiguus populo est:turbamue accedere sentit.
Errant exãgues sine corpore & ossibus umbræ
Parsq; forum celebrant:pars imi tecta tyrãni.
Pars aliquas artes antiquæ imitamina uitæ
Exercent:aliam partem sua pœna coercet.
Sustinet ire illuc cælesti sede relicta

Tantū odijs.Parenthesis est:acclamationē cōtinens:Adeo īquit Iuno ab ira odioq; uexabatur. Simul.postq̄. Cerberus. Canis est triceps inferoꝝ custos.Sorores nocte genitas.Furias. Eumenides naq; noctis & Acheron tis filiæ fuisse dicūtur. Sunt aūt tres. Tisiphone:Alecto:& Megæra. Graue & implacabile numē. Molestū & qd nullis pcibus placari pōt. Adamante:adamas adeo durus est lapis:ut nulla alia re q̄ hircino sanguine frāgi possit.Sedes scelera uocatur:Sceleratoq; sedes uocatur carcer: in quo ex iis q plectebātur nō nullos enumerat. Viscera præbebat. Titius laniāda.Titius Terræ fuisse filius dicitur adeo magnus: ut nouē iugera suo corpore occuparet.Hic cū Latonæ uim inferre uellet.Sagittis Apollinis ad īferos detrusus:ea pœna fuit dānatus ut uultures cor eius nunq̄ exedere cessent.

(Tantum odijs iræq; dabat) Saturnia Iuno.
Q uo simul itrauit:sactoq; a corpore pressum
Intremuit limen:tria Cerberus extulit ora:
Et tres latratus simul edidit.illa sorores
Nocte uocat gēitas graue & i placabile numē.
Carceris ante fores clausas adamāte sedebant:
Deq; suis atros pectebant crinibus angues:
Q uā simul agnorunt inter calíginis umbras:
Surrexere deæ.sedes scelerata uocatur.
Viscera præbebat Tytius lanianda:nouemq;
Iugeribus distractus erat.tibi Tantale nullæ
Dephendūtur aquæ: q̄q; iminet effugit arbor:
Aut petis:aut urges ruiturum Sisyphe saxum:
Voluitur Ixion:& se sequiturq; fugitq;.
Molitiq; suis letum patruelibus ausæ
Assidue repetunt:quas pdūt:Belides undas:
Q uos omnes facie postq̄ Saturnia torua
Vidit:& ante omnes Ixiona:rursus ab illo
Sisyphon aspiciens:cur hic e fratribus inquit
Perpetuas patitur pœnas? Athamāta superbū
Regia diues habet: qui me cū coniuge semper
Spreuit? & exponit causas odijq; uiæq;:
Q uidq; uelit.qd uellet erat:ne regia Cadmi
Staret:& i facinus traherēt Athamāta furores
Imperiū.promissa.præces confundit in unum:
Sollicitatq; deas:sic hæc Iunone locuta
Tisiphone canos ut erat turbata capillos
Mouit:& obstantes reiecit ab ore colubros:
Atq; ita:non lōgis opus est ambagibus inquit.
Facta puta quæcūq; iubes. inamabile regnum
Desere: teq; refer cæli melioris ad auras.
Læta redit Iuno:quā cælum intrare parantem
Roratis lustrauit aquis Thaumantias Iris.
Nec mora Tisiphone madefactā sāguie sumit
Importuna facem:fluidoq; cruore rubentem

Tibi tantale nullæ:Tātalus Iouis ex Plote nympha filius cū Iouis arcana hoībus pdidisset:filiūq; Pelopen diis hospitio susceptis comedēdū appposuisset:alias esse carnes mentitus: ad īferos detrusus ea pœna plectitur: ut neq; bibere aqs etiā labia tangentibus: neq; quicq̄ comedere possit: quāuis illius capiti arbor immineat pomis onusta. Hac aūt pœna auari oēs affici uidentur:q partis pecuniis per auaritiā uti nō possunt. Aut urges Sisyphæ.Sisyphus Aeoli fuit filius: qui cū Isthmū Latrocinius īfestaret: a Theseo īterfectus ea pœna apud inferos dānatus est:ut ex ima ualle saxū ad montis uerticē nunquā urgere desistat: nisi cū in uallem descendit ad saxum delapsum iterū in montis cacumen īpellendū. Hoc aūt figmēto denotantur ambitiosi:qui quāuis sæpius in Petēdis magistratibus repulsam ferant:ab ambiendo tamen nunq̄ desistunt. Voluitur Ixion.Is Iunonē de stupro īterpellare ausus rotæ apud inferos ita fuit alligatus: ut semper uoluatur. Belides.Beli neptes.Nam Belus duos habuit filios Danaū. & Aegyptum: pro quo imperiti scribūt ægisthum. Is qnquaginta Danai filias totidē suis filiis desponsauit. Sed Danaus cū Apollinis oraculo didicisset:se quādoq; ab uno filioꝝ Aegypti sibi genero occisum iri:filiabus mandauit: ut prima nocte quæq; suū maritos occiderēt.Quæ qdem oēs præter una Hypermestrā natu minorē: quæ Lino spōso pepercit.a quo postea Danaus fuit interfectus: patri sunt obsecutæ. Quare ea pœna apud inferos sunt dānatæ: ut cribris aquā haurire nūq̄ desistant. Letū. mortē a lendo: quod non ē in usu:qd mors oia deleat. Patruelibus. Ex duobus fratribus nati patrueles dicuntur. Et ante omnes Ixiona. Quia ab eo affecta iniuria fuerat cū de stupro fuit īterpellata. Rursus ab illo:post illum. Cur hic e fratribus.Nā Sisichus & Athamas fratres fuere filiiq; Aeoli. Cū coniuge.Cū uxore sua Ino. Spreuit.Contempsit. Et expōit cās:odii: quo psequitur Athamātem. Quidq; uelit.exponit ēt quid uelit furias facere. Staret. erecta foret.Sed euerteretur. Et i facinus:In scelus. Traherent Athamanta furores. hoc est.Vt Athamas furiosus effectus aliqd mali perpetraret. Imperium: promissa.Decorum seruat poeta.Nam iratorum confusa semper est oratio. Tisiphone.una est ex tribus īferni furiis quæ homicidas maxime punit: unde etiam nomē accepit: nam τίω est punio. φόνος cædes dicitur. Obstantes colubros: serpentes os impedientes ne loqui posset.Furiæ nāq; serpentes pro crinibus habere finguntur. Longis ambagibus.Longis uerborum circuitionibus.Longa oratione. Roratis:inspersis. Lustrauit:purgauit ab inferorum contactu. Thaumantias Iris.Thaumantis filia. Importuna. Molesta. Fluido cruore:corrupto sanguine.Tisiphones autem apparatum habitumq; perspicue describit.

Luctus comitatur. Scite hi comites attribuuntur Tisiphone furiæ. nam & luctus & pauoris & insaniæ causa esse mortalibus Tisiphone uidet.

Limine. Athamantis. Postes Aeolii. Inuæ Athamantis Aeolii nepotis. Pallorq; fores infecit acernas. Aduētu inquit Tisiphones fores acernæ pallidæ fuerunt effectæ. Ex quo maxima uis ueneni furiæ illius significatur Fores acernas. ex acere confectas Acer nanq; arbor est operum elegantia & subtilitate citro secunda: ut Plinius scribit Plura eius sunt genera: quæ qui uidere cupit: ex Plinii sextodecimo uolumine. repetat licet

Solque locum fugit. Aduentu Tisiphones sol quoq; fugatus est. Infelix. infelices faciens. Sic Vergilius Sis fœlix nostrumq; leues quecunq; laborem. Saniemq; uomunt. Venenum ex ore emittunt. Linguisq; coruscant Linguas uibrāt. Est enim trifida & longissima serpētibus lingua: quam tanta celeritate mouent: ut tres habere linguas uideātur. Graues animos. difficiles. anxios

¶ Vulnera. Morsus. Diros ictus. graues affectus & perturbationes. Ictus autem proprie scorpionum dicuntur: quamuis & serpentum. Et uirus Echidnæ. Hidræ serpentis. Echidna uero latine uipera dicitur. Erroresq; uagos. Errandi uagandiq; cupiditatem. Proprio autem epitheto uagos errores poeta uocauit Cicuta. herba est præsentissimi ueneni. Funiale. In furorē agens

¶ Mouit. in furorem commouit. Ignes: uenti & facis agitatione cōmotos. Cōsequitur ignibus. assequitur sic ut continenter igneus orbis uideretur. Sic uictrix uoti compos. Sumptumq; recingitur anguem. Serpētem quo cincta erat Tisiphone resoluit. Furibundus. Furiosus.

¶ Io comites uox est & bacchantium & furentium. Rotat. Circumducit. Rigido. saxo. Duro & aspero. Discutit. Disiicit. illidit. Distringit quatiendo. Infantia ora. īfantis caput. Sparsi ueneni. a Tisiphone. Exululat. clamores horrendos emittit. Male sana. Insana & furiosa.

¶ Euoe Bacche. uox est bacchantium. Sonat. Clamat. Hos usus. Hanc utilitatem ut furias & insanias. ¶ Imminet. Promontorium describit unde se Ino cum Melicerta filio precipitauit.

Induitur pallam: tortoq; incingitur angue:
Egrediturq; domo: luctus comitatur euntem.
Et pauor: & terror: trepidoq; insania uultu.
Limine constiterat postes tremuisse feruntur
Aeolii: pallorq; fores infecit acernas.
Solq; locum fugit: monstris exterrita coniunx
Territus est athamas: tectoq; exire parabant.
Obstitit infelix: aditumq; obsedit Erynnis.
Nexaq; uipereis distendens brachia nodis
Cæsariem excussit: motæ sonuere colubræ.
Parsq; iacens humeris: pars circū pectora lapsæ
Sibila dāt: saniēq; uomūt: linguisq; coruscant.
Inde duos mediis abrupit crinibus angues.
Pestiferaq; manu raptos immisit: at illi
Inoosq; sinus: athamanteosq; pererrant
Inspirantq; graues animos nec uulnera mēbris
Vlla ferunt: mens est quæ diros sentiat ictus.
Attulerat secum liquidi quoq; mōstra ueneni
Oris Cerberei spumas: & uirus Echidnæ.
Erroresq; uagos: cæcæq; obliuia mentis.
Et scelus: & lachrymas: rabiēq;: & cedis amorē
Omnia trita simul: quæ sanguine mixta recenti
Coxerat ære cauo uiridi uersata cicuta.
Dumq; pauet illi: uertit furiale uenenum
Pectus in amborū: præcordiaq; intima mouit
Tum face iactata per eundem sæpius orbem.
Consequitur motos uelociter ignibus ignes.
Sic uictrix iussiq; potens ad inania magni
Regna redit Ditis: sumptuq; recingit anguem
Protinus Aeolides media furibundus in aula
Clamat Io comites his retia tendite siluis.
Hic modo cum gemina uisa ē mihi ꝓle leæna
Vtq; feræ sequitur uestigia coniugis amens
Deq; sinu matris ridentem: & parua Learchū
Brachia tendentem rapit: & bis terq; per auras.
More rotat fundæ: rigidoq; infantia saxo.
Discutit ora ferox: tum deniq; concita mater
Seu dolor hoc fecit: seu sparsi causa ueneni
Exululat: sparsisq; fugit male sana capillis.
Teq; ferens paruū nudis melicerta lacertis
Euoe Bacche sonat: Bacchi sub nomine Iuno
Risit: & hos usus præstet tibi dixit alūnus.
Imminet æquoribus scopulus pars ima cauat

Fluctibus:& tectas defẽdit ab hibribus undas
Sũma riget:frontẽq; in apertũ porrigit æquor
Occupat hunc(uires insania fecerat)Ino:
Seq; super pontum nullo tardata timore
Mittit:onusq; suum.percussa recãduit unda
At Venus immeritæ neptis miserata labores.
Sic patruo blandita suo est.o numen aquarum
Proxima cui cælo cessit neptune potestas
Magna quidem posco.sed tu miserere meorũ
Iactari quos cernis in Ionio immenso:
Et dijs adde tuis.aliqua & mihi gratia ponto ẽ
Si tamen in medio quondam concreta ꝓfundo
Spuma fui:gratũ q; manet mihi nomẽ ab illa
Annuit oranti Neptunus:& abstulit illis
Q uod mortale fuit:maiestatemq; uerendam.
Imposuit:nomẽq; simul faciemq; nouauit
Leucotheaq; deum cũ matre Palæmona dixit
Sidoniæ comites quantum ualuere secutæ
Signa pedum primo uidere nouissima saxo
Nec dubium de morte ratæ Cadmeida palmis
Deplanxere domum scissis cum ueste capillis
Vtq; parum iustæ nimiumq; in pellice sæuæ
Inuidiam fecere deæ.conuitia Iuno
Non tulit:& faciam uos ipsas maxima dixit
Sæuitiæ monumẽta meæ.res dicta secuta est.
Nam quæ præcipue fuerat pia:persequar inqt
Infreta reginam:saltumq; datura moueri.
Haud usq̃ potuit:scopuloq; affixa cohæsit.
Altera dum solito temptat plangore ferire
Pectora:temptatos sentit riguisse lacertos
Illa manus:ut forte retenderat in maris undas
Saxea facta manus in easdem porrigit undas
Huius ut arreptum laniabat uertice crinem
Dutatos subito digitos in crine uideres.
Q uo quæq; in gestu depressa est:hæsit in illo
Pars uolucres facte q̃ nũc quoq; gurgite ĩ illo
Aequora distringunt summis Cadmeides alis
Nescit agenorides natam paruumq; nepotem
Aequoris esse deos,luctu serieque malorum
Victus & ostentis:quæ plurima uiderat exit
Conditor urbæ sua:tãq̃ fortuna locorum
Nõ sua se premeret:longisque erroribus actus
Contigit Illyricos profuga cum coniuge fines.

Summa riget:aspera & inculta est. In apertũ æquor.In latum mare. Occupat:celeriter ascẽdit. Vires insania fecerat.Parenthesis:qua res uerisimilis efficitur. Onusq; suum:Melicertam filiũ quẽ fugiens secũ asportauerat. Recanduit. Candida & alba facta est ꝑpter spumã:qua concitatũ mare emittere solet. Tametsi candere proprie dicatur ferrum ignitum. Neptis. Inus quæ Hermiones filiæ Veneris filia fuit. Suo patruo. Neptuno qui frater est Iouis:cuius tertia Venus esse filia dicitur. Quattuor enim Veneres fuisse Cicero in libris de natura deorum scribit:quarũ primam quæ magna Venus appellatur:Cæli ac diei filiam fuisse:Secundã ex maris spuma natã:Tertiã Iouis & Diones filiã. Quartã Syri & Cypric. Proxima. Nã Ioui cælũ in mundi diuisiõe:Neptuno terra cũ mari optigit. In Ionio imẽso. Ioniũ mare est Græciã alluens.Est aũt spõdaicus uersus neq; ullius uocalis admittit collisionem.

Tuis marinis.Aliqua etiam mihi:hoc est.Ego quoq; aliquid gratiæ ĩ mari habere debeo:cum ĩ mari ex spuma sim nata.Indeq; appellata. Obiter aũt:Ouidius aliam quoq; transformationem exponit.Nam secunda Venus.ut diximus:ex maris spuma ac sanguine cæli testiculoꝝ procreata fingitur. Saturnus enĩ Cælo patri iratus falce uirilia abscidisse.eaq; in mare ꝓiecisse narratur:ex quoꝝ sanguine & maris spuma Venus concreta esse perhibetur.Vnde etiã Aphrodite.απο τησ αφρου.hoc est a spuma uocatur. Nomẽq; simul faciemq; uocauit. hoc ẽ. Figuram & nomẽ Inus Melicertæ cõmutauit. Nã Ino Leucothea græce:latinæ Matuta fuit appellata. Melicerta uero a græcis Palæmon:a nostris Portunus fuit nuncupatus. Sidoniæ comites. Matronæ Thebáe Ino fugientẽ secutæ:cũ ex uestigiis percepissent eam se in mare ꝓcipitasse:Iunoni iuidiã facere cœperunt.Quare Iuno irata:eas partim ĩ saxa:partim in aues cõmutauit. Primo saxo:in prima ꝓmõtorii parte. Nec dubiũ de mortæ ratæ. Nam eã mortuam cũ filio putauerunt. Cadmeida:cadmeiã:patronymicum pro possessiuo. Deplanxere:defleuere palmis pectora plãgentes atq; percutientes. Conuicia:contumelias. Monumẽta:Memoriã. Solito plangore:cõsueta ꝑcussione. Riguisse:duros factos esse. Hesit:permãsit. Quæ nunc quoq; gurgite in illo. Tapinosis est:gurgitem enim pro sinu maris posuit poeta:gurgites enim fluminum ꝓprie dicuntur. Distĩgunt:radunt:leuiter attingũt. Cadmeides.Thebanæ mulieres a cadmo duce sic dictæ. Nescit agenorides:cadmus uariis suorũ infortuniis uexatus Thebas una cũ Hermione Vxore dereliqt Seq; in illiricũ contulit:ubi cum Vxore in serpentem fuit cõuersus. Quod quidẽ iccirco fingitur:qa cadmus cũ iã esset senex:ab Amphione & zetho regno pulsus ad Illyrios se contulit:ut Palæphatus scribit:ubi una cum Hermione uxore miserrimam exegit uitam. Serieq; malorum:continuatione infortuniorum. Et ostentis.mõstris.

Premeret.uexatet. Contingit Illyricos fines. In Illyrium peruenit. Est autem Illyrium regio Epiro finitima ab Illyrio Polyphemi filio cogno

Veneris origo

Comites ius in lapides & aues

Cadmus cũ uxore in serpentes

Illyriũ unde

Iamq; malis annísq; graues dũ prima tetractãt
Facta domus releguntq; suos sermone labores
Num sacer ille mea traiectus cuspide serpens.
Cadmus ait fuerat:tum cum sidone profectus
Vipereos sparsi per humũ noua semía dentes?
Quem si cura deum tam certa uíndicat ira.
Ipse precor serpens ín longam porrigar aluum.
Dixit:& ut serpens in longam tenditur aluum
Durataeq; cuti squamas íncrescere sentit.
Nigraq; cæruleis uariarí corpora guttis.
In pectus cadit pronus:cõmixtaq; ín unum
Paulatim tereti tenuantur acumine crura.
Brachía iam restant quæ restãt brachía tendit:
Et lachrymís p adhuc humana fluẽtibus ora
Accede o coniunx:accede míserrima dixit.
Dũq; aliquid superest de me:me tãge: manũq;
Accipe:dũ mãus ẽ:dũ nõ totũ occupat anguis
Ille quidem uult plura loqui:sed língua repẽte
In partes est fissa duas:nec uerba loquenti
Sufficiũt:quotiẽsq; aliquos parat edere q̃stus:
Sibilat:hanc illi uocem natura reliquit.
Nuda manu feriẽs exclamat pectora coníunx.
Cadme mane:teq; his ínfelix exue monstrís.
Cadme q̃d h'? ubi pes?:ubi sũt hũeriq; manusq;
Et color & facies?& dũ loquor omnia?cur nõ
Me quoq; cælestes ín eundem uertitis anguẽ?
Dixerat:ílle suæ lambebat coniugís ora.
Inq; sinus caros:ueluti cognosceret:ibat.
Et dabat amplexus assuetaq; colla petebat.
Quisqs adest(aderãt comites)terret:at illís
Lubrica perlucent cristati colla draconis
Et subito duo sunt:iunctoq; uolumine serpũt.
Donec in appositi nemoris subire latebras.
Nũc quoq; nec fugiũt hoĩem:nec ul̃nere ledũt
Quidq; prius fuerit placidi meminere dracões.
Sed tamen ambobus uersæ solaria formæ
Magna nepos dederat:quẽ debellata colebat
India:quem positis celebrabat achaía templís
Solus abantiades ab origine cretus eadem
Acrisius superest:qui mœnibus arceat urbis
Argolicæ:contraq; deum ferat arma genusq;

minata:ut scribit Appianus. Graues.Pleni.onerati. Dum prima retractant. Commemorant suæ domus primordia. Releguntq; suos sermone labores.colligunt:in memoriam reducunt.

Num sacer ille:dubitat Cadmus an ille serpẽs quem ad fontem interfecit:alicui deorum fuerit consecratus:qui sibi malorũ causa fuerit. Quẽ si cura deum uindicat. hoc est. Pro cuius cede si dii uindictam de me sumunt:utinam ego quoque serpens efficiar:ut ab istis liberer malis.eleganter autem dicimus uindico inimicos & patris cædem:pro eo quod est punio inimicos & pro cæde patris uindictam sumo. Tam certa ira. ut me nunquam malis uexare sint cessaturi. Porrigar. producar:prolonger. Commixtaque in unum.confusa in unum. Tenuantur. tenuia ac subtilia efficiuntur. Tereti. oblongo atque rotundo. Tendit.extendit ad uxorem In partes est fissa duas.Serpentes bifidam siue:ut Plinius ait:trisulcam uidentur habere linguam. Nec uerba loquenti sufficiunt.Nec partes inquit linguæ subministrant uerba cadmo loqui uolenti. Sufficere nanq; hoc loco est transitiuũ:& subministrare significat. Aliquos q̃stus.aliquas querelas. Qua in significatione citra diphthongũ

Quæstus. scribitur.Quæstus cum cum diphthongo turpe significat lucrum. Sibilat.sibilare uerbum est facticium a uocis sono declinatum.Natura autem serpentes sibilant. Et dum loquor omnia. Ordo est & sensus.Et ubi sunt omnia membra: dum loquor.Miratur enim Hermione quod nihil membrorum Cadmi uidebat. Aderant comites:parenthesis:qua significantur comites saltem interfuisse illi transformationi. Cristati draconis. Cristas in capite habentis. Draco autem απο του δερκειν hoc est a uidendo declinatur.Est enim acutissimi uisus. Iunctoq; uolumine.Iuncta reuolutione. Appositi:iuxta positi ac uicini. Sed tamen ambobus.Hæc idcirco a poeta narrantur:ut concinne quas expositurus est transfigurationes cum prioribus connectantur.Nam Acrisius rex Argiuorum & orgia Bacchi spernebat:& Perseum sibi nepotem Iouis esse filium non credebat.Sic igitur ad Persei gesta enarranda descendit poeta. Nepos:Bacchus q

Achæia ex India deuicta gloriosissimũ reportauerat triũphũ. Debellata.Bello deuicta. Achaia: Græcia Nam Achæia pars est græciæ.Vnde Achæi p Græcis accipiuntur.Sane achæia cum diphthõgo a Græcis scribitur.Sic autem esse scribendũ, achæi unde ducti facile ostendunt. Positis templis:ædificatis. Solus Abantiades.Acrisius ut i

Abantes. Abantis euboea unde dicta. libro temporum scribit Eusebius: Abantis argiuorum Regis fuit filius:paterq; Danaes: ex qua Perseum Iupiter suscepit.Is a Prœto fratre pulsus regno a Perseo Nepote fuit restitutus:a quo tandem propter ingratitudinem in saxum fuit conuersus. Abantiades: abantis filius.Abãtes quoq; populi sunt Euboeæ:a quibus etiam Abantis fuit appellata:siue ab Abante Argei filio uel Neptuni & Arethusæ. Ab origine eadem.Quia & ipse ab Ioue originem ducebat. Nam Belus Iouis fuit filius.Is uero pater fuit Abantis:cuius filium Acrisium fuisse diximus. Neq; enim Iouis esse putabat

Persea:filium subintelligamus uel genus.Perseus autem Iouis ex Danae Acrisi fuit filius. Is cum adoleuisset: ut scribit Ioãnes grãmaticus palladis: ut alii:polydectus regis Seriphi iussu ad Gorgones debellandas est profectus: Aegide a pallade ipsa ac talaribus enseq; falcato a mercurio acceptis.Medusæ igitur caput amputatũ cũ in Græciã referret:ab Atlante Mauritaniæ rege ab hospitio repulsus.Gorgonis capite ostenso ipsum in montẽ eiusdem nominis cõmutauit.Andromedã deinde uirginẽ Cephei regis ac Cassiepiæ filiã mõstro marino crimine matris obiectam ea conditione liberauit:ut sibi uxor traderetur.Sed cum iam nuptias celebraret: ac phineus cephei fra

Nõ putat esse deũ.neq; enĩ Iouis esse putabat.
Persea:quem pluuio Danae conceperat auro.
Mox tamen Acrisium(tanta ẽ præsentia ueri)
Tam uiolasse deum:q̃ non agnosse nepotem
Pœnitet.impositus iam cælo est alter:& alter.
Viperei referens spolium memorabile monstri
Aera carpebat tenerum stridentibus alis.
Cũq; super lybicas uictor penderet harenas
Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentæ.
Q uas humus exceptas uarios aiauit ĩ angues
Vnde frequens illa est infestaq; terra colubris
Inde per immensum uentis discordibus actus
Nunc huc nunc illuc exemplo nubis aquosæ
Fertur:& ex alto seductas æthere longe
Despectat terras:totumq; superuolat orbem.
Ter gelidas arctos:ter canchri brachia uidit.
Sæpe sub occasus:sæpe est ablatus in ortus.
Iamq; cadente die ueritus se credere nocti
Constitit hesperio regis Atlantis in orbe.
Exiguamq; petit requiem:dum lucifer ignes
Euocet auroræ.cursus aurora diurnos.
Hic hominũ cunctis ingenti corpore præstans

ter:cui Andromeda anteq̃ obiceretur monstro: fuerat desponsata.sibi eam ui auferre conaretur: & multos ex illius socius iterfecit:& Gorgonis capite ostenso phineum ipsum cũ reliqs in saxa cõuertit:ac demũ in Græciam reuersus proetũ acrisii fratrem: q regno auum expulerat: in lapidem transformauit: acrisiumq; auum in regnũ reduxit:ac polydectem Seriphi Regem una cũ multis aliis in saxa cõuertit. Ipse uero in orientem profectus persiam: persasq; de nomine suo appellauit. Tandem inde reuersus cum acrisium auum in se ingratũ in lapidem cõmutasset: ipse cũ Andromeda uxore ac Cepheo socero:& cassiepia socru in cælũ fuit translatus.atq; inter sidera collocatus. ¶Quẽ pluuio Danae cõceperat auro:Danae Acrisii filia quæ in turri ita cõclusa erat a patre: qui acceperat se Nepotis manibus periturũ: ut nullus uir ad eam accedere posset: a Ioue in auri guttas transformato fuit cõpressa.Quod cũ resciuisset Acrisius: ægre ferens illã in arca impositam in mare proici iussit. Ea uero arca a Dicte piscatore Seriphio: ut Strabo narrat: ad polydectem Seriphi regẽ fuit delata: q quãuis Danaen cogere non potuerit ut sibi nuberet: perseũ tamẽ infantem educauit. Pluuio auro. Nã Iupiter i auri guttas conuersus in Danaes gremiũ pluisse fingitur. Tãta est p̃sentia ueri:acclamatio hæc interposita significat maximam esse ueritatis potentiam. Præsentia:potentia. Pœnitet Quia in saxum fuit cõmutatus. Impositus iam tum cælo est alter.Bacchus in numerũ deorũ relatus. Viperei monstri spoliũ.Capitis.Medusæ ẽ periphrasis.Nam phorcus ex cetho coniuge tres sustulit filias exima pulchritudine. Euryalian:Stheno: & Medusam:& ut nõnulli uolũt Scyllam: quas põ-

Guttæ sãguinis Medusæ ĩ serpentes

ponius Mela scribit Gorgadas ĩsulas Aethiopici maris tenuisse.Vñ Gorgões uidẽtur appellatæ:q̃ unicũ habuisse oculũ fingunt.Quo cũ libuisset singule uterẽtur.Harũ natu maxĩa fuit Medusa:q̃ cum quadã die sola i littore uagaret:a Neptuno ita fuit adamata:ut eã uel in tẽplo palladis:quo cõfugerat:uiolarit. Quare pallas ĩdignata: & crines eius qbus maxĩe Neptuno placuerat:ĩ angues cõuertit:& effecit:ut quoscũq; aspexisset:ĩ lapides cõmutarẽtur.Hãc uero pseus:ut iã diximus: ope palladis a qua scutũ christallinũ: & Mercurii a quo talaria & falcatũ ensẽ accepat iteremit.Quod qdẽ iccirco fictũ uidetur:qd pseus illius supatæ opibus p̃clara multa gessit. Nã atlãtẽ Mauritaniæ Regẽ & Africã & totã Græciam partẽq; asiæ subegit, Memorabile:memoratu dignũ. Aera carpebat tenerũ:hoc ẽ.p aera penetratu facilẽ uolabat. Cũq; sup Libycas:guttas sanguĩs ex Medusæ capite cadentes in terrã Libyam uarios in serpẽtes cõuersas fuisse narrat poeta.Quod ideo fictũ uidetur:qa Libya serpẽtibus uenenosis abũdat. Gorgonei capitis. Medusæi.Gorgones eni:ut diximus:tres fuere sorores:quarũ Medusa natu maxima a pseo capite fuit p̃uata. Colubris.serpentibus. Inde per immẽsum:p infinitũ ac inane:qui est aer. Seductas.separatas. Despectat:deorsum spectat. Totũq; supuolat orbẽ:hoc ẽ: supra totum terrarũ orbẽ fertur. Gelidas arctos.Gelidos septẽtriones:ad quos nunq̃ sol accedit. Iamq; cadẽte die:occidẽte sole. Credere: cõmittere. In Hespio orbe.In occidẽtali orbis parte.Nã hesperus stella est quæ uesperi in occidẽte apparet.Vnde hesperius orbis:& Hispania interdũ Hesperia uocatur:Sic aũt cõcinne ĩgreditur transformat onẽ Atlantis regis Mauritaniæ potẽtissimi in montẽ:ad quẽ rũ peruenisset Perseus:rogauit ut se hospitio susciperet: donec illucesceret dies.Cæterũ Atlas oraculo admonitus:ut sibi a Iouis filiis caueret:ne regno ab aliquo eorũ priuaretur:illum superbe admodũ repulit.Quare Perseus indignatus capite.Medusæ reuelato eũ in montem transformauit: qui cælũ sustinere dicitur.Quod iccirco fictũ esse uidetur:quod Perseus superatæ Medusæ opibus fretus Atlantis regnũ inuasit:eumq; in mõtes fugere coegit.Cælũ aũt humeris sustinere fingitur Atlas: tum quod: ut scribit Pli. Primus oĩum Astrologiam inuenit:tum quod mons ipse ita est altus ut cælũ cõtingere uideatur.Sane apud antiquos Atlantes uocabãtur statuæ:quæ colũnas humeris sustinebãt. Ignes auroræ.Lumĩa auroræ: q̃ semp an-

Atlas ĩ mõtẽ Atlantes.

Iapetionides Atlas fuit. ultima tellus
Rege sub hoc & pontus erat: qui solis anhelis.
Aequora subdit equis: & fessos excipit axes.
Mille greges illi: totidemq; armenta per herbas
Errabant: & humum uicinia nulla premebat.
Arboreæ frondes auro radiante nitentes
Ex auro ramos: ex auro poma ferebant.
Hospes ait Perseus illi: seu gloria tangit.
Te generis magni: generis mihi Iupiter auctor
Siue es mirator rerum: mirabere nostras.
Hospitiũ requiemq; peto. memor ille uetustæ.
Sortis erat. dederat themis hãc Parnasia sortẽ
Tempus atla ueniet: tua quo spoliabitur auro
Arbor: & hũc ꝑdæ titulũ Ioue natus habebit.
Id metuens solidis pomaria clauserat Atlas
Montibus: & uasto dederat seruanda draconi:
Arcebatq; suis externos finibus omnes.
Huic quoq; uade procul: ne longe gloria rerũ
Quas mentiris ait. longe tibi Iupiter absit.
Vimq; minis addit: manibusq; expellere tẽptat
Cunctantem: & placidis miscentẽ fortia dictis
Viribus & inferior (quis enim par esset atlãtis
Viribus?) at quoniã parui tibi gloria nostra est.
Accipe munus ait: leuaq; a parte Medusæ
Ipse retrouersus squallentia protulit ora.
Quãtus erat mõs fcũs atlas. nã barba comæq;
In siluas abeũt: iuga sunt humeriq; manusq;
Quod caput ante fuit: sũmo ẽ i mõte cacumẽ.
Ossa lapis fiunt. tum partes altus in omnes
Creuit in immensum. sic dij statuistis: & omne.
Cum tot sideribus cælum requieuit in illo.
Clauserat Hippotades æterno carcere uentos:
Admonitorq; operũ cælo clarissimus alto
Lucifer ortus erat. pennis ligat ille resumptis
Parte ab utraq; pedes: teloq; accingitur unco
Et liquidum motis talaribus aera findit.
Gentibus innumeris circũq; infraq; relictis
Aethiopũ populos Cepheiaq; conspicit arua.
Illic immeritam maternæ pendere linguæ
Andromedã pœnas iniustus iusserat Hãmon.

re solem fertur. Iapetionides Atlas fuit. Atlas Iapeti gigantis & Libyæ nymphæ filius fuit: q̃q̃ de matre parũ inter scriptores cõuenit. Alii naq; Clymenes: alii Asiæ fuisse filium ferunt. Nos uero Plinium sequimur: qui cum Libyæ filium scribit fuisse: uerũ alii quoq; fuerunt clari Atlantes: quorum unus in arcadia regnauit: alter in Etruria.

Atlantes

Vltima tellus. Mauritania cum reliquo occidente. Qui solis anhelis: fessis ac defatigatis. Eq naq; solis ab oceano Atlantico excipi uidentur. Vicinia nulla: nulli uicini inquit quicq̃ agrorũ habebant quod exararent. Omnia naq; ab atlante possidebantur: per quod significatur fuisse locupletissimus. Vetustæ sortis: antiqui oraculi.

Themis parnasia. Quæ in monte Parnaso tẽplum habet. ut in primo uidimus. Hũc titulum: hanc gloriam. Titulus autem a tutando dicitur: quod sua cuiq; gesta operaq; tituli tueantur.

Pomaria. Hortos arboribus cõsitos. Quãq̃ pomaria proprie sint pomorum repositoria. Poma autem hæc ab Herculæ & ipso Iouis filio ablata fuisse notissimum est. Ne longæ gloria rerum: Recede inquit procul a nostro regno: ne a nobis oppressus indicio sis & gloriam rerũ falsam esse: & a Iouis genere longe abesse. Par esset. Sufficere posset: ut enim omnium maximus ita ualẽtissimus erat. At quoniã parui: at quoniam inquit nostram gloriam paruifacis: accipe munus tibi conueniens. Ipse retrouersus. Caute ne & ipse in saxum conuerteretur. Sic dii statuistis: uoluistis. Cuius autem rei rationẽ assignare non possumus ad deorum potentiã referre solemus.

Clauserat Hippotades. Aeolus Hippotæ nepos. Nam Aeolus Iouis fuit filius ex Acesta Hippotæ Troiani filia. Is iccirco rex uentorũ esse phibetur: quod ut scribit Varro: cum apud nouẽ Siciliæ insulas Italiæ ꝑpinquas Iliacis temporibus regnaret: ex consurgentibus nebulis ita futuros uentos prædicebat: ut in sua potestate eos a rudibus habere crederetur. Plinius autem ipsum uentorum rationem inuenisse scribit. Pennis resumptis. Talaribus: quæ per noctem deposuerat: iterũ assumptis. Telo unco: Ense falcato. Cepheia arua. Cephei regna. Cepheus enim: ut ex sententia Euripidis scribit Iginus: Phœnicis fuit filius rex quæ Aethiopum & Cassiepeiæ maritus: ac andromedæ pater: qui Andromedam filiam propter uxoris superbiam monstro marino obiicere fuerat coactus. Cũ enim Cassiepeia mater se Nereidibus pulchriorem esse iactaret: præcibus ipsarum motus Neptunus belluam marinam immisit: quæ Aethiopiam uastaret. Quare consultus Iupiter Hammon: qua ratione Nereides placari possent: respondit Cephei Cassiepeiæq; progeniem monstro esse obiiciendam: Andromedam igitur cum ad scopulum religatam Perseus uidisset: ea conditione se illam liberaturum pactus ẽ: ut sibi uxor permitteretur. Cæterum phineus Cephei frater: cui antequã mõstro exponeretur Andromeda fuerat desponsata cum ui eam Perseo eripere conaretur: multis interfectis reliquos in se ruentes Perseus ipse Medusæ capite detecto in lapides commutauit. Maternæ linguæ. Nam Cassiepeia de pulchritudine cum Nereidibus contendere fuerat ausa. Iniustus Hammon. Iniquus Iupiter in ea sen-

Andromeda ceto exposita

Quam simul ad duras religata brachia cautes
Vidit abantiades:nisi q; leuis aura capillos
Mouerat:& tepido manabant lumina fletu:
Marmoreũ ratus eẽt opus. trahit inscius ignes
Et stupet:& uisæ correptus imagine formæ.
Pene suas quatere est oblitus in aere pẽnas.
Vt stetit.o dixit non istis digna catenis:
Sed quibus inter se cupidi iunguntur amãtes:
Pande requirenti nomen terræq; tuumq;:
Et cur uincla geras.primo silet illa:nec audet.
Appellare uirum uirgo:manibusq; modestos.
Celasset uultus:si non religata fuisset.
Lumina:qđ potuit.lachrymis ĩpleuit obortis.
Sæpius instanti:sua ne delicta fateri
Nolle uideretur:nomen terræq; suumq;:
Quantaq; maternæ fuerit fiducia formæ
Indicat:& nõdum memoratis omnibus unda
Insonuit:ueniensq; immenso bellua ponto.
Eminet:& latum sub pectore possidet æquor.
Conclamat uirgo.genitor lugubris & una
Mater adest:ambo miseri:sed iustius illa.
Nec secum auxilium sed dignos tẽpore fletus
Plangoreq; ferũt uinctoq; in corpore adhærẽt
Tum sic hospes ait.lachrymarũ longa manere
Tẽpora uos poterũt:ad opẽ breuis ora ferẽda ẽ
Hanc ego si peterem perseus Ioue natus & illa
Quã clausam impleuit fœcundo Iupiter auro
Gorgonis anguicomæ Perseus superator:& alis
Aethereas ausus iactatis ire per auras:
Præferrer cunctis certe gener.addere tantis.
Dotibus & meritũ:faueãt modo numia:tẽpto
Vt mea sit seruata mea uirtute paciscor.
Accipiunt legem. quis enim dubitaret? & orãt
Promittunq; super regnum dotale parentes.
Ecce uelut nauis præfixo concita rostro
Sulcat aquas iuuenũ sudantibus acta lacertis:
Sic fera dimotis impulsu pectoris undis
Tantũ aberat scopulis: quantũ balearica torto
Funda potest plumbo medii transmittere cæli:
Cum subito iuuenis pedibus tellure repulsa
Arduus in nubes abijt:& in æquore summo
Vmbra uiri uisa est.uisam fera sæuit in umbrã.
Vtq; Iouis præpes uacuo cũ uidit in aruo

teritia ferenda. Neq; enim iustum est:ut filii pro parentibus pœnas pendant. Hãmon autem harenarius interp̃tatur.Nam in Libyæ harenis templo celeberrimo sub imagine Arietis Iupiter colebatur. Quaq̃ scribat Diodorus ex quorundam sententia.Hammonem Libye regem fuisse Vxoremq; cepisse Rheam cæli filiã: Saturni alioriq; Titanum sororem. Trahit inscius ignes.hoc ẽ: Ignarus quænam esset: amore ipsius capitur. — Quatere:mouere: concutere. Appellare uirum·Loqui cum uiro. Virgo. Causa est:cur uirum alloqui non auderet. Virgo nãq; erat. Genitor lugubris.Pullis uestibus idutus. Vinctoq; in corpore adherent.hoc est.Ligatam Andromedam complectuntur. Manere expectare. Ad opem ferendam: ad auxilium Andromedæ ferẽdum. Hãc ego si peterẽ. Merito Perseus dotes suas apud ignotos exponit: quo facilius id quod cupit:accipiat. Paciscor.In pactionẽ deduco.
Accipiunt legem:cond·tionem quam ipsis tulerat Perseus:ut sua esset: si ipsam sua uirtute seruasset. Acta impulsa Hac autem similitudine & magnitudo & ĩpetus belluæ illius marinæ declaratur. Iuuenum sudantibus lacertis:hypallage est.Nam sudantium iuuenum lacertis impelluntur triremes. Quantũ Balearica torto. Tantum inquit bellua distabat a scopulis: quantum spatii pila plumbea funda emissa pertrãsire posset. Medii celi:medii aeris. Pedibus tellure repulsa: gestum exprimit eius qui se e terra ĩ aerem tollere uelit.Sic paulo ante de Pallade dixit:& impressa tellurem repulit hasta. Arduus·altus.
Vtq; Iouis p̃pes·pulchra similitudĩe poeta ostẽdit: quanta agilitate mõstrum illud marinũ Perseus oppresserit. Præpes:ales:est autem aquilæ periphrasis: quæ serpentibus maxime infesta est. Præpetes uero maiores dicuntur aues: quarũ ex uolatu auguria colliguntur.

Liuentia.pallentia. Occupat:corripit. Miſſo:emiſſo:effecto. Per inane: per aerem: quod inane dicitur:quia uacuus eſſe uidetur. Frementis:ore ſtrepentis & furentis belluæ. Inachides. Perſeus Argiuus. Inachidæ: nanq; Argiui dicuntur ab Inacho:qui primus apud Argos regnauit: ac fluuium Achaiæ Inachū a ſuo nomine appellauit. Curuo tenus hamo. uſq; ad capulū: cui ferrum recuruum ſolet apponi. Circūſona. circum latrans. Ille:perſeus. Super obſita. Deſuper tecta: atq; cooperta conchis & oſtreorum teſtis. Balenarum enim tergoribus cōchæ oſtreaq; adhærere ſolent. Falcato enſe: recuruo ac falci ſimili. Eſt enim nomē participio ſimile falcatus.

Bellua puniceo. Quanta fuerit hæc bellua:facile ex fluctibꝰ quos ore euomebat:colligere poſſumus. Maduere graues aſpergine pēnæ: hoc eſt.pēnæ alaꝝ Perſei & madide & graues reſperſiōe fluctuū quos euomebat bellua ſunt effectæ.

Bibuli

Nec bibulis: ſiccis ac multū humoris & aquæ attrahentibus.Bibuli nanq; dicūtur: qui multū ac potius nimium bibunt. Vltra:ulterius. Credere:confidere. Stantibus: aquis quieſcēte mari. Extat:eminet: extra ſtat & apparet: unde et extare libri dicuntur qui inueniūtur. Nixus eo: Cum inqt in uertice illius ſcopuli pedes firmaſſet:ſæpius ilia belluæ enſe tranſegit. Littora cū plauſu clamor.hoc eſt plauſus & clamor. Eſt aūt figurata oratio. Superas deorum domos:periphraſis eſt cæli. Hac autem hyperbole magnitudo clamoris plauſuſq; ſignificatur.

Caſſiepeia.

Caſſiepe: q̄ & Caſſiepeia dicitur. Huius ſane nominis tertia ſyllaba apud Græcos e littera ſcribitur: quamuis apud latinos o uocalē minus recte habeat. Quæ autem de Andromedæ uinculis dicta ſunt apud Ioppen paleſtinæ urbem geſta eſſe ferūtur. Mollit humum folijs:narraturus quēadmodum uirgæ in mari naſcentes in coralia fuerunt conuerſæ: inquit eas a Perſeo Meduſæ capiti ſubiectas induruiſſe:lapidiſq; figuram contraxiſſe:qd quidem Nereides admiratæ multa & ipſæ uirgulta capiti Meduſæ ſubiecerunt:atq; in mare diſiecerunt:quæ quādiu aqua teguntur mollia ſunt:extracta ad aerem ſtatim rigeſcunt. Phorcynidos Meduſæ. Phorci filiæ: ut diximus. Phorcus ſane apud Græcos Phorcys phorcyos & phorcynos declinatur. Vnde Phorcynis patronymicum fœmininū eſt deriuatum. Nouū rigorem:Inuſitatam duriciē. Antea nanq; ſub aqua mollis erat. At pelagi nymphæ.Nereides. Temptant:experiuntur. Et idem contingere:gaudent:hoc eſt:lætantur cum uidēt uirgulta in lapidis modum dura fieri.

Virgulta in coralia

Dijs tribus ille focos: perſeus ob mōſtrum illud marinum debellatum dijs gratias agere ac ſacrificare decreuit. Ac primum tres aras tribus dijs:Mineruæ: Mercurio ac Ioui ex ceſpitibus in littore extruxit:deinde uaccam Mineruæ: uitulū Mercurio: Thaurū Ioui immolauit. Alipedi. Mercurio alas in pedibus habenti: ut qui & uelociſſimus ſit planetaꝝ: & cū talaribus alatis pingatur.

Præbentem Phœbo liuentia terga draconem:
Occupat aduerſum:neu ſæua retorqueat ora:
Squamigeris auidos figit ceruicibus ungues.
Sic celeri miſſo præceps per inane uolatu
Terga feræ preſſit:dextroq; fremētis in harmo
Inachides ferrum curuo tenus abdidit hamo.
Vulnere læſa graui modo ſe ſublimis in auras
Attollit:modo ſubit aquas:modo more ferocis
Verſat apri:quē turba canū circūſona terret.
Ille auidos morſus uelocibus effugit alis:
Quaq; patet nūc terga cauis ſup obſita ɔchis.
Nunc laterū coſtas:nūc qua tenuiſſima cauda
Deſinit in piſcem:falcato uulnerat enſe.
Bellua puniceo mixtos cum ſanguine fluctus
Ore uomit.maduere graues aſpergine pennæ:
Nec bibulis ultra Perſeus talaribus auſus
Credere cōſpexit ſcopulū:qui uertice ſummo
Stātibus extat aquis operitur ab æquore moto
Nixus eo rupiſq; tenens iuga prima ſiniſtra
Ter quater exegit repetita per ilia ferrum.
Littora cum plauſus clamor ſuperaſq; deorum
Impleuere domos. gaudent generūq; ſalutant
Auxiliumq; domus ſeruatoremq; fatentur
Caſſiepe Cepheuſq; pater.reſoluta catenis
Incedit uirgo preciumq; & cauſa laboris.
Ipſe manus hauſta uictrices abluit unda.
Anguiferum caput dura ne lædat harena:
Mollit humū folijs:nataſq; ſub æquore uirgas
Sternit: & imponit phorcynidos ora Meduſæ.
Virga recens bibulaq; etiā nunc uiua medulla
Vim rapuit monſtri:tactuq; induruit huius
Percepit nouum ramis & fronde rigorem.
At pelagi nymphæ factum mirabile temptant
Pluribus in uirgis:& idem contingere gaudent
Seminaq; ex illis ut erant iactata per undas:
Nunc quoq; coralijs eadem natura remanſit
Duriciam tacto capiant ut ab aere:quodq;
Vimen in æquore erat:fiat ſuper æquora ſaxū.
Dijs tribus ille focos totidem de ceſpite ponit.
Læuum Mercurio: dextrum tibi bellica uirgo.
Ara Iouis media eſt. mactatur uacca Mineruæ
Alipedi uitulus.taurus tibi ſumme deorum:
Protinus Andromeden & tanti præmia facti

Indotata rapit.tædas Hymenæus amorq;
Præcipiunt.largis satiantur odoribus ignes:'
Sertaq; dependent tectis:& ubiq; lyræq;
Tibiaq; & cantus:animi fœlicia læti
Argumenta sonant.reseratis aurea ualuis
Atria tota parent:pulchroq; instructa paratu
Cephei proceres ineunt conuiuia regis.
Postq; epulis functi:generosi munere Bacchi
Diffudere animos:cultusq; genusq; locorum
Q uærit Abantiades:quærẽti protinus unus
Narrat Lyncides moresq; habitumq; uirorum:
Q uæ simul edocuit.nunc o fortissime dixit
Fare præcor Perseu quanta uirtute quibusq;
Artibus abstuleris crinita draconibus ora.
Narrat Abantiades:gelido sub Atlante iacentẽ
Esse locum:solidæ tutum munimine molis
Cuius in introitu geminas habitasse sorores.
Phorcydas unius sortitas luminis usum.
Id se sollerti:furtim dum traditur:astu
Supposita cœpisse manu:pq; abdita longe
Deuiaq;:& syluis horrentia saxa fragosis
Gorgoneas tetigisse domos:passimq; p agros
Perq; uias uidisse hominũ simulacra ferarum
In silicem ex ipsis uisa conuersa Medusa.
Se tamen horrendæ clypei:quẽ leua gerebat:
Aere repercusso formam:aspexisse Medusæ.
Dũq; grauis somnus colubros ipsamq; tenebat:
Eripuisse caput collo:pennisq; fugacem
Pegason & fratrem matris de sanguine natos.
Addidit & longi non falsa pericula cursus.
Q uæ freta:quas terras sub se uidisset ab alto:
Et que iactatis tetigisset sidera pennis.
Ante expectatum tacuit.tamen excipit unus
Ex numero procerum: quærens cur una sororũ
Gesserit alternis immixtos crinibus angues.
Hospes ait:quoniam scitaris digna relatu:
Accipe quæsiti causam.clarissima forma
Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum
Illa:nec in tota conspectior ulla capillis
Pars fuit:inueni qui se uidisse referrent.
Hanc pelagi rector templo uitiasse Mineruæ
Dicitur.auersa est:& castos ægide uultus
Nata Iouis texit.ne ue hoc impune fuisset:

Indotata.ualde dotata.In nãq; præpositio ui interdum habet intentiuam. Andromedam.n. accepit Perseus cum Aethopiæ regno dote.

Andromedæ nuptiæ

Tædas Hymenæus amorq; præcipiũt. Amor inquit & Hymenæus nuptias Perseo suadent. A parte naq; totum intelligimus.Faces enim quæ fere ex tædis conficiuntur nouis nuptiis ad maritos se conferentibus præferebantur. Quare & nuptiarum apparatum describit:& quæcunq; in nuptiis fieri consueuere.Hymeneum autem deum fuisse:qui in celebrandis nuptiis inuocabatur nemo est fere qui ignoret. Præcipiũt: suadent atq; imperant. Largis odoribus: copiosis thuribus:ac aliis ut ita dicam: odoramentis.
Sertaq;:coronæ a serendis floribus appellatæ
Argumenta:signa.indicia. Reseratis ualuis apertis foribus. Diffudere:exhilarauere:lætificauere.uinum enim generosum animi uires excitat corq; lætum reddit. Abstuleris:recideris.
Crinita draconibus:ora:hoc est caput Medusæ pro crinibus habens dracones atq; serpentes.

Medusæ cedes

Locum iacentem:planum & spaciosum campum. Solidæ molis.solidi muri atq; circuitus.
Geminas sorores.non duas sed similes. Tres enim fuerunt:ut diximus. Phorcidas. Phorci filias:quæ & Phorcinides dicuntur : ut paulo añ diximus. Vnius luminis : solius oculi. Id se solerti. Narrat inquit se illud unum lumen publica astutia rapuisse:dum per uices ab altera alteri traderetur. Fragosis:fragore ac strepitu resonantibus. Ex ipsis hominibus & feris. Se tamẽ horrendæ. Tacite respondet obiectioni:posset enim quis dicere.Qua rõne tu o Perseu uisa Medusa in lapidem non fuisti conuersus. Quod inquit per clypeum cristallinum illam dormientẽ aspexi atq; obtruncaui.Se autem est legendum: non sed:ut fere in exemplaribus est deprauatũ. Aere repercusso.per æs clypei translucidum.
Eripuisse:truncasse:recidisse. Pennisq; fugacem Pegason & fratrem. Pegasus equus alatus & Chrysaor ensem aureum in manu tenens finguntur ex collo Medusæ reciso capite statim exiisse. Chrysaota ergo fratrẽ Pegasi uocat poeta:quauis in exemplaribus fratres plurali numero corrupte legatur. Longi cursus:spaciosi uolatus. Ab alto:ab aere. Pennis:alis : quæ ex pennis constant. Ante expectatum tacuit.narrationi anteq̃ putaretur.finem imposuit :per qđ significatur gratissimã oĩbus cõuiuis fuisse Persei orationẽ. Cur una sororũ : cur Medusa sola ex Gorgonibus imixtos capillis habuerit serpentes. Scitaris rogas:ut scias. Cõspectior : pulchrior. Capillos.n. pulcherrimos habuit. Inueni q se uidisse referrẽt:hoc est: audiui hoc ex iis q aiebãt se Medusã uidisse. Auersa ẽ.se auertit pallas:ne uideret Neptunũ cũ Medusa coeuntẽ.

Medusæ capilli in serpẽtes

ali turpes hydros. In tetros serpentes. Hydri autem aquarum Serpentes dicuntur απο του υδατος. hoc est ab aqua. Nunc quoq; Pallas inquit ad terrendos hostium animos caput Medusæ cum serpentibus in ægida suã transtulit.

Raphaelis regii in quintum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Tumulto magni discriptio Phinei cum Perseo certamen

d Vmq; ea cephenum. Ita hunc librum cum superiore poeta cõnectit: ut res e re nasci: narratioq; conti nuari uideatur. Primum autem tumultum iniquissime a Phineo Cephei fratre: cui Andromeda prius q̃ belluæ obiiceretur despõsata fuerat: excitatum describit: deinde eius cum sociis in lapides mutationem: Cepheni autem a Cepheo rege populi illi fuerunt denominati. Danaeius heros. Perseus Danaes filius. Est autem possessiuum nomen quinq; syllabarũ nunc quatuor: ut quidam legunt. Nec coniugalia festa: nuptialia. Non erat inq̃t clamor nuptiis conueniens: sed bello & pugnæ. Assimilare: comparare ac similia putare. Sane similare dicimus & assimilare: non autem simulare: ut q̃dam indocti præcipiunt. Exasperat: asperũ & tempestuosum reddit. Auctor: excitator. En ait en adsum. En aduerbium fere affectui & indignationi seruit: quæ ex illa reduplicatione magis magisq; declaratur. Pennæ. Alata talaria. Falsum aurum. Simulatum: non uerum. Conanti mittere. uolenti Phineo iacere hastam in Perseum. In facinus: in scelus. Seruatæ. Andromedæ. Rependis: remuneraris. Hac dote: ut illum interficias: qui Andromedam monstro marino obiectam seruauit. Iustũ autem gratumq; uirum Cepheũ fuisse poeta oñdit. Sed graue Nereidum numen: graue potens. Nereides autem nymphæ sunt marinæ: quibus se pulchriorem Cassiepeia esse iactarat. Earum uero præcibꝰ fatigatus Neptunus cetos immisit: quo Cephenorum agros uastante consultus Hammon respondit Cassiepeiæ prolem monstro esse obiiciendam. Sed corniger Hammon. Iuppiter Hammon sub forma arietis cornuti colebatur. Visceribus meis: mea filia quæ ex meis uisceribus: atq; carnibus concepta est. Leuabere: leuior fias: a dolore subintelligatur. Scilicet haud satis. Ironia qua Phineo isultat frater Cepheus. Cum eni & patruus & sponsus esset Andromedæ aliquid certe auxilii afferre debebat. Cum uero nihil prorsus tulerit: impudentissime eam repetit: quã tutari non est ausus. Affixa. alligata. Vna enim cũ Andromeda regna quoq; dotalia alligata uidebantur. Petisses: petere accepimusq; ire debuisses. Nunc fine: nunc inquit permitte eum qui meruit: Pactusq; est illam habere. Per quem non orba senectus: hoc est: per quem ego iam senex liberis non careo: unica namq; filia illi erat Andromeda. Hæc senectus: hæc mea senectus. Manu autem cum hæc diceret: canos tangens Phineo idicauit. Et uoce: & uerbis. Certæ morti: si quidem Andromeda proculdubio mortua fuisset: nisi a Perseo e faucibus belluæ illius marinæ erepta esset. Ille nihil contra: respondit subintelligatur.

Gorgoneum crinem turpes mutauit i hydros:
Nũc quoq; ut attõitos formidĩe terreat hostes
Pectore in aduerso quos fecit sustinet angues.

Pu. Oui. Nasonis metamor. Liber quintus.

d Vmq; ea Cephenũ medio Danaeius heros
Agmine cõmemorat: fremitu regalia turbæ
Atria complentur: nec coniugalia festa
Qui canat: ẽ clamor: sed q̃ fera nunciet arma.
Inq; repentinos conuiuia uersa tumultus
Assimulare freto possis: quod sæua quietum
Ventorum rabies motis exasperat undis.
Primus in his Phineus belli temerarius auctor
Fraxineam quatiens æratæ cuspidis hastam:
En ait en adsum præreptæ coniugis ultor.
Nec mihi te pennæ nec falsum uersus in aurũ
Iuppiter eripiet. conanti mittere Cepheus
Quid facis exclamat: quæ te germane furentẽ
Mens agit i facinus? meritis ne hec gratia tãtis
Redditur hac uitam seruatæ dote rependis?
Quã tibi nõ Perseus: uerũ si quæris: ademit:
Sed graue Nereidũ numẽ. sed corniger Hãmõ
Sed quæ uisceribus ueniebat bellua ponti
Exaturanda meis. illo tibi tempore rapta est:
Quo peritura fuit. nisi si crudelis id ipsum
Exigis ut pereat: luctuq; leuabere nostro.
Scilicet haud satis est: q̃ te spectãte reuincta ẽ
Et nullam q̃ opem patruus sponsusue tulisti.
Insuper a quoq̃ q̃ sit seruata dolebis?
Præmiaq; eripies? quæ si tibi magna uidentur:
Ex illis scopulis: ubi erant affixa: petisses.
Nũc sine q̃ petiit p̃ quẽ hæc nõ orba senectus
Ferre: quod & meritis & uoce est pactus: eũq;
Non tibi: sed certæ prælatum intellige morti.
Ille nihil contra: sed & hunc & Persea uultu

Ignorat:dubitat. Cunctatusq; breui.Parumper remoratus. Nequicq̃·frustra. Strat s.lectis:in quibus prisci discũbebant. Remisso: reiecto.Eandem naq; hastam in Phineum Perseus reiecit. Et indignũ: & copula affectui seruit.Indignatur enĩ poeta:qd ara in qua dii iustissimi coluntur:scelerato atq; nephario homicidio pro

Alterno spectans:petat hunc ignorat:an illum:
Cunctatusq; breui contortam uiribus hastam:
Quantas ira dabat:nequicq̃ in Persea misit
Et stetit illa toro.stratis tum deniq; Perseus
Exiliit:teloq; ferox inimica remisso
Pectora rupisset:nisi post altaria phineus
Isset.& indignum scelerato profuit ara.
Fronte tamen Rhœti non irrita cuspis adhæsit.
Qui postq̃ cecidit:ferrũq; ex osse reuulsum est
Calcitrat:& positas aspergit sanguine mensas
Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras.
Telaq; coniiciunt:& sunt qui Cephea dicant
Cum genero debere mori.sed limine tecti
Exierat Cepheus testatus iusq; fidemq;
Hospitijq; deos:ea se prohibente moueri.
Bellica pallas adest:& protegit ægide fratrem:
Datq; animos.erat Idus Atis:quẽ flumie gãge
Edita lemniace uitreis peperisse sub undis
Creditur:egregius forma:q̃ diuite cultu
Augebat bis adhuc octenis integer annis.
Indutus tyriã clamidẽ:quam limbus obibat
Aureus ornabant aurata monilia collum:
Et madidos myrrha curuum crinale capillos.
Ille quidem iaculo quis distantia misso
Figere doctus erat:sed tendere doctior arcus.
Tũ quoq; lenta manu flectentẽ cornua pseus
Stipite qui media positus fumabat in ara:
Perculit:in fractis confundit & ossibus ora.
Hunc ubi fœdatos iactantem sanguine uultus
Assyrius uidit Lycabas iunctissimus illi
Et comes:& ueri non dissimulator amoris.
Postq̃ exhalantẽ sub acerbo uulnere uitam
Deplorauit Atyn:quos ille tetẽderat arcus
Arripit:& mecum tibi sint certamina dixit.
Nec longum pueri fato lætabere:quo plus
Inuidiæ q̃ laudis habes.hæc omnia nondum
Dixerat.emicuit neruo penetrabile telum:
Vitatumq; tamen sinuosa ueste pepẽdit.
Vertit in hunc arpẽ spectatam cæde Medusæ
Acrisioniades:adigitq; in pectus.at ille

fuerit. Nõ irrita:non uana ut q̃ Rhœtũ unũ ex Phinei socus interemerit. Calcitrat:calcibus terram percutit. Hospitiiq; deos· Iouẽ hospitalẽ: de quo Virgi.Iupiter.Hospitibus nã te dare iura loquuntur.Hospites aũt nefas ẽ uiolari.Eo prisci hospitibus salẽ in primis apponebãt: quẽ cũ una gustassent:ita unius mentis & amicitiæ eos debere esse censebant ut sal in unã naturã ex terra & aqua congelatur. Bellica pallas adest· auxilio est.Quo naq; pacto unus Perseus tot in se ruentibus uiris sine palladis auxilio resistere potuisset. Datq; animos·audacem reddit.Erat indus Atys.Ad differẽtiam Phrigii a Cybele matre deorũ adamati eleganter indus est appositus.Fuit ẽt alius Atys Crœsilidorũ regis filius. Lemniace: nympha fuit Gangis indiæ fluuii filia: uidetẽ aũt esse palus iuxta Gangem. λίμνη nãq; paludẽ significat. Limbus·fascia. Obibat:circumibat.

Aurata monilia:aurata pro aureis posuit. Monilia nãq; colli ornamenta aurea esse solent: hoc est ex auro solo constantia non aurata & auro solũ ornata. Myrrha:Vnguẽto cui Myrrha quoq; adhibetur. Crinale·ornamentum est criniũ: unde etiam est denominatũ. Ille quidẽ iaculo: significat eũ & iaculandi & sagittandi fuisse imprimis peritũ. Quãuis distantia:lõge posita ac remota. Sed tendere doctior arcus. Locutio ẽ Græca Latine enim doctior tendendi diceretur.

Monile

Crinale

Lenta cornua:flexibilia arcus cornua. In media ara·quæ Himæneo nuptiarum deo extructa erat. Perculit:percussit. Et fractis cõfundit in ossibus ora.Sic qdem legitur:sed forsitan minus recte.Ablatiuus enim ille fractis ossibus modũ significat.cui in ꝓpositio apponi non solet.Quare mihi illa & copula ac in ꝓpositio utraq; ĩ alterius locũ transferẽda uidetur:ut legamus.ĩfractis confundit & ossibus ora:hoc ẽ:ualde ac penitus fractis ossibus faciẽ ita cõfudit: ut nõ agnosceretur.

Iactantem:Nã ostentantẽ.Sed concutientem: id qđ facere ex uulnere moriẽtes solent. Fœdatos:Deturpatos. Assirius·sirius.Nã assiria prouincia est eadem cum siria. Exhalantem.Ex ore emittentem. Vitam·aíam. Sub acerbo uulnere.Propter acerbum & asperũ uulnus. Deplorauit·Defleuit. Ille.Atys. Tetenderat:Neruo intenderat·ut in Persẽũ sagittam emitteret. Arripit Celeriter rapit. Et mecũ tibi sint certamina:hoc est. Et mecũ in certamen descende. Nec lõgũ: Nec diu. Fato:morte. Quo:ex quo fato. Emicuit:exiluit·euolauit. Penetrabile telum· periphrasis est sagitte quæ facile penetrat. Vitatũ: Declinatũ·nã Perseus sagittã a Lycaba missã uitauit. Sinus ac plicas multas habente. Vertit in hunc harpẽ:Harpe ensis est Mercurii falcatus.ut diximus:quo Perseus Medusæ caput amputauit. Harpe

Iam moriens oculis sub nocte natantibus atra
Circunspexit Atyn. seque acclinauit ad illum:
Et tulit ad manes iunctæ solatia mortis.
Ecce Suenites genitus Methione Phorbas:
Et libys Amphimedon auidi cõmittere pugnã
Sanguine: quo late tellus madefacta tepebat:
Conciderant lapsi: surgentibus obstitit ensis
Alterius costis, iugulo Phorbantis adactus.
At non actoriden erithum: cui lata bipennis
Telũ erat: admoto Perseus petit ense: sed altis
Extantem signis: multæq; in pondere massæ
Ingentem manibus tollit cratera duabus:
Infligit uito. rutilum uomit ille cruorem.
Et resupinus humũ moribundo uertice pulsat
Inde Semiramio Polydæmona sanguie cretũ:
Caucaseũq; abarim: Sperchesiadenq; Lycetũ:
Intõsumq; comas elycen: Phlegiãq; Clitumq;
Sternit: & extructos moriẽtũ calcat aceruos
Nec phineus ausus concurrere cõminus hosti
Intorquet iaculum: quod detulit error in idam
Expertem frustra belli: & neutra arma secutum
Ille tuens oculis immitem Phinea toruis
Q ñ qdẽ in partes ait abstrahor: accipe Phineu
Q uẽ fecisti hostẽ: pẽsaq; hoc uulnere uulnus
Iamq; remissurus tractum de corpore tælum:
Sanguine defecto cecidit collapsus in artus.
Hic quoq; Cephenũ post regẽ ptimus Odites
Ense iacet Clymẽi. Protenora pcutit Hypseus.
Hypsea Lincedes. fuit & grandeuus in illis
Emathion æqui cultor timidusq; deorum:
Q ui quoniã prohibent anni bellare loquendo
Pugnat: & incessit: scelerataq; deuouet arma.
Huic Cromis amplexo tremulis altaria palmis
Decutit ense caput: quod protinus incidit aræ:
Atq; ibi semianimis uerba execrantia lingua
Edidit: & medios animam expirauit in ignes.
Hinc gemini fratres ,pteasq; & cæstibꝰ Hãmõ
Inuicti: uinci si possent cæstibus enses:
Phineia cæcidere manu: Cererisque sacerdos
Alphitus albenti uelatus tempora uitta.
Tu quoq; Iapetide nõ hos adhibẽdus ad usus
Sed q pacis opus citharam cũ uoce moueres:
Iussus eras celebrare dapes festumque canẽdo

Natantibus. errantibus in humore ac lachrymis. Ad manes: ad inferos. Ecce suenites: ab oppido Aethiopiæ Suenio Suenites nomen gentile deducitur. Eleganter autem & patriam & genus istius Phorbantis describit poeta: ne qs phorbanta Priami filium illi pugnæ interfuisse putet. Hi autem omnes quos hoc loco poeta enumerat obscuri sunt: nec a quoq̃ alio scriptore: quod sciã: celebrantur. Auidi cõmittere pugnam. Cupidi pugnandi. Est enim figura loquẽdi Græca.

Surgentibus. Surgere uolentibus. Adactus. infixus. Ensis harpe: quo illos Perseus transfixit. Actoriden Erithũ. actoris filium. Sed altis extantem signis. Eminentem cælatura atq; magnitudine ac pondere craterem describit. Altis signis: alte eminentibus signis & cælaturis. Multæq; in pondere massæ: hoc est: magni ponderis. Crater autem uas est mensarium miscendo cum aqua uino accõmodatum. Infligit. incutit: immittit. Rutilum cruorem. Rubicũdum sanguinem. Moribundo uertice: pro ipse moribũdus capite percutit terram. Est enim hypallage. Semiramio sanguine. Regio: **Semiramis** Semiramis năq; regina fuit quæ condidit Babylonem. Vt copiose in superiore scripsimus libro. Caucaseum. a Caucaso Scythiæ monte. Sperchesiaden. Sperchesii cuiusdam filium. Expertem frustra belli. frustra se a bello & pugna abstinentem. Interfectus năq; fuit. In partes. in factiones: **Factiones** partes enim in plurali solum factiones significant: unde Ciceronẽ partes Pompeii dicimus secutum. Pensaq; pondera. Hoc uulnere: quod tibi sum illaturus.

Vulnus: quod tu mihi intulisti. Cephenum post regem. Post Cepheum regem Andromedæ patrem. Lyncides. Lyncei filius. Et incessit. Irritat: prouocat. Deuouet. execratur. Scelerata arma. In persecuti scelerate ac npharie sumpta.

Decutit. Deiicit. Detruncat. Incidit aræ. Cecidit in aram. In medios ignes. Qui in ara fuerant excitati. Cæstibus inuicti: insuperabiles. **Cæstus** Cæstus autem arma sunt pugilum. Velatus tẽpora. Velata & tæcta tempora habens. Iapetide. Iapeti filius. Ad hos usus: bellicos. Citharistæ namq; & Lyristæ a pugnis sunt alieni.

Moueres: pulsares.

Quem ꝓcul astantem plectrūq; ībelle tenētē
Petalus irridens stygiis cane cætera dixit
Manibus:& leuo mucronem tempore fixit.
Concidit:& digitis morientibus ille retentat
Fila liræ:casuq; fuit miserabile carmen.
Nec finit hūc īpune ferus cecidisse Lycormas.
Raptaq; de dextro robusta repagula poste
Ossibus illisit mediæ ceruicis:at ille
Procubuit terræ mactati more iuuenci.
Demere temptabat leui quoq; robora postis
Cinypheus Pelates:temptanti dextera fixa est
Cuspide marmaridæ coriti:lignoq; cohæsit.
Hærenti latus hausit Abas:nec corruit ille.
Sed retinente manu moriens de poste pepēdit
Sternitur & Menelaus Perseia castra secutus.
Et nasomoniaci Dorilas ditissimus agri.
Diues agri Dorilas:quo non possederat alter
Latius:aut totidem tollebat farris aceruos.
Huius in obliquo missum stetit inguie ferrum
Letifer ille locus:quem postq̄ uulneris auctor
Singultātem animam & uersantē lumia uidit
Bactreus alconeus:hoc qđ ꝑmis inqt habeto
De tot terræ agris:corpusq; exangue reliquit.
Torquet in hūc hastā calido de uulnere raptā
Vltro abantiades:media quæ nare recepta
Ceruice exacta est:in partesq; eminet ambas.
Dūq; manū fortuna iuuat:clitiūq; Danūq;
Matre satos una diuerso uulnere fudit.
Nam clitiī per utrūq; graui librata lacerto
Fraxius acta femur:iaculū dāus ore momordit
Occidit & celodon Mindesius:occidit astreus
Matre Palæstina & dubio genitore creatus.
Echionq; sagax quondam uentura uidere.
Nunc aut deceptus falsa:regisq; Thoactes
Armiger:& cæso genitore infamis Agyrtes.
Plus tm̄ exhausto superest:nāq; omnibus unū
Opprimere ē animus:cōiurata undiq; pugnāt
Agmina ꝓ causa meritū impugnāte fidemq;.
Hac ꝓ parte socer frustra pius & noua cōiunx
Tum genitrice fauent:ululatuq; oīa complent
Sed sonus armoꝝ superat:gemitusq; cadentū:
Pollutosq; simul multo Bellona penates
Sanguine perfundit:renouataq; prælia miscet:

Plectrum.in strumentum est quo Lyra pulsat ἀπὸ τοῦ πλήττειν.hoc est a percutiendo dictum. Imbelle.Imbellibus ac mollibus aptum Stygiis manibus.Inferis.Styx enim palus est inferorum notissima.Manes autem inferorum animæ dicuntur. Leuo tempore.Sinistra capitis parte. Casuq; fuit miserabile carmen.Forte inquit lyra emisit carmen triste & morienti conueniens. Repagula dicuntur asseres qui clausis hostiis opponuntur. Illisit.inflixit. Procubuit.in caput in terram cecidit. Cynipheus pelates.Garamanticus.Cinyps enim:ut scribit Herodotus fluuius est Garamantum:qui inter duas syrtes in mare libycum labitur. Vnde Cinyphei tertio Georgicorū libro apud Vergilium dicuntur hirci.Nec minus interea barbas incanaq; mēta Cinyphei tondent hirci setasq; comantes. — Plectrum; Styx; Repagula; Cinyps

Leui postis.Sinistri. Cohæsit.Affixa fuit.

Latus hausit:percussit: Et Nasamoniaci:Nasamones populi sunt libyæ iuxta syrtes: naufragis:ut scribit Plinius:admodum infesti. Latius Latiores campos. Singultantem.per singultus animam emittentem. Bactreus Alconeus.Bactra nomine tantum plurali urbs est, unde etiā Bactriana regio Indiæ contermina fuit appellata. Vltor abantiades.Perseus: Ceruice exacta est.per ceruicem eiecta. In partes ambas. — Nasamones; Bactra; Bacteria

Et anteriorem & posteriorem. Librata. Vibrata. Fraxinus.Hasta fraxinea.est enim metonymia. Acta.Missa. Iaculum danus ore momordit.Hoc est iaculum in os Dani fuit coniectum. Occidit & Celedon Myndesius. Myndesos urbs est Syriæ & Myndones populi sunt libyæ. Matre palæstina.Regio ē Syriæ Palæstina cōtermia Iudeæ a Palæstina urbe dicta. Sagax uidere.Sciens præuidere atq; prænuntiare futura.Augur nanq; erat.Est autem græca locutio. — Myndesos; Myndones

Sagax uidere Aue falsa.Falso augurio. Futuram nanq; mortem preuidere nesciuit.Sic Vergilius.Sed nō augurio potuit depellere pestem.

Plus tamen exhausto superest. Plus inquit eo quod factum est:superest conficiundum.Exhaurire nanq; interdum conficere significat.ut Vergilius.Quæ bella exhausta canebat. Nanq; omnibus unū Omnibus īquit animus ē unū Perseū opprimēdi. Pro causa meritum impugnante. hoc est.ꝓ Phineo:qui & meritū Persei q Andromedam seruauerat:& fidē ipsi a rege datam ipugnabat. Hac pro parte Pro fide autē ac merito & iusta causa pauci admodū stabant. Pollutos.Violatos:īfectos. Bellona.Pallas dea belli.

Circũeunt unum. Circundant Perseum solum. Hic autem maxima Persei uirtus declaratur: qui solus tantæ multitudini totq; telis resistere potuerit. Præter utrunq; latus. Iuxta utrunq; latus & dextrum & sinistrum propeq; & oculos & aures. Applicat hic humeros. Tunc inquit Perseus humeros magnę columnæ apposuit: ut a tergo tutus in seuientes hostes repellere possent. Chaonius Molpheus. Epirota. Chaonia nanq; pars est Epiria. Chaonæ troiano: ut Carmine Vergiliano etiam pueris notum est: appellata. Chaoniamq; omnem troiá a Chaone dixit. Nabathæus. Nabathæa regio est phœnicis Arabiæ: unde Nabatheus nomen gentile deriuat: ut latius in primo diximus. Tigris ut auditis. Hac similitudine poeta ostendit Perseum addubitasse utrum prius percuteret: cum ambo instarent: alter a dextra alter a sinistra Molpheum an Ethemonem. Diuersa ualle. in diuersa uallis parte. Vtro. in utram partem. Summouit. repulit. Traiecti. Transfixi. Contentusq; fuga est. Satis perseo fuit Molpheum fugasse. Ab altera nanq; parte Ethemon instabat neq; perseo interficiẽdi Molphei tp̃s dabat. Nõ circũspectis. uiribus. Hypallage ẽ: ĩpse. n. nõ circũspectus. h ẽ: ĩprudẽs ac temerarius. Circũspectus. n. cũ nomẽ ẽ prudens qui omnia circũspicit dicitur. Exactũ eiectum. Valentes causas. Potentes. Cyllenide harpe. pro cyllenia. patronimicum pro possessiuo est positum Cyllenius autem mercurius dicitur a Cyllene Arcadiæ monte: ubi ex Maia natus esse fingitur. Vergilius in octauo Vobis Mercurius pater est: quem cádida Maia Cyllenæ gelido conceptum uertice fudit. Verum ubi uirtutem. Posteaq̃ inquit Perseus sensit uirtutem sibi ingenitam a multitudine superari: cum amicos admonuisset ut oculos auerterẽt Gorgonis caput hostibus apuit quo uiso illi e uestigio in lapides fuere conuersi. Est autem ordo. Verum. Perseus dixit. Ego petam & sumam auxilium ab hoste & medusæ capite: quoniam uos ipsi sic cogitis hoc est me ad hoc compellitis. Vbi & postq̃ uidit uirtutem succumbere turbæ hoc est a multitudine superari. Miracula. Monstra. Diriguit. Rigida & dura facta est. In hoc signum hæsit. hoc est. Thessalus in statuam marmoream ita est cõuersus: ut iaculum emittere uelle uideatur. Signum de marmore. Statua marmorea. Hesit. stetit. Septemplice. Nilo. Nilus fluuius est Aegypti clarissimus qui septem hostiis in mare exit. unde Vergilius quarto Georgicorum: Diuersa ruens septem discurrit in ora: Vsq; coloratis amnis deuectus ab Indis. Celauerat. sculpserat: ornauerat. Primordia. principia. Nostræ gentis. nostri generis. Ad tacitas umbras. Ad animas uoce carentes & mutas. Cecidisse. interfectum fuisse. A tanto uiro. Tam generoso. Suppressa: cohibita atq; coercita.

Adapertaq; uelle. Cum enim Perseum alloqueretur Nileus in statuá lapideam: quæ loqui uelle uidetur: fuit transmutatus. Nec sunt ea peruia uerbis. Neque eni uerba egredi possunt.

Cepheni in pallade certamen

Circumeunt unum Phineus & mille secuti
Phinea: tæla uolant hyberna grandine plura
Præter utrũq; latus: præterq; & lumẽ: & aures
Applicat hic humeros ad magnæ saxa colũnæ
Tutaq; terga gerẽs: aduersaq; in agmia uersus
Sustinet instantes: instabat parte sinistra
Chaõius Molpheus: dextra Nabathæus Ethemon.
Tigris ut auditis diuersa ualle duoꝝ
Extimulata fame mugitibus armentorum
Nescit utro potius ruat: & ruere ardet utroq;
Sic dubius Perseus: dextra leua ne feratur.
Molphea traiecti summouit uulnere cruris.
Cõtentusq; fuga ẽ: neq; eni dat tẽpus Ethemõ
Sed furit: & cupiens alto dare uulnera collo
Non circunspectus exactum uiribus ensem
Fregit: & extrema percussæ parte columnæ
Lamina dissiluit: dominiq; in gutture fixa est.
Non tamen ad letum causas satis illa ualentes
Plaga dedit trepidum Perseus & inertia frustra
Brachia tendentem Cyllenide confodit harpe.
Verum ubi uirtutem turbæ succũbere uidit:
Auxilium Perseus: quoniam sic cogitis ipsi:
Dixit: ab hoste petam. uultus auertite uestros
Si quis amicus adest. & gorgonis extulit ora.
Quære alium: tua quẽ moueãt miracula dixit.
Thessalus: utq; manu iaculum letale parabat
Mittere: in hoc hæsit signũ de marmore gestu
Proximus huic ãmphix animi plẽissima magni
Pectora lyncidæ gladio petit: inq; petendo
Dextera diriguit: nec citra mota nec ultra est.
At Nileus qui se genitum septemplice Nilo
Ementirus erat: clypeo quoq; flumina septem
Argento partim. partim celauerat auro:
Aspice ait Perseu nostræ primordia gentis.
Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras
A tanto cecidisse uiro. pars ultima uocis
In medio suppressa sono est: adapertaq; uelle
Ora loqui credas; nec sunt ea peruia uerbis.

Increpat hos:uitioq; animi non uiribus inquit
Gorgoneis torpetis erix: incurrite mecum.
Et ꝓsternite hũi iuuenẽ magica arma mouẽtẽ
Incursurus erat:tenuit uestigia tellus.
Immotusq; silet:armataq; mansit imago.
Hi tamen ex merito pœnas subiere:sed unus
Miles erat Persei:ꝓ quo dũ pugnat Acõteus
Gorgone conspecta saxo concreuit oborto
Quem ratus Astiages etiam nũc uiuere: lõgo
Ense ferit:sonuit tinnitibus ensis acutis.
Dum stupet astyages:naturam traxit eandem:
Marmoreoq; manet uultus mirantis in ore.
Nomina longa mora ẽ media de plebe uirorũ
Dicere:bis centum restabant corpora pugnæ
Gorgone bis centum riguerunt corpora uisa.
Pœnitet iniusti tunc deniq; Phinea belli.
Sed qd agat? simulacra uidet diuersa figuris
Agnoscitq; suos:& nomine quẽq; uocatum
Poscit opem:credẽsq; parum sibi ꝓxima tãgit
Corpa:marmor erãt:auertit̃:atq; ita supplex
Confessasq; manus obliquaq; brachia tendens
Vincis ait Perseu:remoue tua monstra: tuæq;
Saxificos uultus:quæcũq; ea:tolle Medusæ.
Tolle præcor:nõ nos odium regniq; cupido
Compulit ad bellũ: ꝓ cõiuge mouimus arma.
Causa fuit melior meritis tua:tempore nostra.
Non cessisse piget:nil o fortissime præter
Hanc animam concede mihi:tua cetera sunto
Talia dicenti:neq; eum quem uoce rogabat.
Respicere audẽti:quod ait timidissime Phineu
Et possum tribuisse:& magnũ ẽ munus inerti
(Pone metum) tribuã:nullo uiolabere ferro.
Quin ẽt mansura dabo monumenta p æuum
Inq; domo soceri semper spectabere nostri.
Vt mea se sponsi soletur imagine coniunx
Dixit:& in partẽ Phorcinida transtulit illam.
Ad quam se trepido Phineus obuerterat ore.
Tunc quoq; conanti sua flectere lumia ceruix
Diriguit:saxoq; oculorum induruit humor.
Sed tñ os timidũ:uultusq; in marmore supplex:
Summissæq; manus:faciesq; obnoxia mansit.
Victor Abantiades patrios cũ coniuge muros
Intrat:& immeriti uindex ultorq; parentis.

Vitio animi.quia pusillanimes estis. Nõ uiribus gorgoneis. Non uiribus capitis Medusæ Gorgonis. Torpetis.pigri & immobiles estis. Magica arma.magicos cantus incantamenta atq; ueneficia. Incursurus erat.Impetum facturus in Perseum. Vestigia.pedes. Immotus.immobilis:Nam in statuam lapideam fuerat cõuersus. Pœnas subiere.Passi sunt. Oborto saxo repente orto. Tinnitibus acutis.uocibus & sonis acutis.Tinnire autem uerbum est factitium a sono quem percussa æra emittere solent.

Tinnire

Naturam traxit eandem.Nam & ipse in statuam marmoream fuit conuersus. Riguerũt.Rigida & dura & saxea facta fuerunt. Tunc deniq;.posteaq̃ ipsius socii in marmoreas statuas fuere transmutati. Marmor erant.Marmoreæ erãt statuæ. Auertitur.a Persei conspectu oculos auertit. Cõfessasque manus.manus iunctas:quales qui se uicti fatentur tendere solent. Vincis. Victor es.hoc est.fateor te esse uictorem me autem uictum. Saxificos uultus. Ora in saxa homines transfigurantia. Quæcunq; ea.sit sub audiatur Ignorat autem Phineus quænam fuerit Medusa. Pro coniuge:pro uxore pugnauimus.Quæ quidem cum honesta sit causa: se dignum uenia esse phineus innuit.Si nanq; odio regniue cupiditate arma sumpsisset in perseum: indignus uenia foret. Tempore nostra, nam Andromeda anteq̃ ceto obiiceretur: ut diximus phineo fuerat desponsata. Non cessisse piget. Me inquit Phineus pœnitet tibi Andromedam nõ reliquisse.Cedere autem uerbum est de iure sumptum:quod quidem eleganter cum datiuo ablatiuoq; construitur:ut cedo tibi mea sponsa.

Phyneus in saxum

Cedere

Inerti.Imbelli:ignauo. Monumenta.signa. Phorcynida.Medusam phorci filiam. Trepido ore.timido uultu. Obuerterat.conuerterat. Sua flectere lumina.Suos oculos cõuertere ne Medusæ caput uideret. Induruit saxo.In saxum transmutatus:durus est factus. Facies obnoxia.subiectæ similis. Victor Abantiades:perseus uotorum compos cum Argos in patriam rediisset proetum a quo Acrisius auus regno fuerat priuatus ostenso Medusæ capite in lapidem conuertit. Auoq; licet inmerito.quod ipsum cum Danae matre arcæ impositum in mare proiecisset:regnum restituit. Cum cõiuge.Andromeda. Immeriti parentis.p auo parẽtem posuit:q male & de filia Danae & de pseo nepote tũc meritus fuit:cũ eos arcæ ĩpositos mari commisit.

Proetus in statuam

Aggreditur proetum: proetus Abantis regis Arguiorum fuit filius atq; Acrisii frater: cuius filias in uaccas fuisse conuersas in fabulis traditur. Fratre fugato: expulso Acrisio. Acrisioneas arces. Acrisii regnum. Male: inique ac iniuste. Te tamen o parue. Hac apostrophe poeta polydectẽ Seriphi regem in odium inuidiãq; adducit: qui neq; persei uirtute: neq; laboribus quos perpessus est: neq; periculis quibus se exposuerat: ab ira odioq; deduci remoueriq; poterat. Polydectes autem Magnetis fuit filius rexq; insulae Seriphi: ut diximus. Is persei ab se educati ferocius ingenium uerens sub praetextu gloriae immortalis adipiscendae eum ad expeditionem contra Medusam suscipiendam hortatus est: putans ipsum in ea expeditione periturum. cum uero eũ non incolumem modo sed uictorẽ quoq; redusse uidisset: coepit iuuenis gloriae detrahere. minimeq; Medusam ab ipso fuisse obtruncatam iactare. Quare indignatus perseus. ut quod asserebat: uerum esse probaret: illi caput Medusae ostẽdit: quo uiso polydectes in lapidem scribitur fuisse cõmutatus. Te tamen o parue. Quãuis inquit tot miranda gesserit perseus: totq; in lapides conuerterit: tu tamen odium mollire nedum deponere non potes. Seriphi: insula ẽ una ex sporadibus Seriphus. Vnde Seriphius nomen gẽtile deriuatur. Detrectas: diminutas. Arguis: arguere uis & probare. Parcite luminibus: nolite respicere: haec iis ait qui cum polydecte aderãt admonet enim ut oculos auertant: ne & ipsi in lapides mutentur. Quãq̃ Strabo scribat uniuersos Seriphios una cum polydecte in lapides fuisse conuersos: idq; in ultionem matris a perseo factũ: quia illis adiutoribus Seriphi rex polydectes nuptiis inuitum adegisset. Adeo autem lapidosam esse Seriphum: ut qui conuiciantur: id inspecta obuenisse Gorgone causentur. Parcere autẽ oculis dicitur: qui illos continet clausos. Hactenus aurigene. Nullam quidem hoc loco poeta exponit transformationem. Sed rem sane admirandã describit: quo concinnius musarum in aues trãsformationem subnectat. Narrat enim quẽadmodum pegasum equus alatus: quẽ pauloante diximus una cum Chrysaore e sanguine colli Medusae exiisse ad Heliconẽ Boeotiae montẽ peruenit: ubi cũ terram pedis ungula percussisset: illico fons: qui ἱπποκρήνη hoc est caballinus ẽ appellatus: exortus fuisse memoratur. Ad eum igitur uidendum relicto perseo pallas profecta est. quae a musis accepta q̃ promptissime ad ipm̃ fuit deducta. Dextra Cypro Gyaroq; relictis: Cypro quidem legitur. Sed cũ haec insula longe a Gyaro distet: utpote q̃ sit in mari pãphylio: cũ Gyaron eẽ in aegeo cõstet. minus huic loco cõuenire uidet̃. Forsitan aũt p Cypro legendũ est scyro. Nã scyros: insula est una ex cycladibus Gyaro ppinqua: quae & ipsa una est ex cycladibus: in qua mures ferrũ rodere dñr. Inde Gyareus nomẽ gẽtile tryssillabũ declinatur. Mendũ est apud Pliniũ: ubi legitur. Scyros a Naxo quatuordecim milia passuũ Homeri sepulchro ueneranda. Cum non Scyros. Sed Ios ex sñia etiam Strabonis legendum sit. Virgineum: heliconа. Virginibus musis nymphisq; dicatum. Doctas sorores. periphrasis est musarum. Nam musae Iouis & Mnemosynes filiae sunt: quae παρὰ τοῦ μυεῖσθαι hoc est ab ingrendo dñt: ut inqt Diodorus: quod ea ingrant hoiesq; doceant quae ab indoctis ignorantur. & quod querendo scia pariatur. Nouem aũt fuisse musas iam fere iter oẽs constat: & si qdam tres tñ esse contendãt. Quibus nomina a pprio cuiq; munere indita fuerũt. Clio ἀπὸ τοῦ κλέους hoc est a gloria: que ex poetarum laudibus oritur dicta est. Euterpe ἀπὸ τοῦ εὐτερπέος hoc ẽ a iocando propter uoluptatem quae ab audientibus ex honesti perceptiõe sentitur. Thalia ἀπὸ τοῦ θάλλειν hoc est a uirendo: quod in longum tempus Poetarum gloria uirescat. Melpomene ἀπὸ τοῦ μέλπεσθαι hoc est a modulando: quod melodiam audiẽtes maxime demulceantur. Terpsicore ἀπὸ τοῦ τέρπειν: hoc est a delectãdo: quod doctrina hominum animi maximopere delectantur. Erato ἀπὸ τοῦ ἐρᾶν hoc est ab amando: quod docti homines ab omnibus amentur. Polymnia quod cantus suauitate poetas reddit gloria immortales. Vrania ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ: hoc est a caelo: quod uiri eruditi ad caelum gloria tollantur. Calliope ἀπὸ τῆς καλῆς ὀπός hoc est a bona uoce quod cantus suauitate alias antecedens magni ab audiẽtibus aestiment̃. Medusaei praepetis. uolucris & alati equi. Vidi ipsum materno sanguine nasci: ipsum pegasum. Aderat enim perseo pallas. cum Medusam obtruncauit. Excipit Vraniae: Vna est ex nouem musis quae caelestis interptari potest

Polydectes in statuam

Scyros insula

Aggreditur Proetum: nã fratre p arma fugato
Acrisioneas proetus possederat arces.
Sed nec ope armorũ: nec quã male ceperat arce
Torua colubriferi superauit lumina monstri.
Te tamẽ o paruae rector Polidecte Seriphi:
Nec iuuenis uirtus per tot spectata labores.
Nec mala molietant: sed inexorabile durus
Exerces odium: nec iniqua finis in ira est.
Detrectas etiam laudem: fictamq; Medusae
Arguis esse necem: dabimus tibi pignora ueri.
Parcite luminibus: Perseus ait oraq; regis
Ore Meduseo silicem sine sanguine fecit.
Hactenus aurigenae comitem Tritonia fratri
Sed dedit: inde caua circũdata nube Seriphon
Deserit a dextra cypro Gyaroq; relictis.
Quaq; sup pontũ uia uisa breuissima: thebas
Virgineumq; Helicona petit: quo mõte potita
Constitit: & doctas sic est affata sorores.
Fama noui fontis nostras peruenit ad aures.
Dura Medusei quem praepetis ungula rupit.
Is mihi causa uiae: uolui mirabile factum
Cernere: uidi ipsum materno sanguine nasci.
Excipit Vraniae: quaecũq; est causa uidendi
Has tibi diua domos animo gratissima nostro

οὐρανὸς enim unde uenit cælum significat. Pedis ictibus. percussione pedis. Hæc autem narrantur ut fabulam sequentem apte connectat cum superioribus. Felices studiiq; lociq;. causa subaudienda uidetur: ut intelligamus causa studii ac loci musas felices esse. Mæonidas. Musas. Mæonides autem non a Mæonis filiabus deuictis: ut quidam somniarum: sed a Mæonia dicuntur. ut Aonides ab Aonia. Pierides a pieria. Thespiades a Thespiis fuerunt denominatæ. Quãq̃ Myonides prima per y græcam uocalem forsitan rectius scriberentur. Nã Myonia urbs est phocidis: de qua pausanias in primo mentionem facit. Opera ad maiora. ad bellica gesta: quæ quidem studiis disciplinarum sunt maiora.

Vera tamen fama est: & Pegasus huius origo
Fonos: & ad latices deduxit Pallada sacros:
Quæ mirata diu factas pedis ictibus undas
Siluarum lucos circũspicit antiquarum:
Antraq; & inumeris distictas floribus hærbas
Felicesq; uocat pariter studiiq; lociq;
Mœonidas: quam sic affata est una sororum.
Ooisi te uirtus opera ad maiora tulisset:
In partem uentura chori Tritonia nostri:
Vera refers: meritoq; probas artemq;: locumq;:
Et gratam sortẽ: tutæ modo simus: habemus.
Sed uetitum est adeo sceleri nihil omnia terrẽt
Virgineas mentes: dirusq; ante ora Pyreneus
Vertitur: & oondum me tota mente recepi.
Daulia trahicio phoceaq; milite rura
Ceperat ille ferox iniustaq; regoa tenebat:
Templa petebamus Parnasia: uidit euntes:
Nostraq; fallaci ueneratus numina uulru
Mæonides (cognorat enim) consistite dixit.
Ne dubitare p̃cor tecto graue sidus & hymbrẽ
(Hymber erat) uitare meo: subiere minores
Sæpe casas superi: dictis & tempore motæ
Annuimusq; uiro: primasq; intrauimus ædes.
Desierãt hymbres: uictoq; aqlonibus austro
Fusca repurgato fugiebant nubila cælo.
Impetus ire fuit: claudit sua tecta Pyreneus:
Vimq; parat: quã nos sumptis effugimus alis.
Ipse secututo similis stetit arduus arce.
Quaq; uia est uobis: erit & mihi dixit eadem.
Seq; iacit uecors e summo culmine turris.
Et cadit in uultus: discussisq; ossibus oris
Tundit humũ moriẽs scelerato sanguie tincta
Musa loquebatur: pennæ sonuere per auras:
Voxq; salutantum ramis ueniebat ab altis
Suspicit: & linguæ quærit tam certa loquentes
Vnde sonẽt: hominẽq; putat Ioue nata locutũ
Ales erat: numeroq; nouem sua fata querentes
Instíterant ramis imitantes omnia picæ.

Sed uetitum est adeo sceleri nihil. omnia inquit scelerati audent: neq; sibi quicq̃ prohibitum esse putant. Adeo. certe. Omnia terrent uirgineas mentes. Sententia est generalis, uirgines enim natura sunt timidæ. Dirusq; ante ora Pyreneus uertitur. uersari uidetur. Pyreneus autem ut hinc colligere possumus: Thrax fuit Tyranus qui Daulida phocidis urbẽ occupauit: ubi cum quodam die pluuioso musas ad Parnasum euntes uidisset: ut tecta sua subirent dum pluuia cessaret inuitauit. Cum uero iam imber cessasset: musæq; discedere uellent Pyreneus impius clausis foribus illis uim inferre parabat. Sed musæ in aues conuersæ euolauerunt quas cum persequi Pyreneus uellet ex arce se præcipitem iaciens caput terræ illisit sicq; expirauit. pyreneus sane nomen est trisyllabum non: ut quidam putant quadrisyllabum: nisi pro monte accipiatur: quo Gallia ab hispania disterminatur. Tunc. enim penultima cum æ diphthongo scribitur. Daulia rura. Daulios agros. Daulida autem quæ & Daulis dicitur urbs est Phocidis a Daulide nympha: ut scribit Pausanias appellata. Phocis autem regio est in qua est Parnasus. unde phocenses dicuntur. Phocæa uero urbs est Ioniæ a Phocis: q̃ multæ conditores eius secutæ fuisse dicũtur: appellata. Eiusdem nominis urbs est Cariæ. Annuimus. consensimus: morem gessimus. Victo aquilonibus austro. Auster qui & notus dicitur: pluuias ac nubes Aquilo uero serẽitatem affert.

Pyreneus Medusæ in aues.

Impetus ire fuit. uoluntas abeundi nobis fuit Est autem locutio græca a latinis frequẽter poetis usurpata. Vecors. stultus corde priuatus.

Musa loquebatur Eleganti phantasia multas describit metamorphoseis poeta. Musa nanque fingitur Palladi referre certamen suum cum Pieri filiabus: quo quidem in certamine & transformationes deorum in uaria animalia tempore belli gigantei a Pieri filiabus canuntur & pœna Typhoei gigãtis: & Proserpinæ raptus & Cyanes in fontem mutatio. multaq; alia contra a musis cantantur. Pierus igitur ex Anippe uxore nouẽ sustulit filias quarum pulchritudine ac uocalitate mater superba musas in certamen prouocare est ausa Eas uero nympharum iudicio uictas: musæ indignatæ uocalitate ereptam in taucas picas conuerterunt. Minime uero illi sunt audiendi: qui musas Pierides a deuictis pieri filiabus denominatas fuisse putant cum a pieria: ut ait strabo dicantur. Voxq; salutantum chære enim quo uerbo græci salutãt. exprimere uidẽt picæ.

Sua fata querẽtes. De sua fortuna cõquerẽtes.

Pellæis in aruis. Thessalicis agris. pella nanq; urbs est Macedoniæ Alexandri Magni natiuitate nobilis. Vnde Iuuenalis. Vnus Pellæo iuueni non sufficit orbis. Pæonis Anippe mater fuit. pæonia pars ē Macedoniæ montana. quæ emathia quoq; dicitur patronymicum autem posuit loco gentilis. Lucinam Iuno Lucina quę a parturientibus mulieribus inuocabatur: a luce est appellata: q; in lucem educere infantes sospites credebatur.

Perq; tot Aemonias. Aemonia eadem est cum Thessalia ab Aemone rege dicta. Aemon autē filius fuit Chlori filii pelasgi. pater autē fuit Thessali a quo Thessalia fuit cognominata. Achaidas. Achaicas. Græcas. Thespiades. certate deæ. Musæ Thespiades dictæ sūt: non a Tespia earum matre ac Mæonis uxore. ut quidam ex suo commodo fingunt: Sed a Thespiis urbe Bœotiæ ubi maxime colebantur. cui opinioni accedere Ouidius uidetur. cum deas Thespiades eas uocet. Cum quodam. n. contemptu sic eas pieri filiæ appellātnc si dicerent Thespiensium deæ: ii aliorum Fonte Medusæo. periphrasis est Hippocrenes fontis musis dicati.

Hyantes:

Et hyantea Aganippe. Bœotia. Nam hyantes populi sūt Bœotiæ. Aganippe uero fons ē Bœotiæ musis sacer. Ad pæonas niuosos. Montanos. pæones nanq; populi sūt Macedoniæ montani. Dirimant certamina nymphæ. Diiudicēt inquit utre nostrum melius cecinerint. Dirimi autem proprie dicuntur bella atq; lites: cum sedantur. Per flumina: per stygem paludem Factaq; de uiuo. Hoc de iure sumptum uidetur iudices enim sententiam laturi sedere iubentur.

Gigantomachia

Tunc sine sorte prior. Stoliditatem simul & temeritatem filiarum pieri notat musa quarū una anteq̄ sorte decerneretur: utre deberent cantum inchoare: bellum giganteū canere cœpit. Emissumq; typhoea: Typhoeus qui & Typhon dicitur titani & terre fuit filius tanta audacia ut Iouem in pugnam prouocare sit ausus. Quare Iupiter illum fulmine strauit trinaciæq; insulæ subiecit. Sane Tiphoeus ita trisyllabum est: ut nō o & e: sed e & u in diphtongum copulentur. Quidam enim de orthographia scribentes cum œ diphthongo hoc nomen scribendum stulte præcipiunt. Donec fessos Aegyptia tellus. Ceperit Gigātes Titanorum filii: ut in primo quoq; diximus Typhoeo duce impetum in deos fecerunt. ac eos in Aegyptum usq; fugere coegerunt: ubi se Typhoei metu in uaria animalia: ut perspicue describit Ouidius: conuerterunt. inde factum ē: ut egyptii multa animalia pro diis colāt. In quorum stultitiam Iuuenalis eam scripsit Satyram: cuius est initium. Quis nescit uolusi Bithynice qualia demēs Aegyptus portenta colat. Duxq; gregis. Periphrasis ē arietis. Nā Iupiter se in arietem cōmutauit: cuius rei argumentum ē: quod Iupiter Hamon in lybia sub figura arietis colit.

Iupiter ī arietem

Fele soror Phœbi: Diana soror est Apollinis: quæ se in felem domesticū animal muribus auibusq; maxime infestum conuertit. Cyllenius ibidis alis. Ibis auis Ciconiæ similis Aegypti peculiaris immunda. ut quæ rostro aluum purget.

Poscimur Aonides. Nos inquit musæ ad cantandum inuitamur. Significat autem se & prudentes & modestas esse: quæ nisi rogatæ non surrexerint ad cantandum: id quod impudētes Pieri filiæ fecerunt: quæ ne iacta quidē sorte canere cœperunt. Aonides uero musæ dicuntur ab Aonia Bœotiæ pte mōtana. Leui umbra: suaui ac iocunda. Dedimus: summā certaminis uni. hoc

Miranti sic orsa deæ dea: nuper & ictæ.
Auxerunt uolucrum uictæ certamine turbam.
Pierus has genuit pellæis diues in aruis.
Pæonis Anippe mater fuit: illa potentem
Lucinam nouies: nouies paritura uocauit.
Intumuit numero stolidarum turba sororum.
Perq; tot Aemonias & per tot Achaidas urbes
Huc uenit: & tali cōmittit prœlia uoce.
Desinite indoctum uana dulcedine uulgus.
Fallere: nobiscum si qua est fiducia uobis
Tespiades certate deæ: nec uoce: nec arte
Vincemur: totidemq; sumus uel cedite uictæ
Fonte Medusæo & Hyantea Aganippe.
Vel nos Aemathiis ad pœonas usq; niuosos
Cedemus siluis: dirimant certamine nymphæ.
Turpe quidē cōtēdere erat: sed cedere usum
Turpius: electæ iurant per flumina nymphæ.
Factaq; de uiuo pressere sedilia saxo.
Tunc sine sorte prior: quæ se certare ꝓfessa est:
Bella canit superū: falsoq; in honore gigantes
Ponit: & extenuat magnorum facta deorum:
Emissumq; ima de sede Typhoea terræ
Cælitibus fecisse metum: cunctosq; dedisse
Terga fugæ: donec fessos Aegypria tellus
Ceperit: & septem discretus in hostia Nilus.
Huc quoq; terrigenā uenisse Typhoea narrat:
Et se mentitis superos celasse figuris.
Duxq; gregis dixit fit Iupiter: unde recuruis
Nūc quoq; formatus Libys ē cū cornibus Hā
Delius in coruo: ples Semeleia capro.(mō.
Fele soror Phœbi: niuea Saturnia uacca.
Pisce Venus latuit: Cyllenius ibidis alis.
Hactenus ad citharam uocalia mouerat ora.
Poscimur Aonides: sed forsitan ocia non sunt.
Nec nostris præbere uacat tibi cantibus aures
Ne dubita: uestrūq; mihi refer ordine carmen
Pallas ait: nemorisq; leui consedit in umbra
Musa refert: dedimus summā certaminis uni.

est. Totum certamen uni ex sororibus cōmisimus. Calliope una est ex musis: cui a pulchritudine ac bonitate uocis nomen inditum est. Nam. καλλοσ. pulchritudo. οψποσ uox dicitur. morem autem Citharedorum expressit: qui citharæ chordas anteq̄ uerum incipiant cantum: temptare solent. Chordæ autem proprie dicuntur musicorum instrumentorum. Neruis: chordis. Prima ceres. A laudibus Cereris carmen suum Calliope auspicatur. Ceres autem Saturni & Opis filia fuisse dicitur: quæ omniū prima agrorum cultum ac frumenta hominibus monstrauit. legesq̧ adinuenit: quibus homines ciuiliter uiuere cœperunt. Cereris laudes

Surgit: & immensos hedera collecta capillos
Calliope querulas prætemptat pollice chordas
Atq̧ hæc percussis subiungit carmina neruis:
Prima Ceres unco glebam dimouit aratro.
Prima dedit fruges alimētaq̧ mitia terris.
Prima dedit leges: Cereris sunt omnia munus:
Illa canenda mihi ē: utinā modo dicere possem
Carmina digna dea: certe est dea carminæ digna
Vasta giganteis iniecta est insula membris
Trinacris: & magnis subiectū molibus urget
Aethereas ausum sperare typhoea sedes
Nititur ille quidem: temptat resurgere sæpe
Dextra sed Ausonio mānus est subiecta Peloro
Leua Pachyne tibi: Lilybæo crura premuntur.
Degrauat Aetna caput: sub q̄ resupinus harēas
Eiectat: flammāq̧ fero uomit ore Typhoeus
Sæpe remolliri luctatur pondera terræ.
Oppidaq̧ & magnos deuoluere corpe mōtes.
Inde tremit tellus: & rex pauet ipse silentum.
Ne pateat: lateq̧ solum retegatur hyatu:
Immissusq̧ dies trepidantes terreat umbras
Hanc metuens cladē tenebrosa sede tyrānus
Exierat: curruq̧ atrorum uectus equorum
Ambibat Siculæ cautus fundamina terræ.
Postq̄ exploratum satis est loca nulla labare
Depositoq̧ metu uidet hunc Erycina uagantē
Mōte suo residens: natūq̧ amplexa uolucrem
Arma manusq̧ meæ: mea nate potentia dixit:
Illa quibus superas omnes: cape tela Cupido
Inq̧ dei pectus celeres molire sagittas:
Cui triplicis cessit fortuna nouissima regni.
Tu superos: ipsumq̧ Iouem: tu numina ponti
Victa domas: ipsumq̧ regit qui numina terræ
Tartara quid cessant? cur nō matrisq̧ tuumq̧

Vesta giganteis. Thyphoeo Giganti fulmine percusso Iupiter Siciliam insulam superiniecit: ne quādo resurgens cælo deos pellere temptaret. Trinacris. Sicilia quidem trinacris a poeta: sed ab aliis trinacria frequentius dicitur: quod tria ἄκρα habeat & promontoria pelorum. Lilybæū & pachynū. Magnis molibus. montibus: ponderibus. Ausonio peloro. Italo quippe qui & ad Italiam uergat: & ab ea mille & quingentis passibus distet. Dictus est autem pelorus a peloro classis Hannibalis gubernatore quem interfectum Hannibal cum crederet se in insidias adductum ibi sepeliendum curauit.

Leua pachyne tibi. Apostrophe ad montem. qua maxime oratio exornatur. Pachynus uero Siciliæ est promontorium in Græciam uergens. Proserpinæ raptus

Lilybæo crura premuntur. Lilybeus quoq̧ Siciliæ est promontorium Aphricam respiciens.

Degrauat Aetna caput. Deprimit. Aetna uero mons est Siciliæ altissimus: cuius uertex fere semper flammas eiectat. est etiam urbs Aetna a Hierone rege ædificata. Vnde Aetnæi dicuntur

Sæpe remoliri. Sæpe īquit temptat montes excutere. quo tempore maximi fiunt terremotus: p qđ quidē significatur uastum Typhoei & robur & corpus. Remolire: demoliri. decutere. ꝑpositionē posuit pro præpositione. Rex silentū. pluto. Manes silentes dicuntur: quod mortuis nulla uox sit. Solū. animarum & inferni. Ambibat. circuibat. Fundamina. Fundamenta. Postquam exploratum satis est. Satis compertum est. Hæc autem narrantur: ut commodius fabula fabulæ cōnectatur. Labare. uacillare. Videt hunc Ericyna uagantem. Ericyna Romanis Siculisq̧ Venus dicitur ab Eryce Veneris ipsius ac Butæ filio: qui cum in Sicilia regnaret: ac plurimum corporis uiribus polleret: hospites ut secū cæstibus decertarent prouocabat Is extructo mari Veneri templo: que Ericyna fuit appellata: cū Hercule congressus: ab eo fuit iterfectus. In uertice autem montis qui ab ipso Eryx cognominatur: dicit̄ fuisse tumulatus Narraturus uero poeta Cyanes nymphæ transformationem in stagnum: prius Proserpinæ raptum elegantissime describit. Cum enim Pluto deus inferorum in Sicilia uagaretur: sagitta a cupidine rogatu Veneris percussus uisa Proserpina Cereris filia ita exarsit: ut eā raptam statim curru suo imponeret: atq̧ asportaret. Cum uero a Cyane nympha retineretur: ipse adaperta terra ad inferos cum amica deuectus est. Cyane autem eo dolore fuit affecta: ut paulatim in fontem fuerit commutata.

Monte suo. Eryce sibi dicato. Natū uolucrē filiū alatū. hoc ē cupidinē. Arma manusq̧ meæ Eadem ferme oratione Venus apud Vergilium cupidinem filium alloquitur. Natæ meæ uires. mea magna potētia solus. Inq̧ dei pectus. In aīum Plutonis. Molire. præpara. Triplices regni. qđ in tres diuisum ē partes: quaꝝ suprema hoc est cælū optigit Ioui: media hoc est terra cum mari Neptūo: Infima ac ultīa

hoc est inferi Plutoni. Profers. producis. amplificas. Agitur pars tertia mundi. hoc est. De tertiæ partis mundi imperio contenditur parũq; abest quin ea a nobis amittatur. Et tamen in cælo quoq;. Non solum inquit inferos patimur ab amore liberos esse: uerum superorum quoq; quidam nos spernũt: nostraq; patientia fruuntur. Pallada nonne uides. A quibus potissimum spernatur Venus exponit. Pallas enim ac Diana perpetuam uouerant uirginitatem. Cereris quoq; filia. ꝓserpina que Iouis & Cereris fuit filia. Patruo. Plutoni q Iouis frater proserpinam sibi uxorem copulauit. Nec que magis audiat arcum. hoc ẽ. Nec que facilius ab arcu emittatur. Illæ nanq; sagittæ arcui audire & obtemperare dicuntur: que facile ab arcu emittuntur.

Hamata arundine: sagitta ferro armata & hamo: que quidem e corpore difficulter extrahi potest. Est autem hamatus nomen participio simile ut galeatus. Ditem plutonem: qui a græcis πλουτοσ dicitur. Haud procul Aetneis. Lacum nomine pgusam describit: iuxta quem proserpina cum sibi æqualibus puellis flores colligens a plutone illac curru transeunte rapta fuit.

Pergusa lacus

Aetnæis mœnibus Aetna urbe. Est nanq; Aetna & urbs Siciliæ & mons. ut diximus. Phœbeos ignes. Solis feruores. Puellari studio. puellæ conuenienti. Vsq; ad eo properatus amor. Acclamatione hac significatur q̃ uehemens ad amandum sagitta cupidinis effectus fuerit pluto. Ab ora summa. a supremo limbo. Hæc quoq; iactura: qua amiserat flores. Excutit. cõcutit. Obscura ferrugine. Ferrugineo colore: q fuscus est ac ferreo similis. Stagna palicorum. palici: ut Aeschylus scribit: Iouis & Thaleæ nymphæ Vulcano genitæ filii fuerunt. ut uero alii in primisq; silenus scriptor Græcus Vulcani ex Aetna Oceani filia. Dicti sunt autẽ palici απο του παλιν ικεσθαι. hoc est ab iterum ueniendo in uitam cum mortui iam essent. Nam cum Thalea nympha a Ioue fuisset compressa: Iunonis timore optauit ut sibi terra dehisceret: Quod q̃dẽ ubi factum est maturi partus tempus aduenit. Ex terra igitur adaperta: duo simul infantes exiliere: qui Palici sunt appellati. Non autem palisci ut putat Tortellius: qui in hoc quoq; fœde nimium fallitur. Nã paliscos απο του παλιν quod est iterum & hiscere uerbo latino scribit componi eoq; secundæ syllabæ. s. litteram præcipit ascribendam: cum & nomen græcum proculdubio sit: nec si illo modo componeretur: Græci unq̃ huiusmodi uerbo uterentur. Iuxta Palicos autẽ fons est Palicine: qui aq̃ in altum sex cubita eiaculari dicit͛ quæ in eundẽ fontem iteꝫ reuertat͛. Ius quoq; iurandũ ibi sanctum fuisse scribunt. Quæ enim qs iurasset ea in tabella scripta in aq̃ ꝓiciebant͛: ac si quidẽ uera fuissent tabella fluitabat. Si quis uero peierasset: tabella submergabatur: nec usq̃ apparebat. In periuno uero deprehensus cõburebatur. Feruentia. Innuit poeta ibi esse fontes calidaꝫ aquaꝫ. Et qua Bacchiadæ hoc est originẽ a Bacchia ducentes. Bacchias. n. Dionysii filius Corinthum habitauit. Ab eo aũt genus ducẽtes: ut scribit Strabo & expositor αργονατυτικων: Apollini generosissimi Corinthiorũ habebantur. Cæterũ expulsi Corintho ꝓpter Actæonis mortẽ dicuntur fuisse. Melissus enim pater cũ uidisset filiũ a Bacchiadis dilaceratum: iãq; Isthmia forẽt celebranda: astans altari multa in corinthios est imprecatus: nisi filii cedẽ uindicarent. cũq; ea dixisset: se precipitẽ ex alto dedit. Quare Corinthii ne inultã eam cedem relinquerent: oraculoq;

Palici

Palicine fons

Cacchias

Imperium profers: agitur pars tertia mundi.
Et tamen in cælo quoq; iam patientia nostra ẽ
Spernimur: ac mecũ uires minuunt amoris.
Pallada nonne uides iaculatricemq; Dianam
Abscessisse mihi? Cereris quoq; filia uirgo:
Si patiemur erit: nam spes affectat easdem.
At tu pro socio: si qua est ea gratia regno:
Iunge deã patruo: dixit Venus: ille pharetram
Soluit: & arbitrio matris de mille sagittis
Vnam seposuit: sed qua nec acutior ulla:
Nec minus incerta: nec quæ magis audiat arcũ.
Oppositoq; genu curuauit flexile cornu:
Inq; cor hamata percussit harundine Ditem
Haud ꝓcul Aetnæis lacus ẽ a mœnibus altus
Nomine Pergusa: non illo plura Cayster
Carmina cignorum labentibus audit in undis.
Silua coronat aquas cingẽs latus omne: suisq;
Frondibus ut uelo Phœbeos submouet ignes.
Frigora dãt ramis: humus humida flores
Perpetuum uer est: quo dũ Proserpina luco
Ludit: & aut uiolas: aut candida lilia carpit:
Dumq; puellari studio calathosq; sinumq;
Implet: æquales certat superare legendo:
Pene simul uisa est: dilectaq;: raptaq; Diti.
Vsq; adeo ẽ ꝓpatus amor: dea territa mœsto
Et matrem & comites: sed matrem sæpius ore
Clamat: & ut summa uestem laniarat ab ora:
Collecti flores tunicis cecidere remissis.
Tantaq; simplicitas puerilibus affuit annis.
Hæc quoq; uirgineũ mouit iactura dolorem:
Raptor agit currus: & noie quẽq; uocando
Exortatur equos: quorum per colla iubasq;
Excutit obscura tinctas ferrugine habenas:
Perq; lacus altos & olentia sulfure fertur
Stagna palicorum rupta feruentia terra:
Et qua bacchiadæ bimari gens orta Corintho

Inter inæquales posuerunt mœnia portus.
Est medium Cyanes & Pisææ Arethusæ:
Q̄d coit angustis inclusum cornibus æquor.
Hic fuit:a cuius stagnum quoq; nomine dictū
Inter Sicelidas Cyane celeberrima nymphas:
Gurgite quæ medio summa tenus extitit aluo:
Agnouitq; deam:nec longius ibitis inquit.
Non potes inuitæ Cereris gener esse roganda.
Non rapienda fuit:quod si cōponere magnis
Parua mihi fas est:& me dilexit Anapis.
Exorata tamen:nec ut hæc exterrita nupsi.
Dixit:& in partes diuersas brachia tendens.
Obstitit:haud ultra tenuit Saturnius iram:
Terribilesq; hortatus equos in gurgitis ima
Contortum ualido sceptrum regale lacerto
Condidit:icta uiam tellus in tartara fecit.
Et pronos currus medio cratere recepit.
At Cyane raptamq; deam contemptaq; fontis
Iura sui mœrens inconsolabile uulnus
Mente gerit tacita:lachrymisq; absumitur oīs
Et quarū fuerat magnū modo numen:in illas
Extenuatur aquas:mollīri membra uideres.
Ossa pati flexus:ungues posuisse rigorem.
Primaq; de tota tenuissima quæq; liquescunt
Cærulei crines digitiq; & crura pedesq;.
Nā breuis in gelidas mēbris exilibus undas
Transitus ē:post hæc humeritergūq; latusq;
Pectoraq;in tenues abeunt euanida riuos.
Deniq; pro uiuo uiciatas sanguine uenas
Lympha subit:restatq; nihil q̄d prēdere possis
Interea pauidæ nequicq̄ filia matri
Omnibus est terris:omni quæsita profundo.
Illam non udis ueniens aurora capillis:
Cessante uidit:non hesperus:illa duabus
Flāmiferas pinus manibus succēdit ab Aetna:
Perq; pruinosas tulit irrequieta tenebras.
Rursus ubi alma dies hebetaret sidera:natam
Solis ab occasu:solis quærebat ad ortus.
Fessa labore sitim conceperat:oraq; nulli
Colluerant fontes:contectām stramine uidit
Forte casam:paruasq; fores pulsauit:at inde
Prodit anus:diuāq; uidet:lymphāq; roganti
Dulce dedit testa quod coxerat ante polenta,

id iubenti optemperarent:bacchiadas expulerūt Cersierates aūt unus Bacchiadū Cercyram ædificauit cū illinc Colchos eiecisset. Videtur aūt poeta inuere Drepanū a bacchiadis ædificatum:q̄q̄ & Cercyra Drepane fuerit appellata quod ut Timæus inq̄t: Ἀρεπτερόν. hoc ē falx illic abscōdita est qua Cronus Vrani hoc est cæli pudenda:aut Iupiter Croni reciderit. Bimari Coritho. Corīthus iccirco bimaris appellatur:quod in Isthmo Penoloponnesi ædificata ab altera parte Aegeū mare:Ab altera Ioniū spectet. Inter inæquales portus:alter nāq; maior esse:alter minor perhibetur. Posuerūt mœnia.urbem Drepanū ædificarunt. Est mediū Cyanes locum describit: ubi Cyane nympaha Plutonem inhibere uoluit:ne ꝓserpinam asportaret:Cæteꝗ a Plutone contēpta dolore in fontem sui nominis fuit conuersa:qui Anapi fluuio cōmixtus iuxta Ortygiam insula ī mare labit̄. Et piseæ Arethusæ.Arethusa fons ē Siciliæ iuxta Syracusas urbem:quā iccirco Pisæā poeta uocat:quod ut diximus credit̄ esse Alpheus.q fluuius iuxta Pisam Olimpiæ urbē labens: absorbet̄ a terra:ac subter mare fluens in Siciliā usq; Arethusam efferre dicitur. Cōponere:cōparare. Anapis qui & Anapus dicitur fluuius ē Siciliæ:q iccirco Cyanen amare fingitur:quod iuncti in mare defluunt. Saturnius.Pluto Saturni filius. Condidit:Iecit tantis uiribus ut totum sceptrum occultaret̄. Icta uiam telus. Nā sceptro ꝑcussa ita hiauit ut facile Plutōis currus illac ad inferos pertransierit. Medio cratere:in mediā uoraginē:Na crater nō solū uas dicit̄: sed ad eius similitudinē hiatus quoq; terræ unde flāma præsertim egrediatur:crater appellatur:unde Empedoclē se in Aetnæ Craterē precipitasse legimus. Inconsolabile uulnus.Maximū dolorem qui nullā consolationem admittere posset. Oīs Tota. Ossa pati flexus:ossa fieri flexbilia. Exilibus.tenuibus:ac paruis. Euanida: euanescētia:resoluta. Restatq; nihil quod prendere possit Nihil inquit duri de Cyanes corpore fuit relictū:quod quisq̄ manibus prahendere possit. Interea pauidæ. Ceres ꝓserpinam filiam quærens cum defessa siti laboraret:quandā rogauit anū: ut sibi aquam ad os colluendum exhiberet. Ea cum mustum polenta cōmixtum a uetula traditum bibere cœpisset: puer audacior & ridere & Cererem Gulæ deditam esse iactare ausus est. Quare indignata Ceres in faciem impudentis pueri mustum simul & polentam expuit: eūq; in stellionem animal uariis maculis infectum commutauit. Vdis Capillis:humidis: propter rorē autem nocturnum aurora humidos capillos fingitur habere. Ab Aetna:ab Aetnæ incendio. Hebetarat.Obscurarat. Flammiferas:pinus faces q̄ ex pinu optimæ conficiunt̄. Ab Aetna. sumpta subaudiamus. Stramine:palea. Dulce dedit.Non mulsum:q̄d est dirrotū: sed mustū quo rustici quoq; nō carēt puto accipiēdū. Testa:terreo uase:p q̄d significat poeta uetulā eam inopē admodū fuisse. Polenta: cū præpositio

Anapis & Anapus

Crater

Puer impudens in Stellionem

Dum bibit illa datum:duri puer oris & audax
Constitit ante deam:risit auidamq; uocauit.
Offensa ẽ:neq; adhuc epota parte loquentem
Cum liquido mixta perfudit diua polenta.
Combibit os maculas:& q̃ mõ brachia gessit
Crura gerit:cauda ẽ mutatis addita membris.
Inq; breuem formã:ne sit uis magna nocẽdi:
Contrahit̃:paruaq; minor mensura lacerta est.
Mirantẽ flentemq; & tangere mõstra pauentẽ
Fugit anum:latebrasq; petit:aptumq; colori
Nomen habet uariis stellarus corpora guttis:
Quas dea per terras:& quas errauerit undas
Dicere longa mora est:quærenti defuit orbis.
Sicaniam repetit:dumq; omnia lustrat eundo
Venit & ad Cyanen:ea ni mutata fuisset:
Omnia narrasset:sed & os & lingua uolenti
Dicere non aderant:nec qua loqueret̃ habebat
Signa tamẽ manifesta dedit:notamq; parenti
Illo forte loco delapsam in gurgite sacro
Persephones zonã summis ostendit in undis.
Quã simul agnouit:tanq̃ dum deniq; raptam
Scisset inornatos laniauit diua capillos.
Et repetita suis percussit pectora palmis.
Nescit adhuc ubi sit:terras tñ increpat omnis.
Ingratasq; uocat:nec frugum munere dignas
Trinacriam ante alias: in qua uestigia damni
Repperit:ergo illic sæua uertentia glebas
Fregit aratra manu:parilique irata colonos.
Ruricolasq; boues leto dedit:aruaq; iussit
Fallere depositum:uitiataq; semina fecit.
Fertilitas terræ latum uulgata per orbem
Sparsa iacet:primis segetes moriunt̃ in herbis.
Et mõ sol nimius:nimius mõ corripit hymber
Sideraq;:& uenti nocent:auidæq; uolucres
Semina iacta legunt:loliũ tribuliq; fatigant
Triticeas messes:& inexpugnabile gramen.
Tum caput Eleis Alpheias extulit undis:
Rorantesq; comas a frõte remouit ad aures
Atq; ait:o toto quæsitæ uirginis orbe
Et frugum̃ genitrix im̃mensos siste labores.
Ne ue tibi fidæ uiolenta irascere terræ.
Terra nihil meruit:patuitq; inuita rapinæ
Nec sum pro patria supplex:huc hospita ueni

Polenta

subiuntelligitur:Polenta uero cibus est Græcis olim tam familiaris q̃ puls Romanis: uterq; uero cibus est quo rustici pcipueq; montani utunt̃ Duri oris impudentis.Illi enim duri esse oris dicuntur qui sunt impudentes. Auidam.gulosam. Epota parte.Epotus modo actiuam:Modo passiuam habet significationem: ut hoc loco Sic Iuuenalis.Epotaq; flumina medo Prandente. Combibit os maculas:cõtrahit. Aptumq; colori nomen habet.Stellio uocat̃ quod paruis stellis insignitus esse uideatur.Est aũt paruũ animal quod ut inqt Plinius:rore tantũ uiuit. A stellione uero stellionatus crimen a iureconsultis deduci uidet̃:ut enim stelliones Varii sunt & uersicolores:ita impostores atq; deceptores:ut uilia uideantur pciosa:arte quadam ac simulatiõe mendaciisq; efficiunt. Stellatus corpora.Stellatum habẽs corpus & guttis infectum:quæ stellæ uideant̃. Quærenti defuit orbis:nam cum totũ perlustrasset Ceres terraq; orbem:ubi quæreret filiam nihil ei loci restabat:quare in Siciliam est reuersa. Sicaniam.Siciliam a sicano fluuio appellatam. Persephones zonã:Proserpinæ cĩgulũ.Quam enim latini pserpinam: Græci persephonẽ uocant. Parili leto:simili ac pari morte. Aruaq; iussit fallare depositum:hoc est aruis mandauit ne sibi credita semina redderent. Depositũ aũt dicitur quicquid apud aliquem custodiæ gratia collocat̃.Est uero figurata ac poetica locutio Fallere depositum:p eo quod ẽ fallere hoĩes non reddẽdo semina credita atq; deposita. Sparsa iacet dispsa marcescit ac nullo ẽ in honore:nullumq; fructum hominibus præbet.

Stellio qd sit

Stellionatus

Depositum

Segetes frumẽta seminata.Eleganter autẽ ea omnia enumerat qbus segetes corrumpuntur.

Lolium

Lolium tribuliq; fatigant.Loliũ ac tribuli herbæ sunt segetibus infestæ. Fatigant:laboriosiores efficiunt. Triticeas messes.Triticum. Messis autem proprie dicitur tempus metendi & colligendi frumenti. Et inexpugnabile gramẽ. ĩdomabile quod nulla rõne ita domari potest:ut nõ renascatur:gramen aũt spẽs est herbæ fere ubiq; nascentis:q̃uis simpliciter pro herba frequenter gramen accipiatur. Eleis undis:per subterraneas cauernas ab Elide Olympiæ urbe uenientibus.Tres aũt sunt urbes hoc noĩe una in Aegypto ab Eleo Tantali filio cognoĩata:altera in Archadia.Tertia in Hispania.unde Eleus possessiuum modo trisyllabũ:modo Eleius quadrisyllabum:modo Eleieus quinq; syllabũ declinatur.

Vrbes tres nomine Elis

Arethusa

Alpheus.Arethusa:quæ Alphei Elidis fluuii filia esse uidetur.Nam Arethusa ut pauloante diximus:eadẽ cum Alpheo esse putatur. Quæ enĩ apud Pisam in Alpheum proiciuntur: ut scribit Plinius:eadem in Sicilia ab Arethusa eiiciuntur unde fabulæ datus ẽ locus:Alpheum Elidis fluuium Arethusæ nymphæ amore captum eam ĩ Siciliam usq; fuisse persecutum. Rorantes comas.Stillantes capillos. Immensos siste labores:hoc est:immensis desiste laboribus filiæ quærendæ.Est autem transitiuum sisto:quod significat firmo ac stare facio. Violenta:indignata. Patuit:Se aperuit:ut Plutoni una cũ rapta Pro-

Pisa mihi patria ē:& ab Helide ducimus ortus
Sicaniam peregrina colo:sed gratior omni
Hæc mihi terra sola ē:hos nūc arethusa pēates
Hanc habeo sedem:quā tu mitissima serua.
Mota loco cur sim tātiq; per æquoris undas
Aduchar Ortygiā:ueniet narratibus hora
Tempestiua meis:cum tu curaq; leuata
Et uultus melioris eris:mihi peruia tellus
Præbet iter:subterq; imas ablata cauernas
Hic caput attollo:desuetaq; sidera cerno.
Ergo dum stygio sub terris gurgite labor:
Visa tua est oculis illic Proserpina nostris.
Illa quidē tristis:neq; adhuc interrita uultu.
Sed regina tamen:sed opaci maxima mundi.
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas stupuit ceu saxea uoces.
Attonitæq; diu similis fuit:utq; dolore
Pulsa graui grauis est amentia: curribus auras
Exit in æthereas:ibi tota nubila uultu
Ante Iouem sparsis stetit inuidiosa capillis.
Proq; meo ueni supplex tibi Iupiter inquit
Sanguine:proq; tuo:si nulla est gratia matris.
Nata patrem moueat:neu sit tibi cura pcatmur
Vilior illius:quod nostro est edita partu.
En quæsita diu tandem mihi nata reperta est.
Si reperire uocas amittere certius:ut si
Scire ubi sit reperire uocas:qd rapta feremus
Dūmodo reddat eā: neq; enī pdone manto
Filia digna tua est:si iam mea filia non est.
Iupiter excepit:cōmune est pignus onusq;
Nata mihi tecum:sed si modo nomina rebus
Addere uera placet:non hoc iniuria factum:
Vesq; amor ē:neq; erit nobis gener ille pudori
Tu mō diua uelis:ut desint cætera:quantū est
Esse Iouis fratrem? quid? q; nō cætera desunt?
Nec cedit nisi forte mihi:sed tanta cupido
Si tibi diffidii est:repetet Proserpina cælum.
Lege tamen certa:si nullos contigit illic
Ore cibos:nam sic parcarū fœdere cautum est
Dixerat:ac Cereri certum est educere natam.
Non ita fata sinunt:quoniam ieiunia uirgo
Soluerat:& cultis dum simplex errat in hortis
Puniceum curua decerpserat arbore pomum

serpina ad inferos properanti aditum præberet.

Pisa mihi patria est:Pisa Archadiæ oppidum iuxta quod Alpheus fluuius labitur unde Pisæus deriuatur. Pisæ uero pisarum numero tantū plurali urbs est Etruriæ clarissima unde Pisanus (Pysa)

Mota loco cursim. Arethusa uenatrix fuit nympha Dianæ comes:quæ cum forte se in Alpheo fluuio lauaret:ita Alpheum in sui amorem pellexit ut ipsam retinere conatus sit. Sed cū in Siciliā usq; fugientem Alpheus secutus esset: implorato Dianæ auxilio in fontem sui nominis fingitur fuisse conuersa. Quod iccirco:ut diximus: fictū est:quod quæ iaciuntur in Alpheum purgamenta:eciā ab Arethusa in Sicilia fere est obseruatū. Sunt autem multe Arethusæ & urbes & fontes. Nam & Syriæ & Euboeæ urbs ē Arethusa & Ithacæ fons:Quāq; non ignobiles grammatici Græci scribant omnem fontem Arethusam posse uocari απο του αρδειν hoc est ab irrigando. (Arethusa nomē duarum urbium & fōtium) Aduehar Ortygiam. Ortygia duarum insularum ē nomen:quarum altera est in Aegeo quæ & Delos dicitur. Altera Siciliæ adiacet de qua Virgilius libro æneidos iii. Sicano prenta sinu iacet insula contra Plēmyrium undosum nomen dixere priores Ortygiam. Alpheum fama est huc Elidis amnem Occultas egisse uias subter mare qui nunc Ore. Arethusa tuo Siculis cōfunditur undis. (Ortygia duarum insularō nomen) Leuata:liberata. Cura:dolore & sollicitudine. Opaci mundi. Vmbrosi inferni. Pollens matrona potens uxor. Dolore pulsa grauis:percussa:affecta magno dolore. Nubila tristis:mœsta. Inuidiosa:inuidiam Ioui factura. Nata patrem moueat. Proserpina enim Iouis ex Cerere filia fuit. Conatur autem Ceres Ioui persuadere ne patiatur filiam a Plutone detineri.

Si reperire uocas:ac si diceret hoc esse potius amittere q̄ reperire. Quod rapta feremus hoc est. Quod sit rapta æquo anio tollerabimus: dū modo eam Pluto nobis reddat. Neq; enī prædone marito. Prædones proprie dicuntur qui in mari lattrocinantur qui a Græcis piratæ uocant.

Tu modo diua uelis. Illum nobis esse generū.

Vt desint cætera:ut fingamus omnia alia Plutoni de. Nec cedit nisi forte mihi. Nec Pluto inquit potentia a quoq; superatur præterq̄ a me solo qui mundi partem meliorem q̄ ipse sortitus sū Nam mihi cælum inferi illi in mundi diuisione optigerunt. Diffidii. Separationis ac repudii.

Cælum:aerem. Si nullos contigit illic Ore cibos:hoc est. Si nihil apud īferos comedit. Qui enī ibi aliquid gustasset:ei illinc redditus nō dat Certū ē:decretū est. Ieiunia soluerat:aliqd comederat. Síplex:rec ipta. Puniceū pomū:malū granatū. Curua arbore:depssa pomorū multi

Ascalaphus in bubonem

tudine:presserat ore suo. Comederat:Aschalaphus.ut hoc loco narrat Ouidius:Achætontis ex Orphne nympha fuit filius q cum testatus esset proserpinam in Plutonis hortis septem grana mali punici comedisse:ab ipsa indignata in bubonẽ pessimi ominis auem fuit cõmutatus. Aduernales:infernales. Furuis antris nigris speluncis. Regina Herebi:proserpina inferorũ regina.Est.n.Herebus inferni pars. Prophanũ:execrandũ. Phlegethontide lympha.Phlegethõtis aqua Est enim phlegethon unus ex inferorũ fluuiis ἀπὸ τοῦ φλεγέθειν: hoc est ab ardendo cognominatus.Forma autem patronymica pro possessiua est posita. Ille sibi ablatus:hoc est: sua figura ac forma spoliatus. Amicitur.uestitur:cooperitur. Inq; caput crescit.Illi in caput crescere dicuntur quorum caput q̃ reliqua membra grandius efficitur. Longosq; reflectitur ungues Sinecdoche poetica. Si enim esset soluta oratio longi ungues reflectũtur:diceremus: hoc est.reflexi & adunci fiunt. Fœda: turpis aspectu. Ignauus bubo:uilis ac imbellis.Bubo autem nomen est ficticium a uoce auis ipsius dictum. Hic tamen indicio.Fabulam fabulæ: ut solet:eleganter annectit poeta. Nam sirenes tres fuisse dicuntur Acheloi fluuii: & Calliopes musæ filiæ:ac proserpinæ comites fidissimæ: quam quidem cum & ipse per totũ orbem terrarũ quæsissent:nec usq̃ in terris eam reperirent:deos rogarunt:ut alatæ efficerentur:quo cõmodius etiã in aquis proserpinam inquirere possent. Quare ita in aues fuere conuersæ:ut facies tamen uirginea uoxq; humana illis remanerent.Hæ in freto

Sirenes in aues

Siculo habitantes tam suauiter canebãt:ut nautas illac transeuntes:aut ad se pellicerent:aut sopitos spoliarent atq; submergerent Quare Vlysses illac transiturus admonitus a Circe:& sociorũ aures cera obturauit:& se ad triremis malũ alligari iussit Illæ uero idignatæ se in mare ꝑcipitarũt.Earũ aũt prima Parthenope:altera Leucosia: tertia Ligia fuit appellata. Acheloides: Acheloi filiæ: Achelous uero Calidõiæ fluuius ẽ oceani:ut in theogonia scribit Hesiodus:& Tethyos filius.Hic ꝑ Dianira cũ Hercule acriter pugnãs tandem fuit superatus.Acheolus quidẽ :ut refert Macrobius:apud priscos aqua dicebatur : unde Virg libro Georgicorum primo Poculaq; inuentis Acheloia miscuit uuis. An quia cum legeret.an particula est interrogatiua qua eleganter utimur in soluendis quæstionibus: ꝑ qua impiti aut coniunctionem reponunt. Alarum remis. alarum remigio & agitatiõe. Faciles:benignos: utpote qui nobis ea quæ optabatis: concesserũt. At medius fratrisq; sui.Iupiter inquit medius inter Plutonem fratrem & Cererem sororem: ne eorum alteri displiceret:ex æquo annum diuisit: ut sex quidem menses proserpina cum matre : totidem que cum marito foret. Ex æquo diuidit in duas equales partes distribuit. Duorum regnorum & inferi & superi.Quãdiu.n.est cũ matre ꝓserpina apud supos:q̃diu cũ Plutone apud inferos regnare dicit. Vertitur:conuertitur ac mutat. Facies:figura.Læta deæ frons ẽ.Et Cereris:& ꝓserpinæ lætam eẽ frontem accipe possumus.Ambæ nãq; e mœstis ac tristibus lætæ atq; hylares fũt effectæ.De ꝓserpina tñ ꝑcipue eẽ itelligẽdã q̃ subiicit similitudo apte ondit. Victis e nubibus ex dissolutis nebulis atq; depulsis. Tũc n.nubes a sole uici dñr:cũ resoluunt atq; expellũtur. Exigit:exposcit.cõcine aũt igredit poeta ad

Arethusa in fontem

exponẽdã metamorphosin Arethusæ nymphæ in eiusdẽ nois fõtẽ.Arethusa nãq; ut ipsa Cereris filiæ recupatiõe

Sumptaq; pallenti septem de cortice grana
Presserat ore suo:solusq; ex omnibus illud
Ascalaphus uidit:quẽ quõdã.dicitur Orphne
Inter auernales haud ignotissima nymphas
Ex Acheronte suo furuis peperisse sub antris.
Vidit & indicio reditum crudelis ademit.
Ingemuit regina herebi: testemq; prophanum
Fecit auẽ:sparsũq; caput Phlegethõtide lipha
In rostrum:& plumas:& grãdia lumina uertit.
Ille sibi ablatus fuluis amicitur in alis
Inq; caput crescit:lõgosq; reflectitur ungues.
Vixq; mouet natas per inertia brachia pennas.
Fœdaq; fit uolucris uenturi nuncia luctus
Ignauus bubo:dirum mortalibus omen.
Hic tamen indicio pœnam linguaq; uideri
Commeruisse potest:uobis Acheolides unde
Plũma pedesq; auiũq; cũ uirginis ora geratis?
An quia cum legeret flores Proserpina uernos
In comitum numero mixtæ Sirenes eratis?
Quam postq̃ toto frustra quæsitis in orbe:
Protinus ut uestram sentirent æquora curam
Posse super fluctus alarum insistere remis.
Optastis facilesq; deos habuistis:& artus
Vidistis uestros subitis flauescere pennis.
Ne tamẽ ille canor mulcendas natus ad aures
Tantaq; dos oris linguæ deperderet usum.
Virginei uultus & uox humana remansit.
At medius fratrisq; sui mœstæq; sororis
Iupiter ex æquo uoluentem diuidit annum.
Nunc dea regnorum numen cõmunem duorũ
Cũ matre est totidem:totidẽ cũ cõiuge mẽses.
Vertitur extemplo facies & mentis & oris.
Nã mõ que poterat Diti quoq; mœsta uideri
Læta deæ frons est:ut sol qui tectus aquosis
Nubibus ante fuit:uictis e nubibus exit.
Exigit alma Ceres nata secura recepta.

Quæ tibi cã fuge? cur sis arethusa sacer fons?
Conticuere undæ: quarum dea sustulit alto
Fonte caput: uiridesq; manu siccata capillos
Fluminis alphei ueteresq; narrauit amores.
Pars ego nympharũ: quæ sũt in achaide: dixit
Vna fui: nec me studiosius altera saltus
Legit: nec me studiosius altera casses.
Sed q̃uis formæ nunq̃ mihi fama petita est?
Quãuis fortis eram: formosæ nomen habebã.
Nec mea facies nimium laudata iuuabat.
Quaq; aliæ gaudere solent: ego rustica dote:
Corporis cripui: crimenq; placere putaui.
Lassa reuertebar: memini: stymphalide silua.
Aestus erat: magnusq; labor geminauerat æstũ
Inuenio sine uortice aquas: sin̄ murmure eũtes
Perspicuas ad humũ: p quas numerabilis alte
Calculus omnis erat: quas tu uix ire putares:
Cana salicta dabant nutritaq; populus unda
Sponte sua natas ripis decliuibus umbras.
Accessi: primumq; pedis uestigia tinxi.
Poplite deinde tenus: neq; eo contẽta recingor
Molliaq; impono salici uelamina curuæ.
Nudaq; mergor aqs: quas dum ferioq; trahoq;
Mille modis labens: excussaq; brachia iacto:
Nescio quod medio sensi sub gurgite murmur
Territaq; insisto propiori margine fontis.
Quo pperas arethusa? suis alpheus ab undis
Quo properas? iterũ rauco mihi dixerat ore.
Sicut eram fugio sine uestibus altera uestes
Ripa meas habuit: tanto magis instat: & ardet
Et quia nuda fui: sum uisa paratior illi.
Sic ego currebam: sic me ferus ille premebat:
Vt fugere accipitrẽ pẽna trepidante columbæ
Vt solet accipiter trepidas urgere columbas.
Vsq; sub Orchomenon sophidaq; Cyllenẽq;
Mænaliosq; sinus: gelidũq; erimãthon: & elim
Currere sustinui: nec me uelocior ille.
Sed tolerare diu cursus ego uiribus impar
Non poteram: longi patiens erat ille laboris.
Per tamẽ & campos & opertos arbore montes
Saxa quoq; & rupes & qua uia nulla cucurri
Sol erat a tergo: uidi præcedere longam

lætæ rogatu narrat: nipha fuit Græca Dianæ comes: q̃ æstu defatigata depositis uestibus nuda ĩ Alpheum fluuiũ: limpidissimum cum descẽdisset forte in Alphei fluminis ipsius dei amorem ĩcidit. Cũ igitur Alpheus nudam eam persequeretur: iamq; assecuturus foret. Dianam ipsa rogauit ut sibi opem ferret. Diana uero eam cursu lassam ita nube texit. ut Alpheus quidem ea potiri non potuerit. Sed cum eam ob nimium sudorẽ in aquam esse conuersam animaduertisset: & ipse humana deposita figura eam usq; in Ortigiã insulam Siciliæ adiacentem per subterraneas cauernas est persecutus. Secura: sine cura ac sollicitudine. Sacer fons. omnes nymphis sacri eẽ dicuntur. Fluminis Elei: periphrasis est Alphei. In Achaide: in Achaia. Legit: pertransiuit. Saltus: siluas in quibus feræ saliunt. Posuit casses: tetendit retia: p quæ significat se uenatricem fuisse. Iuuabat: delectabat. Quaq; aliæ gaudere solent. Pulchritudinis inquit aliæ nymphæ solent gaudere. me pudebat: alicuiq; placere crimine ac flagitium esse putabam. Stymphalide silua. Stymphalis urbs est Archadiæ & silua & fons. Vnde Stymphalius possessiuũ & stymphalis deducuntur. Sine uortice: sine aquarũ uertigine uortex dicitur aqua in se cõtorta. Perspicuas ad humũ: claras ac limpidas usq; ad harenam. Calculus: lapillus. Numerabilis erat: poterat numerari propter aquæ perspicuitatem. Stympahlis Vortex

Poplite deĩde tenus: hoc est: usq; ad genu. Est enim poples genu pars posterior. Labens: natans. Mille modis: uariis modis. Numerus enĩ finitus pro infinito sæpe a poetis ponitur. Excussa concussa gestum autem exprimit natanti uni: qui & cõcutere: & iactare brachia solẽt. Propiori margine. propinquiori ripa. Margo enim dicitur uniuscuiusq; rei extremitas. Rauco ore: rauca uoce: quale murmur solet esse fluentium aquarum. Altera uestes: causa est cur sine uestibus fugeret. In altera nãq; ripa fuerant relictæ.

Et quia nuda fui: hoc lasciuius q̃ heroico carmini conueniat dictum esse uidetur. Paratior ad uim patiendã. Premebat urgebat. Vt fugere accipitrẽ: solẽt subintelligat: ẽ n. hypozeugma. Vsq; sub Orchomenõ: Varia enũerat loca ad q̃ fugiẽs puẽit Arethusa. Orchomenos aũt urbs est Bœotiæ fonte musis dicato nobilissima. Sophidaq; sic quidẽ corrupte in exemplaribus legitur. Psophida nãq; ab Ouidio scriptum fuisse facile contẽderim. Est. n. Psophis uariaq; urbiũ nomen. Nã & Archadiæ urbs ẽ a Psophide Lycaonis. uel ut alii uolũt: Erycis filia denoĩata: & Acarnaniæ. Achaiæ: Vnde Psophidius deducit̃. Est & Lybiæ urbs Psophis: unde Psophites nomẽ patriũ more gentis declinat̃. Arx quoq; zacynthiorũ Psophis uocabat̃ ut Pausanias ait. Cyllenen aũt & Mænalon & Erimanthõ Archadiæ esse mõtes iã sæpius diximus. Elim uero eiusdẽ Archadiæ urbẽ ab Eleo Tãtali filio appellatã. Sol erat a tergo. exponit Arethusa. quõ cognouerit sibi Alpheum imminere ac ppinquũ eẽ. Sol inqt post terga erat: eoq; añ me umbras iaciebat. Nisi si timor illa uidebat. Nisi forte inqt pterrita mihi eã umbram uidere uidebar. Notãdũ aũt. si cõiũctionẽ ĩterdũ cũ nisi elegãter Orchomenos Psophis

copulari:q̄uis sensui necessaria non uideatur.
Videbat:uidere faciebat.timore nanq; oculi sæpenumero decipiuntur. Ingens anhelitus. maximus spiritus: Fessa labore fugæ.defatigata inquit fugiendi labore.Dianam rogaui ut mihi opitularetur. Deprendimur.comprehendimur.deprehendi.n.proprie dicūtur qui mali aliquid committunt.
Armiger Armigeræ tuæ.,pprie dixit nam armigeri nō omnes milites dicūtur ut uulgus putat:sed qui principibus arma gerūt impugnaq; subministrant. Ferre.ferendos. uerbum enim pro participio positum ē.Sic Verg.Magnū dat ferre talentum. Me super iniecit.αναστροφη prepositio enim quæ preponi debet:postposita ē
Lustrat.circuit. Me inquit nube coopertam alpheus querens circūit. Ignarus.ubi essem.
An ne q; agnæ.An & ne interdum quidem a poetis copulantur:sed frequentius seperatim ponuntur. Qui uepre latens.occultus in spinis. uepres nanque spinæ dicuntur Non tamen abscedit.alpheus. Occupat obsessos.pulchra phātasia.fingit poeta arethusam in aquam fuisse cōuersam. Qui enim plus equo sudat: facile in aquam uidetur resolui. In latices: in aquas.
Posito ore.deposita figura ac forma uirili. Delia.Diana una cum Apolline in insula Delo nata. Cæcis cauernis.occultis terræ foraminibus.Hoc autem idcirco fingitur: quia alpheum per subterraneas uias:ut diximus.ad Ortygiam
Ortygia & Delos unde usq; īsulam:ubi Arethusa uocatur.peruenire fuit obseruatum. Aduehor Ortygiam .Ortygia & Delos dicitur quod in ea primum ortyges fuerint uisæ:& insula Siciliæ adiacens. Cognomine diuæ. Dianæ.nam & Delia & ortygia ab eadem insula Diana cognominatur. Hac Arethusa tenus.hactenus inquit Arethusa fuit locuta.Lyncu
Lyncus i ferā ât Scythiæ regis metamorphosin in lynca feram eleganter cum superiore fabula connectit poeta Ceres.enim.receptæ filia Arethusaq; audita Athenas aduolauit.curruq; a draconibus alatis uectum Triptolemo donauit:quo frumenti usum & agriculturam mortales doceret.Is igitur cum ad Scythiam usq; peruenisset:a lynco Scytharū Rege hospitio susceptus paulum abfuit quin interficeretur.nam lyncus cum aduentus cām percepisset:Triptolemi gloriæ inuidēs eū somno oppressum aggressus ē.Qua re Ceres īdignata Lincū ī lyncē ferā cōmutauit. Dea fertilis.ceres dea fertilitatis. In urbē Tritonida.piphrasis ē Athenarū:quæ ab Athēa.hoc ē pallade.quæ & Tritonia & Tritonis dicit̄:fuit cognoīata. Rudi humo.iucultæ terræ. Scythicas oras.ad septentrionē.Scythæ naq; populi sunt ad septētrionē quos uulgus Tartaros uocat.Qua ueiat. per que loca & quo modo. Peruius æther.penetrabilis aer.

Ante pedes umbram:nisi si timor illa uidebat.
Sed certe sonitusq; pedum terrebat:& ingens
Crinales uitas afflabat anhelitus oris.
Fessa labore fugæ:fer opē:deprendimur:inquā
Armigeræ Diana tuæ:cui sæpe dedisti
Ferre tuos arcus:inclusaq; tela pharetra.
Mota dea est:spissisq; ferens e nubibus unam
Me super iniecit:lustrat caligine tectam
Amnis:& ignarus circum caua nubila quærit.
Bisq; locum:quo me dea texerat:inscius ambit
Et bis io arethusa:Io arethusa uocauit.
Quid mihi tūc ai miseræ fuit:an ne q; agnæ.
Si qua lupos audit circū stabula alta frementes
Aut lepori:qui uepre latens hostilia cernit
Ora canū:nullos audet dare corpore motus?
Non tamen abscedit:neq; eni uestigia cernit
Longius ulla pedum:seruat nubemq; locūq;.
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus:
Cæruleæq; cadunt toto de corpore guttæ.
Quaq; pedē moui:manat locus:eq; capillis
Ros cadit:& citius q̄ nūc tibi fata renarro,
In latices mutor:sed enim cognoscit amatas
Amnis aquas:positoq; uiri quod sūpserat ore
Vertitur in ,pprias:ut se mihi misceat undas.
Delia rupit humū:cæcisq; ego mersa cauernis
Aduehor ortygiam:quæ me cognomine diuæ
Grata mihi superas eduxit prima sub auras.
Hac arethusa tenus:geminos dea fertil' angues
Curribus admouit:frenisq; coercuit ora.
Et medium cæli terræq; per aera uecta est.
Atq; leuem currum Tritonida misit in urbem
Triptolemo:partim rudi data semina iussit
Spargere humo:ptim post tpa lōga recultæ
Iam super Europen sublimis & Asida terram
Vectus erat iuuēis:scythicasq; aduertit oras.
Rex tibi Lyncus erat:regis subit ille penates.
Qua ueniat:causamq; uiæ nomēq; rogatus
Et patriam:patria est claræ mihi dixit Athenæ:
Triptolemus nomē ueni:nec pupe per undas.
Nec pede p terras:patuit mihi peruius æther.
Dona fero Cereris:latos quæ sparsa per agros
Frugiferas messes:alimentaq; mitia reddant
Barbarus inuidit:tantiq; ut muneris auctor

· Ferro ense per metonymiam: ferrum enim ex quo conficitur ensis pro ipso ponitur ense. Figere: transfigere. Lynca accusatiuus est Græcus. Lynx autem fera est maculosa Baccho dicata. Mopsopium iuuenē. Atheniensem. Attica enim etiam Mosopia a Mosopo rege fuit appellata. Nam ut Strabo refert: Athenarum urbis uaria nomina fuerunt. Nam ab Actæone Acticam: ab Atthide Cranai filia Atthidem & Atthicam: a quo & inquilini Cranai uocantur Mopsopiam a Mopsopo: Ioniam a filio Xuthi Ione: Posidoniam siue Neptuniam a Posidonæ siue Neptuno. Athenas ab Athena idest Minerua denominatas fuisse auū. Sacros iugales. dracones eidem iugo subiectos. Finierat doctos. Pieri filiæ nympharum sententia a Calliope musarum præstantissima superatæ cœperunt & nymphas & musas ipsas conuitiis insectari. quā rem quidē ægre ferentes musæ eas in picas conuerterunt: q̄ ingenitam retinuisse uidentur loquacitatē. Deas Helicona colentes. Musas Heliconem habitātes. Concordi sono. una omnium sententia. Maledicta: conuitia: contumelias. Et nō est patientia libera nobis: hoc est. quoniam has contumelias pati non possumus. Ibimus in pœnas: uos pœnis ac suppliciis afficiemus. Ridēt Anipedes. Anipes filiæ: patronymica nāq; est forma. Spernunt: contemnunt. Intentare: minos frequenter intendere. quod minantes facere solent. Cōcrescere: coalescere. Accedere. adici: adiungi. Plangere dumq; uoluit: dum inqt pectora sua manibus plangere uellent in aera leuatæ pendere cœperunt. Nemorum conuitia quæ in nemoribus conuitia iactare non desistūt. Facundia prisca: loquacitas pristina. Studiumq; immane: maxima cupiditas.

Vrbis athenarū uaria nomina

pierides in picas

Ipse fit: hospitio recidit: somnoq; grauatum
Aggreditur ferro: conantem figere pectus
Lynca ceres fecit: rursusq; per aera iussit
Mosopium iuuenem sacros agitare iugales.
Finierat doctos e nobis maxima cantus.
At nymphæ uicisse deas Helicona colentes
Concordi dixere sono conuitia uictæ
Cum facerent: quoniam dixi certamine uobis
Suppliciū meruisse parū est: maledictaq; culpe
Additis: & non est patientia libera nobis.
Ibimus in pœnas: & qua uocat ira sequemur
Rident Anipedes: spernuntq; minantia uerba
Conatæq; loqui: & magno clamore proteruas
Intentare manus: pennas exire per ungues
Aspexere suos: operiri: & brachia plumis.
Alteraq; alterius rigido concrescere rostro
Ora uidet: uolucresq; nouas accedere siluis
Plangere dumq; uolūtq; brachia mota leuatæ
Aere pendebant nemorum conuitia picæ.
Nūc quoq; in alitibus facundia prisca remāsit.
Raucaq; garrulitas: studiūq; immane loquēdi.

P. Ouidii Nasonis metamor. Liber sextus.

P

Ræbuerat dictis Tritonia talibus aures:
Carminaq; aonidum iustamq; probauerat iram.
Tum secum: laudare parū est: laudemur & ipsæ
Numina nec sperni sine pœna nostra sinamus
Mæoniæq; animum fatis intendit arachnes.
Q uam sibi lanificæ non cedere laudibus artis
Audierat: non illa loco nec origine gentis
Clara: sed arte fuit paī huic colophōius idmō

Raphaelis Regii in sextum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

P

Ræbuerat dictis. Certamina musarū cum Pieri filiabus cum Pallas audisset: forte ei in mentem uenit qua pœna & ipsa Arachnen lydiam puellam quæ se Palladæ ipsa lanificii peritiorem esse contendebat: afficere deberet. Sic autem & librum libro: & fabulam fabulæ eleganter cōnectit. Tritonia: Pallas a Tritonide palude Libiæ ubi primum in uirgīali habitu apparuit: ut Herodotus in quarto narrat. Tritonia fuit cognomiata. Vnde aiunt Palladem Neptuni & Tritonidis paludis fuisse filiam: eam autem nescio quid a patre reprehensam donasse se Ioui: ac Iouem sibi filiā asciuisse: Virgines uero illius palludis accolas anniuersario Mineruæ festo in honorē ipsius deæ indigenæ bifariam diuisas lapidibus fustibusq; inter se præliari dicentes se morem patrium seruare ei quā nos Mineruam appellamus. Aonidum: musarum. Probauerat. laudauerat. Tū secū: dixit aut locuta est subaudiatur. Laudare parū est: nō satis est inqt alios laudare: nisi & nos laudemur. Mæoniæ. Lydiæ a Mæone Rege. Arachnes: Arachne lydia fuit puella lanificii peritissima: quæ cū se palladi anteferret: eāq; in certamē prouocare ausa eēt ab ipsa qdem in Vetulam conuersa admonet: ut ab incœpto desistat: ac temeritatis suæ ueniā a dea suppliciter petat. Cæteꝝ arachne ea admōitiōe īsolērior facta: nullo pacto Mineruæ cedere aīum īduxit. Quare Dea īdignata deposita uetulæ forma: & ī certamē descēdit & arachnen supatā in araneā cōmutauit: quæ p̄stinæ artis nō īmemor tenuissimas telas nūq̄ cōtexere desistit. Hoc uero ī describēdo certamie poeta multas exponit trāsformatiōes. Nā utraq; telā quā cōficit: uariis imagibus distiguit: q̄s apte poeta dscribit. Lanificæ artis: lanificii. Colophōius idmō. Colophō lydiæ urbs ē Apollinis oraculo clara.

Arachnes cū pallade certamen

Colophon

Murex

Phocæa

Phocaico murice. Phocaica purpura. Est eni murex piscis ex cuius sanguine purpureus conficitur color. Phocæa autẽ & Ioniæ & Cariæ urbs est a Phocis: quæ Ionicæ conditores secutæ dicũtur appellata. Vnde soluta diphthongo Phocaicus declinatur. Aequa. par & æqualis. Paruis Hypæpis. Hypæpa lydiæ urbs est monti adiacens. Vnde etiam nomen fuit inditum: quasi υποαίπος. hoc est. sub cacumine & uertice Ea dono Veneris pulcherrimas mulieres dicitur ferre. Tymoli. T molus qui & Tymolus dicitur: mons est Lydiæ uitibus consitus. Pactolides. Pactoli Lydiæ fluuii hactenus aureis clarissimi filiæ. Tantus decor. Acclamatio est admiratione artis significás. Subigebat domabat. Mollibat mollia reddebat. Longo tractu. longa pductione. Lanæ enim illæ sic protrahebantur: ut nebulæ uideri possent. Seu uersabat. uoluebat hoc est. filabat. Scires. scite posses. Offensa indignata: Tanta magistra quanta est Pallas.

Pallas in anũ

Nihil est quod uicta recusem. nulla est inquit pœna: quam ego uicta recusare uelim. Falsos. simulatos: Infirmos artus: membra: quæ infirma esse fingebat. Vsus. peritia rerum. Recte autem senilem commendat ætatem: ut maior sibi fides adhibeatur. Cede deæ. ne contendas cũ dea. Vixq; manus retinens. a uerberãda dea subintelligatur. Confessa irá Præ se ferens & ostẽdens indignationem Vultibus. uultus mutationibus. Obscuram Pallada. sub figura anus latẽtem. Re secuta est. prosecuta est ac respondit. Mentis inops stolida ac demens. Cõfecta. exhausta euacuata omnibus & animi & corporis uiribus. Et nimium uixisse diu nocet. Eam significat delirare. Palladaq; exibuit. pre se tulit: ac ostendit se palladem esse. Mygdonidesq; nurus. Mygdonia Macedoniæ pars est: & Phrygiæ a Mygdone cognominata. e Phrygia uero multæ conuenerãt mulieres: ut Arachnes opera spectarent. Inuita ora. nolebat enim Arachne pudens uideri. Euanuit. abiit. Cum primum aurora mouet: quãdo primũ aurora icipit oriri. Candescere. candidus fieri. Perstat in incœpto. pseuerat in ĩcœpta ptinacia: ut cũ Palla de cõtẽdat Stolidæ palmæ. ipsa stolida. e. n. hypallage. In sua fata. i. finẽ sibi fatoq; lege statutũ

Phocaico bibulas tingebat murice lanas.
Occiderat mater: sed & hæc de plebe suoq;
Aequa uiro fuerat: Lydias tamen illa per urbes
Quæsierat studio nomẽ memorabile: quãuis
Orta domo parua paruis habitabat Hypepis.
Huius ut aspicerent opus admirabile sæpe
Deseruere sui nymphæ uineta Tymoli.
Deseruere suas nymphæ pactolides undas.
Nec factas solum uestes spectare iuuabat.
Tunc quoq; cũ fierent: tãtus decor affuit arti.
Siue rudem primos lanã glomerabat in orbes
Seu digitis subigebat opus: repetit atque lõgo
Vellere mollibat nebulas æquantia tractu.
Siue leui teretem uersabat pollice fusum.
Seu pingebat acu: scires a Pallade doctam.
Quod tñ ipsa negat: tantaq; offensa magistra
Certet ait mecum: nihil est quod uicta recusem
Pallas anum simulat falsosq; in tempora canos
Addit: & ĩfirmos baculo quoq; sustinet artus
Tunc sic orsa loqui: non omnia grandior ætas
Quæ fugiamus habet: seris uenit usus ab ãnis
Consilium ne sperne meum: tibi fama petatur
Inter mortales faciendæ maxima telæ.
Cede deæ: ueniamq; tuis temeraria dictis
Supplice uoce roga: ueniam dabit illa roganti.
Aspicit hanc toruis: incœptaq; fila reliquit.
Vixq; manus retinens: cõfessaq; uultibus iram
Talibus obscuram re secuta est Pallada dictis.
Mentis inops longaq; uenis confecta senecta.
Et nimium uixisse diu nocet: audiat istas.
Si qua tibi nutus est: si qua est tibi filia uoces.
Consilii satis est in me mihi: ne ue monendo
Profecisse putes: eadem est sententia nobis.
Cur non ipsa uenit? cur hæc certamina uitat?
Tunc dea uenit ait: formamq; remouit anilem
Palladaq; exhibuit: uenerant numia nymphæ
Mygdonidesq; nurus: sola est interrita uirgo.
Sed tamen erubuit: subitusq; inuita notauit
Ora rubor: rursusq; euanuit: ut solet aer
Purpuereus fieri: cum primum aurora mouet.
Et breue post tempus cãdescere solis ab ortu.
Perstat in incœpto: stolideq; cupidine palmæ.
In sua fata ruit: neq; enim Ioue nata recusat.

Sub tegmen.ideſt quod ſtamini inſeritur:quod etiá trama uocatur. Gracili ſtamine:tenui ſubtili. Secernit. ſeparat. Radius acutus:radius inſtrumentú eſt quo textores ſubtegmen inſerunt ſtamini. Elegáter aút oia deſcribit poeta quæcúq; in cóficienda tela fieri ſolent. Expediunt:aptant:accómodant. Cinctæq; ad pectora ueſtes: moré textricú exprimit:ad pectus.n.uſq; ueſtes ſubducút. Studio:uincendi cupiditate. Illic & tyrium:purpura inquit tyria nobiliſſima intexitur.Ná tyrus phœniciæ inſula eſt.a Tyro Phœnicis filio appellata: ubi olim pcioſiſſima purpura fiebat. Et tenues umbræ:ex uariis coloribus umbræ cóficiuntur:quo imagines extare uideantur:quod in pinguédo difficillimú eſſe putatur.

Nec monet ulterius:nec iam certamina differt.
Haud mora. cóſiſtunt diuerſis partibus ambe
Et gracili geminas intendunt ſtamine telas.
Tela iugo iuncta eſt. ſtamen ſecernit harundo.
Inſeritur medium radiis ſubtegmen acutis:
Q uod digiti expediunt:atq; iter ſtamia ductú
Percuſſo feriunt inſecti pectine dentes.
Vtraq; feſtinat:cinctæq; ad pectora ueſtes:
Brachia docta mouent ſtudio fallente laboré.
Illic & tyrium quæ purpura ſenſit ahenum
Texitur:& tenues parui diſcriminis umbræ:
Q ualis ab imbre ſolet pcuſſis ſolibus arcus
Inficere ingenti longum curuamine cælum:
In quo diuerſi niteant cum mille colores:
Tranſitus ipſe tamen ſpectantia lumina fallit:
Vſq; adeo qd tágit idé eſt:tñ ultima diſtant.
Illic & lentum filis immittitur aurum.
Et uetus in tela deducitur argumentum.
Cecropia pallas ſcopulum Mauortis in arce
Pingit:& antiquam de terræ nomine litem.
Bis ſex cæleſtes medio Ioue ſedibus altis
Auguſta grauitate ſedent.ſua quæq; deorum
Inſcribit facies. Iouis eſt regalis imago.
Stare deum pelagi:longoq; ferire tridente
Aſpera ſaxa facit:medioq; e uulnere ſaxi
Exiluiſſe ferum:quo pignore uindicet urbem.
At ſibi dat clypeum:dat acutæ cuſpidis haſtá.
Dat galeam capiti.defenditur ægide pectus.
Percuſſamq; ſua ſimulat de cuſpide terram
Edere cum baccis fœtum canentis oliuæ.
Miratiq; deos.operis uictoria finis.
Vt tamen exemplis intelligat æmula laudis.
Q uod præciú ſperet pro tam furialibus auſis
Q uattuor i partes certamia quattuor addit.
Clara colore ſuo breuibus diſtincta ſigillis.
Threiciá rhodopé hét águlus unus:& hæmú
Núc gelidos mótes:mortalia corpora quondá

Ab imbre.poſt pluuiá.hac aút ſimilitudie oſtéditur q̃ uariis tellæ illæ coloribus diſtinctæ forét. Solibus:ſolis radiis. Arcus:iris. Longú cælú: longá aeris parté. Tranſitus:unius inqt coloris ad aliú tranſitus oculos decipit quia cum ſint diuerſi:idé tamen eſſe uidentur. Vſq; adeo.quod tágit idé eſt: in ñi inqt is q alii cóiungitur color ſimilis ei é:ut idé eſſe uideatur:cú ñi diſtet & differat.Eſt aút acclamatio artificis cótinens admirationé. Lentú aur.flexibile. Vetus argumentum:antiqua fabula. Deducitur.effingitur proprie aút deduci & fila & carmina dicútur & qcquid in longú ptrahitur. Cecropia arce. Athenienſi:a cecrope Athenaru rege. Scopulum Mauortis.Ariopagú dicit:q martis uilla interptatur. αρειοσ náq; martius. παγοσ uilla dicitur. Eſt aút Athenis pmontoriú iccirco a Marte cognominatú quod Halirrhothiú Neptuni filiú eo i loco iterfecit pp Alcippen eius filiá:ut Philocorus ſcribit í ſecúdo de attica libro. Telá aút palladis pmú deſcribit poeta í cuius initio & Ariopagus erat depictus: & dii iudices erant effictiq ſententiis ſuis deciderent: Vtrú Pallas an Neptunus urbi illic códitæ nomé íponere deberet. De hoc ení contédebatur. Dii aút ſic ſtatuerút ut q ré humano generi cómodioré inueniſſet: is urbi nomen íponeret. Cú igitur Neptunus in dente pcuſſiſſet terrá:equus exiliuit.Pallas uero haſtæ cuſpide terra pcuſſa oliuá in lucé eduxit:q mortalibus commodior iudicata palladé uictricé effecit. Auguſta grauitate.ſacra maieſtate:auguſtú enim dicitur augurio cóſecratú. Sua quæq; deorum inſcribit facies.hoc é.unuſquiſq; ppria effingitur figura. Stare deú pelagi:neptunú inqt ſtanté pingit. Ferum: equú. Vindicet:ſuá ac ppriam eſſe affirmet. At ſibi dat clypeú.Pallas ita ſeipſam in tela effingit:ut & Clypeo:& haſta: & galea armata uideatur. Sic ení Mineruæ ſimulacrú Athenis erat effigiatú:ut Pauſanias ſcribit. Aegide.ægis munimentú eſt pectoris Mineruæ cú capite Meduſæ:quo in bello potiſſimú utitur. Edere:emittere. Cú baccis: baccæ fructus ppriæ dicútur oliuæ & ſimiliú arborum q & exigui ſunt: & rari: ac a ſe inuicé ſepati naſcútur. Canétis:q̃ cana ac ſubalba uideтur. Eá aút oliuá q̃ ex ictu haſtæ palladi uictoriá pepit ariſſe aiunt: ut Pauſanias narrat:cú Medorum incédio athenæ cóflagrarunt:exuſtáq; eodé die in duorum cubitorum pceritaté geminaſſe. Vt tñ exéplis: quáuis inqt uictoria Palladis operi finem ípoſuerit:adiecit tñ in qttuor telæ angulis exépla quorúdam in deos impiorum: ex qbus facile cognoſcere poſſet Arachne:quá pœná & ipſa expectare deberet. Breuibus ſigillis: paruis ſignis. Threiciá Rhodopen. Hæmus ut hinc colligere poſſumus: Rex fuit Thraciæ poté tiſſimus:qui Rhodopen duxit uxoré:qui in tantá arrogantiam elati ſunt:ut Hæmus ſe eſſe Ioué:Rhodope uero

Palladis tela

Numina summoꝝ sibi qui tribuere deorum.
Altera pigmeæ fatum miserabile matris
Pars habet. hanc Iuno iussit certamine uictam
Esse gruem: populisq́ꝫ suis indicere bellum.
Pinxit & antigonē ausam contēdere quondā
Cum magni consorte Iouis: quam regia Iuno
In uolucrem uertit: nec profuit Ilion illi
Laomedonue pater: sumptis qn cādida pēnis
Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro.
Q ui supest solus Cynarā habet angulus orbū
Isq́ꝫ gradus templi natarum membra suarum
Amplectens: saxoq́ꝫ iacens lachrymare uidet̃.
Circuit extremas oleis pacalibus oras.
Is modus ē: operisq́ꝫ sua facit arbore finem.
Mæonis elusam designat imagine tauri
Europam. uerum taurum freta uera putares
Ipsa uidebatur terras spectare relictas:
Et comites clamare suas: tactumq́ꝫ uereri
Assilientis aquæ: timidasq́ꝫ recondere plantas:
Fecit & asterien aquila luctante teneri.
Fecit olorinis ledam recubare sub alis.
Addidit ut satyri celatus imagine pulchra
Iupiter implerit gemino Nycteida fœtu
Amphitryon fuerit cum te tirinthia cepit.
Aureus ut Danaen. asopida luserit ignis.
Memnosynē pastor: uariusq́ꝫ Deolida serpens.
Te quoq́ꝫ mutatum toruo Neptune iuuenco
Virgine in æolia posuit. tu uisus enipeus
Gignis & aloidas. aries Bisalpida fallis.
Et te flaua comas frugum mitissima mater
Sensit equum. te sensit equum crinita colubris

Iunonem prædicārent: ac ut deos adorari iuberent: qua insolentia Iupiter indignatus in montes eos cōmutauit. Sūmoꝝ deoꝝ. Iouis & Iunonis. Altera pygmææ: in secūdo inquit telæ angulo depicta erat mutatio pigmææ mulieris in gruem: q̃ se ut pulchriorem Iunoni anteferre ausa foret. Fatū miserabile: sortem miserabilem. Pygmææ matris Pygmææ mulieris: pygmæi naq́ꝫ sunt populi: ut scribit Pli. montana Indiæ incolētes: quoꝝ longissimi: pedes duos non excedunt. Hi assiduum cū gruibus bellū gerere dicūtur. Suis pygmæis: a qbus ipsa originē ducebat. Pinxit & Antigonē: Antigone Laomedontis filia fuit formosissima: quæ cū se Iunone pulchriorē esse iactaret: ab ea in ciconiā fuit cōuersa: ad quod alludere uidetur Virgilius in pmo æneí. cū inquit. Spretæq́ꝫ iniuria formæ. Qui supest solus Cynarā. Cynara assyrioꝝ rex filias habuit pulcherrimas: q̃ se Iunoni pferre ausæ fuerūt: quare īdignata Iuno eas ī gradus templi sui cōmutauit: ac patrem gradus ipsos p filiaꝝ corporibus amplectētem indē in saxū cōmutauit. Orbū: liberis priuatū. Iacens: adhærens. Pacalibus: paciferis ac pacem significantibus. Modus finis. Sua arbore: oliua. Mæonis elusam: fabulas in Arachnes tela depictas exequitur poeta celebres qdem ac nondū expositas copiosius: ignobiles uero ac minus celebratas paucis attingēs. Mæonis Arachne. Mæonia siue Lidia. Europæ uero raptus in secūdo uolumīe fuit a poeta plenissime expositus. Iupiter aūt idcirco in tauꝝ conuersus Europā rapuisse fingit̃: qđ nauis q̃ ē ī cretā uecta picto tauro fuit insignita. Timidas recōdere plantas: hypallage poeta familiaris. Europa. n. timida uidebat̃ retrahere pedes ab aq̃ tactu. Fecit & asteriē: Asterie fuit Cei Titanis: filia: ac Latōæ soror: quā Iupiter tā ardent̃ amauit: ut eā in coturnicē uersam p aqlā rapuisse dicatur. Fecit olorinis: Iupiter Ledæ amore captus in cygnū mutatus ea potitus est: q̃ ouū dicitur pepisse: ex quo Castor Pollux & Helena orti esse finguntur. Olorinis: cygneis: nā olor ē: quē Græci ac iam latini quoq́ꝫ cygnū appellant. Addidit ut sa. cæ. im. pul. Iupiter in satyꝝ cōuersus Antiopā Nyctei regis filiā compressit: q̃ geminos Amphionē & Zethū fingit̃ pepisse. Amphitriō fu. Iupit̃ Alcmenæ amore captus: in amphitrionē illius maritū cōuersus cū ea cōcubuit Herculēq́ꝫ ex eo cōcubitu suscepit. Amphitrion aūt Alcæi Thebani filius fuit: q alcmenā Electriōis filiā uxorē duxit. Tyrinthia alcmena: a Tyrinthe urbæ dicta. nā Tyrius urbs ē peloponesi: a Tirinthe Halo filia: q̃ Amphitriōis fuit soror: Vñ ēt Hercules Tirinthius appellatur. Aureus ut Da. Danae Acrisi argiuoꝝ regis filia a Ioue ī aureas guttas mutato cōpressa pseū genuisse ī q̃rto narratur. Hoc aūt fingitur: qđ Danaen uiolaturus Iupit̃ aureos nūmos largiter in sinū eius īfudit. Hæc: ut scri. Lactantius: merces stupri fuit. Aesopida lu. ig. Aeginā Asopi filiā: nā Iupit̃ ī ignē cōuersus Aeginā asopi fluuii filiā cōpressit exq́ꝫ ea æacū suscepit. Mēnosynē pa. Iupit̃ in pastorem cōuersus Mnemosinē nymphā rapuit: ex qua nouē musæ natæ fuisse dicūtur. Interptatur aūt Mnemosine memoria: uñ & sapiæ mat̃ esse mōstratur. Varius Deo. ser. Delos nympha a Ioue in serpētē cōuersa fuit uitiata. Te quoq́ꝫ mu. Neptuni uarias describit trāsfiguratiōes: nā modo in iuuencū: mō in Enipeū fluuiū. mō ī arietē: mō in equū: modo ī delphinē cōuersus fuisse narratur. Aeolia. æoli filia. Quæ uero hæc æolia uirgo fuerit: nō memini me legisse. Enipeus: fluuius ē Thessaliæ Enipeus: ī quē mutatus Neptunus Tyro Salmonei filiā circa fluuiū spatiantē rapuit: ex eaq́ꝫ suscepit Peleā & Neleū. Gignis & al. Neptunus in eūdē fluuiū cōuersus: Iphimediam Aloei uxorē cōpressit. ex qua nati sūt Othus & Ephialtes: q aloidæ a poetis uocant̃. Virg. ī sexto. Hic & aloidas gemios immania uidi Corpora: q manibus magnū rescindere cælū aggressi: supisq́ꝫ Ioue detrudere regnis. Aries bi. fal. Neptunus ī arietē transfiguratus Bisalpidē uitiauit de q̃ nil memini me alibi legisse. Et te fla. co. Neptunus ī equū mutatus cū Cerere & Medusa cōcubuit. Frugū mi. ma. periphrasis ē Cereris. Crinita col. pro

Rhodope & hemus ī mōtes
Pygmea in gruem
Antigone in ciconiam
Cynaræ filiæ in saxa
Arachnes tela
Varie Iouis metamor.
Variæ Neptuni metamorphoseis

Mater equi uolucris. sensit delphina Melâtho
Omnibus his faciemq; suam faciemq; locorū
Reddidit. est illic agrestis imagine phœbus.
Vtq; modo accipitris pennas: mō terga leonis
Gesserit. ut pastor Macareida luserit Issen.
Liber ut erigonen falsa deceperit uua.
Vt saturnus equo geminum Chirona crearit.
Vltima pars telæ tenui circundata limbo
Nexilibus flores hederis habet intertextos
Non illud Pallas. non illud carpere liuor
Possit opus. doluit successu flaua uirago.
Et rupit pictas cælestia crimina uestes.
Vtq; cythoriaco radium de monte tenebat:
Ter quater Idmoniæ frōtem percussit Arachnes
Non tulit infelix: laqueoq; animosa ligauit
Guttura. pendentem pallas miserata leuauit.
Atq; ita. uiue qdem. pēde tamē improba: dixit:
Lexq; eadem pœnæ: ne sis secura futuri:
Dicta tuo generi serisq; nepotibus esto.
Postea discedens succis hecateidos herbæ
Sparsit: & extemplo tristi medicamine tactæ
Defluxere comæ; cum quis & naris & aures.
Fitq; caput minimū: totoq; est corpore parua
In latere exiles digiti pro cruribus hærent.
Cætera uenter habet. de quo tamē illa remittit
Stamen: & antiquas exercet aranea telas.
Lydia tota fremit. phrygiæq; p oppida facti
Rumor it & magnū sermōibus occupat orbē.
Ante suos Niobe thalamos cognouerat illam
Tūc cum Mæoniam uirgo sipylumq; colebat.
Nec tamē admōita ē pœna popularis arachnes
Cedere cælitibus uerbisq; minoribus uti.
Multa dabant aios. sed eni nec coniugis arces
Nec genus amborum magniq; potentia regni
Sic placuere illi: quāuis ea cuncta placerent:
Vt sua progenies. & felicissima matrum
Dicta foret Niobe: si non sibi uisa fuisset.
Nam sata tiresia uenturi præscia manto
Per medias fuerat diuino concita motu
Vaticinata uias. Ismenides ite frequentes:

crinibus colubros ac serpentes habens. Mater equi uolucris. Medusa mater pegasi equi alati. Sensit delphina Melâtho: protei uatis filia fuit Melantho q̄ cum in delphine equitantem uidisset Neptunus: i delphinem mutatus in amorem suum pellexit. Est illic agrestis imagie phœbus. Apollo diuinitate priuatus propter iterfectos cyclopas Admeti regis Thessaliæ armenta pauisse fingitur. Vtq; modo accipitris pennas. Apollo interdum in accipitrem: interdum in leonem se cōmutasse: in arachnes tela uidebatur. Macareida issen Macarei filiam. q̄ Apollo in pastorali habitu uitiauit. Liber ut erigonen. erigone Icari filia a Baccho in uuam conuersa fuit compressa: hæc ob pietatem: qua i patrem a rusticis interemptum usa est: in cælum trāslata uirginis signū constituit. Vt saturnus equo. saturnus cū phylli. in Oceani filia concūbens: ueritus ne Opis uxoris aduentu depræhēderetur: in equum se commutauit sicq; Cētaurum genuit Chironem. Vnde Virgilius libro Georgicorum tertio. Talis & ipse iubam ceruice effudit equina. Coniugis aduentu pernix saturnus: & altū Pelion hinnitu fugiens impleuit acuto. Tenui limbo. subtilia fascia. Flaua uirago: pallas formosa. Cælestia crimina: deorum flagitia: hoc autē prætextu pallas uestes illas merito dilacerasse uidetur. De monte cytoriaco: Cytorus mons ē paphlagoniæ buxis abundans. q̄q̄ Cytheriaco corrupte fere legatur. Ter quater: sæpius. Idmoniæ: Idmonis filiæ. possessiuum enim pro patronymico est positum. Lexq; eodem pœnæ. Eadem inquit pœna etiam posteri tui afficiantur. Dicta esto: sit statuta. Hecateidos herbæ: ab Hecate Medeæ matre inuentæ quæ prima ueneniosas herbas inuenisse narratur: illisq; Perseum patrem peremisse. Hecate etiam proserpina dicitur & luna & diana: quænam uero Hecates sit herba: non meminimi me legisse. Cæterum ueneficiis apta esse uidetur. Tristi. noxio. Exiles: tenues: subtiles. Lydia tota fremit: hæc ideo a poeta inferuntur: ut cōmodius Niobes mutationem in saxum cū superiore fabula coniungat. Niobe nāq; Tantali filia cum ex Amphione marito septem filios: ac totidem filias genuisset: se potius q̄ Latonam uenerandam esse contendebat: prohibebatq; ne quis in suo regno Latonæ sacrificare auderet. Quare indignata Latona apollinem ac Dianam rogauit: ne se tanta iniuria affici paterentur. Sumptis igitur arcubus & sagittis ad unum omnes: primum Niobes filios interemerunt: quod quidem Amphion cū ferre non posset seipsum interfecit: Niobe uero morte filiorum indignata: cum diis male dixisset: & filias sagittis confectas uidit: & ipsa in saxum: q etiam nunc lachrimare uidetur: fuit cōmutata. Sipilumq; colebat. Sipilus urbs est phrigiæ: Vnde originem Niobe traxit. Popularis: nō plebeiæ: sed quæ de illius populo fuerat. Minoribus: humanioribus. Multa dabant animos: multa inquit illam reddebant superbam. Nec coniugis arces. Amphion maritus Niobes rex thebarum fuit: cuius urbis muros arcesq; ædificasse fertur. Manto: filia fuit Tiresiæ uatis paternæ artis peritissima: a qua Mantua urbs fuit appellata. Ismenides: Thebanæ mulieres: ab Ismeno fluuio dictæ.

Apollinis metamor.

Bachus i uuā

Saturnus in equum

Niobe i marmor.

Arachne in araneam

Latonigenis duobus: apollini & Dianæ. Lauroq; innectite crinem: caput lauro coronate.
Ore meo latona iubet: ac si diceret: ore meo latona loquitur. hocq; uobis mandat. Alta: elata. Quis furor auditos: oratio idignationis plena Niobe decenter attribuitur: ut quæ adeo erat felicitate elata: ut se Latonæ auderet præferre.
Auditos celestes: auditos deos. Visis diis: quos quotidie uidetis. Certior enim aure arbiter est oculus: nimium autem superbe se quoq; deá esse: ac maritum deum Niobe ait. Mihi Tantalus auctor: pater. Niobe enim Tantali filia fuit.
Pleiadum soror est genitrix mea. Niobes mater Taygeta fuit una ex pleiadibus atlantis filiabus.
Iupiter alter auus: paternus: nam Tantalus Iouis fuit filius. Socero illo: Ioue: Amphion enim Iouis fuit filius ex Antiopa. Fidibusq; mei commissa mariti. Amphiō tantū musica ualuisse narratur & cythara: ut & arbores & saxa illum sequerentur: quibus maxie thebas amplificauit. Cōmissa: composita: constructa. Aduerti: conuerti. Accedit eodem: ad idem adiungitur. Gentam titanida Cæo. Latonā: latona filia fuit Cæi Gigantis: quæ a Ioue compressa: Apollinem simul & Dianam concepit: quod quidē adeo ægre tulisse Iuno dicitur: ut Pythonem immiserit serpentem: qui eam per totum terrarum orbem insectaretur: nec usq; parere permitteret. Fugiens igitur latona ab Asterie sorore: q̄ & ipsa a Ioue amata primum in ortyga: hoc est in coturnicem: deinde in scopulum mobilem atq; instabilem fuit cōuersa: suscepta statim Apollinem simul & Dianam peperit: qui & pythonem serpentem sagittis confixerunt: & insulam in qua nati erant: immobilem reddiderunt: quæ quidē postea Delos fuit appellata: quod cum diu sub aquis latuisset: tandem apparuisset seq; ostēdisset. ΔΗΛΟΣ nāq; manifestus interpretatur. Titonida: neptem titanum: a quibus gigantes originem traxere. Maxima quondam exiguam: antitheton: hoc est cōtrarium. Maxima enim exiguæ opponitur: ira autem Iunonis nusq̄ in tota terra locum inuenit latona: ubi parere posset. Dea uestra: cum quodam contemptu hæc a Niobe dicuntur. Exul erat mundi: a toto exulabat mundo. Instabilēq; locum Delos dedit. Delos: ut dixi: quæ & Ortygia fuit appellata: iccirco instabilis fuisse dicitur: quod crebro terremotibus quateretur: donec oraculo admoniti illic cadauera desierunt sepelire.
Ite sacris: discedite a sacris execrandis. ut Virgilius. Auri sacra fames. Infecta: non facta: non finita. Quodq; licet: quod possunt etiam Niobe prohibente.

Et date Latonæ latonigenisq; duobus
Cum prece thura pia: lauroq; inectite crinem.
Ore meo Latona iubet. paretur. & omnes
Thebaides iussis sua tempora frōdibus ornāt:
Thuraq; dant sanctis & uerba p̄cantia flāmis.
Ecce uenit comitum Niobe celeberrima turba
Vestibus intexto phrygiis spectabilis auro:
Et quātum ira sinit: formosa: mouensq; decoro
Cū capite imissos humerū per utrūq; capillos:
Cōstitit: utq; oculos circūtulit alta superbos.
Quis furor auditos inquit præponere uisis
Cælestes? aut cur colitur Latona per aras?
Numē adhuc sine thure meū ē. mihi tātalus au
Cui licuit soli superorum tāgere mēsas. (ctor:
Pleiadū soror est genitrix mea. maximus Atlas
Est auus: æthereum qui fert ceruicibus axem
Iupiter alter auus. socero quoq; glorior illo.
Me gentes metuūt phrygiæ. me regia Cadmi
Sub domina est: fidibusq; mei cōmissa mariti
Mœnia cum populis a me uiroq; reguntur.
In quācūq; domus aduerti lumina partem:
Immēsæ spectantur opes: accedit eodem
Digna dea facies. huc natas adiice septem.
Et totidem iuuenes: & mox generosq; nurusq;.
Quærite nūc habeat quā nostra supbia cām
Quoq; modo audetis genitam titanida Cæo
Latonā præferre mihi? cui maxima quondam
Exiguam sedem pariturae terra negauit?
Nec cælo: nec hūo: nec aqs dea uestra recepta ē
Exul erat mūdi: donec miserata uagantem
Hospita tu terris erras. ego dixit in undis:
Instabilemq; locum Delos dedit illa duorum
Facta parens: uteri pars hæc ē septima nostri.
Sū felix. quis enim neget hoc? felixq; manebo.
Hoc quoq; quis dubitat? tutā me copia fecit
Maior sum q̄ cui possit fortuna nocere.
Multaq; ut eripiat: multo mihi plura relinquet
Excessere metum mea iam bona. fingite demi
Huic aliquid populo natorum posse meorum
Nō tamen ad numerū redigar spoliata duorū.
Ite sacris propere sacris: laurumq; capillis
Ponite. deponunt: & sacra infecta relinqunt:
Quodq; licet: tacito uenerāt murmure numē

Latonæ. turba quantum distabat ab orba:
Indignata dea est:summoq; i uertice Cynthi
Talibus est dictis gemina cum prole locuta.
En ego uestra parens:uobis animosa creatis:
Et nisi Iunoni nulli cessura dearum:
An dea sim dubitor: perq; omnia sæcula cultis
Arceor:o nati nisi uos succurritis:aris.
Nec dolor hic solus. diro conuitia facto
Tantalis adiecit: uosq; est postponere natis
Ausa suis:& me quod in ipsam recidet orbam
Dixit: & exhibuit linguam scelerata paternam.
Deiectura preces erat his Latona relatis.
Desine phœbus ait. pœnæ mora lōga q̄rela est
Dixit idem Phœbe: celeriq; per aera lapsu
Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem:
Planus erat lateq; patens prope mœnia cāpus
Assiduis pulsatus equis:ubi turba rotarum
Duraq; mollierat subiectas ungula glebas.
Pars ibi de septem genitis Amphione fortes
Conscendunt in equos: tyrioq; rubentia succo
Terga p̄mūt.auro grauidis moderant̄ habenis
Equibus Ismenos: qui matri sarcina quondam
Prima suæ fuerat.dum certum flectit in orbem
Quadrupedis cursu spumātiaq; ora coercet:
Hei mihi conclamat:medioq; in pectore fixa
Tela gerit:frenisq; manu moriente remissis
In latus a dextro paulatim defluit harmo.
Proximus audito sonitu per inane pharetræ
Fræna dabat Sipylus:ueluti cū prescius ibres
Nube fugit uisa:pendentiaq; undiq; rector
Carbasa deducit:nequa leuis effluat aura.
Fræna tamen dantem non euitabile telum
Consequitur: summaq; tremens ceruice sagitta
Hæsit: & extabat nudum de gutture ferrum.
Ille ut erat pronus per crura admissa iubasq;
Voluitur: & calido tellurem sanguine fœdat.
Phædimus infelix:& auiti nominis hæres
Tantalus:ut solito finem imposuere labori:
Transierant ad opus nitidæ iuuenile palæstræ.
Et iam contulerant arcto luctantia nexu
Pectora pectoribus:cum tento cōcita neruo:
Sicut erant iuncti: traiecit utrūq; sagitta.
Ingemuere simul.simul incuruata dolore

Turba quantum distabat ab orba. Latona inquit tam est indignata turba filiorum Niobes: q̄ ipsa ab orbitate aberat: per quod significatur uehementer indignatam fuisse. Cynthi: Cynthus mons ē Deli. Vnde & apollo cynthius & Diana cynthia uocantur. En ego uestra parens: hac oratione Latona Apollinem simul & Dianā incēdit ad ulciscēdam iniuriam a Niobe acceptam.

Animosa: magnanima ac superba. An dea sim dubitor: licētia poetica dubitor in passiua & uoce & significatione poeta finxit: cū dubito uerbum sit absolutum. Cultis aris: exornatis altaribus. Tantalis. Tantali filia: cum quodam autem contemptu Tantalida nioben latona appellat: ac si diceret: filia tantali: qui propter impietatem in deos detrusus ad inferos maximis afficitur pœnis. Linguam paternā: linguam inquit tantali patris præ se tulit: qui deorum arcana uulgauit. Deiectura preces: cum hæc inquit latona retulisset: preces adiectura erat. Phœbe. Diana quæ eadem esse cum luna dicitur. Cadmeida arcem. Thebas a Cadmo extructas. Planus erat: topographia: hoc est loci descriptio in quo Niobes filii & equos agitare & se consueuerant exercere. Niobes filii Tyrio succo: purpura tyria: significat autem ephippia purpurea fuisse. Auro grauidis: grauibus auro & ornatis atq; auratis. Equibus Ismenos: maximus natorum Amphionis & Niobes Ismenos fuit ab Ismeno Bœotiæ fluuio appellatus. Prima sarcina: primum uteri onus Nam primogenitus erat. Quadrupedis: equi.

Defluit. decidit. Per inane: per aerem. Sipylus a Sipylo urbæ cognominatus: cum sagittæ stridorem audisset: fugere cœpit. Cæterū apollinis sagittam uitare non potuit. Frena dabat: equum currere permittebat. Præscius. præcognoscens futuram tempestatem. Summa ceruice: in colli summitate. Extabat: eminebat: extra stabat: p quod significat collū sagitta fuisse trāsfixum. Per crura admissa: propinqua equo astricta. Fœdat: maculat: inficit: deturpat. Solito labori. consuetæ equorum agitationi. Nitidæ palestræ: splendidæ propter oleum quo se luctaturi ungebant. Et iam contulerant. iam inquit luctari cœperant. Arcto nexu. stricto amplexu: Cōcita sagitta: emissa: ipulsa. Traiecit: trāsfixit.

Lumina uersarunt: oculos uoluerunt: ut solēt morientes. Exhalarunt: expirauerunt. Laniataq; pectora plangens. hoc est. lanians & percutiens pectora sua ob mortem fratrum. Alleuet: extollat. Præcordia: intestina: quæ cordi prætēduntur. In hamis: in hamato spiculo. Fatifero. Mortifero. Cumq; anima: eorum uidetur hoc loco poeta sequi opinionem: qui sanguinem animæ sedem esse aiunt. Intonsum Damasitona. comatum. Afficit: conficit: interficit. Internodia poples. Internodium spatium dicitur inter duos nodos situm. poples autē posterior genu pars est. Exitiabile: pestiferum: quod etiam exitiale dicitur. Pennis tenus: usq; ad pennas. Tenus autem postponitur quidem ac fere si plurali numero coniungitur cū genitiuo copulatur: ut Virgilius. Et crurum tenus a mēto palearia pendēt. Cum singulari autem iuncta ablatiuū exposcit: ut capulo tenus abdidit ensem. Terebrata aura: perforato aere. Motus erat arcitenens. Apollo inquit præcibus Ilionei ultimi Niobes filii motus est: uerum iam sagittam miserat irreuocabilem. Certam fecere: admonuere: quod in soluta oratione certiorem facere dicimus. Mirantē potuisse. deos subintelligamus tot filios suos interficere. Tantum iuris: tantum potestatis.

Amphionis mors

Adacto ferro: impulso gladio. Amphion enim de filiorū morte certior factus doloris impatiens seipsum interfecit. Cum luce: cum uita. Heu quantum Niobe. miseretur poeta. Niobes quæ pauloante superbissima. nunc abiectissima filiorum morte uidetur esse facta. Distabat. differebat. Latois aris a Latonæ altaribus: nā Latous a græco nominatiuo. λητώ deriuatur. Resupina. superba: elata. Inuidiosa. i. se inuidiam concitans. Vel hosti. etiam inimicis: nō solum amicis. Gelidis: mortuis. Liuentia: pallentia ob nimiam indignationem. Pascere crudelis. Niobe morte filiorum in furorem acta Latonæ inuidiā facit. Misere felici. antitheton eleganter maxime reddens orationem: hæc autem iccirco Niobe furiosa iactat: q septem ei filiæ supererant.

Atris pullis: nigris.

Membra solo posuere. simul suprema iacentes
Lumina uersarunt. animam simul exhalarunt:
Aspicit Alphenor: laniataq; pectora plangens
Euolat ut gelidos complexibus alleuet artus:
Inq; pio cadit officio. nam Delius illi
Intima fatifero rupit præcordia ferro.
Q uod simul eductū ē. pars ē pulmōis ī hamis
Eruta: cumq; anima cruor est effusus in auras
At non intonsum simplex damasitona uulnus
Afficit. ictus erat qua crus esse incipit: & qua
Mollia nodosus facit internodia poples.
Dumq; manu tentat trahere exitiabile telum:
Altera per iugulū pennis tenus acta sagitta est.
Expulit hanc sanguis: seq; eiaculatus in altum
Emicat: & longe terebrata prosilit aura.
Vltimus Ilioneus non profectura precando
Brachia sustulerat. diiq; o cōmuniter omnes
Dixerat. ignarus non omnes esse rogandos:
Parcite motus erat. cum iam reuocabile telum
Non fuit. arcitenens. minimo tamen occidit ille
Vulnere: non alte percusso corde sagitta.
Fama mali populiq; dolor lachrymæq; suorum
Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ.
Mirantem potuisse: irascentemq; quod ausi
Hoc essent superi: quod tantum iuris haberent
Nam pater Amphion ferro per pectus adacto
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
Heu quātū hæc Niobe: niobe distabat ab illa:
Q uæ modo latois populū summouerat aris:
Et mediam tulerat gressus resupina per urbem
Inuidiosa suis: at nunc miseranda uel hosti
Corporibus gelidis incūbit: & ordine nullo
Oscula dispensat natos supræma per omnes.
A quibus ad cælum liuentia brachia tollens:
Pascere crudelis nostro Latona dolore:
Pascere: ait: satiaq; meo tua pectora luctu:
Corq; ferum satia. dixit. per funera septem
Efferor. exulta: uictrixq; inimica triumpha.
Cur autem uictrix? miseræ mihi plura sup sunt:
Q uam tibi felici. post tot quoq; funera uinco.
Dixerat: & sonuit contento neruus ab arcu:
Q ui præter Nioben unam conterruit omnes:
Illa malo est audax. stabant cum uestibus atris

Ante toros fratrum demisso crine sorores.
Equibus una trahens hærentia uiscere tela:
Imposito fratri moribunda relanguit ore.
Altera solari miseram conata parentem
Conticuit subito:duplicataq; uulnere cæco est:
Oraq; compressit:nisi postq̃ spiritus ibat.
Hæc frustra fugiens collabitur.illa sorori
Immoritur:latet hæc:illam trepidare uideres.
Sexq; datis leto:diuersaq; uulnera passis:
Vltima restabat:quam toto corpore mater
Tota ueste tegens unam minimamq; relinq;
De multis:minimãq; posco clamauit:& unam
Dũq; rogat:ꝓ qua rogat occidit.orba resedit
Exanimes inter natos natasq; uirumq;
Diriguitq; malis nullos mouet aura capillos.
In uultu color est sine sanguine.lumina mœstis
Stant immota genis.nihil est in imagine uiuũ
Ipsa quoq; interius cum duro lingua palato
Congelat: & uenæ desistunt posse moueri.
Nec flecti ceruix.nec brachia reddere gestus
Nec pes ire potest.itra quoq; uiscera saxũ est.
Flet tamen:& ualidi circũdata turbine uenti
In patriam rapta est: ubi fixa acumine montis
Liquitur:& lachrymis ẽt nũc marmora manãt.
Tunc uero cuncti manifestam numinis iram
Fœmina uirq; timent.cultoq; impensius omnes
Magna gemelliparæ uenerantˀ numina diuæ.
Vtq; fit a facto propiore priora renarrant.
E quibus unus ait:lyciæ quoq; fœrtilis agris
Non impune deam ueteres spreuere coloni.
Res obscura quidem est ignobilitate uirorum
Mira tamen.uidi præsens stagnumq; locumq;
Prodigio notum.nam me iam grandior æuo
Impatiensq; uiæ genitor deducere lectos
Iusserat inde boues:gentisq; illius eunti
Ipse ducẽ dederat:cũ quo dum pascua lustro
Ecce lacu medio sacrorum nigra fauilla
Ara uetus stabat tremulis circũdata cannis.
Restitit: & pauido faucas mihi murmure dixit
Dux meus:& simili faueas mihi murmure dixi
Naiadum fauni ne foret tamen ara rogabam:
Indigenæue dei:cum talia rettulit hospes.
Non hac o iuuenis montanũ numen in ara ẽ.

Ante toros: ante lectulos fratrum: in quibus erant compositi:ut efferentur. De misso crine: dissolutis capillis. Viscere:in uisceribus. Imposito ore fratri:significat eam inter osculandũ fratrem perisse. Duplicata:implicata: impedita. Vulnere cæco.occulto quod non apparebat. Oraq; compressit os clausit. Nisi postq̃ spiritus ibat.hoc est:nisi dum spiritum emittebat: tũc enim os non compresserat:sed apertum tenebat. Illa sorori immoritur:inhærens subaudiatur. Sexq; leto datis:sex interfectis. Occidit mortua est. Orba resedit:filiis omnibus priuata id quod ipsa paulo ante obiecerat Latonæ. Exanimes inter natos.inter filios mortuos. Diriguit: rigida ac dura est facta. Malis:infortuniis:ac liberorum acerbissima morte. Nullos mouet aura capillos:iam enim in saxum fuerat cõmutata. Mœstis genis:genæ & mœroris & lætitiæ sunt indices. Cõgelat.frigida & dura fit. Intra quoq; uiscera saxum ẽ: etiam intestina inq̃t saxea fuerunt effecta. Flet tamen : quãuis Niobe in saxũ fuerit transformata .flere tamẽ uidetur. Turbine ualidi uenti:impetu uehementis uenti. Est enim turbo uentus cũ fragore uiolentus proxima q̃q; prosternens. In patriam rapta est: hoc est:Sipylum delata est ; ubi etiam nunc flere uidetur. qđ iccirco fingitur:quia Sipylenum marmor sudare perhibetur. Liquitur:liquescit. Manãt lachrymis emittunt lachrymas. Tũc uero cuncti:narraturus poeta quo modo Latona a quibusdam Lyciæ rusticis bibere prohibita: eos in ranas conuerterit:more suo quædam interserit: quibus cõmodius fabulæ iungantur. Gem liparæ diuæ: latonæ quæ gemellos peperit Apollinem &, Dianam. Lyciæ quoq; fertilis agris. Latona cum Apollinem Dianamq; peperisset: iram Iunonis fugiens in Lyciam usq; una cum infantibus peruenit:ubi fessa sitiq; confecta cum bibere e quodam lacu uellet: a rusticis q̃busdã pedibus aquã proculcãtibus prohibita fuit:qua iniuria dea indignata eos omnes in ranas conuertit.Lycia aũt est Asiæ regio finitima lydiæ. Spreuere.cõtempserunt. Non impune:nõ sine supplicio: sed cũ maxima pœna: nam in ranas omnes fuerũt conuersi. Ignobilitate uirorum: rustici nãq; erant uilissimi. Prodigio:miraculo. Lustro.circũeo ad eligendos boues. Sacrorum fauilla. sacrificiorum cinere. Stabat: erecta erat. Restitit: substitit : ex priscorum autem consuetudine nos quoq; face la prætereuntes deos rogamus:ut nobis sint adiumento. Montanum numen:qualis est Faunus.

Turbo

Lycii rustici i ranas

Illa suam uocat hanc: cui quondã regia coniũx
Orbe interdixit: quam uix erratica Delos
Errantem accepit. tũc cum leuis insula nabat.
Illic incũbens cum Palladis arbore palmæ:
Edidit inuita geminos Latona nouerca.
Hinc quoq; Iunonem fugisse puerpera fertur
Inq; suo portasse sinu duo numina natos.
Iamq; chimæriferæ: cum sol grauis ureret arua:
Finibus in lyciæ longo dea fessa labore
Sidereo siccata sitim collegit ab æstu.
Vberaq; ebiberant auidi lactentia nati.
Forte lacum mediocris aquæ prospexit in imis
Vallibus. agrestes illic fruticosa legebant
Vimia cum iuncis. gratamq; paludibus uluã.
Accessit: positoq; genu Titania terram
Pressit: ut hauriret gelidos potura liquores
Rustica turba uetat. dea sic affata uetantes.
Quid ꝓhibetis aquas? usus cõmunis aq̃rũ ẽ.
Nec solem proprium natura: nec aera fecit:
Nec tenues undas. ad publica munera ueni.
Quæ tñ: ut detis: supplex peto. nõ ego nostros
Abluere hic artus: lassataq; membra parabam
Sed releuare sitim. caret os humore loquentis
Et fauces arent: uixq; est uia uocis in illis:
Haustus aquæ mihi nectar erit: uitãq; fatebor
Accepisse. simul uitam dederitis in undis.
Hi quoq; uos moueãt: q nostro brachia tẽdũt
Parua sinu. & casu tendebant brachia nati.
Quẽ nõ blãda deæ potuissent uerba mouere?
Hi tamen orantem perstãt prohibere: minasq;
Ni procul abscedat: conuitiaq; insuper addũt.
Nec satis est. ipsos etiam pedibusq; manuq;
Turbauere lacus: imoq; e gurgite mollem
Huc illuc limum saltu mouere maligno.
Distulit ira sitim. neq; enim iam filia Cæi
Supplicat indignis. nec dicere sustinet ultra:
Verba minora dea: tollensq; ad sidera palmas
Aeternum stagno: dixit: uiuatis in isto.
Eueniunt optata deæ. iuuat esse sub undis.
Et modo tota caua sũmergere mẽbra palude.
Nũc ꝓferre caput sũmo modo gurgite nare.
Sæpe super ripam stagni consistere. sæpe
In gelidos resilire lacus. sed nunc quoq; turpes

Regia cõiunx. Iuno regis deorum hominũq; uxor: nã Iuno: ut diximus: cũ resciuisset Latonam ex Ioue concepisse: illam per totũ terrarum orbẽ exagitauit. sic ut nusq̃ consistere posset. Orbem interdixit: cum interdico uerbũ datiuo & ablatiuo iungatur: orbe mihi legendum uidetur: non orbem: ut est fere in exemplaribus deprauatum. Vt enim aqua &, igni interdixisse alicui populũ Ro. dicimus: sic orbe Iunonem latonæ interdixisse poeta eleganter dixit. Erratica delos: quã errare instabilemq; esse iccirco poetæ finxerunt: q a crebro terræmotu uexabatur: donec ex oraculo Apollinis: ut scripsi: destiterunt illic cadauera sepelire. Leuis: causa est: iccirco cum nabat: quia leuis erat. Nabat: fluitabat: nare enim ꝓprie dicuntur animata: fluitare inanimata. Cum palladis arbore: cum oliua. Edidit: emisit: peperit.

Inuita nouerca: contra uoluntatem Iunonis: quæ nouerca esse uidebatur Apollinis & Dianæ cum Iouis sit uxor. Puerpera: mulier a partu recens puerpera dicitur. Iamq; chimæriferæ: chimæra mons lyciæ carminibus poetarum notissimus. Fingitur autem a poetis fera esse pedes habẽs serpentinos: capræ uentrem: caput leonis: flãmas uomens: eo q ad montis radices sint serpentes: in medio capræ. Leones ad uerticem: qui Aetne modo ardere dicitur. Sane Chimeram græci capram uocant. Chimæriferæ: chimæras ferentis & capras. Ab æstu sidereo: a calore solis. Legebant: colligebant. Cum iuncis: iuncus herba est palustris sine nodo. Gratãq; paludibus uluam: ulua herba est in paludibus nascens. Vnde etiam paludibus grata ab Oui. perhibetur.

Vlua

Positoq; genu: elegãter gestum exprimit de lacu aquam haurire uolentis. Vsus cõmunis aquarum iure gentiũ aquæ omnibus hominibus sunt cõmunes. Ad publica munera. publica sunt q̃ nullius quidem sunt: sed oium. Vixq; est uia uocis. Vix emittere uocem potest. Haustus aquæ: potus aquæ mihi loco nectaris ac suauissimus erit. Simul uitam dederitis in undis. postq̃ mihi uitam aquis istaurauetitis: uidetur esse hemestichion enim poetæ: unde & dederitis uerbi penultima est producta. Tendunt. porrigunt. Hi tamen orantem: pulchre rusticorum seruat decorum: qui rogati contumacius superbi usq; se gerunt. Perstant. perseuerant & instant. Conuitia: contumelias. Mouere: commouerunt. Saltu maligno hypallage est: ipsi nãq; maligni intelliguntur. Distulit ira sitim. hoc est ira fuit causa differendæ ac prolongandæ sitis. Filia cæi: latona. Vltra: ulterius. Minora dea: humiliora: q̃ ut deæ conuenientia sint. Aeternum: semper & in æternum: nomen pro aduerbio positum. Et modo tota: eleganter ranaꝝ & naturã & corpus describit poeta. Sũmo gurgites: i sũmitate gurgitis & stagni. Turpes linguas: contumeliosas.

Patulos rictus.hiátia ora. Colla itercepta.de medio recisa.uā ranæ collo carēt. Spina uiret.tergum uiride ē. Sic ubi nescio qs ignobilē hac locutione eū fuisse significat q̄ supiorē retullit fabulā. Exitiū satyri .calamitosum exitū. Marsias aūt satyrus fuit tibias inflandi adeo pitus: ut cū Apolline certare sit ausus quē supatū idignatus Apollo pelle atq; cute puauit. Ex etus uero corpore tantus defluxit sanguis: ut a terra exceptus in fluuiū fuerit cōmutatus.q a satyri noīe Marsias fuit appellatus.ē āt phrygiæ fluuius in mæandrū labēs. Latous Apollo. Marsias in flumine
Latonæ filius. Tritoniaca arundīe.tibia ex arundīe Tritoniaca cōfecta.ē.n.metonymia.

Litibus exercent linguas :pulsoq; pudore.
Q uāuis sint sub aq̄:sub aq̄ maledicere tēptāt
Vox quoq; iā rauca ē:inflataq; colla tumescūt
Ipsaq; dilatauit patulos conuícia rictus.
Terga caput tangunt colla intercepta uidentᷣ.
Spina uiret:uenter pars maxia corporis albet
Limosoq; nouæ saliunt in gurgite ranæ:
Sic ubi nescio quis lycia de gente uirorum
Rettulit:exitium satyri reminiscitur alter:
Q uem tritoniaca latous harundine uictum
Affecit pœna:quid me mihi detrahis inquitᷣ
Ah piget:ah nō est:clamabat:tibia tanti.
Clamanti cutis est summos direpta per artus.
Ne quicq̄ nisi uulnus erat:cruor undiq; manat
Detectiq; patent nerui:trepidæq; sine ulla
Pelle micant uenæ:salientia uiscera posses
Et perlucentes numerare in pectore fibras.
Illum ruricolæ siluarum numina fauni
Et satyri fratres:& tunc quoq; clarus olympus
Et nymphæ flerunt:& quisquis montibus illis
Lanigerosq; greges:armentaq; bucera pauit.
Fertilis immaduit:madefactaq; terra caducas
Concepit lachrymas:ac uenis præbibit imis.
Q uas ubi fecit aquas:uacuas emisit in auras.
Inde petens rapidum ripis decliuibus æquor.
Marsia nomē hēt phrygiæ liqdissimus amnis.
Talibus exemplis redit ad præsentia dictis
Vulgus:& extinctū cū stirpe amphiona luget
Mater in inuidia est:hāc tūc quoq; dicitᷣ unus
Flesse pelops:humeroq; suas a pectore postq̄
Deduxit uestes:ebur ostēdisse sinistro.
Cōcolor huic humerus nascēdi tēpore dextro
Corporeusq; fuit:manibus mox cæsa paternis
Membra ferunt iunxisse deos:aliisq; repertis
Q ui locus est iuguli medius : summiq; lacerti
Defuit:impositum est nō comparētis in usum
Partis ebur:factoq; pelops fuit integer illo.
Finitimi proceres coeunt : urbesq; propinquæ

Tritonis aute palus ē libyæ iuxta quā pallas in uirginali habitu apparuisse fertᷣ. Vñ & tritonia uocatᷣ. Quid me mihi detrahis.cur mihi meam pellē deripis. Ab non ē tanti.ut ego hac pœna affici debeā. Micant pulpitant. Fibras.Fibræ uenulæ sunt minores Armēta bucera.hoc est boues ualde cornutos. Bov nanq; particula ē intentiua κεράσ autē dicitᷣ cornu. Cōcepit.excepit. Ripis decliuibus .pnis atq; inclinatis. Liquidissimus.purissimus limpidissimus. Talibus exemplis.hæc ad cōcinam fabulaȝ cōnexionē a poeta narrantᷣ. Mater in inuidia ē.Niobes eni supbia causa fuit mortis liberoȝ. Flesse pelops:merito:cū Niobes frater esset: pelops eni Tātali fuit filius: quē coctū pater diis epulandū ut an oia scirēt experiretᷣ cū apposuisset oēs qdē præter unam Cererē ab eo abstinuerunt. collectisq; in unū Pelopis mēbris euocata a mercurio anima eius ab inferis pristinæ ipsum uitæ restituerunt. Sed cum ei sinistrū deesse humerum animaduertissent: eburneum affixerunt sicq; Pelops uitæ integer fuit restitutus. Tantalus uero ad iferos detrusus: siti in aqs ac fame in summa pomorum copia laborat. Ebemeus pelopis hūerus Suas uestes purpureas ac sibi conuenientes.illis enī depositis lugubres ac pullas sumpsit. Corporeus.ex carne nam corpus proprie uiuentium.caro mortuoȝ dicitᷣ a cadēdo deducta: ut iam sæpius diximus.

Cæsa membra.trucidata. Qui locus ē iuguli.periphrasis est humeri nam ē medius īter iugulum & brachii summitatē. In usum . in locū & officium.partis nō comparētis:humeri nō inuēti

Finitimi proceres coeunt : conueniunt : congregantur. Hæc autem idcirco narrātur: ut quas metamorphosis est . descripturus : commodius cum prioribus connectantur. Nam Tereus Rex Thracum cum Athenas obsidione liberasset accepta in uxorem progne Pandionis regis filia in Thraciam redit . ubi cum iam filium suscepisset: rogatus ab uxore ut aut se Athenas deduceret :aut saltem ad se Philomelam sororem accerseret : profectus ipse Philomelam quidem a patre accepit: sed cum in Thraciam peruenisset : non solum ei uim intulit: sed linguam etiam : ne uulgare scelus posset : amputauit : ac suis stabulis mancipauit. Cæterum Philomela tanta crudelitate stimulata totum infortunium suum in uelo descriptum sorori īdicauit. Progne uero furiis accensa Bacchi sacra se celebrare simulans una cum Bacchis ad sororem uēit eamque secū Pampinis tectam in urbē adduxit in cubiculoq; suo occultauit . Perfectis uero Bacchi sacrificiis Progne Itym cōem filium īteremit : cuius carnes coctas patri apposuit comedendas. Cū uero Thereus Itym filiū intercœnādū frequenter uocaret: Philomela e cubiculo exiliēs caput filii ac pedes in Thereū cōiecit: Qui stricto ense cū ambas pseq-

retur:ipse quidem in upupam:Itys in phasianum:progne in hirundinem·Philomela in lusciniam: conuersi fuis-
se narrantur. Orauere ire·poetica est locutio:nam orauere ut irent:in soluta oratione diceremus. Ad solatia:
ad consolationem Pelopis·cuius soror Niobe cũ omnibus liberis fuerat extincta. Argosq;. agros urbs est claris
Argos uariis nomibus cognominata — sima pelopõnesi.quæ uariis nominibus est cognominata.Nam & urbs Photonica & Aegialea appellatur & Ar-
gos hippoboton & Hippium·quod Neptuni equis pascua suppeditauit.Dipsion quoq; propter aquarum penu-
riam.Ab argo autem cõditore uidetur esse dictũ:ut scribit Stephanus Græcus·auctor in opere:quod de urbibus
composuit.Vndecim uero urbes hoc nomine ap
pellantur. Est enim Argos quod Amphilochicõ
dicitur in Thessalia·in Cilicia:quæ nunc Argio-
polis appellatur.In Nisyro insula una ex cycladi
bus:iuxta Trœzena:in Macedonia ĩ scytia quod
argos oresticum uocatur:in caria.Argos phæacũ
Argos quid. Sparta unde: — Argos argolicũ:ac fere oĩs maritima planicies ar
gos uocatur. Et sparte: Regio Laconica sparta
fuit appellata:a Spartis Cadmi·hoc est a semina
tis:a Cadmo q̃ eam tenuisse a Timagora scribũ·
Mycenæ uñ: — tur. Pelopeiadesq; Mycenæ. Mycenæ urbs est
Pelopõnesi:a Mycænæo Spartonis photonei fra
tris filio denominatæ quas pelops auxisse fertur.
Vnde & pelopeiadas eas uocat poeta. Et nõ-
Calydon uñ: — dum.Calidon urbs est Aetoliæ.A calidone Endi
mionis filio cognominata. Nondũ inuisa: nõ-
dum odio habita. Nondum enim Oeneus Ca-
lydoniæ rex in se Dianam concitarat. Nam cum
diis omnibus aliis sacrificasset: Diana irata aprũ
imisit:qui totam Calidoniã deuastauit. Orcho
menosq; ferax:fertilis. Orchomenos urbs ẽ Bœo
tiæ. Et nobilis ære corinthus: clara æreis uasis:
Messene — quæ corinthia uocantur. Messeneq; ferox.Mes
sene & urbs & regio est Pelopõnesi. Altera ẽ in Si
ciliæ· unde Messenius possessiuum declinatur.
Pateræq; corrupte trisillabũ legitur. Patræ namq;
bisillabum urbs est Achaiæ:de qua hoc loco sen-
Cleonæ — tit Oui Humilesq; Cleonæ:urbs ẽ arcadiæ pat
ua. Et Nelea pylos.urbs est in Messenia in qua
regnauit Neleus Nestoris pater. Nec adhuc pit-
Troezen uariis nomibus appellata — theia Troezen. Troezen urbs est peloponnesi: a
Troezene Pelopis filio: quæ uariis nominibus ẽ
appellata nã & aphrodisias & Saronia & posido
nias & Appollonias & antanis fuit cognomina-
ta.Eam uero pittheiam nõdum fuisse ait: quod
Pittheus æthræ matris Thesei pater nondũ ibi re
gnauerat. Ab isthmo bimari. Isthmus breuis di
citur terra inter duo maria cõstituta.Isthmus ue-
ro pelopõnesi & Aegeo mari & Ionio:alluitur.In
tra isthmum aũt sunt pelopõnesi urbes:extra ue-
ro achaiæ. Credere quis possit.Hæc interroga-
tio eo spectat:ut significet Athenienses & huma-
nissimos & officiosos maxime fuisse. Subiecta
ponto:adiecta mari euxino.Reges enim asiæ bel
lum atheniensibus indixerant. Threicius Te-
reus: Thracius. Tereus autem filius fuit martis:
ac Thraciæ Rex:ut diximus. Fuderat·fregerat:
in fugam conuerterat. A magno Gradiuo: a
magno marte.Gradiuus enim Mars a latinis di
ctus est·quod gradatim in bellum eatur. Non pronuba Iuno.nubẽtibus fæliciter puellis Iuno pro nuba præ-
esse creditur.Hinc autem facile colligitur quale futurum sit Terei & prognes coniugium. Prophanus bubo:
execrandus· est namq; auis pessimi ominis bubo. Hac aue:hoc augurio. Gratata: gratulata. Diisq; ipsi.
Tereus & progne:gratias diis egerunt. Quaq; data est: quo legendum esse facile ex eo quod infertur adie-
ctiuo colligi potest. Vsq; adeo latet utilitas. Acclamatio in hominum inscitiam loco maxime conueni-
ens. Iam tempora Titan. hoc est: iam quinq; transierant anni. Si gratia ulla mea est: Si quid apud te
possum. Magni muneris instar: æquiparationem magni muneris: nam instar modo ad similitudinem:mo-
do ad æquiparationem significat: nec recipit præpositionem : estq; indeclinabile nomen.

Orauere suos ire ad solatia reges:
Argosq;:& sparte:pelopeiadesq; Mycænæ:
Et nondum toruæ Calydon inuisa Dianæ:
Orchomenosq; ferax: & nobilis ære corynthos
Messeneq; ferox:Patræq; humilesq; Cleonæ:
Et nelea pylos:nec adhuc pytthia Troezen:
Quæq; urbes aliæ bimari claudũt' ab isthmo:
Exteriusq; sitæ bimari spectantur ab isthmo.
Credere quis posset? solæ cessastis Athenæ.
Obstitit officio bellum:subiectaq; ponto
Barbara Cæcropios terrebant agmina muros.
Threicius Tereus hæc auxiliaribus armis
Fuderat:& clarum uincendo nomen habebat
Quem sibi pandion opibus uiribusq; potentẽ
Et genus a magno ducentem forte Gradiuo.
Connubio Prognes iunxit.non pronuba Iuno:
Non Hymeneus adest illi:non gratia lecto.
Eumenides tenuere faces de funere raptas.
Eumenides strauere torum:tectoq; prophanus
Incubuit bubo:thalamiq; in culmine sedit.
Hac aue coniuncti Progne Thereusq;:parẽtes
Hac aue sunt facti.gratata est scilicet illis
Thracia:diisq; ipsi grates egere:diemq;
Quoq; data est claro Pandione nata tyranno
Quoq; erat ortus Itys festũ iussere uocari.
Vsq; adeo latet utilitas.iam tempora Titan
Quinq; per autumnos repetitis duxerat annis
Cum blandita uiro Progne.si gratia dixit
Vlla mea est:uel me uisendam mitte sorori:
Vel soror huc ueniat:redituram tempore paruo
Promittes socero.magni mihi muneris instar

Germanam uidisse dabis:iubet ille carinas
Infreta deduci:ueloq; & remige portus
Cecropios intrat:pyræaq; littora tangit.
Vt primum soceri data copia:dextera dextræ
Iungitur:infausto committitur omine sermo.
Cœperat aduentus causas mandata referre
Coniugis:& celeres missæ spondere recursus.
Ecce uenit diues magno philomela paratu.
Diuitior forma:quales uidere solemus.
Naiadas & dryadas mediis incedere siluis
Si modo des illis cultus:similesq; paratus.
Non secus exarsit conspecta uirgine Tereus
Q uam si quis canis ignem supponat aristis:
Aut frondē positasq; cremet fœnilibus herbas
Digna quidem facies:sed & hūc innata libido
Extimulat:pronumq; genus regionibus illis
In uenerem:& flagrat uitio:gētisq; suoq;.
Impetus est illi comitum corrumpere curam:
Nutricisq; fidem:nec non ingentibus ipsam
Solicitare datis:totumq; impendere regnum
Aut rapere:& sæuo raptam defendere bello
Et nihil est:quod non effreno captus amore
Ausit:nec capiunt inclusas pectora flāmas.
Iāq; moras malefert:cupidoq; reuertitur ore
Mandata ad Prognes:& agit sua uota sub illa.
Facundum faciebat amor:quotiensq; rogabat
Vlterius iusto:prognen ita uelle ferebat.
Addidit & lachrymas:tanq̄ mādasset & illas.
Proh superi:quantum mortalia pectora cæcæ
Noctis habent:ipso sceleris molimine Tereus
Creditur esse pius:laudemq; a crimine sumit.
Q uid:q; idē philōela cupit:patriosq; lacertis
Blanda tenens humeros:ut eat uisura sororem
Perq; suam contraq; suam petit illa salutem.
Spectat eā Tereus:præcōtrectatq; uidendo.
Osculaq;:& collo circundata brachia cernens
Omnia pro stimulis:facibusq;:ciboq; furoris
Accipit:& quotiens amplectitur illa parentem
Esse parens uellet:neq; enim minus ipius esset
Vincitur amborū genitor prece:gaudet:agitq;
Illa patri grates:& successisse duabus
Id putat infelix:quod erat lugubre duabus.
Iam labor exiguus phœbo restabat:equiq;

Cæcropios portus.athenienses. Pyræaq; littora tangit. Attica.nam pyreæus promontorium ē Atticæ:ut scribit Ptolemeus. Vnde athenarum portus pyræus fuit appellatus. Vt primum soceri data copia.Cum primum inquit Tereus ad Pandionem socerum fuit admissus:& dextram dextræ iunxit:& Prognes mandata referre cœpit

Recursus celeres.ueloces reditus. Missæ.Philomelæ.quæ quidem nondum fuerat missa Sed si missa fuisset celerem pollicebatur. Tereus reditum. Magno paratu.ornatu. Forma pulchritudie. Naiadas & Dryadas.nymphas.que formosissimæ esse uidentur. Non secus. quanto philomelæ amore Tereus fuerit inflammatus aperte his similitudinibus declaratur. Canis aristis.flauis: Cremet.comburat. Fœnilibus.fœnilia fœni dicuntur repositoria. Digna quidē facies:facies inquit philomelæ digna quidē erat amari cum ab aliis omnibus:tum uero a Tereo: qui maxime ingenita libidine in mulieres stimulabatur Pronumq; genus. Thraces enim maxime in uenerem sunt proni. Et nihil est quod non effreno captus amore Ausit.Sentētia est generalis q̄uis ad Tereum proprie referri uideatur

Effreno amore.ab effectu:quod effrenatos ac dissolutos homines reddat. Nec capiunt.iam enim Terei amor in philomelam detegebat.Et agit sua uota sub illa.sub simulatione inquit Prognes uoluntatis sua uota peragere conatur Tereus. Vlterius iusto.ultra q̄ honestū foret. Proh superi.exclamatio in hominum cæcitatem.

Quantum mortalia pectora cæcæ Noctis habēt in quanta rerū omnium inscitia hominū animi uersantur. Ipso molimine.ipsa præparatione Cōtra suam salutem:quia a Tereo nō solum stuprata.sed et am lingua fuit priuata. Præcōtrectatq; uidēdo.hoc est.ante oculis q̄ manibus sibi eā contrectare uidet. Neq; enim minus impius esset.Nā etiā si pater eēt cum filia rem haberet. Amborum prece. Terei & philomelæ.

Successisse.feliciter euenisse: Duabus.sibi & Progne sorori. Lugubre.triste & luctus causa.

Iam labor exiguus Phœbo.significat finem diei aduenisse:Equiq; pulsabant.equi inquit solis iam peruenerant in occidentalem cæli partem.

Odrysæ

At rex orthyfius.sic quidẽ fere legitur:sed odryfius per d legendum est:nam odryſæ populi sunt Thraciæ & odryſa urbs eorum:quæ & odryſia dicitur. Vnde odryſius deriuatur. Eleganter autem amantum cogitatiões deſcribit poeta. Aeſtuat: ardet:hæc autem particula tamen eſt ſubaudienda. Cura remouente ſoporem amore ſomnũ repellente. Lux erat:dies aduenerat. Generi euntis:recedere cupientis Terei. Quoniam pia cauſa coegit:pium nãq; eſt ſororem ſorori mittere uidendam. Tuearis:defendas atq; cuſtodias.

Mihi ſolicito.Anxio filiæ abſentia. Lenimen: ſolamen. Satis eſt procul eſſe ſororem: ſatis eſt inquit quod progne longe a me abeſt. Mandabat:mandata dabat. Dextras.utraſq;.& Terei & prognes. Natãq;:nepotẽq;:& prognen:& Itym.

Pro ſe nomĩe ſuo:& ſuis uerbis. Memori ore: memores ipſi: eſt enim hypallage. Supremũq;: & ultimo loco inq̃t: uix potuit dicere uale. Pleno ſingultibus ore: geſtum exprimit patris de filia a ſe recedente admodum ſoliciti.Ita nãq; pandion ſingultibus ĩpediebatur: ut uix potuerit dicere uale. Præſagia: diuinatiões. Eſt enim præſaga:mali mens. Admotumq; fretum remis:hypallage eſt: mari nãq; remi nõ mare admouetur remis. Tunc autem remi admoueri dicuntur mari:cum remigatur nauiſq; remis impellitur. Telluſq; repulſa eſt:ex uulgari hoc dictum ẽ opinione. Terra nãq; quæ eſt immobilis retropelli a remigantibus uidetur. Vicimus exclamat.barbari:& ab omni ciuilitate alieni hominis mores exprimuntur. Lumen:oculos. Iouis ales:aquila quæ q̃ nunq̃ fulmine tangitur : ſub iouis tutela eſſe perhibetur. Spectat ſua præmia raptor. Ordo eſt & ſenſus: non aliter Tereus ſpectabat Philomelam:q̃ Iouis ales raptor ſpectat ſua præmia: cum ipſe prædator depoſuit nido leporem aduncis pedibus. Reliqua per Parenthesim leguntur.

Iãq; iter effectum:confectum: perfectum. Iam enim in Thraciam fuerant aducti. Pãdione natam:philomelam. Faſſuſq; nefas:nefandũ confeſſus amorem. Et uirginem:& unam: ui ſupat: maximam hominis barbariam oſtendit poeta: q̃ ſuſtinuerit uirginem: & ſolam ſibi creditã: & patrem:& ſororem: & in primis deos implorantem uiolare. Illa tremit uelut agna pauens:uirgineum timorem pulchre his ſimilitudinibus ab oue & colũba ſumptis poeta expreſſit. Excuſſa: eiecta. Cani lupi:epitheton eſt lupi colori conueniens: lupi nãq; canicie infecti eſſe uidentur.

Pulſabant pedibus ſpatium decliuis olympi.
Regales epulæ menſis:& Bacchus in auro
Ponitur.hinc placido dantur ſua corpora ſõno
At rex Odryſius quãuis ſeceſſit ab illa:
Aeſtuat:& repetens faciem:motuſq;:manuſq;:
Qualia uult fingit:quæ nondũ uidit:& ignes
Ipſe ſuos nutrit:cura remouente ſoporem.
Luxerat:& generi dextram complexus euntis
Pandion:comitẽ lachrymis cõmendat obortis.
Vt uoluere ambæ:uoluiſti tu quoq; Tereu:
Hanc ego care gener: quoniã pia cauſa coegit
Do tibi:perq; fidẽ: cognataq; pectora ſupplex.
Per ſuperos oro:patrio ut tuearis amore.
Et mihi ſolicito lenimen dulce ſenectæ.
Quã primũ (oĩs erit nob mora lõga) remittas
Tu quoq; q̃ primũ (ſatis ẽ ꝓcul eſſe ſororem)
Si pietas ulla eſt:ad me philomela redito.
Mandabat:pariterq; ſuæ dabat oſcula natæ.
Et lachrymæ mites inter mandata cadebant
Vt fidei pignus dextras utraſq; popoſcit:
Inter ſeq; datas iunxit:natamq; nepotem
Abſentes pro ſe memori rogat ore ſalutent
Supremũq; uale pleno ſingultibus ore
Vix dixit:timuitq; ſuæ præſagia mentis.
Vt ſimul impoſita eſt pictæ philomela carinæ
Admotumq; fretum remis telluſq; repulſa eſt
Vicimus exclamat.mecum mea uota feruntur.
Exultatq;: & uix animo ſua gaudia differt
Barbarus:& nuſq̃ lumen detorquet ab illa.
Non aliter q̃ cum pedibus prædator aduncis
Depoſuit nido leporem Iouis ales.ab alto
Nulla fuga ẽ capto.ſpectat ſua præmia raptor.
Iamq; iter effectũ:iamq; in ſua littora feſſis
Puppibus exierant:cum rex Pandione natam
In ſtabula alta trahit ſiluis obſcura uetuſtis:
Atq; ibi pallentẽ:trepidãq;: & cuncta timentẽ:
Et iam cũ lachrymis:ubi ſit germana:rogantẽ
Includit:faſſuſq; nefas:& uirginem:& unam
Vi ſuperat fruſtra clamato ſæpe parente.
Sæpe ſorore ſua:magnis ſuper omnia diuis.
Illa tremit uelut agna tremens:quæ ſaucia cãi
Ore excuſſa lupi nondum ſibi tuta uidetur:
Vtq; colũba ſuo madefactis ſanguine plumis

Horret adhuc:auidosq̧ tīct:q̄bꝰ hæserat ūgues
Mox ubi mens rediit:passos laniata capillos
Lugenti similis:cæsis plangore lacertis
Intendens palmas:o diris barbare factis
O crudelis ait:nec te mandata parentis
Cum lachrymis mouere piis:nec cura sororis:
Nec mea uirginitas:nec coniugalia iura.
Omnia turbasti:pellex ego facta sororis.
Tu geminus cōiunx hostis mihi debita pœna
Quin animā hāc:ne q̄d facius tibi pfide restet
Eripis?atq̧ utinam fecisses ante nefandos
Cōcubitus:uacuas habuissē criminis umbras.
Si tamen hoc superi cernunt:si numina diuū
Sunt aliquid:si non perierunt omnia mecum:
Quādocūq̧ mihi pœnas dabis ipsa pudore
Proiecto tua facta loquar:si copia detur.
In populos ueniam:si siluis clausa tenebor:
Implebo siluas:& conscia saxa mouebo.
Audiat hoc æther:& si deus uilus in illo est.
Talibus ira feri postq̄ commota tyranni:
Nec minor hac metus ē:cā stimulatus utraq̧
Quo fuit accinctus:uagina liberat ensem.
Arreptāq̧ coma flexis post terga lacertis
Vincla pati cogit:iugulum Philomela parabat
Spemq̧ suæ mortis uiso conceperat ense.
Ille indignantem & nomē patris usq̧ uocantē
Luctantēq̧ loqui:comprensam forcipe linguā
Abstulit ense fero:radix micat ultima linguæ.
Ipsa iacet:terræq̧ tremens immurmurat atræ.
Vtq̧ salire solet mutilatæ cauda colubræ:
Palpitat:& moriens dominæ uestigia quærit.
Hoc quoq̧ post facius(uix ausim credere)ferē
Sæpe sua lacerum repetisse libidine corpus.
Sustinet ad Prognen post talia facta reuerti
Coniuge quæ uiso germanam quærit:at ille
Dat gemitus fictos cōmentaq̧ funera narrat:
Et lachrymæ fecere fidem:uelamina progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato
Induiturq̧ atras uestes:& inane sepulchrum
Constituit:falsisq̧ piacula manibus infert.
Et luget non sic lugende fata sororis
Signa deus bis sex acto lustrauerat anno.
Quid faciat philomela?fugā custodia claudit

Auidos ungues.auidi accipimis:qui colūbas maxime infestat. Passos laniata capillos Sinodoche poetica. sparsos enim capillos cum laniasset Philomela intelligitur. Lacerare autem crines in mœroribus solebant mulieres. Cæsis lacertis.percussis brachiis. Diris. factis.nefandis sceleribus. Nec coniugalia iura. Nec matrimonii iura:quibus non licet cuiq̧ cum duabus coire sororibus. Omnia turbasti.omnia īquit iura humana & diuina confudisti. Pellex ego facta sororis.pellex proprie dicitur:quæ cum marito alterius cōcumbit. Tu geminus cōiunx:tu duabus es maritus:& mihi & sorori.Debita pœna.te expectat subintelligendum uidetur. Qui eripis.cur non eripis mihi uitam? Ne quod facinus.Ne aliquod scelus tibi restet in me perpetrandum.Vacuas habuissem criminis umbras.hoc est crimine caruissem. Quandocunq̧ mihi pœnas dabis.aliquādo mihi punieris. Proiecto pudore.abiecto:deposito. Si copia detur si potero. Feri tyranni.crudelis:ab omniq̧ humanitate alieni: Nec minor hac metus ē.non minor est inquit metus ne a philomela sorori p̧deret scelus q̄ ira. Causa stimulatus utraq̧.& ira & timore impulsus. Liberat ensem uagina.e uagina eripit ensem. Iugulum philomela parabat: bene institutæ uirginis morem exprimit poeta:quæ uiolata nihil mortem recusabat: sed ultro iugulum ensi obiiciebat quo citius interficeretur. Hoc qnoq̧ post facinus.post hoc scelus.post extractam linguam. Lacerum corpus lingua mutilatum. Commenta funera.fictam mortem philomelæ. Spem suæ mortis.metum ac timorē mortis.sic Dido apud Verg.Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. Vsq̧ uocantem.semper clamantem.Luctantemq̧ loqui.conantem. Forcipe.forceps instrumentum est fabrile:quo ferrum facile & capitur & tenetur. Forceps
Ense fero.ipse ferus & crudelis.est enim hypallage. Radix micat.palpitat.motat. Ipsa iacet lingua recisa subaudiatur. Mutilatæ colubræ. incisæ serpentis in duas partes.Mutilati uero dicuntur:quibus aliquod membrum fuit recisum Palpitat.salit:frequēter mouetur. Atras uestes. pullas:lugubres. Et inane sepulchrū.cadauere uacuum quod græci cenothaphiū dicunt. Falsis manibus.nō ueris cū nōdum philomela mortua foret. Signa deus bis sex.iā inquit duodecim transierant menses. Deus Apollo:qui idem est cum sole. Lustrauerat.illustrauerat quo enī in signo sol est:idem illustrare uidetur.q̄q̄ circumierat quoq̧ intelligere possumus. Quid faciat. facere possit. Custodia.custodes a tereo appositi. Sic Vergilius. Cernis custodia. qualis. Cenotaphiū

Rigent: asperi sunt: ita ut inde nisi per ianuam exitus non detur. Os mutum facti caret indice. Os inquit mutum factum indicare nõ potest.
Grande doloris. Ingenium est. Hac sententia probabilem reddit orationẽ poeta. Purpureas notas. Rubras litteras. Indicium sceleris. A Tereo perpetrati. Vni ex ancillis. Euoluit. Explicat.
Vestes: uelum a Philomela missum. Carmẽ fortunæ suæ. Litteras indices sui infortunii. Mirum est potuisse. Silere subaudiatur: est autẽ parenthesis. Repressit. Compressit. Continuit. Causas autem exponit poeta quibus mota philomela ne unum quidem uerbum emisit. Nec flere uacat: Nec flendi tempus habet. Sed fasq; nefasq; confusura ruit. Sed furit inquit omne ius & humanum & diuinum perturbatura. Pœnæq; in imagine tota est: In imaginatione pœnæ qua maritum afficiat. Sacra trieterica: Triennalia: quod tertio quoq; anno celebrabãtur Bacchi sacra. A tribus nãq; annis qui ετη græce dicuntur Trieterica fuerunt appellata. Sithoniæ nurus. Traciæ. Sithonia enim Thraciæ pars est. Nox conscia sacris: Nocte enim sacra Bacchi celebrabantur. Aeris acuti. Acute sonantis. Deiq; ritibus: Secundum ritus sacrorum Bacchi. Furialia arma. bacchica: quibus mænades utebantur Pulchre autem baccharum habitum describit.
Ceruina uellera. Ceruinæ pelles. Leuis hasta Quæ pampinis ornata Thyrsus uocatur. Bacchæ tuas. Furias: est autem apostrophe ad Bacchum. Insignia bacchi: Baccharum ac mænadum habitus. Abdit: abscondit ne agnosceretur a quoq;. Horruit. Cum quodam horrore extimuit eorum recordatione quæ a Tereo perpessa fuerat. Nacta locum Progne. Secretum subaudiamus. Sacrorum pignora: ornamenta sacrificiorum Bacchi. Deuelat. Reuelat: Detegit.
Pelex sibi uisa sororis. Causa cur non auderet philomela aspicere sororem. Testatiq; deos: In testimonium deos adducere. Dedecus illud: Illam ignominiam. Pro uoce manus fuit. Manu enim id significabat: quod uoce indicare nõ poterat. Ardet. furit. Corripiens: Repræhendens. In omne nefas: ad omne nefas perpetrãdũ. Artificem Terea. Tanti sceleris auctorem.

Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo
Os mutum facti caret indice, grande doloris
Ingenium est: miserisq; uenit sollertia rebus.
Stamina barbarica suspendit candida tela:
Purpureasq; notas filis intexuit albis
Indicium sceleris: perfectaq; tradidit uni:
Vtq; ferat dominæ gestu rogat. illa rogata
Pertulit ad ꝓgnen. nec scit quid tradat in illis.
Euoluit uestes sæui matrona tyranni:
Fortunæq; suæ carmen miserabile legit.
Et (mirũ est potuisse) silet: dolor ora repressit:
Verbaq; quærenti satis indignantia linguæ
Defuerant: nec flere uacat: sed fasq; nefasq;
Confusura ruit: pœnæq; in imagine tota est.
Tempus erat: quo sacra solẽt trieterica Bacchi
Sithoniæ celebrare nurus. nox conscia sacris.
Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti.
Nocte sua est egressa domo regina: deiq;
Ritibus instruitur. furialiaq; accipit arma.
Vite caput tegitur. lateri ceruina sinistro
Vellera dependẽt. humero leuis incubat hasta.
Concita per siluas turba comitante suarum
Terribilis progne: furijsq; agitata doloris:
Bacche tuas simulat. uẽit ad stabula auia tãdẽ.
Exululatq; euoeq; sonat portasq; refringit
Germanãq; rapit: raptæq; insignia Bacchi
Induit: & uultus hederarum frondibus abdit:
Attonitamq; trahens intra sua mœnia ducit.
Vt sensit tetigisse domum philomela nefandã:
Horruit infelix: totoq; expalluit ore.
Nacta locũ progne sacrorum pignora demit:
Oraq; deuelat miseræ pudibunda sororis:
Amplexumq; petit. sed non attolere contra
Sustinet hæc oculos pelex sibi uisa sororis:
Deiectoq; in humum uultu iurare uolenti:
Testariq; deos: per uim sibi dedecus illud
Illatum: pro uoce manus fuit. ardet: & iram
Non capit ipsa suam Progne: fletumq; sororis
Corripiens. nõ est lachrymis hoc inqt agendũ
Sed ferro: sed si quid habes quod uincere ferrũ
Possit. in omne nefas ego me germana paraui
Aut ego cum facibus regalia tecta cremabo.
Artificem medijs immittam Terea flammis.

Aut linguã:aut oculos:& q̃ tibi mẽbra pudorẽ
Abstulerunt ferro rapiã: aut per uulnera mille
Sontẽ aíam expellã:magnũ est quodcũq; paui
Q uid sit adhuc dubito:pagit dũ talia ꝓgne:
Ad matrem ueniebat Itys:quid possit:ab illo
Admonita est:oculisq; tuẽs immitibus ah q̃
Es similis patri:dixit:nec plura locuta
Triste parat facinus:tacitaq; exæstuat ira.
Vt tamen accessit natus:matriq; salutem
Attulit:& paruis adduxit colla lacertis.
Mixtaq; blanditiis puerilibus oscula iunxít.
Mota qdem est genitrix:fractaq; cõstitit ira.
Inuitiq; oculi lachrymis maduere coactis.
Sed simul ex nimía mentem pietate labare
Sensit:ab hoc iterũ ẽ ad uultus uersa sororis.
Inq; uicẽ spectant ambos:cur admouet inquit
Alter blanditías:rapta silet altera lingua?
Q uã uocat hic matrẽ:cur nõ uocat illa sororẽ
Cui sis nupta uide Pandione nata marito.
Degeneras:scelus est pietas in cõiuge Tereo.
Nec mora traxit Itym : ueluti gãgetica ceruæ
Lactentem fœtum per siluas tigris opacas.
Vtq; domus altæ partem tenuere remotam:
Tendentẽq; manus:& iam sua fata uidentem.
Et mater:mater clamantem:& colla petentem.
Ense ferit progne:lateri qua pectus adhæret.
Nec uultum uertit:satis illi ad fata uel unum
Vulnus erat:iugulũ ferro philomela resoluit.
Viuaq; adhuc:animæq; aliqd retinẽtia mẽbra
Dilaniat:pars inde cauis exultat ahenis:
Pars ueribus stridet:manãt penetralia tabo.
His adhibet coniunx ignarum Terea mensis.
Et patrii moris sacrum mentita:quod uni
Fas sit adire uiro:comites famulosq; remouit
Ipse sedens solio.Tereus sublimis auito
Vescitur:inq; suã sua uiscera congerit aluum.
Tantaq; nox animi ẽ.Itym huc accersite dixit.
Dissimulare nequit crudelia gaudia progne.
Iamq; suæ cupiens existere nuncia cladis.
Intus habes:quod poscis ait:circũ spicit ille
Atq; ubi sit:quærit:querenti iterumq; uocanti
Sicut erat sparsis furiali cæde capillis
Prosiluit:Ityisq; caput philomela cruentum

Et quæ tibi membra pudorem Minatur Progne se Terei inguina quibus Philomelam uiolauit gladio amputaturam. Pudorem uirginitatem. Abstulerunt. Systole qualis illa Vergiliana. Matri longa decem tulerunt fastidia menses.

Sontem animam. Nocentem. scelerata Terei animam e corpore expellam. Magnum est Suppliciũ maliũue subintelligat. Peragit dũ talia progne. Dum talia loquitur. Quid possit ab illo admonita est. Quo malo inquit afficere Tereum possit ex Ityli aduentu cognouit. De illo nanq; interficiendo cogitare cœpit. Ah q.i. dignationi seruiens est illa interiectio hoc loco Alibi & miserationi. Accessit. Appropinquauit.

Matriq; salutem attulit. hoc est. Matrem salutauit. Et paruis adduxit colla lacertis. Et matris colla paruis brachiis circundedit. Mota quidẽ est genitrix. Commota quia mater erat

Matres nanq; filios natura caros habent. In fractaq; constitit ira. Hoc est ira quam conceperat in filiũ ꝓgne ipsius blãditiis fracta. Labare Vacillare & ad misericordiã cõmoueri. Ab hoc ab huius Ityli aspectu. Inq; uicem. Vicissim per uices. Pandione nata Seipsam alloquit̃ ꝓgne. Est aũt emphasis. Ac si diceret se natã esse ẽ pãdione uiro generosissimo oĩq; uirtute predito rege. Cui marito. Ac si diceret. turpissimo omniumq; nefandissimo. Degeneras seipsam arguit progne:quod a suis degenerat. Si tantũ scelus patiatur inultum in coniuge Tereo. Si esset soluta oratio in coniugem Tereũ diceremus Pietate inqt ut in coniugem Tereum scelus est.

Gangetica tigris. indica a gange maximo Indiæ fluuio. Adhæret adiungitur: significat autem Itym a matre inter latus & pectus fuisse percussum. Nec uertit uultum. Magna matris seuitia atq; indignatio que citra uultus auersionẽ filium necare sustinuerit. Ad fata. Ad mortem

Exultat. Feruet. Partẽ uero Itys carnium elixã partẽ tostã fuisse ait. Manant penetralia tabo. Interiora ædiũ loca tabo & sãie pueri occisi fluũt

Ignarũ. Terea. Cædis filii insciũ. His mẽsis. his epulis. Cõtinens enĩ pro cõtento sæpenumero a poetis ponitur. Et patrii moris sacrum. Atheniense sacrificium. His autem uerisimilia reddit ea que progne & Philomela perpetrata fuisse narrantur. Vni uiro. Soli marito. Solio auito: sede auorum. Sua uiscera: suas carnes. Nam Itys ex Terei sanguine fuerat conceptus. Tãtaq; nox animi est. Acclamatio est in hominum cæcitatẽ

Accersite. Aduocate. Dissimulare nequit: occultare non potest. Est enim dissimulare fingere id non esse quod sit. Crudelia gaudia. Lætitiã ex crudeli filii cæde: quem pater uorauerat. prouenientẽ. Iãq; Statimq;. Intus habes. Intra temetipsum habes. Vbi sit. Itys subauditur.

Meritis dictis:cōuenientibus uerbis. Thracius:tereus. Thracius tyrānus. Repellit. Euertit. Ciet: uocat. Vipereas sorores:furias q̄ pro crinibus uiperas habere dicūtur. De stygia ualle. Ab īferis. Reserato pectore. Aperto. Egerere:eiicere:euomere. Gestit cupit. Emersa.Immersa uiscera filii. Seq; uocat bustū. Sepulchrū filii.Carnes.n.illius in stomacho habebat. Nunc sequtur.Modo psequtur. Nudo ferro:stricto ense. Corpora Cæcropidū.Atheniensiū pgnes & philomelæ. Pēnis pendere putares.Alis in aere aliqs pēdere putaret.In aues nāq; iā fuerāt trāsmutatæ. Quaꝝ petit altera siluas.Philomela:quæ in lusciniā fuit couersa. Altera tecta subit.Progne quæ in hirūdinē fuit trāsfigurata. Notæ cædis:signa cædis. Signataq; sanguine pluma est. Pluma inqt est maculis sanguineis infecta & hirundinis & lusciniaꝝ. Pœne cupidine:q̄ pgnem philomelaq; afficeret. Vpupam aūt quæ a græcis epops appellatur poeta describit. Cui stant cristæ sunt. Immodicū: maximū. Pro lōga cuspide.pro lōgo ense quo fugiētes psequebatur. Facies armata uidetur: Ita n. pēnæ circa oculos sūt dispositæ: ut eos galea fere tectos habere uideat: ideoq; toruo ē aspectu hæc auis. Hæc aūt oīa in Daulide q̄ supra cheroniā est:ubi Tereus regnauit:ppetrata fuisse Pausanias scribit: q̄uis Megarēses affirment circā fontes q megaridis uocātur illa fuisse gesta. Eoꝝ uero locoꝝ ditionē Tereus amisit ppterea quæ & ipse in philomelā & pgne philomelaq; aduersus Itym admiserūt. Vnde Megaris sibi ipse mortē cōsciuit Tereus: cui Megarēses & tumulū statim erexerūt:& singulis quibusq; annis sacra psoluerūt:in qbus calculis p hordeo utuntur.Ibi upupā auē p̄mū uisam asserūt. Mulieres aūt athenas rediisse lugētes qd passe eēnt lachrymisq; se miserabiliter cōsecisse: Vnde eaꝝ in lusciniā & hirūdinē trāsfigurationes cōfictæ fuere: ea occasione: qd hæ aues nescio qd miserabile & luctui simile canūt. Hic dolor ante diē. Pādiō: dolore quē ex filiabus cōceperat mortuo Erechtheus a pallade educatus.ut scribit Home.& athenīēsibus rex traditus ī regno successit: cuius filiā Orythiā amauit Boreas thraciæ uētus & rapuit: in Thraciāq; asportauit: ex q filios duos sustulit. Zetū & calain: q pueri qdem sine alis fuerūt. Iuuenes uero alati effecti: una cū aliis argonautis ad uellus aureū rapiendū sunt pfecti. Tartarea ad umbras:ad inferos. Vt aūt pausanias in attica scribit.Pandiō oīno īfelix in filiaꝝ educatiōe fuit neq; eaꝝ filii relicti sūt ulli iniuriæ ultores: tamet si:ut fortunā augeret cū Thraciæ affinitatē uixerit Sed nulla ē mortalibus euadēdi uia: qd a deo futuꝝ ē. Sceptra loci:athenaꝝ imperiū. Reꝝ moderamē.Regni gubernationē. Sed erat par forma duaꝝ.E quattuor filiabus duas æquales pulchritudīe fuisse ait Procrin q̄ Cephalo Aeoli filio nupsit:& Orithyā q̄ a Borea dicitur fuisse rapta.

Boreæ Tereus Thracesq; nocebant.Crudelitas inqt Therei ac Thracū Boreæ ne Orithyā ducere uxorē nocebāt. Deus:Boreas. Horridus ira: Terribilis indignatiōe. Boreæ aūt naturā describit. Est.n.uētus ualde īpetuosus & uiolētus. Et merito dixit. Merito Boreas sese carere Orithyia cōfessus ē qm̄ blandiciis q̄ uiribus uti maluerit.

Admoui. Apposui. Quarū me dedecet usus. Quibus mihi turpe ē uti. Cælo apto.Aere patenti:ī quo uēti cōfligūt. Tāto molimine luctor.tantis uiribus resisto. Vt medius nostris. Physicorū sciam sequtur: q ex collisiōe nubiū & tonitrua aūt cōmoueri:& fulmia emitti. Elisi ignes. expulsi:

Progne in hirundinem
Philomela in lusciniam
Tereus i upupam
Orithyiæ raptus

Misit in ora patris:nec tempore maluit ullo
Posse loqui:& meritis testari gaudia dictis.
Thracius ingenti mensas clamore repellit:
Vipereasq; ciet stygia de ualle sorores:
Et modo si posset reserato pectore diras
Egerere inde dapes:emersaq; uiscera gestit.
Flet modo: seq; uocat bustum miserabile nati.
Nunc sequitur nudo geniras Pandione ferro.
Corpora Cecropidum pennis pēdere putares.
Pendebant pennis:quarum petit altera siluas:
Altera tecta subit:neq; adhuc de pectore cædis
Excessere notæ:signataq; sanguine pluma est.
Ille dolore suo:pœnæq; cupidine uelox
Vertitur in uolucrē: cui stant in uertice cristæ.
Prominet īmodicum p longa cuspide rostrū.
Nomen epops uolucri.facies armata uidetur.
Hic dolor ante diem:lōgæq; extrema senectæ
Tēpora tartareas Pandiona misit ad umbras.
Sceptra loci reꝝq; capit moderamē erechtheus
Iusticia dubium ē:ualidis ne potētior armis.
Quattuor ille qdē iuuenes: totidem q; crearat
Fœmineæ sortis:sed erat par forma duarum:
E quibus æolides Cephalus te coniuge fœlix
Procri fuit. Boreæ Tereus thracesq; nocebant:
Dilectaq; diu caruit deus Orithyia:
Dum rogat: & præcibus mauult q̄ uiribus uti.
Ast ubi blanditiis agitur nihil:horridus ira
Quæ solita est illi nimiumq; domestica uento
Et merito dixit. quid enim mea tela reliqui?
Seuiciam:& uires:iramq;:animosq; minaces?
Admouiq; præces:quarū me dedecet usus?
Apta mihi uis est:hac tristia nubila pello.
Hac freta concutio:nodosaq; robora uerto.
Induroq; niues.& terras grandine pulso.
Idem ego cū fratres cælo sum nactus aperto:
(Nā mihi cāpus is est)tanto molimine luctor:
Vt medius nostris concussibus insonet æther:
Exiliantq; cauis elisi nubibus ignes.

est auem fulminum periphrasis. Idem ego cum subii. Terræ motus:ex phisicorum sententia:fiunt a uentis: In cauernis terræ clausis:unde sine magno impetu exire non possunt. Sollicito:infesto: perturbo. Excussit pennas:concussit alas·ex quarum iactatione maximū uentum excitatum fuisse ait. Puluercam pallam:puluerulenta uestem:quæ eleganter Boreæ attribuitur·quod eo uento flate maximus excitatur puluis. Ignes:amores: Nec prius aerii cursus.nec prius inquit uolare destitit:q̄ ad Cicones Thraciæ populos peruenisset. Actæa Atheniensis.Orithya. Gelidi tyranni.Boreæ uenti.qui omnium est frigidissimus. Partuq; enixa gemellos.

Idem ego cum subii conuexa foramina terræ:
Supposuiq; ferox imis mea terga cauernis:
Sollicito manes:totumq; tremoribus orbem.
Hac ope debueram thalamos petisse: socerq;
Nō orādus erat mihi:sed faciēdus Erechtheus
Hæc Boreas:aut his non inferiora locutus:
Excussit pennas:quarum iactatibus omnis
Afflata ē tellus:latumq; perhorruit æquor.
Puluereāq; trahens per summa cacumina pallā
Verrit humū:pauidāq; metu caligine tectus
Orithyam adamans fuluis cōplectitur alis.
Dum uolat:arserunt agitati fortius ignes.
Nec prius aerii cursus suppressit habenas.
Quā ciconū tenuit populos & mœnia raptor
Illic & gelidi coniunx actæa tyranni.
Et genitrix facta est:partuq; enixa gemellos.
Cætera qui matris:pennas genitoris habebant.
Nō tamē has memorāt una cū corpore natas.
Barbaq; dum rutilis aberat subnixa capillis:
Implumes Calaisq; puer zetesq; fuerunt.
Mox pariter pennæ ritu cepere uolucrum
Cingere utrūq; latus:pariter flauescere malæ.
Ergo ubi concessit tempus puerilæ iuuentæ.
Vellera cum minyis nitido radiantia uillo
Per mare non notum prima petiere carina.

P.Ouidii Nasonis metamorphoseos lib.vii

i Amq; fretū Minyiæ Pagasea puppe secabant.
Perpetuaq; trahēs inopem sub nocte senectam

Eniti ꝓprie mulieres dicuntur cū pariunt. Gemellos:zetem & Calin. Pēnas genitoris. Alas Boreæ patris.Nam uēti cū alis ēt nunc pinguntᷣ Zetes & Calais alati
Subnixa:subiecta. Rutilis capillis.Flauis crinibus. Implumes:sine plumis & alis. zetes aūt legendū est nō zetus ut fere in exēplaribus ē deprauatū. Flauescere:flaue fieri lanugine nascēte. Ergo ubi cōcessit.postq̄ iugt iuuenes pfecti sunt una cū aliis argonautis ad rapiēdum uellus aureū nauigauerunt Hæc aūt ad septimi libri initiū apte cū texti fine copulandū narrantᷣ. petiisse
Cōcessit locū dedit. Vellera radiantia: pellem arietis aureā que Phrixus cū ab eo ad Colchos usq; incolumis fuisset delatus:ieiuni phrixo hoc ē fugæ fauenti imolauit:ac eius pellē aurei uelleris dicauit.Na Athamasas Aeoli filius Cretheiq; frater ut scribit Apollōius:ex Nephela uxore duos sustulit liberos Phrixō & Hellen: sed Nephele mortua:Ino filiis nouercā supinduxit. q̄ utpote nouerca prioris filios uxoris odio ꝑsequi cœpit. Cūq; agri illius incātamentis sterilis facti essent: uates subornauit q̄ Athamati referrēt agros non an fertiles futuros q̄ filii prioris uxoris iterficerētur.Cæteꝝ phrixus ꝑiculi iminentis admonitus arietē una cū sorore Helle ascēdit.q̄ mare ingressus cū ad troicū pelagus puenisset.Helle in mare cadēs ei nomē dedit. Inde.n. Hellespōtus fuit appellatus.Phrixus aūt in Scythiam uectus Ioui Phyxio qd eius ope nouercæ fugerat isidias arietē ipm imolauit.uellusq; aureū eidē dicauit: qd qde in luco Martis a puigili dracone taurisq; pnares ignē eflantibus cū custodiretᷣ: ab Iasone raptū atq; in thessaliā fuit asportatū. Cū Minyis.Minyæ populi fuerūt thessaliæ antiquissimi. Minyæ
Prima carina:prima naue:Nā argo prima oium nauis fuisse perhibetur.
Raphelis Regii in septimum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.
i Amq; fretū minyæ Narraturus poeta quēadmodū dētes ab Iasone seminati in homies armatos fuerūt trāsformati Apolloniū q̄ argonautica scripsit potissimū seqᷣ·Argonautaꝝq; in Colchos ꝓfectionē: Medeæq; amores copiosissime describit.Ca aūt illius Iasonis pegrinatiōis hæc fuisse narratᷣ: Tyro Salmonei filia Neptuno pepit Neleū & Peliā: de Iasonis expeditio in colchos
inde nupsit Cretheo Aeoli filio:eiq; pepit Aesonē.Pheretē:& Amythaonē. Ac ex pherete qdē nascitᷣ Admetus:ex Amythaone Melāpus:ex Aesone Iason:q ēt Chironi alēdus:medicinaq; docēdus fuit trad tus a patre·qui senio cōfectus tantisp dū filius cresceret:regnū Thessaliæ peliæ fratri cōmēdauit. Cæteꝝ Pelias oraculū ab Apolline accepat:ut sibi ab eo caueret:quē cū solo calceo ad se uenientē uideret: Fore.n.ut opa eius eēt moriturus.Iason aūt iā grandior effectus: cū ad patruū rediret:forte in ripa Anauri Thessaliæ fluuii offēdit Iunonē uetulæ simileq̄ uidebatᷣ uelle qdē fluuiū trāsire:sed nō audere:qđ uidēs Iason illā humeris suscipiēs in ulteriorē fluuii ripā trāstulit altero ex calceis in flumie amisso.Sicq; Iason ad Peliā cū altero calceo puenit:q oraculi recordatus :ueritusq; ne ab ipso iterficeretᷣ illi mādauit expeditionē in Colchos admodū ꝑiculosam ad uellus aureū rapiendū: putās cū aut ab aliquo iterfectū iri·aut certe in mari alienaue terra piturᷣ.Sed Iason oi collecta Græciæ iuuētute Argoq; naue fabricata:ad Colchos ꝓfectus:& uellus aureū rapuit·& Medeā æete regis filiam secū in patria reuexit. Iāq; fretū Minyæ:populi fūt Thessaliæ Minyæ a Minya Neptuni filio:q illis ipauit:denomiari. Pagasea Minyæ populi unde

Pagasæ puppe. Sic qdem legendũ est: non pegasea: ut fere in exẽplaribus est deprauatũ. Pagasæ. n. sunt & promontoriũ & urbs Thessaliæ dictæ απο του παγηναι την αργω hoc est compingẽda & fabricanda argo naue. Demetrius aũt Scepsius απο των πηγων qbus irrigat̃ locus in quo ẽt templum est Pagasei Apollinis. Phineus Phineus uisus erat. Phineus rex fuit Thraciæ: q ut Dionysius in argonautis narrat: dimissa Cleopatra uxore: Harpalice Scyticã filiis supinduxit nouercã: cui ut gereret morẽ. ,ppriosfilios cũ excecasset. ipse quoq; a diis fuit oculis ꝑuatus: atq; hac insup pœna affectus: ut ei Harpyiæ fœdissime aues escas & raperẽt & fœdarent: quas suscepti hospitio cum aliis argonautis zetes & Calais alati iuuenes: ut illi gratiá referrẽt strictis ensibus ex Thracia usq; ad ploras isulas: q̃ postea a cõuersione eoꝝ Strophades fuerũt appellatæ: ꝑsecuti sũt. Sub nocte cæcitate. Virgĩcas uolucres harpyas: q̃ uirgicas facies hẽbant. Limosi Phasidos. Phasis fluuius ẽ Colchoꝝ. uñ phasiãi fuere denoĩati. Phrixea uellera. A phrixo Ioui phrixo cõsecrata. Vellera aurata: qđ qdẽ icirco fictũ ẽ ut Strabo ait: qđ apud Colchos torrẽtes dñt aurũ deferre: qđ barbari ꝑforatis tabulis & lanosis pellibus excipiũt. Vnde aurati uelleris fabula est cõficta. Voxq; datur. Rñsum dat̃: magnos iesse labores in rapiẽdo uellere aureo significans. Ná & tauri ignẽ naribus oreq; efflantes erát domandi iugoq; subiciẽdi: & dẽtes draconis seminandi: & ĩpetus hoium armatoꝝ ex draconis dẽtibus natoꝝ sustiñẽdus: & puigil draco uelleris aurei custos sopiẽdus. Magnoꝝ laboꝝ: magnorũ certaminũ. Aetias. Medea Aeete regis Colchorum filia. Sane Aeeta prima cũ æ diphthõgo scribit̃ nõ cũ œ: ut quidam ꝑcipiũt. & fere in exẽplaribus ẽ deprauatũ. Et luctata diu. postea q̃ diu amori repugnauit. Elegãter aũt uirginis amore captæ cogitatiões expõit. Furorem amoris rabiem. Frustra Medea repugnas. Seipsam Medea alloquit̃. Adeo aũt amoris iperita uidet̃ ut cũ Iasonis amore capta sit: an amet ñ adhuc dubitet. Aut aliqd certe: aut qdẽ legit̃: sed an fortasse legẽdũ ẽ: q̃ ꝑticula: & dubitantes & iterrogantes: & soluẽtes utimur. Cũ eñi Medea adhuc dubitasset qđ illud eẽt an aliqđ ẽ inqt amori simile ac deĩde amorẽ eẽ ondit. Ná cur iussa patris. Colligit ex his Medea se captam eẽ Iasonis amore: & qđ q̃ mandarat Iasoni Aeæta nimiũ difficilia factu uidebant̃: & qđ illi quẽ pauloante uidisset adeo timebat. Sũt quoq; dura nimis. Nõ solũ uideri sed eẽ quoq; nimiũ dura q̃ Iasoni Aeetæ iussa erant pagẽda asseuerat Medea. Nam & in domitos tauros ignẽ ore naribusq; efflãtes iugo subiicere: & tot hoĩm armatorũ ĩpetus sustinere: & puigilẽ dracoñẽ debellare: q̃ ipauerat Aeæta difficilima sunt factu. Mõ denicq; ñúc solũ. Tanti timoris: tantæ sollicitudis.

Medeæ amores

Aecta

Excute uirgineo: seipsam Medea alloqtur tanq̃ alii uerba faciat. Noua uis: magna amoris potentia mihi nũq̃ ante hac experta. Aliudq; cupido aliud inqt amor: Aliud rõ mihi ostẽdit. Video meliora. Cognosco. Hic aũt colligit Medea se non errore: sed dedita opera amori indulgere

Phineus nisus erat: iuuenesq; Aquilone creati
Virgineas uolucres miseri senis ore fugarant
Multaq; perpessi claro sub Iasone: tandem
Contigerãt rapidas limosi Phasidos undas.
Dũq; adeunt regẽ: phrixeaq; uellera poscunt.
Voxq; datur Minyis magnoꝝ horrẽda laboꝝ.
Concipit interea ualidos Aeetias ignes:
Et luctata diu postq̃ ratione furorem
Vincere nõ poterat: frustra Medea repugnas
Nescio quis deus obstat ait: mirũq; qđ hoc ẽ?
An aliquid certe simile huic: qđ amare uocat̃?
Nã cur iussa patris nimiũ mihi dura uidentur?
Sũt quoq; dura nimis: cur quẽ mõ denicq; uidi:
Ne pereat timeo? quæ tanti causa timoris?
Excute uirgineo conceptas pectore flammas
Si potes infelix: si possem sanior essem.
Sed trahit inuitam noua uis: aliudq; cupido
Mens aliud suadet: uideo meliora proboq;:
Deteriora sequor: quid in hospite regia uirgo
Vreris? & thalamos alieni concupis orbis?
Hæc quoq; terra ꝑt: qđ ames dare: uiuat an ille
Occidat in diis est: uiuat tamen: idq; precari
Vel sine amore licet: quid enim cõmisit Iason?
Quem nisi crudelem non tangat Iasonis ætas
Et genus: & uirtus? quẽ non: ut cætera desint:
Forma mouere põt? certe mea pectora mouit.
At nisi opem tulero: taurorum afflabitur ore:
Concurretq; suæ segetis tellure creatis
Hostibus: aut auido dabitur fera ꝑda draconi.
Hoc ego si patiar: tunc me de tigride natam:
Tũc ferrũ & scopulos gestare in corde fatebor
Cur non & specto pereuntẽ: oculosq; uidendo

Quid in hospite: cur inqt cum sis filia regis pegrini amore ardes. Regia. regis filia. Alieni orbis: alienæ regionis. In diis est. In deoꝝ manu ac potestate. Quid. n. cõmisit Iason? Quid mali fecit. Nõ tangat. non commoueat. Lucretius de deo loquẽs. Nec bene ꝑ meritis capit̃: nec tangit̃ ira. Virtus: fortitudo & corpis robur. Vt cætera desint. Vt cætera deesse concedam. Mouere: pellicere ad amandũ. Taurorum afflabitur ore: Taurus απο του τεινειν την ουραν. hoc est ab extẽdenda cauda dicit̃. Oportebat aũt Iasonem tauros ignẽ naribus efflantes iugo subiicere: bene uero amatis sollicita esse fingit̃ de periculis amato ĩpendentibus. Cõcurretq; confligetq; inquit cum hominibus natis ex dẽtibus draconis ab ipso seminatis. Suæ segetis. Semẽtis ab ipso factæ. Auido draconi: insatiabili. Hoc ego si patiar: ut draconi obiiciatur Iason. Tunc me de tigride natã. Tunc

inquit me crudelissimam esse fatebor. Crudeles enim & de tigride nati: & ferrum in corde gestare dicunt. Cōscelerato: sceleratos officio: est autem pulchra ironia. qua sibi talia non esse facienda proponit Medea. Exhortor: Incantationibus stimulo. Terrigenasq; feros: homines e terra natos. Insopitum draconem. peruigilem qui nunq̄ sopitur. Prodam ne: distrahitur Medeæ animus tum ab amore: tum ab honesto: ut cui pareat ignoret. Nescio quis aduena: ac si diceret: ignotus quidam peregrinus. Vt per me sospes: ut opera mea inqt Saluus & incolumis me relicta discedat: & patriāq; suam reuertatur. Det lintea uentis. Nauigando recedat: Nam dare lintea E uela uentis est nauigare. Pœnæ. supplicio quod de me pater sumet. Is uultus. talis uultus quem græci ευπροσωπον uocant. Et dabit ante fidem. Et anteq̄ illi opem feram: mihi iureiurando promittet me sibi uxorem futuram. Nam dare fidem est sancte aliquid promittere. Dare fidem

Conscelero? cur nō tauros exhortor in illum?
Terrigenasq; feros insopitum draconem?
Dii meliora uelint: quāq; non ista precanda:
Sed facieda mihi: prodā ne ego regna parētis?
Atq; ope nescio quis seruabitur aduena nostra
Vt per me sospes sine me det lintea uentis:
Virq; sit alterius? pœnæ Medea relinquar?
Si facere hoc aliamue potest præponere nobis
Occidat ingratus: sed non is uultus in illo
Non ea nobilitas animo est: ea gratia formæ:
Vt timeam fraudem: meritiq; obliuia nostri.
Et dabit ante fidem: cogamq; in fœdera testes
Esse deos: quid tuta times? accingere & omnē
Pelle moram: tibi se semper debebit Iason.
Te face solēni iunget sibi: perq; Pelasgas
Seruatrix urbes matrum celebrabere turba.
Ergo ego germanā: fratrē q; patrēmq; deosq;
Et natale solum uentis ablata relinquam?
Nēpe pater sæuus: nēpe ē mea barbara tellus.
Frater adhuc infans: stant mecū uota sororis.
Maximus intra me deus ē nō magna relinquā
Magna sequar: titulū seruatæ puppis Achiuæ
Notitiamq; loci melioris: & oppida: quorum
Hic quoq; fama uiget: cultusq; artesq; uirorū:
Q uēq; ego cū rebus q̄s totus possidet orbis:
Aesonidē mutasse nolim: quo coniuge felix
Et diis cara ferar: & uertice sidera tangam.
Q uid? q; nescio qui mediis incurrere in undis
Dicūtur montes: ratibusq; inimica charybdis
Nūc sorbere fretū: nūc reddere: cinctaq; sæuis
Scylla rapax canibus Siculo latrare profūdo?
Nēpe tenēs qđ amo: gremioq; in Iasōis hærēs
Per freta lōga ferar: nihil illū amplexa timebo
Aut si quid metuam: metuam de coniuge solo.
Coniugiū ne putas? speciosaq; nomina culpæ
Imponis Medea tuæ? quin aspice quantum
Aggrediare nefas: & dum licet effuge crimen.
Dixit: & ante oculos rectum: pietasq; pudorq;

Quid tuta times: seipsam reprehendit Medea quod ea timeat quæ non sunt metuenda. Accingere. preparare ad opem Iasoni ferendā. Tibi se semper debebit Iason. hoc est Iason semp tuus erit. Face solēni legitimo matrimonio. A parte totum nāq; intelligimus. Quinq; autē faces ritu romano nouis nuptiis preferebantur. Seruatrix celebrabere. iuuētutis Græcæ seruatrix laudibus extolleris. Ergo ego: hactenus Medea amori est obsecuta: nūc ad honesti cogitationem ita redit: ut statim illam abiciat: Ergo: affectui seruit hoc loco & indignationi hæc particula ergo. Indignatur nāq; Medea quod sororē fratrem: patrem: ac patriā relinquere possit. Ventis ablata Nauibus aue cta: quæ uentis aguntur: Relinquam: relinquere possim. Est aūt cū interrogatiōe legendū. Nēpe pater sæuus: obiectiōibus ita respondet Medea ut colligat oīno Iasonē eē iuuādum: sibiq; coniugio copulandū. Nēpe: pfecto Stant mecū uota sororis: hoc ē soror Circe mecū sentit. Maximus deus: cupido. Titulū: gloriam: enumerat aūt Medea qbus potitura est: si Iasonē fuerit secuta: quæ quidē ipsi maiora uidētur q̄ que relinquit. Loci melioris. cultioris: ciuilioris. Fama: gloria. Viget: floret. Cultus: ornatus. Quēq; ego. magno amore illum Medea psequit̄ quē cū oībus totius orbis rebus nō pmutaret. Et uertice sidera tangā. illi uertice sidera tangere dīīt: qui sibi felices uidentur.

Quid quod nescio q. Aliam cām assignat Medea qua Iasonē sequendum nō eē sibi persuadet. Multa nāq; noua piculosaq; se uisuram ait: quales sunt Cyaneæ petræ ad Thraciū Bospo͡ꝝ: que inter se concurrere dīīt. Nescio q montes. Cyaneas petras inuit: que & Symplegades dicuntur: quod concurrere ac copulari uidentur. Ratibusq; inimica charibdis. uorago est in freto Siculo naues ad se trahens atq; absorbēs. Scylla rapax. Scylla Phorci filia ueneniis Circes in mōstrū conuersa se in fretum Siculum pcipitauit: ubi nauibus fingitur insidiari. Sunt aūt loca in freto Siculo ualde periculosa: Scylla & charybdis: quorū alter Italiæ: Scylla uero adiacet Siciliæ. Siculo profundo. In Siculo freto. Cōiugium ne putas Rōe a scelere Medea reuocat̄. Se āt ipsa rephēdit quod facinori suo honestū matrimonii nomē ptendat. Speciosa: pulchra & honesta. Quin. immo. Aspice: cōsidera. Dum licet. dū potes. Rectū: honestū. Pietas. In parentes & patriā

amor. Et uicta dabat. Iam inquit cupido ab honesto & pietate uictus a Medeæ mēte recedebat. Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras. Hecate ut scribit Dionisius milesius filia fuit Persei solis filii: In illis namq; locis duo solis filii nati sunt perseus & æeta. quorum alter Colchis circa Mæotidē paludē īpauit. Perseus uero i Taurica regione regnauit q cu grandior natu eēt: uxorē duxit unam ex icolis nymphis ex qua Hecatē filiam suscepit: q cū uirago eēt: ac uenatrix pria dicit pestiferas herbaꝝ radices īuenisse, pitissimaq; & uenenoꝫ & eoꝫ que hoī opitulant fuisse. propriūq; patrem ueneno necasse. A patruo uero Aeeta in Colchos accersita uxor est ducta: ex qua & Circem & Medeam suscepit: qq̄ Hesiodus in Theogonia Circen solis filiā fuisse dicat. Hic uero coarguit eoꝫ error q dicunt Hecaten pserda idcirco uocari: quod Perseus in Dianæ sacrificiis īuocabat. Ad antiqs aras. ad uetusta templa. Hecates pseidos. Persei filiæ. Est etiam Hecate eadem cum pserpina & Diana. Vt solet a uentis. Pulchra similitudie ostendit poeta quo modo medea iterum cœperit amore Iasonis ardere. est aūt ordo. Vt pua scintilla que superinducta fauilla solet resumere alimenta a uētis & crescere. Specie. Pulchritudie. Præsentis. Iasonis

Hecate
Perseus & Aeeta fratres

Circe & Medea sorores

Resederat. requieuerat. Et casu. & forte ingt Iason illo die formosior fuit q̄ consueuerat. Tū deniq;. Tunc solū. Demū. n. & deniq; interdū solum aliquando tandē significant. Torū. lectū nuptialem ac nuptias ipsas. Triformis deæ. Hecates que & luna & Diana & proserpina creditur esse. Lucoq; foret quod numen in illo: Per prepositio subintelligatur hoc est. per numen Hecates Persei filiæ: quæ in illo luco colebatur. Perq; patrem soceri. per Solem Aeetæ patrē: quē sibi socerū Medeæ coniugio cupiebat. Creditus. Cōtra loquēdi consuetudinē hoc participio usus poeta eē uidet. Res enī credita eleganter dicitur. Iason uero creditus non ita nisi pro commisso accipiatur. qq̄ creditus ēt gratus intelligi possit. Cantatas herbas. Incantatas. Neq; n. Medea Hecate matre minor fuit uenefica. Sacrū mauortis in aruum. in sacrum martis lucum. Medio agmine. Media multitudine. Purpureus purpuratus ac purpura ornatus. Purpureū enī dicimus quod totum ex purpura constat. purpuratum uero purpura ornatum. Adamanteis naribus. Quæ ne igne quidem poterant domari. Adamas namq; lapis ē q nulla alia re q̄ hircio sanguine domatur. Vnde & nomen accipit. Nam Δαμάζω domo significat. a uero particula est priuatiua. Aeripedes ære pedes armatos habentes.

Demum
Deniq;

Pleni camini. Plenæ carbonibus ignitis fornaces. Silices soluti. Periphrasis est calcis: in quam si immittat aqua: cū quodā stridore & ignē concipit & dissoluitur. Aspergine. aspersione. Vsta. combusta: ut p quæ ignea flamma tran-

Constiterant: & uicta dabat iam terga cupido
Ibat ad antiquas Hecates perseidos aras:
Quas nemus umbrosū secretaq; silua tegebat
Et iam fractus erat: pulsusq; resederat ardor.
Cum uidet æsonidem: extinctaq; flāma reluxit
Et rubuere genæ: totoq; recanduit ore.
Vt solet a uentis alimenta resumere: quæq;
Parua subinducta latuit scintilla fauilla
Crescere: & in ueteres agitata resurgere uires.
Sic iam lanis amor: iam quē languere putares:
Vt uidit iuuenem: specie præsentis inarsit.
Et casu solito formosior Aesone natus
Illa luce fuit: posses ignoscere amanti.
Spectat: & in uultu ueluti tum deniq; uiso
Lumina fixa tenet: nec se mortalia demens
Ora uidere putat: nec se declinat ab illo.
Vt uero cœpitq; loqui: dexterāq; prehendit.
Hospes & auxilium summissa uoce rogauit.
Promisitq; torum: lachrymis ait illa profusis.
Quid faciam uideo: nec me ignorantia ueri
Decipiet: sed amor: seruabere munere nostro
Seruatus promissa dato: per sacra triformis
Ille deæ: lucoq; foret quod numen in illo.
Perq; patrem soceri cernentē cuncta futuri
Euentusq; suos: & tanta pericula iurat.
Creditus accepit cantatas protinus hærbas.
Edidicitq; usum: lætusq; in tecta recessit.
Postera depulerat stellas aurora micantes.
Conueniunt populi sacrum Mauortis in aruū
Consistuntq; iugis: medio rex ipse resedit
Agmine purpureus: sceptroq; insignis eburno.
Ecce adamanteis uulcanum naribus efflant
Aeripedes tauri: tectæq; uaporibus hærbe
Ardent: utq; solent pleni resonare camini:
Aut ubi terrena silices fornāce soluti
Concipiunt ignem liquidaꝝ aspergine aquarū
Pectora sic intus clausas uoluentia flammas.
Gutturaq; usta sonant: tamē illis Aesone natus

Obuius it:uertere truces uenientis ad ora
Terribiles uultus:præfixaq; cornua ferro.
Puluereumq; solum pede pulsauere bisulco:
Fumificisq; locum mugitibus impleuere.
Diriguere metu subito Minyæ:ille nec ullos
Sensit anhelatus (tantū medicamia possunt)
Pendulaq; audaci mulcet palearia dextra:
Suppositosq; iugo pondus graue cogit aratri
Ducere:& insuetum ferro proscindere campū.
Mirantur Colchi:Minyæ clamoribus augent
Adiiciuntq; animos: galeatum sumit ahena.
Vipereos dentes:& aratos spargit in agros
Semina mollit humus ualido pcincta ueneno
Et crescunt:fiuntq; sati noua corpora dentes.
Vtq; hominis speciem materna sumit in aluo.
Perq; suos intus numeros compōitur infans;
Nec nisi maturus communes exit in auras.
Sic ubi uisceribus grauidæ telluris imago
Effecta est hominis:fœto consurgit in aruo.
Q uodq; magis mirū ē:sil' edita cōcutit arma.
Q uos ubi uiderunt præacutæ cuspidis hastas
In caput Aemonii iuuenis torquere parantes:
Demisere metu uultumq; animumq; pelasgi.
Ipsa quoq; extimuit:quæ tutum fecerat illum.
Vtq; peti uidit iuuenem tot ab hostibus unū
Palluit:& subito sine sanguine frigida sedit.
Ne ue parum ualeāt a se data gramina:carmē
Auxiliare canit:secretasq; aduocat artes.
Ille grauem medios silicem iaculatus in hostes
A se depulsum martem cōuertit in ipsos.
Terrigenæ pereunt p mutua uulnera fratres:
Ciuiliq; cadunt acie:gratantur Achiui.
Victoreq; tenēt:auidisq; amplexibus hærent.
Tu quoq; uictorem complecti barbara uelles
Obstitit incœpto pudor:at complexa fuisses:
Sed te ne faceres:tenuit reuerētia famæ
Q uod licet:affectu tacito lætaris:agisq;
Carminibus grates & diis auctoribus horum.
Peruigilem superest herbis sopire draconem
Q ui crista linguisq; tribus præsignis:& uncis
Dētibus horrēdus custos erat arboris aureæ.
Hunc postq̄ sparsit lethæi gramine succi:
Verbaq; ter dixit placidos facientia somnos:

fear. Truces.torui aspectu. Adora uenientis. ad faciem Iasonis uenientis. Præfixa ferro. In summitate ferrū habentia fixum. Bisulco pede. bifidis pedibus:quales boū esse uidemus. Fumificis.fumum efficientibus.Spondeo autem in quinta carminis sede est usus poeta:ut boū mugitus exprimeret. Diriguere.exhorruere: expalluere. Vllos anhelatus. Vllos spiritus flammæ exeuntis ex ore tauro℞. Anhelatus secundum regulam ab anhelando declinauit: q̄uis anhelitus frequentius usurpetur. Anhelare autem ē difficulter respirare. Tantum medicamina possunt. Parenthesis acclamationem in herbas medicas continens: in quarum uires incredibilis rei causam poeta refert. Pendula.palearia. Pelles quæ a gutture boum pendent palearia dicuntur

Ferro proscindere.uomere exarare. Mirantur Colchi.stupescunt rei nouitate: Spargit.dissemin at. Semina precincta.infecta potēti ueneno:ut ex quibus homines armati sint nati. Sati.seminati. Vtq; hominis speciem. Hac similitudine declaratur quo modo dentes serpentis figuram contraxerint humanam. Per suos numeros.per suas omnes particulas. Consurgit.co oritur. In aruo fœto.In agro fœcūdo qui tot armatos peperit. Arma simul edita: Simul nata cum illis hominibus. Torquere. Cum impetu mittere. Pelasgi Minye Thessali. Ipsa quoque.Medea. Et subito sine sanguine. Qui timent & pallidi & frigidi fiunt. Timore nanq; sanguis ad cor a physicis refugere perhibetur. Gramina.herbæ. Gramen auxiliare. incantationem opitulantem. Secretas artes. Magicas artes occultas. Martē: bellum. Ciuili acie. Pugna ciuili. Terrigenæ. ex terra geniti. Gratantur.lætantur Gratulanturq; Iasoni uictori.

Dentes Draconis in homines armatos

Affectu tacito.amore occulto. Et diis auctoribus horum: diis inferis Hecateq; in primis.

Peruigilem.semper uigilantem. Superest. Reliquum est ex iis que iusserat Aeæta. Sopire.In somnum adducere. Herbis. herbatū uiribus. Præsignis:insignis Aureæ arboris. In q̄ uellus aureum suspensum erat.est autem synæresis & coaugmētatio duarū uocalium in unā syllabam.Nisi malimus dicere uersum esse hypermetrum cum præsertim sequēs uersus īcipit a uocali: Lethei succi.somnū obliuionēquæ inducētis.λήθη enī unde lethæus declinatur obliuio dicitur. Verba facientia.Carmina inducentia.

Quæ mare turbatũ:quæ cõcita flumia sistũt
Somnus in ignotos oculos ubi uenit: & auro
Heros æsonius potitur:spolioq; superbus
Muneris auctorem secum spolia altera portãs
Victor iolciacos tetigit cum coniuge portus:
Aemoniæ matres pro natis dona receptis:
Grandæuiq; ferunt patres:cõgestaq; flamma
Thura liquefaciunt indutaq; cornibus aurum
Victima uota facit:sed abest gratãtibus Aeson
Iam propior leto:fessusq; senilibus annis.
Tunc sic Aesonides:o cui debere salutem
Confiteor coniunx:quãq̃ mihi cuncta dedisti:
Excessitq; fidem:meritorũ summa tuorum.
Si tñ hoc possunt(qd̃.n.nõ carmia possunt?)
Deme meis annis:& demptos adde parenti.
Nec tenuit lachrymas:mota ẽ pietate rogantis
Dissimileq; animũ subiit:pater Aeeta relictus.
Non tamẽ affectus tales cõfessa: quod inquit
Excidit ore tuo coniunx scelus? ergo ego cuiq̃
Posse tue uideor spacium transcribere uitæ?
Nõ sinat hoc Hecate:nec tu petis æq̃: sed isto
Quod petis experiar maius dare munus Iasõ.
Arte mea soceri longum temptabimus æuum
Nõ annis renouare tuis:modo diua triformis
Adiuuet:& præsens ingentibus annuat ausis.
Tres aberant noctes:ut cornua tota coirent:
Efficerentq; orbem:postq̃ plenissima fulsit.
Et solida terras spectauit imagine luna:
Egreditur tectis uestes induta recinctas.
Nuda pedem:nudis humeris infusa capillos.
Fertq; uagos mediæ per muta silentia noctis
Incomitata gradus:hoies:uolucresq;: ferasq;:
Soluerat alte quies: nullo cũ murmure serpẽs
Sopito similis:nullo cum murmure serpit:
Immotæq; silent frondes:silet humidus aer.
Sidera sola micant:ad quæ sua brachia tendẽs
Ter se conuertit:ter sumptis flumine crinem
Irrorauit aquis:ternis & hiatibus ora
Soluit:& in dura summisso poplite terra
Nox ait arcanis fidissima:quæq; diurnis

Sistunt.stare faciunt. Herós Aesonius.Iason Aesonides.Possessiuum enim pro patronymico posuit. Muneris auctorem.Medeam que auctor & causa fuit:ut Iason uellere aureo potiretur Victor.uoti compos: Cecropios portus. Sic quidẽ fere legitur.sicq; legendum esse ego quoq; olim contendi.Nunc cum in uetusto exemplari animaduerterim Colchiacos scriptum esse facile in eam sum adductus opinionem: ut sentiã colchiacos in Iolciacos esse commutandum.Est enim Iolcos que & Iaolcos dicitur ab Homero: urbs Thessaliæ Iasõis patria ab Iolco Amyri filio dicta:ut Stephanus de urbibus scribit.Vnde Iolcius & Iolciacus declinatur. Tametsi is qui hoc egregium opus a latina in græcam linguam trãstulit.cecropias turres legat. hoc est κεκροπίους πυργους.Sed & ipse in deprauatum inciderat exemplar.De Iolco autem meminit & Seneca. An maris uasti domitrix Iolcos. Aemoniæ matres.Hæc ad copulationem sequentis metamorphoseos narrantur. Iason enim cum Medea a Colchis reuersus cum Aesonem patrẽ senio confectum offendisset: uxorem Medeam rogauit ut sibi ademptos annos patri apponeret.Medea uero maius q̃ petebatur pollicita uariis undiq; herbis collectis unaq; concoctis Aesonem iam decrepitum ad quadraginta annorum ætatem reuocauit. Dona ferunt. templis subaudiatur.Diis.n.sacrificabant propter filiorũ reditum. Induta aurum.induta habens cornua auro.Victimarum namq; cornua inaurabantur. Vota facit.peragit uota. Gratantibus.gratias diis agentibus. Iam propior leto. Iam morti propinquus. Tunc sic Aesonides Dixit subaudiatur. O cui debere salutẽ.Gratũ se ostendit esse Iason:quo facilius id quod uult: impetrare possit.Est autem ordo & sensus. O cõiunx cui me confiteor debere salutem quãq̃ mihi cuncta dedisti & summa:ac magnitudo tuorum meritorum fidem superauit: Tamen deme mihi annos:& demptos appone meo patri: Si carmina hoc efficere possunt.reliqua per parenthesim leguntur.Dissimilem animum.impium: qui nulla parentis pietate moueri solitus est.

Aeson ex decrepito iuuenis

Non tamen affectus tales.non tamen inquit se ulla teneri patris æetæ pietate confessa est medea. Ergo ego cuiq̃.Amantis seruat decorum mulieris:qua amati annos producere potius q̃ abbreuiare semper cupit Quare indignatur Medea quod Iason tam parum ab ipsa se amari putet:Vt possit ipsi demere annos quos alii attribuat.Ergo autem hoc loco affectui & indignationi seruit.Sic Augustus. ergo ne supremis potuit uox improba uerbis. Transcribere.trãsponere. Cuiq̃ alicui q mihi te sit carior. Nec tu petis æqua honesta. Diua triformis.Hecate ueneficiorum carminumq; auctor. Presens.propicia. Annuat.consentiat. Vt cornua tota coirent hoc est ut cornua lunæ tota complerentur atq; coniungerẽtur ut plenilunium fieret. Nudos hũeris ĩfusa capillos.Synegdoche poetica.hoc ẽ.ꝑ nudos hũeros:sparsos capillos habens. Soluerat alta quies intẽpestã mediãq; noctem fuisse ostendit:quo tpe oĩa in somnũ aĩalia resoluunt. Irrorauit:Inspsit. Ternis & hiatibus ora Soluit. Terteos ingt apuit. Sũmisso poplite.Sumissis gẽibus:ac flexis. Nox ait arcanis fidissima

Aurea cum luna succeditis ignibus astra:
Tuq; triceps Hecate:q cœptis cōscia nostris
Adiutrixq; uenis:cantusq; artesq; magorum:
Quæq; magos tellus pollētibus instruis herbīs
Auræq;:& uenti:montesq;:amnesq; lacusq;:
Diiq; omnes nemorū:diiq; oēs noctis adeste.
Quorū ope cū uolui: ripis mirantibus amnes
In fontes rediere suos:concussaq; sisto:
Stantia concutio cantu freta: nubila pello:
Nubilaq; induco:uentos abigoq;:uocoq;.
Vipereas rumpo uerbis & carmine fauces:
Viuaq; saxa:sua conuulsaq; robora terra
Et siluas moueo:iubeoq; tremiscere montes:
Et mugire solum:manesq; exire sepulchris.
Te quoq; luna traho:quis temerata labores
Aera tuos minuāt:currus quoq; carmie nostro
Pallent:ac pallet nostris aurora uenenis.
Vos mihi taurorū flammas hebetastis & unco
Haud patiens oneris collum pressistis aratro.
Vos serpentigenis in se fera bella dedistis:
Custodemq; rudem somno sopistis: & aurum
Vindice decepto Graias misistis in urbes.
Nūc opus ē succis:p quos renouara senectus
In florem redeat:primosq; recolligat annos.
Et dabitis:neq; enī micuerūt sidera frustra:
Nec frustra uolucrū tractus ceruice draconū
Currus adest: aderat dēissus ab æthere currus
Quo simul ascendit: frænataq; colla draconū
Permulsit:manibusq; leues agitauit habenas:
Sublimis rapitur:subiectaq; thessala tempe
Despicit:& cretis regionibus applicat angues
Et quas ossa tulit: quasq; altus pelion hærbas
Othrysq; & pindus:& pindo maior olympus:
Perspicit:& placitas partim radice reuellit.
Partim succidit curuamine falcis ahenæ.
Multa quoq; apidani placuerūt gramina rīpis
Multa quoq; amphrysi:nec eras imūis enipeu
Necnon peneus:necnon Sperchiades undæ
Contribuere aliquid: iuncosaq; littora Bœbes

inuocationes precesq; Medeæ describit poeta ueneficæ maxime conuenientes. Diurnis ignibus. soli. Triceps Hecate. Luna quæ eadem esse cū Diana ac proserpina dicitur. Idcircoq; & triceps & triformis uocatur. Cantus. Incantamenta. Adeste. auxilio este. Cōcussaq; sisto. agitata stare facio. Stantia freta. Maria quieta. Nunq̄ enim stat mare. Te quoq; luna traho. De cælo detraho. Temerata æra. percussa ærea uasa. Temerare autem significat uiolare. uasa uero tū cum pulsantur uiolari uidentur. Creditur autem uulgo luna Veneficarum carminibus deficere: quæ ne ad ipsam possint peruēire: tinnitu æreorum uasorū occurritur. Currus quoq;. tui subaudiantur. Nam & luna curru ut sol dicitur uehi. Vos mihi. in gratiam meā. Hebetastis. hebetes reddidistis sic ut comburere nō possent. Vos serpentigēis. e dētibus serpentū gēitis hoībus. In se. Contra seipsos. Rude in somno. sic quidē legitur: exponitq; expertē somni draconē atq; puigilē. Sed cū hoc nomē rudis genitiuo iūgat: aut somni mihi uidet̄ legendū. aut certe rudē in rubrum uertēdū. quo quidē mō is q in Græcam lingua hoc opus cōuertit legere uidet̄. hoc ē φοινικουν φιλακα ut ad cristas & oculos rubētes referamus. Aurū. aureū uellus. Vidice. custode dracōe. Volucrū draconū alatorū: a qbus Medea uehebat̄. Permulsit. Blāde ptractauit. Sublimis rapitur. In altū aerē tollit̄. Despicit. Deorsum aspicit. Et cretis. Secretis ac semotis. Quasq; altus pelion. Figurate dictū est. Altus enī ad mōtē refert. Sunt aūt mōtes hi oēs Thessaliæ. de qbus multa in supioribus diximus libris. Perspicit. diligenter inspicit: Radice. cum ꝓposito subaudiat̄: ut cum radicibus euulsas herbas itelligamus. Curuamie falcis ahenæ. Falce ærea curua. Multa quoq; Eridani. Non solum īquit in mōtibus: sed etiam in fluuiorum ripis herbas collegit Medea. Cū at Thessaliæ fluuios enumeret poeta: iportune admodū de Thessalia in Italiam ad Eridanum fingitur transilisse Medea. Quare loco eridani contenderim Apidani esse legēdum. cum presertim apidanus: ut ante quoq; diximus: Notissimus Tessaliæ sit fluuius. Nec eras imunis enipeu Apostrophe ad fluuium. quem immunem. hoc est sine munere non fuisse ait: quia medea in illius quoq; ripis multas collegit herbas. Iuncosaq; littora phœbes. Sic quidē legitur: sed corrupte ut mihi uidetur. Neq; enim phœbe locus esse in Thessalia (quod sciā) inuenitur. Tametsi quidam imperiti Phœbem pro Delo insula putent accipiendam: quod phœbi & phœbes: hoc est Appolinis & Dianæ patria esse dicatur. Sed cum Thessaliæ loca peragrasse Medeam: poeta scribat inepta esse ista expositio coarguitur. Mihi uero loco phœbes placet bœbes legendum: ut q̄ minimum possumus a similitudie nominum discedamus. Nam ut in nono refert Stra: Bœbe urbs Thessaliæ fuit bœbeidi lacui adiacens. Videtur autem poeta. Bœbē pro bœbide lacu posuisse: cuius littora iuncosa a iuncorū multitudine uocat. Huic aūt meæ correctioni etiam Apollonius interpres ille Græcus astipulatur. Necnō peneus. fluuius est Thessaliæ Peneus qui & Araxes fuit uocatus: eo quod ossa abrumpit ab olympo: unde etiam Araxes Harmaniæ fuit appellatus.

Boebe

Peneus q & Araxes

Carpsit & Euboica uiuax Anthedone gramen
Nondum uulgatum mutato corpore glauci:
Nona dies illam curru pennisq; draconum.
Nonaq; nox omnes lustrantem uiderat agros
Cum rediit: nec erant tacti nisi odore dracones
Et tamen annosæ pellem posuere senectæ.
Constitit adueniens citra limenq; foresq;.
Et tantum cælo tegitur: refugitq; uiriles
Contactus: statuitq; aras e cespite binas.
Dexteriore Hecates: at læua parte iuuentæ.
Has ubi uerbenis siluaq; incinxit agresti.
Haud ꝑcul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit: cultrosq; in guttura uelleris atri
Coniicit: & patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super inuergẽs tepidi charchesia lactis.
Alteraq; inuergens liquidi carchesia mellis.
Verba simul fũdit: terrenaq; numina poscit.
Vmbratumq; rogat rapta cum coniuge regem
Ne properent artus anima fraudare senili.
Quos ubi placauit ꝑcibusq; & murmure lõgo
Aesonis effœtum proferri corpus ad aras
Iussit: & in plenos resolutum carmine somnos
Exanimi similem stratis porrexit in hærbis
Hic ꝑcul Aesõidẽ: ꝑcul hic iubet ire ministros
Et monet arcanis oculos remouere ꝓphanos
Diffugiunt iussi: sparsis Medea capillis
Bacchantum ritu flagrantes circuit aras.
Multifidasq; faces in fossã sanguinis atra
Tingit: & infectas geminis accendit in aris.
Terq; senẽ flãma: ter aqua: ter sulfure lustrat.
Interea calido positum medicamen aheno
Feruet: & exultat: spumisq; tumentibus albet
Illic Aemonia radices ualle resectas.
Seminaq;: & flores: & succos incoquit atros.
Adiicit extremo lapides oriente petitos.
Et quas oceani refluum mare lauit harenas.
Addidit exceptas lunæ de nocte pruinas.
Et strigis infames ipsis cum carnibus alas.
Inq; uirum soliti uultus mutare ferinos
Ambigui profecta lupi: nec defuit illis
Squãmea Ciuyphei tenuis mẽbrana Chelydri
Viuacisq; iecur cerui: quibus insuper addit
Ora caputq; nouem cornicis sæcula passæ.

Anthedon unde Anthus

Et Euboica Anthedone. Anthedon urbs est Bœotiæ Anthedone dicta Difilio: cuius pater fuit Anthus Neptuni filius ex alce ab antis filia. Est & alia Anthedon in phœnicia: unde Anthedonius & Anthedonites declinant. Viuax gramen ab effectu: quod uita & reddat & cõseruet. Nondũ uulgatũ: nõdum uulgo notũ. In transcursu aũt poeta glauci quoq; metamorphosin tãgit: q̃ tñ in.xiii.libro copiose describit. Nam glaucus cũ esset piscator: aiaduertit pisces tactu cuiusdam hærbæ in mare resiliẽtes: quã qdẽ cũ & ipse tetigisset: in mare exiluit: ac in deũ marinũ conuersus Scyllam uehemẽter amauit. Nec erãt tacti: aliã quoq; metamorphosin tangit. Nã dracones illi alati odore tñ herbaꝝ quas Medea collegerat: senectã deposuerũt. Et tñ cælo tegit: non ẽt tecto: sub diuo aũt eã pnoctasse: Nec domũ itrasse significat poeta. Statuit: erexit. Iuuentæ. iuuenilis ætatis deæ. Egesta tellure: extracta terra. Scopibus: fossis. Velleris atri. ouiũ nigrarũ: quæ Hecate aliisq; diis iferis sunt gratæ.

Carchesia

Carthesia: uasa sunt ad potandũ accõmodata. Vir. ꝑmo æneidos. Hic duo rite mero libans carthesia baccho. Carthesia ẽt dñr sũmæ nauis mali partes: ꝑ quaꝝ foramina funes imittunt. Poscit: inuocat Vmbraꝝ regẽ. Platonẽ. Rapta cum coniuge. cũ proserpina in Sicilia a Plutone rapta. Fraudare: priuare. Effœtũ uiribus euacuatum. Plenos: perfectos. Porrexit: extendit. Carmine: incantatiõe. Prophanos: nõ initiatos. Bacchantũ ritu. Baccharum more. Flagrantes: ardentes. Multifidas: in multas ptes fissas. Tingit: madefacit. Terq; senẽ flãma. ter iqt senẽ purgat igne: aqua: sulfure: hæc enim tria purgatiõibus ab antiqs adhibeãt. Aemonia ualle. in uallibus thessaliæ: Extremo oriente: ex ultima orientis parte.

Strix

Pruinas lunæ. Quæ a luna generant. Humiditatũ eni auctor est luna. Et strigis infames. Strix auis est nocturna: magno capite: rostro & unguibus aduncis: ut in sesto fastoꝝ describit Ouidi. Vulgus aũt putat striges nõ esse aues: sed uetulas: quæ se ueneficio quodã in aues cõuertũt infantesq; dormiẽtes aggrediunt: ac coꝝ sanguinẽ ita exugunt: ut aut mortui inueniantur in cunis: aut diu uiuere nõ possint. Vide & pœta hoc loco strigis alas infames ait & uulgus ueneficas oẽs strigas uocat. Sane striges a stridẽdo sunt cognominatæ: ut facile ex his Ouidii carminibus cõstat. Et illis strigibus nomẽ: sed nois huius cã: q horrẽda stridere nocte solẽt. Inq; uirum soliti: Lupi ẽt inquit soliti se in hoiem cõuertere particulæ huic medicamento additæ fuerũt.

Profecta

Profecta intestina: a prosecando & recidendo dicta. Alludit aũt ad id quod de lupis Plinius inqt: Homines in lupos uerti: rursusq; restitui sibi falsum esse existimare debemus: aut credere oĩa quæ fabulosa tot sæculis cõperimus. Inde tamen ait dictos fuisse uersipelles.

Cinyps Chelydri

Cinyphei chelydri. Serpẽtis libyci. Nam Cinyps fluuius est libyæ qui iter duas syrtes in mare lybicum exit. Chelydri uero serpentes aquatici dñr. Viuacis cerui. diu uiuẽtis. Nouem sæcula. tot enim ãnos cornices ui-

His & mille aliis postq̄ sine nomine rebus
Propositū instruxit mortali barbara munus.
Arenti ramo iampridem mitis oliuæ
Omnia confudit:summisq; immiscuit ima.
Ecce uetus calido uersatus stipes aheno
Fit uiridis primo:nec longo tempore frondes
Induit:& subito grauidis oneratur oliuis.
At quacūq; cauo spumas eiecit aheno.
Ignis:& in terram guttæ cecidere calentes.
Vernat hūus:floresq; & mollia pabula surgūt
Q uæ simul: ac uidit:stricto Medea recludit
Ense senis iugulum:ueteremq; exire cruorem
Passa replet succis:quos postq̄ combibit Aesō
Aut ore acceptos aut uulnere:barba comæq;
Canicie posita nigrum rapuere colorem.
Pulsa fugit macies:abeunt pallorq;:situsq;.
Adiectoq; cauæ supplentur corpore rugæ.
Membraq; luxuriant Aeson miratur:& olim
Ante quater denos nūc se reminiscitur annos
Dissimilemq; animum subiit ætate relicta.
Viderat ex alto tanti miracula monstri
Liber:& admonitus iuuenes nutricibus annos
Posse suis reddi:capit hoc a Colchide munus.
Ne ue doli cessent: odiū cum coniuge falsum
Phasias assimulat:peliæq; ad limina supplex
Cōfugit:atq; illā(qm̄ grauis ipse senecta est:)
Excipiunt natæ:quas tempore callida paruo
Colchis amicitiæ fallacis imagine cepit.
Dumq; refert inter meritorum maxima dēptos
Aesonis esse situs:atq; hac in parte moratur:
Spes est uirginibus pelia subiecta creatis
Arte suum parili reuirescere posse parentem.
Idq; petunt iuuenes.precium sine fine pacisci.
Illa breui spacio silet:& dubitare uidetur.
Suspenditq; animos ficta grauitate rogantum.
Mox ubi pollicita est:quo sit fiducia maior
Muneris huius ait.q uestras maximus æuo est
Dux gregis inter oues:agnus medicamine fiet
Protinus innumeris effœtus laniger annis
Attrahitur flexō circum caua tempora cornu
Cuius ut æmonio marcentia guttura cultro
Fodit:& exiguo maculauit sanguine ferrum:
Mēbra sil̄ pecudis ualidosq; uenefica succos

uere dicuntur. Mortali.Aesoni: quem ex sene ac decrepito potius iuuenem Medea erat effe-ctura. Mitis oliuæ.ab effectu quod oleum omnia mitia reddat:siue quod paci dicata est oliua que mites ac mansuetos homines reddit. Ecce uetus.Repente aridum oliuæ ramum uiridem esse factum ostendit. Vetus stipes.Aridus oliuæ ramus.Hanc autē in trāscursu metamorphosin signat. Grauidis.succo plenis: At quacunque cauo spumas eiecit aheno.Aliā itē metamorphosin describit poeta. Nā guttæ spūæ ui ignis ex ahēo furuētī in terrā electæ iuarios flores fuere cōuersæ. Vernat humus.Variis opitur floribus.Tūc eni humus uernare dicit̄.cū uariis uestitur herbis. Surgunt.oriunt̄. Recludit.apit.

Aridus Oliuæ ramus reuirescit

Guttæ aquæ in flores

Rapuere celeriter accepe cōtraxere. Situs. Squallorē.ii.situs fœda quædā lanugo ex humero pcreata in locis præsertim sole carētibus.Vergilius p loca senta situ.Inde fit ut corpora illota situm cōtrahere dicamus:& squallorē q etiam pedor uocat̄. Supplent̄.iplent̄. Adiecto corpore.adiecta carne rugæ tollunt̄. Luxuriat.lasciuiunt.Tunc autē mēbra luxuriare dicuntur cū ualde pinguia atq; nitida uident̄. Aeson miratur. Stupescit. Et olī ante quater denos:hoc ē se ante quadragīta ānos natū fuisse recordat̄.p quod significat Aesonem ex decrepito sene in uiq; quadraginta annos natum fuisse conuersum. Dissimilem animū.nam animus una cū ætate mutatur. Alius est enim animus iuuenis alius uiri, alius senis. Aetate relicta.Deposita senectute.

Viderat ex alto.Bacchus cū uidisset ex decrepito sene iuuenē factū Aesonē: Medeā rogauit: ut nymphas quoq; suas nutrices iuuenilibus annis restitueret:quod facile a Medea impetrauit. Suis nutricibus Nymphis:que ut uidimus infantem Bacchum educarunt. A Colchide.Medea

Nutrices bacchi iuuenescunt

Neue doli cessent. Medeæ subite ligatur.Narrat autē quēadmodū Medea senio confectū arietem agnū qdem effecit.Peliam uero iteremit.Nā Medea cū Peliā Iasoni inimicū esse cognosceret: quo facilius eū pdere posset: & se a Iasone odio haberi simulauit & Peliæ filias sibi conciliauit: quæ cū uidissent arietē uetulum in agnū cōuerti impēsius a Medea petierūt ut Peliā sibi parētem restitueret ætati iuuēili.Ipsa uero eis persuasit ut ipsum interficerent:ac in uase aquæ plēo coquēdum imponerent:quod quidem cum perpetrassent ipsa draconibus in aerem sublata aufugit.

Peliæ cædes

Aries i agnū

Phasias.Medea a Phasi Colchorum fluuio declinata. Quoniam grauis ipse senecta est Ratio cur eam Pelias non exceperit. Cepit:sibi cōciliauit & decepit. Refert.commemorat. Situs squallores & senium. Subiecte.Iniecta.proprie nanq; spes iniici dicitur. Parili arte.pari artificio Pretium sine fine pacisci.cœpunt.subaudiendū. Sine fine.Maximū & īmensum. Ficta grauitate.Simulata rei difficultate. Rogantū. Peliæ filiaꝝ. Dux gregis.Aries:q cuiū dux esse uidet̄. Innumeris ānis.q̄ plurimis annis. Effœtus.uiribus euacuatus. Pecudis.Arietis.Nā pecus omne animal dicit̄.humana effigie carēs.

Validos succos. Magnæ potentiæ succos: n

quibus īterfectus aries nō solum uitæ fuerit resti tutus· Sed ēt agnus effectus. Ea. Illi herbarum succi. Et tener balatus. hoc est. Tener agni balatus. Balare autē uerbū ē factitium : ab ouiū uoce declinatum. Lactentia ubera. lacte plēa. Exhibuere fidem. fecere fidē. Ter iuga : Tres inqt trāsierāt dies. Nā phœbus demere iuga fingimit equis curtum solis trahentibus nocte adueniente. In hibero flumīe. Hiberus hispaniæ est fluuius: quē pro oceano Atlātico ponere uidetur poeta. Fallax Aeetias Medea fallēdi perita. Dederant. effecerant. Exigit. expellit. Et saniē. saniosū sanguinē: Et ne sit scelerata. Adeo acutū ē hoc dictum ut cōtraria retiere uideatur. Nequa inquit sit sceletata & impia non emittendo sanguinem patris saniosum: scelus perpetrat ipsum

Cerambus in auem'

interficiendo. Quæ nisi pēnatis. Cerabus nympharum ope diluuii tpe in auem conuersus altissimos Thessaliæ montes ascendit: sicq; aquaȝ inundationem uitauit. Pennatis. alatis. Philyræa tecta. Chironis domum quem Philyra nympha ex saturno: ut diximus: peperit. Veteris Cerābi: antiquissimi. quippe qui ante diluuium fuerit. Obrupta. cooperta. Deucalioneas un-

Pitane

das. Diluuium quod fuit tempore Deucalionis & pyrrhæ. Aeoliam pitanem. Pitane urbs est Aeolica. unde & Aeoliam poeta appellat : nō qđ ibi Aeolus regnarit: ut quidam putant. ex Pitana

Arcesilaus

Arcesilaus Academicus fuit : qui cum zenone: apud polemonem didicit. Tradunt apud pitanā lateres super aquas fluitare : Factaq; de saxo. Metamorphosin serpentis in lapidem signat.

Hic autem uidetur esse ille draco: qui spectantibus Græcorum ducibus apud Aulidem significauit decimo tandem anno Troiam esse capiendam Cum enim in arborem ascendisset: in qua auicularum nidus erat. nouem pullos primum deīde eorum matrem deuorauit. Quod cum uidisset Calchas decimo demum anno Troiam capi posse predixit. Serpens uero illa ad perpetuam

Draco ī saxū

rei memoriam in saxeam Draconis imaginem fuit commutata. Idæumq; nemus. Idas duas esse certum ē: alteram in Creta; alteram in Phry

Thyoneus

gia. De phrygia uidetur poeta sentire. Quo nati furta. Thyoneus Bacchi filius iuuencum phrygiis pastoribus abegerat. eum cum pasto-

Iuuencus in ceruum

res persequerentur : Bacchus Thyoneum quidem in uenatorem. iuuencum uero in ceruum conuertit: quod cum rustici uidissent; a perse-

Mergit in ære cauo: minuunt ea corpis artus
Cornuaq; exurūt: necnon cū cornibus annos.
Et tener auditur medio balatus aheno.
Nec mora: balatum mirantibus exilit agnus
Lasciuitq; fuga: lactentiaq; ubera quærit.
Obstupuere satæ pelia: promissaq; postq̄
Exhibuere fidem: tum uero impensius instāt.
Ter iuga phœbus eqs in Hibero flumie mersis
Dempserat: & quarta radiantia nocte micabāt
Sidera: cum rapido fallax Aetias igni
Imponit purū laticem & sine uiribus herbas.
Iamq; neci similis resoluto corpore regem
Et cum rege suos custodes somnus habebat.
Quē dederāt cātus: magicæq; potētia linguæ
Intrarant iussæ cum Colchide limina natæ:
Ambierātq; torū: quid nūc dubitatis? inertes
Stringite ait gladios: ueterēq; haurite cruorē:
Vt repleam uacuas iuuenili sanguine uenas.
In manibus uestris uitā est ætasq; parentis.
Si pietas ulla est: nec spes agitatis inanes:
Officium præstate patri: telisq; senectam
Exigite: & saniem coniecto emittite ferro.
His ut quæq; pia est hortatibus: impia prima ē
Et ne sit scelerata: facit scelus: haud tamē ictus
Vlla suos spectare potest: oculosq; reflectunt:
Cæcaq; dant sæuis auersæ uulnera dextris.
Ille cruore fluens: subito tamen alleuat artus:
Semilacerq; toro temptat consurgere : & inter
Tot medius gladios pallentia brachia tendens
Quid facitis natæ? quis uos in fata parentis
Armat ait? cecidere illis animiq; manusq;.
Plura locututo cum uerbis guttura Colchis
Abstulit: & calidis laniatum mersit in undis.
Quæ nisi pennatis serpentibus isset in auras :
Non exempta foret pœnæ: fugit alta superq;
Pelion umbrosum philyreaq; tecta: superq;
Othryn: & euentu ueteris loca nota cerambi.
Hic ope nympharum sublatus in aera pennis:
Cum grauis infuso tellus foret obruta ponto:
Deucalioneas effugit inobrutus undas.
Aeoliam Pitanen a læua parte reliquit:
Factaq; de saxo longi simulacta draconis:
Idæumq; nemus: quo nati furta iuuencum

quendã Thyonco destiterũt. Quaq; pater. quis Corin pater fuerĩt:aut ubi sit sepultus nõ memini me legisse. Et quos mera nouo latratu. Mera ut scribit Iginus Icari Atheniesis erigones patris fuit canis: q̃ Icatũ a rusticis occisum suis ululatibus Erigone idicauit:quoꝝ casum Iupiter miseratus:in astris corpa eoꝝ deformauit. Itaq; Icaq; Booté Erigoné uirginé:Cané aũt sua appellatiõe & spẽ canicula dixerũt q̃ a græcis:qd ante maioré canem exoriẽ pcyõ appellat. Eurypiliq; urbé. Eurypilus Herculis fuit filius:q in Co isula regnauit augur pitissimus:de quo Virg. Suspesi Eurypilũ scitatũ oracula Phœbi mittimus.

Eurypilus

Occuluit Liber falsi sub imagine cerui:
Quaq; pater Coryti parua tumulatus harena
Et quos mæra nouo latratu terruit agros:
Eurypyliq; urbem:qua Coæ cornua matres
Gesserunt:tũc cũ discederet Herculis agmen
Phœbeamq; Rhodon & Ielysios telchinas.
Quorum oculos ipso mutantes omnia uisu
Iupiter exosus fraternis subdidit undis.
Transit & antiquæ Carthæia mœnia Cææ:
Qua pater Alcidamas placidã de corpe natæ
Miraturus erat nasci potuisse columbam.
Inde lacus Hyries uidet:& cygneia Tempe.
Quæ subitus celebrauit olor:nã phyllius illic
Imperio pueri:uolucresq;:ferumq; leonem:
Tradiderat domitos:tauꝝ quoq; uicere iussus
Vicerat:& stricto totiens iratus amori
Præmia poscenti taurum suprema negauit.
Ille indignatus:cupies dare:dixit:& alto
Desiluit saxo:cuncti cecidisse putabant.
Factus olor niueis pendebat in aere pennis.
At genitrix Hyrie seruatum nescia flendo
Delicuit:stagnumq; suo de nomine fecit:
Adiacet his pleuron:in qua trepidantibus alis
Opphias effugit natorum uulnera Iambe.
Inde Calaureæ Latoidos aspicit aura
In uolucrem uersi cum coniuge conscia regis.

Qua cææ cornua matres. Coos isula est Aegei a qua Cous denuat nõ cæus. Vnde coæ mihi legẽdũ uidet. Mulieres aũt Coæ cum ægre ferrent ab Hercule armẽta Geryoni erepta p agros suos fuisse acta: Iunoni dñr cõuiciatæ. Quare Iuno indignata eas oẽs in uacas trãsfigurauit. Sane Eurypili tres fuerũt a poetis decãtati:quoꝝ pmus Telephi filius regioni Teutraniæ & Caico uicinæ imparuit. Alter Ormenii nepos. Nã Ormenius duos pcreauit filios Amyntoré & Euenorem: e quoꝝ altero Phœnicé:ex altero Eurypylũ ortos eẽ Strabo refert. Tertius Herculis filius: Eurypili uero urbẽ Con eẽ accipiendã admonet ẽt Home. in catalogo cũ inqt. Quiq; Nisyrõ hñt celsã Carpathũq; casũq; Eurypiliq; urbẽ Con æquore asq; Calydnas. Phœbeãq; Rhodõ. Phœbo cõsecratã. Et Ialysios Telchinas: Ialysius una ẽ ex Rhodi urbibus. Telchines aũt Rhodi populi fuerunt q cũ oia suo aspectu in peius cõmutarẽt: ab Ioue fuere submersi. Vñ & Rhodos prius telchinis fuit appellata: Nã Ophiusa p̃mũ & Aethræa fuit dicta: deide telchinis eo qd Telchines insulã incolerẽt: quos nõnulli fascinatores & maleficos fuisse aiũt. qd stygiã aquã aialibus & stirpibus pnicici gratia inspgerẽt nõnulli cõtratiũ sentiunt: qd artibus pstantes a similibus artificibus inuidia haberent: uñ hãc ifamiã ut Stra. refert: sũt assecuti: & primũ ex Creta in Cyprũ uenerũt: postea in Rhodon primiq; ferrũ & æs in usu habuisse dñr. Nã ẽt harpẽ Saturno fecerũt. Telchis qdẽ urbs ẽ Aethiopiæ iuxta lybiã. Vnde telchites & telchinius deducunt. Creta quoq; ex Sitiõ Telchinia fuit appellata eiusq; incolæ telchines. Antiquæ Cææ. Cæa isula est q̃ a græcis & Cos & Hydriusa uocatur. auulsa eubœæ: ut scribit Pli. Sed Ouid. aliã eẽ a Co isula sentit. Quingẽtis lõga stadiis fuit quõdã: mox quatuor fere pribus q̃ ad Bœotiã uergebãt: mari deuoratis. oppida: ut dixi: quatuor hẽbat Iulida: Carthẽã: Ceressam: Phocessam: ex qbus duo itercidere Ceressa & Phocessa. Ex hac pfectam delectatiõi fœis uestem auctor est Varro. Carchesia mœnia. Sic qdem legitur: sed corrupte: ut mihi uidet. Carthæia uero est legendum. Nam Carthæia una est ex quatuor urbibus Cææ insulæ a Carthæo ibi mortuo cognominata. Carthæia autem urbs est Iberiæ. Inde lacus hyries Hyrie fluuius est Bœotiæ: de quo Home. in secundo Iliados est & ethyria regio iuxta Aulidẽ: est & urbs Isauriæ iuxta Seleuciam: est etiam in Iapygia Cretensium opus: sed lacus Hyries iuxta Tempe esse innuit poeta: sic dictos a casu Hyries quæ flendo amissum filium in fontem sui nominis conuersa fuit. Nam phillius quidam amore filii Hyries captus: cum multa imperio pueri petegisset ei taurũ domitũ negauit. Quod quidẽ ægre ferens puer: se ex alto monte præcipitem dedit: sed miseratione deorum in cygnum fuit conuersus. Delicuit: sic quidem legitur: sed cum a deliquescendo ueniat delicuit per e scribendum uidetur: ut intelligamus eam in liquorem fuisse resolutam. Adiacet his Pleuron in qua. Pleuron Aetoliæ urbs est. Vnde Pleuronius. Opphias Iambe. Opphii filia: quæ Iambe ab interpræte græco dicta in auem ne a filiis laceraretur fuit commutata. Inde calaureæ latoidos aspicit aura: Calaurea insula est iuxta Cretam a Calauro Neptuni filio declinata: est etiam urbs locrorum. In qua maxime Latona colebatur: Vnde & Latois uocatur. In uolucrem uersi. Hic fuisse uidetur Ceix rex Trachyne: qui cum tempestate in mari perisset: Halcyoneq; ipsius uxor Aeoli filia flendo perire uellet: ambo in aues halcyoni-

Coæ mulieres cornutæ

Eurypili tres

Ialysius Rhodi insulæ nomina Telchines

Telchis

Hyrie in lacũ

Hyries filius in cygnum

Iambe in auẽ

des conuersi fuerunt:ut in.xi.Poeta plene describit. Dextera Cyllene est.Cyllene mons est Arcadiæ: Mercurii natiuitate notissimus:a cyllene nympha cognoiatus.Est ẽt cyllene Eliensiũ nauale:In qua cũ matre Menephrõ taxat Mhenephrona quẽdã poeta:quẽ cum matre coire nõ puduit. Cephison ꝓcul hinc.cephisus fluuius est Bœotiæ ꝑter labens Delphos:cuius filius ab Apolline ut phocam:hoc est uitulũ marinũ fuit cõuersus. Eumeliq; domũ:Eumelus filius fuit Admeti regis Thessaliæ:cuius filiam in auẽ conuersam fuisse:ait Oui. Ephyren pirenida.Corinthũ:in qua fons est pyrene.Scite aũt pirenida adiecit:nã multæ urbes codẽ noĩe uocanẽ: ut diximus.Apud corinthũ uero antiqtus hoies ferunt ex fungis, ortos esse. Sed postq̃ colchis.

Cyllene mós unde

Cephisus

Eumelus

Dextera cyllene ẽ in qua cũ matre Menephrõ
Concubiturus erat:sæuarum more ferarum.
Cephison procul hinc deflẽtem fata nepotis
Respicit in tumidã phoceo ab Apolline uersi
Eumelique domum lugentis in aere natam.
Tandem uipereis Ephyren pirenida pennis
Contigit:hic æuo ueteres mortalia primo
Corpora uulgarunt pluuialibus edita fungis.
Sest postq̃ colchis arsit noua nupta uenenis.
Flagrantẽq; domum regis male uidit: utroq;
Sanguine.natorum perfunditur impius ensis.
Vltaq; se mater male Iasonis effugit arma.
Hinc titaniacis ablata draconibus intrat
Palladias arces:quæ te iustissime Phineu.
Teq; senex Peripha pariter uidere uolantes.
Innexamq; nouis neptẽ Polyphemonis alis.
Excipit hanc Aegeus facto dãnandus in uno.
Nec satis hospitiũ ẽ:thalãi quoq; fœdere iũgit
Iamq; aderat Theseus ꝓles ignara parentis.
Q ui uirtute sua bimarẽ pacauerat Isthmon.
Huius in exitium miscet Medea:quod olim
Attulerat secum Scythicis Aconiton ab oris.
Illud Echidnææ memorante dentibus ortum
Esse canis:specus est tenebrosa cæcus hiatu.
Est uia decliuis:per quã Tirynthius heros.
Restantem contraq; diem.radiosq; micantes
Obliquãtem oculos nexis adamante cathenis
Cerberon attraxit:rabida qui concitus ira
Impleuit pariter ternis latratibus auras.
Et sparsit uirides spumis albentibus agros.

Medea dolẽs creusam creõtis corinthioꝝ regis filiam a Iasone sibi fuisse ꝓlatam: quo die nuptiæ celebrabanẽ:coronã ex naphtha:quæ igni uel lõgius posito statim accẽditur:cõfectã uelut múeri nouæ nuptæ misit:q̃ ex fumalibus ignẽ cõcipiẽs cum totam regiã cõbureret.Medea spectante: Iasonis filius laniatis:a draconibus alatis in aerem sublata Athenas aduolauit:ubi Aegeus eam nõ hospitio solũ:sed ẽt lecto sibi copulauit:ex qua cũ iam Medũ filiũ suscepisset. Theseus ipsius qdem Aegei filius:sed quẽ pater nondũ uiderat: Athenas aduenit:quẽ cũ & sibi & filio ualde Medea timeret: aconitũ uenenũ:quod e cerberi spũa natum esse aiũt:ꝓparauit:Aegeoq; ꝑsuasit:ut illi tã q̃ hosti ꝑberet.Id uero cũ Theseus foret haustu- rus:capulo ensis inso:agnitus a patre ꝓhibitus ẽ. Quare Medea nubes carminibus excitauit:quibus tecta una cũ filio Medo Thesei gladiũ fugiens in Asiã aduolauit:Vbi ut Strabo narrat:a q̃busdam dicit cũ Iasone regnasse.ac uestẽ tenuissimã qua utebaẽ de suo noĩe Medeã appellasse. Cũ.n ꝓ rege exiret faciẽ suam occultabat. Huic Medus filius regni successor regioni nomen ferẽ imposuisse. Colchis.colchicis. Noua nupta. Creusa creõtis corinthioꝝ regis filia. Vlta male.qm̃ mater cũ eẽt:cões filios iterfecit. Titaniacis draconibus:q ex titanũ sanguie nati eẽ dñr. Palladias arces.Athenas: ubi Phineus piphas: & Polyphomenis neptis in aues fuere conuersi. hæ uero fabulæ mihi sũt ignotæ. Excipit hanc Aegeus facto. Aegeus rex Athenaꝝ cõsuluit oraculũ quõ ꝓlem utilẽ suscipere posset:a quo cum accepisset:ut prius q̃ Athenas reuerteret: cũ muliere coiret:ad Pitheũ Troezenis regẽ profectus: ei oraculũ cõicauit.Quo cognito:Pitheus ei filiã Aetrã copulauit.Inde uero Aegeus discessurus: uxorẽ iam grauidã ad saxũ solam cũ adduxisset: illi calceos gladiũq; subiecit:Vxori deide mandauit:ut si masculũ peret eũ ad se nõ ante mitteret: q̃ adultus ipse p se reuoluto saxo gladiũ & calceos tollẽs secũ ferret.Hinc eni Aegeus se cognitũ sperabat:an quẽ Aethra foret paritura:sibi filius eẽt.Theseus igiẽ cũ adoleuisset indicante matre:& saxum reuoluit:& calceos & gladiũ sustulit Athenasq; ꝓficiscens multos latrones Isthmũ obsidentes interfecit:cũ uero Athenas peruenisset: non ante a patre agnitus est:q̃ capulum gladii sui:quem saxo pater ipse subiecerat:aspexit:quo cognito :poculũ uenenatũ stimulante Medea iam porrectũ e fi ii manibus excussit. Facto in uno.In hoc uno facto. quo Medeam hospicio suscepit. Proles ignara.ignota legẽdum mihi uideẽ:q̃uis fere ignara legaẽ. Aconitõ.herba est ꝑsentissimi ueneni αποτηοσ ακονησ hoc est a cote dictũ:qđ in cotibus nascaẽ:ut non solũ Plinius:sed ipse quoq; scribit Ouidius. Echidneæ canis.cerberi canis tricipitis.Nã:ut refert Plinius in.xxvii.naturalis historiæ. Fabulæ narrauere aconitũ e spumis cerberi canis ortũ:extrahente eũ ab ĩfens Hercule. Ideoq; apud heracleã põticã:ubi mõstraẽ eius ad ĩferos aditus:gigni. Specus ẽ:iuxta Heracleã põticam:ubi Herculis ad iferos descẽsus monstraẽ. Tirynthius heros.Hercules a Tiryntho patria cognominatus. Restantẽ:resistentem. Nexis adamante catenis. hoc est : ex adamante confectis:ac per hoc firmissimis. Ternis latratibus : quia tria haber

Medea ad ægeum

Aconitum ex Cerberi spumis

Phineus & Periphas i aues

Vnde aconitum

capita. Quæ quia nascuntur. Sic & Plinius quis aliam quoq; nominis originem assignet. his quidem uerbis. Nascitur in nudis cautibus: quas aconas uocat: & inde aconitum dixere. nullo iuxta ne puluere quidem nutriente. Hanc aliqui rationem nominis attulere. Alii quoniam uis eadem in mortem esset. quæ cotibus adferri aciem deterendam statimq; admota uelocitas sentiretur. Coniugis astu. uxoris astutia. Ignara dextra. ipse inscius. Facinusq; excussit: uenenum ab ore filii repulit. At genitor qq. thesei gesta commemorat poeta: quo comodius metamorphosin scyllæ in auem cum superiore fabula connectere possit. Discrimine paruo. parua Thesei gesta

Has concresse putant: nactasq; aliméta feracis
Fœcundiq; soli uires cepisse nocendi:
Q uæ quia nascuntur dura uiuacia caute.
Agrestes aconita uocant: ea coniugis astu
Ipse parens Aegeus nato porrexit ut hosti.
Sūpserat ignara Theseus data pocula dextra:
Cum pater in capulo gladii cognouit eburno.
Signa sui generis: facinusq; excussit ab ore.
Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
At genitor quāq laetatur sospite nato.
Attonitus tamen est geniti discrimine paruo
Committi potuisse nefas: fouet ignibus aras:
Muneribusq; deos implet: feriuntq; secures
Colla torosa boum uinctotum cornua uittis.
Nullus Erechthidis fertur celebratior illo
Illuxisse dies: agitant conuiuia patres:
Et medium uulgus: necnon & carmina uino
Ingenium faciente canunt: te maxime Theseu.
Mirata est Marathon Cretæi sanguine tauri.
Q uodq; suā securus arat Cremyona colonus.
Munus opusq; tuum est: tellus Epidauria p te
Clauigeram uidit Vulcani occumbere prolem
Vidit & immitem Cephisias ora procrustem.
Cercyonis letum uidit cerealis Eleusis.
Occidit ille Scinis magnis male uiribus usus:
Q ui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
Ad terram late sparsuras corpora pinus.
Tutus ad Alchathoen Lelegia mœnia limes

differentia. Paulum enim abfuit quin uenenum Theseus hauriret. Colla torosa: crassa ac pinguia. Vinctotum cornua: habentium cornua uittis colligata. Nullus Erechthidis. Atheniensibus ab Erichtheo rege dictis. Ea aūt festa Thesea a Theseo uocata fuerunt. Agitant: celebrat. Vino ingeniū faciente. Sic Horatius. Fœcundi calices quē non fecere disertum. Te maxime Theseu. carmina refert: que in Thesei laudē canebantur. Theseus enim Aegei filius ex Aethra Pittheri filia tot præclara gessit: ut iter Hercules unus numeretur. Nam & taurum ab Eurystheo imissum Atticam totā uastantem in Marathone interfecit: Marathon unde & uarios græciæ latrones sustulit. Marathō aūt campus est & silua iuxta Aethenas: a Marathone Heroe: ut Pausanias scribit: cognominatus. Vn̄ Marathonius declinatur. Cretæi tauri. cretensis. Ex Creta enim ab Hercule ad Eurystheum ductus est. nam Minos: ut fertur Neptuno sacrificaturus uictimam optauit maiestate illius dignā: cui Neptunus taurū optulit pulcherrimum. Eū cum seruare uellet Minos: iratus Neptunus tauro furorem imisit: quo tota fere insula fuit deuastata. Ad eum domādū missus est Hercules: quē uinctū ad Eurystheū duxit. Ab eo uero dimissus cū Atticā deuastaret: a Theseo fuit interfectus. Quodq; suā Crēmyona. Crēmyon uicus ē iuxta Corinthū: q diu a Crēmyona sue matre & Calidonii & Erymāthii aprorum fuit uexatus: que a Theseo interfecta securos illius loci colonos ꝑstitit. Est ēt Crēmyon urbs Libyæ: un Crēmyonius deriuatur. Crēmyon qdem a græcis p duplex m scribitur. Sed alterū ab Ouidio uersus gratia ꝑtermissum uidet. Tellus Epidauria. Epidaurus urbs est Pelopōesi Aesculapii tēplo nobilis: q ut Stra. refert. Epidaurus antea uocabat. Clauigerā plē Vulcani: ꝑiphrasis ē ꝑiphiti latronis. q iuxta Epidaurū: cū hospites ꝑimeret claua qdā: q coryna uocabat Corynetis fuit cognoīatus. Is a Theseo tandē: ut scribit Diodorus fuit interfectus. Vidit & imitē. procrustes. ut idē scribit Diodorus: eo in loco terræ Atticæ q Curdalus dicit: latrocinia exercēs: cogebat hospites supra lectum Cremyon Epidaurus Curdalus

aliquē ascēdere: quo si lōgiores fuissent ꝑs supeminēs āputabat. Qui uero breuiores fuissēt pedibus distēdebat: a qua re Procristes ēt fuit cognoīatus. Na προκρουω un̄ declinat: significat īpello. Is quoq; a Theseo fuit interfectus. Immitē. crudelē. Cephisias ora: regio q a Cephiso Bœotiæ fluuio alluit. Cercyonis letū: cercyō itē latro Arcadicus: q apd̄ Eleusyna uiatores ad certamē ꝑuocabat: uictosq; īterficiebat: a Theseo fuit itereptus: Eleusis aūt urbs ē Atticæ: ubi Cereris ē tēplū. a qua cerealis fuit cognoīata. Occidit ille Scinis: Scinis latro fuit Isthmum obsidēs: ut in qnto refert Diodorus: q duas pinus flectebat: ac utriq; hoīs brachia alligabat. deide sursum emittēs corpus in discerptū cū maxīo cruciatu afficiebat. Istū quoq; Theseus īteremit. Tutus ad alcathoē. Alcathoe Alcathoe eadē eē uidet cū Megaris: urbs media īter Peloponēsum: Atticā: & Bœotiā: q ab alcathoo Pelopis filio: qui Megareo regi: ut pausanias scribit: in regno successit fuit denoīata. Cū eni leo: quē Citheroniū appellarunt: Euippū Megarei regis filium interfecisset: Megareus ipse & filiæ nuptias & regni successionē ei ꝑposuit. q leonē cithero- Alcathous nium strauisset. Alcathous uero Pelopis filius feram aggressus cū uictor euasisset regnū suscepit: ac inter alia q gessit templū ædificauit: quod Agrestis & Apollinis & Dianæ uoluit appellari. Lelegia mœnia. a Lelege ædificata. Nam: ut idem Pausanias narrat: Megarenses aiunt: duodecim post Cara Phoronei filiū sæculis. Lelega ex ægypto profectum regnū optinuisse: eoq; regnante se Leleges uocatos fuisse: quod qdē & Strabo significat: cū īngt: Cares cū prius Leleges & īsulares eēnt: fauētibus Cretēsibus q Miletū cōdidere: in cōtinēte hitare cœpisse.

Cōposito Scirōe. Sepulto.sublato.Scirō āt latro fuit:q ea Megaridis loca hitauit:que ab eo Scironia saxa uocant.Is pegrinos illac trāseuntes cogebat seipsos de pcipiti loco iactare uel deductos supra scopulū abruptū ipse calce in mare pcipiebat. Scopulis nomē Scironis inhæret.ut refert Stra.Sciroides petræ atticis finibus iminēt iuxta mare trāsitū nō relinquētes.Supra eas aūt uia ē in Atticā.atq; Megara ab Isthmo ducēs Caurū quoq; uētū ab illis saxis flantē pcellasq; ciētē Sc.rōa Athenięses uocar.Figit aūt poeta ossa Scirōis in mare piecti fuisse in scopulos cōuersa. Facta pmēt ānos.hoc ē.gesta tua nūero anos supabāt. Pro te fortissime uota.Tesea significat:q festa in Thesei honorē Athenięses īstituerūt. Vsq; adeo nulla ē.parēthesis ē:summā loco maxie accōmodatā cōtinēs. Bella parat minos.minoē louis filiū ex Europa regē fuisse Cretæ notius ē:q̄ ut sit exponēdū.huic Androgeus filius fuit Athletico certamie clarus:q cū Athēis ex palestra uictoriā reportasset:maximā i se inuidiā cōcitauit.Quapp īsidiis ægei atheniēsiū regis occisus:cū domū nō rediret:Mynos pater aduersus Athenięses bellū mouit:ipsis & pestilētiā & famē ipcatus:ut Androgei cædē ulcisceref.auctores Plutar. & Diod. prius āt q̄ oppugnare cœpisset Athēas:uaria sibi auxilia cōparauit:q̄sdāq; īsulas expugnauit:quas enūerat poeta:ac si q̄ in his metamor.fuit fcā describit. Firmissimus.ferocissimus. Ita patria patri cōueiēte ob filii cædē. Iustis armis.bello iusto qppe qđ fuit susceptū p filii cæde ulciscēda. Quaq; patēt aditus.quocūq; nauibus poterat peruenire.

Composito Scirone patet:sparsisq; latronis
Terra negat sedem:sedem negat ossibus unda:
Quæ iactata diu fertur durasse uetustas
In scopulos:scopulis nomē Scyronis inhæret.
Si titulos annosq; tuos numerare uelimus:
Facta prement annos:pro te fortissime uota
Publica suscipius Bacchi tibi sūimus haustus.
Cōsonat assensu populi precibusq; fauentum
Regia:nec tota tristis locus ullus in urbe est.
Nec tamē (usq; adeo nulla ē sincera uoluptas
Sollicitumq; aliquid lætis interuenit) Aegeus
Gaudia percepit nato secura recepto.
Bella parat Minos:qui quāq̄ milite:quāq̄
Classe ualet:patria tamē est firmissimus ira.
Androgeiq; necem iustis ulciscitur armis.
Ante tamen bello uires acquirit amicas:
Quaq; patēt aditus:uolucri freta classe perrat
Hinc Anaphē sibi iungit:& Astypaleia regna.
Promissis Anaphen:regna Astypaleia bello.
Hinc humilē Myconē:Cretosaq; rura Cymoli
Florentemq; Tyron:Cypron:planāq; Seriphō
Marmoreāq; Paron:quāq; ipia pdit Arnen.
Sithonis accepto q auara poposcerat auro:
Mutata est in auē:quæ nūc quoq; diligit aurū.

Anaphe insula quæ olim Menebliaros est appellata

Hic Anaphē sibi iūgit. Anaphe īsula ē in Cretico pelago una ex Sporadibus iuxta Theras: q̄a Mēbliato q una cū Cadmo ad q̄rēdā Europā nauigauit:Mabliaros fuit appellata.deide argōautis a tēpestate uexatis caligineq; optis cū appulisset Anaphe απο του αναφηναι fuit cognominata. Et hic Stymphalea regna. Stymphalus q̄dē urbs ē Arcadiæ.Sed đ hac mihi poeta sētire nō uidef:cū īsulas enūeret sibi a Minoe conciliatas. forsitā āt depravatus ē hic uersus q hic aduerbio eraso Astypalæia exposcerere uidef. Est.n. Astypalæa īsula:una ex Cycladibus: ab Astypalæa Ancæi matre denoīata.nā ātea a Caribus hitata Pirrha primū deide palæa.rū θεωρ Τρεπεζα. hoc ē deorū mēsa fuit appellata.Est āt ēt alia eiusdē noīs cū urbe īter Rhodū & Cretā.Est & nomē duarū urbiū·quarū altera ē in Co īsula·altera in Samo. Vñ astypalæus & astypalæata declinaf. Hic humilē myconē. Mycōe q̄ & myconus a Stra.uocaf una ē ex cycladibus.In ea uero insula dnr iacere nouissimi gigātū ab hercule lapidibus obruti.Fere āt myconii sūt calui.

Stymphalus urbs

Astypalea insula

Micon

Cretosaq; rura tymoli.sic qdē corrupte Cymoli uero p c recte legit.ē.n.Cymolus q̄ & Echiusa īsula in Cretico mari una ex Sporadibus:a q̄ terra cymolia nūcupaf:ut Strabo scribit:ad qđ alludēs poeta Cretosa Cymoli rura appellat.In illa nāq; effoditur Creta·que cymolia dicif:purgādis uestibus apta. Florētēq; Tyrō Cyprum.hic quoq; uersus mihi uidef eē depravatus.Cū.n.poeta enumeret īsulas Cretæ uicinas quas sibi minos adiunxit ipite admodū sporadibus atq; cycladibus Tyron:que phœniciæ adiacet:ac Cyprū q̄ Syriæ admisceret. Forsitā aūt nō tyron ac cyprū:sed Siphnū & Scyron est legendū. Siphnos.n.īsula ē Cymolo ppinqua·uisu spectabilis.a siphno Sunio dcā.Nā añ illū Merope uocabaf & Acis:ut Pli.scribit.Scyros aūt una ē & ipsa ex cycladibus prima Lycomedis Achillis & Deidamiæ nuptiis clara

Cymolus insula

Siphnos insula

Planāq; seriphō.Seriphos una ē ex cycladibus adeo lapidosa:ut qui Seriphus conuiciantur id īspecta obuenisse Gorgone causentur.nam ut refert strabo:in illa fcā esse uulgantur que poetis ficta fuerunt: Dyctē pyscatorem arcam adduxisse retibus·in qua Perseus cum matre Danae continebatur:cum utrunq; pater Acrisius in mare proiecisset.In illa uero insula Perseus educatus fuisse proditur:qui cum caput Gorgonis allatū Seriphus ostendisset·uniuersos mutasse in lapides·idq; in matris ultionem factitasse·quia illis adiutoribus Seriphi rex Polydectes nuptiis inuitam adegisset. Marmoreamq; Paron.Paros etiam una est ex cycladibus primo Platea.deinde Minos appellata:que lapidem producit:quem Parium uocant ad marmoreas sculpturas aptissimum.Ex ea natus est Archilochus poeta:qui corrupte apud Strabonem antilochus est scriptus.Ad quod alludēs Horatius inquit.Parios ego primus iambos ostēdi latio. Quamq; impia prodidit arnen Sithonis. quæ nam fuerit illa Sithonis puella·que accepto auro hostibus Arnen insulam prodiderit:atq; in monedulam auem auri maxime furacem conuersa fuerit:non memini me legisse. Scithonis. Thracia mulier. est enim Sithonia Thraciæ pars

Nigra pedes:nigris uelata monedula pennis.
At nõ Oliaros:Didimeq;:& Tenos:& andros.
Et Gyaros:nitidæq; ferax Peparethos oliuæ.
Gnosiacas iuuere rates:latere inde sinistro
Oenopiam Minos petit:Aeacideia regna
Oenopiam ueteres appellauere:sed ipse
Aeacus Aeaginam genitricis nomine dixit.
Turba ruit tãtaq; uirum cognoscere fama
Expetit:occurrunt illi Telamonq; minorq;
Q uã Telamõ:Peleus:& ꝓles tertia phocus
Ipse quoq; egreditut tardus grauitate senili
Aeacus:& quæ sit ueniendi causa requirit.
Admonitus patrii luctus suspirat:& illi
Dicta refert rector populorum talia centum.
Arma iuues oro pro nato sumpta:piæq;
Pats sis militiæ:tumulo solatia posco:
Huic Asopiades petis irrita:dixit:& urbi
Nõ facienda meæ:neq; enim coniunctior ulla
Cæcropidis hac est tellus:ea fœdera nobis.
Tristis abit:stabuntq; tibi tua fœdera magno
Dixit:& utilius bellum putat esse minari:
Q uã gerere:atq; suas ibi præcõsumere uires
Classis ab Oenopiis etiam nunc Lyctia muris
Spectari poterat:cum pleno concita uelo
Attica puppis adest:& portus intrat amicos
Q uæ cephalũ patriæq; simul mãdata ferebat.
Aeacidæ iuuenes longo post tempore uisum
Agnouere tamẽ Cephalũ:dextrasq; dederunt
Inq; patris duxere domum:spectabilis heros
Et ueteris retinens etiam nũc pignora formæ.
Ingreditut ramum tenens popularis oliuæ:
Er dextra leuaq; duos ætate minores.
Maior habet Clyton & Buten pallãte creatos.
Postq̃ congressi primi sua uerba tulerunt
Cæcropidæ:cephalus pagit mãdata:rogatq;
Auxilium:fœdusq; refert:& iura parentum.
Imperiumq; peti totius Achæidos addit.
Sic ubi mandatam iuuit facundia causam.
Aeacus in captulo regni nitente sinistra
Ne petite auxilium:sed sumite dixit Athene.
Nec dubie uires:quas hæc habet isula: uestras
Ducite:& omnis eat rerum status iste mearum
Robora nõ desuut:superat mihi miles & hosti

Macedoniæ finitima.uñ Sithoniæ niues: apud Verg.dñr. Velata monedula tecta.coopta Monedula uero auis ẽ e gracculoꝝ genere sic dicta: q̃si monetula:q̃ monetæ amore capiat. At nõ Olearos.Didymeq;.isulæ sunt Aegei ex cycladibus:q̃ Minoi aduersus Athenieses auxiliũ ñ tulerũt.Oliaros aũt p i nõ p e i penultia scribit: isula ẽ una ex cycladibus Sidonioꝝ colonia ut Heraclides põticus scribit. Didymeq;.isula ẽ ex cycladibus una:a figura sic appellata gemella: nanq; uidet.didymi.i.gemelli dñr.eodẽ noie isula ẽ in freto Siculo una ex æoliis. Et tenos.isula ẽ una ex cycladibus Tenos:ut strabo refert:urbe ñ sane magnã hñs ucꝝ Neptũi fanũ amplissimũ i luco extra muros spectatu dignũ i eo capacissima discũbẽtiũ cõuiuaꝝ ædificata sũt triclinia:qd signũ ẽ freq̃ntẽ finitimoꝝ multitudinẽ eo cõuẽire solitã:q una Neptũo sacrificia celebratẽt. Et ãdros una ẽ ex cycladibus Andros ab Andro Anii filio cognoiata.Gyaros ãt una ẽ ex Sporadibus. Nitideq; ferax Peparethos oliuæ.Peparethos insula ẽ una ex Cycladibus oleo abũdãs. Oenopiã Minos petit.sic qdẽ in oĩbus q̃ mihi uidere contigit exẽplaribus legit. Sed nisi apd Strabonẽ ẽ mẽdũ: œnonã legendũ ẽ nã q̃ isula postea Aegina fuit appellata ab Aegina Aeaci matre:quã Iupiter:ut scribit Dio.ex Phliunte raptã i illã trãstulit insulã antea Oenona ut stephanus ẽt scribit:Vñ Oenoneus Oenoniusq; declinat. Denique apud Græcorũ quemq̃ nõ memini me œnopiã legisse.uocabat.Fuit ãt insula nobilissima:ut q̃ & maris oli,tenuerit ipiũ & Aeacidaꝝ origo fuerit.Sane Aegina locus ẽ ẽt Epidauriæ terræ. Sed ipse Aeacus Aegina.Aeacum Iouis fuisse filiũ cõstat: cui tres filii fuerunt Telamon Peleus Phocus. Admonitus patrii luctus paternæ mœsticiæ quã ď filio cõceperat. Populoꝝ centum. nam Creta centũ olim urbes habuisse fertur. Tumulo.filii sepulchro.Huic Asopiades Aeacus Asopi nepos Aegina enim Aeaci mater filia fuit Asopi fluuii. Stabunt magno.constabunt. Lyctia Cretensis.a lycto Cretæ urbe a Lycto Deucalionis filio cognominata. Veteris formæ.pristinæ pulchritudinis Nã Cephalus:ut ẽt pausanias scribit:formosissimus fuit. Popularis oliuæ. in Attica natæ populoue gratæ. Maior hẽt.causa cur a dextra læuaq; Clyton & Buten haberet. Maiores.n. natu in medio minoꝝ icedere solẽt.hic ãt Pallas unus e filiis Pandionis Athenaꝝ regis fuit.quatuor.n. filii:ut scribit Stra. pandioni fuerunt. Aegeus: Lycus:Pallas:Nisus. Peragit mandata.exponit mandata.q̃ ab Atheniẽsibus acceperat. Fœdusq; refert.cõmemorat fœdus a suis maioribus cũ Aeginetis ꝑcussum. Impiũ.regnũ. Totius Achæidos.Achaiæ & Græciæ. Peti.appeti a Minoe. hoc ãt ait:quo facilius Aeaco ꝑsuadeat:ut Atheniensibus contra Minoem ferat auxilium. In capulo regni.in sceptro. Athenæ. Athenienses: continens enim pro contento frequenter ponit a poetis. Aeaci autẽ oratio maximam præ se fert in Athenienses & beniuolentiam & benignitatẽ. Et ois eat.ueniat.uobiscum subaudiat. Robora.uires. Superat mihi miles & hosti.hoc ẽ.

Monedula auis

Tenos urbs

mihi milites supsit:& ad adiuuandos amicos & ad repelledos hostes. Gratia diis.sit subaudiatur.Diis enim gratias agit Aeacus. Felix & inexcusabile tempus. nihil est subintelligatur. hoc autem uerbum est sæpenumero eleganter preter mittitur. Obuia processit.obuiam uenit. Inde ex iis.

Formicæ in homines

Hæc aūt narrantur: ut concinnius ad formicarum metamorphosin in homines exponendam descendat. Memorate.prolixius narrare.

Sine ullo ordine.sine ullo prohæmio. Longa ambage.superflua oratiōe.Describit autem poeta formicarum mutationem in Myrmidōas. Cū enim Iunonis ira Aeginæ incolæ pestilentia fuissent absumpti: Aeacus Iouem patrem rogauit: ut aut sibi populum suum restitueret: aut se quoque uita priuaret.Iupiter uero Aeaci pcibus motus:quotquot formicæ in antiqua quercu erātin homines cōmutauit:qbus Aeacus agros diuisit.

Pestilentiæ descriptio

Ossa cinisq̧ iacent mortui sunt. Et quota pars.ac si diceret minima. Lues.pestis.Apellice. Aegina quam Iuno odio persequebatur: quippe cum qua Iupiter coiuisset.Eleganter autem scite q̧ ea omnia describit poeta:quæ tempore pestis accidere solent. Opes auxilia. Pressit.oppressit:occupauit. Et ignauos æstus.ab effectu. q̧ ignauos homines reddant & pigros. Dumq̧ quater plenis. per quatuor inquit menses austri uenti morbosi spirarunt. Luna enim singulis quibusq̧ mensibus crescit ac decrescit: Lætiferis æstibus.pestiferis feruoribus. Vitium. aeris corruptionem. Temerasse.corrupisse. Strage canum primo.hæc ex primo iliados sumpta esse uidentur.nam Homerus pestem in exercitū Græcorum Apollinis ira immissam describēs asserit primo canes mulosq̧ iterisse. Tabent putrescunt:ac macilente fiunt. Palmæ.uictoriæ.

Veterum honorum,antiquæ gloriæ. Non aper irasci meminit.protozeugma est. meminit enim uerbum ad duos qui sequuntur nominatiuos est referendum. Incurrere.impetum facere. Omnia languor habet.omnia inquit animalia languida & infirma sunt effecta. Corpa fœda cadauera fœtentia. Odoribus.cadauerum fœtoribus quanq̄ odores fere in bonam accipiantur partem:ac pro iis quæ nares delectant ponantur. Et agunt contagia late.corruptionē inquit longe mittūt. Liquescunt. resoluunt

Gratia diis:felix & inexcusabile tempus.
Immo ita sit Cephalus:crescat tua ciuibꝫ opto
Vrbs ait:adueniens equidem mō gaudia cepi
Cum tam pulchra mihi:tam par ætate iuuētus
Obuia processit:multos tamen inde requiro:
Quos quōdā uidi uestra prius urbe receptus.
Aeacus ingemuit:tristiq̧ ita uoce locutus.
Flebile principium melior fortuna secuta est.
Hanc utinā uobis possem memorare:sine ullo
Ordie nūc repetā:neu lōga ambage morer uos
Ossa cinisq̧ iacēt:memori quos mēte requiris:
Et quota pars illi rerum periere mearum?
Dira lues populis ira Iunonis iniquæ
Incidit exosæ dictas a pellice terras.
Dū uisum est mortale malū:tantæq̧ latebat
Causa nocens cladis:pugnatū ē arte medendi.
Exitium superabat opes:uictæq̧ iacebant.
Principio cælum spissa caligine terras
Pressit:& ignauos inclusit nubibus æstus.
Dūq̧ quater plenis expleuit cornibus orbem:
Luna quater plenum tenuata retexuit orbem:
Letiferis calidi spirarunt æstibus austri.
Constat & in fontes uitium uenisse lacusq̧.
Miliaq̧ incultos serpentum multa per agros
Errasse:atq̧ suis fluuios temerasse uenenis.
Strage canū primo:uolucrumq̧:auiūq̧:boūq̧
Inq̧ feris subiti deprensa potentia morbi est.
Concidere infelix ualidos miratur arator
Inter opus tauros:medioq̧ recumbere sulco.
Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros
Sponte sua lanæq̧ cadunt: & corpore tabent.
Acer equus quōdā magnæq̧ in puluere famæ
Degenerat palmæ ueterūq̧ oblitus honorum
Ad præsepe gemit morbo moriturus inerti.
Non aper irasci meminit:nec fidere cursu
Cerua:nec armentis incurrere fortibus ursi.
Omnia languor habet:siluis:agrisq̧:uiisq̧:
Corpora fœda iacent:uitiant odoribus auræ.
Mira loquar:nō illa canes:auidæq̧ uolucres:
Non cani tetigere lupi:dilapsa liquescunt:
Afflatuq̧ nocent:& agunt contagia late.
Peruenit ad miseros damno grauiore colonos
Pestis:& in magnæ dominat mœnibus urbis.

Viscera torrentur primo flammisq; fatiscunt.
Indicium rubor est & ductus anhelitus igni.
Aspera lingua tumet:tepidisq; arentia uetis
Ora patent:auraeq; graues captantur hiatu.
Nō stratum:non ulla pati uelamina possunt:
Dura sed in terra ponunt praecordia:ne sit
Corpus hūo gelidū:sed humus ḋ corpe feruet
Nec moderator adest:inq; ipsos saeua medētes
Erumpit clades:obsuntq; auctoribus artes.
Quo propior quisq; ē:seruitq; fidelius aegro:
In partem letiscitius uenit:atq; salutis
Spes abiit:finemq; uident in funere morbi.
Indulgent animis:& nulla quid utile cura est.
Vtile enim nihil est:passim positoq; pudore
Fontibus & fluuiis puteisq; capacibus haeret.
Nec sitis est extincta prius:q̄ uita bibendo.
Inde graues morbo nequeūt cōsurgere:& ipsis
Immoriunt aquis:aliquis tamē haurit & illas.
Tantaq; sunt miseris inuisi tedia lecti
Prosiliunt:aut si prohibent consistere uires:
Corpora deuoluūt in humū:fugiūtq; penates
Quisq; suos:sua cuiq; domus funesta uidetur
Et quia causa latet:locus est in crimine notus.
Semianimes errare uiis:dum stare ualebant:
Aspiceres flentes alios:terraq; iacentes:
Lassaq; uersantes supremo lumina motu.
Membraq; pendentis tendunt ad sidera celi
Hic illic ubi mors deprenderat exhalantes.
Quid mihi tunc animi fuit:aut qd debuit eē?
Vt uitam odissem:& cuperē pars esse meorū
Quo se cūq; acies oculorum flexerat:illic
Vulgus erat stratum:ueluti cū putrida motis
Poma cadunt ramis:agitataq; ilice glandes.
Templa uides cōtra gradibus sublimia longis.
Iupiter illa tenet:quis non altaribus illis
Irrita thura dedit:quotiēs ꝓ cōiuge coniunx:
Pro nato genitor dum uerba precāria dixit:
Nō exorans animam finiuit in aris?
Inq; manu thuris pars incōsumpta reperta est:
Admoti quotiēs templis:dum uota sacerdos
Cōcipit:& fundit purum inter cornua uinum:
Haud expectato ceciderunt uulnere tauri:
Ipse ego sacra Ioui pro me:patriaq;:tribusq;

Flammisq; fatiscunt:hoc est: ardore quodam intestino resoluuntur:elegāter autem omnia describit poeta:que peste laborantibus solent eueni re. Indicium rubor est:rubor faciei inquit indicat uiscera esse inflammata. Tumet:inflatur. Arentia ora.arida & sicca. Ventis tepidis:austris. Patent.aperta sunt & tenent. Aurae graues.perniciosae. Non stratum:lectum. Dura praecordia:corpora inflata & aspera:ut a pte totū intelligamus.Sunt enim praecordia:ut Plinius in undecimo naturalis historiae scribit:mēbranae tenuissimae quibus exta hominis ab inferiore uiscerum parte separantur:Sic dicta quia cordi praetēduntur que graeci phrenas appellant: quod illis subtilitas mentis accepta feratur. Moderator: rector.medicus. Erumpit:inuadit. Obsūtq; auctoribus artes:medicae inquit artes suis professoribus nocēt.Peste enim medici quoq; corripiebantur. Leti mortis. Finemq; uidet in funere morbi:ordo est & sensus finēq; morbi in funere & morte uident. Indulgent animis:hoc est: faciunt quicqd ipsis libet. Quid utile: hoc uerbum sit subintelligatur:ut sit sensus:& nulla cura est quid sit utile. Haurit bibit. Et illas:etiā illas cadaueribus īfectas.in quibus multi moriebantur. Tantaq; sunt miseris:adeo aūt inquit inuisos habent lectos:ut ex illis prosiliant. Aut si prohibent hoc est si cui sunt tam exiguae uires: ut stare non possit atq; e lecto desilire: deuoluit se quoquomodo pōt in humum. In crimine: in culpa. Semianimes:semimortuos. Pendētis:impendentis:imminentis. Hic illic. passim & ubiq;: Exhalantes:expirantes. Quid animi.qualis animus. Vt uitam odissem: qualem animum habere debuerit Aeacus ipse exponit. Talem inquit animum debui habere: ut uitam odissem:ac mortuus esse cuperem. Flexerat:cōuerterat. Contra:e regione. Sublimia:alta. Irrita thura:uana nihilo conferentia. Non exoratis diis subaudiatur. Admoti templis:adductū in templa. Dum uota sacerdos concipit:dū sacerdos praecatur deos. Purum uinum: merū sine aqua:mero naq; in sacrificiis quēadmodū & nos prisci utebant. Haud expectato uulnere:

Fibra quoq; ægra.uitiata. Fibras autem uictimaꝝ haruſpices inſpiciebant: quo prædicere futura poſſent. Notas ueri: ſigna quibus uerũ cognoſcitur. Monitus:admonitiones deorum.
Triſtes morbi: ab effectu: q; triſticiam pariant morbi triſtes uocantur. Ad uiſcera:ad inteſtina corrũpenda. Ante ſacros poſtes: ante ſacras tẽplorum ianuas. Pars animã laqueo claudunt: pars inquit ſe ſuſpendunt & ſtrangulant. Venientia fata:uenientem mortem. Feruntur:efferuntur nam extra urbem cadauera ſepeliebatur.
Nullis funeribus: nullis exequiaꝝ honoribus.
Neq; enim capiebant funera portæ: incredibilem funerum multitudinem fuiſſe Aeacus oſtendit:cum per urbis portas efferri non poſſent.
Aud inhumata præmunt terras: aut i ſepulta iacent in terra. Aut dantur in altos idotata rogos:aut mgr ſine ullo ſepulturæ honore i ignes mittuntur. In tumulos:ad ſepulchra facienda.
In ignes:in rogos extruendos:per quæ ſignificatur cadauerum maximã fuiſſe multitudinem.
Tanto turbine:tanto perturbatione & inuolutione rerum. Falſa: falſo: nomen enim pro aduerbio eſt poſitum. Loquuntur:homines. Iſſe ſub amplexus quondam Aſopidos æginæ: concubuiſſe cum ægina Aſopi filia:hic aũt uerſus aliquid uitii cõtraxiſſe uidetur: quod quidẽ ſi opus poeta emendaſſet:facile ſuſtuliſſet.Forſitan autẽ ſic eſſet legendum. Iſſe ſub Aſopidos quondam amplexus Aeginæ:quãuis Aſopus ſecundam producat.Sic autem erit ſpondaicus uerſus. Aſopidos æginæ:aſopi filiæ. Eſt enĩ aſopus achaiæ fluuius in ſinum Corinthium labens. Notam: ſignum. Fulgore:fulguris ſplendore. Quæ das mihi pignoris omẽ.quæ mihi pro pignoris ſigno oſtendis. De ſemine Dodonæo:ſaus a loco.Dodona eni urbs eſt Moloſſidis in Epiro:iuxta quã fuit ſilua. Ioui dicata : in qua columbæ reſponſa dabant.Dicta eſt autem Dodona uel a Dodona una ex Oceani nymphis. Vel a dodono Iouis & Europe filio:uel a Dodone fluuio: ut ſtephanus ait:Vnde Dodonius dodoneuſq; deriuatur. Hic eſt prouerbium. Aes dodoneũ: in eos qui nimiũ multa loquuntur. Frugilegas:fruges ac grana colligentes. Rugoſo cortice: aſpera pelle. Sine flamine:ſine uento. Stabant:erectæ erãt. Exercita.defatigata:eſt autem ſententia generalis.
Graniferꝝ agmen: multitudinẽ formicaꝝ grana ferentium. Spargere in aruis ſubiectis:ſi eẽt ſoluta oratio in arua ſubiecta diceretur.

Cum facerem natis:mugitus uictima diros
Edidit: & ſubito collapſa ſine ictibus ullis
Exiguo tinxit ſubiectos ſanguine cultros.
Fibra quoq; ægra notas ueri monituſq; deorũ
Perdiderat.triſtes penetrãt ad uiſcera morbi.
Ante ſacros uidi proiecta cadauera poſtes.
Ante ipſas:quo mors foret inuidioſior: aras.
Pars animũ laqueo claudũt: mortiſq; timorem
Morte fugant:ultroq; uocant uenictia fata.
Corpora miſſa neci nullis de more feruntur
Funeribus.neq; enim capiebant funera portæ.
Aut ihumata præmũt terras: aut dãtur in altos
Indotata rogos.& iam reuerentia nulla eſt.
Deq; rogis pugnãt:alieniſq; ignibus ardent.
Q ui lachryment deſunt:indefletæq; uagãtur
Natorũq; matrumq; animæ iuuenũq; ſenũq;.
Nec locus i tumulos:nec ſufficit arbor i ignes.
Attonitus tãto miſerarum turbine rerum.
Iupiter o dixi:ſi te nõ falſa loquuntut
Iſſe ſub aſopidos quondam amplexus æginæ:
Nec te magne pater noſtri pudet eſſe parentẽ.
Aut mihi redde meos:aut me quoq; cõde ſepul (cbro
Ille notã fulgore dedit:tõitruq; ſecũdo.
Accipio:ſint que iſta præcor felicia mentis
Signa tuæ dixi:quæ das mihi pignoris omen.
Forte fuit iuxta patulis rariſſima ramis
Sacra Ioui quercus de ſemine Dodonæo.
Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes:
Rugoſoq; ſuum ſeruãtes cortice callem.
Dum numerꝝ miror:totidẽ pater optime dixi
Tu mihi da ciues:& inania mœnia ſupple.
Intremuit:ramiſq; ſonum ſine flamine motis
Alta dedit quercus: pauido mihi mẽbra timore
Horruerãt:ſtabãtq; comæ.tamẽ oſcula terræ
Roboribuſq; dedi.nec me ſperare fatebar.
Sperabam tñ: atq; animo mea uota fouebam:
Nox ſubit.& curis exercita corpora ſomnus
Occupat ãte oculos eadẽ mihi quercus adeſſe
Et rami totidem:totidemq; animalia ramis
Ferre ſuis uiſa eſt:pariterq; tremiſcere motu:
Graniferũq; agmen ſubiectis ſpargere in aruis
Creſcere quod ſubito maius maiuſq; uidetur:

Ac se tollere humo:rectoq; assistere trunco.
Et maciem:numerūq; pedū:nigrūq; colorem
Ponere:& humanā membris inducere formā.
Somnus abit:damno uigilās mea uisa: querorq;
In superis opis esse nihil:at in aedibus ingens
Murmur erat:uocesq; hoim exaudire uidebar
Iam mihi desuetas:dū suspicor has quoq; sōni
Esse:uenit Telamon ꝑperus:foribusq; reclusis
Speq; fideq; pater dixit maiora uidebis.
Egredere:egredior:qualesq; in imagine somni
Visus eram uidisse uiros:ex ordine tales
Aspicio:noscoq;:adeunt:regemq; salutant.
Vota Ioui soluo: populisq; recentibus urbem
Partior:& uacuos priscis cultoribus agros
Myrmidonasq; uoco:nec origie nomia fraudo.
Corpora uidistis:mores quos ante gerebant.
Nūc quoq; hñt:parcū genus ē patiēsq; laborꝫ
Q uaesitiq; tenax:& quod quaesita reseruet.
Hii te ad bella pares annis animisq; sequentur
Cum primum qui te feliciter attulit:Eurus
(Eurus eni attulerat)fuerit mutatus i austros.
Talibus atq; aliis longum sermonibus illi
Impleuere diem:lucis pars optima mensae
Est data:nox sōnis:iubar aureus extulerat sol.
Flabat adhuc Eurus:redituraq; uela tenebat.
Ad Cephalum Pallante satis:cui grandior aetas.
Ad regem Cephalus simul & Pallante creati
Conueniūt:sed adhuc regē sopor altus hēbat.
Excipit Aeacides illos in limine Phocus.
Nā Telamon fraterq; uiros ad bella parabant.
Phocus in interius spaciū pulchrosq; recessus
Caecropidas duxit:cū quis simul ipse resedit.
Aspicit Aeoliden ignota ex arbore factum
Ferre manu iaculum:cuius fuit aurea cuspis.
Pauca prius mediis sermonibus ille locutus
Sum nemorum studiosus ait:caedisq; ferinae.
Q ua tamen a sylua teneas hastile recisum
Iam dudum dubito:certe si fraxinus esset.
Fulua colore foret:si cornus:nodus inesset:
Vnde sit ignoro:sed non formosius isto
Viderunt oculi telum iaculabile nostri:
Excipit Actaeis e fratribus alter:& usum
Maiorem speciem mirabere dixit in isto.

Recto trūco.corpore erecto & pectore. Mea uisa.mea insomnia. Speq; fideq; maiora.hoc est maiora q̄ ut sperāda credendaq; sint. Adeūt accedunt ad me. Myrmidonasq; uoco. ἀπὸ Τῶν μυρμήκων hoc ē a formicis quidem Myrmidonas appellatos fuisse ait poeta:ut qui fabulae astipuletur. Strabo autem scribit Aeginenses myrmidonas dictos:non ut in fabulis canitur: q̄ magna inualescente pestilentia formicae Aeaco precante in homines uersae fuerint: sed quia formicarum more terram fodientes ad petras eā apportarent.ut agri colendi materiam haberent ac fossas incolerent:ne latericiam facere atq; aedificare cogerentur. Pares annis.eadem nanq; nocte oēs nati esse uidebantur. Eurus enim attulerat.parenthesis est expositionem continēs a poeta inserta. Mensae.cenae:conuiuio. Iubar.splendorem. Aureus sol.pulcher ac splendidus. Cui grandior aetas.causa cur filii Pallantis ad Cephalum conuenerint.ille enim maior natu erat. Ad regem Aeacum. Fraterq; Peleus. Cum quis.quibuscum. Aeoliden.Cephalum Aeoli filium. Sum nemorum studiosus.hoc est uenationibus delector & ferarꝫ caede. Sylua.arbore.continens eni ꝓ contento positū est. Si cornus.nodus inesset:cornus eni nodosa est arbor. Vnde sit.ex qua arbore sit. Telū iaculabile.periphrasis ē iaculi. Actaeis.atheniēsibus. Specie.pulchritudine. Vsum.utilitatē

Vnde myrmidones

Iaculum mirandum

Fortunaq; missum non regit hoc ē. nulli subiicitur fortunæ. Frustra enī nunq̄ mittitur. Iuuenis Nereius. phocus nerei nepos. Nā Aeacus eū ex psamathe Nerei filia sustulit. Quis auctor. q̄s fuerit dator tā magni muneris. Ille refert. Cephalus. Et cætera nota pudore. ordo ē & sensus: & silet ac reticet Cephalus ob pudorem cætera q̄ nota erāt: qua mercede illud iaculū ab uxore accepit. Neq; n. refert Cephalus se ob pulchritudinē suā ab uxore accepisse. Tulerit: accepit. Tactusq; dolore: cōmotus. Nate deæ: phocus quē alloquitur Cephalus filius fuit Aeaci ex psamathe nympha. Quis posset credere: parēthesis ē: qua significatur nō esse credibile Cephalum ob illud iaculū flere: qđ tantæ sit utilitatis. Procris erat:

Procris. Procris Erecthei Atheniēsium regis filia fuit: q̄ cū cephalo nupsisset: Auroræ odio: q̄ cephalū i suos amplexus cōuertere nequiit sub forma alieni uiri muneribus a Cephalo ipso tēptata fidē marito datā fractura uidebatur. Cū aūt se Cephalus idicasset: aufugiēs syluas petiit. ac Dianæ comes effecta tandē a cephalo placatur: domūq; reuersa marito & canē noīe Lælapa: & iaculū admirādæ pulchritudinis: uirtutisq; donauit. Cū aūt cuiusdā idicio cōperisset Cephalū cū quadā nympha noīe aura cōgredi solitū: clā eum in syluas secuta ab inscio marito eo telo qđ ab ipa dono acceperat fuit iterfecta. Magnæ Orithyæ: p̄claræ: ut q̄ sua pulchritudie a borea uēto rapta fuisse fingatur.

Cōferre: cōparare. Dignior ipsa rapi. antepōit Cephalus p̄cin Orithyiæ: quāuis ob pulchritudinē orithyia: a borea uēto rapta fuisse feratur.

Cephalus in aliam figurā. Ipsa Procris: sentit. n. Cephalus p̄crin fuisse orithyia elegantiorē atq; formosiorē. Pater hāc mihi iūxit Erecbtheus: hāc mihi inqt erechtheus pater uxorē dedit. Erechtheus aūt: ut diximus: Athenarū rex fuit: unde Atheniēses interdū erechthidæ uocātur. Hanc mihi iunxit amor: repetitio ē maxie effectus amantis conueniēs. Nō ita diis uisum est: nō ita diis placuit: ut essem felix. Post sacra iugalia: post nuptias celebratas. Sēper florentis Hymeti. Hymetus mons ē atticæ regiōis: Thymo sēp florens: ubi & mel optimū conficitur: & marmor effoditur. Roseo: pulchro. Spectabilis. digna q̄ spectetur. Mota dea ē: cōmota & indignata. Siste: cōtine. Quod teneat lucis: nā aurora media est inter diē & noctē. Procrin habe. ironice cū quadā indignatiōe legendum: ut illud Virg. Sequere Italiā uentis. Ingrate: mihi in amore nō respōdens: ut qui me a qua amaris nō redamas. Quod si mea p̄uida mens ē: sed si inquit præuideo futura: cupies nunq̄ habuisse Procrin. Mecū retracto: mecū cogito. Memorata deæ: uerba & dicta auroræ. Esse metus cœpit Zelotypus auroræ ita Cephalus est effectus. Facies ætasq; iubebant. formosa inquit facies & iuuenilis ætas procris me inducebant: ut crederem ipsam adulteriū cōmisisse. Mores aūt casti me illud suspicari non permittebant. Criminis exēplū: adulterii. Aurora nāq; unde redibat: exēplo erat: q̄ facile mulieres in adulteriū cadant. Sollicitare: temptare: infestare. In co. intro.

Cōsequitur quodcūq; petit: fortunaq; missum
Nō regit: & reuolat nullo referente cruentum.
Tum uero iuuenis Nereius omnia quærit.
Cur sit: & unde datum: q̄s tāti muneris auctor.
Quæ petit: ille refert. & cætera nota pudore
Qua tulerit mercede silet: tactusq; dolore
Coniugis amissæ lachrymis ita fatur abortis.
Hoc me nate dea (quis posset credere) telū
Flere facit: facietq; diu: si uiuere nobis
Fata diu dederint. hoc me cum coniuge cara
Perdidit. hoc utinā caruissem munere semper.
Procris erat: si forte magis peruenit ad aures
Orithyia tuas: magnæ soror Orithyiæ.
Si faciem moresq; uelis conferre duarum.
Dignior ipsa rapi. pat' hāc mihi iūxit erectheus
Hanc mihi iunxit amor felix dicebar: erāq;:
Nō ita diis uisum est. at nūc quoq; forsitā essē.
Alter agebatur post sacra iugalia mensis.
Cum me cornigeris tendentem retia ceruis
Vertice de summo semper florentis Hymeti
Lutea mane uidet pulsis aurora tenebris:
Inuitumq; rapit. liceat mihi uera referre
Pace deæ: q̄ sit roseo spectabilis ore:
Quod teneat lucis. teneat confinia noctis.
Nectareis q̄ alatur aquis. ego procrin amabā.
Pectore procris erat. p̄cris mihi semper in ore.
Sacra tori: coitusq; nouos: thalamosq; recētes:
Primaq; deserti referebam fœdera lecti.
Mota dea est. & siste tuas ingrate querelas.
Procrin habe dixit. q̄ si mea prouida mens est:
Non habuisse uoles. meq; illi irata remisit.
Dum redeo: mecūq; deæ memorata retracto.
Esse metus cœpit: ne iura iugalia coniunx
Non bene seruasset. facies ætasq; iubebant
Credere adulteriū. p̄hibebāt credere mores.
Sed tū abfuerā. sed & hæc erat: unde redibam:
Criminis exēplū: sed cuncta timemus amātes.
Quærere quod doleā statuo: donisq; pudicā
Sollicitare fidem. fauet huic aurora timori:
Immutatq; meam (uideor sensisse) figuram.
Palladiasq; ineo non cognoscēdus Athenas.
Ingrediorq; domū: culpa domus ipsa carebat:
Castaq; signa dabat: domioq; erat anxia rapto.

Vix aditus p mille dolos ad erechthida factus
Vt uidi:obstupui:meditataq; pene reliqui
Temptamēta fide:male me : quin uera faterer.
Continui:male quin ut oportuit:oscula ferrem
Tristis erat sed nulla tamen formosior illa
Esse potest tristi:desiderioq; calebat
Coniugis arrepti:tu collige qualis in illa
Phoce decor fuerit : quā sic dolor ipse decebat
Quid referā:quotiēs tēptamīa nostra pudici
Repulerint mores? quotiens ego dixerit uni
Seruor ubicūq; est:uni mea gaudia seruo.
Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret?non sū cōtētus:& in mea pugno
Vulnera:dum cēsus dare me pmitto:loquēdo
Muneraq; augendo:tandem dubitare coegi.
Exclamo mala:pectora detego:tectus adulter.
Verus eram coniunx:me perfida teste teneris
Illa mihi:tacito tantummodo uicta pudore
Insidiosa malo cum coniuge limina fugit.
Offensaq; mei genus omne perosa uirorum
Montibus errabat studiis operata Dianæ.
Tum mihi deserto uiolentior ignis ad ossa
Peruenit.orabam ueniam.& peccasse fatebar.
Et potuisse datis simili succumbere culpæ
Me quoq; muneribus.si munera tanta darent.
Hæc mihi confesso læsum prius ulta pudorē
Redditur.& dulces concorditer exigit annos
Dat mihi prætetea.tanq̄ si parua dedisset
Dona:canem munus:quē cū sua traderet illi
Cynthia:currendo superabit dixerat omnes.
Dat simul & iaculū:manibus q; cernis habere.
Muneris alterius quæ sit fortuna requiris.
Accipe mirandum.nouitate mouebere facti.
Carmina Naiades non intellecta priorum
Soluunt ingeniis.& præcipitata iacebat
Immemor ambagum uates obscura suarum
Scilicet alma Themis.nec talia liquit inulta.
Protinus Aoniis immissa est bellua Thebis.
Cessit & exitio multis.pecorumque suoque
Ruricolæ pauere feram.uicina iuuentus
Venimus.& latos indagine cinximus agros.
Illa leui uelox superabat rætia saltu.
Summaq; transibat positarum lina plagarum.

Fide.fidei antiquorū more:ut Virg. Libra die somniq; pares ubi fecerit horas. Male cōtinui. uix me continui : ut non faterer me Cephalum esse. Quin.ut non.iterdum cur non significat Vt oportuit.ut honestum & conueniens fuit. Calebat.ardebat.anxia erat. Desiderio.absētia. Coniugis arrepti.mariti quem putabat aurora fuisse raptum. Tu collige.conclude ratiocinare id quod græci συλλο γίζειν dicunt.

Vni soli Cephalo. Cui sano sapienti. In mea uulnera.in meos dolores. Cēsus.amplas diuitias. Mala.o mala mulier. Tectus.Simulatus. Perfida.proprie.nam perfidi qui fidem uiolant dicuntur. Insidiosa limina. in quibus sibi structæ insidiæ fuerant. Offensaq; mei. q me offendisset.offensa enim actiue.offensio passiue accipi solet. Perosa.odio habens. Operata.occupata.dedita. Violentior ignis. amor uehementior. Redditur mihi:ad me redit.

Sua cynthia.sua diana. Muneris alterius. canis Procri uxore donati. Si autem coniunctio est subaudienda:ut intelligatur.si requiris. Exponit autem mutationē & feræ Themidis indignatione in thebanum agrum immissæ & canis nomine Lælapis in saxa. Nam thebani cū uidissent Naiadas:ac nymphas:futura prædicere Themidis deæ obscura dantis responsa templum deiecerunt. Illa uero indignata feram immisit quæ & pecora & agrestes uexaret.ad eam opprimendā cum alia græciæ iuuentute conuenit etiam Cephalus cum Lælapa cane : qui cum in feram ineuitabile iaculum foret coniecturus: utrunq; aspexit in saxa commutatum. Accipe mirandū audi rem admiratione dignam. Naiades.nymphæ. Carmina.uaticinia.prædictiones. Soluunt.exponunt. Præcipitata.deiecta.contempta. Ambagum.dictorum ambigorum. Alma themis:sancta.nam themis:ut Pompeius ait: dea fuit : que hominibus precipiebat id petere quod honestum & fas esset. Vnde & p eo quod nos fas dicimus.θεμισ frequenter ponitur a græcis. Inulta impunita. Aoniis thebis.bœotiis Aonia eni ps est Bœotiæ.scite uero Epitheto distixit. Nam thebæ multaȩ urbiū nomē est:ut diximus. Cessit & exitio multis .pniciosa multis fuit. Pecorūq; suoq;.agricolæ iquit illā ferā & sua & pecorū morte pauerunt.multos eni ex illis deuorauit fera. Indagine.multitudie hominū inquirentum Sic Vergi. Saltusq; indagine cingunt. Indagare autē:unde indaginē declinamus est diligenter inquirere. Summa lina.summos funes.metonymia est.ex lino enim funes conficiuntur. Positarum plagarum.tentorum retium.

Fera & canis in saxa

Copula:uinculum quo canes colligātur. Et cœtum: canum multitudinem. Non segnior alite.uelox ut auis. Ludit.deludit:decipit. Lælapa a uelocitate & impetu nomen hoc inditum fuit cani. λαιλαψ enim turbo dicitur qui unius est maxime impetuosus. Pugnat exuere: conatur detrahere. Morantia·remorantia·retinētia.

Tendit:contendit:conatur. Vix bene missus erat:quanta fuerit uelocitate canis ille: aperte declarat.Cephalus: quem uix dimissum non poterat uidere. Missus;dimissus. Vestigia pedū: signa pedum. Habebat.tenebat. Exutæ glandes:expulsæ glādes plumbeæ. Contorto uerbere:contorta funda.. Calamus:sagitta ex calamo confecta. Gortyniaco ab arcu.Cretensi.Nā gortyn quæ & cortys dicitur: urbs est Cretæ:a Gorty Heroe dicta. Hæc & larissa & Crēnia fuit appellata. Apex.uertex. Tollor in hunc:in illū uerticem ascendo. Modo:interdum. Deprendi: comprehendi. Modo se subducere: interdum se subtrahere. Callida:astuta. Limite recto: itinere. In spatium:rectum subaudiatur. Quo.i quo cursu. In gyrum:in orbem. Hosti.cani lælapi. Imminet:istat. Varios morsus:inanes: qa feram comprehendere non poterat. Ad iaculi uertebat opem:uolebam īquit mittere iaculum.

Quod dextera librat· gestum exprimit iaculū emittere uolentis. Amentis indere: imponere: amenta autem sunt lora · quibus iacula facilius longiusq; emittuntur. Lumina deflexi: oculos remoui a cause & fera. Eodem: ad eundem locum. Mirum:res miranda: est autem ieriectio affectui seruiens: Affuit. auxilio fuit. Hactenus: locutus est Cephalus subaudiatur. Iuuat o meminisse beati temporis Aeacide. Sententia est catholica & generalis. Rite fœlix:perfecte fœlix. Amor socialis. ab effectu qđ socios reddat.

Thalamos Iouis: nuptias Iouis. Venus ipsa: quæ ē pulchritudinis dea & uenustatis. Aequales flāmæ: par amor. Sole fere radiis: matutino inquit tempore in syluas ad uenandum ire solebam.Est enim matutini temporis periphrasis.

Cacumina:montium summitates. Iuueniliter:iuuenum more. Naribus acres.odori. Lina nodosa retia. Aura lenis: suauis iocunda. Est autem pulchra anadiplosis cum repetitione: qua significat Cephalus auram illam sibi gratissimam fuisse.

Copula detrahitᵣ canibus:quos illa frequētes
Effudit:& cœtum non segnior alite ludit.
Poscot & ipse meum cōsensu Lælapa magno.
(Muneris hoc nomē)iā dudū uincula pugnat
Exuere ipse sibi:colloq; morantia tendit.
Vix bene missus erat:nec iā poteramus ubi eēt
Scire.pedum calidus uestigia puluis habebat.
Ipse oculis ereptus erat.non ocior illo
Hasta.nec exute contorto uerbere glandes:
Nec gortyniaco calamus leuis exit ab arcu.
Collis apex medij subiectis imminet aruis.
Tollor in hūc: capioq; noui spectacula cursus.
Q uo modo deprēdi: mō se subducere ab ipso
Vulnere uisa fera est:nec limite callida recto
In spatiumq; fugit:sed decipit ora sequentis:
Et redit in gyrum:ne sit suus impetus hosti.
Imminet hic:sequiturq; parem:similisq; tenenti
Nō tenet.& uanos exercet in aere morsus.
Ad iaculi uertebat opem: quod dextera librat
Dum mea.dum digitos amentis indere tēpto
Lumina deflexi: reuocataq; rursus eodē
Rettulerā.& medio(mirꝫ)duo marmora cāpo
Aspicio.fugete hoc:illud latrare putares.
Scilicet inuictos ambos certamine cursus
Esse deus uoluit:si quis deus affuit illis.
Hactenus & tacuit. iaculo q̄ crimen in ipso ē:
Phocus ait.iaculi sic crimina reddidit ille.
Gaudia principium nostri sunt phoce doloris:
Illa prius referam. iuuat o meminisse beati
Temporis Aeacide:quo primos rite per annos
Coniuge eram fœlix. fœlix erat illa marito.
Mutua cura duos:& amor socialis habebat.
Nec Iouis illa meo thalamos præferret amori:
Nec me quæ caperet:nō si Venus ipsa ueniret:
Vlla erat.æquales urebant pectora flammæ.
Sole fere radijs feriente cacumina primis
Venatum in syluas iuueniliter ire solebam.
Nec mecū famuli:nec equi:nec naribus acres
Ire canes:nec lina sequi nodosa solebant.
Tutus eram iaculo.sed cum satiata ferinæ
Dextera cædis erat:repetebā frigus & umbras:
Et quæ de gelidis exibat uallibus auram.
Aura petebatur medio mihi lænis in æstu.

Auram expectabam:requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) uenias cantare solebam
Meq; iuues:intresq; sinus gratissima nostros.
Vtq; facis releuare uelis:qbus urimur:æstus
Forsitan addiderã (sic me mea fata trahebant)
Blanditias plures:& tu mihi magna uoluptas:
Dicere sum solitus:tu me reficisq; fouesq;.
Tu facis ut siluas:ut amem loca sola:meoq;
Spiritus iste tuus semper capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis:nomenq; auræ tam sæpe uocatũ
Esse putat niphæ:nymphã mihi credit amari.
Criminis extemplo ficti temerarius index
Procrin adit:linguaq; refert audita susurra.
Credula res amor est:subito collapsa dolore.
Vt mihi narratur:cecidit:longoq; refecta
Tempore se miseram:se fati dixit iniqui.
Deq; fide questa est:& crimine concita uano:
Q̃d nihil ẽ:metuit:metuit sine corpore nomẽ
Et dolet infœlix ueluti de pellice uera.
Sæpe tamẽ dubitat:metuitq; miserrima falli:
Indicioq; fidem negat:& nisi uiderit ipsa:
Damnatura sui non est delicta mariti.
Postera depulerant auroræ lumina noctem.
Egredior:siluasq; peto:uictorq; per herbas.
Aura ueni dixi:nostroq; medere labori.
Et subito gemitus inter mea uerba uidebar
Nescio quos audisse:ueni tamẽ optima dicẽs.
Fronde leuem rursus strepitũ faciente caduca
Sum ratus esse feram:telumq; uolatile misi.
Procris erat:medioq; tenẽs in pectore uulnus
Hei mihi conclamat:uox est ubi cognita fidæ
Coniugis:ad uocem præceps amensq; cucurri.
Semianimẽ & sparsas fœdantẽ sanguie uestes
Et sua (me miserum) de uulnere dona trahẽtẽ
Inuenio:corpusq; meo mihi carius ulnis
Mollibus attollo:scissaq; a pectore ueste
Vulnera sæua ligo:conorq; inhibere cruorem
Neu me morte sua sceleratum deserat:oro.
Viribus illa carens:& iam moribunda coegit
Hæc se pauca loqui:per nostri fœdera lecti:
Perq; deos supplex oro superosq; meosq;:
Per si quid merui de te bene:perq; manẽtem

Releuare æstus.leues facere solis feruores.
Et tu mihi magna uoluptas, hæ sunt blanditiæ quibus utebatur Cephalus ad Auroram.
Loca sola.deserta. Vocibus ambiguis, uerbis dubiis:quæ tum ad auram: tum ad amicam poterant referri. Extemplo.subito. Criminis ficti.falsi. Temerarius.inconsideratus. Index delator.nam idices proprie criminum dicuntur delatores. Lingua refert.narrat:exponit. Susurra.murmura & uoces:qbus auram uocabat. Indices
Credula res amor est.causa est cur Procris subito collapsa ceciderit. Amantes nanq; facile omnia credunt. Creduli autem dicuntur qui facile credunt. Fati iniqui.infœlicis. Concita.commota. Sine corpore. Aura nanq; corpore caret.
Metuit falli.timet ne decipiatur ab indice.
Indicioq; fidem negat.fidem inquit delatori & indici non adhibet. Siluasq; peto, in siluas uado. Victor.uoti compos,multas nanq; confecerat feras. Medere.succurre. Fronde caduca.quæ ab arbore ceciderat. Telum uolatile. iaculum uelox. Semianimem.semimortuam.
Me miserum.iterpositio affectui & dolori seruiens. Flens enim hæc narrabat Cephalus.
Sua dona.iaculum:quod mihi dono dederat
Inhibere. cohibere. Iam moribunda. iam moriens. Coegit hæc se pauca loqui, hoc est. uim sibi fecit:ut hæc pauca loqueretur. Significat autem Cephalus illam sic uiribus fuisse defectam:ut sine maxima difficultate loqui non posset. Meosq;.inferos deos intelligit Procris: qui

morientum dii esse perhibentur. Incũbere nostris thalamis. Nostros thalamos occupare. Auram aũt nympham esse putabat Procris. Sensi.cognoui. Labitur:moritur. Exhalat:expirat. Secura: pellicis cura liberata. Iam enim ex Cephalo cognouerat Auram nõ esse nympham:ut ipsa putabat:sed leuem uentorũ flatum. Vultu meliore lætiore. Flentibus:phoco & filiis pallantis. Duplici:cum prole:cum duobus filiis Telamone.& Peleo: q militum delectũ habuerant. Nouoq; milite:cum nouis militibus,Est enim sinegdoche: non solum poetis: sed hystoricis quoq; familiaris.

Procris mors

Nũc quoq; cũ pereo: cãm mihi mortis amorẽ:
Ne thalamis Auram patiare incũbere nostris:
Dixit:& errorem tum deniq; nominis esse
Et sensi:& docui.sed quid docuisse iuuabat?
Labitur:& paruæ fugiunt cum sanguine uires.
Dũq; aliqd spectare potest:me spectat:& in me
Infœlicem animam:nostroq; exhalat in ore.
Sed uultu meliore mori secura uidetur.
Flẽtibꝫ hæc lachrymãs herос mẽorabat:& ecce
Aeacus ingreditur duplici cum prole:nouoq;
Milite.quẽ Cephalus cũ fortibus accipit armis

Publij Ouididij Nasonis metamorphoseos. Liber octauus.

Am nitidum retegente diẽ noctisq; fugante
Tempora lucifero cadit eurus:& humida surgunt
Nubila:dant placidi cursum redeuntibus austri
Aeacides Cephaloq;:quibus fœliciter acti
Ante expectatum portus tenuere petitos:
Interea Minos Lelegeia littora uastat:
Prætemptatq; sui uires mauortis in urbe
Alcathoe:quã nisus habet:cui splẽdidus ostro
Inter honoratos medio de uertice canos
Crinis inhærebat magni fiducia regni.
Sexta resurgebant orientis cornua lunæ.
Et pendebat adhuc belli fortuna:diuq;
Inter utrũq; uolat dubiis uictoria pennis.
Regia turris erat uocalibus addita muris:
In quibus auratam proles Latonia fertur
Deposuisse lyram.saxo sonus eius inhæsit.

Raphaelis Regii in octauũ metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Am nitidum retegente diẽ. Reditum Cephali cũ auxiliis ab Aeaco acceptis poeta describens concinne octauũ cũ septimo libro cõnectit. Regẽte aũt fere legitur:sed corrupte:ut mihi quidem uidetur: Nã retegente ut legatur: & sensus exposcit:& metri rõ & celeritas:qua Cephalum cũ militibus ab Aeaco traditis Athenas reduxisse poeta ostendit. Solent enĩ poetæ rerũ naturæ: quas describũt: ita cõpositionẽ accõmodare : ut si qd celeriter factũ uelint:pedibus utãtur plures syllabas breues habentibus: & contra. Retegente igitur legatur:ut itelligamus apiente:ostendẽte.Nã retegere ẽ ostẽdere atq; apire:ut diximus. Noctisq; fugãte:alterũ ab altero pendet. Cũ enim retegitur dies:nox fugat:& cõtra.Lucifer aũt stella ẽ ueneris quq; errantiũ infima terræq; pxima: ut scribit Cicero in lib.de natura deorũ: quæ φωσ φοροσ græce uocatur. Cadit eurus:flare desinit. Placidi austri: lenes nõ uehemẽtes auster aũt uẽtus est nubilosus. Cursũ:celerẽ nauigationẽ. Ante expectatũ:anteq̃ expectarẽtur. Portus petitos.Atheniẽses portus:quo puenire cupiebãt. Interea Miõs: cũ Megara Minos oppugnaret: Scylla Nisi regis filia Minois ipsius amore capta: ei patriã prodere decreuit.Patri igitur dormiẽti purpureũ capillũ in,quo patriæ salus cõtinebatur:recidit:quẽ cũ ad Minoẽ ptulisset: cõuiciis repulsa atq; cõtẽpta in auẽ Cirin fuit cõuersa:cũ iam pater Nisus i haliyetũ auẽ fuisse cõmutatus. Lelegeia littora Megarẽsia a Lelege Neptuni filio:ut diximus:cõdita a quo Megarẽses Leleges fuerũt appellati: q primũ insulares fuerũt: deinde incontinentẽ migrarunt.Caresq; appellati fuerũt:ut Herodotus narrat. Sui mauortis.sui belli. Alcathoe.urbs est q̃ eadẽ esse cũ Megaris uidetur:ab Alcathoo Pelopis filio q Megareo i regno successit cognoiata. Altera quoq; ex Megarẽsiũ arcibus Alcathoe uocatur:ut pote ab alcathoo ædificata: cuius cũ iaceret fundamẽta: diis q uestibulares dicũtur.Primus oĩum sacrificasse fertur. Quã nisus habet: possidet.Nisus.n. ex quattuor Pandiõis Athenarũ regis filiis unus fuit:cui. ut Strabo narrat:i regni diuisiõe a pãdione facta Megara optigerũt. Nisus ẽt megarẽsiũ ẽ mons:a Niso rege ibi sepulto cognoiatus. Ostro:purpura. Magni fiducia regni:q̃diu.n.crinẽ illũ hẽret:puari nõ poterat regno. Sexta resurgebãt:sexto mẽse post cœptam obsidionẽ Megara pdita fuisse ait. Pendebat: suspẽsa erat. Inter utrũq;.Minoẽ & Nisum. Dubiis pẽnis:dubio euentu icertus nãq; sẽp ẽ belli euentus.alatã aũt uictoriã fingit poeta: Regia turris erat:turri describit:cuius muri tũc uocales fuerũt effecti:cũ ibi Apollo opam ad murũ ædificãdũ Alcathoo pstitutus auratã deposuit lyrã.Nã lyræ sonus i parietes trãsiuit.Si qs nãq; calculo feriat:haud aliter isonat:ut Pausa. scri. q̃ Cythara pulsata. Vocalibus:resonãtibus:uocẽ reddẽtibus. Proles: Latonia: apollo. Petere:pcutere.

Scylla

Nisus i aues

Muri uocales

Sæpe illuc solita est ascendere filia Nisi:
Et petere exiguo resonantia saxa lapillo:
Tunc cum pax esset:bello quoq; sæpe solebat
Spectare ex illa rigidi certamina martis.
Iamq; mora belli ꝓcerū quoq; nomina norat:
Armaq;:equosq;:habitusq;:cidōeasq; pharetras
Nouerat ante alios faciem ducis Europæi:
Plus etiam q̃ nosse sat ē.hac iudice Minos
Seu caput abdiderat cristata casside pennis:
In galea formosus erat:seu sumpserat ære
Fulgentē clypeum:clypeū sumpsisse decebat
Torserat adductis hastilia lenta lacertis:
Laudabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
Impositis calamis patulos sinuauerat arcus:
Sic phœbum sumptis iurabat stare sagittis.
Cum uero faciem dempto nudauerat ære:
Purpureusq; albi stratis insignia pictis
Terga p̃mebat equi:spumantiaq; ora regebat.
Vix sua:uix sanæ uirgo Niseia compos
Mētis erat.fœlix iaculum:quod tangeret ille.
Quæq; manu premeret fœlicia fræna uocabat
Impetus est illi:liceat modo ferre per agmen
Virgineos hostile gradus.est impetus illi
Turribus e summis in Gnostia mittere corpus
Castra:uel æratas hosti recludere portas.
Vel si quid Minos aliud uelit.utq; sedebat
Candida Dictæi spectans tentoria regis:
Læter ait:doleamne geri lachrymabile bellū?
In dubio ē. doleo q Minos hostis amanti est?
Sed nisi bella forēt: nunq̃ mihi cognitus esset.
Me tamē accepta poterat deponere bellum
Obside.me comitē:me pacis pignus haberet.
Si quæ te pepit talis pulcherrime regum:
Qualis es ipse fuit:merito deus arsit in illa.
O ego ter fœlix:si pēnis lapsa per auras
Gnossiaci possem castris insistere regis:
Fassaq; me flammasq; meas:qua dote rogarē
Vellet emi.tantum patrias ne posceret arces.
Nam pereant potius sperata cubilia:q̃ sim
Proditione potēs.q̃uis sæpe utile uinci
Victoris placidi fecit clæmētia multis.
Iusta gerit certe pro nato bella perēpto:
Et causaq; ualet:causamq; tuentibus armis:

Mora belli:diuturnitate belli. Procerū: ducū.

Cydoneas:cretenses. Cydonia enim urbs est cretæ quæ prius Apollonia fuit uocata:a cydone Apollinis & acalidis filiæ Minois cognominata.

Ducis Europei. Minois Iouis & Europæ filii. Nam ex Europa Iupiter tres liberos suscepit: ut scribit Dio.Minoem Rhadamanthum: Sarpedonem. Plus etiam q̃ nosse sat ē.nam eum ēt amabat. Abdiderat: occultauerat:texerat. Cristata casside:galea cristis ornata:est enim nomē participio simile. Torserat:iaculatus fuerat:nā torquere est cum impetu iacere:unde etiam tormēta dicta sunt instrumenta bellica:quibus lapides iaciuntur. Abductis lacertis: retroductis:morē autem exprimit iaculantium qui brachia reducere solent. Sinuauerat:curuauerat:contraxerat.

Dempto ære:deposita galea. Purpureus:purpuratus. Stratis pictis:ephippii uariorū. Terga præmebat equi:equitabat:eleganter autē uirginis amore captæ mores uerbaq; effingit poeta. Vix sua: hoc est uix in sua erat potestate.

Liceat modo:possit. Gnossia castra: cretensia.Gnossus enim urbs est Cretæ. Recludere: aperire. Æratas portas:ære & ferro munitas & tectas. Dictæi regis.Cretensis Nā Dicte mons est Cretæ:Vnde dictæus declinatur. Læter ait doleamne.cogitationes Scyllæ Minois amore captæ tam aperte a poeta describuntur: ut nullam fere exigant narrationem. In dubio est mihi subauditur.Dubitat enim Scylla:utrum potius letari bello aduersus patrem sumpto : an dolere debeat. Sed nisi bella forent colligit sibi potius lætandum esse bello:q̃ dolendum Scylla:nisi enī bellum fuisset:nunq̃ minoem cognouisset. Me obside accepta Obsides dicuntur qui in fœderibus imperio alterius ea conditione traduntur:ut si dator obsidis a fide recedat ; recipientis fit ius ī corpus & uitam illius qui obses traditus est. Si quæ te peperit.Europa. Merito deus arsit in illa:hoc est merito Iupiter illam amauit. Ter fœlix: perfecte beata. Ternarius enim numerus est perfectus. Qua dote:quo precio. Fassaq; me. Ordo est & sensus. Et si Minos uellet a me emi: & haberi: & optineri ea dote qua ego cōfessa me filiam esse Nisi regis & amores meos: rogarem ipsum mihi dari. Se autem omnia minoi traditu tam scylla ait:præterq̃ patris regnum. Tantum patrias ne posceret arces. Tantum inquit rogarem ne patris regnum dotem postularet. De proditione autem iam incipit cogitare Scylla. Sperata cubilia:sperati concubitus:qui in lectis & cubilibus fiunt. Quāuis sæpe utile uinci: labascit scylla: ac de prodendo hostibus patre ratiocinatur. Pro nato: pro filio Androgeo. Et causaq; ualet : iustiorem causam fouet.

Gnossus

Referet.aperiat. Immitem hastam: hypallage est:nam imitis intelligitur. Cœpta placent: consilia subaudiantur. Stat sententia:placet:firmaq; ac constans est sententia. Dotalem patriam in dotem patriam Minoi prodere:ut me accipiat:secū q; auehat. Aditus:portarum ingressus. Custodia:custodum turba. Claustra portarum:claues portarum urbis. Mea uota: meā cupiditatem. Moratur: remoratur. Sibi q̄sq; profecto est deus:adeo impia est Scylla & amore cæcatur deos esse neget. Vnumquēq; autem sibi deum esse:ac iccirco nullo deorum opus esse auxilio: cum unusquisq; id a seipso petere possit.

Ignauis precibus:ignauorum:qui sunt pusillanimes. Succensa inflāmata. Tanto cupidine: tā magno amore. Perdere: e medio tollere.

Eccur ulla foret:esse debeat Seipsam aūt rep̄hendit Scylla quod aliqua se audacior inueniatur. Nec in hoc tamē ignibus ullis: ac facili argumētatur Scylla. Heu facinus exclamatio:cū quodā poetæ dolore in Scyllæ īpietatem: quæ sustinuerit patrē illo crine fraudari:in quo regni fatum continebatur. Fatali crine:in quo urbis fata cōtinebantur. Spoliū sceleris:crinē purpureū quo scelerate nimiū patrem spoliarat. Progressa egressa. Meriti: beneficii quo minoem p̄sequebatur. Est aūt parenthesis acclamationem admirationis plenā continens. Pauentē: nouitate rei stupescentem. Suasit amor facinus: in amorem Scylla crimen refert. Scylla. Nisi filia subaudiatur. Receptū est enim: ut genitiui nominibus p̄prus hominum iuncti ad patres maritos ue referantur. Vt apud Virgilium. Hectoris Andromachæ:& hoc loco Scylla Nisi. Illic eni uxor: hic filia intelligitur. Patrium caput: paternam uitā:ab illo nāq; crine fata Nisi pēdebant. Minos porrecta refugit: minos tanta fuisse iusticia apud superos fertur:ut apud inferos iudex fuerit constitutus. Pulchre igitur decoreq; seruat poeta quo ubiq; minoem iustum esse ostēdit. Dii te submoueant:pœnam & suppliciū:quo oli parricidæ afficiebantur: Scyllæ minos imp̄catur. In Corio nāq; insuebantur cum Simia gallo & serpente:ac in mare fluuiumue proiiciebantur: ne aut cælum aspicere: aut in terra aquaue quiescere possent: ut ad legem pompeiam scribūt iurisconsulti. Summoueāt: repellant. Incunabula Iouis: ubi nutritus educatusq; fuit Iupiter.

Incunabula nāq; dicuntur lectuli:in qbus infantes quiescūt. Creten. Crete insula est maxia: altero latere ad austrum: altero ad sep̄tētrionem uersa:inter ortum occasumq; porrigitur:centum olim urbibus clara. Vnde Hecatópolis a græcis fuit appellata. Virgilius. Creta Iouis magni medio iacet insula ponto:Mons Ideus ubi & gentis cunabula nostræ. Centum urbes habitant magnas uberrima regna. Dicta est autem creta: uel a Crete Iouis & Ideæ nymphæ filio: uel a Crete una hesperidum. Non solum autē Creta sed aliis quoq; nominibus fuit appellata. Nam & Aeria: & Idea: & Chthonia: & Curetis: & macara. hoc est: fœlix perhibetur cognominata.

Vt puto uincemur:qui si manet exitus urbē:
Cur suus hæc illi referet mea mœnia mauors?
Et non noster amor? melius sine cæde:moraq;
Impensaq; sui poterit superare cruoris.
Nam metuo certe: ne quis tua pectora Minos
Vulneret imprudēs(quis eni tā durus:ut in te
Dirigere immitem nō inscius audeat hastam?)
Cœpta placent: & stat sentētia tradere mecum
Dotalem patriam:finemq; imponere bello.
Verum uelle parū est.aditus custodia seruat:
Claustraq; portaꝶ genitor tenet.hunc ego solū
Infœlix timeo: solus mea uota moratur.
Dii facerēt sine patre forē.sibi quisq; profecto
Est deus.ignauis p̄cibus fortuna repugnat.
Altera iam dudum succēsa cupidine tanto
Perdere gauderet:quodcūq; obstaret amori.
Eccur ulla foret me fortior? ire per ignes
Et gladios ausim.nec in hoc tamē ignibus ullis
Aut gladiis opus ē: opus ē mihi crine paterno.
Ille mihi ē auro p̄ciosior:illa beatam
Purpura me:uotiq; mei factura potentem:
Talia dicenti curarum maxima nutrix
Nox interuenit:tenebrisq; audacia creuit.
Prima quies aderat:qua curis fessa diurnis
Pectora sōnus hēt: thalamos taciturna pat̄nos
Intrat:&(heu facinus)fatali nata parētem
Crine suu inspoliat:prædaq; potita nefanda:
Fert secum spoliū sceleris: progressaq; porta
Per medios hostes(meriti fiducia tanta est)
Peruenit ad regē:quē sic affata pauentē est.
Suasit amor facinus.proles ego regia Nisi
Scylla tibi trado patriamq;:meosq; penates.
Præmia nulla peto:nisi te:cape pignus amoris
Purpureum crinē.nec me nunc tradere crinē
Sed patrio tibi crede caput:sceleratàq; dextra
Munera porrexit.Minos porrecta refugit:
Turbatusq; noui respondit imagine facti.
Dii te summoueant o nostri infamia sæcli
Orbe suo:tellusq; tibi pontusq; negetur:
Certe ego non patiar Iouis incunabula Creten

Q ui meus est orbis:tantum cõtingere mõstrũ
Dixit.& ut leges captis iustissimus auctor
Hostibus imposuit:classis retinacula solui
Iussit:& æratas impleri remige puppes.
Scylla freto postq̃ deductas nare carinas:
Nec præstare ducem sceleris sibi præmia uidit:
Cõsumptis præcibus uiolentam transit in irã:
Intendensq; manus passis furibunda capillis:
Q uo fugis exclamat meritorũ auctore relicta
O patriæ prælate meæ? prælate parenti?
Q uo fugis immitis? cuius uictoria nostrum:
Et scelus:& meritũ ẽ?nec te data mũera?nec te
Noster amor mouit?nec q; spes omnis in unũ
Te mea cõgesta est?nã quo deserta reuertar?
In patriam?superata iacet.sed finge manere:
Proditione mea clausa est mihi.patris ad ora
Q uæ tibi donaui?ciues odere merentem.
Fininimi exemplum metuũt.obstruximus orbẽ
Terrarum nobis:ut crete sola pateret.
Hãc quoq; si ꝓhibes:& nos ingrate relinquis.
Nõ genitrix Europa tibi est:sed ihospita Syrtis
Armeniæue tigres:austroq; agitata charybdis.
Nec Ioue tu natus:nec mater imagine tauri
Lusa tua est.generis falsa ẽ ea fabula.uerum
Et ferus:& captus nullius amore iuuencæ:
Q ui te progenuit:taurus fuit.exige pœnas
Nise pater.gaudere malis modo ꝓdita nostris
Mœnia.nã fateor merui:& sum digna perire.
Sed tamẽ ex illis aliquis:quos impia læsi:
Me perimat.curq; uicisti?crimine nostro:
Insequens crimẽ?scelus hoc patriæq; patriq;
Officium tibi sit.te uero coniuge digna est:
Q uæ toruum ligno decepit adultera thaurũ.
Discordemq; utero fœtũ tulit.ecquid ad aures
Perueniunt mea dicta tuas?an inania uenti
Verba ferunt:idemq; tuas ingrate carinas?
Iamiam pasiphaen non ẽ mirabile thaurum
Præposuisse tibi.plus tu feritatis habebas.
Me miseram.properare iuuat.diuulsaq; remis
V nda sonat:mecũq; simul mea terra recedit.
Nil agis o frustra meritorum oblite meorum.
Insequar inuitũ.puppimq; amplexa recuruam:
Per fræta longa trahar,uix dixerat.insilit undis:

Qui meus est orbis: tam ampla est Crete insula: ut merito orbis possit appellari. Tantũ monstrum.quæ contra naturam fiunt monstra uocãtur Patrem autem prodi a filia maxime cõtra naturam esse uidetur. Classis retinacula:quæ oræ dicuntur. Passis capillis:sparsis: dissolutis. Et scelus:quia prodidit patrem. Et meritum: quia uictorem effecit Minoem. Congesta collata.

Nam quo deserta reuertar?relegans figura qua & rogat:& sibi ipsa respondet Scylla. Colligit aũt nihil sibi loci esse relictum quo reuerti possit.

Patris ad ora:quæ tibi donaui reuertar ne inquit Scylla in conspectum patris cuius uitam & fortunam tibi dono dedi? Finitimi exemplum metuunt.Vicini inquit timent ne mei exẽplo filiæ suæ parentes prodant. Obstruximus:clausimus.

Exige pœnas.sume pœnas. Officium beneficium. Te uero coniuge digna est Pasiphae Minois uxor thauri amore capta: opera Dædali in lignea uacca inclusa cum eo coire sustinuit:ex quo cõcubitu Minotaurus est natus:qui partim Minoem partim thaurum repræsentabat. Toruum thaurum:terribilẽ aspectu. Ligno: lignea uaccæ forma. Discordem fœtum: differentem partum.Nam uir & thaurus uidebatur minotaurus. Ecquid ad aures: an ne inquit mea uerba audis. Dubitat enim Scylla an uerba sua ad aures Minois perueniant. Ecquid autem particula est interrogatiua affectui & indignationi seruiens. Iam iam pasiphaen anadiplosis & conduplicatio indignanti maxime conueniens: Properare iuuat:me inquit delectat festinare: in uolucrem nãq; conuertebatur. Diuulsa.discussa: percussa. Mea terra recedit: recedere uidetur nauibus abeũtibus: hoc autem ex opinione uulgari ẽ dictũ. Insilit undis:In undas salit & aq̃s.

Comes inuidiosa: in Minoem maximam concitans inuidiam. Halyætus: species est aquilæ: clarissima oculorum acie: ut Pli. scribit: librans ex a to sese: uisoq; in mari pisce præceps in eum ruens: & discussis pectore aqs rapiens. Ciris. απο Του κείρειν. hoc est a tondendo fuit appellata. Quæ aut̃ de Niso & Scylla & urbis captiuitate a poeta memorantur: Megarenses: ut Pausanias scribit: uera fuisse negant. Nolunt enim us assentiri qui urbem suam Niso regnante captam fuisse aiunt. Sed Megareum Nisi generū in regnū successisse: & deinceps Alcathoū Megarei filium asserunt. Videtur quidē Alcathous eo tēpore ex Elide uenisse inqt quo Nisus mortuus est: Megarensium rebus afflictis cuius rei argumentum est: quod statim murum ædificauit: quod uetus iam dirutus esset a Cretensibus. Vota Ioui minos descripturus poeta quēadmodum Ariadnæ corona insidus fuit conuersa: breuiter cōmemorat ea quæ de Minotauri cæde ferūtur. Minos. n. uictor hoc tributo Athenienses pressit: ut nono quoq; anno quattuordecim nobiliū liberi: hoc ē septē pueri: ac totidē uirgines sorte ducti mitterētur in Cretam Minotauro obiiciēdi. Theseus igitur Aegei regis filius: cum sors ad eum peruenisset: in cretā missus Ariadnæ Minois. Regis filiæ amore illius captæ auxilio seruatus ē. Nam quomodo & minotaurū interficeret monstrauit: & filo ad ianuā fixo e labyrintho a dædalo extructo: quomodo egrederetur ostēdit. Quare occiso minotauro ariadnē una cū Phædra sorore abducēs in Diā insulā primū enauigauit: ubi ab ingrato Ariadna relicta: cū se desertā quereretur: opēq; deorū inuocaret: Libero patri ita placuit: ut & eā sibi despōsarit. & ut æterna illius amoris uestigia essent: eius coronā in cælū miserit: cuius gēmæ in stellas conuersæ sidus coronæ simillimum effecerunt. Taurorū centū: hecatōben significat: quod erat centum boum sacrificium. Curetida terrā cretensem: nam Curetes antiquissimi Cretæ populi fuerunt: Vnde curetis creta fuit cognominata. Opprobriū dedecus: minotaurus: nam pasiphae Cretes & solis filia: ac Minois uxor Veneris impulsu in thauri amorē incidit: cui cū Dædali opa se supposuisset: Minotaurū pepit: qui partim Minoi: ptim thauro similis erat: qua ex re facile pasiphaes matris adulteriū fuit dephensum. Vt aūt scribit Diodorus: ferunt Minoem singulis quibusq; annis solitū fuisse thaurū: oium speciosissimū Neptuno sacrificare. Cū aūt ei foret thaurus forma pstantissimus: aliū multo inferiorē sacrificauit: qre iratus Minoi Neptunus pasiphae uxori illius thauri amorem iniecit: Cæcis: occultis.

Ariadnæ corona insidus

Vnde Ciris

Dædalus ingenio. Dædalus: ut narrat Diodorus: genere Athenīēsis: ex iis unus q Erechthidæ uocantur: adeo pclarus fuit Architectus: ut & opera quædā miranda effecerit: & statuas q̄ aspicere ambulareq; & spirare uidebantur effinxerit: adeo nāq; cōpositio membrorū apta erat: & suis partibus pfecta: ut oēs in admirationē alliceret.

Ponit: extruit: ædificat. Notas: signa quibus loca facile discernūtur. Mæandros: fluuius ē phrygiæ: cui: qa sæpenumero in se redire uidetur: similem ait labyrinthū fuisse. Ad mare uersus apertum: interdum inquit ad fontem uersus redire: interdum ad mare spatiosum uersus fluere uidetur Meandrus. Versus autem quāuis participium plerisq; uideatur: hoc loco præpositio est: quæ eleganter cum ad: & in præpositionibus connectitur: ut ad forum uersus mihi ire in animo est. Actæo sanguine: Atheniensi. Tertia sors: sorte enim ducebantur: qui mittendi erant. Tunc autem Theseus fuit eductus. Annis nouenis: post nouem annos. Vtq; ope uirginea: posteaq̄ inquit auxilio uirginis Ariadnes e labyrintho Theseus est egressus: nauem conscendit. Nullis iterata priorum: ad quam nemo priorum unquam redire potuit. Rapta Minoide: Ariadna Minois filia abducta. Diam: insula est Dia una ex cycladibus: haud lōge distans a creta Ariadnæ &

Consequiturq; rates faciente cupidine uires
Cnosiacæq; hæret comes inuidiosa carinæ.
Q uā pater ut uidit (nā iam pēdebat in auras
Et modo factus auis fuluis halyætus in alis)
Ibat ut hærentem rostro laceraret adunco.
Illa metu puppim dimisit: & aura cadentem
Sustinuisse leuis: ne tangeret æquora: uisa est
Pluma fuit. plumis in auem mutata uocatur
Ciris: & a tonso est: hoc nomen adepta capillo.
Vota Ioui Minos thaurorū sanguine centum
Soluit: ut egressus ratibus Curetida terram
Contigit: & spoliis decorata est regia fixis.
Creuerat opprobriū generis: fœdūq; patebat
Matris adulterium mōstri nouitate biformis.
Destiat hūc Minos thalami remouere pudorē
Multiplicíq; domo cæcis includere tectis.
Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
Ponit opus: turbatq; notas. & limina flexu
Ducit in errorem uariarum ambage uiatum.
Nec secus ac liqdis phrigius meādros i undis
Ludit: & ambiguo lapsu refluitq; fluitq;:
Occurrensq; sibi uenturas aspicit undas:
Et nunc ad fontes: nūc ad mare uersus apertū
Incertas exercet aquas: ita Dædalus implet
Innumeras errore uias: uixq; ipse reuerti
Ad limen potuit: tanta est fallacia tecti.
Q uo postq̄ geminam thauri iuuenisq; figurā
Clausit: & Actæo bis pastū sanguine monstrū
Tertia sors annis domuit repetita nouenis.
Vtq; ope uirginea nullis iterata priorum
Ianua difficilis filo est inuenta relicto:
Protinus Aegides rapta Minoide Diam

Bacchi amoribus clarissima:quā & Naxon:& strongylen:& Diouysiada a uineaȝ fertilitate: & siciliā minorē & Callipolim appellatā fuisse: Plī.scribit. Multæ quoq; urbes Diæ fuerunt uocitatæ. Est enim Dia urbs Thessaliæ: ab Acaco ædificata.est Thraciæ altera iuxta Athon montē.tertia est euboeæ.quarta est insula cum urbe pelopōneso adiacens. qnta est Lusitaniæ. sexta Italiæ iuxta alpes. septima Scythiæ. octaua cariæ. nona Bithyniæ iuxta pontū. Diā uersus:siue ad ꝓpositiones siue potius utræq; subintelligantur. Destituit:dereliquit. Sumptam de fronte coronam:illa corona dicitur a Vulcano facta ex auro & indicis gēmis:p quas Theseus existimatur de tenebris Labyrinthi ad lucem uenisse: quod aurū & gēmæ in obscuro fulgorem luminis efficiebat. Hanc aūt coronam ut ait Hyginus:quo tempore Bacchus ad Minoa uenit:Ariadnæ muneri dedit qua delectata stupri conditionem non recusauit.Sed aliæ quoq; sunt priscorum de hac corona opiniones. In nitidos ignes: in stellas splendentes. Specie coronæ: figura:nam illud sidus quod est inter εγγονασι & Ophiuchon ob similitudinem corona uocatur. Qui medius nixi genu:coronæ sidus medium esse ait & eius qui εγγονασι a grecis uocatur hoc est in genibus: & eius qui uocatur ophiuchos.idest anguē tenēs.

Nixi q; genu de hoc uariæ sunt antiquorū opiniones nam Eratosthenes illum Herculē esse ait paratum ad decertandum: sinistra manu pellem leonis dextra clauam tenētem. Conatur nāq; interficere draconem hesperidū custodem: q nunq̄ oculos opruisse somno coactus existimatur quo magis custos esse demonstratur. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus inter astra cōstituit: habet enim draco caput ērectum. Hercules autē dextro genu nixus: sinistro pede prolato capitis eius dexteram partem opprimere conatur dextera manu sublata ut feriens:sinistra uero proiecta cum pelle leonis:ut is q̄ maxime dimicans appareat Qui plura de hoc uidere cupit Hyginum legat:uarias opiniones referentem. Anguemq; tenentis. Ophiuchi est interpretatio qui anguitenens a nostris uocatur: tenens manibus anguē medium corpus eius implicantē. hunc alii phorbanta Triopæ filiū alii Aesculapiū: alii Glaucū Minois filium qui Aesculapii opera dicitur reuixisse esse aiunt. Anguem uero hac de causa tenere dicitur quod cū Glaucū sanare cogeretur conclusus quodam loco secreto baculum tenēs manu cū quid ageret cogitaret dicitur āguis ad bacillū eius arrepsisse: quē Aesculapius mēte cōmotus interfecit bacillo fugientē sæpius feriēs. Postea fertur alter anguis eodem uenisse ore ferens herbā:& in caput eius iposuisse: quo facto illico fugisse:quare Aesculapiū usum eadē herba glaucū ad uitā reuocasse. Itaq; anguis & in æsculapii tutela & in astris dicitur collocatus: qua cōsuetudine ducti reliqui medici anguibus utūtur.

Dædali uolatus

Dædalus interea Tali pueri Athen ēsis trāsmutationē i perdicē auē poeta narraturus q̄ deuolatu Dædali atq; Icari feritur ꝑmittit Nā Dædalus Atheniensis Eupalmi filius cum Talū sororis filiū optimæ indolis iuuenem p inuidiam:quod & serrā & circinum inuenisset interemisso diceretur:iudicii euentū timēs in cretā aufugit:eius uero opa & phasiphae in lignea uacca inclusa cū tauro coiuit:& Ariadna Thesēū seruauit q̄ cū Minos rescīuisset illum in labyrinthum una cū Icaro filio cōiecit. Dædalus ingenio pollens pēnas ad se uarii generis afferri curauit ex quibus & sibi & filio alas confecit: itaq; aptauit.ut auiū more e Creta euolarint. Ac Dædalus qdē: quo uoluit incolumis peruenit: Icarus uero patris mādatoȝ neglector cū altius q̄ pater euolare gauderet:resolutis calore pēnis i mare cecidit:quod ab eo Icariū ex sententia Ouidii fuit cognominatum.Cum uero dædalus filiū sepeliret forte perdix noua tunc auis ipsum aspiciens merentem ualde est gauisa.Cum enim esset iuuenis ingeniosissimus:iamq; serram circinumq; inuenisset: a Dædalo inuidia moto ex palladis arce deiectus auxilio ipsius palladis in auem fuit commutatus. Loci natalis;patriæ i q̄ natus erat. Vt cliuo creuisse putes:ut possis eas putare icliuo aliquo creuisse. Librauit:suspēdit.

Vela dedit:comitemq; suam crudelis in illo
Littore destituit.desertæ & multa querenti
Amplexus & opem liber tulit:utq; perenni
Sidere clara foret:sumptam de fronte coronam
Immisit cælo.tenues uolat illa per auras:
Dumq; uolant gēmæ: nitidos uertūtur in ignes:
Consistuntq; loco specie remanente coronæ:
Q ui medius nixiq; genu ē anguemq; tenentis.
Dædalus interea Creten: longumq; perosus
Exilium:tactusq; loci natalis amore:
Clausus erat pelago.terras licet inquit & undas
Obstruat:at cælum certe patet. ibimus illac.
Omnia possideat:non possidet aera Minos.
Dixit:& ignotas animum dimittit in artes:
Naturamq; nouat.nā ponit in ordine pennas
A minima cœptas longam breuiore sequente:
Vt cliuo creuisse putes.sic rustica quondam
Fistula disparibus paulatim surgit auenis.
Tunc lino medias:& ceris alligat imas.
Atq; ita compositas paruo curuamine flectit:
Vt ueras imitetur aues.puer Icarus una
Stabat:& ignarus sua se tractare pericla
Ore renitēti modo quas uaga mouerat aura:
Captabat plumas.flauam modo pollice ceram
Mollibat:lusuq; suo mirabile patris
Impediebat opus.postq; manus ultima cœpto
Imposita est:geminas opifex librauit in alas
Ipse suum corpus:motaq; pependit in aura.
Instruit & natum:medioq; ut limite curras
Icare ait moneo:ne si demissior ibis:
Vnda grauet pennas.si celsior: ignis ad urat.

Nec te spectare booten. Icarum admonet Dedalus: ut se sequatur. Neq; enim opus esse ut uolatū suum dirigat ad siderū rōnem. quæ nautæ maxime obseruant. Bootes aūt sidus est q̄ & arctophilax dicitur: q̄ agitare plaustrum uidetur. Vnde & a bobus nomē accepit. Septētriones aūt significat: quos nautæ potissimū respiciūt. Helice uero maior ē ursa: sic dicta ab helice urbe Arcadiæ i qua Calisto nata esse fertur. Dicta est aūt helice. ut Stephanus ait: uel ab Helica Lycaonis filio. uel ab helice Iouis uxore: Selinūtis aūt filia. Strictūq; Orionis ensem. Orion ἀπὸ τοῦ οὐροῦ. hoc est ab urina fuit cognominatus quod ex Iouis & Mercurii urina fingatur natus: ut in quarto fastorū copiose narrat Ouidius. Is uenator tantis uiribus fuit: ut nulli feræ se cessurum iactaret. Quare terra p̄ mota scorpionem maximū emisit qui illum interficere conaretur. Iupiter aūt uiriusq; aium admiratus: & scorpiū sponte & p̄cibus Dianæ Orionē in sidera sustulisse narratur. Referuntur tamē & aliæ de Orione opiniōes ab Hygino. Sidus uero orionis ita figuratur: ut ensē nudum in manu tenere uideatur. Dānosas artes: perniciosas: quod exitu probatum est. Tremula arundine. Hamo ab arundine tremula dependēte. Stiuæq;: stiua manubrium est aratri quo regitur. Virg. stiuaq; innixus aratro. Iunonia Samos. Iunoni dicata: nam ibi Iuno: & nata: & educata: & Ioui uxor tradita dicitur. Est autē insula ī Aegeo Cariæ adiacens: q̄ prius: tum Parthenia: tū Dryusa: tū anemusa: tū melāphylos fuit appellata. Est etiam alia Samos: q̄ & Samothracia dicitur quod thraciæ adiaceat unde Virg. Threiciāq; Samō: q̄ nūc Samothracia fertur. Delos quoq; & paros insulæ sunt Aegei: ut iā sæpius diximus.

Dextera Lebyntos erat. Lebyntos insula ē una ex cycladibus. Calydne quoq; insula est cycladū una mellis ferax. Mollit: molles reddit & liquefacit. Odoratas cæras: odorē emittentes. Cærulea aqua: nigro mari: nam in mare Icarus cecidit. Quæ nomen traxit ab illo. Nam mare Icarium ab Icaro fuit appellatū: ut sentit Ouidius: ut uero alii ab Icaro insula fuit cognominatum.

At pater in felix nec iam pater. Pater qa genuerat: non pater qa filius iam erat mortuus. Deuouit. Detestatus ē. Et tellus a noīe dicta sepulti. Icaros enim isula ab Icaro Dædali filio illic sepulto dicta fuisse uidetur. Hunc miseri tumulo. Tali pueri metamorphosin in auē describere

Talus puer ī perdicem

incipit poeta: nā Talus: ut & Diodo. & Pausanias scribunt: Dædali sororis filius: cum & rotam figuli: & serrā ferreā: & circinū iuenisset a Dædalo iuidia moto fuit īterfectus. Quare Dædalus ab areopagitis dānatus in cretam ad Minoem aufugit. Ponentem tumulo. Tumulantem & sepelientem. Et plausit pēnis & alas cōcussit. Vnica: sola. Vnicus enim secundo caret. Vnus babet secūdum. Longū crimen magnum: nam Dædalus eum de palladis arce deiecisse criminatus est.

Fatorum ignara inscia corū: quæ fato filio suo euenire debebant. Germana soror Dædali.

Bis senis natalibus actis. Exactis duodecim annis. Natus enim erat annos duodecim: Talus cū Dædalo fuit commendatus. Animi ad præcepta capacis. Præceptorum capacis insoluta diceremus oratione.

Inter utrūq; uola. nec te spectare Booten:
Aut Helicen iubeo: strictumq; Orionis ensem.
Me duce carpe uiam. pariter præcepta uolandi
Tradit: & ignotas humeris accōmodat alas.
Inter opus monitusq; genæ maduere seniles:
Et patriæ tremuere manus. dedit oscula nato
Non iterum repetenda suo: pēnisq; leuatus
Ante uolat: comitiq; timet uelut ales ab alto
Quæ teneram prolem produxit in aere nido.
Hortaturq; sequi: damnosasq; erudit artes.
Et mouet ipse suas: & nati respicit alas.
Hos aliquis tremula dū captat arūdine piscis.
Aut pastor baculo: stiuæq; innixus arator
Vidit & obstupuit: qq; æthera carpere possent
Credidit esse deos: & iam Iunonia leua
Parte Samos fuerat: Delosq; parosq; relictæ.
Dextra lebyntos erat: fœcūdaq; melle Calydnē
Cum puer audaci cœpit gaudere uolatu:
Deseruitq; ducem: cæliq; cupidine tactus:
Altius egit iter. rapidi uicinia solis
Mollit odoratas pennarum uincula cæras.
Tepuerant ceræ. nudos quatit ille lacertos.
Remigioq; carens non ullas percipit curas.
Oraq; cærulea patrium clamantia nomen
Excipiuntur aqua: quæ nomen traxit ab illo.
At pater infelix nec iam pater. Icare dixit
Icare dixit ubi es? qua te regione requiram?
Icare dicebat. pennas aspexit in undis.
Deuouitq; suas artes: corpusq; sepulchro
Condidit: & tellus a nomine dicta sepulti.
Hunc miseri tumulo ponentem corpora nati
Garrula ramosa prospexit ab ilice perdix.
Et plausit pennis. testataq; gaudia cantu est:
Vnica tunc uolucris: nec uisa prioribus annis:
Factaq; nuper auis lōgum tibi Dædale crimen.
Namq; huic tradiderat fatorū ignara docendā
Progeniem germana suam natalibus actis
Bis puerum senis animi ad præcepta capacis:

Ille etiam medio spinas. Talum serre fuisse ait inuētorem ad exemplum illius spinæ quæ est in medio pisciū. Et ex uno duo ferrea brachia nodo. Illum circini quoq; inuentorē fuisse ait poeta. At illum: pallas quæ & Minerua dicitur: oium artium inuentrix fuisse perhibetur. Excepit: suscepit: ꝓpriæ aūt excipi cadentia dicuntur. Velauit. cooperuit. Sed uigor ingenii quondam uelocis. Sed uis inquit & acrimonia īgenii Tali pueri i alas & pedes auis transiuit. Perdices. n. acerrimi sunt & uolatus & cursus. Nomen quod & ante remansit. Nā Talus perdix quoq; fuit cognominatus. Præter humū: iuxta terram. Iamq; fatigatum tellus ætnæa: narraturus poeta sororq; Meleagri conuersionem in aues meleagridas a fratre uocatas: uenationē apri Calydonii prius describit. Oeneus enim parthaonis filius rex Calydoniæ cū decimas frugū dus omnibus ꝑterq̄ Dianæ ꝑsoluisset: irā deæ i se concitauit. Maximus nāq; aper ab ea immissus Calydoniæ agros ita uastabat ut oia deserta uiderentur. Quare meleager Oenei patris iussu cōuocatam Græciæ iuuentutem in apri uenationem eduxit: quē cum Atalāta Schœnei filia speciosissima prima uulnerasset sagitta: uisa est meleagro digna: cui ætate formaq; placebat: q̄ capite pelle que in terēpti apri donaretur. Cæterq; Plexippus. Toxeus & agenor Thestii filii fratresq; althææ matris meleagri ægre ferentes fœminā uiris ꝑponi: cū spolia atalantæ per uim auferre uellent: a meleagro fuerunt interfecti. Quod quidē cum althea resciuisset: fratrū cædē ultura: stipitē: quē parcæ i meleagri natiuitate in ignē mittētes cecinerant cū eo meleagrū ipm & uictuq; & perituq;: in ignem coniecit. Quo absumpto meleager quoq; cū maximo totius Calydoniæ merore interiit. Cū uero eius sorores flere nūquā desinerent deorq; misericordia in aues a fratris noie meleagridas cognominatas cōuersæ fuere. Iaq; fatigatū Dædalus minois iram fugiens ad Cocalū siciliæ regē peruenit a quo & tutatus: & hospitio susceptus est: ac tandē minos ipse interfectus. Thesea laude thesei uirtute. Pro eo enim quod ꝑcedit id quod sequitur positū est. Virtutem namq; laus cōsequi solet. Thesei nāq; uirtute minotaurus fuit interfectus. Hæc uero ad cōnectendas fabulas narrantur.

Oeneus

Cocalus

Ille etiam medio spinas in pisce notatas
Traxit in exemplum: ferroq; incidit acuto
Perpetuos dentes: & serræ repperit usum
Primus: & ex uno duo ferrea brachia nodo
Iunxit: ut æquali spatio distantibus illis
Altera pars staret: pars altera duceret orbem.
Dædalus inuidit: sacraq; ex arce Mineruæ
Præcipitem misit: lapsum mentitus: at illum
Q uæ fauet ingeniis: excepit pallas: auemq;
Reddidit: & medio uelauit in aere pennis.
Sed uigor ingenii quōdam uelocis in alas
Inq; pedes abiit. nomē quod & ante remansit.
Nō tamen hæc alte uolucris sua corpora tollit:
Nec facit in ramis altoq; cacumine nidos
Præter humum uolitat: ponitq; in sepibus oua
Antiquiq; memor metuit sublimia casus.
Iamq; fatigatum tellus Aetnæa tenebat
Dædalō: & sumptis ꝓ supplice cocalus armis
Miris habebatur. iam lamentabile athenæ
Pendere desierant Thesea laude tributum.
Templa coronātur. bellatricemq; Mineruam
Cū Ioue diisq; uocāt aliis: quos sāguine uoto
Muneribusq; datis & aceruis thuris honorant.
Sparserat Argolicas nomē uaga fama ꝑ urbes
Theseos: & populi: quos diues Achaia cepit:
Huius opem magnis implorauere periclis.
Huius opē Calydon: q̄uis meleagron haberet:
Sollicita supplex petiit prece. causa petendi
Sus erat infestæ famulus uindexq; Dianæ.
Oenea nāq; ferunt plenis successibus anni
Primitias frugum Cereri. sua uina Lyæo.
Palladios flauæ latices libasse Mineruæ.
Cœptus ab agricolis superos peruenit ad oēs
Ambitiosus honor. solas sine thure relictas.
Præteritas cessasse ferunt Latoidos aras.
Tangit & ira deos: at nō impune feremus:
Q uæq; inhonoratæ: nō & dicemur inultæ.
Inquit: & Oeneios ultorem spreta per agros

Pendere tributū: ꝑsoluere tributū ob cædē Androgei Atheniēsibus Minoe impositū. Bellatricē Mineruam: hæc etiam Bellona uocatur. Vocāt: Inuocant. Voto sanguine. Victimaq; quas uouerant sanguie: si Theseus uictor ex Creta reuerteretur. Diues Achaia. Potens Græcia. Implorauere. Cū lachrymis petiere. Huius opē Calydon. Calydon urbs est Aetoliæ a calidone Endimionis uel Aetoli filio appellata: Vnde calydonius declinatur. Sus erat Aper & quidem ferocissimus. Plenis successibus anni: ob plenam & perfectam illius anni fertilitatem. Primitias frugum. Primas fruges. Prima nāq; frumenta matura Cereri dicabantur ut uina Baccho: oleum Mineruæ. Palladios latices. Oleum dicit a pallade inuentum. Cœptus ab Agricolis. Cererem Bacchum: & Mineruā agricolas uocat poeta: quod ea inuenerint quibus agriculturæ opera datur.

Calydonius Aper

Ambitiosus honor: ab effectu quod ambitiosos reddat. Honor aūt deorq; sacrificia sunt. Sine thure: sine sacrificio. Latoidos: diāæ filiæ latōæ.

Herbida Epirus:herbosa.Epirus uero continentē significat:sed frequenter quidem pro ea ponitur regione: q̄ & Chaonia appellatur. Dētibus indis.elephantinis. Ardent.ardere uidentur. Grauidi fœtus:Racemi uua graues. Caluere:cōmoti fuere. Tyndaridæ gemini.Castor & Pollux gemelli Tyndari filii:ac Ledæ putati:cum essent Iouis:quoq; alter pugil fuit pclarus:Castor aūt domitor equoq; ab Homero aliisq; poetis fuisse memoratur. Cæstibus:armis qbus pugiles utuntur. Et duo thestiadæ.Thestii filii Toxeus & Plexippus. Et ples ephyrea lynceus.Ephyrea q̄dē legitur ut ab ephyre urbe:q̄ nūc Corinthus dicitur declinetur:sed mihi recte Aphareia ab eo:q̄ hoc opus e latina in græcā linguā uertit legi uidetur: ut intelligamus Lyncæū acutissimi uisus hoīem Apharei filiū fuisse. Et Cretus amintore Phœnix.Phœnix Amintoris filius:qui impellente matre postea:quā cū pellice illius rē habuisset:īprecationes patris effugiens ad Peleū puenit a quo ut narrat Homerus:hospitio benignissime susceptus Achillis educādi instituendiq; curā suscepit: ut illi & dicēdoq; & agēdoq; pceptor esset: alter etiā fuit phœnix agenoris pater:a quo phœnicia fuit denominata. Auē quoq; esse Phœnicē nemo est q ignoret. Actoridæq; parens.Menœtii ē periphrasis:nā Menœtius Patrocli: q actorides ab actore auo dicitur:fuit pater: ut apte ī. xi. Iliados scribit Home. Et Hyantæo Iolao.Bœotio.Hyantes.n.populi sunt Bœotiæ: ut diximus:

Nariciusq; lelex. Narix urbs ē locridis:q̄ & Narycium & narice dicitur:Vnde naricius possessiuum declinatur:ab hoc uero Lelege populi leleges fuere cognominati. Antiqs amiclis. amiclæ urbs ē laconiæ ab amicla lacedæmonis filio ædificata atq; cognominata: fuerūt etiā amiclæ ī Italia Lacedæmoriorq; colonia īter Caietā & Terracinā:q̄ tacēdo perierūt: unde Virg.eas tacitas appellauit.Tacitis regnauit amiclis.Amicleum enā est ī creta urbs & portus. Penelopes socer.Laertes Vlissis pater. Cū parrhasio ancæo.Arcadico: est enim parrhasia arcadiæ urbs: ut iā diximus.

Et adhuc a cōiuge tutus Oeclides: Amphiaraus Oeclii filius q cū uaticinādi peritissimus cognouisset a Thebano bello se nō redituruī:ita latebras petiit:ut oīa tamē Eripile uxori:quā fidissimā putabat:īdicaret.Illa uero ab argia Adrasti filia monili accepto: quod Vulcanus Hermionæ pugnæ dono dederat:maritū Adrasto pdidit: q Thebanū agrū ingressus una cū curru a Tellure fuit absorptus. Tegeæa: arcadica. Nam Tegea urbs est arcadiæ:q̄d nomen trisillabū quidē ē:sed quod inde declinatur possessiuū:ita q̄ttuor sillabarum efficitur ut penultima sit longa. Et etiam Tegea in creta a Talthibio ædificata: unde Tegeatæ dicuntur. Venit atalantis cænei. Sic quidem legitur: sed atalante & schœnei mihi recte a Græcis legi uidetur.Nam atalanta Schœnei filia fuit formosissima:ex qua Meleager parthenopeum suscepit: altera fuit atalanta Iasii filii abantis arguiorum regis filia:De qua propertius. Mimalion nullos fugiendo Tulle labores sæuitiam duræ contudit Iasidos. Rasilis fibula.rasum cingulum:a parte enim totum intelligitur.

Misit aprum:quāto maiores herbida tauros
Nō habet Epirus:sed habēt sicula arua miores.
Sāguie & igne micāt oculi riget horrida ceruix
Et setæ densis similes hastilibus horrent.
Stantq; uelut uallum:uelut alta hastilia setæ.
Feruida cum rauco latos stridore per armos
Spuma fluit.dentes æquantur dētibus indis
Fulmen ab ore uenit:frondes afflatibus ardent
Iis modo crescētes segetes proculcat in herba.
Nūc matura metit fleturi uota coloni.
Et cererem in spicis intercipit area frustra:
Et frustra expectant promissas horrea messes
Sternūtur grauidi longo cum palmite fœtus
Baccaq; cum ramis semper frondētis oliuæ:
Sæuit & in pecudes: nō has pastorue:canisue:
Nō armenta truces possunt defendere tauri.
Diffugiunt populi: nec sese in mœnibus urbis
Esse putāt tutos:donec Meleagros & una
Lecta manus iuuenum caluere cupidie laudis.
Tyndaridæ gemini præstantes cæstibus alter:
Alter æquo:primæq; ratis molitor Iason:
Et cum pirithoo felix concordia Theseus:
Et duo thestiadæ:& proles Apbareia Lynceus
Plexippusq; ferox:iaculoq; īsignis Acastus:
Et uelox idas:& iam nō fœmina Cæneus:
Hippotasq;:Driasq; & Cretus amitore phœnix
Actoridæque pares:& missus ab elide pelas
Nec Telamon aberat: magniq; creator achillis
Cumq; pheretiade & Hyantæo Iolao
Impiger eurytion:cursuq; inuictus echion:
Nericiusq; Lelex panopeus: Hyleusq; feroxq;
Hippasus: & primis etiam nūc Nestor ī annis.
Et quos Hippocoon antiquis misit amyclis:
Penelopesq; socer cum parrasio Ancæo:
Ampycidesq; sagax:& adhuc a cōiuge tutus
Oeclides:nemonisq; decus Tegeæa Lycei
Venit atalante Schœnei pulcherrima uirgo.
Rasilis huic summā mordebat fibula uestem.

Crinis erat simplex:nodum collectus in unum
Ex humero pendens resonabat eburnea læuo.
Telorum custos:arcum quoq; leua tenebat.
Talis erat cultu:facies quã dicere uere
Virgineam in puero puerilẽ in uirgine posses.
Hanc pariter uidit:pariter Calydonius heros.
Optauit renuente deo:flammasq; latentes
Hausit:& o fœlix si quem dignabitur inquit
Ista uirum:nec plura sinit tempusq; pudorq;
Dicere:maius opus magni certaminis urget.
Silua frequẽs trabib⁹:quã nulla ceciderat ætas
Incipit a plano:deuexaq; prospicit arua.
Q uo postq̃ uenere uiri:pars tetia tendunt:
Vincula ps adimũt canibus:ps pressa sequũtur
Signa pedum:cupiuntq; suũ reperire periclũ:
Concaua uallis erat:quo se demittere riui
Assuerant pluuialis aquæ:tenet ima lacunæ
Lenta salix:uluæq; leues:iunciq; palustres
Viminaq;:& longæ parua sub arundine cãnæ
Hinc aper excitus medios uiolentus in hostes
Fertur:ut excussis elisus nubibus ignis.
Sternitur incursu nemus:& propulsa fragorẽ
Sylua dat:exclamant iuuenes:protẽtaq; forti
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro.
Ille ruit:spargitq; canes:ut quisque furenti
Obstat:& obliquo latrantes dissipat ictu.
Cuspis Echionio primum contorta lacerto
Vana fuit:truncoq; dedit leue uulnus aceruo.
Proxima si nimiis mittentis uiribus usa
Non foret:in tergo uisa est hæsura petito.
Longius it auctor teli Pegaseius Iason.
Phœbe ait ampicides:si te colui:coloq;
Damhi quod petitur:certo contingere telo.
Q ua potuit p̃cibus deus ãnuit:ictus ab illo ẽ:
Sed sine uulnere aper:ferrũq; Diana uolanti
Abstulerat iaculo:lignum sine acumine uenit.
Ira feri mota est:nec fulmine lenius arsit.
Emicat ex oculis:spirat quoq; pectote flãmas.
Vtque uolat moles adducto concita neruo
Cum petit aut muros:aut plenas milite turres
In iuuenes certo sic impete uulnificus sus
Fert̃:& Eupalamõ Pelagonaq; dextra tuẽtes
Cornua prosternit:socii rapuere iacẽtes.

Telorum custos.Pharetræ periphrasis. Calydonius heros.Meleager. Renuente deo. Nolente ut ea potiretur. Flammasq; latentes Hausit.Occultum amorem concepit.Si quem dignabitur ista uirum Hoc est.si quem ista se uxore dignum existimabit Hac autem exclamatione meleager.significat se Atalantæ pulchritudinem maximopere admirari. Vrget instat. Silua frequens trabibus.Dẽsa arboribus.est autem topographia siluæ & descriptio: quam parti planam partim montosam esse ait. Ima lacunæ. Infimas uallis partes.Lacuna enim ẽ aquæ collectio quæ & lama uocatur. Lenta salix.Flexibilis. Vluæ leues. Vlua herba est in paludibus nascẽs. Et longæ parua sub arundine cannæ:Arũdinem appellare uidetur poeta cannarum corticem:qui & tenuis est & facile arescit: Vnde arundinis nomen deductum esse uidetur. Excitus Excitatus. Vt excussis elisus nubibus ignis.Periphrasis est fulminis quod ex nubium concursu eliditur. Sternitur incursu nemus Arbores inquit apri illius incursu in terram deiciuntur Hic uero colligitur quam uastus aper ille ualidusq; esse cuius impetu nemus.prosternebatur. Propulsa.impulsa. Dat fragorem.strepitum facit. Fragor nanq; dicitur strepitus rerum fractarum. Protentaq; forti tela tenent Gestum exprimit uenatorum apros excipientium Protendere nanq; uenabula apris ruentibus solent. Protenta tela. uenabula. Dissipat.Disiicit. Obliquo ictu. Apri obliquos ictus inferunt. Cuspis.Iaculum A parte totum. In tergo petito.In tergo apri. Pagaseus Iason. Thessalus.A pagasis urbe thessaliæ ut diximus.Ferrumq; Diana uolanti.Que copula hoc loco quia significat.Ideo eo nanq; sine uulnere fuit aper quod Diana ferrum Iaculo abstulerat. Sine acumine Sine cuspide. Emicat ex oculis.ita ignisue aut flamma subintelligatur. Moles.Maximum saxum quantum e machinis bellicis emittuntur.Concita.impulsa.Neruo adducto Fune balistæ adducto. Certo impete. impetu. Metri. enim gratia impete interdum utuntur poetæ. Dextra tuentes cornua. Dextrum cornu defendentes. Aciem nanq; in aprum direxerant: quæ in dextrum & sinistrum

cornu fuerat distributa. Hippocoonte satus. Hippocoontis filius. Et terga parantem uerte re.fugere uolentem.Succiso poplite.reciso crure
Poples Est enim poples pars genu posterior quod post plicetur dictum. Forsitan & Pylius.Nestor a Pylo urbe Messeniæ cui imperauit. Citra Troiana tempora Ante troianum bellum. Tempora namq; infelicia calamitosaq; fere accipiuntur
Sumpto conamine Capto impetu. Ab hasta posita.fixa. Despexitq; tutus loco.deorsum aspexit inquit aprum altitudine arboris tutus & securus.Neq; enim apri arborem ascendere possunt. Recentibus armis.Dentibus. Hausit. aperuit: percussit. Nondum cælestia sidera. Gemini qui unum ex zodiaci signis constituunt Castor ac Pollux esse dicuntur. Vulnera fecissent.uulnerassent. Setiger.aper setas gerens.
Opacas.umbrosas arboribus dēsas. Studio eundi.cupiditate currendi. Leuat.alleuat tollit
Tegeæa.Atalanta. Sinuato arcu.contracto
Arundo.arundiea sagitta. Distrinxit.uulnerauit. Feres.habebis. Erubuere uiri.Puduit inquit uiros fortes aprum a uirgie primum fuisse percussum. Bipennifer arcas.Ancæus Arcadicus bipennem ferens. Concedite.locum date. Operi meo.uirtuti meæ: Temeraria autē iactabundaq; est oratio. Protegat.defendat.
Perimet.interficiet. Tumidus Elatus Superbus. Ancipitem securim ex utraq; parte incidētem Vtrinq; acutam. Institerat digitis.Steterat in digitis.Gestus autem exprimitur tollentis securim ut aliquē percutiat. In primos artus.In primas digitorum partes. Occupat Aū aggredit.
Quaq; ē uia proxima leto.Inguina.n.percussa homini mortem afferunt. Multo sanguine.Cū preposito subaudiatur:ut cum multo sanguine

At non letiferos effugit Enæsimus ictus
Hippocoōte satus:trepidantē & terga parantē
Vertere succiso liquerunt poplite nerui.
Forsitan & Pilius citra Troiana perisset
Tēpora:sed sumpto posita conamina ab hasta
Arboris insiluit:quæ stabat proxima:ramis:
Despexitq; loco tutus : quem fugerat hostem.
Dentibus ille ferox in querno stipite tritis
Imminet exitio:fidensq; recentibus armis
Orithiæ magni rostro femur hausit adunco.
At gemini nondum cælestia sidera fratres
Ambo conspicui:niue candidioribus ambo
Vectabantur equis:ambo uibrata per auras
Hastarum tremulo quatiebant spicula motu.
Vulnera fecissent:nisi setiger inter opacas
Nec iaculis isset:nec equo loca peruia siluas.
Persequitur Telamon:studioq; incautus eūdi
Pronus ab arborea cecidit radice retentus.
Dum leuat hūc Peleus:celerē Tegeæa sagittā
Imposuit neruo:sinuatoq; expulit arcu.
Fixa sub aure feri summum distrinxit arundo:
Corpus:& exiguo rubefecit sanguine setas.
Nec tamen illa sui successu lætior ictus
Q uā Meleager erat:primus uidisse putatur:
Et primus sociis uisum ostendisse cruorem:
Et meritum dixisse ferēs uirtutis honorem.
Erubuere uiri:seq; exhortantur:& addunt
Cū clamore animos:iaciuntq; sine ordine tela.
Turba nocet iactis:& quos petit impedit ictus
Ecce furens contra sua fata bipennifer arcas:
Discite fœmineis quid tela uirilia præstent
O iuuenes:operiq; meo concedite dixit.
Ipsa suis licet hunc Latonia protegat armis:
Inuita tamē hunc perimet mea dextra Diana.
Talia magniloquo tumidus memorauerat ore:
Ancipitēq; manu tollens utraq; securim:
Institerat digitis primos suspensus in artus.
Occupat audentē:quaq; est uia proxima leto:
Sūma ferus geminos direxit ad inguina dētes
Cōcidit Ancæus:glomerataq; sanguine multo
Viscera lapsa fluūt:madefactaq; terra cruore ē
Ibat in aduersum proles Ixionis hostem
Pirithous ualidā quatiens uenabula dextra:

Cui procul Aegides:o me mihi carior inquit
Pars animæ consiste meæ:licet eminus esse
Fortibus:Ancæo nocuit temeraria uirtus.
Dixit:& ærata torsit graue cuspide cornu:
Cui bene librato uotiq; potente futuro
Obstitit Aesculea frondosus ab arbore ramus.
Misit & Aesonides iaculũ:quod cãus ab illo
Vertit:& in mentum figit latrantis: & inter
Ilia coniectum tellure per ilia fixum est.
At manus Oenidæ uariat: missisq; duabus
Hasta prior terra medio stetit:altera tergo.
Nec mora:dũ sæuit:dũ corpa uersat in orbem
Stridentemq; nouo spumã cũ sanguine fundit.
Vulneris auctor adest:hostemq; irritat ad iram
Splẽdidaq; aduersos uenabula cõdit in armos
Gaudia testantur socii clamore secundo:
Victricemq; petunt dextræ cõiungere dextrã:
Immanemq; feram multa tellure iacentem
Mirantes spectant:neq; adhuc cõtingere tutũ
Esse putant:sed tela tamen sua quisq; cruentat
Ipse pede imposito caput exitiabile pressit.
Atq; ita:sume mei spolium Nonacria iuris
Dixit:& in partem ueniat mea gloria tecum.
Protinus & exuuias rigidis horrentia setis
Terga dat:& magnis insignia dentibus ora.
Illi lætitiæ est cum munere muneris auctor.
Inuidere alii:totoq; erat agmine murmur:
E quibus ingenti tendentes brachia uoce
Pone age:nec titulos itercipe fœmina nostros:
Thestiadæ clamant:nec te fiducia formæ
Decipiat:ne sit longe tibi captus amore
Auctor:& huic adimũt munus:ius mũeris illi
Non tulit:& tumida frendens Mauortius ira:
Discite raptores aljeni dixit honoris:
Facta nimis quãrum distent: hausitq; nefando
Pectora Plexippi nil tale timentia ferro.
Toxea quid faciat dubiũ:pariterq; uolentem
Vlcisci fratrem:fraternaq; fata timentem.
Haud patitur dubitare diu:calidumq; prioris
Cæde recalfecit consorti sanguine telum.
Dona deum templis nato uictore ferebat:
Cum uidet extinctos fratres Althæa referri:
Q uæ plãgore dato mœstis clamoribus urbem

intelligatur. Aegides. Theseus Aegei filius. Timebat autem Pirithoo sibi amore coniunctissimo Theseus ab apro. Eminus esse. Longe ab esse. Temeraria uirtus. Inconsiderata fortitudo

Graue cornu. grauem hastam ex cornu confectam. Torsit. Iecit. Aerata. ære & ferro munita. Votiq; potente futuro. hoc est aprum percussuro. Aesculea arbore. Aesculus arbor est glandifera Ioui dicata. Aesonides. Iason æsonis filius. Vertit:auertit:Conuertit. Et in mentũ latrantis. Canis partem oris inferiorem mentum improprie poeta uocat: cum nulli animaliũ preter q̃ hominũ mentum & male sint: ut in undecimõ naturalis historiæ Plinius tradit. Inter ilia. Ilia in aliis animalibus dicuntur: quæ in hominibus & ouibus lactes appellãtur: ut idem Plinius scribit. Lactes Tellure. in terra. Bene librato. Fortiter iacto. Oenidæ. Meleagri œnei filii. Dũ sæuit. Furit. Dũ corpora. Dũ se rotat. Auctor uulneris. Meleager. Iritat. puocat: Petũt. appetũt: cupiũt. Cruentat. cruore inficit. Exitiabile: pestiferum quod multis exitii cã fuit. Nõacria Atalanta. a Nonacri urbe Arcadiæ dicta: Spolium mei iuris Quod iure ipso mihi debetur. Nã Meleager aprum: interfecerat. Spolia uero proprie dicuntur que hostibus detrahũtur. Exuuias. Exuuiæ que ab exuendo dicuntur nõ solum hominum tegmia aut uestes sunt: sed pelles quoque & serpentum & aliorum animãlium. Virg. iii. geor. de serpente loquens. Cum positis nouus exuuiis nitidusq; iuuenta. Terga dat. tergora & pellem apri. Et magnis insignia dentibus ora: Caput quoq; apri Atalãtæ traditum fuisse a Meleagro poeta ait. Pone. Depone. Nostros titulos. nostrum honorem: nostram gloriam.

Fœmina. Cum quodam contemptu Atalantã fœminã uocat. Thestiadæ Plexippus & Toxeus Thestii filii. Ne sit longe tibi muneris auctor. id est ne interficiaris: sicq; longe ab amatore tuo separeris. Et huic adimũt munus Atalantæ inquit munus eripiũt. Ius autem muneris dandi Meleagro. Nõ tulit. nõ passus ẽ Atalãtã munere fraudari. Mauortius. bellicosus: marti similis. Frendens. fremens. Nefando ferro. nefario: impio. Nã Plexippus meleagri auũculus erat. Hausit. pcussit. Timentia. timentis. Est n. hyppalage. Toxea quid faciat. Ordo est. haud patitur dubitare diu Meleager Toxeũ dubiũ: qd faciat: uolentẽq; & frẽm ulcisci & timentem fraterna fata. Consorti sanguie. fraterno. Editus dictus. nunciatus. In pœnæ amorẽ in supplicii

Implet:& auratas mutauit uestibus atris.
At simul est auctor necis editus:excidit omnis
Luctus:& a lachrymis i pœnæ uersus amore ẽ
Stipes erat:quem cum partus enixa iaceret
Thestias:in flammã triplices posuere sorores:
Staminaq; impresso fatalia pollice nentes
Tempora dixerunt eadem lignoq;:tibiq;
O modo nate damus:quo postq̃ carmine dicto
Excessere deæ:flagrantem mater ab igne
Eripuit ramum:sparsitq; liquentibus undis:
Ille diu fuerat penetralibus abditus imis.
Seruatusq; tuos iuuenis seruauerat annos.
Protulit hunc genitrix:tædasq; & fragmĩa põi
Imperat.& positis inimicos admouet ignes.
Tum conata quater flammis imponere ramũ.
Cœpta quater tenuit.pugnat materq; sororq;
Et diuersa trahunt unum duo nomina pectus.
Sæpe metu sceleris pellebant ora futuri.
Sæpe suum feruens oculis dabat ira ruborem.
Et modo nescio quid similis crudele minanti
Vultus erat:modo quẽ misereri credere posses
Cũq; ferus lachrymas animis siccauerat ardor
Inueniebantur lachrymæ tamen:utq; carina:
Quã uentus uentoq; rapit contrarius æstus
Vim geminam sentit:paretq; incerta duobus
Thestias haud aliter:dubiis affectibus errat.
Inq; uices ponit:positamq; resuscitat iram.
Incipit esse tamen melior germana parente
Et cõsanguineas ut sanguine leniat umbras.
Impietate pia est:nam postq̃ pestifer ignis
Cõualuit:rogus iste cremet mea uiscera dixit.
Vtq; manu dira lignum fatale tenebat:
Ante sepulchrales infœlix astitit aras:
Pœnarumq; deæ triplices furialibus inquit
Eumenides sacris uultus aduertite uestros.
Vlciscor:facioq; nefas:mors morte pianda est.
In scelus addendum scelus est:in funera funus
Per coaceruatos pereat domus impia luctus.
An fœlix Oeneus nato uictore fruetur?
Thestius orbus erit?melius lugebitis ambo.
Vos modo fraterni manes animæq; recentes
Officium sentite meum:magnoq; paratas
Accipite inferias uteri mala pignora nostri.

cupiditatem & uindictæ. Stipes erat:stipitẽ describit poeta in quo Meleagri uita continebatur Partus enixa Thestias Althea Thestii filia puerperæ enixa & puerpa. Triplices sorores:tres pcæ: Clotho:Lachesis & Attropos:quas Martianus capella deorũ scribas eẽ ait & sñias Iouis studio ueritatis excipe. Has latini Noni. Decimã & Mortã uocarũt a ptus tpe.Nam a nono & decimo mẽse pueri secũdũ naturã nascunt:eoq; nonæ & decimæ ascribunt Qui uero añ postuæ hoc tps nascunt:quasi mõstra Mortæ attribuunt. Nã septimo mẽse raro pueri uitales nascunt: Octauo nũq̃,nono sæpe:decimo sæpius: hæ uitæ humanæ præesse credunt:eáq; nendo cõtinere un ẽe lanificæ:& puellæ:& sorores a poetis dĩr. Martialis. Lanificas nulli tris exorare puellas Cõtigit Obseruant q̃ statuere diẽ.Parcæ aũt dictæ uel a parcẽdo κατ αντίφρασιν quod nulli parcãt uel a partu unius litteræ mutatióe.ut Varro scribit:qđ ut ait Hæsiodus: hæ nascẽtibus hoĩbus bonum malũq; pete & pstare censeant Has Cicero Herebi & noctis filias fuisse scribit.Tres aũt parcæ tria sunt fata numero:ut Apuleius ait:cũ rõne tpis faciendia.Nam Attropos præteriti tpis est fatum:qđ ne deus qdem faceret infectũ. Vnde & attropos dicta est quod uerti mutariq; nõ possit. Lachesis futuri:quod ipsa net:& filum pducit ἀπο του λαγχάνειν hoc ẽ a sortiendo cognominata Clotho psentis:quod torquẽdo fusum colligit filũ a Lachesi deductum ἀπο του κλώθειν qđ est torquere. Pugnat materq; sororq;:hoc ẽ affectus matris sororisq; in animo Altheæ inter se contẽdunt. Et diuersa trahũt. Et in diuersum trahũt. Vnũ pectus:unum animũ. Sæpe metu sceleris.Eleganter describit poeta mulieris animum affectu misericordiæ simul & indignationis uexatum. Ferus animi ardor:magna animi indignatio. Vim geminam:duplicem uiolentiam:& uenti:& æstus maris. Errat. uagat animo & mente. Consanguineas umbras: fratrũ animas. Leniat:mitiget. Sanguine:filii morte. Impietate pia est. Videt stulte esse dictum. Quo nãq; modo qs pius esse possit impietate. Sed pia uidetur fuisse Althæa fratrum cædẽ ulciscendo:Impia filium necando. Lignum fatale:in quo Meleagri fata continebantur. Ante sepulchrales aras Quæ in sepulchris erigebant.

Pœnarumq; deæ triplices.Furias infernales q̃ tres dicuntur esse Tisiphone:Alecto & Megæra: Althæa uero testatur se per nefandum scelus fratrum cædem ulcisci. Eumenides:furiæ dicuntur κατ αντίφρασιν quod nulli beniuolæ sint: aut mites. Aduertite:conuertite. Furialibus sacris:a furore & indignatione prouenientibus.

Mors morte pianda ẽ:cædes fratrũ morte filii purgãda ẽ. An fœlix Oeneus.cũ magna ĩdignatioe hæc ab Althæa dĩr. Magno patas inferias: sacrificia magno pcio & filii sanguie cõpata. Inferiæ aũt dĩr sacrificia:q̃ mortuis fiũt. Vteri mala pignora nostri ἐξη γήσις & expositio ĩferia-

Parcarũ nomina

Inferiæ

Hei mihi quo rapior? fratres ignoscite matri.
Deficiunt ad cœpta manus: meruisse fatemur
Illum cur pereat: mortis mihi displicet auctor.
Ergo impune feret: uiuusq; & auctor: & ipso
Successu tumidus regnũ Calydonis habebit?
Vos cinis exiguus gelidæq; iacebitis umbræ?
Haud equidem patiar: pereat sceleratus: & ille
Spemq; patris regnum trahat patriæq; ruinã.
Mens ubi materna est? ubi sũt pia uota parẽtũ
Et quos sustinui bis mensum quinq; labores?
Outinam primis arsisses ignibus infans.
Idq; ego passa forem: uixisti munere nostro.
Nunc merito moriere tuo: cape præmia facti.
Bisq; datam primũ partu: mox stipite rapto.
Redde animã: uel me fraternis adde sepulchris
Et cupio & nequeo: qd agã? mõ uulnera fratrũ
Ante oculos mihi sunt: & tantæ cædis imago.
Nunc aĩum pietas maternaq; nomĩa frangunt
Me miserã: male uincetis: sed uincite fratres
Dummodo quæ dedero uobis solatia: uosq;
Ipse sequar: dixit: dextraq; auersa trementi
Funereum torrem medios coniecit in ignes.
Aut dedit: aut uisus gemitus est ille dedisse
Stipes: & inuitis correptus ab ignibus arsit.
Inscius atq; absens flamma Meleagrus ab illa
Vritur: & cæcis torreri uiscera sentit
Ignibus: at magnos superat uirtute dolores.
Quod tñ ignauo cadat & sine sanguine leto
Mæret: & Ancæi felicia uulnera dicit.
Grandæuũq; patrem: fratresq;: piasq; sorores:
Cum gemitu sociamq; tori uocat ore supremo.
Forsitan & matrem: crescunt ignisq;: dolorq;.
Languescũtq; iterũ: simul est extinctus uterq;.
Inque leues abiit paulatim spiritus auras.
Paulatim cana prunam uelante fauilla.
Alta iacet Calydon: lugẽt iuuenesq;: senesq;.
Et uulgus: pceresq; gemunt: scissæq; capillos
Plãgũt ora simul matres Calydõides heu heu.
Puluere caniciem genitor uultusq; seniles
Fœdat humi fusus: spaciosumq; increpat æuũ.
Nam de matre manus diri sibi conscia facti
Exegit pœnas acto per uiscera ferro.
Non mihi si centum deus ora sonantia linguis

rum magno comparatarum. Hei mihi quo rapior? Retrahit officio matris a cæde filii Althæa. Quo rapior. In quo scelus trahor. Mortis mihi displicet auctor? Nollem inquit Althæa ego esse mortis filii auctor. Ergo impune feret. Indignationi iterum indulget Althæa. Ergo enim affectui & indignationi seruit. Sic Augustus de Virgilii testamento. Ergo ne supremis potuit uox ĩproba uerbis Tam dirum mandare nefas? Spẽque patris. Oenei q totam spem suam in meleagro filio collocarat. Mens ubi materna est. Ad pietatem qua filium prosequitur reuocat cogitationem suam Althæa: in qua tamen indignatione uicta diutius non perstat. Bis quinq; mensum. Decem menses in utero matres filios gestare dicuntur: quis uulgus nouẽ tantummodo putet Non autem menses: ut fere in exemplaribus est deprauatum: sed mensum pro mensium: ut monet Priscianus: est legendum. ut decem mensium labores intelligamus. Outinam primis arsisses ignibus infans. Vtinam inquit tunc combustus fuisses cum eras infans una cum stipite quem a parcis in ignẽ coniectum ego ardere passa non sum. Tuo merito. tuo delicto. Facti. peccati: ac sceleris tui. Stipite rapto. ex igne ere pto torre & titione: Et cupio. fratres ulcisci subintelligatur. Et nequeo. Nõ possum pietate qua filium prosequor impedita. Me miseram. ibi ẽ distinguendum. Est enim exclamatio: qua Altæa se ostendit inuitam in filii perniciem armari.

Male. In malum & calamitatem meam: Dummodo quæ dedero. De cõsciscenda sibi quoque morte iam cogitat Altœa. Funereum: funestũ Funerisq; ac mortis Meleagri causam. Et inuitis ignibus. Rei inanimatæ dat sensum poeta perinde atq; si ignes ipsi Meleagri misererentur: Meleagri mors

Cæcis ignibus occultis. quoq; causa latebat. Ignauo leto. Vili morte. Mæret: Dolet Sociã tori. uxorem. Languescuntq;: decrescunt atq; diminuunt. Simul est extinctus uterq;. & ignis stipitis & Meleager. In leues auras. Eorum sequtur hoc loco opinionem poeta qui sentiunt animam auram esse & aerem. Alta iacet Calidon Si alta. quomodo iacet? An mærore ex morte Meleagri concepto cecidisse ac iacere uidebatur q pauloãte uiuente ipsius Meleagri alta potensq; erat. Scissæ capillos. Scindentes ac lacerantes capillos id quod in magnis luctibus mulieres facere solent Est autẽ sinegdoche maxime poetis usitata. Plangũt ora. Percutiunt ac genas lacerant. Heu heu. mimisis & imitatio est gemitus emittẽtium mulierũ. Puluere caniciem. Pater inquit Oeneus puluere caput faciemq; deturpat Hoc enim in magnis mæroribus fiebat apud priscos. Acto per uiscera ferro. sic quidẽ Ouidius Diodorus uero scribit Althæam laqueo uitam

finisse. Totum Helicona. omnium musarum fauorem. Liuentia pectora tundũt. Percutiunt pectora ac liuetia reddunt & subnigra. Dumque manet corpus. Cadauer Meleagri. Ipsi lecto Pheretro in quo Meleagri cadauer compositum fuit. Post cinerem. Posteaq̃ Meleagri cadauer in cinerem fuit resolutũ. Haustos. acceptos manibus. Pressant. astringunt. Eleganter autẽ ea omnia effingit poeta quæ in funeribus fratrũ a sororibus fieri consueuere. Affusæq;. Incumbentes. instratæ. ꝓstratæ: Nomina saxo signata. Epithaphium in saxo sculptũ in quo nomen Meleagri erat. Post. Posteaq̃. Latonia. Diana latone filia. Nurũq; nobilis Alcmenæ. Deianiram Herculis uxorem. Alleuat. in aerem tollit. Corneaq; ora facit. hoc est ora in rostra cõuertit. Versasq;. In aues cõmutatas: q̃ Meleagrides a meleagro fratre fuerunt cognominatæ.

Meleagri sorores in aues

Interea Theseus. Mira phantasia quinq; Naiadum transmutationem in isulas cum superiore fabula poeta connectit. Interfecto naq; Calydonio Apro Theseus cũ Athẽas redire t: forte Achelous fluuius Aetoliam ab Acarnania disterminans sic intumuerat: ut tutus transitus non uideretur. Inuitatus igitur Theseus a fluminis deo Acheloo domũ illius intrauit. tãtisp illic futurus: dũ tuto trãsire posset. Cũ uero post cœnã Theseus in mare ꝓspiciens uidisset. isulas quasdã. Acheloũ rogauit. quot ille isulæ essẽt: ac quo noĩe appellarẽt: cui Achelous respõdit Naiades quinq; fuisse illorum locorum accolas quæ cũ aliis diis se spreto sacrificassent: eas cum locis suis in mare ab se idignato fuisse ꝓuolutas: ac in isulas quinq; noĩe Echiadas & suis & fluctibus marinis fuisse discretas. Socian laboris. cõmunicati sibi cũ multis aliis. Erechtheas Tritonidos arces. Periphrasis ẽ Athenaꝝ: quæ & in Palladis tutela fũt & ab Erechtheo rege Erechtheæ dicunt. Fecitq; moras Achelous eũti. Achelous Occãi & Tethyos filius fuisse ab Hesiodo scribit. Is cũ peteret Deianirã Oenei calydõiæ regis filiã. Herculẽ in se cõuertit: a quo supatus in fluuio iuxta Calydoniã labẽs se occultauit: nomẽq; flumĩ iposuit: qd qdẽ a Pido Thessaliæ mõte orit: Aetoliãq; ab Acarnania distinguit. Sãe apd ãtiquos: aq̃ ut macrobius Seruiusq; scribunt generaliter Achelous dicebat. Vnde Virgilius in geor. prio. Poculaque iuẽtis acchelola miscuit uuis. Turbineo uortice In modũ turbinis se uoluẽte. Vortex enĩ ꝓpe dicit cõtorta in se aq̃. Turbo aũt & uis ẽ uenti: & istrumẽtũ quo pueri ludũt fune illud in terrã icutiẽtes. Tutior ẽ reqes. securior ẽ mora. Nec leuibus toffis. aspis: ipolitis. Toffus. n. lapis ẽ cauernosus. Describit aũt poeta spelũcã fluminis deo cõueniẽtẽ. Molli musco. Muscus herba ẽ tenuissima iuxta fontes ac ĩ locis humidis nascẽs. Sũma lacũabãt Supiores igt spelũcæ ptes in lacũaria distiguebãt cõchæ alternis muricibꝰ distictæ Nã lacũare ẽ lacus: ac lacũaria facere. Murex aũt gẽus ẽ cochleæ unde fit purpura. Hypione. Sole. Hypion naq; cæli fuit filius: q ex sorore solẽ fert gẽuisse. Vel. ꝓ sole fere ponit. Hac Ixiõides Pirithous Ixionis filius ꝑpetuus Thesei comes. Nudæ uestigia nymphæ pedes nudos haben

Achelous

Turbõ

Lacunare
Murex

Ingeniumq; capax: totumq; Helicona dedisset
Tristia persequerer miserarum uota sororum.
Immemores decoris liuentia pectora tundunt.
Dũq; manet corpus: corpus refouẽtq;: fouẽtq;
Oscula dant ipsi: posito dant oscula lecto.
Post cinerẽ cineres haustos ad pectora ꝑssant:
Affusæq; iacent tumulo: signataq; saxo
Nomina complexẽ lachrymas in noia fundũt
Quas postq̃ aoniæ tandem latonia clade
Est satiata domus: præter Gorgenq; nurumq;
Nobilis alcmenæ: natis in corpora pennis
Alleuat: & longãs per brachia porrigit alas
Corneaq; ora facit uersasq; per aera mittit.
Interea Theseus sociati parte laboris
Functus: Erechtheas Tritonidos ibat ad arces.
Clausit iter: fecitq; moras Achelous eunti
Hymbre tumẽs succede meis ait inclyte tectis
Cecropide: nec te cõmitte rapacibus undis.
Ferre trabes solidas obliquaq; uoluere magno
Murmure saxa solent: uidi contermina ripæ.
Cũ gregibus stabula alta trahi: nec fortibꝰ illic
Profuit armentis: nec equis uelocibus esse.
Multa quoq; hic torrẽs niuibꝰ de mõte solutis
Corpora turbineo iuuenilia uortice mersit.
Tutior est requies: solito dum flumina currant
Limite: dum tenues captet suus alueus undas
Annuit Aegides: utorq; Acheloe domoq;
Consilioq; tuo respondit: & usus utroq; est.
Punice multicauo nec leuibus atria toffis
Structa subit: molli tellus erat humida musco.
Summa lacunabant alterno murice conchæ.
Iamq; duas lucis partes Hyperione menso
Discubuere totis Theseus comitesq; laborum:
Hac Ixionides: illa Trœzenius heros
Parte Lelex ratis iam sparsus tempora canis:
Quosq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis acarnanum lætissimus hospite tanto.
Protinus appositas nudæ uestigia nymphæ
Instruxere epulis mensas: dapibusq; remotis
In gemma posuere merũ: tum maximus heros
Aequora ꝓspiciens oculis subiecta: quis iquit
Ille locus: digitoq; ostendit: & insula nomen
Quod gerit illa doce: quãq̃ non una uidetur.

Amnis ad hæc:nó est inquit:qđ cernimus unū
Q uinq; iacent terræ:spacium discrimina fallit
Q uoq; minus spretæ factum:miretæ Dianæ:
Naiades hæ fuerant:quæ cū his qnq; iuuécos
Mactassent:rurisq; deos ad sacra uocassent.
Immemores nostri festas duxere choreas.
Intumui:quantusq; feror cum plurimus unq̃
Tantus erā:pariterq; animis immanis & undis
A siluis siluas & ab aruis arua reuulsi.
Cúq; loco nymphas memores:tū deniq; nostri
In freta prouolui:fluctus nosterq; marisq;
Continuam diduxit humū:pariterq; reuellit
In totidē mediis:quot cernis:Echinadas undis
Vt tñ ipse uides procul:en procul una recessit
Insula grata mihi:perimeleu nauita dicit:
Huic ego uirgineum dilectæ nomen ademi:
Q đ pater hippodamas ægre tulit:inq; pfūdū
Propulit e scopulo perituræ corpora natæ:
Excepi:nantemq; ferens:o proxima terræ
Regna uaga dixi sortite tridentifer undæ.
In quo desinimus:quo sacri currimus amnes:
Huc ades:atq; audi placidus neptune precātē.
Huic ego:quā porto nocui si mitis & æquus:
Si pater Hippodamas:aut si mius impius eēt:
Debuit illius misereri:& ignoscere nobis:
Cui quōdam tellus clausa est feritate paterna:
Affer opem:mersæq; precor feritate paterna:
Da Neptune locum:uel sit locus ipsa licebit:
Húc quoq; cōplectar:mouit caput æquoreus.
Concussitq; suis oēs assensibus undas (rex
Extimuit nymphe:nabat tñ:ipse natantis
Pectora tangebam trepido salientia motu.
Dumq; ea contrecto:totum durescere sensi
Corpus:& inducta condi præcordia terra.
Dū loquor amplexa ē artus noua terra natātes
Et grauis increuit mutatis insula membris
Amnis ab his tacuit:factum mirabile cunctos.
Mouerat:irridet credentes:utq; deorum
Spretor erat mentisq; ferox Ixione natus:
Ficta refers:nimiūq; putas Acheloe potentes
Esse deos dixit:si dant adimuntq; figuras.
Obstupuere oēs:nec talia dicta probarunt.
Ante omnesq; Lelex animo maturus & æuo

tes nymphæ.est enim sinegdoche. In gemma. In gemmatis poculis. Spatium discrimina fallit. Breuitas iquit spatii discrimina atq; separationes insularum confundit. Spretæ. cōtemptæ

Cū plurimus unq̃ maximus. Diduxit. diuisit Mediis qđ cernis Echinadas undis. Echinades quæ & Echinæ dñr insulæ sunt ad hostium Acheloi Aetoliæ fluuii. qui limum assiduæ inuehendo illas effecisse uidetur. Dictæ sunt autem Echinades uel ab echinis quibus abūdant uel ut scribit Apollodorus: ab Echino quodam uate. Echinades

Vt tamen ipse uides. Perimele hippodamantis filia ab Acheloo uim passa e saxo a patre in mare fuit precipitata. Achelous uero de amicæ salute admodum sollicitus Neptunū rogauit. ne eā submergi pateretur: sed ei aut locum præberet. aut ipsam locum efficeret. præcibus igitur Acheloi motus Neptunus eā in insulam haud longe ab Echinadibus distantem commutauit. Virgineum nomen ademi. uirginitatē eripui. Protulit. proiecit. In profundum. In mare altū. Perimele in insulam

Sacri amnes. Omnes fluuii numen habere dicuntur. Vnde & sacri nuncupantur. Feritate paterna. crudelitate patris. Mouit caput equoreus rex. Neptunus annuit meis pcibus. Salientia. Palpitantia: id quod timore percussis accidere solet. Præcordia. Pectora hoc loco quod cordi prætendantur. Proprie uero precordia dicuntur partes cordi piacentes. Grauis insula. Magna. Insula uero dicitur quod sit in salo hoc ē in mari collocata. Amnis ab his tacuit: Hæc ad connectendas quæ subiciuntur metamorphosis dicuntur. narraturus enim est poeta quemadmodum Iupiter atq; Mercurius in hominum figuras conuersi phrygiam peragrarunt: ut hominū benignitatem experirentur. Cum uero nemo ex oppidanis ipsos susciperet hospitio casam Philemonis rustici atq; pauperis subiere: a quo benigne accepti cum se deos esse indicassent: & anserem quem unicum habebat occidere uetuerunt: & ut secum collem ascenderet cum Baucide uxore admouerunt. Profecti igitur domo cum essent: ecce oppidum illud in lacum uidēt conuersum omnesq; domus submersas præter unicam suam casam: quæ & ipsa in magnificentissimum templum cum fuisset mutata. hortantibus diis: ut qcquid uellent peterent: philemon respondit se uelle esse illius templi sacerdotem ea conditione: ut nec ipse uxoris: nec uxor uiri mortem unq̃ uideret. Id uero facile impetrarunt. Nam una & eadē hora cum ad extremam peruenissent senectutem: in arbores alter i quercū altera in Tiliā trāsmutati fuerunt. Hæc autem adeo perspicue a poeta describunt: ut nihil expositiōis indigere uideant. Præcordia Insula unde Iuppiter & Mercurius in homines Casa in templum

Ab his Post hæc. Spretor deoꝝ. cōtemptor.

Si dant adimuntq; figuras. Si possunt & dare & eripere formas rebus. Animo maturus &

æuo. Legem & prudentem & senem & bonum uirum fuisse poeta significat. Immensa est. Sētentia pio grauiq; uiro maxime conueniens.

Tiliæ contermina. Vicina. Tilia autem arbor est fructum non ferens. Nam me Pelopeia pittheus misit in arua. Pitheus elegis pater fuit & Aethræ Thesei matris. Pelopeia autem arua non Peloponesum: ut quidam putant: sed phrygiam dicit. Nam pelops Tantali phrygiæ regis filius fuit: qui inde in Peloponesum uenit. Suo parē ti. Pelopi. Nam pitheus & Troezen Pelopis filii fuere: ut strabo narrat. Fulicis palustribus Fulicæ aues sunt notissimæ in paludibus uiuentes.

Specie mortalis. Humanam in figuram uersus. Atlantiadæs caducifer. Mercurius Caduceum gerens. Seræ. Ianuæ. A parte nanq; totum intelligimus. Sera eni pars est Ianuæ in quā clauis immittitur. Parili ætatæ. Pari & æquali:

Tota domus. Tota familia. Iidem parentq; iubentq; Idem inquit domini sunt & serui: Releuare membra. Leuia facere quæ propter lassitudinem grauia uidebantur. Sedere enim illos iussit Philæmō. Posito sedili. Apposita sede. Quod super. Anastrophe est. Præpositio nanq; postposita est. Anima. Spiritu & flatu. Et minuit. Fregit & minuta paruaq; reddidit. Eleganter autem poeta rustici pauperis apparatum & mores describit. Truncat olus folii Minutatim olera cū foliis incidit. Sordida. Fumosa. De tergore. diu seruato. Tergum illud suis uetus fuisse innuit poeta & rancidum. De tergore. de tergo. frequenter autem utrunq; pro altero pōitur. Domat. Mollit & coquit. Significat autem durissimam fuisse illam carnem. Domari enim dicuntur quæ repugnant. Alueus fagineus. Dolium ex fago confectum. Artus fouendos. Pedes lauādos. Nam hospitibus etiam nunc quo die accipiuntur: pedes lauari solent. In medio lecto. Sic quidem legitur: sed tecto forsʼtan pro lecto Ouidius scriptum reliquit: ut ītelligamus in media casa totum & lectum fuisse. non ex plumis: sed ex uluis palustribus herbis confectum. Salignis. ex salice factis. Velant. Cooperiunt.

Sternere. Lecto inicere & imponere. Non indignanda. Non indigna reputanda. Lecto saligno. ex salice uili: ac uulgari arbore confecto.

Succincta anus. Habitum rusticæ mulieris

Sic ait: immensa est: finemq; potentia cæli
Nō habet: & quicqd superi uoluere: peractū ē.
Q uoq; minus dubites: Filiæ cōtermina q̃rcus
Collibus est phrygiis medio circūdata muro.
Ipse locum uidi: nam me Pelopeia Pittheus
Misit in arua suo quondam regnata parenti:
Haud ꝓcul hic stagnū ē: tellus habitabilis olī:
Nūc celebres mergis fulicisq; palustribꝰ undæ
Iupiter huc specie mortalis cū q; parente
Venit Atlantiades positis caducifer alis.
Mille domos adiere locum requiēq; petentes
Mille domos clausere seræ: tamē una recepit:
Parua quidem stipulis & cāna tecta palustri.
Sed pia baucis anus parilíq; ætate philemon.
Illa sunt annis iuncti: iuuenilibus illa
Consenuere casa paupertatemq; ferendo
Effecere leuem: nec iniquam mēte ferendam:
Nec refert dominos: illic famulos ne requiras.
Tota domus duo sunt: iidem parentq; iubētq;.
Ergo ubi cælicolæ paruos tetigere penates.
Sūmissoq; humiles intrarunt uertice postes.
Membra senex posito iussit releuare sedili.
Q uod sup iniecit textum rude sedula baucis
Inde foco tepidum cinerem dimouit: & ignes
Suscitat hesternos: foliisq; & cortice sicco
Nutrit. & ad flammas anima perducit anili
Multifidasq; faces ramaliaq; arida tecto
Detulit: & minuit: paruoq; admouit aheno.
Q uodq; suus cōiunx riguo collegerat horto:
Truncat holus foliis: furca leuat ille bicorni.
Sordida terga suis nigra pendentia tigno.
Seruatoq; diu resecat de tergore partem
Exiguam: sectāq; domat feruentibus undis.
Interea medias fallunt sermonibus horas.
Sentiriq; moram prohibent: erat alueus illic
Fagineus dura clauo suspensus ab ansa.
Is tepidis impletur aquis: artusq; fouendos
Accipit: in medio torus est de mollibus uluis
Impositus tecto sponda pedibusq; salignis.
Vestibus hūc uelāt: quas non nisi tēpore festo
Sternere cōsueuerāt: sed & hæc uilisq; uetusq;
Vestis erat: lecto non indignanda saligno.
Accubuere dei: mensam succincta tremensq;

Ponit anus:mensæ sed erat pes tertius impar.
Testa parem fecit:quæ postq̃ subdita cliuum
Sustulit:æquatam mentha extersere uirenti.
Ponitur hic bicolor syncere bacca Mineruæ.
Conditaq; in liquida corna autumnalia fæce.
Intybaq; & radix:& lactis massa coacti.
Ouaq; non acri leuiter uersata fauilla.
Omnia fictilibus:post hæc cælatus eodem
Sistitur argento crater:fabricataq; fago
Pocula : quæ caua sunt flauentibus illita ceris
Parua mora est:epulasq; foci misere calentes
Nec longæ rursus referuntur uina senectæ.
Dantq; locum mēsis paulum seducta secūdis.
Hic nux:hic mixta est rugosis caryca palmis.
Prunaq;:& in patulis redolētia mala canistris.
Et de purpureis collectæ uitibus uuæ.
Cādidus in medio fauus est:sup omnia uultus
Accessere boni:nec iners pauperq; uoluntas.
Interea quotiens haustum cratera repleri
Sponte sua:per seq; uident succrescere uina.
Attoniti nouitate pauent:manibusq; supinis
Concipiunt baucisq; p̃ces timidusq; Philemō.
Et ueniam dapibus nullisq; paratibus orant.
Vnicus anser erat minimæ custodia uillæ.
Q uē diis hospitibus domini mactare parabant.
Ille celer pēna tardos ætate fatigat.
Eluditq; diu:tandēq; est uisus ad ipsos
Confugisse deos:superi uetuere necari.
Diiq; sumus:meritasq; luet uicinia pœnas
Impia dixerunt:uobis immunibus huius
Esse mali dabitur:modo uestra relinqte tecta
Ac nostros comitate gradus:& in ardua mōtis
Ite simul:parēt:& diis præeuntibus ambo
Mēbra leuāt baculis:tardiq; senilibus annis
Nituntur longo uestigia ponere cliuo.
Tantū aberant sū mo:quantū semel ire sagitta
Missa potest:flexere oculos:& mersa palude
Cætera prospiciunt:tantum sua tecta manere.
Dūq; ea mirantur:dum deflent fata suorum.
Mersa uident:quærūtq; suæ pia culmina uillæ.
Sola loco stabant:dum deflent fata suorum :
Illa uetus dominis & iam casa parua duobus
Vertitur in templū:furcas subiere columnæ.

effingit. Cliuum:inequalitatem mensæ cliuū appellat. Mentha uirenti : menta suauissimi odoris est herba. Extersere:emundauere. Bicolor bacca:periphrasis est oliuæ:q̃ bicolor dicit̃ quod & uiridis est & nigra. Sinceræ Mineruæ: Integræ.Virgi.Mineruæ. Autumnalia. Autūno maturescentia. Intybaq; & radix.Intybū q̃d & Cicorium uocatur herba ẽ agrestis.Radix uero species est herbæ:quæ & radicula dicitur: His autem herbis ẽt nunc in acetariis uescimur. Et lactis massa coacti:periphrasis est casei. Non acri fauilla:in igne leui:non uehementi.Nam oua nisi leuiter in cinere calido uersentur:facile rumpuntur. Omnia fictilibus.apponūtur & in p̃positio subaudiatur.Fictilie autem sunt uasa terrea a fingendo dicta. Eodem argumento: quo & fictilia.facere autem innuit craterem quoq; fictilem fuisse. Sistitur:collocatur in mensa.Apparatum autem mensæ rusticæ elegāter effingit poeta. Fago.fagus arbor est glandifera ex cuius ligna uasa conficiūtur. Quæ caua sunt: Quæ in concauitate inquit sunt flaua cæra intecta . Illita:intecta. Epulas calētes Cibos calidos. Quæ enim hactenus descripta sūt frigida comeduntur. Nec longæ uina senectæ:uinum nouū appositum fuisse ait:non uetus:quod diuites bibere solent. Paulum seducta:seposita & remota Caryca ficus est species caryca a caryca Lycaoniæ loco:ubi optimæ nascuntur:denominata: q̃ quia optimæ sunt siccæ:hinc usus optinuit ut carycæ pro ficubus siccis accipiantur. Rugosis palmis:cum fructibus palmæ rugosis & siccis : quos nunc uulgo dactylos uocant. Prunaq; : poma sunt notissima:quorum uaria sunt genera:ut Plinius scribit Super omnia uultus. Ante omnia inqt boni & Hylares uultus affuerunt. Haustum cratera:euacuatum urceū. Concipiunt præces:præcari incipiunt. Diis hospitibus:Ioui & Mercurio quos hospitio susceperant Ille celer pēna tardos.pulchro ātitheto exornat hoc carmen. Impia uicinia inhospitales uicini. Immunibus:expertibus. Huius mali:huius calamitatis:qua uicinos uestros sumus affectum . Modo solum comitate : Antique dixit pro comitamini. Ite simul:uenite nobiscū. Nituntur longo:hoc est longum & arduū cliuum ascendere conantur. Manere:stare .superesse: Fata:infortunia Suorum uicinorum. Pia culmina.ipsi pii : est enim hyppallage . Et iam casa parua.Et olim casa parua . Casæ proprie dicuntur rusticæ domus. Furcas subiere columnæ.Furcæ in colūnas fuerunt cōmutatæ:In magnificum uero templū Philemonis ca

ſam conuerſam fuiſſe ſcribit. Adopertaq; marmore tellus. Solum templi marmore ſtratum. Iudicium cõe. uotorum. cupiditatem: deſiderium. Aperit. indicat manifeſtat. Delubraq; ueſtra tueri. ueſtra tẽpla cuſtodire.
Concordes egimus annos: concordes unanimeſq; uiximus. Duos: ambos. Buſta: Funera. Tumulandus. ſepeliendus. Vota fides ſequitur: nam Iupiter ut pollicitus fuerat: id quod petierant conceſſit. Annis æuoq; ſoluti. Senio confecti. Ante gradus ſacros. ante gradus ianuæ tẽpli. Narrarent: cõmemorarent. Caſus loci. ea quæ loco illi euenerant. Frondere: frondes emittere. Simul aũt ambo in arbores fuere cõuerſi. Philemon in quercũ Baucis uero in Tiliam. Creſcente cacumine. Vertice capitis. Innuit aũt capillos in frondes fuiſſe cõuerſos. Dum licuit: donec potuerunt. Frutex: fruticis & arboris cortex: Thyneius incola. Thynia regio eſt conterminaPhrygiæ: Vnde Thyneius declinari uidet.

Thynia

De gemino corpore. De duobus corporibus Baucidis & Philemonis factos. Non uani ſenes: ueteres non falſi. Vanus enim interdum falſum: ac mẽdacem ſignificat: Interdum ſtultum. Iuuenalis. Sic placitũ uano q nos ſumſit Othoni. Neq; erat cur fallere uellent. hæc coniunctio enim ſubintelligatur. Eſt nãq; parentheſis cauſã continens cur ſenes illi non fuerint mẽnti. Equidem pendentia uidi. Argumentis ꝓbat Lelex ea quæ narrauit eẽ uera. Serta coronæ a ſerẽdis floribus dicta. Coronæ aũt & in locis & in arboribus ſacris appendebantur. Ponens: appẽdẽs

Vanus

Serta unde

Cura deũ dii ſint hoc ẽq curam ſuſcepe deorum dii efficiantur: & q deos coluere. ipſi quoq; pro diis colantur. Deſierat loq Lelex ſubaudiatur. Et res miranda. Et auctor. Lelex uir grauis & fide dignus. Calydonius amnis. Achelous. Semel mota eſt: mutata. In hoc renouamine. in hac renouatione. Ius eſt facultas & poteſtas. Vt tibi complexi terram maris incola Proteu. Proteus oceani & Tethyos fuit filius: ut in theogonia Heſiodus ſcribit. Hic habuit patriam Pallenen qua relicta in Carpatho íſula regnauit. Fuit autẽ uates clariſſimus: Iliacis temporibus: qui ſe in uarias mutabat figuras: đ quo Virg. iiii. Georg. ſic ſcribit. Eſt in carpatio Neptuni gurgite uates Cæruleus ꝓteus: magnũ qui piſcibus æquor. Et iuncto bipedum curru metitur equore. Hic nunc Emathiæ portus patriãq; reuiſit Pallenen: hũc & nymphæ uenerantur: & ipſe Grandæuus nereus: nouit nãq; oĩa ꝓuates. Quæ ſint. q̃ fuerint: q̃ mox uentura trahantur: & paulo poſt. Tũ uariæ eludent ſpẽs atq; ora ferarũ. Fiet eni ſubito ſus horridus atraq; trigris. Squamoſuſq; draco. & fulua ceruice læena. Aut acerẽ flãmæ ſonitũ dabit: atq; ita uinclis Excidet: aut in aquas tenuis dilapſus abibit: & q̃ ſequunt̃. Proteus aũt iccirco in uarias figuras ſe cõmutaſſe fingitur: quod ut Diodorus ſcribit: rex fuit Aegypti: quem Aegyptii cetea uocant artiũ & in primis aſtrologiæ pitus. Aegyptiis aũt regibus mos erat ut leonis: aut tauri aut draconis priorẽ ptẽ in capite ferrẽt íſignia pricipatus: qñq; uero arborem qñq; ignẽ: quandoq; redolentia unguenta. Hæc autem & ad decorẽ ornatũq; ſpectabãt: & ſtuporẽ & ſupſtitionẽ quandam aſpicientibus iniciebãt. Maris cõplexi terram. nam terra infima eſt

Proteus i uarias figuras

Stramina flaueſcunt: aurataq; tecta uidentur.
Cælatæq; fores: adopertaq; marmore tellus,
Concipiũt bauciſq; preces timiduſq; philemõ,
Talia cum placido ſaturnius edidit ore.
Dicite iuſte ſenex & fœmina coniuge iuſto
Digna: quid optetis: cũ baucide pauca locutus
Iudicium ſuperis aperit commune philemon,
Eſſe ſacerdotes: delubraq; ueſtra tueri
Poſcimus: & quoniã cõcordes egimus annos:
Auferat hora duos eadem: nec coniugis unq̃
Buſta meæ uideam: neu ſim tumulãdus ab illa.
Vota fides ſequitur: templi tutela fuere.
Donec uita data eſt: annis æuoq; ſoluti
Ante gradus ſacros cum ſtarent forte: lociq;
Narrarent caſus: frondere Philomena Baucis:
Baucida conſpexit ſenior frondere Philemon:
Iamq; ſup geminos creſcẽte cacumine uultus
Mutua dum licuit: reddebant dicta: ualeq;
O coniunx dixere ſimul: ſimul abdita texit
Ora frutex: oſtendit adhuc thyneius illic
Incola de gemino uicinos corpore truncos.
Hæc mihi nõ uani (nec erat cur fallere uellẽt)
Narrauere ſenes: equidem pendentia uidi.
Serta ſuper ramos: ponenſq; recentia dixi:
Cur deum dii ſint: & qui coluere colantur.
Deſierat: cunctoſq; & res & mouerat auctor
Theſea præcipue: quem facta audire uolentẽ
Mira deum nixus cubito calydonius amnis
Tallibus alloquitur: ſunt o fortiſſime quorum
Forma ſemel mota ẽ: & i hoc renouamie mãſit
Sunt quibus in plures ius eſt tranſire figuras
Vt tibi complexi terram maris incola proteu.
Nam modo te iuuenem: modo te uidere leonẽ
Nũc uiolentus aper. nũc quẽ tetigiſſe timerẽt
Anguis eras: modo te faciebant cornua taurũ
Sæpe lapis poteras: arbor ſæpe quoq; uideri.
Interdum faciem liquidarũ imitatus aquarum
Fulmen eras: interdum undis contrarius ignis.

Nec minus autolyci cōiunx erysichthone nata
Iuris habet:pater huius erat qui numina diuū
Spernerét:& nullos aris adoleret honores.
Ille etiam cereale nemus uiolasse securi
Dicitur:& lucos ferro temerasse uetustos.
Stabat in his ingens annoso robore quercus
Vna nemus uittæ mediam:memoresq; tabellæ
Sertaq; cingebant uoti argumenta potentis:
Sæpe sub hac Dryades festas duxere choreas.
Sæpe etiam manibus nexis ex ordine trunci
Circuīre modum,,mensuraq; roboris ulnas
Quinq; ter implebat: necnon & cætera tantū
Silua sub hac omnis:quātū fuit herba sub illa
Non tamen iccirco ferrum Dryopeius illa
Abstinuit:famulosq; iubet succidere sacrum
Robur:& ut iussos cunctari uidit:ab uno
Edidit hæc rapta sceleratus uerba securi.
Non dilecta deæ solum:sed & ipsa licebit
Sit dea:iam tanget frondente cacumine terrā.
Dixit:& obliquos dum telum librat in ictus:
Contremuit:gemitūq; dedit decidua quercus.
Et pariter frondes:pariter pallescere glandes
Cœpere:ac longi pallorem ducere rami.
Cuius ut in trunco fecit manus impia uulnus:
Haud aliter fluxit discusso cortice sanguis:
Quā solet ante aras ingens ubi uictima taurus
Concidit:abrupta cruor e ceruice profundi.
Obstupuere omnes:aliquisq; ex oibus audet
Deterrere nefas:sæuamq; inhibere bipēnem.
Aspicit hunc mentisq; piæ cape præmia dixit
Thessalus:inq; uirū conuertit ab arbore ferrū:
Detruncatq; caput:repetitq; robora cædit:
Editus & medio sonus est de robore talis.
Nipha sub hoc ego sū Cereri gratissima ligno
Quæ tibi factorum pœnas instare tuorum
Vaticinor moriens nostri solatia leti.
Persequitur scelus ille suum labefactaq; tandē
Ictibus innumeris adductaq; funibus arbor
Corruit:& multam prostrauit pondere syluam
Attonitæ Dryades damno:nemorumq;:suoq;:
Omnes germanæ Cererem cum uestibus atris
Mœrentes adeunt:pœnāq; Erysichthonis orāt
Annuit bis:capitisq; sui pulcherrima motu

omnium elementorū:quā ita oceanus complectitur ut aer oceanum:aerem æther.ætherē cælū.

Nec minus Autolici cōiunx. Mestre Erysichthonis filia. Autolycus ut in odys.scri. Home. pater fuit Anticlæ matris Vlyssis decipiēdi.ac peierandi scia a Mercurio donatus. Erychthone nata. Erisichthon Thessalus fuit deoꝝ cōtēptor: qui cū Cereri nemus cōsecratum ac in eo quercū in qua nympha habitabat:succidisset: hamadryades illoꝝ: montiū incolæ ad Cererē cōuenerunt ꝑcantes:ut tantam impietatem ulcisceret. Ea uero & sua: & hamadryadū ea mota numinū cōtēptorem Erysichthonē nouo pœnæ genere assidua fame cruciare decreuit. Vnam igitur e nymphis ad famē in ulnimam Scythiam misit: q̄ noie suo ipsam oraret ut Erysichthonē ita stimularat:ut nullis cibis satiari posset Cum uero hoc pfecisset fames Erisichthon postq̄ totum patrimonium uentri impēdit unicam quoq; filia nomine Mestren ut alii Taopida forma ita prestātem ut a Neptuno fuerit rapta uendere coactus ē:Ea uero:ne serua fieret:cū Neptunum:cui sciebat se g atam esse.rogasset: ut sui misereretur: ilico in piscatorem uetulum eam ipse cōmutauit: concessitq;:ut in quascūq; uellet formas se cōuertere posset Sed cum sæpius emptores ꝑcio fraudasset.iamq; doli omnes consumpti essent Erysichthon membra propria cū lacerare cœpisset: dignum impietate sua exitum est sortitus. Et nullos aris adoleret honores. nullas diis uictimas immolaret. Nemus cereale. Cereri consecratū Temerasse:uiolasse. Argumenta:signa. Vna nemus. Magnitudinem quercus innuit quæ tanta erat:ut sola nemus efficere posset. Memores tabellæ memoriam eorum continentes qui ope illius nymphæ:cōpotes uoti facti fuissent. Trūci modum Stipitis magnitudinem. Circuīere: circūdedere. Necnon & cætera tantū:tanto inquit maior reliqua sylua erat ea quercus quanto arbores herbis sunt altiores. Dryopeius Erysichthō. Dryopes populi sunt Thessaliæ a Dryope rege dicti.unde & Thessalia Dryopis fuit appellata. Illa: ab illa. Sacrum robur: sacram quercum. Dedit:edidit:emisit. Decidua:quæ decidebat. Ducere:capere:contrahere. Discusso cortice:fracto aperto. Abrupta ceruice: abscisso collo. Profundi:effundi:profluere.

Deterrere.terrore dissuadere. Sæuam bipēnem.crudelem:utpote quæ cedebat quercū gementem. Thessalus Erysichthon. Editus e medio de robore.altera harum præpositionū redundat tantūq; uersui non etiam sensui necessaria uidet. Forsitan uero & loco illius ꝑpositionis est legendum ac pro ēt accipiendum. Instare: imminere ac ꝓpinquas esse. Persequitur:peragit.

Adducta attracta. Prostrauit:in terrā deiecit. Attonitæ Dryades:perterritæ arboꝝ nymphæ Vestibus atris.pullis ac nigris luctui conuenientibus. Annuit: nutu consensit atq; promisit.

Molitur:præparat. Miserabilis:misericordia dignus. Lacerare:laniare: cruciare. Quatinus.quoniam. Coire:conuenire:contraria náq; simul esse non possunt. Est autem paréthesis: causam continens cur famem Ceres adire non possit. Oreada:nympham montanam: Oreades náq; montium sunt nymphæ απο του ορουσ:hoc est a monte cognominatæ. Est locus extremis.topographia & loci maxime fami conuenientis descriptio:ut qui perpetuis frigoribus sit sterilissimus. Scythiæ glacialis: frigidissimæ ubi sunt perpetuæ niues: Scythia autem a Scythe Iouis filio:qui primus arcum & sagittas inuenisse scribitur fuit denominata. Frigus iners: pigrum:ab effectu quod pigros faciat:& inertes.

Pallorq; tremorq;:hi sunt perpetui frigoris comites. Sacrilegi.Erysichtonis. Sacrilegus náq; dicitur qui sacra uiolat atq; furatur. Viæ spacium:uiæ longitudo. Moderare dracones:regas atq; gubernes. Currus autem Cereris a draconibus trahi fingitur. Caucason appellát.Caucasus mons est Scythiæ oium altissimus. Quæsitamq; famem.

Fames descriptio

Ita famem describit poeta: ac si corpus haberet:fœminaq; esset famelica. Hirtus erat crinis: horridi erant capilli Labra incana ualde pallida. Scabri:aspeti. Extabant: eminebant. Ventris erat pro uentre locus.Nihil uétris habebat. Crate spinæ.Ossa spinæ cratem appellat ob similitudinem. Articulos:nodos. Immodico tubere.Magno tumore. Neq; enim est accedere iuxta Ausa.Nympha ne famescere inciperet:non est ausa ad famem accedere Est autem parenthesis:causam exprimens: cur propius ad famem Nympha non accesserit. Refert mandata deæ.Cereris mádata exponit.

In Aemoniam:Thessaliam:quæ sæpius nomina mutauit. Nam & Pelasgicum:Agros:& Hellas & Dyropis·& Græcia: & Hellenis:a regibus fuit cognominata. Sublimis: alta: per aerem náq; uolabat. Quáuis contraria semper. neq; enim ubi sunt fruges:quæ sunt opera Cereris:ibi fames potest esse·Fruges præterea a Cerere inuétas fames assidue cósumit: Ad iussam domú: Erysichthonis. Fœcúdú orbé.frugiferæ. Vertit.

Concussit grauidis oneratos messibus agros.
Moliturq; genus pœnæ miserabile:si non
Ille suis esset nulli miserabilis actis:
Pestifera lacerare fame:quæ quatinus ipsi
Non adeunda deæ(neq;.n. Cereréq; famemq;
Fata coire sinunt)montani numinis unam
Talibus agrestem compellat Oreada dictis.
Est locus extremis scythiæ glatialis in horis
Triste solú:steril':sine fruge:sine arbore tellus.
Frigus iners illic habitant:pallorq;:tremorq;.
Et ieiuna fames:ea se in præcordia condat
Sacrilegi scelerata iube:nec copia rerum
Vincat eam:superetq; meas certamine uires.
Neue uiæ spacium terreat:accipe currus:
Accipe quos frænis alte moderare dracones.
Et dedit:illa dato subuecta per aera curru
Deuenit in Scythiã:rigidiq; cacumina montis
(Caucason appellant)serpentũ colla leuauit:
Quæsitamq; famem lapidoso uidit in agro
Vnguibus & raris uellenté dentibus herbas.
Hirtus erat crinis:caua lumina:pallor in ore.
Labra incana situ:scabriq; rubigine dentes.
Dura cutis:per quã spectari uiscera possent.
Ossa sub incuruis extabant arida lumbis.
Ventris erat pro uẽtre locus: pendere putares
Pectus:& a spinæ tantummodo crate teneri.
Auxerat articulos macies:genuumq; tumebat
Orbis:& immodico prodibant tubere tali.
Hanc ꝓcul ut uidit (neq; eni ẽ accedere iuxta
Ausa)refert mandata deæ:paulũq; morata:
Quãq̃ aberat lõge: quãq̃ modo uenerat illuc:
Visa tamẽ sensisse famem:retroq; dracones
Egit in Aemoniam uersis sublimis habenis.
Dicta fames Cereris: quãuis contraria semper
Illius est operi:peragit:perq; aera uento
Ad iussam delata domum est: & ꝓtinus intrat
Sacrilegi thalamos:altoq; sopore solutum
(Noctis enim tp̃s)geminis amplectit' ulnis.
Seq; uiro inspirat:faucesq;:& pectus:& ora
Afflat:& in uacuis peragit ieiunia uenis.
Functaq; mãdato fœcundum deserit orbem
Inq; domos inopes assuetaq; uertitur antra.
Lenis adhuc sõnus placidis erysichthõa pẽnis

Mulcebat:petit ille dapes sub imagine somni
Oraq; uana mouet:dentemq; in dente fatigat.
Exercetq; cibo delusum guttur inani:
Proq; epulis tenues nequicq̃ deuorat auras.
Vt uero est expulsa quies:furit ardor edendi:
Perq; auidas fauces imensaq; uiscera regnat.
Nec mora:qđ pótus:qđ terra:qđ educat aer:
Poscit:& appositis quæritur ieiunia mensis
Inq; epulis epulas quærit:quodq; urbibus eē
Q uodq; satis poterat populo:nō sufficit uni:
Plusq; cupit quo plura suam dimittit in aluū.
Vtq; fretum recipit de tota flumina terra:
Nec satiatur aquis:pegrinosq; ebibit amnes.
Vtq; rapax ignis non unq̃ alimenta recusat:
Innumerasq; faces cremat:& quo copia maior
Est data:plura petit:turbaq; uoracior ipsa est.
Sic epulas omnes Erysichthonis ora pphanī
Accipiunt:poscuntq; simul:cibus omnis in illo
Causa cibi est:semperq; locus fit inanis edēdo.
Iamq; fame patrias altiq; uoragine uentris
Attenuarat opes:sed inattenuata manebat
Tum quoq; dira fames:implicatæq; uigebat
Flāmma gulæ tandem demisso in uiscera cēsu:
Filia restabat non illo digna parente.
Hāc quoq; uēdit inops:dn̄m generosa recusat
Et uicina suas tendens super æquora palmas
Eripe me domino:qui raptæ præmia nobis
Virginitatis habes ait:hæc neptunus habebat
Q ui prece non spreta:quāuis mō uisa sequēti
Esset hero:formāq; nouat:uultumq; uirilem
Induit:& uultus pisces capientibus aptos.
Hanc dominus spectans.o q pendentia paruo
Aera cibo cælas moderator arundinis inquit
Sic mare compositū:sic sit tibi piscis in unda
Credulus:& nullos nisi fixus sentiat hamos:
Q uæ modo cum uili turbatis ueste capillis
Littore in hoc steterat(nā stātē in littore uidi)
Dic ubi sit:neq; enim uestigia longius extant.
Illa dei munus bene cedere sensit:& a se
Se quæri gaudens his & resecuta rogantem.
Q uisquis es ignoscas in nullam lumina partē
Gurgite ab hoc flexi:studioq; oneratus inhæsi
Q uoq; minus dubites:sic has dus æquoris artes

Reuertitur. Mulcebat.fouebat. Sub imagine somni.Per insomnium.sibi.enim famescere uidebatur in somno. Oraq; uana mouet.Sibi.n. frustra mandere uidebatur. Inani cibo.Vanis & falsis epulis. Immensa uiscera.Inexplebilia.

Ardor edendi.dira fames. Nec mora.subito. Quæritur ieiunia.conqueritur se ieiunum esse.plusq; cupit.quanto plura comedebat:tāto plura appetebat Erysichthō. Vtq; fretū. Dupli ci similitudine poeta eleganter ostēdit:q̃ insatiabilis esset Erysichthonis auiditas edendi. Nec satiatur.nec expletur. Cremat comburit. Ipsa turba:Ipsa rerum copia. Petit.appetit Quo enī plura igni ligna imponūtur:eo plura absumuntur. Semperq; locus fit inanis edendo. Venter edendo non impletur:sed euacuari potius uidetur. Attenuarat.Tenues ac paruas effecerat:

Inattenuata. Non diminuta. Flamma gulæ Ardor edendiq; auiditas.Demisso in uiscera censu.Cōsumpto patrimonio. Non illo digna parēte.Cum enim ipse maxime impius esset:ea fuit tanta pietate:ut nunq̃ parētem deserere sustinuerit:quinimmo quibuscunq; potuit modis aluerit

Dominum generosa recusat.causa cur dominum recusaret:generositas erat Raptæ uirginitatis.ereptæ.Iam enim Neptunus eam uitiarat.

Hæc neptunus habebat.Exponit poeta id qđ puella tacuerat.Eam a Neptuno fuisse raptam. Qui prece non spreta.exauditis precibus. Modo.pauloante: Hero.Domino cuí a patre Erysichthone fuerat uendita. Pendentia æra.Hamos ex ære cōfectos.est enī metonimia. Cælas:occultas. Sic mare compositum.optandi ē aduerbium sic hoc loco. Nam stantem in littore uidi.Parenthesis ē continens asseuerationem.

Neq; enī uestigia lōgius extāt.Significat eam lōgius nō processisse cū pedū uestigia nō appareant. Bene cedere.In boū sibi cedere. Sēsit cognouit.aīaduertit. Resecuta rogātē his uerbis se īterrogatī respōdit. Oneratus.sollicitus. Inhæsi.intentus fui. Sic has deus æquoris artes.

Ambigue dictum.& artem piscandi nanq; & fraudes quibus utebat̃:intelligere possumus.Et uerso dominus pede pressit harenam.Retrocessit.per harenam. Sua forma.Virginis p̃pria. Suam. Filiam subaudiamus Transformia:quæ possint transformari in uarias figuras. Non iusta. In iusta utpote per fraudes & dolos quæsita. Vis tamen illa mali.Illa morbi uiolentia: Noua pabula.nouissimos & ultimos cibos. Externis. alienis transformationibus. O iuuenes.Theseum & Lelega alloquitur Achelous. Numero finita potestas.in tres enim solum uarias figuras se conuertere poterat Achelous.in hominem in anguem in taur̃. Telo.cornu quo ab Hercule:ut in sequẽti uolumĩe narrabit: fuit priuatus. Gemitus.suspiria quibus significat se ualde effracto cornu dolere.

Adiuuet:ut nemo iam dudum littore in isto
Me tamen excepto:nec fœmina constitit ulla.
Credidit:& uerso dominus pede p̃ssit harenã:
Elususq; abiit:illi sua reddita forma est.
Ast ubi habere suam trãsformia corpora sensit
Sepe parer dominis Dryopeida tradit: at illa
Nũc equa:nũc ales:mõ bos:mõ ceruus abibat
Præbebatq; auido non iusta alimenta parenti.
Vis tamẽ illa mali postq̃ consumpserat omnẽ
Materiã:dederatq; graui noua pabula morbo:
Ipse suos artus lacero diuellere morsu
Cœpit:& infœlix minuendo corpus alebat.
Quid moror externis? ẽt mihi sæpe nouandi
Corporis o iuuenes numero finita potestas.
Nã mõ q nũc sum uideor:mõ flector in anguẽ
Armenti modo dux uires in cornua sumo:
Cornua dũ sumpsi:nunc pars caret altera telo
Frõtis:ut ipse uides:gemitus sũt uerbi secuti.

P.Ouidii Nasonis metamor.Liber nonus.

Væ gemitus truncæ deo neptunius heros
Causa rogat frontis.cum sic Calydonius amnis
Cœpit,inornatos redimitus arũdine crines.
Triste petis munus:quis eni sua prælia uictus
Commemorare uelit? referã tñ ordine:nec tam
Turpe fuit uinci:q̃ contendisse decorum:

Raphaelis Regii in nonum metamorpheos. Ouidii librum enarrationes.

q Væ gemitus.Herculis luctam cũ.acheloo in huius uoluminis initio ita describit poeta:ut & librum libro: & fabulam fabulæ eleganter connectat: uariasq; Acheloi transfigurationes inter luctandum exponat.Cum enim Deianiram Oenei Calydoniæ regis filiam cum multis aliis Hercules Acheleusq; petiissent uirginis pater decreuit: ut is illa potiretur: qui in luctæ certamine superior esset.Cum igitur alii cessissent.Hercules atq; Achelos ineunt luctam: in qua cum alter uirtute superior esset:Achelous ad notas artes decurrit: ac cum se & in anguem:& in taurum frustra mutasset uictus:altero cornu mutilatus pudore se ĩ suum fluuiũ cõiecit.Nymphæ uero cornu illud suscipiẽtes omniũ fructuum genere repleuerũt: cornuq; copiæ appellauerunt.hoc uero inde factum esse Strabo est auctor.q cum Aachelous limo quem ducit:limites semper funderet:bella ĩter Aetolos & acarnanes uicinos ciebat. Cumq; arbitri nulli essent:armis non iudicio decertabat

Herculis cũ Acheloo certamen

Victoriam uero reportabant qui plus uiribus ualebant.Quare cum Hercules fluuium damnose labentem aggeribus & fossis intra alueum cohibuisset:tanq̃ debellasset Acheloum uictoriæ præmium reportauit Oenei filiæ Deianire nuptias. Eam quidem Sophocles tragicus hoc modo loquentem inducit.Procus sane mihi amnis fuerat Acheleous q tribus me formis a patre petiit.manifestus enim incessit taurus:alias tortus uarias per notas draco: aliquando mole ualida bouis præ se ferens frõtem.Addunt nõnulli Amaltheæ cornu captæ id esse quod Hercules ab Acheloi fronte effractum Oeneo dono dedit.Ex quo quidem pleriq; talem educunt historiam. Acheloũ enim sicut flumina reliqua tauro comparant ob sonos ipsos & alueorum circũflexiones.quas cornua uocant.Draconi quoq; propter obliquatam ipsius magnitudiem.Herculem quoq; omnibus aliqui mortalibus beneficium Oeneo affinitate coniunctum aggeribus & fossis fluuium perperam & damnose labentem coercuisse aiunt:eãq; regionem fertilissimã reddidisse:hocq; Amaltheæ cornu esse. Hoc uero idẽ & Diod.in.v.bibliotheces scribit.Hercules inq̃t in calydoniorũ gratiã fluuiũ Acheloũ in aliũ cursum diuertẽs plurimos agros ex aquæ irrigatiõe fertiles p̃stitit:cuius rei & poetæ q̃dã memiere scribẽtes cũ Acheloo Herculẽ sub tauri specie certasse:q cũ in cõgressu tauri alterũ cornu fregisset:Aetolis illud quod Amaltheæ cornu uocant dono dedit fructuũ oĩum:uuarũ:malorũ:aliorũq; eiusmodi pomorum copia repletum.Fingũt uero poetæ Acheloi cornu fossam a fluuio ductam:pomis uero: ac malis puniceis & racemis,:monstrari regionis fertilitatem:q̃ fluuii humor prestet Amaltheæ uero cornu durum esse aiunt:qua ex re operis illius difficultas significatur. Neptunius heros:Theseus neptuni nepos. Truncæ frontis:mutilatæ: altero enim cornu carebat. Redimitus crines:cinctos habẽs crines.Arũdine corona ex arũdinibus cõfecta q̃bus fere fluuiorum ripæ

Magnaq; dat nobis tantus solatia uictor.
Nomine si qua suo tandem peruenit ad aures:
Deianira tuas:quondam pulcherrima uirgo.
Multorũq; fuit spes inuidiosa procorum:
Cum quibus ut soceri domus ē intrata petiti:
Accipe me generum dixi Parthaone nate.
Dixit & Alcides:alii cessere duobus.
Ille Iouem socerum dare se:famamq; laborum
Et superata suæ referebat iussa nouercæ.
Contra ego turpe deum mortali cedere dixi.
Nõdũ erat ille deus:dominũ me cernis aquarũ
Cursibus obliquis inter tua regna fluentem.
Nec gener externis hospes tibi missus ab oris
Sed popularis ero:& rerum pars una tuarum:
Tantum ne noceat:quod me nec regia Iuno
Odit:& omnis abest iussorum pœna laborum.
Nam quo te iactas Alcmena matre creatum.
Iupiter aut falsus pater est: aut crimine uerus.
Matris adulterio patris petis:elige fictum
Esse Iouem malis:an te per dedecus ortum
Talia dicentem iam dudum lumine toruo
Spectat:& accensæ nõ fortiter imperat iræ.
Verba tot reddit:melior mihi dextera lingua ē
Dũmodo pugnãdo superē:tu uince loquēdo.
Cõgre diturq; ferox:puduit mō magna locutũ
Cedere:reieci uiridem de corpore uestem:
Brachiaq; opposui:tenuiq; a pectore uaras
In statione manus:& pugnæ membra paraui.
Ille cauis hausto spargit me puluere palmis:
Inque uicem fuluæ tactu flauescit harenæ.
Et modo ceruicē:modo crura micantia captat
Aut captare putes:omniq; a parte lacessit.
Me mea defendit grauitas:frustraq; petebar.
Haud secꝰ ac moles:q̃ magno murmure fluctꝰ
Oppugnãt:manet illa suoq; est pondere tuta.
Digredimur paulũ:rursusq; ad bella coimus.
Inq; gradu stetimus certi nõ cedere:eratq;
Cũ pede pes iunctus:totoq; ego pectore,pronus
Et digitos digitis:& frontem fronte premebam
Non aliter uidi fortes concurrere tauros:
Cum præcium pugnæ toto nitidissima saltu
Expetitur coniunx:spectant armenta: pauetq;
Nescia quem maneat tanti uictoria regni.

abũdãt. Tãtus uictor.q̃tus Hercules fuit. Noīe si q̃ suo tãdē.narrare īcipit Achelous certamē sibi p Deiãitæ nuptus susceptũ. Si q̃.Deiãira.q̃ uacat.neq; exposcit a sēsu:tñq; carmē explet:q̃le illud apd Virg.Si q̃ fata sinat. Tãdē aliq̃n. Tãdē n.ut Põpeius scribit:īterdũ aliq̃n significat īterdũ p supuacuo ponit̃.īterdũ affectui & idignationi seruit.Vt Cicero quousq; tãdē abutere patientia nostra Catilina. Multoꝝ procoꝝ.proci dicunt̃ q aliquã uxorē poscũt:a precãdo declinati.Nã pcare ē poscere.Vnde & pcaces meretrices ab assidue poscēdo uocant̃. Dum ē itrata. participiũ passiuũ cõtra grãmatices rationē formatũ. Soceri petiti.appenti soceri Oenei. Parthaone nate.Oeneus rex Aetoliæ Parthaonis fuit filius.

Tandem
Procare
Procaces

Sue nouercæ.Iunonis cuius iussu tot labores adiecat Cõtra ego ecõtrario. Turpe deum mortali cedere dixi.eē subaudiat̃. Mortali homini,nõdum n .hercules in deorum numerum fuerat translatus. Dominum me cernis aquarum Achelous nanq; fluuius est inter Acarnaniam Aetoliamq; labens. Popularis.ex tuo populo unus.aliquãdo popularis gratũ populo significat. Tantum ne noceat: solummodo inquit mihi id nõ noceat:ego q; Iuno deorum regina me nullo odio prosequitur:neq; mihi ullam irrogat pœnam. Ea uero inquit Herculi potius obesse q̃ prodesse debere. Nã quo te iactas. Dilematon colligit Achelous Iouem:aut falso herculis patrem dici aut esse ignominiosum:ut qui ex adulterio illum genuerit. Alcmena matre.Alcmena Electryonis & Lysidices filia fuit uxorq; Amphitryonis:ex qua Iupiter in amphitryonem conuersus Herculem suscepit. Elige fictum.Esse Iouem malis.patrem subaudiamus Est autem dilematon in quo utrum conceditur:reprehenditur. Si enim fictum ac falsum patrem sibi esse Iouē eliget Hercules:nullo ipsi erit honori. Sin uerum aperte fatebitur se esse natum ex adulterio,hoc igitur argumento Hercules uictus:in pugnam indignatus descendit. Per dedecus. per ignominiam ex matris adulterio prouenientem.

Achelous fluuius
Popularis
Alcmenea

Toruo lumine. trucibus oculis: quales iratis indignatisq; conueniunt: Viridem uestem. tales.enim fluuiorum diis attribuuntur. Eleganter autem eorum habitum effingit:qui se præparant luctæ. Varas manus.inflexas & curuas.nã uari dicuntur qui crura habent obtorta.Vnde & uarices appellantur uenæ in suris inflexæ:uel obortæ:ut Marcellus tradit. In statione.in loco ad resistendum apto. Modo.nuper. Magna superba. Ille cauis hausto.luctatuꝛi sua inuicem corpora puluere aspergebant:quo se ualidius cõpræhēdere possent. Hausto puluere. suscepta harēa:quæ haphe uocat̃. Captat.capere conat̃

Varas
Varices
Haphe

Mea grauitas.meum pondus. Certi non cedere.qui decre ueramus alter non cedere .elegãter aũt ea omnia describit:quæ a luctatoribus fieri solent. Non aliter uidi.hac similitudine ostẽdit Achelous quanto impetu cum Hercule fuerit congressus: Quem maneat.quem expectet.

Ter sine profectu uoluit nitentia contra
Reiicere Alcides a se mea pectora: quarto
Excutit amplexus:adductaq; brachia soluit
Impulsumq; manu(certũ est mihi uera fateri)
Protinus auertit:tergoq; onerosus inhæsit.
Si qua fides)neq; enim ficta mihi gloria uoce
Q uærit᷑)ĩposito pressus mihi mõte uidebar:
Vix tamen inserui sudore fluentia multo
Brachia:uix solui duros a corpore nexus.
Instat anhelanti:prohibetq; resumere uires.
Et ceruice mea potitur:tum deniq; tellus
Pressa genu nostro ẽ:& harenas ore momordi,
Inferior uirtute meas diuertor ad artes:
Elaborq; uiro longum formatus in anguem:
Q ui postq̃ flexos sinuaui corpus in orbes:
Cumq; fero moui linguam stridore bisulcam:
Risit:& illudens nostras Tirynthius artes:
Cunarum labor est angues superare mearum
Dixit:& ut uincas alios Acheloe dracones:
Pars quota Lerneæ serpẽs eris unus Echidnæ
Vulneribus fœcunda suis erat illa: nec ullum
De centum numero caput est impune recisum
Q uin gemino ceruix hærede ualentior esset.
Hanc ego ramosam natis e cæde colubris:
Crescentemq; malo domui:domitãq; reduxi.
Q uid fore te credis᷑ falsum q uersus in anguẽ
Arma aliena moues᷑ quẽ forma precaria celat᷑
Dixerat:& summo digitorum uincula collo
Iniicit:angebar ceu guttura forcipe pressus:
Pollicibusq; meas pugnabã euellere fauces.
Sic quoq; deuicto restabat tertia tauri
Forma trucis:tauro mutatus membra rebello.
Induit ille toris a leua parte lacertos:
Admissumq; trahens sequit᷑:depressaq; dura
Cornua figit humo:meq; alta sternit harena.
Nec satis hoc fuerat rigidũ fera dextera cornu
Dum tenet:infregit: truncaq; a fronte reuellit.
Naiades hoc pomis & odoro flore repletum
Sacrarunt:diuesq; meo bona copia cornu est.
Dixerat:& nymphe ritu succincta Dianæ
Vna ministrarum fusis utrinq; capillis

Sine profectu:effectu. Adducta brachia:circunducta:circundata. Certum est mihi:decreui inquit uera confiteri. Si qua fides:est uerbis meis subaudiatur. Anhelanti:difficulter inspiranti. Et ceruice mea potitur: collum meum capit. Diuerto:conuertor. Meas artes. mihi ingenitas proprias. Elaborq; uiro:effugio e manibus Herculis uiri fortissimi. Sinuaui: cõtraxi. Orbes.spiras. Stridore:sibillo. Cunarum meatum:meæ infantiæ:nam cum in cunis esset Hercules duos angues a Iunone imissos manibus ꝓhensos strangulauit.unde illum græci: ut scribit Diodo.q opera Iunonis gloriã foret adeptus:Heraclea dixere.hoc est: Iunonis gloriã cũ antea Alcæus uocaretur nam ηρα Iuno.κλεοσ gloria dicitur. Vt uincas:ut te uincere concedã. Pars quota.ac si diceret minima. Lerneæ

hydra

Echidnæ.hydræ Lernæam paludem infestantis: nam Hercules scribitur interfecisse hydram centum capita hñtẽ ea uiuacitate:ut uno reciso duo ꝗprimum subnascerentur: eam tandẽ Hercules domuit igni.Echidna autem latine uipa dicitur

Ramosam:multa capita ueluti ramos hñtem.

E cetra

Gemio herede: duobus successoribus:nã uno capite reciso duo renascebãtur. Vnde ẽt excetra a latinis dicta est: ut tradit Seruius:q uno capite exciso duo succrescebant. Crescentẽq; malo domui. malo enim suo crescere uidebatur hydra cũ uno capite reciso duo subnascerent᷑ atte autẽ eam domuit Hercules:ut scribit Diodo.Iolao.n. mandauit:ut recisam ceruicem face accensa ne effflueret sanguis:inureret. Forma ꝓcaria:aliena quã ꝓce uideris esse consecutus.

Precarium

Precariũ eni dicitur:ut tradũt iuriscõsulti:q ꝓcibus alicui utẽdum conceditur tantisꝑ.dum his qui cõcessit repetat. Pugnabam:contendebam. Rebello: bellũ resumo. Induit:induit. Truncaq; a frõte reuellit:hoc est.reuellendo cornu trũcam effecit frontem.

Achelous in taurum

Copiæ cornu

Diuesq; meo bona copia cornu: Acheloi cornu a naiadibus repletum uariis fructibus Copiæ fertilitatis deæ fuit dicatum:quod iccirco fingitur:ut pauloante diximus:q Hercules in Calydoniorum gratiam fluuium Acheloũ in alium cursum diuertens:plurimo agros ex aq̃ irrogatione fertiles ꝓstitit. Aetolis autẽ dono dedisse illud q Amalthæ cornu uocãt fingitur fructuum omnium copia repletum.In.v.autem fastorum Ouid.aliam de Amalthеæ cornu fabulã refert:nam Amaltheam quæ Ioui lac ꝓbebat: alterum e cornibus in arbore fregisse ait :quod quidem nympha sustulit:cinxitq; recentibus hærbis Et plenum pomis ad Iouis ora tulit. Ille ubi res cæli tenuit:solioq; paterno Sedit: & inuicto nil Ioue maius erat:Sidera nutricem nutricis fertile cornu Fecit.quod dominæ nunc quoq; nomen habet.Diod.uero de Copiæ cornu aliam quoq; narrat historiam.Hammonem si quidem scribit iuxta Ceraunios montes ambulantem conspectam uirginem nomine Amaltheam forma pulcherrimam adamasse:filiãq; ex ea suscepisse spẽ ac robore corporis insignem Amaltheam uero propinquæ regiõi ꝓfecisse cornu bouis persimili:ex quo occiduum cornu sit nominata Quæ quidem cũ uineis aliisq; frugiferis arboribus cõsita foret:ab Amaltheaq; possideretur:Amaltheæ cornu fuit denoiata. uñ optima

Incessit:totumq; tulit prædiuite cornu
Autumnum:& mensas fœlicia poma secundas.
Lux subit:& primo feriente cacumina sole
Discedunt iuuenes.neq; enim dū flumia pacē
Et placidos habeant lapsus:totæq; residant:
Opperiuntur aquæ.uultus Achelous agrestes
Et lacerū cornu medijs caput abdidit undis.
Hunc tamē ablati domuit iactura decoris:
Cætera sospes hēt. capitis quoq; frōde saligna
Aut superimposita celatur arundine damnum.
At te Nesse ferox eiusdē uirginis ardor
Perdiderat uolucri traiectum terga sagitta.
Nāq; noua repetēs patrios cū cōiuge muros
Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad undas.
Vberior solito nimbis hyemalibus auctus:
Vorticibusq; frequēs erat:atq; impuius amnis
Intrepidum pro se.curam de coniuge agētem
Nessus adit: membrisq; ualens scitusq; uadorū
Officioq; meo ripa sistetur in illa.
Hæc ait Alcide.tu uiribus utere nando.
Tradidit Aonius pauidam Calydonida Nesso
Pallentēq; metu fluuiiq;:ipsumq; timentem.
Mox ut erat pharetraq; grauis spolioq; leonis
(Nā clauā & curuos trans ripā miserat arcus)
Q uando qdē cœpi:superentur flumina dixit.
Nec dubitat: nec qua sit clæmētissimus amnis
Q uærit:& obsequio deferri spernit aquarum.
Iamq; tenēs ripam: missos cum tolleret arcus
Coniugis agnouit uocem:Nessoq; paranti
Fallere depositum.quo te fiducia clamat
Vana pedū uiolēte rapit: tibi nesse biformis
Dicimus exaudi.nec res intercipe nostras.
Si te nulla mei reuerentia mouit:at orbes
Concubitus uetitos poterāt inhibere paterni.
Haud tamē effugies:quāuis ope fidis equina.
Vulnere nō pedibus te cōsequar. ultima dicta
Reprobat:& missa fugientia terga sagitta
Traiicit.extabat ferrum de pectore aduncum
Q uod simul euulsū ē: sāguis p utrūq; foramē
Emicuit mixtus lernæi tabe ueneni.
Excipit hunc nessus. neq; enī moriemur inultí
Secum ait & calido uelamina tincta cruore
Dat munus raptæ:uelut irritamen amoris.

quæq; fertilissimaq; terra cōpiæ cōrnu appellari consueuit.hoc ē.κερασ αμαλθειασ. Prædiuite:plenissimo. Totum autūnum:oēs autūni fructus. Secūdas mensas.pumæ mēsæ carniū erāt: secundæ pomoꝝ. Cacumina: montiū uertices & sūmitates: significat aūt illos pmo mane recessisse. Residāt.decrescāt. Vultus agrestes:detur patos ob cornua fronte reuulsum. Decoris:pulchritudinis. Fronde saligna:salicis ramo. Capitis dānū:cornu ablatum. At te Nesse ferox: expositurus poeta lychæ ministri Herculis mutationem in saxū: Nessi centauri cædē Deianiræq; Zelotypian describit.nā Hercules Deianira potitus cum uino calefactus Eury nomū pueꝝ Architelu filiū ministrantē: paruoq; errore lapsum iter cœnandū pugno ictum occidisset:inuitus ex calydonia dolore pculsus:una cū uxore discessit in patriā festinans: forte aūt euenit ut Euenum fluuiū.qui maxime excreuerat: tuto trāsire posse nō uiderentur:nisi Nessus cētaurus:q pcio uiatores trāsmittebat:se Deianirā transuectuꝝ pollicitus foret.Eā igitur Hercules cū Nesso cōmisisset:intrepide fluuiū tranauit. At nessus puellæ pulchritudine captus:cū eā asportaret: ab Hercule sagitta hydræ sanguinæ tincta transfixus cum moreretur:Deianiræ persuasit tunicæ suæ uim amatoriam inesse: q Herculē ab amore aliaꝝ mulierū auocaret: si eā indueretur.Cum aūt Deiatura accepisset Herculē amore Ioles Euryti filiæ esse captū: tunicā a Nesso dono datā lychæ famulo tradidit domino pferendā.eam uero cū sacrificaturus induisset Hercules:maximis cruciatibus affectus: in furoremq; cōuersus: Lycham ex Gæneo monte:ubi Ioui sacrificabat: in Euboicum mare coniecit:q deoꝝ miseratione in scopulū corpori humano similē fuit cōmutatus. Ipse uero Hercules arcu sagittisq; Philoctetæ traditis: i pyra se cōposuit:hoieq; deposito in deoꝝ sedes fuit trāslatus. Eueni. Euenus fluuis est Aetoliæ in corynthiacum sinum labens ab eueno: q se in illū præcipitauit cognominatus: nā antea Lycormas appellabatur. Scitusq; uadoꝝ: peritus locoꝝ trāsitus pstantiū. Sistetur:collocabitur. Aonius:thebanus.Hercules.Aonia enim cū Bœotia eadem ē. Pauidam calydonida:timidam Deiaturā calydoniam. Ipsum Nessum:cētautus enim erat. Miserat.iecerat. Fallere depositū:fraudare herculem deposito: & Deianira illi cōmissa: depositum enim dicitur qcqd alicui traditur custodiendum. Orbes paterni:rotæ Ixionis patris tui:quibus assidue apud inferos uertitur ,ppter interpellatam de stupro Iunonē. Ope equina: uelocitate equi. Centauri enim equinos habent pedes.

Nessi Cædes

Euenus fluuius, unde dicatur

Extabat ferrū de pectore adūcum: extra stabat: significat aūt tergum cum pectore fuisse transfixum. Quod simul euulsum ē: quod postq̄ fuit extractum. Per utrūq; foramen.& tergi & pectoris. Tabe:sanguine. Et calido uelamina tincta cruore.Sic quidē Oui. Diodorus uero inqt Nessum moriturū cum iam Deianirā cognouisset: pollicitū ei fuisse se amoris medicamentū traditurū:quo nullā pter se mulierem aliā Hercules appeteret.Iussit igitur semine qđ ex se defluxerat cū

oleo & sanguinee sagitta fluente immixto Herculis tunicam tingere:quo dato consilio cum expirasset: illa inscio Hercule quod mandatū erat peragit. Irritamen: puocationem:ac stimulationem. Longa mora: longum interuallum. Victor ab Oechalia. Hercules:ut scribit Dio.in Oechaliam cōtra Euryti liberos ob Iolen uxorem sibi denegatam exercitum duxit:urbeq; capta Euryti filios Toxeum: Molionem: & Pitiū occidit: ac Iolen captiuam secum duxit.Ex Euboea uero in montem noīe cæneum pfectus:ut Ioui sacrificaret.Lycham seruum ad uxorem Deianiram in Trachinam misit:ut sibi uestem qua in sacris uti consueuerat afferret: ea cū a Lycha de Ioles amore comperisset:cupiens se maxime oīum aliarum ab Hercule amari:tunicam ex cētauri cōsilio tinxit:quam a lycha rei inscio allatam Hercules indutus:ueneni ui paulatim inualescēte: torqueri maximis doloribus cœpit. Quare lycham qui uestē attulerat in mare iecit: ac dimisso exercitu in trachinam uenit:morboq; in dies magis inualescente Delphos Lycimniū ac Iolaū misit Apollinem morbi remedia sciscitaturos. Interim Deianira calamitate Herculis stupefacta:cū tanti mali causam a se pfectum sciret:laqueo uitā finiuit. Apollo aūt iussit Herculē cum apparatu bellico ī Oetham deduci:ibiq; maximam strui pyram: derelictis Ioui curam fore. Hercules igitur desperata salute:in pyram cum ascendisset:rogaretq; astantes:ut ignem subiicerent: solus philoctetes in gratiam sagittaг sibi ab ipso relictaг pyram succendit:quæ subito fulminibus circūcadentibus exusta est.Oechalia uero Euryti patria ī Euboea fuit q̄ ab Hercule fertur deleta:nam sunt ēt aliæ oechaliæ:una in Aetolia: alia in Messenia: alia ī arcadia:alia in Trachina. Cænoo Ioui Iupiter cænæus a Cænæo pmontorio Euboeæ est dictus: ubi ab Oechaliæ expugnatione Hercules reuersus Ioui aram extruxit. principale aūt pro deriuatiuo posuit poeta. Et e minima:sic Virgi. Parua metu pmo.mox sese attollit in auras. Ingrediturq; solo:& caput inter nubila condit. Amphytrioniaden.Herculē q Amphytrionis filius putabatur:cū Iouis esset. Ioles ardore:Iole Euryti filia: quam Hyllo filio Hercules tradidit uxorē. Credit amans:quia amans est.n. causa cur crederet.

Iupiter.quare Cænæus

Veneris nouæ:noui amoris nouæ amicæ. Indulsit lachrymis multū fleuit. Diffudit: amplificauit. Mox deinde: alteг hoг superfluū esse uidetur. Conquerar an sileam dubia est quid facere debeat Deianira. Moterne? maneanne in ædibus Herculis. Forte facinus:magnum factū de ulciscenda namq; pellice cogitat. Incursus uarios:in diuersas cogitationes : sunt aūt poetæ uerba. Prætulit mittere: figurata est locutio:ī soluta namq; oratione diceretur:ptulit ut mitteret.

Imbutam uestem:tunicam īfectam:quæ etiam subucula appellatur. Defecto amori:deficienti: ac potius q iam defecerat. Quid tradat nescia: ignorabat enim Deianira tunicam illam quam Lychæ tradidit:ueneno fuisse īfectam. Suos luctus:suoг luctuū causam. Inscius heros: ignarus Hercules uestem illam hydræ ueneno fuisse infectam. Lernææ uirus Echidnæ: idest tunicam ueneno hydræ infectam. Dum potuit do nec ualuit. Oethem.Oethe mons est Thessaliæ:morte:rogo:& sepulchro Herculis clarus.

Quondam aliquando stridet:feruet. Lamina candēs:ignita. Ardente ueneno:comburente.

Longa fuit medij mora tēporis:actaq; magni
Herculis implerant terras:odiumq; nouercæ
Victor ab oechalia Cœnæo sacra parabat
Vota Ioui:cum fama loquax peruenit ad aures
Deianira tuas:quæ ueris addere falsa
Gaudet:& e minima sua per mendacia crescit
Amphytrioniaden Ioles ardore teneri.
Credit amans:uenerisq; nouæ perterrita fama
Indulsit primo lachrymis:flendoq; dolorem
Diffudit miseranda suum:mox deinde.qd autē
Flemus ait? pellex lachrymis lætabitur istis:
Quæ qm̄ aduēiet:ppandū aliqdq; nouādū ē:
Dū licet:& thalamos nōdū tenet altera nostros
Cōquerar an sileā? repetā Calydōa? morerne?
Excedam tectis? an sic nihil amplius obstem?
Quid si me Meleagre tuā memorē eē sororē?
Forte paro facinus:quantūq; iniuria possit.
Fœmineusq; dolor uulgata pellice testor.
In cursus animus uarios abit.omnibus illis
Prætulit imbutam Nessæo sanguine uestem
Mittere:qui uires defecto reddat amori.
Ignaroq; Lichæ quid tradat nescia:luctus
Ipsa suos tradit:blandisq; miserrima uerbis
Dona det illa uiro mendat. capit inscius heros:
Induiturq; humeris Lernææ uirus Echidnæ.
Thura dabat primis & uerba præcātia flāmis:
Vinaq; marmoreas patera fundebat in aras:
Incaluit uis illa mali:resolutaq; flammis
Herculeos abiit late diffusa per artus.
Dum potuit:solita gemitū uirtute repressit.
Victa malis postq̄ est patiēria:reppulit aras:
Impleuitq; suis nemorosam uocibus Oethen.
Nec mora.letiferam conatur scindere uestem:
Qua trahit:trahit illa cutem.fœdūq; relatu:
Aut hæret membris frustra temptata reuelli:
Aut laceros artus & grandia detegit ossa.
Ipse cruor:gelido ceu quondā lamina candens
Tincta lacu stridet:coquiturq; ardēte ueneno.

Nec modus est. sorbent auidæ pcordia flāmæ:
Cæruleusq; fluit toto de corpore sudor:
Ambustiq; sonant nerui: cecaq; medullis
Tabe liquefactis: tollens ad sidera palmas:
Cladibus exclamat Saturnia pascere nostris.
Pascere: & hanc pestē specta crudelis ab alto.
Cotq; ferum satia. uel si miserandus & hosti:
(Hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægrā
Inuisamq; animam natamq; laboribus aufer.
Mors mihi munus erit. dcet hæc dare dona no
Ergo ego fœdātē pegrino tēpla cruore (uercā.
Busirim domui? sæuo alimenta parentis
Antæo eripui? nec me pastoris Hiberi (uit
Forma triplex: nō forma triplex tua cerbere mo-
Vos ne manus ualidi pressistis cornua tauri?
Vestrū opus elis hēt. uestrū Stiphalides undæ
Partheniūq; nemus. uestra uirtute relatus
Thermodoontia cælatus baltheus auro:
Pomaq; ab insomni non custodita dracone.
Nec mihi centauri potuere resistere: nec mi
Arcadiæ uastator aper: nec profuit hydræ
Crescere p damnū: geminasq; resumere uires.
Q uid? cū thracis æquos humāo sāguie piguesi
Plenaq; corporibus laceris præsepia uidi?
Visaq; deieci dominūq; ipsosq; peremi?
His elisa iacet moles Nemeæa lacertis.

Nec modus est: nec finis dolori imponitur. Sorbent. opprimunt: absumunt. Cæruleus sudor: niger. Ambustiq; sonant nerui: combustiq; strident nerui. Cæca tabe: occulta corruptione. Saturnia pascere: hac oratione Hercules se maximo odio Iunoni esse ostēdit: eamq; in maximā inuidiam adducit. Est aūt anadiplosis eiusdem uerbi maxime indignato cōueniens. Ab alto. a cælo. Laboribus: ad labores. Decet hæc dare dona nouercam: nā nouercæ solent priuignorū mortem optare. Ergo ego fœdantem: indignatiorū seruit hæc dictio ergo: indignatur enim Hercules: q cū sæuissima domuerit monstra. ipsæ tamē dira peste dometur. Cōmemorat autem decē & octo pclara certamia: quæ Eurystheī iussu confecit. Busirim domui. busiris Neptuni fuit filius ex Libya susceptus: qui cū in ægypto tyrãnidem exerceret: hospitesq; ad prouocanda Nili inundationem: inter quos Thrasium: a quo id fuerat edoctus. imo aret: ab Hercule aris impositus: fuit iugulatus. Sæuo: Antæus libyæ fuit gigas q oēs puocabat ad luctam uictosq; iterficiebat. At Hercules cū eo congressus aīaduertit eū quotiens sterneretur: ualentiorē surgere: terra. n. cuius erat filius: uires subministrabat. Eum igitur Hercules altius sublatum emittere spūm coegit. Parentis: terræ matris. Pastoris Hiberi: gerionem dicit: q tria habuisse corpora dicitur: i ultimaq; Hispania regnasse: ac armentis ab Hercule fuisse priuatus. Vos ne manus: thaurus quē Pasiphae amauit: e Creta i peloponesum ad Eurystheū ab Herculæ fuit adductus. Vestrū opus Elis habet. nā Hercules ab expugnatione Troiæ reuersus in peloponesum: ut scribit in. v. Dio. Eurytū q Augeæ regis dux erat: iuxta Cleonas: ubi nunc est Herculis templū: necauit: deinde bello aduersus olim moto: occisoq; augea rege atq; urbe ui capta Phileo Augeæ filio regnum tradidit: fuerat enim hic antea a parte pulsus: qm arbiter inter eum & Herculem factus: pmiū Herculi dādum censuisset. Stymphalides undæ Stymphalus palus est Arcadiæ: ex qua Erasinus fluit: circa eam aues fuerunt miradæ magnitudinis similes harpiis quæ cū uicinos agros uastarent: ab Hercule partim sagittis cōfixe partim maximo tabulæ æreæ sonitu fuerunt expulsæ. Partheniumq; nemus: parthenius mons est Arcadiæ: a parthenis: hoc est. uirginibus illic uenantibus cognominatus ubi ceruam eximiæ uelocitatis: aureis cornibus Hercules cepetit. Relatus baltheus: hercules ab Eurystheo iussus ut aureum cingulū Hippolytæ amazonum reginæ ad se afferret: amazonas ipsas iuxta Themodoontem fluuium habitantes una cum Theseo debellauit: indeq; reginæ aureum cingulum reportauit. Thermodoontiaco auro. Thermodoon flu. est Colchorum iuxta quem olim Amazones habitarunt. Pomaq; ab insomni: poma Hesperidū ait q cū essent antea a puigili dracone custodiebantur ea quoq; Eurysthei iussu dracone interfecto Hercules rapuisse fertur ad Eurystheūq; retulisse. M. Varro aurea mala hesperidū captas & oues interptatur quod & Dio. in. v. ait Oues. n. græci mela uocant. Ea uero a puigili dracone custodita fingūtur quod ut Pli. scribit: hesperidū horti cincti fuerūt flexuoso maris meatu. q uisentibus pcul draconis pberet effigiē. Nec mihi centauri Hercules centauros Thessaliæ populos q ex parte anteriori uiri ex posteriori equi uidebantur a Pholo susceptus hospitio debellauit Cum. n. pholus Centaurus uini doliū olim a Baccho donatū: ea cōditione: ut tūc primum pferret cū hercules adesset: in honorem herculis ipsius releuasset: forte odore illius uetustissimi uini propinqui Centauri ebrii effecti in ædes Pholi impetū fecerūt quo perterrefacto solus hercules: non illis modo restitit: nec multos quoq; ipsorū interfecit: ut apte in v. bibliotheces uolumine scribit Diod. Nec mi Arcadiæ uastator aper. synæresis ē duarū uocaliū in unā. Mi. n. pro mihi positū est. Maximus aūt aper Arcadiā uastans ab Hercule uiuus ad Eurystheū fuit allatus quo uiso rex timore pculsus: in æreo se uase scribitur abscondisse. Nec profuit hydræ crescere p dānum. nam reciso uno capite duo renascebantur. Quid cū thracis equos: Diomedes rex thraciæq hospites eqs suis lacerandos obiiciebat ab hercule & uita & eqs ipsis fuit spoliatus. Eos uero ad se adductos eurystheus Iunoni sacrauit quoq; pgenies usq; ad Alexandrū Macedonē durasse fertur. Thracis. Diomedis Thraciæ regis. Moles Nemeæa: Leo nemeæ siluæ. q cum maximus esset: ac neq; ferro neq; ære: neq; lapi-

de uulnerari posset ut scribit Dio. manibus necessario erat occidendus. Is in Nemea sylua maxime uersabatur iuxta monte: quem a casu Tritonē dixerunt: i cuius radicibus erat spelunca: ad qua belua diuertebat. Hercules igitur cū ad locum accessisset refugientē in speluncam insecutus feram altero aditus ore opturato: manibus leonem coprahensum suffocauit detractaq; pellem corpori suo munimentū ad futura pericula circūdedit. Elisæ suffocata. Moles Nemæa. magnitudinē leonis Nemæi innuit. cuius interempti pelle pro ueste Hercules utebatur. Nemæa aūt sylua est inter Argos & Cleonas clara: non solū ob leonem ab Hercule supatum: sed etiā ob certamen annuum in honorē Archemori istitutū.

His Cacus horrēdū Tiberino gurgite mōstrū
Hac cælum ceruice tuli. defessa iubendo est
Sæua Iouis cōiunx: ego sum īdefessus agēdo.
Sed noua pestis adest: cui nec uirtute resisti:
Nec telis armisq; potest. pulmonibus errat
Ignis edax imis: perq; omnis pascitur artus.
At ualet Eurystheus. & sunt q credere possint
Esse deos? dixit: perq; altam saucius Oethen
Haud aliter graditur: q̄ si uenabula thaurus
Corpore fixa gerat: factiq; refugeret auctor.
Sæpe illum gemitus edentem: sæpe trementē
Sæpe retemptantem totas infringere uestes:
Sternentēq; trabes: irascētemq; uideres:
Montibus aut patrio tēdētem brachia cælo.
Ecce Lycham trepidum & latitātē rupe cauata
Aspicit: utq; dolor rabiē collegerat omnē
Tu ne Lycha dixit feralia dona dedisti?
Tu ne meæ necis auctor eris? tremit ille: pauet
Pallidus: & timide uerba excusātia dicit. (q;
Dicentem genibusq; manus adhibere parātem
Corripit Alcides: & terq; quaterq; rotatum
Mittit in Euboicas tormento fortius undas.
Ille per aereas pendens induruit auras.
Vtq; ferunt imbres gelidis cōcrescere uentis:
Inde niues fieri: niuibus quoq; mole rotatis
Astringi: & spissa glomerari grandine corpus.
Sic illum ualidis iactum per inane lacertis:
Exanguēq; metu: nec quicq̄ humoris habentē.
In rigidos uersum silices prior edidit ætas.
Nūc quoq; ī euboico scopulo breuis emiet alto
Gurgite: & humanæ seruat uestigia formæ:
Quem quasi sensurum nautæ calcare uerētur
Appellantq; Lychan. at tu Iouis inclyta proles
Arboribus cæsis: quas ardua gesserat Oethe
Inq; pyram structis: arcum pharetrāq; capacē
Regnaq; uisuras iterum troiana sagittas

His cacus. carmine Virgiliano notissimus ē & cacus & eius cedes. Tiberino gurgite: iuxta flu. Tyberim. Hac cælū ceruice tuli. Hercules cū ad Atlantem Mauritaniæ regē: q humeris suis cælū fingitur sustinere: peruenisset: ab eo susceptus est hospitio: rogatusq;: ut dū ipse alteꝝ humeꝝ cælo subiiceret tātisper ipse oneri succederet: libenter ē obsecutus: quod qdem icirco fictū est: q Hercules ab Atlante Mauritaniæ rege: & hospitio susceptus fuit: & astrologiā doctus: Nā Atlas cū sphæram excogitasset: cælū suis humeris gestare putatus est: ut latius scribit Diod. At ualet Eurystheus: hic fuit Stheneli Micenaꝝ regis filius: qui ipellente Iunone Herculē uaria pericula adire iubebat: hæc aūt cum maxima iactantur indignatiōe ac si diceret Hercules. Ego q uirtute mea uniuersum terrarū orbem mōstris purgaui. tantis conficior cruciatibus. Eurystheus uero oīum inīqssimus: nullaq; uirtute præditus bene habet. Nā: ut scribit Diod. Eurystheus habens Argis regnū: nota Herculis fama: eū ad perficiēda certamina accersit. Renuentē iussit Iupiter Eurystheo obtemperare. Is uero Delphos adiens: consulto sup his Apollinis oraculo: responsum accepit a diis mandatum esse: ut Eurysthei iussu duodecim certamina pficeret: qbus confectis īmortalitate potiretur. Et sunt: indignationi hoc loco seruit illa & copula. Auctor facti: auctor uulneꝝ: qui uenabulis thauꝝ confixit. Feralia dona pestifera.

Genua

Genibusq; manus adhibere parantē. hoc ē supplicare parantē. nam genua misericordiæ icirco dicata dicūtur: quod ea supplicantes tagere consueuerunt. Tormento fortius. ualidius quā machina bellica: est autem tormentum instrumētū bellicum: a torquendis saxis. hoc est: cum impetu mittendis appellatū. In Euboicas undas: i mare euboicum. nam Cænæū pmontoriū: ubi Hercules sacrificaturus peste correptus est: imminet Euboico mari. Induruit. durus est factus: nam in scopulū fuit conuersus. Vtq; ferunt imbres: ut scribit in meteoris Aristoteles. niues ac grandines frigidioribus uētis ex aqua generātur. Concrescere: simul crescere: & in unum cogi. Spissa grandine: in densam grandinem. Gurgite. mari. per tapinosin. At tu Iouis inclyta ples: Herculis metamorphosin in deum exponit poeta. Sagittas iterum uisuras: primum quidē sagittæ herculis Troiana regna uidere: cum ipse una cū Telamone & argonautis Troiam expugnauit. Deinde cū ob Helenæ raptum duce Agamēnone fuit deleta nam cum oraculum accepissent Græci sine sagittis herculis Troiam capi non posse: missus est Vlysses: qui Philoctetem una cum sagittis illis ad exercitum Græcorū adduceret: sed uulnere sagittæ q̄ in pedē cecidit īpeditus Philoctetes in Lēno diu substitit. tandē uero Græcis rogātibus ad exercitū Iliū obsidentē sagittas Herculis apportauit.

Tormentum

Ferre iubes Pœāte satū:quo flamma ministro
Subdita:dūq; auidis cōprēditur ignibus agger
Congeriem siluæ Nemeæo uellere summam
Sternis:& imposita clauæ ceruice recumbis:
Haud alio uultu:q̄ si conuiua iaceres:
Inter plena meri tedimitus pocula sertis.
Iamq; ualens & in omne latus diffusa sonabat:
Securosq; artus contemptoremq; petebat
Flamma suum.timuere dei pro uindice terræ.
Q uos ita (sensit enim) læto Saturnius ore
Iupiter alloquit᷑.nostra est timor iste uoluptas
O superi:to[illegible]q; libens mihi pectore grator:
Q uod memoris populi dicor rectorq;paterq;.
Et mea progenies uestro quoq; tuta fauore est.
Nam q̄q̄ ipsius datis hoc immanibus actis:
Obligor ipse tamen.sed enim ne pectora uano
Fida metu paueant:Oethæas spernite flāmas.
Omnia qui uicit:uincet quos cernitis ignes.
Nec nisi materna Vulcanum parte potentem
Sentiet.æternum est a me qđ traxit:& expers
Atq; immune necis:nullaq; domabile flamma.
Idq; ego defunctum terra cælestibus oris
Accipiam:cunctisq; meum lætabile factum
Diis fore confido.siquis tamen hercule:siquis
Forte deo doliturus erit:data præmia nollet:
Sed meruisse dari sciet.inuitusq; probabit.
Assensere dei.coniunx quoq; regia uisa est
Cætera non duro:duro tamen ultima uultu
Dicta tulisse Iouis:seq; indoluisse notatam.
Interea quocūq; fuit populabile flammæ
Mulciber abstulerat.nec cognoscēda remansit
Herculis effigies:nec quicq̄ ab imagine ductū
Matris habet:tantumq; Iouis uestigia seruat.
Vtq; nouus serpēs posita cum pelle senecta
Luxuriare solet:squammaq; nitere recēti:
Sic ubi mortales Tirynthius exuit artus
Parte sui meliore uiget:maiorq; uideri
Cœpit:& augusta fieri grauitate uerēdus.
Q uē pater oīpotens iter caua nubila raptum̄
Q uadriiugo curru radiantibus intulit astris.
Sēsit Atlas pōdus.neq; adhuc stheneleius iras
Soluerat eurystheus:odiūq; in prole paternū

Ferre: habere. Pœante satum. Philoctetem Pœantis filium. Agger. lignorum strues: quāuis agger proprie terræ accumulatio dicatur.

Summā congeriē siluæ. hoc est. summitatē pyræ. Nemeæo uellere. pelle Nemei leonis. Iamq; ualens: uehemens: ualida & magna. Securos artus: mēbra quæ secura: ac sine ulla erant cura.

Pro uindice: pro salute uindicis: ac liberatoris terræ totius. Grator: gratulor. Quod memoris populi. hoc est grati. ille enim est gratus q̄ beneficio℞ est memor. Et mea ꝓgenies: quod sub intelligatur. Lætatur.n. Iupiter q̄ dii sint solliciti de Herculis filii sui salute. Immanibus actis maximis ipsius gestis. Obligor ipse tamē: ego tamē me uobis debere fateor. Materna parte: ex parte corporis: quod a matre sumpsit. Defunctū terra: liberatū a terra. Cælestibus oris: in cælū. Nā ut refert Diod. post exustū Herculis rogū accedēte Iolao: ut ossa colligeret: cū nullū prorsus repertum foret: crediderunt Herculē secundū oraculū in deos translatum: illiq; ut heroi sacra q̄dam fecerūt. Athenienses aūt Græco℞ primi Herculē: ut deum sacrificiis coluerūt: suæq; pietatis erga illū præbentes reliq̄s exemplū: uniuersam primū græciam: deinde cæteras gentes ad eius cultū cōuertere. Lætabile. lætū: gratū: ac iocundū. Si q̄s tamen: Hercule siquis. Iunonem taxat Iupiter quæ semp Herculē odio fuerat ꝑsecuta. Sed meruisse dari sciet. hoc est. intelliget meruisse Herculē: ut ipsi p̄mia darentur cælestia: atq; in numerum deorum reciperetur. Populabile: corruptibile.

Mulciber: uulcanus: ignis. Iouis uestigia: similitudinē Iouis: nam ut Iupiter: deus ē effectus Hercules. Parte sui meliore: animi īmortalitate.

Augusta grauitate: sacra ac diuina nam augustum dicitur augurio consecratū. Quadriiugo curru: triūphali. Innuit.n. herculem cū maxia gloria triumphantū more in cælū fuisse sublatum. Augustum

Sensit Atlas pōdus Herculis in cælum recepti: est aūt emphasis: qua innuitur herculis magnitudo. Sthenelius Eurystheus. Stheneli filius. Ad id uero alludit poeta q̄ in q̄nto scribit Diod. Cum enim Eurystheus cognouisset Hyllum herculis filium: ac quosdam e fratribus uiros euasisse ueritus ne si oēs ad eā peruenissent ætatē Mycenarū imperio se priuarent Cæyci Trachinæ regi: ad quē post patris mortem cōfugerant: bellū indixit: nisi Herculis & Lycimnii filios & Iolaū: ac oēs Arcades qui cū Hercule militassent: expellere. Ipsi uero Eurysthei uiribus impares: sponte Trachinam relinquētes: ab Atheniēsibus adiuti: ducibus Iolao: Theseo Hylloq; cōstitutis. Eurysthei exercitū profligarunt: ipseq; Eurystheus curru fugiens ab Hyllo fuit interfectus. In prole: nā odio ꝑsequebatur hyllum: & reliquos. Herculis filios. Hæc autem a poeta referuntur: ut facilius cōnectat cū superioribus Galanthidis ministræ Alcmenæ mutationem in mustelam. Nam Alcmena cū parere nō posset: Lucinā deā: quæ parientibus præesse dicitur: inuocauit. Ac ea q̄dem uenit Iunonis iussu partum impeditura. Cum igitur in uetulæ figuram conuersa ante ianuam Alcmenæ ita sederet: ut manuum digitis cancellatim iunctis genua teneret: forte Galanthis ministra suspicata eam illo gestu do-

minæ quominus pareret:esse impedimēto:falso ei nunciauit Alcmenam partu solutā. Quod cū dea accepisset surrexit:statimq; Alcmena herculē peperit. Cæteꝝ dea indignata se a Galanthide illusam q primū illam ī mustelam ea conditione conuertit:ut pareret ore:quo fuerat ementita. Atrox:crudelis: qui nil meritos herculis filios persequebatur. Argolis Alcmene:argolica:quæ post mortem Herculis Thebas ꝓfecta:illicq; mortua:diuinos meruit honores. Quæstus aniles: quærimonias uetulæ conuenientes. Testatos labores:celebrata atq; confessa certamina. Hyllus:Herculis ex Deianira fuit filius. Matura:partui propinqua. Corripiantq; moras:abbreuient atq; auferant. Ilithyam: Ilithya dea est quæ parientibus præesse dicitur quā nostri Lucinam appellant:quod in lucem nascentes ꝑducat. Quā mihi difficilem:aduersam. Iunonis gratia:potētia Iunonis:quæ tm̄ gratia apud Ilithyam ualuit: ut quæ mihi adesse debebat: obfuerit. Iouē nāq; appropinquāte partus tempore diis præsentibus dixisse ferunt:puerum qui ea die nasceretur:se regem esse facturum. Quibus uerbis cōmota Iuno Lucinam filiā iussit comprimere Alcmene partū ac Eurystheum ante tempus in lucem educere. Iupiter uero licet consilio frustratus: quod prædixerat tamen ratū.& herculis famā claram esse uolens:dixisse Iunoni fertur:se quidem ꝑmittere Eurystheum: ut prædixerat:regem esse: herculemq; ei subiici uelle:duodecimq; certamina ab illo perficere:quæ Eurystheus mandasset.quibus consumatis fieret imortalis. Feri:duri ac laborum patientis. Et decimū signum: hoc est: cum iam decimus ageretur mensis: duodecim enim sunt zodiaci signa:quibus duodecim mēses distinguuntur. Sidere:sole.κατ᾽ἐξοχην. Grauitas.pōdus.

Ilithya in mustelam

Tendebat:distendebat. Horror.tremor. Nexos partus impeditos qui solui non poterant.

Sed ꝓcorrupta:ante a Iunone corrupta. Meū caput:meā uitā. Iunoni iniquæ:inimicæ. Dextroq; ē poplite leuū pressa genu:synecdoche poetica:tali autem gestu impediri partus etiam Plinius in naturali hystoria scribit his quidē uerbis. Assidere grauidis uel cum remediū alicui adhibeatur digitis pectinatim inter sese amplexis ueneficium est: idq; compertum tradunt Alcmena Herculem pariente: peius si circa unū amboue genua. Item poplites alternis genibus imponi: ideoq; hæc in consiliis ducum potestatum ue fieri uetuere maiores:uelut omnē actum impedientia ueruere uero etiam sacris uotisue simili modo interesse. Pectine:pectinatim ac cancellatim iunctis digitis. Sustinuit:remorata est:retardauit. Tenuerunt:retinuerunt. Carmina:incantationes. Nitor enitor ut pariam: proprie autē niti parientes dicuntur. Vana conuicia: nihil profutura. Verba queror:figurate dictum ē;uerbis.n.queri conquerique est in usu. Cadmeides: thebanæ. Diuam.Ilithyiam. Gratare: gratulare. Leuata est:soluta est partu & liberata. Potiturq; puerpera uoto: adepta est id quod cupiebat.Peperit nāq; ut optabat. Puerpera: autem dicitur quæ nuper pepit. Pauefacta:stupefacta.

Exercebat atrox,at longis anxia curis
Argolis Alcmene quæstus ubi ponat aniles,
Cui referat nati testatos orbe labores:
Cuiue suos casus:Iolen habet:Herculis illam
Imperio thalamoq; animoq; receperat Hyllus:
Impleratq; uterum generoso semine: cum sic
Incipit Alcmene. faueant tibi numina saltem:
Corripiantq; moras tūc:cum matura uocabis
Præpositam timidis parientibus Ilithyiam:
Quam mihi difficilem iunonis gratia fecit.
Nāq; labor feri cum iam natalis adesset
Herculis:& decimū ꝑmereretur sidere signum:
Tendebat grauitas uteꝝ mihi:quodq; ferebam
Tantum erat:ut posses auctorem dicere tanti
Ponderis esse Iouem,nec iam tolerare labores
Vlterius poterā.qn nūc quoq; frigidus artus
Dū loquor:honor hēt: ꝑsq; ē mēinisse doloris.
Septē ego ꝑ noctes: totidem cruciata diebus
Fessa malis;tendensq; ad cælū brachia: magno
Lucinam ad nexos partus clamore uocabam,
Illa quidem uenit:sed præcorrupta:meumq;
Quæ donare caput Iunoni uellet iniquæ:
Vtq; meos audit gemitus subsedit in illa
Ante fores ara:dextroq; est poplite leuum
Pressa genu:digitisq; inter se pectine iunctis
Sustinuit partus:tacita quoq; carmina uoce
Dixit:& incœptos tenuerunt carmina partus.
Nitor,& in grato facio conuicia demens
Vana Ioui:cupioq; mori:moturaq; duros
Verba quæror silices:matres cadmeides adsunt
Votaq; suscipiunt:exhortanturq; dolentem.
Vna ministrarum media de plebe Galanthis
Flaua comas aderat faciendis strenua iussis,
Officijs dilecta suis,ea sensit iniqua
Nescio quid Iunone geri:dumq; exit & intrat
Sæpe fores:diuam residentem uidit in ara.
Brachiaq; in genibus digitis connixa tenentē,
Et quæcūq; es ait:dominæ gratare leuata est
Argolis Alcmene:potiturq; puerpera uoto.
Exilit:iunctasq; manus pauefacta remisit

Diua potens uteri.uinclis leuor ipsa remissis.
Numine decepto nisisse Galanthida fama est:
Ridentem prensamq; ipsis dea saeua capillis.
Traxit:& e terra corpus releuare uolentem
Arcuit:inq; pedes mutauit brachia primos.
Strenuitas antiqua manet.nec terga colorem
Amisere suum.forma est diuersa priori.
Q uae quia mendaci parientem iuuerat ore:
Ore parit:nostrasq; domos ut & añ frequẽtat.
Dixit:& admonitu ueteris cõmota ministrae
Ingemuit:quam sic nurus est affata loquentẽ.
Te tamen o genitrix aliena a sanguine uestro
Rapta mouet facies.quid?si tibi mira sororis
Fata meae referam?qq̃ lachrymaeq; doloreq;
Impediunt:prohibentq; loqui.fuit unica matri.
(Me pater ex alia genuit)notissima forma
Oechalidum Dryope:quã uirginitate carentẽ.
Vimq; dei passam Delphos Delonq; tenentis
Excipit Andraemon:& habetur coniuge foelix.
Est lacus accliuis deuexo margine formam
Littoris efficiens:summũ myrteta coronant.
Venerat huc Dryope fatorũ nescia:quoq;
Indignere magis:nymphis latura coronas.
Inq; sinu puerũ:qui nõdum impleuerat annũ.
Dulce ferebat onus:tepidiq; ope lactis alebat.
Haud procul a stagno tyrios imitata colores
In spem baccarum florebat aquatica lotos.
Carpserat hic Dryope:quos oblectamina nato
Porrigeret flores.& idem factura uidebar.
(Namq; aderam)uidi guttas e flore cruentas
Decidere:& tremulo ramos horrore moueri.
Scilicet ut referunt tardi:nunc deniq; agrestes.
Lotos in hanc nymphe fugiẽs obscoena priapi
Contulerat uersos seruato nomine uultus.
Nesciebat soror hoc:quae cum perterrita retro
Iret:& oratis uellet discedere nymphis:
Haeserunt radice pedes.conuellere pugnat.
Nec q̃cq̃ nisi summa mouet.succrescit ab imo:
Totaq; paulatim lẽtus praemit inguina cortex.
Vt uidit:conata manu laniare capillos.
Frõde manũ ipleuit:frondes caput oẽ tegebat.
At puer amphisus(nãq; hoc auus Eurytus illi
Addiderat nomẽ)materna rigescere sẽsit

Diua potens uteri: periphrasis ẽ Ilithyiae. Vinclis remissis: digitis qui pectinatim iũcti mihi ut uincula erant impedimento resolutis. Arcuit: uetuit e terra surgere Galanthida cũ uellet. Strenuitas:agilitas. Vt & ante: quẽadmodũ etiam ante:cum puella esset. Frequentat:celebrat:nã mustelae fere in domibus uersantur. Admonitu:recordatione. Quã sic nurus:Iole Hylli herculis filii uxor. Rapta:erepta:ablata. Facies: figura. Quid?dices faciesue subaudiatur. Mira fata: mirada infortunia. Quãq̃ lachrymaeq;: cũ haec narraret Iole.more mulierum:lachrymas emittebat: eleganter aũt poeta seruat decore mulieris infortunio sororis magno dolore affectae.

Me pater ex alia genuit.hac parenthesi expõit Iole:cur Dryope unica matri filia fuerit. Notissima forma Oechalidũ.Dryope Euryti filia:quae pulchritudine apollinẽ in suos amplexus pellexit cum ex Andraemone uiro iam filiam peperisset: ad lacum quendam: ut coronas nymphis dicaret:peruenit ubi cum ex loto arbore florentes ramos: quos puero daret decerpsisset ; ecce guttas sanguinis ex arbore stillantes aspexit: qua re territa cum refugere uellet:in arborem sensit se trãsfigurari. Oechalidũ:oechaliae uirginũ:est autẽ patronymica forma pro patria usus poeta. Dei tenentis delon:periphrasis est Apollinis:q & Delphos & Delon in potestate sua habet. Summũ: summitatem marginis. Myrteta myrtus est arbor Veneri dicata: unde myrtetum locus myrtis consitus dicitur. Huc:pro illuc:aduerbium enĩ praesentis loci pro aduerbio absentis est positum. Dryope in arborem

Tyrios:purpureos. In spem baccatũ:nã baccae ex floribus nascuntur. Sunt aũt baccae arborũ fructus minutiores:qui sparsim oriuntur ut lauri oliuae: a quorũ similitudine uniones quoq; baccae dicũtur. Vnde baccatũ dicimus baccis & margaritis ornatum. Virgi.Colloq; monile baccatũ.

Aquatica Lotos:iuxta aquas nascens.Fuit aũt Lotos nympha: quã cum insequeretur Priapus: Lotos in arborem ut eam cõprimeret: miseratione deorũ in arborẽ sui nominis conuersa est:quae ut scribit Herodotus:baccas fert dactilis suauiores: ex q̃bus uiuũt: uinũq; etiam conficiũt populi libyae:qui ide Lotophagi uocantur. Tardi agrestes:serũ:ut qui id ante amissam sororẽ non admonuerũt:alias tardi tardo ingenio p̃diti dicũtur. Nunc deniq;: nũc tandem post factã sororis iactutam. Obscoena Priapi:inguina priapi.Priapus aũt Bacchi & Veneris filius fuit:qui ob eximiã foecunditatẽ: hortorũ deus fuit existimatus. Frequenter autem pro pudẽdis uirorũ ponitur Priapus. Nam ut in q̃nto scribit Diodorus· cũ prisci iguina uirorum occultius nominare uellent: priapum dicebant.

Iret:ire uellet:neq; enim ire poterat. Oratis; placatis nymphis. Pugnat.nititur:conaiat. Nisi summa:nisi partes supiores.Pedes eni iam i radices fuerant conuersi. Lentus cortex.flexibilis:

Addiderat nomen: parenthesis est: indiderat antem rectius legeretur: hoc est imposuerat. Nam indi nomina proprie dicũtur. Rigescere.

rigida ac dura fieri. Ducentem:trahentem: sugentem ubera. Lacteus humor: periphrasis lactis. Fati mortis: hæc aút lachrymans Iole commemorabat. Morabar retinebam. Genitorq;: Eurytus. Tepido ligno adhuc tepido: ut in qd pauloante dryope fuerat transmutata. Affusiq;: prostrati. Suæ arboris:in quá & filia & uxor sua fuerat conuersa. Cara soror:apostrophe qua Iole significat se casu sororis uehementer dolere. Irrorant: roris modo stillant in folia. Dum licet:donec potest. Quæstus:quærelas. Hoc nefas hoc suppliciú: pro eo quod sequitur id quod antecedit positum est: nefas náq; & scelus præcedit:sequitur supplicium. Sine crimine:sine culpa. Innocuæ:innocentes. Demite:decipite:detrahite. Hoc in stipite:in hoc trunco. Et frutices omnes:arbusculas omnes:est enim frutex medius inter arbores & herbas: nam neq; ad arboris magnitudiné peruenit: neq; per hyemem : ut herba arescit. Dearum:nympharum. Incúbere: inclinare. Mollis liber: cortex: unde & libri sunt dicti:quod in libris: hoc est arborum corticibus antiqui scribebant:Sine munere uestro:officio. Nam morientum oculi a proximis consanguineis claudebantur. Simul esse mulier subaudiatur nam arbor esse non desierat. Eurytidos. Ioles Euryti filiæ. Nam limine constitit alto. Iolaus:ut scribit Solinus:Iphicli herculis fratris fuit filius: qui cum ad decrepitam peruenisset ætaté Herculis pcibus ab Hebe iuuenili ætati fuit restitutus. Dubia lanugine: quæ uix uidebatur ob tenuitatem. Est enim lanugo barba quæ prima ab adolescentibus emitti consueuit. Iunonia Hebe.Iunonis filia quæ herculi in cælum trásla to nupsit:nam ferunt Iouem Iunoni persuasisse: ut Herculem se fingeret genuisse: matrisq; erga eum deinceps beniuolentiam ostenderet.Cú igitur Iuno lectum ascendisset sumptum iuxta corpus Herculem per uestes inferius in terram demisit ueq; partum imitata.sicut etiá núc in filiorum adoptione obseruát barbari. Iunonis igitur opera post hunc partum Hebe herculi nupsit.

Iolaus senex in iuuenem

Vbera:nec sequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis:opemq;
Nō poterā tibi ferre soror:quātūq; ualebam
Crescentem trūcū:ramosq; amplexa morabar.
Et fateor uolui sub eodem cortice condi.
Ecce uir andræmō genitorq; miserrimus adsūt:
Et quærūt Dryopen. Dryopē quærētibus illis
Ostendi loton:tepido dant oscula ligno.
Affusiq; suæ radicibus arboris hærent.
Nil nisi iam faciē:quod nō foret arbor:habebat
Cara soror.lachrymæ misero de corpore factis
Irrorant foliis:& dum licet:oraq; præstant
Vocis iter:tales effundit in aera quæstus.
Si qua fides miseris:hoc me per numina iuro
Non meruisse nefas. patior sine crimine pœnā.
Viximus innocuæ.si mentior:arida perdam:
Quas habeo frondes:& cæsa securibus urar.
Hunc tamē infantem maternis demite ramis:
Et date nutrici:nostraq; sub arbore sæpe
Lac facitote bibat:nostraq; sub arbore ludat:
Cūq; loqui poterit:matrem facitote salutet.
Et tristis dicat.latet hoc in stipite mater.
Stagna tñ tieat:nec carpat ab arbore flores:
Et frutices omnes corpus putet esse dearum.
Care uale coniunx:& tu germana paterq;.
Quis si qua est pietas: ab acutæ uulnere falcis:
A pecoris morsu frondes defendite nostras.
Et quoniā mihi fas ad uos incūbere non est:
Erigite huc artus:& ad oscula nostra uenite
Dum tangi possum:paruūq; attollite natum.
Plura loqui nequeo.nā iam per candida mollis
Colla liber serpit:sūmoq; cacumine condor.
Ex oculis remouete manus.sine mūere uestro
Contegit inductus morientia lumina cortex.
Desierat simul ore loqui.simul esse.diuq;
Corpore mutato rami caluere recentes.
Dumq; refert Iole factum mirabile:dumq;
Eurytidos lachrymas admoto pollice siccat
Alcmene:flet & ipsa tamen: compescuit omnē
Res noua tristiciam.nam limine constitit alto
Pene puer:dubiaq; tegens lanugine malas
Ora reformatus primos Iolaus in annos.
Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe

Viri: mariti herculis: nam Hercules in numerę deorę relatus: uel Iunone consentiente Heben duxit uxorem. Talia bona: ut queq̄ iuuenili ætati restituat. Themis: dea est iustitiæ. Themis & diuinādi & religionis: q̄ nihil sceleris impunitū esse permittit. Nā iam discordia Thebæ bella mouēt. Amphiaraus Oiclei filius uates clarissimus cū se a bello Thebano nō reuersurū puidisset a Polinicæ nullis pcibus adduci poterat: ut illi interesset quare Polinices aureū illud monile a Venere Hermione dono datū: Eripyle amphiarai uxori quo belli societatē uiro psuaderet largitus est. Cū uero eo tpe Amphiaraus Adrastusq; de regno dissentirent: ad Eripyles Amphiarai uxoris Adrastiq; sororis iudiciū oium dissensionū detulerunt. Illa uero pro Amphiarao qdem sententiā tulit sed ut belli Thebis inferendi socius adiutorq; esset. Cæterę Amphiaraus existimans se ab uxore pditum: Alcmæoni filio mandauit: ut post suū obitū eripylen necaret. Cū uero amphiaraus quo die primū Thebas puenit: una cum curru & eqs terræ hiatu fuisset absorptus: Alcmæō patris mandati memor matrē interfecit: quo qdem facinore in isaniā uersus ac furiis agitatus ad Phegeum Alphesibœæ patrē cupiens purgari confugit. Alphesibœæ uero cū monile maternū dono dedisset: eā uxorē duxit: ad Acheloum deinde pfectus: eius filiā Callirhoen adamauit: a qua cū monile illud efflagitaretur: ad Alphesibœam redit ipsum monile repetiturus. Cæterę a Themeno & Axione Alphesibœæ fratribus fuit interfectus: quos postea Alphesibœa ipsa ut mariti ulcisceretur iteremit: id quod apte scribit Propertius: cum inqt. Alphesibœa suos ulta est pro coiuge fratres. Sāguinis & cari uincula rupit amor. Callirhoe aūt Almæonis uxor Iouē rogauit ut filios adhuc impuberes iuuenes efficeret: quo de patre ultionē suscipere possent: q cū Iupiter cōcessisset repēte e pueris uiri effecti fuerūt. Discordia bella epitheton belli est pprių: bellū aūt Thebanum ab Eteocle & Polynice fratribus susceptū: uel carmie Papinii notissimū ē: nā ut scribit Diod. Eteocles ac Polynices œdipi filii: cū ad uirilē peruenissent ætatē: cognouissentq; Laium priorē Iocastæ matris maritū ab Oedipo filio ab Apollinis oraculo reuertentē interfectum: ac Iocastā matrē ab Oedipo filio uxorē ductā: seq; ex tam funestis ortos nuptiis: ut eius essent filii: cuius fratres quoq; mento uocarentur: Oedipum qdem ipm domo egredi propter dedecus non permiserunt. Regnū uero inter se eo fœdere diuiserunt: ut alternis annis imparent. Primusq; imperii annus Eteocli natu maiori cederet. Cæterum exacto anno cum regnum reposcenti fratri non traderet: Polynices ad Adrastum Regem confugit: cuius filiam nomine Argiam cum uxorem accepisset: tandē a socero: undiq; contractis auxiliis instructus ad oppugnandas Thebas cum sex aliis ducibus Adrasto: Tydeo: Amphiarao: Capaneo. Hippomedonte. & Parthenopæo profectus est. Capaneusq; nisi ab Ioue uinci: Capaneus unus fuit ex septem ducibus: qui Thebas obsederunt: qui cum deorum contemptor esset: scalisq; Thebas oppugnare primus omnium cœpisset tanta mole lapidum a Thebanis obrutus est ut scribit Vegetius: ut fulminibus a Ioue fingatur extinctus. Fientq; pares in uulnere fratres. Eteocles & Polinices Oedipi filii: ppter quos bellum illud Thebanum fuerat susceptum: mutuis uulneribus conciderunt. Subducta tellure: subtracta terra: nam hiatu terræ absorptus est Amphiaraus. Vltus erit: ulciscetur: nam Amphiaraus se ab uxore proditum cognoscens Alcmæoni filio mandauit: ut post obitum suum Eripylen perimeret: q quidem cum executus esset: facti conscientia in insaniam conuersus est. Natus. filius Amphiarai Alcmæon qui patrem ulciscendo pius: occidendo uero matrem impius fuisse iudicatur. Exul mentis: demens atq; furiosus. Domusq; Nam domo fugiens in Acarnaniam peruenit ut paricidium expiaret. Donec eum coniunx: Callirhoe Acheloi filia. Fatale aurę monile perniciosum: quod qui habebat isfortuniis uexabatur: id autem Alcmæon ablatū matri ia Alphesibœæ tradiderat. Phegeius ensis. Phegei filiorę a qbus alcmæon fuit interemptus. Hauserit apuerit uulnerauerit. Tum demū tandem post interfectum maritū. Acheloia supplex. Callirhoe acheloi filia almæonis uxor.

Victa uiri precibus: quæ cum iurare pararet:
Bona tributuram post hunc se talia nulli:
Nō est passa Themis. nā iam discordia Thebæ
Bella mouēt dixit: Capaneusq; nisi ab Ioue uici
Haud poterit: fientq; pares in uulnera fratres:
Subductaq; suos manes tellure uidebit.
Diuus adhuc uates: ultusq; parente parentem
Natus erit facto pius & sceleratus eodem:
Attonitusq; malis exul mentisq; domusq;
Vultibus Eumenidū matrisq; agitabit' umbris:
Donec eum coniunx fatale poposcerit aurum
Cognatūq; latus Phegeius hauserit ensis.
Tū demū magno petet hoc Acheloia supplex
Ab Ioue Callirhoe: natis infantibus annos
Addat: ne ue necem sinat esse ultoris inultam.
Iupiter his motus priuignæ dona nurusq;
Præcipiet: facietq; uiros impubibus annis.
Hæc ubi faticano uenturi præscia dixit
Ore Thæmis: uano superi sermone fremebant.
Et cur non aliis eadem dare dona liceret:
Murmur erat. quærit' ueteres Pallātias annos
Coniugis esse sui. quæritur canescere mitem

Callirhoes pueri in iuuenes

Vltoris. Almæonis qui patrem fuerat ultus. Dona priuignæ nuruśq; Hebes quæ & priuigna & nurus Iouis erat. Nam Iunonis filia fuit sine patre & Herculis Iouis filii uxor. Præcipiet non capiet. Impubibus annis: puerilibus. Hæc ubi faticano: Byblidos in fontem sui nominis metamorphosin descripturus poeta nonnulla præmittit quibus eam commodius cum superiore connectat. Faticano: fata canenti. Eadem dona: ut iuuenes fierent. Pallātias: aurora pallātis gigantis filia. Sui cōiugis. Tithoni q senio tandē in cicadā fuit cōuersus.

Iasona flaua Ceres:sic quidem fere hactenus corrupte lectum est:quod perq̃ mirãdum est:cum Iasona & quadrisyllabũ sit & primam corripiat syllabã:quod sane haud imperiti q̃dã aiaduertẽtes Aesonia putarũt esse legẽdũ: quo q̃dem modo nulla uis rõni carminis affert:sed cũ nemo priscoꝝ scribat Aesonem a Cerere fuisse amatum: censuęrim Iasiona q̃ accusatiuus in q̃nq; syllabas excurrit: ita eẽ legendũ:ut illud epitheton flaua penitus eradatur. Huic aũt lectiõi uetustissima solũ exẽplaria:sed historiæ quoq; astipulantur. Tradũt.n. Iasiũ:q̃ & Iasion dicitur: Iouis ex electra filiũ adeo a Cerere fuisse amatũ:ut in eius gratiam ad nuptias Hermiones ipsius Iasii sororis maximam frumenti ac panis copiã attulerit: ac ex eo Plutum pepererit q̃ cultũ uitæ institueret:pecũiasq; coaceruatas ac in usus custodire oium primus docuit:cũ antea parua congregãdæ seruandæq; pecuniæ fuisset cura. Hæc in.vi. bibliotheces libro: ne q̃s me finxisse putet:a Dio. scribunt. Poscit Ericthonio. Erichtonius:ut diximus:ex Vulcani semine in terrã a Pallade ipm spernente pedibus deiecto natus ẽ. Et Anchisæ ãnos. Anchisen a Venere amatũ Aeneam quæ ex ea susceptũ carmine. Virg. notius est q̃ ut hoc loco sit exponẽdũ. Cui studeat faueat. Quo ruitis:quod sine ulla rõne affectatis:oia aũt fatis gubernari Iupiter concludit. Vos ẽt ordo est fata regunt ẽt uos:& me quoq; ut hoc aio meliore feratis. Nec nostrũ curuarẽt Aecon:hoc est:incuruũ senectute redderent. Tres autem filios suos iustitia insignes Aecon. Rhadamãthũ & Minoẽ:diis cõmemorat Iupiter:q̃ oẽs iam cõsenuerãt:neq; p fata iuuenescere poterãt. Nec sustinet ulla q̃ri:nec ullus audet cõqueri. Terruerat magnas gẽtes. Nã Minois imperium late petebat.

Miletus Mileti conditor

Tũc erat inualidus:cũ ea Iupiter dixit. Dionidẽq; iuuẽtæ robore miletũ. Miletus solis fuit filius: ac Pasiphaes Minois uxoris frater:q̃ cũ Minoe iã senio confectum regno priuare pararet a Ioue deterritus in Asiam spõte aufugit:ubi & urbẽ cõdidit:quã de nomine suo Miletũ appellauit: & Cyanen nympham Meandri fluuii filiam compressit:ex qua Caunũ & Byblida liberos suscepit sed Byblis cũ adoleuisset:ita fratris amore ardere cœpit:ut epistola quoq; eum in amplexus suos pellicere ausa sit. Cæterum Caunus nefandã sororis libidinem detestatus ex patria aufugit. Byblis uero cũ insecuta:cum iam & Cariam: & Lyciam:& Lelegas peragrasset:labore ac lachrymis confecta:nympharum miseratione in fontẽ sui nois fuit cõmutata. Deionidẽ:Deionei filiũ:ut uulgus putabat:Nã Apollinis fuisse filiũ poeta testatur. Arcere patriis penatibus. ex Creta ac imperio suo expellere. Aegeas. metiris aquas. Aegeũ mare trãsis. In Aside terra:in Asia terra. patronimicum enim propositiuo positum est. Mœnia constituis. Oui. quidem sensit Miletum:urbẽ a Mileto solis filio & cõditam & appellatã. Strabo aũt ex Ephori sñia: scribit duas eẽ mileto ueterẽ. & nouam ac ueterẽ q̃dẽ a Cretensibus Sarpedone duce ædificatã:Miletumq; cognominatam:a Mileto quæ est Creta: cum prius Leleges cum locum tenerent: nouã uero postea a Neleo conditam fuisse iuxta mare quattuorq; eam portus habere. Filia Mæandri: Mæander flu. est phrygiæ adeo flexuosus:ut in seipsum redire uideatur. Cognita Cyanee duæ nymphæ hoc nomine a poetis donantur: altera Sicula Proserpinæ socia: Altera Meandri filia. Est enixa: peperit. Byblida cum cauno. Byblis etiam Byble a quibusdam uocatur. Vnde Byblus Phœniciæ urbs omnium antiquissima que a Saturno ædificata perhibetur. Apollinei fratris: formosi atq; Apollini similis. siue ab Apolline originem ducentis. Nec qua debebat: quatenus.

Byblis in fontem

Iasiona Ceres:repetitum Mulciber æuum
Poscit erichthonio: uenerem quoq; cura futuri
Tangit:& Anchisæ renouare paciscitur annos
Cui studeat deus omnis habet:crescitq; fauore
Turbida seditio:donec sua Iupiter ora
Soluit:& o nostri si qua est reuerentia dixit.
Quo ruitis? tantũ ne aliquis sibi posse uidet.
Fata quoq; ut superet? fatis Iolaus in annos
Quos egit rediit:fatis iuuenescere debent
Callithoe geniti:non ambitione nec armis.
Vos etiam:quoq; hoc animo meliore feratis.
Me quoq; fata tegunt: quæ si mutare ualerem
Nec nostrum seri curuarent Aeacon anni.
Perpetuũq; æui florem Rhadamãthus haberet
Cum Minoe meo:qui propter amara senectæ
Põdera despicit:nec quo prius ordine regnat.
Dicta Iouis mouere deos:nec sustinet ullus.
Cũ uideat fessos Rhadamãthõ:& Aeaconãnis
Et Minoa quæri:qui dum fuit integer æui
Terruerat magnas ipso quoq; nomine gẽtes.
Tunc erat inualidus:Deionidẽq; iuuentæ
Robore Miletum Phœboq; parente superbũ
Pertimuit:credensq; suis insurgere regnis.
Haud tñ est patriis arcere penatibus ausus.
Sponte fugis Milete tua:celeriq; carina
Aegeas metiris aquas:& in Aside terra
Mœnia constituis positoris habentia nomen.
Hic tibi:dum sequitur patriæ curuamina ripæ
Filia Meandri totiens redeuntis eodem
Cognita Cyanee præstãti corpore nympha
Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellã
Byblis in exẽplo est:ut ament concessa puellæ
Byblis Apollinei correpta cupidine fratris.
Non soror ut fratrem:nec qua debebat amauit

Illa quidem primo nullos intelligit ignes.
Nec peccare putat:q; sæpius oscula iungat.
Q uod sua fraterno circũdet brachia collo.
Mendaciq; diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor.uisuraq; fratrem
Culta uenit:nimiumq; cupit formosa uideri.
Et si qua est illic formosior:inuidet illi.
Sed nõdum manifesta sibi est:nullũq; sub illo
Igne facit uotum.uerũtamen æstuat intus.
Iã dominũ appellat:iam nomina sanguis odit.
Byblida iam mauult:q̃ se uocet ille sororem.
Spes tamen obscœnas animo demittere non ẽ
Ausa suo uigilans.placida resoluta quiete
Sæpe uidet qđ amat:uisa ẽ quoq; iũgere fratri
Corpus.& erubuit:q̃uis sopita iacebat.
Somnus abit.silet illa diu:repetitq; quietis
Ipsa suæ speciem:dubiaq; ita mente profatur.
Me miseram.tacitæ qd uult sibi noctis imago?
Q uã nolim rata sit.cur hæc ego somnia uidi?
Ille quidem est oculis q̃uis formosus iniquis.
Et placet.& possim.si non sit frater.amare.
Et me dignus erat.uetum nocet esse sororem
Dũmodo tale nihil uigilans cõmittere temptẽ.
Sæpe licet simili redeat sub imagine somnus.
Testis abest sõno:nec abest imitata uoluptas.
Proh Vẽus & tenera uolucer cũ matre cupido
Gaudia quanta tuli?q̃ me manifesta libido
Contigit?ut iacui totis resoluta medullis?
Vt meminisse iuuat?q̃uis breuis illa uoluptas
Noxq; fuit præceps.& cœptis inuida nostris.
O ego si liceat mutato nomine iungi.
Q uã bene Caune tuo poterã nurus eẽ parẽti?
Q uã bñ Caune meo poteras gener eẽ parẽti?
Omnia dii facerẽt.essent cõmunia uobis
Præter auos.tu m̃e uellem generosior esses.
Nescio quam facies igitur pulcherrime matrẽ?
Hei mihi.q̃ male sum.quos tu sortita parẽtes.
Nil nisi frater eris.qđ obest.id habebimus unũ.
Q uid mihi significant ergo mea uisa? qđ autẽ
Sõnia põdus habẽt?an habẽt & sõnia põdus?
Dii melius.dii nempe suas habuere sorores.
Sic saturnus opim iunctã sibi sanguine duxit.
Oceanus Tethyn.Iunonem rector olympi.

Mendaci umbra:fallaci specie. Paulatim declinat amor:inclinat in nefandam libidinem.

Sed nondum est manifesta sibi. Nondum inquit se amore captam esse intelligit. Iam dominum appellat:ut enim amicæ uocãtur dominæ:sic amatores domini appellantur. Iam nomina sanguinis odit.fratrem & sororem. Demittere:immittere:concipere. Spes obscœnas:coeundi cum fratre. Placida resoluta quiete:dormiens. Placida enim quies somnus est. Visa est quoq; iungere fratri corpus.hoc est.byblis dormiens sibi est uisa coire cum fratre:id quod amantibus fere usu uenire solet. Silet illa diu.stupebat enim noua illa uoluptate quã senserat. Repetit:i mẽtem reuocat. Speciem suæ quietis:imaginẽ sui somni. Me miseram:eleganter uirginis amore captæ cogitationes:uariosq; affectus effingit poeta. Tacitæ noctis:in qua omnia tacent animalia. Quãuis iniquis:quantum uis inimicis:magna est autem pulchritudo:quæ ab inimicis quoq; approbetur. Imitata.simulata:imaginata.

Proh uenus:hac exclamatione byblis se maximam in illo in somnio sensisse uoluptatem aperte ostendit. Tenera.delicata. Vt q̃. Præceps:breuis ac uelociter fugiens. Mutato nomine:sororis subaudiatur. Hei mihi:cruciatur.Byblis quod Caunus sibi tantum frater non etiam maritus sit futurus. Mea uisa:mea insomnia. Dii melius.habent faciuntq; q̃ homines:qui sorores proprias uxores ducũt. Sic saturnus opim.opis filia fuit cæli:quæ Saturno fratri nupta multos filios procreauit. Iunctam sibi sanguine:consanguineam & sororem. Oceanus Tethyn:Tethys cæli & Vestæ filia Oceano fratri nupsit:eiq; maximam nympharum multitudinem peperit.

Sunt superis sua iura.alia inquit iura dii alia homines habent. Ad cælestia.ad cælestium exemplum. Ritus humanos.hominum mores. Diuersaq; fœdera.ad exemplum diuersorum fœderum & legum.alia naq; sunt fœdera hominum alia deorum. Vetitus ardor.prohibitus ac nefandus amor. Arbitrium.uoluntatem ꝑsentiam. At non Aolide Macareus Aeoli filius cum Canæ sorore concubuit: ex eaq; filium suscepit:qui cũ a nutrice domo efferetur seipsum uagitu prodidit.Quare indignatus Aeolus gladium filiæ misit quo pro meritis uteretur :Macareus uero aufugit.Ad eleuandũ autem scelus Byblis plurali numero utitur cum Macareus solus ex Aeolidis cum sorore coiuerit. Vnde sed hos noui.anastrophe est.sed enim coniunctio primũ in oratione locum optinet.seipsam autem repræhendit Byblis:ꝗ nefandi amoris exempla sibi uenerint in mentem. Obscœnæ flammæ.turpes amores. Qua fas est quatenus licet atq; honestum est. Indulgere.obsequi. Ergo ego.affectum ostendit hoc loco ergo. Non reiectura.nõ repulsura distrahitur autem byblis in uarias cogitationes.hinc ab amore:illic a pudore. Coget amor potero.sic coniunctio subaudienda est Si coget amor.Sic Iuuenalis.Græculus esuriẽs in cælũ si iussens ibit. Viderit. Caunus uiderit quid sit acturus:cæterum nos ei nostros amores aperiamus. Hei mihi quo labor.sic & amore & pudore uexatur Byblis:ut quid agat elgere nesciat. Ignem.ardorem:furorem. Meditata ex cogitata. Dextra tenet ferrũ.stilũ ferreum : quo in tabulis ẽt aminum scribitur.gestum autẽ scribentis in tabellis exprimit. Vacuam ceram in qua nihil erat scriptũ. Et dubitat puellæ amore exæstuantis exprimit leuitatem atq; infirmitatem. Sumptas tabellas, Placuit delere sororem.nam soror nomen est sanguinis eo ꝙ fratrẽ suæ turpitudinis se admonere putauit. Incidere.inscribere. Correptis.celeriter raptis. Quã nisi tu dederis.in hac scribenda epistola ita personam puellæ fratrem & amantis & uerentis suscipit poeta:ut optime seruet decorum. Est autem adeo facilis:ut & a uirgie scripta esse:& nulla expositione indigere uideatur. Amans.puella amore capta. Et siquid cupiam quæris.uellẽ inquit posse petere sine nomine meo id qđ opto: si forte queris qd cupiam. Votorũ.cupiditatis. Læsi pectoris.animi amore capti. Et color pallidus. Et uultus.mæstus. Sororia.sorori conueniẽtia.hoc eni sororiũ significat.nec unq̃ substãtiuũ inuenit sororius ꝓ sororis marito:ut uulgus imperitorum putat. Ipsa tamen q̃uis se iuitam quidem.& coactam amori succubuisse ait.

Sororius

Sunt superis sua iura:quid ad cælestia ritus
Exigere humanos diuersaq; fœdere tempto?
Aut nostro uetitus de corde fugabitur ardor:
Aut hoc si nequeo:peream præcor ipsa : toroq;
Mortua componar:positæq; det oscula frater.
Et tamen arbitrium quærit res ista duorum.
Finge placere mihi:scelus esse uidebitur illi.
At non Aolide thalamos timuere sororum.
Vnde sed hos noui? cur hæc exempla paraui?
Quo feror? obscœnæ ꝓcul hic discedite flãme
Nec nisi qua fas est germanæ frater ametur.
Si tamen ipse mei captus prior esset amore.
Forsitan illius possem indulgere furori.
Ergo ego quæ fueram non reiectura petentem
Ipse peram? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
Coget amor:potero:uel si pudor ora tenebit:
Littera celatos arcana fatebitur ignes.
Hoc placet:hæc dubiam uicit sentẽtia mentẽ.
In latus erigitur:cubitoq; inn'xa sinistro
Viderit:insanos inquit fateamur amores.
Hei mihi quo labor? quẽ mẽs mea ɔcipit ignẽ
Et meditata manu componit uerba trementi.
Dextra tenet ferrum:uacuã tenet altera ceram
Incipit:& dubitat:scribit:dãnatq; tabellas.
Et notat:& delet:mutat:culpatq; : probatq;:
Inq; uicem sumptas ponit:positasq; resumit.
Quid uelit ignorat:quicquid factura uidetur:
Displicet:in uultu est audacia mixta pudori.
Scripta soror fuerat:uisum est delere sororem:
Verbaq; correptis incidere talia ceris.
Quã nisi tu dederis non est habitura salutem.
Hãc tibi mittit amãs:pudet ha pudet edere nõ
Et si quid cupiã:quæris.sine nomie uellẽ (en
Posset agi mea causa meo:nec cognita Byblis
Ante forem :q̃ spes uotorum certa fuisset.
Essẽ quidem læsi poterat tibi pectoris index:
Et color:& macies:& uultus : & humida sepæ
Lumina:nec causa suspiria mota patenti.
Et crebri amplexus:& quæ si forte notasti:
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipse tñ:q̃uis animi graue uulnus habebam:
Quãuis intus erat furor igneus:omnia feci
(Sunt mihi dii testes)ut tandem sanior essem.

Pugnauiq; diu uiolenta cupidinis arma
Effugere infœlix: & plus q̃ ferre puellam
Posse putes: ego dura tuli. superata fateri
Cogor: opemq; tuam timidis exposcere uotis.
Tu seruare potes. tu perdere solus amantem.
Elige utrum facias. nō hoc inimica precatur.
Sed quæ cum tibi sit iunctissima: iunctior esse
Expetit: & uinclo tecum propiore ligari.
Iura senes norint: & quid liceatq; nefasq;
Fasq; sit inquirāt: legumq; examina seruent.
Cōueniens Venus est annis temeraria nostris.
Q uid liceat nescimus adhuc: & cuncta licere
Credimus: & sequimur magnoꝝ exēpla deoꝝ.
Nec nos aut durus pater: aut reuerentia famæ:
Aut timor ipediet: tantū absit causa timēdi.
Dulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
Est mihi libertas tecum secreta loquendi.
Et damus amplexus: & iungimus oscula corā.
Q uantū ē quod desit? miserere fatētis amorē:
Et non fassuræ: nisi cogeret ultimus ardor.
Ne ue merere meo subscribi causa sepulchro.
Talia nequicq̃ perarantem plena reliquit
Cæra manū: summoq; i margine uersus adhæsit.
Protinus impressa signat sua crimina gēma:
Q uā tinxit lachrymis. liguā defecerat humor:
Deq; suis unum famulis pudibunda uocauit:
Et paulum blandita. fer has fidissime nostro
Dixit: & adiecit longo post tempore: fratri.
Cum daret: elapsæ manibus cecidere tabellæ.
Omine turbata est. misit tamen. apta minister
Tempora nactus adit: traditq; latentia uerba.
Attonitus subita iuuenis Mæandrius ira:
Proiicit acceptas lecta sibi parte tabellas.
Vixq; manus retinēs trepidātis ab ore ministri
Dum licet o uertite scelerate libidinis auctor
Effuge ait: qui si nostrū tua fata pudorem
Nō traherēt tecū: pœnas mihi morte dedisses.
Ille fugit pauidus: dominæq; ferocia Cauni
Dicta refert. palles audita by'bli repulsa.
Et pauet obsessum glaciali frigore corpus.
Mens tamen ut rediit: pariter rediere furores.
Linguaq; uix tales icto dedit aere uoces.
Et merito. quid enim temeraria uulneris huius

Pugnaui effugere: ut effugerem in soluta dicimus oratione. Violenta arma: uim afferentia: cum quadam excusatione autem uiolenta dicūtur: quibus uiri quoq; ac dii ipsi: nedum puella succumberet. Dura: patiens dolorum. Timidis uotis: hypallage est ego nãq; timida intelligitur. Vinclo propiore: nodo arctiore: strictiore.

Iura senes norint: ab ætate suadet fratri Byblis ut nihil de legibus curet. Legū examina: æqualitatem legum ac seueritatem. Venus temeraria: inconsiderata. Nec nos aut durus pater: a cōmoditate argumentatur Byblis. Aut reuerēt a famæ: periphrasis est pudoris. Dulcia furta: suauia stupra iocūdos coitus. Secreta: secreto: nomen pro aduerbio est positum. Coram: palā in omnium conspectu: aut coram patre. coram enim ad certos: palā ad omnes refertur. Quantum est quod desit? ac si diceret: parum admodū deest ad explendum amorem nostrum. Nam ex quinq; lineis amoris uisu: alloquio: tactu: osculo: concubitu: solus coitus restabat. Causa: mortis subintelligatur. Perarantem: perscribentem.

Nequicq̃: frustra: nihil enim profuerunt p̄ces illæ: quin potius obfuerunt. In summo margine: in ultima marginis partæ. Adhæsit: affixus fuit & scriptus. Signat. sigillat. Omine: augurio. Iuuenis Mæandrius. Caunus mæādri nepos. Ab ore. a facie. Trepidantis: timentis.

Dum licet: dum potes. Tua fata: tua cædes.

Nostrum pudorem: hoc est: si tua cædes nobis dedecori non esset. Palles audita bybli repulsa: apostrophe ē poetæ ad Byblida. Glaciali frigore: timore. Quod.n. sequitur pro eo quod præcedit frequenter per metonymiam ponitur & contra.

Icto aere: percusso. Nam ex percussione aeris uox fieri censetur. Et merito: spernor subaudiendum: significat autem Byblida diu attonitam fratris repulsa tacuisse: ac tandem in quærelas pœnitentiæ plenas erupisse.

Indiciū feci.Indicaui. Vulneris huius. amoris:qui corda hominum uulneribus conficere uidetur. Properatis tabellis.festinanter scriptis ac missis. Ambiguis dictis.Dubiis uerbis:quæ in diuersas trahi sētias possint. Ne nō sequeretur ut sequeretur:ex duabus enim negationibus cōstituitur affirmatio. Parte aliqua ueli.Metaphora a nauigātibus sumpta:qui anteq̄ pandant uela solent notare.quales uenti sint flaturi. Qualis foret aura.qualis foret Cauni uoluntas. Toto mari.pro toto legēdum esse tuto facile ex sensu ipso apparet:quamuis fere in exemplaribus toto corrupte legatur. Non exploratis uentis.nō intellecta Cauni uolūtate .Est enim metaphora a nauigantibus sumpta. In scopulos .In maximas anxietates. Nec habent . nescit enim uox emissa reuerti:ut inquit Horatius. Cera Tabella cerata. Nonne uel illa dies.Se arguit Byblis quod casu tabellæ admonita in alium diem nō distulerit litteras Cauno mittendas. Et tamen ipsa loqui.hic quoq; colligit Byblis se temere ad Caunum fratrem litteras dedisse . satiusq; fuisse si ipsa coram suos amores confessa fuisset. Cepere:continere potuerunt. Affusaq; . pro fusa. proiecta ad pedes Cauni : id quod fit cum aliquid ardui uolumus imperrare. Sit esse possit. Non adiit.apte.decenter opportune . Nec legit.elegit. Credo ut puto.Animūq; uacantem Aliis curis uacuū.Si facta mihi reuocare liceret . hoc ē.si possē efficere:ut facta essent īfecta. Cœpta expugnare Incœpta perficere.Quippe nec ille potest . multis rationibus colligit Byblis melius esse ut incœpto persistat q̄ ab eo desistat :

Relinquam.deponam. Leuiter.leui amore impulsa. Qui plurimus maximus : grauissimus. Hoc deo.Cupidine. Deniq; iā nequeo Omnino inquit iam nefanda commisi:neq; innocens possum existimari. Temeraria Violata.

Indicium feci: quid: quæ celanda fuerunt .
Tam cito cōmisi properatis uerbera tabellis:
Ante erat ambiguis animi sententia dictis
Prætēptanda mihi ne nō sequerētur euntem:
Parte aliqua ueli qualis foret aura notare
Debueram:tutoq; mari decurrere: quæ nunc
Non exploratis impleui lintea uentis .
Nunc feror in scopulos igit:submersaq; toto
Obruor oceano:nec habēt mea uela recursus.
Quid:q; & ominibus certis phibebar amori
Indulgere meo tunc cum mihi ferre iubenti
Excidit:& fecit spes nostras cera caducas:
Nonne uel illa dies fuerat uel tota uoluptas:
Sed potius mutanda dies: deus ipse monebat.
Signaq; certa dabat:si non male sana fuissem.
Et tamen ipsa loqui:nec me cōmittere ceræ
Debueram presensq; meos aperire furores.
Vidisset lachrymas.uultus uidisset amantis:
Plura loqui poteram:q̄ quæ cepere tabellæ.
Inuito potui circundare brachia collo.
Et si reiicerer:potui moritura uideri:
Amplectiq; pede:affusaq; poscere uitam .
Omnia fecissem:quorum si singula duram
Flectere non poterāt:potuissent omnia mentē.
Forsitan & missi sit quædam culpa ministri.
Non adiit apte:nec legit idonea credo
Tēpora:nec petiit horāq; animumq; uacātem.
Hæc nocuere mihi:neq; enim de tigride natus
Nec rigidos silices solidumue in pectore ferrū
Aut adamanta gerit:nec lac bibit ille leænæ .
Vincetur:repetendus erit:nec tædia cœpti
Vlla mei:capiam:dum spiritus iste manebit .
Nam primum:si facta mihi reuocare liceret.
Non cœpisse fuit:cœpta expugnare secūdū ē.
Quippe nec ille pōt:ut iā mea uota relinquā .
Non tamen ausorum:semp memor eē meorū .
Et quia desierim:leuiter uoluisse uidebor.
Aut etiam temptasse illum insidiisq; perisse.
Vel certe non hoc:qui plurimus urget & urit
Pectora nostra deo:sed uicta libidine credar .
Deniq; iam nequeo nil cōmisisse nefandum .
Et scripsi:& petii:temeraria est nostra uolūtas.

Vt nihil adiiciam:non possum innoxia dici.
Q uod superest:multū ē in uota: in crimia puū.
Dixit:& incertæ tanta est discordia mentis:
Cum pigeat tēptasse:libet temptare:modumq;
Exit:& infoelix cōmittit sæpe repelli.
Mox ubi finis abest:patriā fugit ille nefasq;
Inq; peregrina ponit noua mœnia terra.
Tum uero mœstam tota Miletida mente
Defecisse ferunt.tum uero a pectore uestem
Diripuit:planxitq; suos furibunda lacertos.
Iamq; palam est demens:incōcessamq; fatetur
Spē ueneris:sine qua patriā:inuisosq; penates
Deserit:& profugi sequitur uestigia fratris.
Vtq; tuo motæ proles Semeleia Thyrso
Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ:
Byblida nō aliter latos ululasse per agros
Bubasides uidere nurus:quibus illa relictis
Caras & armiferos Lelegas Lyciamq; pererrat.
Iā Cragon & Lymiren:xāthiq; reliq̄rat undas:
Q uodq; chimæra iugū mediis i partibus ignē
Pectus & ora leæ.caudam serpentis habebat.
Deficiunt syluæ:cum tu lassata sequendo
Concidis.& dura positis tellure capillis
Byblí iaces:frōdesq; tuo præmis ore caducas.
Sæpe illam nymphæ teneris Lelegeides ulnis
Tollere conātur.sæpe ut medeatur amori
Præcipiunt:surdæq; adhibent solatia menti.
Muta iacet:uiridesq; suis tenet ūguib⁹ hærbas
Byblis.& humectat lachrymaꝝ gramina riuo.
Naiades his uenam quæ nunq̄ arescere posset
Supposuisse ferūt:qd eni dare maius habebāt?
Protinus ut secto piceæ de cortice guttæ.
Vt ue tenax grauida manat tellure bitumen.
Vtq; sub aduentum spirantis lene fauonij
Sole remollescit:quæ frigore constitit unda.
Sic lachrymis consumpta suis phœbeia Biblis
Vertitur in fontē:qui nunc quoq; uallibus illis
Nomē habet dominæ.nigraq; sub ilice manat
Fama noui centum Cretæas forsitan urbes
Implesset monstri.si non miracula nuper
Iphide mutato Crete propiora tulisset.

Vt nihil adiiciam:q̄uis nihil iis quæ iā cōmisi adiungā. In uota.ad uota explēda. Incertæ mētis:istabilis animi. Cōmittit sæpe repelli:cōmittit ut sæpe repellatur. Mox ubi finis abest:deide inqt cū nullus finis imponitur Byblidos flagitio: Caunus patria reliqt. Inq; pegrina nā in Caria urbē ædificauit: q̄ de noie suo caunū appellauit & æstate & autūno pestiferā. Discedit aūt ab hystoria poeta:quo magis uerisimilē fabulā reddat nā cauni cōditores a Strabōe ex creta uenisse scribūtur. Miletida.Byblida Mileti filiā. Plāxit.percussit. Sine q̄:qua cetepta. Profugi:porro fugati. Vtq; tuo motæ. Eo furore Byblida agitatam fuisse ait poeta.quo bacchæ dū tertio quoq; āno orgia celebrant. Proles semeleia:apostrophe ad Bacchū. Motæ.cōcitatæ. Tuo Thyrso.tuis sacris p sinecdochē. est nāq; thyrsus. hasta pāpinis tecta:q̄ in sacris bacchi iactabatur. Ismariæ:thraciæ. Trietua.trieterica græce dicūtur:eo qd tertio quoq; anno celebrarētur. Bubasides nurus: Cariæ:nā bubasus uñ Bubasides declinantur:cariæ regio ē. Caras:cariæ populos. Et armi.le. Leleges populi sunt Cariæ bellicosissimi. Iā cragon·Cragus mons ē Lyciæ·q̄ pmōtoria octo habere scribitur ac eiusdē nois urbē. Et lymiren:limire oppidū ē lyciæ iuxta cragō. Xanthiq; xanthus & fluui lyciæ & urbis maxiæ nomē ē. Quoq; chi.iu.chimæra mons ē lyciæ: q ut ætna in sicilia fumū ac flamaꝝ globos emittit : id qđ poetis cām p̄buit ut fingerēt chimærā esse mōstrū ptem anteriorē leonis hñs flāmas euomentē:mediū ac uentrē capræ: posteriorē draconis: uñ & Home. inqt. πρόσ θελέων όπιθε δράκων. μέσσω δε χίμαιρα. Sane chimæra capra interp̄tatur.

Quid.n.dare maius habebāt.i.poterat:ac si diceret nihil. Protinus ut secto: quo mō in fontē fuerit resoluta Byblis mplici similitudine poeta exponit. Piceæ de cortice:picea arbor ē ex cuius trūco si incidatur:resina fluit. Vt ue tenax bi.bitumen genus est picis ex terra nascēs. Spirantis lene:leniter nomē pro aduerbio. Remollescit: iterū mollis ac liq̄da fit:liq̄scit. Cōstitit: congelata fuit. Phœbeia Byblis.Phœbi neptis. Fama noui centū:lyctus q̄dā de plebe Thelethusam duxit uxorē: cui grauidæ mandauit: ut si marē q̄dē pareret educaret:sin fœmmā exponeret: sollicitæ igitur ac mœstæ ppter uiri mandata Telethusæ: Isis dea i sōnis appuit: eāq; hortata est: ut q̄cquid pareret:educare nihil dubitaret. se enī auxilio cū opus eēt futurā:quare Telethusa cū puellā peperisset marem esse mentita est marito:qui ei nomē aui iposuit Iphimq; appellauit:atq; ut masculū educauit:sed cū ad tertiū & decimū ætatis annū peruenisset : ei pater Ianthē Telestæ cuiusdam uicini filiam despōsauit:cū uero dies nuptiarum adesset:Telethusa una cū Iphide tēplū Isidis adiit: illiusq; implorato quod pollicita erat auxilio Iphis i marē
Iphis in marem conuersus Ianthe q̄ frustra ab se amari crediderat potitus est. Cretæas urbes: Cretenses:Vnde Miletus byblidos pater coloniā deduxerat in Asiam. est aūt Creta insula centum urbium fama nobilis a Creta nympha Hesperidis filia cognominata.ut Dosiades scripsit: ut Anaximander a rege Curetum. Hæc aeria primum:deinde Curetis tum Macaros a temperie cæli fuit appellata: hæc Plinius.

Phæstia tellus. Phæstus urbs fuit Cretæ a Minoe ædificata: & Gortyniis deleta. Cnossiaco regno. Cnosos una fuit ex pstantibus Cretæ urbibus. Quæ uoueam: optem: cupiam. Vt releuere: ut parias. Onerosior altera sors est. Fœmina nõ solum enim educare: sed etiam dotem pare oportet. Quod abominor. quod omne dii auertant. Vsq;: semper: continue. In arcto: in augusto: ut bene speret deos non esse defuturos. Inachis: io inachi filia. quæ in uaccam conuersa cum pristinæ figure foret restituta ab ægyptiis pro dea fuit culta Isisq; appellata: huius autem ornatum & comites describit poeta. Lunaria cornua: cum cornibus naq; pingebatur Isis: ut q̃ eadem cum luna esse dicatur: nã primi hoies Aegypto geniti hunc mũdi ornatũ admirantesq; uniuersoẓ naturam duos eẽ deos & qdem æternos sunt arbitrati: solẽ & lunam: & illum qdem Osiridem: hanc uero Isidem appellarunt ut Diod. scribit. Luna aũt primis diebus cum crescit cornua habere uidetur. Bos quoq; ei ab Aegyptiis sacrificatur. Et regale decus. diadema. Cum qua latrator Anubis. Mercurius ab Aegyptiis colitur sub canis figura: significantibus eum fuisse custodem Osiridis & Isidis: Anubisq; appellatur. Sanctaq; Bubastis comes Isidis uidetur fuisse bubastis: eadẽ cum Diana eẽ ab Herodoto phibetur. Sed pro quoq; Iside accipi solet a Bubasto urbe cognominata: hoc uero ex iis q̃ in colũna eius sacris litteris scripta fuisse traditur percipi potest Ego Isis sum Aegypti regina: a Mercurio erudita quæ ego legibus statui nullus soluet. ego sum Osiridis: ego sum prima frugum inuentrix: ego sum Ori regis mater: ego sum in astro Canis refulgens mihi Bubasta urbs condita est: gaude gaude Aegypte. me nutristi. Hæc Diod. Variisq; coloribus api: apis bos uarias habens maculas in Aegypto colebatur in ppetuam memoriam Osiridis frugum frumẽtiq; repertoris: q̃q̃ boues rufi imolari permitterent: quod color Typhonii: qui Osiridem necauit: similes uiderentur. Quiq; premit uocem: harpocratem significat: qui cum digito ad os apposito pingebatur. Sistraq; erant. tympana. Nunq̃q; satis quæsitus Osiridis. Deus est Aegyptiorum Isidis maritus: quẽ singulis quibusq; annis Aegyptii: & amissum maximo cum mœrore querunt: & inuentum maxima cum lætitia prosequũtur: ut Diodo. aliiq; auctores scribunt. Plenaq; sõniferis: in pompa sacrorum Isidis gestabatur etiã serpens: quæ dormire uidebatur. Excussam: excitatam. Dea sum auxiliaris ad id alludit: qd: ut scribit Diodo. Aegyptii asseruit Isidem pluriũ inuentricem fuisse ad morbos medicamentorũ: & medicinæ arti admodum contulisse: quã immortalitate quoq; potitam gaudere hominũ cultu: inq; eorum ualitudine pcipue uersari: quin ẽt in somniis palam eis opitulari: quos censuerit dignos: signa autem horum esse nõ Græcas fabellas sed opera certa: totum enim ferme orbẽ hanc deam colere propter manifestas morborum curationes: siquidem in somniis illam non recte ualentibus auxilia præbere: & qui eius monitis obtemperent: præter opinionem curari etiam quorum medici salutem desperarint. Cressa. Cretensis Telethusa. Seq; ipsum põdus in auras expulit hoc est: postq̃ peperit: pondusq; uteri in lucem extulit. Fideq; res habuit: res credita fuit.

Isidis comites

Proxima Cnossiaco: nã quondã Phæstia regno
Progenuit tellus ignotum nomine Lyctum
Ingenua de plebe uirum: nec census in illo
Nobilitate sua maior: sed uita fidesq;
Inculpata fuit: grauidæ qui coniugis aures
Vocibus his monuit: cũ iã ppe partus adesset
Quæ uoueã duo sũt: nimio ut releuere dolore
Vtq; marem parias: onerosior altera sors est:
Et uires fortuna negat: quod abominor: ergo
Edita forte tuo fuerit si fœmina partu:
Inuitus mando (pietas ignosce) necetur.
Dixerat: & lachrymis uultum lauere profusis
Tam qui mandabat: q̃ cui mandata dabantur.
Sed tamen usq; suum uanis Telethusa maritũ
Sollicitat precibus: ne spem sibi ponat in arcto
Certa sua est Lycto sententia: iamq; ferendo
Vexerat illa grauem maturo pondere uentrẽ:
Cum medio noctis spacio sub imagine somni
Inachis ante torum pompa comitata sacrorum
Aut stetit: aut uisa est: inerant lunaria fronti
Cornua cum spicis nitido flauentibus auro:
Et regale decus: cum qua latrator Anubis:
Sanctaq; Bubastis: uariisq; coloribus apis.
Quiq; premit uocem: digitoq; silentia suadet
Sistraq; erant: nunq̃q; satis quæsitus Osiris.
Plenaq; somniferis serpens peregrina uenenis.
Tũ uelut excussam sõno & manifesta uidẽtẽ
Sic affata dea est: pars o Telethusa mearum
Pone graues curas: mandataq; falle mariti.
Nec dubita: cum te partu Lucina leuarit:
Tollere q̃cquid erit: dea sum auxilians: opẽq;
Exorata fero: nec te coluisse quereris
Ingratum numen: monuit: thalamoq; recessit.
Læta toro surgit: durasq; ad sidera supplex
Cressa manus tollens: rata sint sua uisa precatͣ.
Vt dolor increuit: seque ipsum põdus in auras
Expulit: & nata est ignoto fœmina patri.
Iussit ali mater puerum mentita: fidemq;

Res habuit: neq; erat facti nisi conscia nutrix.
Vota pater soluit:nomenq; imponit auitum.
Iphis auus fuerat:gauisa est nomine mater.
Quod cōmune foret:nec quēq̄ falleret illo.
Impercepta pia mendacia fraude latebant.
Cultus erat pueri.facies quam siue puellæ
Siue dares puero:fieret formosus uterq;.
Tertius interea decimo successerat annus:
Cum pater Iphi tibi flauam despōdet Ianthem
Inter Phæstiadas quæ laudatissima formæ
Dote fuit uirgo Dictæo nata Teleste.
Par ætas:par forma fuit:primasq; magistris
Accepere artes.elemēta ætatis ab iisdem.
Hic amor amborū tetigit rude pectus:& æquū
Vulnus utriq; dedit:sed erat fiducia dispar.
Coniugium pactæq; expectāt tempora tædæ.
Quēq; uirū putat esse suum:fore credit Iāthe
Iphis amat:quo posse frui desperat: & auget
Hoc ipsum flammas:ardetq; in uirgine uirgo.
Vixq; tenet lachrymas:qs me mātet exitus īqt:
Cognita quā nulli:quā prodigiosa:nouæq;
Cura tenet Veneris:si dii mihi parcere uellēt:
Perdere debuerant:si non & perdere uellent:
Naturale malum saltem & de more dedissent.
Nec uaccā uaccæ:nec equas amor urit equarū
Vrit oues aries:sequitur sua fœmina ceruum.
Sic & aues coeunt:interq; animalia cuncta
Fœmina fœmineo correpta cupidine nulla est.
Vellem nulla forem:ne non tamē omnia Crete
Monstra ferat:taurum dilexit filia solis.
Fœmina nempe marē:meus est furiosior illo:
Si uerum profitemur:amor:tamē illa secuta est
Spem ueneris:tamē illa dolis & imagine uaccæ
Passa bouem est:& erat qui deciperetur adulter.
Huc licet ex toto sollertia confluat orbe:
Ipse licet reuolet ceratis Dedalus alis.
Quid faciet:num me puerū de uirgine doctis
Artibus efficiet:num te mutabit Ianthe:
Quin animū firmas:teq; ipsa recolligis Iphi:
Consiliiq; inopes & stultos excutis ignes:
Quid sis nata uides:nisi te quoq; decipis ipsā.
Et pete quod fas est:& ama qd̄ fœmina debes.
Spes est quæ capiat.spes ē quæ pascat amorē.

Quod comune foret. Pueto & puellæ. nam Iphis tam fœmina q̄ mas appellari potest. Incepta mendacia. non percepta non cognita: non intellecta. Intercepta autem ideprehēsaue rectius forsitan legeretur. hoc est. non deprehensa non animaduersa. Dictæo Teleste. cretensi. a dicte nanq; monte Cretæ dictæus declinatur. Tetigit. Commouit. Rude pectus. Rudem animū & amandi imperitum. Sed erat fiducia dispar. Nam iphis diffidebat se uiri officio fungi posse Ianthe uero pulchre fidebat se munera mulieris optime obituram. Pactæ tedæ. pactarū nuptiarum. Quemq; uirum esse. Ianthe inquit eum putat esse uirum & marem quē credit suum maritum esse futurum. Et auget hoc ipsum flammas. Quod uirgine amata se frui posse desperabat. Ardetq; in uirgine Virgo. Virgo īquit uirginis amore inflammatur. Hinc uero apte colligitur hoc nomen uirgo apud priscos fœminini duntaxat generis fuisse. Quis me mātet exitus Quem inquit exitum meus amor sortietur: cum Ianthe amata frui non possim. Naturale malum. Naturalem amorem: ut nō uirginis sed uiri amore caperer. Vellem nulla forem. hoc ē. uellem non esse. Ne nō ferat. Vt ferat. Crete uero cum sit casus nominandi citra diphthōgum scribatur. Taurum dilexit filia solis. Pasiphae: cuius fabula sæpius iam mihi est enarrata. Sollertia. Ingenii perspicacitas & acumen. Cōfluat. Conueniat. Quin animū firmas. cur nō seipsā autem alloquitur Iphis. Excutis. Abiicis: repellis. Nisi te quoq; decipis ipsam. Non solū alios: q ipsam masculū esse credebant. Et pete quod fas est. Et appete inquit quod assequi possis. Crete

Hanc tibi res adimit. Necessitas & sexus qualitas tibi hanc eripit quam uxorem ducere cupis. Nec tamen est potienda tibi nec tamẽ illa potes potiri. Nulla est. nõ est. Luxq; iugalis adest. Nuptiarum dies. Vbi nubimus ambæ Nubere fœminatum est proprium. Nec mihi cõtinget. quia illa potiri non potero. Ad hæc sacra nuptiarum. nam in nuptiis & Iuno pronuba & Hymenæus inuocabantur. Pressit ab his uocem. Post hæc inquit siluit. Nec lenius. nec minus. Aestuat. Amore ardet. Altera uirgo Ianthe: quæ Iphin cui fuerat desponsata marem esse credebat. Vtq; celer uenias Apostrophe ad Hymenæum nuptiarum deum. Omina uisaq; auguria & somnia. Causatur. Excusat ac causam esse ait. Ficti. fingendi. Isi parætonium

Paretonium oppida Aegypti ubi potissimum colitur Isis: cõmemorat Telethusa nam Parætonium Aegypti oppidum est & portus ingens quadraginta fere stadiorum: ut Strabo scribit. Mareoticaq; arua

Mareotis Marcotis lacus est Aegypti iuxta alexandriam q̃ antea arapotes nominabat. Pharonq;. Pharos

Pharos insula est alexandriæ adiacens: in qua est turris altitudine insignis quam eodem nomine: quo insula: multis tabulatis excelsam & albo lapide mirifice structam Sostratus Gnidius Aegypti regũ amicus ob nauigãtium salutem exædificauit: ut hoc epigramma in ea scriptum declarat. Sostratus Cnidius Dexiphanis filius diis seruatoribus p nauigãtibus. nam cum ora importuosa & humilis eẽt & cautes & breuia mare haberet. signũ aliquod necessariũ fuit altum & clarum: quo nauigantes ad portus ingressum dirigerẽtur. Inde factum est ut huiusmodi signa ad portus collo-

Phari cata phari dicantur. In septem cornua. hostia. nã Nilus septem hostiis egreditur in mare. Tuaq; hæc isignia uidi. In ara nanq; Isidis ea omnia simulacra erát quæ p somnũ uiderat Telethusa.

Sonitũ comitesq; facesq;. ordo ẽ. Sonitũ Sistro-

Sistrum rum: Sistrum náq; instrumẽtum. est quod cõcussum sonitum emittit. Vnde & nomen απο του σειειν hoc est a concutiendo accepit. Quod uidet hæc lucem. quod hæc uiuit. Digito autem puellam ostendit. Non secura. non sine cura & sollicitudine. Fausto omine. felici augurio.

Hanc tibi res adimit: non te custodia caro
Arcet ab amplexu: nec cauti cura mariti.
Non patris asperitas: nec se negat ipsa roganti.
Nec tamen est potiẽda tibi: nec ut omnia fiant.
Esse potes fœlix: ut diiq; hominesq; laborent.
Nunc quoq; uotorũ pars nulla est una meorũ
Diiq; mihi faciles quicquid ualuere dederunt.
Q đq; ego: uult gẽitor: socer & uľt ipe futurus
An non uult natura potentior omnibus istis.
Quæ mihi sola nocet: uenit ecce optabile tps
Luxq; iugalis adest: & iam mea fiet Ianthe.
Nec mihi continget: mediis sitiemus in undis.
Pronuba qd Iuno? qd ad hæc hymenæe uẽitis
Sacra? qbus q ducat abest: ubi nubimus ambæ
Pressit ab his uocem: nec lenius altera uirgo
Aestuat: utq; celer uenias Hymenæe precatur.
Q đ petit hæc: telethusa timẽs: mõ tpa differt:
Nunc ficto languore morã trahit: omina sæpe
Visaq; causatur: sed iam consumpserat omnẽ
Materiam ficti: dilataq; tempora tædæ
Institerant: unusq; dies restabat. at illa
Crinalem capiti uittam natæque sibique
Detrahit: & passis aram complexa capillis:
Isi parætonium mareoticaq; arua pharonq;
Quæ colis: & septem digestũ in cornua nilũ:
Fer precor iquit opem: nostroq; medere timori.
Te dea. te quondam: tuaq; hæc insignia uidi:
Cunctaq; cognoui: sonitum comitesq;: facesq;
Sistrorum: memoriq; animo tua iussa notaui.
Quod uidet hæc lucem. q nõ ego pũior ipsa.
Consiliũ monitumq; tuum ẽ: miserere duarum
Auxilioq; iuua: lachrymæ sunt uerba secutæ
Visa dea est mouisse suas: & mouerat aras.
Et templi tremuere fores: imitataq; lunam
Cornua fulserunt: crepuitq; sonabile sistrum.
Non secura quidem: fausto tamen omine læta
Mater abit tẽplo: sequit᷑ comes iphis euntẽ
Quã solita est maiore gradu: nec cãdor in ore
Permanet: & uires augentur: & acrior ipse est
Vultus: & incomptis breuior mẽsura capillis.
Plusq; uigoris abest habuit q̃ fœmina (nãq;
Fœmina nup eras) puer es: date munera tẽplis
Nec timida gaudete fide: dant munera templis

Ad ignes:ad sacrificicia que in nuptiis Iunoni Hymenæoq; ac Veneri celebrabantur.

Raphaelis Regii in decimum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

i Nde per imensum: Totū hunc librum undecimiq; partē Orphei gestis carminibusq; ita dicauit poeta:ut ab instituto nō discedat uariasq; transfigurati͞oes exponit nam Orpheus Apollinis: uel ut alii scribunt: Oeagri fluuii & Calliopes musæ filius:scientia ac cantus suauitate mortales omnes dicitur superasse:citharamq; ad similitudinem testudinis a Mercurio confectam donoq; Apollini datam a

Addūt & titulū:titulus breue carmē babebat,
Vota puer soluit:quæ fœmina uouerat iphis,
Postera lux radiis totum patefecerat orbem.
Cū uenus & iuno sociusq; hymenæus ad ignes
Conueniunt:potiturq; sua puer iphis Ianthe.

P.Ouidii nasonis metamorphoseos. Liber.X.

Nde per immensum croceo uelatus amictu
Aethera digreditur:ciconumq; hymenæus ad horas
Tendit:& orpheia nequicq̄ uoce uocatur.
Affuit ille quidem:sed nec solennia uerba.
Nec lætos uultus:nec fœlix attulit omen.
Fax quoq; quā tēuit lachrymoso stridula fūo
Vsq; fuit:nullosq; inuenit motibus ignes.
Exitus auspicio grauior:nam nupta p herbas
Dum noua naiadum turba comitata uagatur
Occidit in talum serpentis dente recepto.
Q uā satis ad superas postq̄ rhodopeius auras
Defleuit uates: ne non temptaret & umbras.
Ad styga tenaria est ausus descendere porta,
Perq; leues ppl'os:simulacraq; fūcta sepulchro
Persephonen adiit:inamœnaq; regna tenentē
Vmbrar; dominū:pulsisq; ad carmina neruis,
Sic ait:o positi sub terra numina mundi.
In quē decidimus quicquid mortale creamur,
Si licet:& falsi positis ambagibus oris,
Vera loqui sinitis: non huc ut opaca uiderem
Tartara descendi:nec uti uillosa colubris
Terna medusæi uincirem guttura monstri.
Causa uiæ est coniunx in quā calcara uenenū
Vipera diffudit:crescentesq; abstulit annos.
Posse pati uolui:nec me temptasse negabo.
Vicit amor:supera deus hic bū notus in ora ē

patre accepisse:cuius modulatione nō homines solum:sed feras siluasq; ac saxa mota fuisse. Is eni ut scribit Diodorus:doctrinæ deditus cum theologiæ operam impendisset.in ægyptum transiit: plurimarumq; ibi rerum percepta scientia: Græcorum doctissimus:tum in deorum cerimoniis: tum in theologia tum in poematis cantuq; est habitus:nauigauit isuper cum argonautis obq; uxoris amorem ad inferos cúm descendisset: a Orphei nuptiæ
Proserpina suauitate cantus allecta impetrauit: ut defunctam uxorem ab inferis excitaret. Nam Eurydice quam in fausto omine sibi copularat: dum per prata simul cum aliis nymphis uagaretur:a serpente percussa interiit: tantoq; dolore moriens affecit maritum.ut non satis esse duxerit lugere sed ad inferos quoq; ad eam repetendam descendere nihil dubitarit.eo igitur cum p uenisset:tātum carminis suauitate affecit:ut uxorem a Plutone ea acciperet conditione:ne illam prius: q̄ ad superos reuersus esset respiceret: sed Orpheus ueritus ne uxor sequeretur cum iam fere ad superos peruenisset:eam respexit:quæ illico Orpheus ad inferos
ad inferos retracta Orpheum in maximis cruciatibus reliquit:qui cum desperaret se iterū ea potiri posse:omnes aspernatus mulieres dicitur: primusq; apud Thraces puerorum amoribus indulsisse.Id uero ægreferentes thraciæ mulieres sacra Bacchi celebrantes illum cithara canentem ferasq; mulcentem discerpserunt cuius caput una cū cithara in Hebrum proiectum cum Lesbum usq; peruenisset:idq; serpens laniare uellet:in saxū Serpens in saxum
ab Apolline dicitur fuisse transformatus. Ad oras Ciconum.Cicones populi sūt Thraciæ iux Cicones
ta Hebrum fluuium habitantes. Et orphea uoce.adiectiuum est orphea. Vnde etiam penultimam producit quæ a græcis per.ei.scribitur.

Ne quicq̄ frustra:neq; enim felices illæ nuptiæ fuerunt. Sed nec solennia uerba: qualia hæc essent:faustæ felicesq; hæ sint nuptiæ. Vsq; semper. Rhodopeius uates Orpheus poeta Thracius cuius hymni in plerosq; deorum etiamnū extant.Rhodope autem mons est Thraciæ altissimus. Tænaria porta.Tænarus Laconiæ pro- Tænarus
montorium est:in quo specus esse dicitur p quē ad inferos descenditur. Perq; leues popu'os: corporibus carentes. Persephonem: Proserpinam. Vmbrarum dominum.Plutonē. O positi.Hac oratione Orpheus persuadere conatur Plutoni atq; Proserpinæ:ut sibi Euridicem uxorem restituant:ac per aliquot adhuc annos uiuere apud superos permittant. Mundi positi sub terra Periphrasis est inferorum. Opaca tartara obscura tenebrosa Est enim tartarus inferorū locus pfūdissimus. Medusæi mōstri. Cerberi canis īferorū tricipitis: q ut Medea p capillis ita p pilis colubros ac serpentes hēt.Merito aūt se excusat Orpheus: ne ut Hercules credaf ad extra-

Auguror Auguro hendum Cerberum illuc descendisse. Auguror. coniecto & signis colligo: auguror autem & auguro in eade significatione dicimus. Veteris rapinæ. nã Pluto Proserpinæ amore captus ea rapuit. Per chaos hoc ingens. Per has immensas tenebras. Retexite: resoluite: ut ad uitã possit redire. Omnia debentur uobis: oĩa inqt ad uos uenire necesse est. Longissima regna. utpote q̃ nunq̃ sint finem habitura. Peregerit: compleuerit. Iuris uestri. potestatis & ditionis uestræ. Pro munere poscimus usum. ut Euridice uti fruiq; possim. Quod si fata negant ueniam: sed si inquit fata mihi hoc beneficium pro uxore petitũ negauerint: decreui nolle ad superos redire. Veniam: beneficium. Interdũ uenia pro pace ponitur. Virg. cuncti nam lecti nauibus ibant orantes ueniam. Cæterum qui peccarunt ueniam petere proprie dicuntur: cum ut sibi parcatur orant. Aut certe mortem loco uxoris subibo: ut uerbum sit ueniam non appellatio

Talia dicentem: quanta fuerit uis Orphei orationis facile hinc colligitur: quod inferos omnes lachrymas emittere coegit. Neruosq;: citharæ cordas pulsantem. Nec Tantalus undam captauit refugam.

Tantalus Tantalus Paphlagoniæ rex fuit regionis fertilitate ditissimus: que mẽsa deorum dignatus Iouis arcana prodidit mortalibus. Quare ad inferos detrusus: & inter aquas ori allabentes sitit: nec pendentibus pomis famem expellere potest: cum enim ea captare uult a uento: ut scribit Home. dissipantur. Captauit: capere curauit.

Ixionis damnatio Stupuitq; Ixionis orbis. Ixiõ phlegiæ: uel ut quidã scribunt Antionis & Melanthus filius cũ Iunonem de stupro interpellasset. Siue ut Homerus ait: Latonam: ad inferos damnatus rota assidue circũagitur. Stupuit: imobilis permansit: ut Orphei carmina audiret. Orbis: rota. Ne carpsere iecur uolucres. Titii subaudiatur: nam Titius Iouis filius & Helaræ: qui terræ alũnus dicit: q̃m a matre sub specu metu Iunonis fuit educatus: cum Latonam uiolare tẽptasset: in nouẽ iugera distentus iecore suo uultures assidue pascere narratur.

Belides Vrnisq; uacarunt Belides. Beli neptes: hæ uero Danai filiæ fuere quinquaginta: q̃ totidem patrueles eosdẽq; maritos Aegypti filios iussu Danai patris: suum quæq; præter unã Hipmestram: quæ linceo pepercit: prima nocte interemerunt: unde ad inferos detrusæ cribris aquam haurire fingũtur: hac aũt fabula Lucretius amore captos significari putat: q in re leuissima diu laborent. Vacarunt: cessetunt: ab urnis gestãdis

Isthmos ad inferos Inq; tuo sedisti: Sisyphe saxo. Sisyphus Aeoli filius cum Isthmum infestaret ad inferos trusus saxum in montis cacumen subuoluere cogitur qđ semp in uallem deuoluitur: quo ambitiosi significantur: qui q̃uis ferant repulsam: ab ambiẽdis tamen magistratibus non desistunt. Eumenidum furiarum. Nec regia coniunx. Proserpina

Nec q regit ima: periphrasis est Plutonis: Vmbras inter: anastrophe est. Carpitur accliuis: per tramitem arduum Orpheus ab inferis ad superos ascendit. Nec procul: ne longe. Margine: extremitate. Summæ telluris: supernæ terræ.

Hic ne deficeret metuens: tunc inquit timens Orpheus ne Euridice se desereret: ad eã oculos

An sit & hic dubito: sed & hic tam̃ auguror ẽe
Famaq; si ueteris non est mentita rapinæ.
Vox quoq; iũxit amor: p ego hæc loca plẽa tio
Per chaos hoc ĩgẽs uastiq; silẽtia regni: (tis
Eurydices oro properata retexite fata.
Omnia debentur uobis: paulumq; morati
Serius aut citius sedem properamus ad unam
Tẽdimus huc oẽs: hæc ẽ domus ultima: uosq;
Humani generis longissima regna tenetis.
Hæc quoq; cũ iustos matura peregerit annos
Iuris erit uestri: pro munere poscimus usum.
Quod si fata negant ueniam p cõiuge: certũ
Nolle redire mihi: leto gaudete duorum.
Talia dicentem: neruosq; ad uerba mouentem
Exangues flebant animæ: nec tantalus undam
Captauit refugam: stupuitq; Ixionis orbis
Nec carpsere iecur uolucres: urnisq; uacarunt
Belides: inq; tuo sedisti sisyphe saxo.
Tũc primũ lachrymis uictaꝝ carmine famã ẽ
Eumenidũ maduisse genas: nec regia coniunx
Sustinet oranti: nec qui regit ima: negare.
Euridicẽq; uocant: umbras erat illa recentes
Inter: & incessit passu de uulnere tardo.
Hãc simul & legẽ rhodopeius accipit Orpheus
Nec flectat retro sua lumina: donec auernas
Exierit ualles: aut irrita dona futura.
Carpitur accliuis per muta silentia trames
Arduus: obscurus: caligine densus opaca.
Nec pcul abfuerant telluris margine summæ
Hic ne deficeret metuens auidusq; uidendi
Flexit amans oculos: & ptinus illa relapsa est.
Brachiaq; intendens prẽdiq; & prẽdere captãs
Nil nisi cedentes infœlix arripit auras.
Iamq; iterũ moriẽs nõ est de cõiuge quicq̃
Questa suo: q̃d enĩ nisi se quereret amatam?
Supremumq; uale: quod iam uix auribus ille
Acciperet dixit: reuolutaq; rursus eodem est.
Nõ aliter stupuit gemĩa nece cõiugis orpheus

conuertit. Quã tria qui timidus. quis nam hic fuerit: nusq̃ me legisse memini. Quisquis aũt fuit cum Cerberũ ab hercule ad superos attractum uidisset: tanto affectus est tremore: ut in saxum fuerit cõuersus. Medio collo subauditur. Nam e tribus Cerberi ceruicibus media catenis fuerat ligata. Quiq; in se traxit crimen. Olenus quidam Letheam duxit uxorem eximia pulchritudine adeo superbam: ut se deabus preferret. Cæterum deæ irate cum de lethea supplicium sumere uellẽt: Olenus in se culpam uxoris transfere ausus: una cum illa in lapidẽ fuit conuersus. Humida ide. fontibus abundans: Nam ida phrygia multis fontibus irrigatur. In ripa. stygis paludis. Cereris si. mu. sine ullo cibo. Pulsumq; aquilonibus Hæmum. Mons est Thraciæ Hæmus Boreæ obnoxius. Annum pi. equo. in hoc est piscibus terminatum. nam pisces zodiaci ultimum optinent locum annumq; terminant. Significat igitur tres annos transiuisse post Eurydices quibus Orpheus nullam tetigerat mulierẽ

Olenus & lethea in lapides

Auctor transferre. Constructio est græca. Trãsferẽdi enim latine diceret. Collis erat. locum describit ubi canẽs Orpheus a Bacchis fuit discerptus. Diis genitus uates. Orpheus Apollinis & Calliopes musæ filius. Loco. i locũ. Virg. It clamor cælo. Chaonis arbor. quercum dicit. Nam quercus arbor est glandifera que in chaonia Epiri regione a Chaone dicta copiose prouenit. unde in. i georgicon Virg. Si uestro munere tellus Chaoniã pingui glandem mutauit aristã. Chaon autem frater fuisse helẽi scribitur: quẽ cũ helẽus ipse p iprudẽtiã occidisset: regionẽ cui ipe rabat Chaoniam ab illius noĩe uocauit: cum antea Molossia appellaretur. Vnde Virg. Morte Neoptolemi regnoq; reddita cessit. Pars Heleno qui Chaonios cognomine campos. Chaoniaq; oẽm Troiano a Chaone dixit. Plinius autem Chaoniam a Chaonibus populis denoĩatam eẽ scribit. Nõ nemus Heliadũ. populi in quas sorores Phaethontis conuersas fuisse in secundo uolumine poeta narrauit. Heliadũ solis filiarum. Helios enim sol dicitur. Aesculus arbor est glandifera Ioui dicata. Et innuba laurus. Virgo Daphne enĩ quã in laurum conuersam legimus: nunquã nubere uoluit. Enodis abies: sine nodis. Et platanus genialis: genio ac uoluptati dicata: foliis enim æstate solem auertit: hyeme uero admittit: ut Plinius scribit. Acerq; acer arbor est uariis distincta coloribus. Vnde acernæ mensæ post citreas in precio apud priscos fuisse scribuntur. Amnicolæ salices: iuxta fluuios nascentes: Salix autẽ arbor est notior: q̃ ut hoc loco sit describenda.

Chaon

Et aquatica lotos: arbor est lotos locis humidis gaudens. Vnde & aquatica uocatur a poeta. Ea fert suauissimum fructum in Aphrica præsertim. Vnde Lotophagi populi fuerunt denominati. Est etiam lotos herba: quã inter primas deorũ uoluptati nasci Homerus ait. Tenuesq; myricæ: humiles non multum crescentes. Vnde & Virgi. in Bucolicis humiles myricas appellat. Et bicolor myrtus: arbor est myrtus Veneri dicata.

Lotos

Baccis: immaturas ficos baccas uocat poeta.

Pampineæ uites: Pampinis & foliis oneratæ. Orniq; & piceæ. Arbores sunt mõtanæ ornus: & picea. Sane hornus cum aspiratione huius anni intelligitur. Arbutus: arboris est species arbutus haud ualde crescens. Pomo rubenti: pomis rubicundis. Et lentæ palmæ. Flexibiles. Victoris præmia: iccirco palmæ uictoris præmia dicũtur: quod uictores palma coronantur: palmæ enim

Q uam tria q timidus medio portante catenas
Colla canis uidit: quẽ non pauor ante reliquit.
Q uam natura prior: saxo per corpus oborto.
Q uiq; in se traxit crimen: uoluitq; uideri
Olenus esse nocens: tuq; o confisa figura
Infœlix Lethæa tua: iunctissima quondam
Corpora: nũc lapides quos humida sustiet ide
Orantem: frustraq; iterum transire uolentem
Portitor arguerat: septem tamen ille diebus
Squalidus in ripa Cereris sine munere sedit.
Cura: dolorq; animi: lachrymæq; alimẽta fuere
Esse deos Herebi crudeles quæstus in altam
Se recepit Rhodopẽ: pulsũq; aqlõibus hemũ
Tertius æquoreis inclusum piscibus annum
Finierat Titan: omnemq; refugerat Orpheus
Fœmineam uenerem: seu q male cesserat illi.
Siue fidẽ dederat: multas tamẽ ardor habebat
Iungere se uati: multæ doluere repulsæ.
Ille etiam Thracũ populis fuit auctor amorẽ
In teneros transferre mares: citraq; iuuentam
Aetatis breue uer & primos carpere flores.
Collis erat: collemq; super planissima campi
Area: quam uiridem faciebãt graminis herbæ.
Vmbra loco deerat: qua postq̃ parte resedit
Diis genitus uates: & fila sonantia mouit.
Vmbra loco uenit: non Chaonis abfuit arbor.
Nõ nemus Heliadũ: nõ frõdibus æsculus altis
Nec tiliæ molles: nec fagus: & innuba laurus.
Et coryli fragiles: & fraxinus utilis hastis.
Enodisq; abies: curuataq; glandibus ilex.
Et platanus genialis: acerq; coloribus impar.
Amnicolæq; simul salices: & aquatica lotos.
Perpetuoq; uirens buxus: tenuesq; miricæ
Et bicolor myrtus: & baccis cærula ficus.
Vos quoq; flexibiles hederæ uenistis: & una
Pampinæ uites: & amictæ uitibus ulmi.
Orniq; & piceæ. pomoq; onerata rubenti
Arbutus: & lentæ uictoris præmia palmæ.

nunq̃ oneri cedunt:ut qui uincunt hostibus cedere non uidentur. Et succincta comas:succinctas. & altas habent comas & frõdes:Nam pinus in uertice solum frondes emittit. Grata deũ matri Cybelæ. Si quidem Cybeleius Atys: Atin eximia pulchritudine puerum deoꝝ mater ut in fastis scribit poeta:sibi casto deuinxit amore:iussitq; ut castus uiueret suaq; templa tueretur. At ille mandatorum immemor:cũ Sangarithide nympha coiuit:quare in furias actus se ipse primum castrauit. deinde cum se interficere uellet:in pinum arborem fuit cõmutatus. Affuit huic turbæ. Cyparissus puer fuit formosissimus. Apollini gratus:qui cum ceruum quẽ in deliciis habebat imprudens occidisset:tanto est affectus dolore: ut cum mori omnino uellet:in arborem cupressum ab Apolline fuerit cõmutatus. Metas imitata. Metarum similis quæ ut cupressi: in acutũ tendunt. Ab illo deo:ab Apolline:nam Apollo cum cithara & arcu pingebatur. Carthæa arua:sic quidem scribitur:sed Carthæa cum tha spirato legendum uidetur. Nam Carthæa una ẽ ex ex quatuor urbibus Cææ insulæ:in qua natus est Cyparissus:Principale autem pro deriuatiuo positum est. Gemmata:monilia. Torques gemmis ornati. Baccæ:margaritæ uniões. Cææ gẽtis. Cæa insula est Aegæi:Vnde Cæus deriuatur.

Quálibet ignotis:quantumlibet incognitis:

Solisq; uapore:significat solem in cancro fuisse:quo tempore maximi excitantur æstus: Frigus ducebat. Trahebat:capiebat. Pro materiaq;:pro qualitate rei perditæ doleret. Egesto sanguine:exhausto:emisso. Sumptoq; rigore. accepta duricie. Sidereum cælum. Sideribus ornatum. Lugebisq; alios. Hoc ex romana consuetudine dictum est. Nam:ut Seruius scribit cupressi rami ante fores domus in qua esset cadauer.ponebantur:ne quis per imprudentiam ingrediens pollueretur. unde illam inferis fuisse consecratam dicunt:hoc ẽ:lachrymis & luctibus: uel quod cæsa nunq̃ reuirescit. Dolentibus:morte propinquorum. Impulsas:percussas. Chordæ aũt quæ fides latinæ dñr:musicoꝝ tñmodo sunt

Atys in pinũ

Cyparissus i cupressum

Carthæa

Et succincta comas.hirsutaq; uertice pinus
Grata deum matri. siquidem Cibelius Atys
Exuit hac hominem:truncoq; induruit illo.
Affuit huic turbæ metas imitata cupressus.
Nunc arbor.puer ante deo dilectus ab illo.
Qui citharam neruis.& nerui temperat arcũ.
Nãq; sacer nymphis Carthæa tenẽtibus arua
Ingens ceruus erat.lateq; patentibus altas
Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras.
Cornua fulgebãt auro demissaq; in armos
Pendebant tereti gemmatã monilia collo.
Bulla super frontem paruis argentea loris
Vincta mouebatur:pariliq; ætate nitebant
Auribus e geminis circũ caua tempora baccæ.
Isq; metu uacuus:naturaliq; pauore
Deposito celebrare domos:mulcendaq; colla
Quãlibet ignotis manibus ꝑbere solebat.
Sed tamen ante alios Cææ pulcherrima gentis
Gratus erat Cyparisse tibi:tu pabula ceruum
Ad noua:tu liquidi ducebas fontis ad undas.
Tu modo texebas uarios per cornua flores:
Nũc eques in tergo residens huc lætus:& illuc
Mollia purpureis frenabas ora capistris.
Aestus erat:mediusq; dies:solisq; uapore
Concaua littorei feruebant brachia cancri.
Fessus in herbosa posuit sua corpora terra
Ceruus:& arborea frigus ducebat ab umbra.
Hũc puer imprudẽs iaculo Cyparissus acuto
Fixit:& ut sæuo morientem uulnere uidit.
Velle mori statuit:quæ non solatia Phœbus
Dixit:& ut leuiter pro materiaq; doleret
Admonuit:gemit ille tamẽ:munusq; supremũ
Hoc petit a superis:ut tempore lugeat omni.
Iamq; per immensos egesto sanguine fletus.
In uiridem uerti cœperunt membra colorem.
Et modo qui niuea pendebant fronte capilli.
Horrida cæsaries fieri:sumptoq; rigore
Sidereum gracili spectare cacumine cælum.
Ingemuit:tristisq; deus lugebere nobis.
Lugebisq; alios:aderisq; dolentibus inquit.
Tale nemus uates attraxerat:inq; ferarum
Concilio medius turba uolucrumq; sedebat.
Vt satis impulsas temptauit pollice chordas.

instrumentorum. Diuersa. diuerse. Nomen enim pro aduerbio positum est. Varios modos: uarios sonos: ex quibus constat harmonia. Ab Ioue musa parens Calliopen musam sibi matrem inuocat Orpheus. Cedũt Iouis oia regno: Oia inquit Iouis potẽtiæ subiiciuntur. Est aũt parenthesis: causam continens: cur ab Ioue sit inchoandũ. Plectro grauiore: stilo grauiore: quali bella describi solẽt. Est aũt plectrum instrumentũ musicũ q latine pecten appellatur: quo chordæ percutiũtur. απο του πλητ τειν. hoc est a pcutiendo declinatũ. Gigantes: gigãtomachian: hoc est gigantũ pugnã. Phlægæis campis: ubi fulminibus gigantes fuere cõfecti. Phlegæi

Plectrum

Et sensit uarios: quãuis diuersa sonarent.
Concordare modos: hoc uocẽ carmine mouit.
Ab Ioue musa parẽs (cedũt Iouis oia regno)
Carmina nostra mouere: Iouis ẽ mihi sepe ptãs
Dicta: prius cecini plectro grauiore gigantes.
Sparsaq; Phlægræis uictricia fulmina campis.
Nunc opus est leuiore lyra: puerosq; canamus
Dilectos superis: inconcessisq; puellas
Ignibus attonitas. meruisse libidine pœnam.
Rex supeꝶ Phrygii quõdã Ganymedis amore
Arsit: & inuentum est aliquid quod Iupiter eẽ:
Q uã quod erat mallet: nulla tamen alite uerti
Dignatur: nisi quæ portat sua fulmina terræ.
Nec mora: percusso mendacibus aere pennis
Arripit Iliadem: qui nunc quoq; pocula miscet
Inuitaq; Ioui nectar Iunone ministrat:
Te quoq; amyclide posuisset in æthere Phœbo
Tristia si spatium ponendi fata dedissent.
Q ua licet æternus tamen es: quotiẽsq; repellit
Ver hyemem: pisciq; aries succedit aquoso.
Tu totiens oreris: uiridiq; in cespite flores.
Te meus ante omnes genitor dilexit: & orbe
In medio positi caruerunt præside Delphi.
Dum deus Eurotan: immutatamq; frequentat
Sparten: nec citharæ: nec sũt in honore sagittæ:
Immemor ipse sui non retia ferre recusat.
Non tenuisse canes: non p iuga montis iniqui
Ire comes: longaq; alit assuetudine flammas
Iamq; fere medius titan uenientis: & actæ
Noctis erat: spatioq; pari distabat utrinq;.
Corpora ueste leuant: & succo pinguis oliuæ
Splendescunt: latiq; ineunt certamina disci.
Q uẽ prius aerias libratum Phœbus in auras
Misit: & oppositas disiecit pondere nubes.
Recidit in solidam longo post tempore terram
Põdus: & exhibuit iunctam cum uiribus artẽ.
Protinus imprudens actusq; cupidine lusus
Tollere: Tænarides orbem properabat: at illũ

uero cãpi & in Thracia & in cãpania & in Thessalia fuisse scribuntur. Leuiore lyra: humiliori stilo amoribus cõuenientẽ. Incõcessis ignibus. Nefãdis amoribus. Est aũt Orpheus canit in mulieres odium atq; contemptũ. Phrygii ganymedis. Troiani. Nam Ganymedes Trois Dardanorum regis fuit filius: qui admiranda pulchritudine Iouẽ i sui amorẽ pellexit: a quo i aqlam mutato raptus: ac sibi mensæ minister adhibitus perhibetur. Quod quidẽ iccirco fingitur: quod Iupiter aut per legionẽ Ganymedẽ rapuit: cuius insigne erat Aquila: aut nauis in qua fuit impositus tutelam habuit in aqla figuratam: ut Lactantius exponit. Nisi quæ portat sua fulmina terræ: periphrasis est aquilæ: quæ fulmina Ioui subministrare dicitur. Hoc aũt iccirco fingitur: quod sola ex auibus aquila fulmine non tangitur. Iliaden: Ilii nepotem. Inuita Iunone: contra uoluntatẽ Iunonis quæ egre ferebat Ganymedẽ pter pulchritudinem tantopere ab Ioue amari. Te quoq; Amyclide. Hyacithus puer fuit formosissimus ab Apolline amatus: a quo cum forte disco in aerem iacto sic percussus esset: ut uiuere nõ posset: in florem sui nominis fuit conuersus: in quem ẽt Aiax cõmutatus dicitur fuisse. Amyclide: pro Amycleæ. Patronymicum posuit pro possessiuo. Nã Amyclae urbs est Laconiæ Hyacinthi patria pueri adeo formosi: ut Apollo illius amore captus: e cælo descendere in terras sustinuerit: quo diutius pulchritudine ipsius frui posset. Cum uero ludere disco cum illo cœpisset Apollo: discusq; in aerem iactus i pueri caput recidisset: ipsumq; iterfecisset: in florem sui nominis uolũtate Apollinis fuit commutatus. Meus genitor: Apollo. Nam Apollinis & calliopes musæ filium se esse Orpheus ipse testatur. In medio orbe. Delphi urbs est Phocidis Apollinis oraculo clarissima: q a geographis in medio terrarum orbe esse perhibetur. Eurotã fluuius est Laconiæ Eurotas.

Ganymedes

Ales Iouis aquila
Ganimedis raptus

Hyacinthus in florem
Delphi

Immunitã Spartẽ: sine muris: Virtute eni non muris Lacedæmonii urbem suam tutabantur.

Immemor ipse sui: suæ diuinitatis. Assuetudine: consuetudine. Iamq; fere medius titan. Meridiem fuisse significat. Actæ: præteritæ noctis Vtrinq; & a præterita & a ueniente nocte. Lati disci: nam discus & latus est & rotundus lapis: quem in aerem iacientes se exercebant. Recidit in solidam longo post tpe. Emphasis est: qua intelligimus discũ longe in aerẽ fuisse iactũ. Cũ nãq; in terrã cecidisset: nisi in altũ iactus fuisset. Et exhibuit: ostendit. Artẽ: nã ita emittebat: ut in gyrũ se uoluens caderet in terrã. Tænarides: Tænarius Hyacithus lacõ a Tænaro Lacõiæ

Discus

Dura repercusso subiecit in aere tellus
In uultus Iacinthe tuos expalluit æque
Quã puer:ipse d̃us collapsosq; excipit artus.
Et modo te refouet:mõ tristia uulnera siccat.
Nũc aĩam admotis fugientẽ sustinet herbis.
Nil prosunt artes:erat immedicabile uulnus.
Vt si quis uiolas riguoq; papauera in horto.
Liliaq; infringat fuluis hærentia uirgis.
Marcida demittant subito caput illa grauatũ.
Nec se sustineãt:spectentq; cacumine terram
Sic uultus moriens iacet:& defecta uigore
Ipsa sibi est oneri ceruix:humeroq; recumbit.
Laberis Oebalide prima fraudate iuuenta
Phœbus ait:uideoq; tuũ mea crimina uulnus.
Tu dolor es facinusq; m̃eum:mea dextera leto
Inscribẽda tuo est:ego sum tibi funeris auctor.
Quæ me culpa tamen? nisi si iusisse uocari
Culpa põt? nisi culpa potest & amasse uocari?
Atq; utinam pro te uitam tecumq; liceret
Reddere:quod quoniam fatali lege tenemur.
Semper eris mecum:memoriq; hærebis in ore.
Te lyra pulsa manu:te carmina nostra sonabũt
Flosq; nouus scripto gẽitus imitabere nostros.
Tempus & illud erit:quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
Talia dum uero memorantur Apollinis ore.
Ecce cruor qui fusus humi signauerat herbas.
Desinit esse cruor:tyrioq; nitentior ostro
Flos oritur: formamq; capit quã lilia:si non
Purpureus color his argenteus esset in illis.
Nõ satis hoc Phœbo ẽ (is.n.fuit auctor honoris)
Ipse suos gemitus foliis inscribit.& αι αι
Flos habet inscriptũ:funestaq; littera ducta est.
Ne genuisse pudet:Spartẽ hyacinthõ honorq;
Durat in hoc æui:celebrandaq; more priorum
Annua prælata redeũt Hyacinthia pompa.
At si forte roges fœcundã amatũta metallis
An genuisse uelit propœtidas:annuat æque
Atq; illos:gemino quondam qbus aspa cornu
Frons erat:unde ẽt nomen traxere cerastæ.
Ante fores hotum stabat Iouis hospitis ara
Lugubris sceleris:quã si quis sanguine tinctã
Aduena uidisset:mactatos crederet illic

promõtorio. Subiecit. Sursum iecit. Aeq; tã tum. Erat immedicabile Vulnus. Causa cur nil artes pdessent. Vt siquis uiolas. q̃ facile deficeret hyacintus pulchris similitudinibus poeta ostendit. Defecta. derelicta. Oebalide. hic quoq; patronymicũ pro possessiuo positum est. nam Oebalia urbs est laconiæ ab œbalo conditore appellata.

Oebalia

Quod quoniã fatali lege tenemur: Nisi subaudiatur. efficere non possum: imperfectus erit hic sensus. Dii autem cum natura sint immortales: nulla ratione uitam deponere possunt. Scripto. litteris: nam in hyacinto flore. ai. syllaba gemitum significãs bis inscripta uidetur: Tametsi quidam aliter sentientes putauerunt hya syllabas in hyacinto flore esse inscriptas: manifeste decipiantur. Fortissimus heros. Aiax Telamonius: ut in tertiodecimo poeta narrat: in hyacinthum fuit conuersus. Folioq; legatur eodẽ nam in hyacinthi foliis: ut dixi: prima syllaba huius nominis. αιασ: inscripta uidetur. Etiam. sic quidem fere legitur. Sicq; legendum esse quidam percipiunt: sed aperte falluntur: cum hiæ litteræ nullum gemitum præ se ferant αιαι: uero q̃ uox est aperte gemitus significatiua legendum esse facile contenderim: q̃uis omnia quæ quidẽ mihi uidere contingit exemplaria refragentur.

Funestaq; littera. luctuosæ litteræ quibus in funeribus utuntur. Ducta est. scripta est. Nam litteræ dum scribuntur: duci proprie dicũtur: Hinc autem aperte etiam colligitur. ai ai. legendum esse. Hæc enim est uox: qua etiam nunc in funeribus & fletibus uti solemus. Hyacinthia. festa in honorem hyacinthi pueri instituta. At si forte roges. Per comparationem ostendit Orpheus pueros formosos & diis placuisse: & maximo ornamento suis fuisse ciuitatibus. puellas uero cõtra & diis perq̃ displicuisse: & maximo suas urbes dedecore affecisse. nam ppœtides quædam Venerem deam esse negare ausæ non minore fuit odio ciuibus suis: q̃ Cerastæ quidam: qui in ara hospites immolabant: quos ut Venus in iuuencos conuertit: ita propætidas & sua corpora: primas prostituere coegit: & in saxa commutauit.

Propœtides in saxa
Cerastæ in tauros

Fœcundam Amathunta. Amathus urbs ẽ Cypri ære abundans. unde & cyprus ipsa Amathusia olim fuit uocata est etiã urbs Lacotuæ. Annuat. num affirmet tam illas uelle genuisse q̃ eos Cerastasq; hospites immolando maximo sibi decori fuerũt: Vnde etiam nomẽ traxere Ceraste. κερασ: Vnde cerastæ declinantur cornu dicitur. nam in fronte duo cornua habebant: unde & cyprus ipsa Cerastis a quibusdam fuit appellata.

Amathus

Cerastis
Hyacinthia

Iouis hospitis. ξενιοσ a græcis appellaẽ: quod hospitiis psit. unde Virgilius. Iupiter hospitibus nã te dare iura loquũtur. Lugubris sceleris. luctuosi sceleris quo hospites decepti necabantur.

Lactentes uitulos amathusiacasq; bidentes.
Hospes erat cæsus:sacris offensa nefandis
Ipsa suas urbes ophiusiaq; arua parabat
Deserere alma uenus:sed qd loca grata:qd ur-
Peccauere meæ:'qd dixit crimẽ in illis: (bes.
Exilio pœnam potius gens impia pendat.
Vel nece:uel si quid mediũ ẽ mortisq; fugæq;.
Idq; quid esse potest:nisi uersæ pœna figuræ?
Dũ dubitat:quo mutet eos:ad cornua uultũ
Flexit:& admonita est hæc illis posse relinqui.
Grãdiaq; in toruos trãsformat mẽbra iuuẽcos.
Sunt tamen obscœnæ Venerẽ ꝓpœtides ausæ
Esse negare deam:pro quo sua numinis ira
Corpora cum forma primæ uulgasse feruntur.
Vtq; pudor cessit:sanguisq; induruit oris.
In rigidum paruo silicem discrimine uersæ.
Quas quia Pygmaliõ æuũ ꝑ crimina agẽtes
Viderat:offensus uitiis:quæ plurima menti
Fœmineæ natura dedit:sine coniuge celebs
Viuebat:thalamiq; diu consorte carebat.
Interea niueum mira fœliciter arte
Sculpsit ebur:formãq; dedit:qua fœmina nasci
Nulla potest:operisq; sui concepit amorem
Virginis est ueræ facies:quam uiuere credas.
Et si non obstet reuerentia:uelle moueri.
Ars adeo latet:arte sua miratur:& haurit
Pectore Pygmalion simulati corporis ignes.
Sæpe manus operi tẽptantes admouet:an sit
Corpus:an illũ ebur:nec adhuc ebur eẽ fatetꝰ.
Oscula dat:redditq; putat:loquiturq;: tenetq;:
Et credit tactis digitos insidere membris.
Et metuit:pressos ueniat ne liuor in artus.
Et modo blãditias adhibet:mõ grata puellis
Munera fert illi conchas:teretesq; lapillos.
Et paruas uolucres:& flores mille colorum
Liliaq;:pictasq; pilas:& ab arbore lapsas
Heliadũ lachrymas:ornat quoq; uestibꝰ artus
Dat digitis gẽmas:dat longo monilia collo.
Aure leues baccæ:redimicula pectore pendent
Cuncta decẽt:nec nuda minus formosa uidet.
Collocat hanc stratis concha sidonide tinctis.
Appellatq; tori sociam:acclinataq; colla
Mollibus in plumis tanq̃ sensura reponit.

Amathusiacas bidentes. Cyprias oues. Nã Cyprus,ut dixi: Amathusia etiam fuit apellata. Ophiusia arua. Cypria. alludit autem poeta ad priscum illius insulæ nomen. Cerastis nanq; cagnomĩnata fuit a genere quodam serpentis. uel quod multa cornua hoc est montium uertices habebat. ophusia uero serpentina possumus interpretari. Gens impia. Cerastarum. Fugæq;. exilii. Toruos. truces: terribiles aspectu. Sunt tamen obscœnæ. Quãuis iquit Cerastas in iuuencos conuertit Venus: Propœtides tamẽ ausæ sunt eam negare deam esse. Obscœnæ. Turpes. Vulgasse. prostituisse. Cessit. Recessit. Pro quo. propter quam rẽ. Numinis ira. Veneris indignatione. Sanguisq; induruit oris. Ita durus est factus: ut nihil erubescerent. Paruo discrimine. Parua differentia. Lapideæ nãq; statuæ uidebantur propœtidibus similes. Versæ. Fuerant subaudiatur. Quas qa Pygmalion quidam flagitiis propœtidum offensus uitam cælibem exigere decreuit. sed ex ebore uirginis simulacrum adeo fabre effinxit ut perinde atq; si uiua esset: illius amore caperetur. Quare Venerem orauit ut sibi talem concederet uxorẽ. Venus autẽ plusq̃ petebatur: effecit. Nam statuæ illi. quam in lecto Pygmalion collocauerat: animam inspirauit nubilemq; ætatem donauit. ex insperato igitur Pygmalion uoti compos factus ex ea Paphum sustulit: a quo & insula & urbs Paphos fuit appellata. Sine coniuge cælebs. Alterum ex altero pendet. Qui enim uxore caret cælebs uiuit. & q cælibẽ ducit uitã: uxorẽ non habet. cælebs autẽ dicit̃ quasi cælestẽ uitã agens. Thalami cõsorte. Vxore. Qua fœmia nasci Nulla potest. Pulcherrimã fuisse illã statuã intelligimus: ut quæ nec a natura qdẽ posset superari. Et si nõ obstet reuerẽtia. Acute elegãterq; hoc dictũ ẽ. Nã uirgines bñ educatæ præ pudore in uirorũ cõspectu uix audẽt se mouere. Ea igit̃ statua nõ qd eburnea esset: sed pudore quodã uirginibus īsito imobilis uidebat̃. Ars adeo latet: ut uiua uideret̃ nõ ex ebore cõfecta. Arte sua mirat̃ statuã subaudiamus. Simulati corporis. In similitudinẽ uirginis effecti. Nec adhuc ebur eẽ fatet̃. quis tãgat statuã: eburneãq; eẽ sentiat: sibi tamẽ eburneã eẽ psuadere nõ potest adeo uiua uidebat̃. Insidere. inhærere. infigi ac subsidere: sic ut mẽbra digitis cederẽt. Et metuit pressos ueniat ne liuor in artus. Et timet iqt ne mẽbra manu p̃ssa liuorẽ & nigra q̃dã signa cõcipiãt. Liuor autem est illud signum subnigrum: quod in corpore percusso uideri solet: cui quoniam inuidorũ color similis est: liuor pro inuidia sæpenumero ponitur. Heliadum lachrymas. succina: quæ e populis in quas sorores Phaethontis conuersas fuisse narrauit poeta defluere dicũtur. Baccæ. uniones. Concha sidonide. purpura tyria.

Eburnea statua in uirginem

Paphos

Cyprus uñ

Tota Cypro.per totam Cyprum.Veneri naq; dicata est Cyprus insula Ciliciæ Syriæq; obiecta: quõdam nouem regnorum sedes:uariis quidem nominibus appellata.nam & Atamantida:& Cerastin:& Aspeliam:& Amathusam:& macaran & Crypton:& ColinIam Plynius scribit fuisse appellatam.Cyprus autem dicta est a Cypro Cinyre filia uel a cypero flore: uel ut Astynomus scribit: quia prius Cryptos appellata fuit:eo quod sæpe numero a mari fuit occultata:deinde littera abiecta Cypros uocata. Blandis cornibus.non infestis:sed mitibus cornua autem uictimarum inaurari solebant. Munere.Sacrifico. Ad aras. Aupd a'taria: Venus aurea pulchra. Et amici numinis omen Flamma ter accensa est.ordo ē & flamma ter accensa est: omē amici & propicii numinis. Apicem.scintillam. Subsedit.cedit.

Hymetus
Corpus
Caro

Vt Hymet ea cera.Hymetus Atticæ mons est optimi mellis fertilissimus. Corpus erat prope dixit.nam corpus uiuum propne uocatur. caro autem mortua ut que a cadendo sit dicta. Saliunt.Mouentur. Paphius heros.Cyprius Pygmalion. Verba plenissima.copiosissima:ornatissima. Ora non falsa. Veram faciem. De quo tenet insula nomen.Nam Cyprus dicta est etiam paphos a Papho Pygmalionis filio. Editus & ille est.Cinyras Pygmalionis filius Myrrhā genuit.quæ nefando patris amore capta: nutricis opera cum eo inscio concubuit:Adonimq; concepit quod cum resciuisset pater.stricto ense filiam persequi cœpit.illa uero fugiens in Arabiam usq; peruenit:ubi longo errore fessa:deorum miseratione in arborem sui nominis fuit mutata.

Inter fœlices.nam Cypriotū rex fuit in primis potens. Aut mea si uestras. Aut inquit si mea carmina uos de'ectabunt.nolite credere ea fuisse facta:quæ hoc loco scribētur de Myrrha Cinyræ filia. Si tamen admissum.bene dubitat poeta an tantum sceler s fuerit commissum. Nam contra naturam esse uidetur: ut liberi parentes flagitiose ac usq; ad coitum ament. Gentibus Ismariis.Thraciis. Nostro orbi.Thraciæ.Nam Orpheus Thrax fuit. Abest.Remota est. Sit

Amomum

diues amomo.Amomum herba est suauissimi odoris:non in Arabia modo:sed in ponto Armeniaq; nascēs:ut Plynius scribit. Cinnama Cinnamum herbaē medica:qua arabia fœlix maxi-

Cinamomū
Costus

me cōmendatur. Costumq; suam. costus frutex est grati odoris in Arabia nascens. Sudata thura.per sudorem quodammodo emissa. Thurifera autē regio ē Sabæa. Panchaica tellus.Pā-

Panchæa

chæa regio apud Sabæos:in q thuriferæ arbores nascunt.Vñ Vergilius.Totaq; thuriferis Pāchaia pinguis arenis. Tāti noua nō fuit arbor ut pater cum filia coire debue.it. Vindicat. liberat.

Festa dies Veneris tota celeberrima Cypro
Venerat:& blandis indutæ cornibus aurum
Conciderant ictæ niuea ceruice iuuencæ.
Thuraq; fumabant:cū munere fūctus ad aras
Constitit:& timide(si dii dare cuncta potestis)
Sit coniunx opto:non ausus:eburnea uirgo.
Dicere Pygmalion:similis mea dixit eburnæ.
Sensit ut ipsa suis(aderat Venus aurea)festis.
Vota quid illa uelint:& amici numinis omen:
Flāma ter.accēsa est:apicēq; per aera duxit.
Vt rediit:simulacra suæ petit ille puellæ.
Incumbēsq; toro dedit oscula:uisa tepere est.
Admouet os iterū:māibꝰ quoq; pectora tēptat
Temptatum mollescit ebur:positoq; rigore
Subsedit digitis:ceditq;:ut hymetia sole
Cæra remollescit:tractataq; pollice multas
Flectitur in facies:ipsoq; fit utilis usu.
Dum stupet:& dubie gaudet:fallīq; ueretur.
Rursus amās:rursusq; māu sua uota retractat.
Corpus erat:saliunt tēptatæ pollice uenæ.
Tum uero paphius plenissima concipit heros
Verba:qbus Veneri grates agit: oraq; tandē
Ore suo non falsa premit:data oscula uirgo
Sensit:& erubuit: timidumq; ad lumina lumē
Attollens:pariter cum cælo uidit amantem.
Coniugio quod fecit adest dea:iamq; coactis
Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem.
Illa Paphum genuit:de quo tenet insula nomē
Editus & ille est:qui si sine prole fuisset:
Inter fœlices Cinyras potuisset haberi.
Dira canā:procul hinc natæ:ꝓcul este parētes
Aut mea:si uestras mulcebunt carmina mētes
Desit in hac mihi parte fides:nec credite factū.
Vel credetis:facti quoq; credite pœnam.
Si tamen admissum fuit hoc natura uideri.
Gentibus Ismariis & nostro gratulor orbi.
Gratulor huic terræ:qđ abest regionibus illis.
Quæ tātum genuere nefas:sit diues amomo
Cinnamaq;:costumq;:suam sudataq; ligno
Thura ferat:floresq; alios Pāchaica tellus.
Dum ferat & myrrhā:tanti noua nō fuit arbor
Ipse negat nocuisse tibi:sua tæla cupido
Myrrha:facesq; suas a crimine uindicat isto.

Stipite te stygia tumidisq; afflauit Echidnis
E tribus una soror:scelus est odisse parentem
Hic amor est odio maius scelus:undiq; lecti
Te cupiunt proceres:totoq; oriente iuuentus.
Ad thalami certamen:adest:ex omnibus unum
Elige Myrrha uirū:dū nō sit ex omnibus unus
Illa quidem sentit:fœdoq; repugnat amori.
Et secum:quo mente feror? quid molior iquit?
Dii precor & pietas sacrataq; iura parentum
Hoc prohibete nefas:sceleriq; resistite nostro.
Si tamē hoc scelus ē:sed enim damnare negat
Hanc uenerē pietas:coeuntq; animalia nullo
Cætera delicto:nec habetur turpe iuuencæ
Ferre patrem tergo:fit equo sua filia coniunx.
Q uasq; creauit:init pecudes cap:ipsaq; cuius
Semine concepta est:ex illo concipit ales.
Felices quibus ista licent:humana malignas
Cura dedit leges:& quod natura remittit:
Inuida iura negant:gentes tamen esse ferunt
In quibus & nato genitrix:& nata parenti
Iungitur:& pietas geminato crescit amore.
Me miseram:ꝙ non nasci mihi contigit illic:
Fortunaq; loci lædor:quid in ista reuoluor?
Spes interdictæ discedite:dignus amari
Ille:sed ut pater est:ergo si filia magni
Nō eēm Cinyræ:Cinyræ concūbere possem?
Nūc qui iā meus est:nō est meus:ipsaq; dāno
Est mihi proximitas:aliena potentior essem.
Ire libet procul hinc:patriæq; relinquere fines.
Dū scelus effugiā:retinet malus ardor amātē.
Vt presens spectē Cinyrā:tangāq;:loquarq;.
Osculaq; admoueam:si nil conceditur ultra.
Vltra aūt sperare aliquid potes impia uirgo?
Et quod confundas & iura & nomina sentis?
Tu ne eris & matris pellex:& adultera patris?
Tu ne soror nati? genitrixq; uocabere fratris?
Nec metues sacro crinitas angue sorores?
Q uas facibus sæuis oculos atq; ora petentes
Noxia corda uident? at tu dum corpore nō es
Passa nefas:animo ne concipe:ne ue potentis
Concubitu uetito naturæ pollue fœdus.
Velle puta:res ipsa uetat:pius ille:memorq;
Moris:& o uellem similis furor esset in illo.

E tribus una soror.una ex tribus furiis tisiphone Alectoue aut megæra. Vndiq; lecti proceres.Electi principes. ad thalami certamen. Ad nuptias tuas certatim petendas aduenit. Dū non sit ex omnibus unus.Hoc est uno patre excepto quem uis ex omnibus elige.Si tamen hoc scelus est.Myrrha amore uicta dubitat an sit nefas cum patre coire. Init pecudes.Cum pecudibus coit.Nam inire cum accusatiuo iunctum animal coire significat. Fœlices quibus ista licēt Ex nimio ardore ista prouenit exclamatio:qua Myrrha & brutorum uitam commendat & ciuilem detestatur ut difficilem & duram. Inuida iura.Quæ humano generi inuidere uidētur:ne is que a natura permittuntur:frui possit. Negant.Prohibent. Gentes tamen esse feruntur Hi sunt troglodyte uariæq; Aethiopum natiões: qui & Vxores habent communes:& brutorum more uiuunt. Spes interdictæ.Legibus prohibitæ Remittit permittit. Cinyre concumbere possem.cum Cinyra græca enim loquendi est figura.Nunc quia iam meus est.pater. Nō est meus.non potest esse meus maritus. Est mihi proximitas.consanguinitas ipsa mihi obest.

Inire cū accusatiuo quid

Troglodyte

Malus ardor.turpis amor. Amantem.me subaudiamus. Si nil cōceditur ultra coitum innuit hoc est si mihi concumbere non licet:quæ ē ultima amoris linea. Vltra autem.seipsam increpat Myrrha:quod coire cum patre affectet: quo quidem modo & iura consanguinitatis & nomina confunderentur.Nam filia id quod est nefandissimum & matris pellex esset & adultera patris.Esset preterea filiorum & soror & mater: quod penitus consanguinitatis nomina confundit. Sacro angue.execrandis anguibus & uiperis. Crinitas sorores.Eumenidas furias.Se aūt ipsam Myrtha repræhēdit:quāuis ab alio icrepari uideat. Velle puta.Te subitelligamus.nō patrē ut qdā. Res ipsa.rei turpitudo. Memor moris.Iuris & honesti. Similis furor eēt in illo.

Vt quid iura uelint obliuisceretur. Nominibus dictis. Expositis procorum nominibus Tepidis lachrimis. Hæc credens. Signa subaudiamus. Datis osculis. Consulta interrogata.

Non intellectam uocē. Figuram, qua Myrrha se patris amore captam innuerat patri; respō dens se illi maritum similem habere uelle. Demisit uultus. Demisit oculos in terram. Carpitur. cruciatur. Igne indomito. Amore quem domare ac uincere non poterat. Furiosa uota retractat. Furiosam cupiditatem cum patre coeundi resumit & animo reuoluit. Eleganter autem poeta exprimit puellæ amore ardentis cogitationes atq; affectus. Saucia. Percussa securibus.

Trabs ingens. Maxima arbor. Hac autem similitudine ostendit poeta quanta in ambiguitate foret animus Myrrhæ. Vbi plaga nouissima Quando ultimus ictus restat. Quo cadat: In quam partem cadat. anteriorem an posteriorem dextram an sinistram. Vario uulnere: uario affectu. Vtroq; in utranq; partem. Nec modus. finis ac terminus. Destinat. deliberat. Zona cingulo. De summo poste. de summitate hostii.

Reuincta religata. Care uale Cinyra. amatorie Myrrha cinyram nomine proprio appellat Patris enim nomen odio habebat: ut quod sibi esse impedimento putabat: ne optato concubitu potiretur Pallēn collo. hypallage est. Ipsa enī Myrrha pallescēs intelligitur. Seruantis. custodientis. Reserat. Aperit. Sciditq; sinus. uestium subaudiatur. id autem in magnis doloribus fieri consueuit. Tum deniq; flere uacauit. hoc est posteaq̄ uincula dilaniauit. tum tandem flendi tempus habuit nutrix. Muta silet uirgo.

Tanq̄ muta. Tuetur. Aspicit id quod idignātes dolentesq; facere solent. Et deprensa dolet tardæ conamina mortis: hoc ē. Myrrha dolet conatus mortis a nutrice deprehēsos fuisse & intellectos. Proprie autem minus honesta deprehendi dicuntur. Vt sibi committat. Vt sibi reuelet.

Auersata. Aspernata cū quadam uultus auersione. Nec solam spondere fidem. Nec solam fidem promittere. sed etiam opem & auxilium.

Me sine. me permitte. Seu furor est. insanus amor. Siue aliquis nocuit. carminibus & incantationibus. Lustrabere. purgaberis.

Dixerat: at Cinyras: quē̄m copia digna procorum
Quid faciat dubitare facit: scitatur ab ipsa
Nominibus dictis: cuius uelit esse mariti.
Illa silet primo: patrisq; in uultibus hærens
Aestuat: & tepido suffundit lumina rore.
Virginei Cinyras hæc credens esse timoris.
Flere uetat: siccatq; genas: atq; oscula iungit.
Myrrha datis nimiū gaudet: consultaq; qualē
Optet habere uirum: similem tibi dixit: at ille
Non intellectam uocem collaudat: & esto
Tam pia semper ait: pietatis nomine dicto.
Demisit uultus sceleris sibi conscia uirgo.
Noctis erat mediū: curasq; & corpora somnus
Soluerat: at uirgo Cinyreia peruigil igne
Carpitur indomito: furiosaq; uota retractat.
Et modo desperat: modo uult tēptare: pudetq;
Et cupit: & quid agat: non inuenit: utq; securi
Saucia trabs igēs: ubi plaga nouissima restat.
Quo cadat in dubio ē: omniq; a parte timetur
Sic animus uario labefactus uulnere nutat
Huc leuis atq; illuc: momētaq; sumit utroq;
Nec modus & requies: nisi mors reperit amoris.
Mors placet: erigitur: laqueoq; inectere fauces
Destinat: & zona summo de poste reuincta
Care uale Cinyra: causamq; intellige mortis:
Dixit: & aptabat pallenti uincula collo.
Murmura uerborum fidas nutricis ad aures
Peruenisse ferunt limen seruantis alumnæ.
Surgit anus: reseratq; fores: mortisq; paratæ
Instrumenta uidens spacio conclamat eodem.
Seq; ferit: sciditq; sinus: ereptaq; collo
Vincula dilaniat: tum deniq; flere uacauit.
Tū dare cōplexus: laqueiq; requirere causam.
Muta silet uirgo: terrāq; immota tuetur.
Et deprensa dolet tardæ conamina mortis.
Instat anus: canosq; suos & inania nudans
Vbera: per cunas alimentaq; prima precatur:
Vt sibi cōmittat: quicquid dolet illa rogantem.
Auersata gemit. certa est exquirere nutrix.
Nec solam spondere fidem: dic inquit: opemq;
Me sine ferre tibi: non est mea pigra senectus.
Seu furor ē: habeo qd̄ carmine sanet & herbis.
Siue aliquis nocuit: magico lustrabere ritu.

Ira deum siue est: sacris placabilimus iram.
Quid rear ulterius? certe fortuna domusq;
Sospes ab incursu e: uiuũt genitrixq; paterq;.
Myrrha patre audito suspiria duxit ab imo
Pectore: nec nutrix etiam nunc concipit ullum
Mente nefas: aliquẽq; tamen pſentit amorem.
Propositiq; tenax: quodcũq; est orat: ut ipsi
Indicet: & gremio lachrymantem tollit anili.
Atq; ita cõplectens infirmis membra lacertis.
Sẽsimus inqt amas: & in hi mea (põe timorẽ)
Sedulitas erit apta tibi: nec sentiet unquam
Hoc pater: exiliit gremio furibunda: torumq;
Ore premẽs: discede precor: miseroq; pudori
Parce ait: instanti discede: aut desine: dixit.
Quærere qd doleã: scelus ẽ: qd scire laboras:
Horret anus: tremulasq; mãus annisq; metuq;
Tẽdit: & ante pedes supplex ꝓcumbit alũnæ.
Et modo blanditur: modo si non conscia fiat:
Terret: & indicium laquei cœptæq; minatur
Mortis: & officium commissõ spondet amori.
Extulit illa caput: lachrymisq; impleuit obortis
Pectora nutricis: conataq; sæpe fateri.
Sæpe tenet uocem: pudibundaq; uestibus ora
Texit: & o dixit fœlicem coniuge matrem.
Hactenus: & gemuit: gelidos nutricis in artus
Ossaq; (sensit enĩ) penetrat: tremor albaq; toto
Vertice canicies rigidis stetit hirta capillis.
Multaq; ut excuteret diros: si posset: amores
Addidit: at uirgo scit se non falsa moneri.
Certa mori tamẽ est: si non potiatur amore.
Viue ait hæc: potiere tuo: non ausa parente
Dicere conticuit: promissaq; numine firmat.
Festa piæ Cereris celebrabant annua matres
Illa quibus niuea uelatæ corpora ueste
Primitias frugum dant spicea serta suarum.
Perq; nouem noctes uenerẽ tactusq; uiriles
In uetitis numerant: turba Cinyreis in illa
Regis adest cõiunx: arcanaq; sacra frequentat.
Ergo legitima uacuus dum coniuge lectus.
Nacta graue uino Cinyrã male sedula nutrix
Nomine mentito ueros exponit amores.
Et faciem laudat: quæsitis uirginis annis.
Par ait ẽ Myrrhæ: quã postq̃ adducere iussa ẽ.

Propositiq; tenax. In proposito perseuerans anus. Vt ipsi. Sibi in soluta diceretur oratione.

Furibunda. furẽti similis. uirginis autem amãtis decorum pulchre seruat poeta. Solent enim quo uehementius quod appetunt uirgines amore captæ. eo magis dissimulare. Instanti. nutrici subaudiatur Et indicium laquei. hoc est minatur se indicaturam patri quod se suspendere uoluerit Myrrha. Et officium spondet. Auxiliũ promittit. Obortis. subito natis. Et o dixit felicem coniuge matrem. Figurata oratione utitur myrrha: quo hõestius amorem suum in patrem nutrici confiteatur. Est autem emphasis. cum ex aliquo dicto latẽs aliquid eruitur. ut apud Virgilium. Non licuit thalami expertem sine crimine uitam Degere more feræ. q̃q̃ enim ut scribit Quintilianus de matrimonio q̃ritur Dido: tamen huc erupit eius affectus ut sine thalamis uitam hominum non putet sed feratum. Hac uero figura ea significare solemus: quæ si apte dicerẽtur minus decerent. turpiaq; uiderẽtur. Hactenus. Locuta est subintelligatur. Et gemuit. gemitum & suspirium emisit. Sensit. enim hoc ẽ cognouit nefandum myrrhæ amorem. est autem parẽthesis causam significans. Stetit hirta. erecta est.

Addidit. Dixit. Excuteret expelleret ex animo eiiceret. Diros amores. Tetros ac turpes.

Scit se non falsa moneri. Hoc est cognoscit ea quæ a nutrice dicuntur esse uera. Potiere tuo. hic est distiguẽdum: nam nutrix non est ausa dicere parente impedita pudore. Numine. iure iurãdo. Festa piæ Cereris thesmophoria a græcis sacra Cereris appellantur quæ quidem tanta castitate per decem dies: ut scribit Diodorus: celebrabantur quantam inuenti frumenti donum postulabat. Sacra autem Cereris cũ Proserpinæ sacrificiis confudisse uidetur poeta. Cereri nanq; sacrificabant prisci: decemq; dies festos agebant: cũ semen in terram iactabatur: quibus quidẽ diebus conuiciis inuicem uti cõsueuere. uti deæ dolor ex filiæ raptu cõceptus risu ac uerborum scurrilitate mitigaretur. Proserpinæ uero messis tempore sacra faciebant. quo quidem tempore coronas spiceas ex frugum primitiis deæ dicabant.

Velatæ corpora. uelata corpora habentes & tecta. Niuea ueste. candida: quali in sacris Cereris utebantur matronæ: ad significandam animi puritatem. In uetitis. inter uetita ac legibus ꝓhibita. Male sedula. Ad malũ strenua. Quæsitis annis. A Cinyra. Par ait est Myrrhæ. Aequalis & tot annos: quod Myrrhæ est nata.

Vicimus.optinuimus id quod tātopere optas. Præiaga pectora Malorum subaudiatur. Tanta est discordia mētis ut simul & gauderet & mœreret myrrha.est autem acclamatio in myrrhæ leuitatem. Tempus erat. intempestam noctem describit ac mediam:quæ quod cuncta sileāt: cō-

Conticiniū

ticinium uocatur. Inter triones Stellæ sunt ad polum arcticum triones quæ a numero septentriones uocantur. Bootes sidus est qui & arctophilax appellatur. Aurea luna pulchra & nitida. Sidera latitantia.Ne tantum scelus aspicerent. Igne suo.Proprius siderum luminibus.

Erigone

Primus tegis Icare uultus.ne tantum scelus aspiceres.Icari autem Erigonesq; filiæ historia fuit nobis exposita nam Erigone in Icarum patrem adeo pia fuit: ut cum eum a rusticis interemptū comperisset mori omnino decreuerit sed miseratiōe deorum ambo inter sidera fuetes collocati.

Ter pedis offensi.ter enim cum ad cubiculum patris duceretur pedes offendit: id quod eam a tato scelere reuocare uidebatur. Funereus bubo funestus.est autem auis pessimi ominis.

Cæcum iter.Obscurum.Morem autem exprimit in tenebris ambulantium. Iam ducitur intus aduerbium loci pro aduerbio ad locum est positum.Intro enim duci quis dicitur. Poplite succiduo.qui cadenti similis erat.Eleganter autē exprimit gestum timidæ uirginis aliquid sceleris aggressuræ. Magis horret. ualidius timet.

Longæua nutrix uetula. Deuota pectora. detestata execrata. Sua uiscera .suam filiā quā ex suis uisceribus genuerat. Aetatis nomine. ratione ætatis.Nam Cinyras senex erat. Nenomina.pia & omni ueneratione digna subauditur. Plena patris.Semine subaudiatur. hoc est.grauida ex patre facta. Auidus cognoscere Cupidus cognoscendi. Deripit Extrahit. Intercepta.erepta. Palmiferos arabas.apud quos multæ palmæ nascuntur. Panchæa rura.arabi-

Panchaia

ca.ē enī Pāchaia regio Arabiæ felicis. Per nouē cornua.p nouē mēses. Terra Sabæa Sabæi po-

Sabæi

puli sunt Arabiæ fœlicis. apud quos thus myrrhaq; abūde nascunt. Nescia uoti.quid cuperet ignara. Est tales complexa preces. apprehendit tales preces. Pateris confessis.hoc ē.si exau

Vtq; domum rediit:gaude mea dixit alumna.
Vicimus:infœlix non toto pectore sensit
Lætitiam uirgo:præsagaq; pectora mœrent.
Sed tamen & gaudet:tanta ē discordia mētis
Tempus erat quo cūcta silent:iterq; triones
Flexerat obliquo plaustrum temone bootes.
Ad facinus uenit illa suum:fugit aurea cælo
Luna:tegunt nigre latitantia sidera nubes.
Nox caret igne suo:primus tegis Icare uultus.
Etigoneq; pio sacrata parentis amore.
Ter pedis offensi signo est reuocata: ter omen
Funereus bubo letali carmine fecit.
It tamē:& tenebræ minuūt noxq; atra pudorē:
Nutricisq; manum leua tenet:altera motu
Cæcū iter explorat:thalami iam limina tangit
Iamq; fores aperit:iam ducitur intus:at illi
Poplite succiduo genua intremuere: fugitq;
Et color & sanguis:animusq; reliquit euntem
Quoq; suo ppior sceleri ē:magis horret & ausi
Pœnitet:& uellet non cognita posse reuerti.
Cūctantem longæua manu deducit & alto
Admotam lecto cum traderet:accipe dixit.
Ista tua est Cinyra:deuotaq; pectora iunxit.
Accipit obscœno genitor sua uiscera lecto.
Virgineosq; metus leuat:hortaturq; timentem
Forsitan ætatis quoq; nomine filia dixit.
Dixit & illa pater:sceleri ne nomina desint.
Plena patris thalamis excedit:& impia diro
Semina fert utero:cōceptaq; crimina portat.
Postera nox facinus geminat:nec finis in illa ē.
Cū tandē Cinyras auidus cognoscere amantē
Post tot concubitus:illato lumine uidit
Et scelus & natam:uerbisq; dolore retentis:
Pendenti nitidum uagina deripit ensem.
Myrrha fugit:tenebrisq; & cæcæ mūere noctis
Intercepta neci est:latosq; uagata per agros
Palmiferos Atabas panchæaq; rura reliquit.
Perq; nouem errauit redeuntis cornua lunæ.
Cum tandem terra requieuit fessa Sabæa.
Vixq; uteri portabat onus:tum nescia uoti:
Atq; inter mortisq; metus & tedia uitæ.
Est tales complexa preces:si qua patetis
Numina confessis:merui:nec triste recuso

Supplicium:sed ne uiolem uiuosq; superstes:
Mortuaq; extinctos:ambobus pellite regnis.
Mutatæq; mihi uitamq; necemq; negate.
Numen confessis aliquod patet:ultima certe
Vota suos habuere deos:nam crura loquentis
Terra supeuenit: ruptosq; obliqua pet ungues
Porrigitur radix longi firmamina trunci.
Ossaq; robur agunt: mediaq; manēte medulla
Sanguis it in succos:in magnos brachia ramos
In paruos digiti:duratur cortice pellis.
Iamq; grauem cresces uteq; pcinxerat arbot'
Pectoraq; obruerat:collūq; operire parabat
Non tulit illa moram:uenientiq; obuia ligno
Subsedit:mersitq; suos in cortice uultus.
Quæ q̄q̄ amisit ueteres cum corpore sensus.
Flet tamen:& tepidæ manāt ex arbore guttæ.
Est honor & lachrymis:stillataq; cortice Myrrha
Nomē herile tenet:nulloq; tacebit æuo
At male conceptus sub robore creuerat infans
Quærebatq; uiam:qua se genitrice relicta
Exeteret:media grauidus tumet arbore uenter
Tēdit onus matrē:neq; hūt sua uerba dolores.
Nec lucina potest parientis uoce uocari.
Nitenti tamen est similis:curuataq; crebros
Dat gēitus arbor:lacbrymisq; cadētibus hūet.
Constitit ad ramos mitis Lucina dolentes.
Admouitq; manus & uerba puerpera dixit.
Arbor agit rimas:& fissa cortice uiuum
Reddit onus:uagitq; puer:quē mollibꝰ herb's
Naiades impositum lachrymis unxere parētis.
Laudaret faciem liuot quoq;:qualia naq;
Corpora nudorum tabula pinguntur amorū:
Talis erant:sed ne faciat discrimina cultus.
Aut huic adde leues:aut illis deme pharetras
Labitur occulte:fallitq; uolatilis ætas.
Et nihil est annis uelocius:ille sorore
Natus auoq; suo:qui conditus arbore nuper.
Nuper erat genitus:mō formosissimus infans.
Iam iuuenis:iam uir: iam se formosior ipso est.
Iam placet & Veneri:matrisq; ulciscitur ignes.
Nāq; pharetratus dū dat puer oscula matri.
Inscius extanti distrinxit arundine pectus.
Læsa manu natum dea repulit:altius actum

ditus cōfitentes sua crimina. Ambobus regnis. & uiuorum & mortuorum. Mutatæ mihi. trāsformatæ. Optat enim ut in aliam trāsmutetur figuram sic ut neq; uiuat neq; moriatur. Vltima uota ultimæ preces. Suos deos. propicios.

Porrigitur. Protenditur prolongatur. Firmamina. firmamenta atq; fundamēta. Ossaq; robur agunt. hoc ē ossa lignum efficiunt:in lignūq; crassius conuertuntur. In paruos digiti. eūt subaudiatur. est enim protozeugma. Duratur cortice pellis. hoc ē. pellis in durum corticem cōmutatur. Grauem uterum. grauidum. Nondū enim pepererat. Obruerat. texerat operuerat.

Non tulit illa moram. hoc est. Non potuit expectare:ut cortex collū caputq; operiret. sed crescenti cortici caput summittēs occurrit: faciemq; occultauit. Cum corpore Cū carne. Venienti ligno. succrescenti. Subsedit. summisit se.

Flet tamen. hoc ad naturam arboris myrrhæ refertur. sponte nāq; sudat. ut scribit Pli. etiam anteq̄ incidatur. guttæ autem illæ quæ ex arbore cadunt: stactæ uocāt: quæ in omni myrrhæ genere optinent principatum. multa uero sunt myrrhæ genera: de quibus copiose plinius scribit. Est honor & lachrymis. preciū. At male conceptus Adonis ex incesto patris ac filiæ coitu natus in tantam creuit pulchritudinem ut eius amore. Venus caperetu . quo cum ut diutius esse posset: una cum illo uenatiōibus indulgebat: precipueq; fugacium animalium. Feras autem natura armatas uitabat: Adonimq; ut sibi ab illis caueret admōebat Ille uero gloriæ suauitate motus: aprū excipere ausus: ab eo fuit interemptus. quod cū Venus resciuisset in purpureum florem illum cōmutauit. At male. scelerate. Exeteret. egeteret. Tendit. extendit ac distētam reddit. Humer. Madescit. Verba puerpera. hoc est puerperio profutura. Arbor agit rimas. scinditur atq; aperitur. Onus uiuum. puerum uiuum. Lachrymis parentis. periphrasis est myrrhæ quæ ab arbore stillat guttatimq; cadit: ut lachrymare uideatur. Liuor quoq;. Inuidia. extima autē maxime ē facies quæ ab inuidis quoq; laudatur.

Amorum. Cupidinum qui nudi cum pharetris pinguntur. Matris ignes. amores furoresq; Myrrhæ matris. Nanq; pharetratus. Cupido pharetratus ornatus Inscius. Inuitus. Extanti arūdie. extra pēdēn sagitta: Distrinxit. rasit uulnerauit. Altius specie. Altius q̄ uidebatur.

Myrrha

Stacte

Adonis in florem

Cythera

Cythereia littora. Cythera insula è cum oppido antea Porphyrusa appellata:a pulchritudine marmorum quæ ibi effodiebantur:ut scribit Aristoteles:una ex cycladibus Veneri dicata: quod in mari nata ad eam primum cōcha peruenisse fertur. Dicta est autem Cythera a Cythero phœnicis filio. Paphō Cyprum. Sed Cypri quoq; è urbs Paphos Veneris templo nobilis. Piscosamq; Gnidon. Gnidos urbs est Dorica:ubi Veneris & templum & simulachrum uisebatur a Praxitele sculptum tanta arte, ut quidam illius amore captus sustinuerit intra sacellum per noctem includi:ac deæ simulacrum ita amplecti:ut sperma te quoq; inquinaret. Grauidamq; Amathūtha Amathus urbs fuit Cypri ærifodinis abundas: propter quod poeta illam metallis grauidam uocat. Cælo præfertur Adonis. Lepida emphasis ex qua colligitur q̄ formosus fuerit Adōis. Succincta uestem. Succinctam & subtractam usq; ad genua uestem habens. Aut pronos lepoers.

Paphos
Gnidos

In caput inclinatos. crura nanq; anteriora habent breuiora. Fugacibus. aduersus fugaces feras. Parce esse. Noli esse. Nec quæ uenerem mouere. hoc est. ætas. forma pulchritudo. quibus ego mota sum:nihil feras mouent. Animos ferarum. Iram & rabiem ferarum. Fulmen habēt Sic enim omnia proterunt apri dentibus. ut fulmen illis inesse uideatur. Opportuna. cōmoda. Et ipsum Adonin. Illum enim sedere coegit. Posita ceruice. Reposito capite. Recliuis. Reclinata. Interserit. iterponit. Forsitan audieras. Atalanta Schœnei regis filia: cū oraculū de marito consuluisset: responsum accepit ipsi non opus esse marito. Cum uero & pernicissima & formosissima esset:a multis uxor petebatˀ. Ipsa uero ne eos prorsus aspernari uideretur:edixit. se nulli alii nupturam q̄ a quo cursu foret superata. Quod si quem ipsa superaret:illum iri interfectum. Cum autē iā multos peremisset: Hippomenes Macarei filius ac Neptuni nepos uirginis amore captus in certamen cum ea descendit ac Veneris ope quam iuocauerat puellam superauit. Sed cum uoti compos Veneri nihil gratiarum egisset Hippomenes: dea irata sic illum in libidinem concitauit. ut in sacello matri deum dicato cum Atalanta concumbere coactus sit.

Atalanta in leænam
HipPomenes in leonem

Quo flagitio mater deum indignata & Hippomenem in leonem & Atalantam in leænam conuertit atq; curru suo subiecit. Aliqua Quādam in soluta diceremus oratione. Non fabula rumor ille fuit. Ille rumor non fuit falsus. Scitanti. roganti: ut sciret. Deus. Apollo. Sorte. oraculo responso. Teq; ipsa uiua carebis. hoc est. Tua forma adhuc uiua priuaberis. Nam in leænam fuit transfigurata. Innuba. Innupta Virgo. Procorum. Iuuenum ipsam uxorem petentium. Conditione fugat. Duram illis proponendo conditionem a petendis suis nuptiis deterret. Potienda. Habenda. Pedibus contendite mecum. Cursu mecum certate.

Vulnus erat specie:primoq; fefellerat ipsam.
Capta uiri forma. non iam Cythereia curat
Littora:nō alto repetit Paphō æquore cinctam
Piscosāq; gnidō grauidāq; Amathūta metallis
Abstinet & cælo:cælo præfertur Adonis.
Hūc tenet:huic comes ē assuetaq; sp in umbra
Indulgere sibi:formamq; augere colendo.
Per iuga:per siluas:dumos & saxa uagatur
Vsq; genu uestem ritu succincta Dianæ.
Hortaturq; canes:tutæq; animalia prædæ
Aut ꝓnos lepores:aut celsū in cornua ceruū:
Aut agitat damas:at fortibus abstinet apris.
Raptoresq; lupos armatosq; unguibus ursos
Vitat:& armenti saturatos cæde leones.
Te quoq;: ut hos timeas:si qd ꝓdesse monēdo
Posset Adoni monet:fortisq; fugacibus esto
Inquit in audaces non est audacia tuta.
Parce meo iuuenis temerarius esse periclo.
Ne ue feras:qbus arma dedit natura: lacesse.
Stet tibi ne magno tua gloria:nō mouet ætas:
Nec facies nec quæ uenerem mouere: leones:
Setigerosq; sues:oculosq; animosq; ferarum.
Fulmē habēt acres in aduncis dētibus apri.
Impetus est fuluis:& uasta leonibus ira.
Inuisumq; mihi genus est:quæ causa roganti:
Dicam ait:& ueteris monstrū mirabile culpæ.
Sed labor insolitus iam me lassauit: & ecce
Opportuna sua blanditur populus umbra:
Datq; toro cespes:libet hac reqescere tecum.
Et requieuit humo:pressitq; & gramē & ipsū.
Inq; sinu iuuenis posita ceruice recliuis
Sic ait:ac mediis interserit oscula uerbis.
Forsitan audieras aliquam certamine cursus
Veloces supasse uiros:non fabula. rumor
Ille fuit:supabat enim:nec dicere posses
Laude pedum:formæ ne bono p̄stantior eēt.
Scitanti deus huic de coniuge:coniuge dixit
Nil opus est Atalanta tibi:fuge cōiugis usum.
Nec tamē effugies:teq; ipsa uiua carebis.
Territa sorte dei per opacas innuba siluas
Viuit:& instantē turbam uiolēta procorum
Conditione fugat:nec sum potiēda: nisi inquit
Victa prius cursu:pedibus contendite mecū.

Præmia ueloci coniunx thalamiq; dabuntur:
Mors præcium tardis:ea lex certaminis esto.
Illa quidem immitis:sed tanta potentia formæ
Venit ad hãc legem temeraria turba procorũ:
Sed erat Hippomenes cursus spectator iniqui
Et petitur cuiq̃ per tanta pericula coniunx?
Dixerat:ac nimios iuuenum dãnarat amores.
Vt faciem & posito corpus uelamine uidit.
Quale meum uel quale tuum:si fœmina fias.
Obstupuit:tollensq; manus ignoscite dixit.
Quos modo culpaui nõdũ mihi præmia nota
Quæ peteretis erant:laudando concipit ignẽ.
Et nequis iuuenum currat uelocius optat.
Inuidiamq; timet:sed cur certaminis huius
Intemptata mihi fortuna relinquitur inquit?
Audentes deus ipse iuuat:dum talia secum
Exigit Hippomenes:passu uolat alite uirgo.
Quæ q̃q̃ Scythica non segnius ire sagitta
Aonio uisa est iuueni:tamen ille decoris
Mirator magis est:& cursus facit ipse decorẽ.
Aura refert ablata citis talaria plantis.
Tergaq; iactantur crines per eburnea: quæq;
Poplitibus suberant picto genualia limbo.
Inq; puellari corpus candore ruborem
Traxerat:haud aliter:quã cũ sup atria uelum
Candida purpureũ simulẽ dat:& ificit umbram
Dũ notat hæc hospes:decursa nouissima meta ẽ
Et tegitur festa uictrix Atalanta corona.
Dant gemitũ uicti:pẽdũtq; ex fœdere pœnas.
Non tamen euentu iuuenum deterritus horũ
Constitit in medio:uultuq; in uirgine fixo.
Quid facilem titulum superando q̃ris inertes?
Mecum confer ait:seu me fortuna potentem
Fecerit:a tanto non indignabere uinci.
Nãq; mihi genitor Macareus:Aestius illi.
Est neptunus auus:pnepos ego regis aquarũ.
Nec uirtus citra genus ẽ:seu uincar:habebis
Hippomene uicto magnũ & memorabile nomen
Talia dicentẽ molli scœneia uultu
Aspicit:& dubitat superari an uincere malit.
Atq; ita:quis deus hũc formosis dixit iniquus
Perdere uult:caræq; iubet discrimine uitæ
Coniugiũ petere hoc?nõ sum me iudice tanti.

Illa quidem immitis.Crudelis. Sed tãta potentia formæ.acclamatio: qua procorum temeritas excusatur. Et petitur cuiquam. Affectui & indignationi seruit illa particula &. Indignatur eni Hippomenes:quod quiq̃ se tanto periculo exponat gratia illius habendæ uxoris. Posito uelamine Deposita ueste. Culpaui. accusaui damnaui Concipit ignem.In amorem incidit

Et nequis iuuenum. Amore nanq; Atalantæ Captus Hippomenes timebat nequis ante se uicto euaderet. Inuidiamque timet. Ne inuidia sibi sit impedimento quo minus Atalanta potiatur Hippomenes metuit. Passu alite.ueloci cursu. Exigit.Cogitat. Scythica sagitta:uelocissima.Scythæ nanq; plurimum sagittando ualẽt Scythæ

Aonio iuueni.Hippomeni Bœotio. Decoris:Pulchritudinis. Refert.retrofert.Exponit autem poeta:quo modo cursus ipse Atalantæ pulchritudinem augeret. Talaria.alata erant calciamenta. Genualia. genuum tegmina & ornamenta. Genualia Haud aliter.non aliter inquit candidum Atalantæ corpus ruborem contraxerat: q̃ cum auleum purpureum in dealbatis amis extẽnim solet umbra rubicunda parietes inficere.

Dat.Tribuit parieti. Inficit.efficit & immitit. Hospes.Hippomenes. Decursa nouissima meta est ad ultimam metam decursum est. Est autem participium cõtra grammatices rationem formatum decursa. Penduntq;.persoluũt dant. Ex fœdere.ex lege. Facilem titulum. gloriam facile partam. Mecum confer. mecum te compone. Potentem. uoti compotem. A tanto.a tam generoso. Nanq; mihi genitor.Maiores suos recenset Hippomenes: ut sua generositate Atalantæ animum ad se amandum pelliciat.a Neptuno nanq; originem ducit. Nec uirtus citra genus est.hoc est a uirtute maiorum non degenero. Seu uincar Dilemato colligit Hippomenes Atalantam secũ certare debere. Schœneia.Atalanta Schœnei regis filia. Schœnei Molli uultu miti ac mãsueto. Quis deus formosis iniquus. hoc est. Quis deus pulchris & formosis inimicus hunc perdere cupit: iubetq; p caræ uitæ periculũ meas quærere nuptias: Discrimine.periculo. Non sum me iudice tanti.ut tam formosus iuuenis debeat perire.

o

Nec forma tangor. nec pulchritudine moueor. Sed quod puer adhuc est. Subaudiatur tangor. Et mens interrita leti: quæ nullo mortis timore terretur. Ab æquorea origine: a Neptuno æquoris deo. Dum licet hospes abi. Dum potes. recede o peregrine. est autem apostrophe ad Hippomenen. quem cũ amice admonere uidetur atalanta: ne secum currendo certet: secum tamen ipsa hæc loquitur. Tibi nubere nulla nollet: hoc est: omnis uirgo tibi nubere cupiet. Viderit. Hippomenes subaudiatur. Hec enim secũ cogitans loqtur Atalanta Hippomenis pulchritudine iacta. Agiturq; in tædia uitæ: quia illum uiuere tedet. Occidet hic igitur: nunc Atalanta colligit Hippomenẽ indignum esse qui pereat.

Non erit inuidiæ: hoc est inuidia uictoriã nostram pferre non potent. Ah q̃ uirgineus: uirgini cõueniens. Miseretur aũt Hippomenis atalanta. & ætate & pulchritudĩe illius mota. Fata importuna. Difficilia quæ exorari nõ possunt. Cũ quo sociare cubilia uellem: cui nubere uellem. Illi nãq; sociari cubilia dicuntur qui una dormiũt

Rudis: iperita amoris. Primo cupidine: amore. Tacta: percussa. Proles neptunia: Hippomenes Neptuni pronepos. Quos dedit: quos mihi iniecit. Ignes: amores. Aura nõ inuida: uentus benignus & Hippomeni fauens. Nec opis mora longa dabatur: nec longa auxilii mora mihi concedebatur: cum ipsum ilico oporteret inire cursum. Est ager: topographia: Hoc est loci descriptio. Describit. n. agrum nomine Damascenum: unde Venus tria aurea poma q̃ Hippomeni tradidit. se sumpsisse ait. Indigenæ: inde geniti homines. Damascenum nomine dicũt: quem subaudiamus: ut ĩtelligamus quẽ proprio nomine Damascenũ uocant. nam est etiam ager

Ager Damascenus

Damascenus: a Damasco urbe Syriæ declinatus. Accedere: adiungi. Iussere. Voluere. Decreuere.

Nitet: splendet. Fulua comã: fuluas & aureas frondes habens. Aurea namq; mala ferebat.

Decerpere

Hinc: illinc: ex agro Damasceno. Decerpta: accepta. Proprie autẽ decerpi & poma & frondes & rosæ dicuntur. Quis usus. quæ utilitas. Dederant: fecerant. Carcere abusiue p carceribus.

Carcer

Carcer nãq; est locus ubi seruantur rei a coercẽdo dictus. Carceres aũt sunt funes illi qui ptendũtur equis cursuris: ut una oẽs emittantur. Pronus uterq; emicat: exilit: habitũ aũt exprimit poeta uelociter currentiũ. Libat: leuiter tãgit. Posse putes illos Hiperbole poetica: qua sũma Hippomenis Atalãtæq; uelocitas declaratur: Sic Virgilius de camilla. Illa uel intactæ segetis p summa uolaret Gramina: nec teneras cursu læsisset aristas. Vel mare per mediũ fluctu suspẽsa tumẽti. Ferret iter celeres nec tingeret æquore plantas. Stantes aristas: erectas. Aristæ aũt ab arendo sunt dictæ quod primæ in spica arescant.

Nec forma tangor. poterã tñ hac quoq; tangi.
Sed qd̃ adhuc puer ẽ: ñ me mouet ipe: sed ætas
Quid? q ineſt uirtus: & mens interrita læti?
Quid? q ab æquorea nũerat origie quartus?
Quid? q amat: tantiq; putat cõnubia nostra:
Vt pereat: si me sors illi dura negarit?
Dũ licet hospes abi: thalamosq; relinq; cruẽtos.
Coniugium crudele meũ est: tibi nubere nulla
Nollet: & optari pores a sapiente puella.
Cur tamen est mihi cura tui tot iã añ pemptis?
Viderit. interea quoniam tot cæde procorum
Admonitus non est: agiturq; in tædia uitæ.
Occidet hic igitur: uoluit quia uiuere mecum?
Indignãq; necem præcium patietur amoris?
Non erit inuidiæ uictoria nostra ferenda.
Sed nõ culpa mea est. utinã desistere uelles.
At quoniã es demẽs: utinam uelocior esses.
Ah q̃ uirgineus puerili uultus in ore est.
Ah miser Hippomene: nollẽ tibi uisa fuissem.
Viuere dignus eras. q si fœlicior essem.
Nec mihi cõiugium fata importuna negarent.
Vnus eras cum quo sociare cubilia uellem.
Dixerat utq; rudis primoq; cupidine tacta
Quod facit ignorãs amat. & nõ sentit amorẽ.
Iam solitos poscunt cursus: populusq; paterq;
Cum me sollicita proles Neptunia uoce
Inuocat hyppomenes. Cythereia cõpcor ausis
Adsit ait nostris. & quos dedit adiuuet ignes.
Detulit aura pces ad me nõ inuida blandas.
Motaq; sũ: fateor. nec opis mora lõga dabatur.
Est ager: indigenæ Damascenũ nomine dicũt:
Telluris cypriæ pars optima: quã mihi prisci
Sacrauere senes: templisq; accedere dotem
Hanc iussere meis. medio nitet arbor in aruo
Fulua comã. fuluo ramis crepitantibus auro.
Hinc tria forte mea ueniẽs decerpta ferebam
Aurea poma manu: nulliq; uidenda nisi ipsi.
Hippomenen adii. docuiq; quis usus in illis.
Signa tubæ dederãt. cũ carcere pnus uterque
Emicat. & summam celeri pede libat harenam.
Posse putes illos sicco freta radere passu.
Et segetis canæ stantes percurrere aristas.
Adiiciunt animos iuueni clamorque fauorq;

Verbaq; dicentum:nūc nunc incūbere tēpus.
Hippomene propera:nunc uiribus utere totis.
Pelle morā:uinces:dubium Macareius heros
Gaudeat an uirgo magis his Schœnæia dictis
O quotiens cū iam posset transire:morata est.
Spectatosq; diu uultus inuita reliquit.
Aridus a lasso ueniebat anhelitus ore.
Metaq; erat longe:tum deniq; de tribus unum
Fœtibus arboreis proles Neptunia misit.
Obstupuit uirgo:nitidiq; cupidine pomi
Declinat cursus:aurumq; uolubile tollit.
Præterit hippoēnes:resonāt spectacula plausu.
Illa moram celeri cessataq; tempora cursu
Corrigit:atq; iterū iuuenem post terga reliquit.
Et rursus pomi iactu remorata secundi
Consequit̄:transitq; uirū:pars ultima cursus
Restabat:nūc inqt ades dea muneris auctor.
Inq; latus campi:quo tardius illa rediret
Iecit ab obliquo nitidum iuueniliter aurum.
An peteret uirgo uisa est dubitare:coegi
Tollere:& adieci sublato pondera malo.
Impediiq; oneris pariter grauitate moraq;.
Ne'ue meus sermo cursus sit tardior ipso.
Prætērita est uirgo:duxit sua præmia uictor.
Digna ne cui grates ageret? cui thuris honorē
Ferret Adoni fuit?nec grates immemor egit.
Nec mihi thura dedit:subitā cōuertor in iram.
Contēptuq; dolens:ne sim spernenda futuris.
Exēplo caueo:meq; ipsam exhortor in ambos
Templa deum matri:q̄ quondā clarus Echion
Fecerat ex uoto:nemorosis abdita siluis
Transibat:& iter longum requiescere suasit.
Illic concubitus intempestiua cupido
Occupat Hippomenē:& a numie ꝯcita nostro
Luminis exigui fuerat prope templa recessus
Speluncæ similis natiuo punice tectus.
Religione sacer prisca:quo multa sacerdos
Lignea contulerat ueterum simulacra deorum
Hunc init:& uetito temerat sacraria probro.
Sacra retorserunt oculos:turritaq; mater
An stygia sontes dubitauit mergeret unda.
Pœna leuis uisa est:ergo modo leuia fuluæ
Colla iubæ uelant:digiti curuantur in ungues.

Incumbere tempus.Incumbēdi.est enim græca figura. Macareius heros.Hippomenes Macarei filius. O quotiēs.Hinc quoq; colligit Venus Atalantam Hippomēis amore fuisse captā.

Aridus anhelitus.Siccus ac difficilis:id quod significat Hippomenem lassum fuisse. Metaq; erat longe. Ad quam currentes peruenire debebant. Fœtibus arboreis.Periphrasis ē pomorum. Aurumq;.aureum pomum. Plausu.eorum qui Hippomeni fauebant. Cessata tempora quibus ipsa a cursu instituto cessauerat est autem participium cōtra grammatices rationem audacter a poeta declinatum. Corrigit.resarcit:reparat. Cursu.uelocitate cursus. Remorata.retēta:tardata. Ades.auxilio sis. Dea muneris auctor. Venus que mihi hoc dedisti munus. Iecit iuueniliter.fortiter ut iuuenem decebat per quod innuit eum longe pomum iecisse. Impediiq;.cursum subaudiamus. Duxit sua præmia uictor.Hippomenes sequit uictor duxit Atalantam uxorem. Cui thuris honorē ferret?Cui sacrificaret thure. Immemor.ingratus.Contemptuq; dolens.me esse contemptam ægre ferens. Spnenda.cōtemnenda. In ambos.contra ambos Hippomenem & Atalantam.

Clarus Echion unus fuit ex Cadmi socus Echion. Concita.commota stimulata. A numie nostro.a nostra potentia. Recessus.locus secessui aptus. Natiuo.naturali. Hunc init.ingreditur intrat. Temerat.uiolat. Probro.scelere flagitio. Sacra.simulacra deorum. Retorserunt oculos:auerterunt oculos ne tantum scelus uiderent: Turrita mater.turribus ornata.nam Cybele eadem cum tellure putatur esse. Sontes.nocētes Hippomenē atq; Atalantam. Mergeret stygia unda.hoc est ad inferos demitteret.

Modo leuia.Pauloāte mollia ac sine ullis pilis.

In pectora totum pondus abit: leones enĩ pectus reliquo corpore crassius habent. Verruntur: trahuntur. Iram uultus habet: facies leonũ præ se fert iram: Trucem nãq; habent aspectum.

Cybeleia frena: nam matris deum currũ a leonibus trahi fingunt poetæ. Quod nõ terga fugæ: Quod non fugit. Sed pugnæ pectora pbet. Sed repugnat ac resistit. Dãnosa duobus: & mihi & tibi. Iunctis cygnis: currus nãq; Veneris ab oloribus trahi fingitur. Sed stat monitis cõtraria uirtus. Sed fortitudo inquit Adonidis Veneris admonitionibus est aduersa. Suem: aprum.

Exciuere: excitarunt. Iuuenis Cynireius: Adonis Cynirae filius. Pando rostro: recuruo. Et tuta petentem: Loca subintelligamus. Trux aper: terribilis. Abdidit: abscõdidit. Moribundum: morientẽ. Rupit: diani auit: lacerauit. Et indignis pcussit. Indigne. Nomen nãq; pro aduerbio positũ est. Et non tamẽ: ordo ẽ: & tamẽ oĩa non erunt uestri iuris. Illa aũt & copula affectui seruit. Luctus monumenta. Signa: memoria: ẽ aũt Apostrophe ad Adonim. Annua simulamina. simulacra: nam singulis qbusq; annis sacra in Adonis honorem celebrabãtur: in qbus Adonis plangebatur: ac luctus Veneris referebatur. An

Minthe .i. herbam — tibi quondam. Mynthe nympha fuit: quã Plutonis pellicem fabulæ tradunt extitisse: Eam cũ proserpina dolo circũuenisset: in horrẽsem mentam fuisse transfiguratã: quã pleriq; Hedyosmon uocant Est & mons ppe Pylum cognomine

Mynthes — Mynthes iuxta quem Plutonis quoq; est templũ. Nobis erit inuidiæ: in nos inuidiã concitabit. Perlu

Bulla — cida bulla: trãslucida: quæ ex aqua nasci solet statimq; euanescere: bulla aũt spiritu ex aqua excitatur rotunda figura: quæ qm cito dissoluitur: uerissimum illud sumptum est puerbium. Quo humanæ uitæ breuitas fragilitasq; designatur. Homo bulla. Inde fit bullare: quod est bullas facere. Vnde Pli. bullantem urinam uocat bullas emittentem: bulla etiam est ornamentũ pectoris: ingenuorũ quidem aureũ: Libertinorũ uero scorteum ut copiose Macrobius scribit. Plena hora: perfecta. Concolor: Eiusdem cũ sanguine coloris: ẽ enim purpureus. In Anemonen aũt adonin fuisse conuersum innuere uidentur: cuius flos: ut inqt Plinius: nunq̃ se aperit nisi uento spirante: unde & nomen accepit. Punica: quæ & mala granata dicuntur. Qui pstant omnia uenti. secundũ physicam rationem hoc dictum est. Nam uenti rerum omnium generationis causa esse perhibentur.

Ex humeris armi fiunt. in pectora totum
Pondus abit: summæ cauda uerrũtur harenæ
Irã uultus habet: pro uerbis murmura reddũt.
Pro thalamis celebrant siluas: alijsq; timendi
Dente premũt: domito Cybeleia fræna leones.
Hos tu care mihi cũq; his genus oẽ ferarum.
Q d nõ terga fugæ: sed pugne pectora pbet:
Effuge: ne uirtus tua sit damnosa duobus.
Illa quidem monuit: iunctisq; per aera cygnis
Carpit iter. sed stat monitis contraria uirtus.
Forte suem latebris uestigia certa secuti
Exciuere canes: siluisq; exire parantem
Fixerat obliquo iuuenis Cynireius ictu.
Protinus excussit Pando uenabula rostro
Sanguine tincta suo: trepidũtq; & tuta petentẽ
Trux aper insequtur: totosq; sub inguine dẽtes
Abdidit: & fulua moribundum strauit harena.
Vecta leui curru medias Cytherea per auras
Cypton olorinis nondum peruenerat alis.
Agnouit longe gemitum morientis: & albas
Flexit aues illuc. utq; æthere uidit ab alto
Exanimem: inq; suo iactantẽ sanguine corpus:
Desiliit: pariterq; sinum pariterq; capillos
Rupit: & indignis percussit pectora palmis.
Q uæstaq; cũ fatis: & nõ tamen omnia uestri
Iuris erunt: dixit. luctus monumẽta manebũt
Semper adoni mei. repetitaq; mortis imago
Annua plangoris peraget simulamina nostri.
At cruot in florẽm mutabitur. an tibi quondã
Fœmineos artus in olentes uertere mentas
Persephone licuit? nobis cynireius heros
Inuidiæ mutatus erit? sic fata cruorem
Nectare odorato spatsit: qui tactus ab illo
Intumuit: sic ut fuluo perlucida cælo
Surgere bulla solet: nec plena longior hora
Facta mora ẽ: cũ flos de sanguie cõcolor ortus
Qualẽ quæ lento celant sub cortice granum
Punica ferre solent. breuis est tamẽ usus i illo
Nãq; male hærentẽ & nimia leuitate caducũ.
Excutiunt iidem: qui præstant omnia uenti.

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos. Liber Vndecimus.

Armine dum tali siluas animosq; ferarum
Threicius uates & saxa sequentia ducit.
Ecce nurus Ciconum tectæ lymphata ferinis
Pectora uelleribus tumuli de uertice cernunt
Orphea:percussis socientem carmina neruis.
E quibus una leues iactato crine per auras
En ait:en hic est nostri contemptor: & hastam
Vatis Apollinei uocalia misit in ora.
Quæ foliis præsuta notam sine uulnere fecit.
Alterius telum lapis est:qui missus in ipso
Aere concentu uictus uocisq; lyræq; est.
Ac ueluti supplex pro tam furialibus ausis
Ante pedes iacuit:sed enim temeraria crescunt
Bella:modusq; abiit:insanaq; regnat Erinnis.
Cunctaq; tela forent cantu mollita: sed ingens
Clamor:& inflato Berecynthia tibia cornu.
Tympanaq; & plausus:& Bacchei ululatus
Obstrepuere sono citharæ:tum deniq; saxa
Non exaudíti rubuerunt sanguine uatis.
Ac primum attonitas etiam nūc uoce canētis
Innumeras uolucres anguesq; agmenq; ferarū
Mænades Orphei titulum rapuere theatri.
Inde cruentatis uertuntur in orphea dextris.
Et coeunt:ut aues:si quando luce uagantem
Noctis auē cernūt:structoq; utriq; theatro
Vt matutina ceruus periturus harena
Præda canū est:uatéq; petūt:& fronde uirētes
Coniiciunt thyrsos non hæc in munera factos.
Hæ glebas:illæ direptos arbore ramos.
Pars torquent silices:neu desint tela furori.
Forte boues presso subigebant uomere terrā.
Nec procul hinc multo fructū sudore parātes
Dura lacertosi fodiebant arua coloni.
Agmine qui uiso fugiunt: operisq; relinquunt
Arma sui:uacuosq; iacent dispersa per agros
Sarculaq; & rastri:grauesq; longiq; ligones.

Raphaelis Regii in undecimū Metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Armine dum tali. Orpheus Thracias mulieres aspernatus:ut diximus:in se earum odium contraxit. Quare cū Bacchi sacra celebrarent:ipsum in ferarum coetu canentem aspexerunt:ac impetu facto dilacerarunt: caputq; ac lyram in Hebrum fluuium coniecerunt. Quæ ad insulam lesbon usq; delata cum essent:serpens Orphei caput dilaniaturus ab Apolline in saxum fuit conuersus. Primum itaq; Orphei cædem poeta describit. deinde serpentis in saxum transmutationem.

Threicius uates. Orpheus Thracius. Ducit Delectat. Ducere namq; interdum significat delectare:ut Nõius scribit. Cicero de finibus bonorū & malorum. fabellarumq; auditione ducuntur. Ducere

Animosq; ferarum. Sēsus neq; enim feræ animos habere dicitur:nisi poeta ad ueritatem potius alludat:ut intelligamus ferorum hominum animos ab Orpheo fuisse exculros:id qd Oratius aperte his uersibus scribit. Siluestres homines sacer interpresq; deorum: Cædibus & uictu fœdo deterruit Orpheus. Dictus ob hoc lenire tigres rapidosq; leones. Ecce nurus Ciconum. Repentinus baccharum impetus illa particula ecce significatur. Cicones autē populi sunt Thraciæ ad Hebrum habitantes. Cicones Tumuli de uertice:de montis summitate. Lymphata pectora. furentia. Ferinis uelleribus. Ferarum pellibus.

En ait en hic est. Conduplicatio indignationi conueniens:tamersi hoc aduerbium en fere indignationi seruiat. Apollinei uatis. Orphei Apollinis filii. Vocalia ora. optimam uocem emittentia. Præsuta. præfixa tecta. Nam hastæ baccharum quæ thyrsi dicuntur:pampinis hederaq; cooperiebantur. Thyrsi Notam. signum. Ac ueluti supplex. tanq̃ ueniam petiturus. Ante pedes. Orphei. Concētu. harmõia. Est autē pulchra poetæ phantasia:qua significat:quanta uis sit musici cantus. Bella baccharum furores bella uocat poeta. Insana erinnis. Ab effectu quod furia homines insanos furiososq; reddit. Mollita Mitigata sic ut Orpheo nunq̃ nocere potuissent.

Berecynthia tibia. qua in sacris Cybeles primū usi fuere. Berecynthus autē Phrygiæ mons ē & ciuitas matri deū dicata. Berecynthus Obstrepuere sono citharæ. Cõtra Citharæ sonum strepuerunt. Attonitas. Stupefactas suauitate cantus Orphei. Mænades. bacchæ απο του μαινεσθαι hoc est a furendo dictæ. Titulum. gloriam. Orphei theatri. Spectaculi ab Orpheo congregati. Est autem adiectiuum Orphei. Alii triumphi legunt:intelliguntq; agmen illud ferarum a bacchis raptū in titulum & gloriam triumphi de Orpheo acti.

Et coeunt. cõgregant. cõueniūt. Noctis auē noctuam. Structo utrinq; theatro. spectaculo. est autem amphiteatri periphrasis: Matutina harena. hoc est. Matutino tempore in harena. Quod enim est temporis attribuit loco. Vna autē omnes bacchas in Orpheum impetum fecisse his similitudinibus ostendit poeta. Petunt. Aggrediunt̃ inuadunt. Hæc in munera. ad hos usus. Torquent. iaciunt. Subigebant. arabant. Lacertosi. Magna & ualida brachia habentes. Fructum. frumentum. Agmine. baccharum furentium. Arma instrumenta.

Methymna

Diuulsere:dilacerat iere. Feræ:crudeles. Ad uatis fata ad Orphei mortem. Irrita: Vana uerba:quæ bacchas nihil cōmouebant. Proh iupiter: exclamatio poetæ doloris ac cōmiserationis plena. Exhalata:emissa in uentos:eoꝝ sequitur opinionem qui animā uentum esse putant. Te mæstæ: apostrophe ad Orpheum quærimoniæ ac cōmiserationis plena. Obscura carbasa:pullas ac nigras uestes. Flumen populare:fluuium patrium. Hebrus enim Thraciæ fluuius est. Methymnææ Lesbi: Methymna urbs est Lesbi optio uino isignis: dicta a Methymne Macaris filia ac Lepydni uxore : unde methymnæus deriuatur. Lesbos autem insula est clarissima:quā nūc Mitylenen a noīe urbis uocant. Ferus anguis: crudelis:qui illius uatis caput uiolare sustineret: cuius cantu serpentes quoq; sæpius delectati erāt.

Inhiat diuellere: Appetit ore aperto dilacerare. Hymniferos uultus:qui hymnos in deorum fere singulos composuerant. Vmbra subit terras:umbra Orphei inferos petit: eorum autē opinionem secutus uidetur poeta: qui hominem ex tribus constare aiunt:corpore:anima: & umbra: quorū corpus terræ: anima cælo: umbra inferis redditur. Hic:illic. Apud inferos. Spaciantur. Deambulant. Non impune tamē. Thraciæ mulieres quæ Orphei cædi interfuerunt: oēs a Baccho cædem Orphei ægre ferente in uarias arbores fuere conuersæ. Vate suorum sacrorum:nā Orpheus in Bacchum pulcherrimos scripserat hymnos. Alludere autem ad id poeta uidetur quod scribit Diodorus Cerimonias a Dioniso repertas cum ad orgia quædam Orpheus addidisset Orpheia a posteris fuisse appellata. Matres ædonidas:mulieres Thracias:Aedones nāq; populi sunt Thraciæ. Plangitur:percutitur a seipsa.

Thraciæ mulieres in arbores

Ac trepidans quāto nāq; magis trepidant:tanto magis uinculo astringūtur aues. Externata. Cōsternata:perterrefacta. Lenta flexibilis. Coercet:continet. Exultantem:exultare nolentem.

Q uæ postq̄ rapuere feræ:cornuq; minaces
Diuulsere boues:ad uatis fata recurrunt:
Tendentēq; manus:atq; illo tēpore primum
Irrita dicentem:nec quicq̄ uoce mouentem
Sacrilegæ pimūt: perq; os(proh iupiter)illud
Auditum saxis intellectumq; ferarum
Sensibus in uentos anima exhalata recessit.
T e mæstæ uolucres Orpheu.te turba ferarum
T e rigidi silices:tua carmina sæpe secutæ
Fleuerunt siluæ.positis te frondibus arbos
Tōsa comas luxit. lachrymis quoq; flumina dicunt
Increuisse suis:obscuraq; carbasa pullo
Naiades & dryades:passosq; habuere capillos:
Mēbra iacēt diuersa locis.caput hæbre lyrāq;
Excipis:& mirum:medio dum labitur amne:
Flebile nescio quid queritur lyra. flebile lingua
Murmurat exanimis.respōdent flebile ripæ.
Iamq; mare īuectæ flumē populare relinquūt.
Et methymnææ potiuntur littore lesbi.
Hic ferus exposito peregrinis anguis harenis
Obstitit:& sparsos stillanti rore capillos
Lambit:& hymniferos inhiat diuellere uultus.
T andē phœbus adest:morsusq; inferre parantē
Arcet:& in lapidem rictus serpentis apertos
Congelat:& patulos:ut erant:indurat hiatus
V mbra subit terras:& quæ loca uiderat ante
Cuncta recognoscit:quærensq; per arua pioꝝ
Inuenit eurydicen:cupidisq; amplectit̄ ulnis.
Hic modo cōiunctis spaciātur passibus ambo.
Nūc præcedentē sequitur:nūc præuius anteit:
Euridicēq; suam iam tuto respicit orpheus.
Non īpune tamen scelus hoc sinit esse lyæus:
Amissoq; dolens sacrorum uate suorum
Protinus in siluis matres ædonidas omnes:
Q uæ uidere nefas:torta radice ligauit.
Q uippe pedū digitos ī quātū ē quæq; secuta
Traxit:& in solidam detrusit acumine terram
V tq; suū laq̄is:quos callidus abdidit auceps:
Crus ubi cōmisit uolucris:sensitq; teneri:
Plāgitur:ac trepidans astringit uincula motu:
Sic quæcūq; solo defixa cohæserat harum
Externata fugam frustra temptabat:at illam
Lenta tenet radix:exultantemq; coercet.

Dumq; ubi sunt digiti ordo est. Dum petit & quærit: ubi sunt digiti. Succedere. succrescere. Mærenti dextra. Hyppallage est: ipsa nanq; mœrens intelligitur. Et non fallare putando. Non decipiare si putes. Re enim uera rāi erant. Nec satis hoc Baccho est. Mydas rex phrygiæ cum Silenum a rusticis captum sibiq; traditum Baccho reddidisset: iussus est a deo ut quicquid corpore suo tangeret: aurum fieret. Id illi concessit Bacchus: quis in utile ipsi futurum uidebat. Cum uero panis quoq; ac uinum in aurum uerterentur: fameq; perire cœpisset: tandem cognouit stolidus se dannosa petiisse. Bacchum itaq; rogauit: ut & peccato ueniam daret. & munus datū irritum faceret. Bacchus autem illi mandauit: ut ad fontē pactoli pergeret: seq; totum in eo lauaret. quod cum fecisset: uis illa aurum efficiendi quicquid tangeret in fluuium trāsiuit. unde etiā harenas aureas efficere memorat. Mydæ regis petitio

Dūq; ubi sūt digiti: dū pes: dū petit: & ungues
Aspicit in teretes lignum succedere suras.
Et conata fœmur mœrenti plangere dextra.
Robora percussit: pectus quoq; robora fiunt.
Robora sūt humeri: lōgos quoq; brachia uera
Esse putes ramos: & non fallere putando.
Nec satis hoc baccho ē: ipsos quoq; deserit agros.
Cūq; choro meliore sui uineta tymoli.
Pactolonq; petit: quāuis non aureus illo
Tempore: nec caris erat inuidiosus harenis.
Hūc assueta cohors satyri baccæq; frequētāt.
At Silenus abest: titubantem annisq; mœroq;
Ruricolæ cœpere phryges: uinctūq; coronis
Ad regē duxere Mydā: cui Thracius Orpheus
Orgia tradiderat cum Cæcropio Eumolpo
Qui simul agnouit socium comitēq; sacrorū.
Hospitis aduentu festum genialiter egit
Per bis quinq; dies: & iunctas ordine noctes.
Et iam stellarum sublime coegerat agmen
Lucifer undecimus: Lydos cū lætus in agros
Rex uenit: & iuueni Silenum reddit alumno.
Huic deus optanti gratum: sed inutile fecit
Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
Ille male usurus donis ait: effice quicquid
Corpore contigero fuluum uertatur in aurum.
Annuit optatis: nocituraq; munera soluit
Liber: & indoluit quod non meliora petisset.
Lætus abit: gaudetq; malo Berecynthius heros
Pollicitiq; fidem tangendo singula temptat.
Vixq; sibi credens: nō alta fronde uirentem
Ilice detraxit uirgam: uirga aurea facta est.
Tollit humo saxum: saxū quoq; palluit aurum.
Contigit & glebam: contactu gleba potenti
Massa fit: arentes Cereris decerpsit aristas.
Aurea messis erat: dēptū tenet arbore pomum.
Hesperides donasse putes: si postibus altis
Admouit digitos: postes radiare uidentur.
Ille etiam liquidis palmas ubi lauerat undis.

Ipsos agros Thraciæ. Cumq; choro meliore. Quā fuerant thraciæ illæ mulieres quæ Orpheum trucidarunt.

Sui Tymoli. a se amati: Est enim Tymolus qui & tmolus dicitur. mons lydiæ optimi uini fertilis ut in superioribus quoq; diximus. Neq; est spondaicus uersus cum tymolus etiam trisyllabū sit nomen non solum bisyllabum. Tymolus

Pactolonq;. Pactolus fluuius est lydiæ aureis harenis notissimus. Caris harenis. Prætiosis. Frequentant. Celebrant. Titubantem. Vacillantem. Vinctū. Ligatum. Ad regem Mydam. Mydas Gordiæ Bubulci filius phrygæ rex fuit ditissimus: eo q; fictus ē oīa q̄cunq; tangeret in aurū trāsmutare. de quo Herodotus i pmo multa scribit. Orgia. Bacchi sacrificia. Cū cæcropio eumolpo. Eumolpus uates fuit Atheniēsis Bacchi sacerdos. Pactolus Mydas

Genialiter. uoluptuose ac læte. Lucifer undecimus. Lucifer stella ē q̄ aduenıēte die ultīa desinit lucere: eoq; a poetis alias stellas cogere cōgregareq; dicitur. Coegerat. congregauerat. Significat autem undecimum diem aduēisse. Sublime agmen stellarum. Sublimium & altarum stellarū multitudinem. est enim hypallage. Lydos in Agros. In lydiam. Cōtra grammatices autem rationem deriuatiuum nomen pauciores q̄ primitiuum syllabas habet. Iuueni alumno. Baccho. Lucifer

Altore. sileno nutritore. Male usurus. In suū malum & perniciem. paulum enim abfuit quī fame periret Mydas. Annuit. Nutu consensit.

Soluit. persoluit: præstitit. Berecynthius heros. Mydas Phrygius: a Berecyntho Phrygiæ oppido: Polliciti fidē. Promissi ueritatem. Tēptat. experitur. Non alta. sed humili. Illud enī aduerbium non hoc loco ad uerbum detraxit referri non potest: Sed uirgam ex non alta fronte decerptam fuisse ostendit. Cereris. frumenti per metonymiam. Hesperides donasse putes

Scite. nā Hesperides hortos habuisse dicuntur aurea poma ferentes. Radiare. fulgere.

Vnda fluens palmis Danaen eludere possit.
Vix spes ipse suas animo capit aurea fingens
Omnia. gaudenti mensas posuere ministri
Extructas dapibus: nec tostæ frugis egentes.
Tum uero: siue ille sua cerealia dextra
Munera contigerat: cerealia dona rigebant.
Siue dapes auido conuellere dente parabat:
Lamina fulua dapes admoto dēte præmebat.
Miscuerat puris auctorem muneris undis:
Fusile per rictus aurum fluitare uideres.
Attonitus nouitate mali: diuesq; miserq;
Effugere optat opes: & quæ modo uouerat odit
Copia nulla famem releuat. sitis arida guttur
Vrit. & inuiso meritus torquetur ab auro:
Ad cælũq; manus & splēdida brachia tollens.
Da ueniam Lenæe pater peccauimus inquit.
Sed miserere præcor: speciosoq; eripe damno.
Mite deum numen Bacchus peccasse fatētem
Restituit: factiq; fide data munera soluit:
Ne ue male optato maneat circũlitus auro:
Vade ait ad magnis uicinũ Sardibus amnem:
Perq; iugum ripæ labentibus obuius undis
Carpe uiam: donec uenias ad fluminis ortus.
Spumigeroq; tuum fonti: qua plurimus exit:
Subde caput. corpusq; simul. simul elue crimẽ.
Rex iussæ succedit aquæ. uis aurea tinxit
Flumen: & humano de corpore cessit in amnẽ.
Nunc quoq; iam ueteris pcepto semine uenæ
Arua rigent auro madidis pallentia glebis.
Ille perosus opes: siluas & rura colebat:
Panaq; montanis habitantem semper in antris:
Pingue sed ingenium mansit: nocituraq; ut ante
Rursus erant domino stultæ pcordia mentis.
Nam freta prospiciens late riget arduus alto
Tmolus in ascensu: cliuoq; extensus utroq;
Sardibus hinc. illinc paruis finitur hypæpis.
Pan ibi dũ teneris iactat sua carmina nymphis:
Et leue cerata modulatur arundine carmen:
Ausus Apollineos præ se contemnere cantus:
Iudice sub Tmolo certamen uenit ad impar.
Monte suo senior iudex consedit. & aures
Liberat arboribus quercu: coma cærula tantũ
Cingit': & pendent circũ caua tēpora glandes.

Danaen eludere possit. Eleganter. Iupiter. n. in guttas côuersus aureas in sinum Danaes descendit: Sicq; illa est potitus. Vix spes ipse suas animo capit. Nam maxima quæq; sibi pollicebatur Midas. Posuere: Apposuere. Tostæ frugis: periphrasis est panis. Cerealia dona: panes. Rigebant: duri fiebant: quippe qui in aurum côuertebantur. Côuellere. Mandare. Præmebat: tegebat. Auctorem muneris: Bacchum per metonymiá pro uino. Fusile: liquidum ac fusum & liquefactũ. Diuesq;: quia auro abũdabat. Miserq;: quia auro frui nõ poterat. Modo uouerat. uoto pauloante côcupiuerat. Torquetur: cruciatur. Meritus. Quia ppter auariciam illud a Baccho petierat. Lenææ pater. Bacche. Specioso dáno: quod pulchrũ & bonũ uidetur: cũ alioqui dánum sit & malum. Mite deũ mitissimũ. Positiuũ pro suplatiuo est positũ. Facti fide: ob fidem quá præ se tulerat Silenũ restituendo. Data munera soluit: Resoluit & irrita fecit. Circũlitus: infectus. Male optato: Stulte ac pniciose petito. Magnis sardibus. Sardis urbs ẽ Lydiæ crœsi regia. Cessit: transiuit. Ille perosus opes: Midas facultate auri efficiũdi quicqd tangeret liberatus: opesq; perosus: in syluis habitabat: panaq; pastorũ deũ colebat. Qui cum fistula inuenta sibi multũ nymphis placere uideretur: ausus ẽ Apollinẽ in certamen prouocare Tmolo montis deo iudice côstituto. Cũ uero senẽtia pro apolline lata oibus placeret: solus Midas naturali stultitia ductus eam ut iniustam íprobauit. Quare Apollo indignatus aures illius i Asininas côuertit quibus ipsius stoliditas indicaretur. Longiores nãq; aures ex physicorũ sentẽtia uecordia præse ferunt: cæterũ Midas aures asininas thiaris purpureis occultauit: tonsoriq; mãdauit ne uerbũ cuiq̃ de illis faceret. Tonsor uero cum reticere non posset: i locum desertũ secessit: ibiq; foueæ factæ imurmurauit. Midam aures asininas habere: deinde foueam terra repleuit. Arundines aũt eo in loco natæ uentoq; agitatæ eadem uerba: hoc est. Midas rex asininas aures habet referebant. Perosus opes: odio habens opes qbus pœne fame fuerat confectus. Pingue: tardũ. Vt ante: quando optauit ut qcquid côtingeret: aureum fieret.

Nã freta pspiciens. Tmoli montis descriptio.

Paruis Hypæpis. Hypæpa urbs est Lydiæ: ut diximus. Cærata. Cæra iũcta. Iudice sub Tmolo. Tmolus & mons & deus mõtis ipsius dicitur. Nã mõtes ut flumia deos suos habere dicũtur. Et aures Liberat arboribus. Ab auribus arbores re-

..dis

Midæ aures i Asininas

Hypæpa

Iisq; deum pecoris spectans:in iudice dixit
Nulla mora est.calamis agrestibus isonat ille.
Barbaricoq; Midan(aderat nam forte canenti)
Carmine deliniit.post hunc sacer ora resoluit.
Tmolus ad os phœbi. ultū sua silua secuta ē.
Ille caput flauum lauro Parnaside uinctus:
Verrit humum tyrio saturata murice palla.
Distinctamq; liram gemmis & dētibus indis
Sustinet a leua. tenuit manus altera plectrum.
Artificis status ipse fuit.tum stamina docto
Pollice sollicitat:quorum dulcedine captus
Pana iubet Tmolus citharæ sūmittere cannas.
Iudicium sanctiq; placet sententia montis
Omnibus.arguitur tamen:atq; iniusta uocatur
Vnius sermone Midæ.nec Delius aures
Humanam stolidas patitur retinere figuram.
Sed trahit in spatium:uillisq; albentibus iplet.
Instabilesq; illas facit:& dat posse moueri.
Cætera sunt hois.partem damnatur in unam.
Induiturq; aures lente gradientis asselli.
Ille quidem cælare cupit:turpiq; pudore
Tempora purpureis temptat uelare tiaris.
Sed solitus longos ferro resecare capillos
Viderat hoc famulus:qui nec cū prodere uisum
Dedecus auderet:cupiens efferre sub auras:
Nec posset reticere tamen secedit:humumq;
Effodit:& domini quales aspexerit aures:
Voce refert parua: terræq; imurmurat haustæ:
Indiciumq; suæ uocis tellure regesta
Obruit:& scrobibus tacitus discedit opertis.
Creber arundinibus tremulis ibi surgere lucus
Cœpit:& ut primum pleno maturuit anno
Prodidit agricolam:leni nam motus ab austro
Obruta uerba refert:dominiq; coarguit aures
Vltus abit Tmolo:liquidumq; per aera uectus
Angustum citra pontum Nepheleidos Helles
Laomedonteis Latoius astitit aruis.
Dextera Sigæi.Rhetæi leua profundi
Ara Panomphæo uetus est sacrata tonanti.
Inde nouæ primum moliri mœnia Troiæ
Laomedonta uidet:susceptaq; magna labore
Crescere difficili:nec opes exposcere paruas.
Cumq; tridentigero tumidi genitore profundi

mouet. Deliniit.Bláditus é. Sacer.Apollo. Resoluit ora.Aperuit ora: & canere cœpit. Tmolus ad os phœbi.Se conuertit subaudiendū. Ille caput flauū uinctus.Flauum caput habens coronatū. Parnaside.Parnasia: qua parnasus abūdat. Forma náq; patronimica pro possessiua est usus poeta. Apollinis aūt cytharœdi habitū describit. Saturata:infecta:bis tincta. Tyrio murice. Tyria purpura. Palla: aūt uestis ē muliebris syrma habens:qua & cytharœdi utebantur. Verrit humum.Innuit pallā Apollinis syrma habuisse quod per terrā trahebatur. Sic Horatius de tibicine loquēs. Traxitq; uagus p pulpita uestem. Palla

Distinctāq;: ornatam.Dentibus indis:ebore. Stamina:chordas. Sollicitat: tangit:percutit. Cānas:Tibiam ex cānis confectam. Arguitur: Reprehenditur. Nec Delius· Apollo. Aures stolidas.Oi carentes iudicio. Sed trahit in spatium:Protrahit:producit:ac longas efficit. Instabiles:mobiles.Et dat posse moueri: Concedit facultatem seipsas mouendi. Lente gradiētis:tarde euntis. Purpureis Tiaris.Tiara qui & Tiaras dicitur tegmē est capitis regū orientis. Tiara Velare: Celare:occultare. Efferre sub auras:Vulgare.

Secedit:In locum secretū uadit. Voce parua: murmure. Haustæ: Effossæ. Regesta: reiecta.

Scrobibus opertis: Rep'eta fouea. Prodidit agricolam. Indicauit eū: qui illam effoderat terrā. Obruta uerba: Quæ talia fuerunt. Midas rex asini aures habet. Dñiq; coarguit aures:hoc est.Midæ regis aures cōuincit esse asininas. Vltus abit Tmolo. Atq; Neptunus eū Laomedontē Apollo mœnia Troiæ ædificantē uidissent: i humanā figurā Neptunus in conuersi:pacto auro se cito opus illud abso homines luturos receperunt. Mœnibus uero perfectis cū pmissum aurum reposcerent: a Laomedonte illo fraudati:qui iureiurando se nihil pmisisse affirmauit:tātam perfidiā inultam esse nō pmiserūt. Neptunus enim & diluuium immisit:quo totus ager Troianus est deuastatus:& Hesionen filiam monstro marino exponere Laomedontem coegit. Quem quidem cum Hercules illac cū Argonautis transiens liberasset: ac pmissis equis a pfido rege fraudaretur·& Troiā expugnauit:& Hesionen captā Thelamoni socio donauit. Nepheleidos Helles.Nepheles filiæ: Helle nāq; athamātis & nepheles filia fuit ac soror phryxi: a qua in mari submersa hellespontus fuit cognominatus.

Latoius Apollo Latonæ filius. Dextera sigæi: Sigeum & Rhetæum promōtoria sunt troiæ notissima. Ara panóphæo tonāti. Sic quidem in exemplaribus legitur·sed corrupte legi facile Homeri carmine coarguitur. Nam in.viii. Ilia.li. sic scrib. de hac eadem ara ενθα πανομφαίω ζηνὶ ρέεσκον αχαιοὶ hoc est: ubi Panomphæo Ioui sacra faciebant Achiui. Quare hic quoq; panomphæo legēdū esse uel refragātibus exēplaribus audacter cōtēderim. Panóphæus aūt Iupiter dictus Panóphæus ē:ut exponit Eusta: uel ꝙ oium uoces audiat:uel Iuppiter quod oium uoce colatur:ná παν oē. ὀμφη uox dicitur. Suscepta magna.Incœpta grandia.

Stabat opus:erectum erat. Inficiatur:negat. Nam inficiari & inficias ire negare est. Monstro æquo:ceto. Vindicat:liberat. Dictos:pactos:promissos ex solis æquoꝝ semine pgenitos.

Bis periura mœnia. Nam primum Apollini atqꝫ Neptuno ædificatis muris. Deinde Herculi pro liberata Hesiona pacta præmia denegarat.

Hesionæ libe tatio

Nec pars militiæ Telamon. Telamon Aeaci filius ex Hesiona Laomedontis filia Teucrum suscepit. Nam cōiuge Peleus. Clarus erat diua. Peleus Aeaci filius ac Telamonis frater: nepo sqꝫ Iouis solus ex hominibus deam uxorē ducere meruit. Cū enim Proteus Thetidi prædixisset: ipsam esse parituram filium patre maiorē: Iupiter q̄uis eius amore captus:illo quidem abstinuit coniugio. Nepoti autem Peleo mandauit:ut illam duceret uxorem. Quare Peleus Thetida in spelunca quiescentem frustra est amplexus. Nam dea:cum & in uolucrem & arborem cōuersa a Peleo non dimitteretur:in Tigridem se transfigurauit:cuius sæuitia territus Peleus eam dimisit. Admonitus aūt a Proteo:ut eam dormientē & uinclis ligaret & quáuis in mille uarias figuras conuerteretur: detinere: donec in pristinam redisset formam:illa tandem est potitus:ex qua Achillem suscepit. Pulchra autem phantasia uarias Thetidis transfigurationes poeta describit. Nec aui. Iouis. Quā soceri. Nerei. Nam Thetis Nerei filia fuit. Siquidem Iouis esse nepotem. Nam multis inquit nepotibus esse Iouis contigit. Siquidem uero interdum una est dictio ut hoc loco:iterdum duæ: id quod facile ex ipso dignoscitur sensu. Coniunx dea cōtigit uni. Vxor inquit dea soli Peleo obuenit. Vdæ:humidæ. Nympha enim fuit marina.

Thetis in ua rias formas

Siquidem

Quáuis haud tepidos. Quanuis magno Thetidis amore Iupiter teneretur. Haud tepidos ignes. Vehementes amores. Cōnubia. Nuptias.

Aeaciden:Peleum Aeaci filium Iouis ex Aegina nepotem. Est sinus Aemoniæ. Topographia est. Describit enim specum:in quo Thetis fessa requiescere solebat. Aemoniæ. Thessaliæ. Falcatus. In similitudinem falcis figuratus. est autē nomen simile participio a falce declinatum. Brachia procurrunt:promontoria quæ brachia uidētur:in mare protenduntur. Seruet. Custodiat.

Remoretur. Retardet. Pendeat:suspēsum sit.

Myrthea silua subest. hoc est. Silua myrthis cōsita illi adiacet sinui. Subesse autē illam ait: qd ex physicoꝝ sentētia mare q̄ terra altius ē. Obsita: consita: præpositio namqꝫ pro præpositione posita est. Occupat. Inuadit. Ad solitas artes. Ad consuetas tibi transformationes. Auso. Re temptata: & concubitu appetito.

Mortalem induitur formā. phrigie tyrāno
Aedificant muros pacto pro mœnibus auro.
Stabat opus præcium rex inficiatur:& addit
Perfidiæ cumulum falsis periuria uerbis.
Non ipune feres rector maris inqt: & omnes
Inclinauit aquas ad auaræ littora Troiæ.
Inqꝫ freti formam terras conuertit:opesqꝫ
Abstulit agricolis:& fluctibus obruit agros.
Pœna neqꝫ hæc satis ē. regis quoqꝫ filia mōstro
Poscitur æquoreo: quā dura ad saxa reuinctam
Vindicat Alcides:promissaqꝫ munera dictos
Poscit æquos:tantiqꝫ operis mercede negata
Bis periura capit superatæ mœnia Troiæ.
Nec pars militiæ Telamon sine honore recessit
Hesioneqꝫ data potitur. nam coniuge Peleus.
Clarus erat diua. nec aui magis ille superbit
Nomine q̄ soceri. siquidem Iouis esse nepotem
Contigit haud uni. coniunx dea cōtigit uni.
Nam senex Thetidi proteus prædixerat udæ.
Cōcipe. mater eris iuuenis:qui fortibus armis
Acta patris uincet:maiorqꝫ uocabitur illo.
Ergo ne quicq̄ mundus Ioue maius haberet:
Quāuis haud tepidos sub pectore sēsera ignes
Iupiter:æquoreæ Thetidis cōnubia uitat.
Inqꝫ sua Aeacidem succedere uota nepotem
Iussit:& amplexus in uirginis ire marinæ.
Est sinus Aemoniæ curuos falcatus in arcus.
Brachia procurrunt. ubi si foret altior unda:
Portus erat. sūmis īductū est æquor harenis:
Littus habet solidū:quod nec uestigia seruet:
Nec remoretur iter:nec opertū pendeat alga.
Myrthea silua subest bicoloribus obsita baccis
Est specus in medio:natura factus an arte
Ambiguū. magis arte tamen:quo sæpe uenire
Frenato delphine sedens Theti nuda solebas.
Illic te Peleus:ut somno uicta iacebas
Occupat:& quoniā p̄cibus tēptata repugnas:
Vim parat innectens ambobus colla lacertis.
Quod nisi uenisses uariatis sæpe figuris
Ad solitas artes. auso foret ille potitus.
Sed mō tu uolucris:uolucrē tū ille tenebat.
Nūc grauis arbor eras:hærebat i arbore Peleus
Tertia forma fuit maculosæ tigridis. illa

Territus Aeacides a corpore brachia soluit.
Isq; deos pelagi uino super æquora fuso
Et pecoris fibris:& fumo thuris adorat:
Donec carpathius medio de gurgite uates
Aeacide dixit:thalamis potiere petitis.
Tu modo:cũ gelido sopita quiescit in antro:
Ignaram laqueis uincloq; innecte tenaci.
Nec te decipiat centum mentita figuras.
Sed p̄me qcq̃d erit:dum qđ fuit añ reformet.
Dixerat hæc ꝓteus:& cõdidit æquore uultũ:
Admisitq; suos in uerba nouissima fluctus.
Pronus erat Titan:inclinatoq; tenebat
Hesperiũ temone fretũ:cum pulchra relicto
Nereis ingreditur consueta cubilia fluctu.
Vix bene uirgineos Peleus inuaserat artus:
Illa nouat formas:donec sua membra teneri
Sensit:& in partes diuersas brachia tendit.
Tũc demũ igemuit. neq; ait sine numie uincis:
Exhibita estq; Thetis:cõfessam ãplectit̃ heros:
Et potitur uotis:ingentiq; implet Achille.
Fœlix & nato:fœlix & coniuge Peleus.
Et cui si demas iugulati crimina phoci:
Omnia contigerant.fraterno sanguine sontem
Expulsumq; domo patria Trachinia tellus
Accipit.hic regnum sine ui:sine cæde regebat
Lucifero genitore satus: patriumq; nitorem
Ore ferens Ceyx:illo qui tempore mœstus
Dissimilisq; sui fratrem lugebat ademptum.
Q uo postq̃ Aeacides fessus curaq; uiaq;
Venit: & intrauit paucis comitantibus urbem:
Q uosq; greges pecoꝝ q̃ secũ armẽta trahebat:
Haud procul a muris sub opaca ualle reliquit:
Copia cũ facta est adeundi tecta tyranni:
Velamenta manu prætendens supplice: qs sit:
Q uoq; satus memorat tãtũ sua crimina cælat:
Mentiturq; fugæ causam.petit urbe uel agro
Se iuuet.hunc contra placido trachinius ore
Talibus alloqtur.mediæ quoq; cõmoda plebi
Nostra patẽt Peleu:nec ĩhospita regna tenemo.
Adiicis huic animo monumẽta potẽtia:clatum
Nomẽ:auũq; Iouẽ:nec tẽpora perde p̄cando.
Q uod petis oẽ feres: tuaq; hæc ꝓ pte uocato:
Q ualiacũq; uides:utinam meliora uideres.

Carpathius uates: Proteus qui in carpathio habitat mari a carpatho insula dicto. Thalamis petitis: Nuptiis optatis. Innecte: cõnecte: colliga. Centum mentita figuras: mutata in centũ falsas figuras. Est autem numerus finitus pro infinito positus. Sed præme: comprime ac retine. Dum quod fuit ante reformet. Hoc ē: dum in pristinam redeat formam. Suos fluctus: Marinas undas. Inclinato temone: inclinato curru. Partem enim pro toto posuit. Currus autem solis cum tendit ad occasum descendere uidetur.

Hesperium fretum. Atalanticum mare: in quo sol condi uidetur. Consueta cubilia: Solitã speluncam. Relicto fluctu. Derelicto mari. Donec sua membra teneri sensit: Donec se ligatam esse animaduertit. Sine numie: Siue auxilio numinis alicuius & dei. Exhibita estq; Thetis .i. in figuram Thetidis est reuersa. Ingenti: Achille: Semine ex quo magnus Achilles est natus. Iugulati phoci. Phocus Aeaci filius ex psamathe nympha a peleo fuit interfectus. Quare peleus a patre in exiliũ eiectus ad cæycem Trachinæ regem infœlici Dædalionis fratris casu lugẽtẽ confugit. Nam Dædalion luciferi filius chionem filiam habuit: quæ cũ iam ex Mercurio Autolycũ: ex Apolline Philemonem genuisset: Diana se formosiorem esse iactauit: Qua re dea irata sagittis eam confecit: cuius morte Dædalion tm̃ concepit dolorem: ut ex parnasi uertice se in mare præcipitarit: sed Apollo non imemor uoluptatis: quã de illius filia conceperat: eum in accipitrem antequã in mare caderet: cõmutauit. Oĩa contigerant: ad fœlicitatem facientia intelligamus. Trachinia tellus. Trachĩ quæ & Trachis dicitur urbs est Thessaliæ sub Oeta monte ab Hercule ædificata απο τησ τραχυτητοσ. hoc est: ab asperitate dicta: Vnde Trachinius deriuatur. Lucifero genitore satus cæyx: cæyx Phosphori hoc ē luciferi fuit filius: Alcyonesq; maritus. Dissimilis sui. Nam præ se quandam hylaritatem antea ferre consueuerat: quæ tunc in mœstitiã fuerat conuersa. Fratrem ademptum: Dædalionẽ in accipitrem cõmutatum. Velamẽta Ramum oliuæ dicit: qui ab externis qui pacem afferebant gestabatur. Vnde Virgilius i octauo æneidos. Tum pater Aeneas puppi sic fatur ab alta. Paciferæq; manu ramum prætendit oliuæ. Sua crimina. Phoci fratris cædem. Mentiturq; fugæ causam. Falsam fugæ causam refert. Mediæ plebi. Infimæ.

Ceyx in auẽ

Dædalion in accipitrem

Patẽt. Parata sunt. Hac autem oratione Ceyx se in omnes benignissimum esse ostendit. Inhospita Inhospitalia. Huic animo: nostro animo per se benigno ac liberali. Omne feres habebis: accipies. Meliora. Fœliciora.

Et flebat.moueat tantos quæ causa dolores:
Et Peleus comitesq; rogant:quibus ille ꝓfatur.
Forsitan hanc uolucrem:rapto q̃ uiuit: & oẽs
Terret aues:semper pennas habuisse putetis.
Vir fuit:& tanta est animi constantia:quantũ
Acer erat:belloq; ferox ad uimq; paratus:
Nomine Dædalion:illo genitore creatus:
Q ui uocat auroram:cæloq; nouissimus exit.
Culta mihi pax est:pacis mihi cura tenendæ
Coniugiiq; fuit.fratri fera bella placebant.
Illius uirtus gentes regesq; subegit:
Q uæ nunc Thisbeas agitat mutata columbas
Nata erat huic Chione:quæ dotatissima forma
Mille procis placuit bis septem nubilis annis.
Forte reuertentes Phœbus Maiaq; creatus:
Ille suis delphis.hic uertice Cyllenæo
Videre hanc pariter:pariter traxere calorem.
Spem ueneris differt i tempora noctis Apollo.
Non fert ille moras: uirgaq; mouente soporem
Virginis os tangit.tactu iacet illa potenti.
Vimq; dei patitur.nox cælum sparserat astris.
Phœbus anũ simulat: ꝑteptaq; gaudia sumit.
Vt sua maturus compleuit tempora uenter.
Alipedis de stirpe dei uersuta propago
Nascit̃ Autolycus furtum igeniosus ad omne:
Q ui facere assuerat patriæ nõ degener artis
Candida de nigris:& de candentibus atra.
Nascitur e Phœbo (nãq; est enixa gemellos)
Carmine uocali clarus cytharaq; Philemon.
Q uid peperisse duos:& diis placuisse duobus
Et forti genitore & progenitore tonante
Esse satã ꝓdest:an obest quoq; gloria multis:
Obfuit huic certe:quæ se præferre Dianæ
Sustinuit:faciemq; deæ culpauit.at illi
Ira ferox mota est:factisq; placebimus inquit.
Nec mora.curuauit cornu:neruoq; sagittam
Impulit:& meritam traiecit arundine linguam.
Lingua iacet:nec uox tẽprataq; uerba sequunt̃
Conantemq; loqui cũ sanguine uita reliquit.
Q uã miser (o pietas) ego tũc:patrioq; dolorẽ
Corde tuli:fratriq; pio solatia dixi.
Q uæ pater haud aliter q̃ cautes murmura pôti
Accipit:& natam delamentatur ademptam.

Peleusq; comitesq; rogant. Sic quidem corrupte legitur. Neq; enim ratio carminis patitur: ut q; copula breuis producatur. Qua re illa q; erasa hãc copulam & in uersus principio putaui reponẽdam. Quæ rapto uiuit. Rapina. Qui uocat auroram. Luciferi periphrasis. Nam lucifer & primus stellarum icipit:& ultimus lucere desinit. Tenendæ. Conseruandæ. Thisbeas colũbas: Thisbe urbs est Bœotiæ a Thisbe Aesopi filia cognominata colũbis abundans. Vnde Thisbeœ: ut scribit Stephanus ex sententia Epaphroditi:columbis plenum erat. Agitat. Vexat:persequitur. Accipitres nãq; maxime colũbas infestant. Nata erat huic Chione: ab eximio candore forsitan sic fuit appellata. Nam chione nix interpretatur.

Chione

Maiaq; creatus. Mercurius. Hic uertice cyllenæo. Hic mercurius a Cyllene Arcadiæ mõte: ubi Mercurius ipse natus esse fingitur. Pariter traxere calorem. Vna ambo cœperunt amare. Mouente soporem: inducente somnum. Iacet: In somnum resoluitur. Præcepta gaudia. Ante a Mercurio rapta. Alipedis dei. Mercurii talaria alata gestãtis. Quod icciico fingitur: qa Mercurius uelocissimus est omnium planetarum. Versuta. Astuta: callida: quæ nigrum in candida uertere sciat. Cãdida de nigris. Hoc de astutis uersutisq; dici solet. Carmine uocali: cantu sonoro ac suaui. Progenitore tonante. Auo Ioue qui luciferi pater est. Curuauit cornu. Flexit arcum ex cornu cõfectum: est enim Metonymia. Arundine. Sagitta ex arundine & calamo facta. Verba temptata. Quæ chione emittere conata est. Sequuntur. Linguam subaudiamus. Quam miser ego tunc. Fui subaudiatur. Cum quadam exclamatione autem hæc efferuntur. Ac si diceret. O quãtũ miser ego tũc fui. O pietas: exclamatio affectui seruiẽs. Delamẽtatur. Valde lamẽtatur: ut Deamate ualde amare dicimus.

Vt uero ardentem uidit:quater impetus illi
In medios fuit ire rogos:quater inde repulsus
Concita mẽbra fugæ mãdat: similisque iuuẽco
Spicula crabronum pressa ceruice gerenti.
Quaua uia nulla ruit.iam tũ mihi currere uisus
Plus homine ẽ:alasq; pedes sumpsisse putares.
Effugit ergo omnes:ueloxq; cupidine læti
Vertice Parnassi potitur,miseratus apollo:
Cum se Dædalion saxo misisset ab alto:
Fecit auem:& subitis pendentem sustulit alis.
Oraq; adũca dedit: curuos dedit unguĩb; ha-
Virtutẽ antiquã.maiores corpore uires. (mos
Et nunc accipiter nulli satis æquus in omnes
Sæuit aues:aliisq; dolens fit causa dolendi.
Quæ dum lucifero genitus miracula narrat
De consorte suo:cursu festinus anhelo
Aduolat armenti custos Phocæus Anetor.
Et Peleu Peleu magnæ tibi nuncius adsum
Cladis ait.quodcũq; ferat:iubet edere Peleus.
Pendet & ipse metu trepidi Trachinius oris.
Ille refert.fessos ad littora curua iuuencos
Appuleram:medio cum sol altissimus orbe
Tantũ respiceret:quãtum superesse uideret:
Parsq; boum fuluis genua inclinarat harenis:
Latarumq; iacens campos spectabat aquarum.
Pars gradibus tardis illuc errabat & illuc.
Natq; alii:celsoq; extant super æquora collo.
Tẽpla mari subsũt:nec marmore clara: nec auro
Sed trabibus densis lucoq; umbrosa uetusto.
Nereides nereusq; tenent.hos nauita ponti
Edidit esse deos:dum retia littore siccat.
Iuncta palus huic est densis obsessa salictis:
Quã restagnãtis fecit maris unda paludem.
Inde fragore graui strepitus loca ꝓxima terret.
Bellua uasta lupus siluisq; palustribus exit.
Oblitus & spumis & crasso sanguine rictus.
Fulmineus:rubra suffusus lumina flamma.
Qui q̃q̃ sæuit pariter rabieq; fameq;
Acrior est rabie.neq; enim ieiunia curat
Cæde boum diramq; famem finire:sed omne
Vulnerat armẽtũ:sterniq; hostiliter omnes.
Pars quoq; de nobis funesto saucia morsu:
Dum defensamus:læto ẽ data.sanguine littus

Spicula crabronum: Crabro uolatile ẽ ut uespa maxime iuuencos infestans. Alasq; pedes: Iam enim in accipitrem uerti cœptus erat. Cupidine læti.Cupiditate mortis. Vertice parnassi potitur.In uerticem ac summitatem parnasi ascẽdit. Ab alto saxo. Monte. Subitis alis: Subito natis. Ora adunca: Rostrum aduncum. Maiores corpore uires: Maiores q̃ ut illi tam paruo corpori conueniant. Nulli satis æquus. Rapto enim uiuit accipiter. Sexdecim aũt accipitrũ genera esse scribit Plinius: quæ siquis nosse cupit: inde petat.Illud sciẽdum apud priscos accipitres mansuescere non consuesse: id quod facile cũ ex aliis quæ de accipitribus scribuntur: tum ex his Plinii uerbis colligi potest In Thraciæ parte sup Amphipolim homines atq; accipitres societate quadam aucupantur. Hi ex syluis & arundinetis excitant aues:Illi supuolantes deprimũt:Rursus captas aucupes diuidunt cum his. Traditum est missas in sublime ibi excipere eos:& cum tempus sit capturæ: clangore ac uolatus genere inuitare ad occasionem. Deniq; Plinius de mãsuetis accipitribus ne unum quidem uerbum facit:nequaquã taciturus:si tempore suo in usu fuissent. Crabro

De consorte suo: Fratre suo Dedalione. Lupi autem qui Pelei armẽta lacerarat:metamorphosin in saxum subtexit poeta. Cursu festinus anhelo. Hypallage est. Festino siquidẽ cursu illum anhelanrẽ uenisse intelligimus. Phocæus anetor a Phocide regione phocæus phocaicusq; declinantur. Et peleu.Peleu.Conduplicatio subitum malum nuncianti maxime conueniens. Lupus in saxum

Trepidi oris:Trepide nunciantis. Pendet:solicitus est. Tantum respiceret. Periphrasis meridiei. Campos latarum aquarum:æquor. Gradibus:passibus. Templa mari subsunt:Adsunt: Iuxta mare sunt. Edidit:dixit. Huic:Lucos sub intelligatur. Restagnantis:æstuantis. Elegãter autem describit locum lupotũ latebris accõmodatum. Inde:ex ea palude. Oblitus:infectus. Est autem synecdoche.Rictus enim oblitos & ĩfectos habens intelligitur. Fulmineus:Instar fulminis omnia prosternens. Funesto morsu:mortali. Saucia:uulnerata. Læto data:interfecta.

Defensamus: Defendere conamur.

Demugitæq; paludes. Mugitu boum repletæ: est aũt participiũ contra grãmatices rõnem formatũ. Remittit: pmittit. Arma capessamus: Anadiplosis pulchra exhortationi accõmodata. Agrestis pastor. Admissi: Cõmissi: & fraternæ necis. Nereida colligit orbam. hoc ẽ. Ratiocinatur psamathen nympham Phoci matrẽ filio inferias mittere. Rex Oetæus: Ceyx rex Trachinæ: quæ cõtermina est Oethe monti. A qbusdam tamẽ æthereus legitur: hoc est. Sidereus & splendidus. Excita. Euocata ex intima ædiũ parte ac Gynæceo. Significat aũt Alcyonem de uiri salute quẽ uehemẽtissime amabat: maxie sollicitam esse. In una. Nam alcyones uitã a Ceycis uita pependisse exitus fecit manifestũ. Eo nãq; in mari submerso: ipsa quoq; uitam dolore finiuit. Aeacides illi: inqt uerbum: quod faciẽ subauditur: fuit ptermissum. Plena est: perfecta atq; cumulata. Numen pelagi. Psamathe nympha marina.

Turris unde

Ardua turris. alta. Turris aũt a terrendis hostibus dicta uidetur. Fessis loca grata carinis. Illum enim nautæ aspicientes in portũ naues dirigebant: seq; terræ ppinquos esse cognoscebant.

Inde. Ab illa turri. In littora. Versus littora.

Psamathe.

Apti ponti. Maris late patentis. Psamathen. Psamathe nympha fuit Nerei filia & phoci mater. Aeacide rogantis: Pelei pcantis: illi nãq; fuerat irata: eoq; præcibus illius nihil mouebatur.

Sed eni irreuocatus ab acri cæde lupus pstat: sed enim lupus ferox inqt imperterritus pstat in agri cæde dulcedie sanguinis allectus. Marmore mutauit: i marmor: Thetis aũt subaudiatur.

Magnetes

Magnetas adit. Magnetes populi sunt thessaliæ æquoꝝ domitores clarissimi: de qbus Lucanus in. vi. Et magnetes eqs Minyæ gens cognita remis.

Magnesia

Magnesia uero ẽ regio thessaliæ. Est ẽt magnesia urbs iuxta Mæandrũ: & regio a magnete dicta.

Acastus

Ab æmonio acasto: acastus Rex fuit thessaliæ Peliæ filius: ut ex Senecæ Medea colligitur.

Ceyx Alcyõe in aues

Interea fratrisq; sui. Ceyx luciferi filius fratris casu admodũ sollicitus: ad clarũ oraculũ consulendũ ire cũ uellet: diu ab Alcyone uxore fuit remoratus. Cũ uero illi pmisisset se intra duos mẽses reuersũ: abire pmissus ẽ: sed in Aegeo tẽpestate depræhensus naufragium fecit: nauiq; amissa una cũ socus submersus: quẽ uxori pmiserat reditum pstare nõ potuit. Vxor aũt cũ quotidie p mariti salute diis oĩbus Iunoniq; in primis uota solueret: opera illius per somnũ admonita ẽ: maritũ in mari perisse. Quare expergefacta ad litus unde soluerat maritus accessit: ac dũ infortunia sua quæreretur: cadauer in mari lõgius aspexit: q cũ mariti esse cognouisset: ad illudq; p undas exilire uellet: in auem alcyonem conuersa ad os mariti aduolauit q miseratione deoꝝ pia uxoris oscula sentiens: in eiusdem generis auem ipse quoq; fuit trãsfiguratus. Ab his aũt auibus. xiiii.

Alcyoniũ dies

dies alcyonii sunt dicti: qbus mare quietũ ẽ. Nã tempore brumæ nidificant ac dũ & excludãt pullos & educẽt: mare omni tẽpestate caret. Anxia pectora turbatus: synecdoche poetica. hoc ẽ: sollicitum animũ & turbatũ habens. Prodigiis: fratris sui: cuius filia Dianæ sagitta subito fuerat interfecta. Fratremq; secutis. qui in accipitrem fuerat cõmutatus. Hominum oblectamina: mortalium oblectamenta: nõ uisortuniosꝝ remedia.

Vndaq; prima rubet: demugitæq; paludes.
Sed mora dãnosa ẽ: nec res dubitare remittit.
Dum supest aliquid: cuncti coeamus ad arma.
Arma capessamus: coniunctaq; tela feramus.
Dixerat agrestis. nec pelea damna mouebant.
Sed memor admissi nereida colligit orbam
Damna suo inferias extincto mittere phoco.
Induere arma uiros: uiolentaq; sumere tela
Rex iubet Oetæus: cũ quis simul ipse parabat
Ire. sed Alcyone coniunx excita tumultu
Prosilit: & nondum totos ornata capillos
Disiicit hos ipsos: colloq; infusa mariti
Mittat ut auxilium sine se uerbisq; præcatur
Et lachrymis: animasq; duas ut seruet in una.
Aeacides illi pulchros regina piosq;
Pone metus. plena est promissi gratia uestri.
Nõ placet arma mihi ꝯtra noua mõstra mouẽ.
Numẽ adorandũ pelagi est. erat ardua turris:
Arce locus summa: fessis loca grata carinis.
Ascendunt illuc: stratosq; in littore thauros
Cum gemitu aspiciunt: uastatoremq; cruento
Ore ferum longos infectum sanguine uillos.
Inde manus tendens in aperti littora ponti:
Cæruleam Peleus Psamathen: ut finiat iram
Orat: opemq; ferat. nec uocibus illa rogantis
Flectit̃ Aeacidæ: Thetis hãc p cõiuge supplex
Accepit ueniam. sed enim irreuocatus ab acri
Cæde lupus perstat dulcedie sanguinis asper:
Donec inherentem laceræ ceruice iuuencæ
Marmore mutauit corpus pariterq; colorem.
Omnia seruauit. lapidis color indicat illum:
Iam non esse lupum: iam nõ debere timeri.
Nec tamẽ hac pfugum cõsistere pelea terra
Fata sinũt. magnetas adit uagus. exul: & illic
Sumit ab Aemonio purgamina cædis acasto.
Interea fratrisq; sui fratremq; secutis
Anxia prodigiis turbatus pectora Ceyx.
Cõsultat ut sacras hominũ oblectamia sortes:

Ad clariũ parat ire deũ:nã templa prophanus
Inuia cũ Phlegyis faciebat delphica phorbas:
Consilii tamen ante sui fidissima certam.
Te facit Alcyone:cui protinus intima frigus
Ossa receperunt:buxoq; simillimus ora
Pallor obit:lachrymisq; genæ maduere ꝓfusis
Ter conata loqui:ter fletibus ora rigauit.
Singultuq; pias interrumpente quærelas:
Q uæ mea culpa tuam dixit carissime mentẽ.
Vertit? ubi ẽ quæ cura mei ptior esse solebat?
Iam potes Alcyone securus abesse relicta.
Iam uia lõga placet:iam sum tibi carior absens
At puto per terras iter ẽ? tantumq; dolebo:
Nõ etiã metuã? curæq; timore carebunt?
Aequora me terrent:& ponti tristis imago.
Et laceras nuper tabulas in littore uidi.
Et sæpe in tumulis sine corpore nomina legi
Ne ue tuum fallax animum fiducia tangat:
Q đ socer Hippotades tibi sit: q carcere fortes
Contineat uẽtos:& cũ uelit æquora placet.
Cum semel emissi tenuerunt æquora uenti:
Nil illis uetitum est:incõmendataq; tellus
Ois:& omne fretũ est:cæli quoq; nubila uexãt
Excutiuntq; feris rutilos cõcursibus ignes.
Q uo magis hos noui (nã noui & sæpe pat'na
Parua domo uidi) magis hos reor eẽ timendos.
Q uod tua si flecti ꝑcibus sententia nullis
Care potest coniunx: nimiumq; es certus eũdi.
Me quoq; tolle simul.certe iactabimur una.
Nec nisi quæ patiar metuã;pariterq; feremus.
Q uicqd erit pariter:sup æquora lata feremur.
Talibus Aeolidis dictis lachrymisq; mouetur
Sidereus cõiunx.neq; eni mior ignis i ipso est.
Sed neq; ꝓpositos pelagi dimittere cursus:
Nec uult Alcyonen ĩ partem adhibere pericli.
Multaq; respondit timidum solantia pectus.
Non tamẽ iccirco causam probat.addidit illis
Hoc quoq; lenimen: quo solo flexit amantem.
Lõga quidem ẽ nobis omnis mora sed tibi iuro
Per patrios ignes:si me modo fata remitrant.
Ante reuersurum:q̃ luna bis impleat orbem.
His ubi promissis spes est admota recursus.
Protinus eductam naualibus æquore tingi

Ad clarium deum: ad oracula Clarii Apolli-
nis:quæ olim in lycia fuerunt: nam Claros urbs Claros
est Lyciæ: Apollinis oraculo clarissima. Nã tem
pla delphica:tacitæ obiectioni occurrit. Propha
nus phorbas: phorbas phlegyarũ rex fuisse perhi Phorbas
betur:ac contra Delphos bellum suscepisse. Phle Phlegiæ
gye autem populi fuerunt Thessaliæ aduersus
deos impii: qui tandem a Neptuno diluuio im
misso fuerunt deleti. Prophanus:sacrilegus. q
nulla sacrorum cura tangebatur. Te facit certã:
in soluta oratione certiorem diceremus. est autẽ
apostrophe ad Alcyonem. Cui protinus inti-
ma frigus ossa receperunt.i. quæ statim tremere
cœpit. Receperunt: conceperunt traxerunt.
Obit occupat. Rigauit madefecit eleganter
aũt effingit mores uxoris maritũ efflictum dea-
mantis. Pias quærelas: a pio amore ꝓuenĩetes
lamentationes. Vertit:cõuertit cõmutauit. Se
cutus. sine ulla mei cura. Tristis imago ponti:
aspera facies maris. In tumulis sepulchris. Sine
corpore erant nãq; Cenotaphia.hoc ẽ.inania se-
pulchra. Hippotades: Aeolus Hippotæ Troia- Aeolus
ni nepos:filius nãq; fuit Iouis & Segestæ Hippo-
tæ filiæ. Placet:mitiget. Incõmutata: sic quidẽ
legebatur:sed nihil sensui conuenire uidetur.In-
cõmendata uero maxime quadrate:ut intelliga-
mus neq; terram neq; maie uentis esse cõmẽda-
ta sed uiolenter perturbari atq; uastari. Excu-
tiuntq; feris:ex concursu nubium: ut scribũt phy
sici:fulmina generantur. Rutilos ignes.fulmia:
Aeolidis:Alcyones æoli filiæ. Ignis:amor. Pro
positos pelagi cursus:propositam ac deliberatam
nauigationem. Non tamen iccirco causam ꝓ-
bat.hoc est nõ tamen iccirco uxori persuadet: ut
se discedere permittat:neq; discessum suum ægre
ferat. Per patrios ignes:per luciferi splendorem.
Quam luna bis impleat orbem: quam duos
transeant menses. Recursus: uelocis reditus.
Aequore tingi: in æquor deduci.

Aptariq; suis pinum iubet armamentis.
Q ua rursus uisa ueluti præsaga futuri
Horruit Alcyone:lachrymasq; emisit obortas:
Amplexusq; dedit.tristiq; miserrima tandem
Ore uale dixit:collapsaq; corpore toto est.
At iuuenes quærente moras Ceyce:reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos:
Aequaliq; ictu scindunt freta:sustulit illa.
Humẽtes oculos:stãtemq; ĩ puppe recurua:
Concussaq; manu dantem sibi signa maritum
Prima uidet:redditq; notas:ubi terra recessit
Lõgius:atq; oculi nequeũt cognoscere uultus.
Dum licet insequitur fugientem lumine pinũ:
Hæc quoq; ut haud poterat spatio sũmota ui/
Vela tamẽ spectat sũmo fluitãtia malo. (dem;
Vt nec uela uidet:uacuum petit anxia lectum:
Seq; toro ponit.renouat lectusq;:locusq;:
Alcyones lachrymas: & q̃ pars admõet absit.
Portubus exierant:& mouerat aura rudẽtes.
Obuertit lateri pendentes nauita remos.
Cornuaq; ĩ summa locat arbore:totaq; malo
Carbasa deducit:ueniẽtesq; accipit auras:
Aut minus aut certe mediũ nõ ãplius æquor
Puppe secabatur:longeq; erat utraq; tellus:
Cum mare sub noctẽ tumidis albescere cœpit
Fluctibus:& præceps spirare ualentius eurus.
Ardua iam dudum demittite cornua rector
Clamat:& antemnis totum subnectite uelum.
Hic iubet.impediunt aduersæ iussa procellæ.
Nec sinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
Sponte tamen ꝓperãt. alii subducere remos:
Pars munire latus:pars uentis uela negare.
Egerit hic fluctus:æquorq; refundit in æquor.
Hic rapit antemnas: quæ dũ sine lege gerũtur:
Aspera crescit hyems:omniq; a parte feroces
Bella gerũt uenti:fretaq; indignãtia miscent.
Ipse pauet:nec se quis sit status:ipse fatetur
Scire ratis rector.nec quid iubeatue uelitue:
Tanta mali moles tantoq; potentior arte est.
Q uippe sonãt clamore uiri:stridore rudẽtes.
Vndarũ incursu grauis unda. tonitribus æther.
Fluctibus erigitur cælumq; æquare uidetur
Pontus: & inductas aspergine tangere nubes.

Pinum: nauem ex pino confectam. Veluti præsaga: tanq̃ præsentiens malũ futurum. Collapsa corpore tota est: semimortua in terram cecidit. Quærente moras Ceyce: lachrymis enim uxoris motus discedebat inuitus. Ordinibus geminis: nam biremis erat. Ad fortia pectora: gestum exprimit remigantium. Aequali ictu: æquali percussione: id enim exigit ars remigãdi.

Vbi terra recessit: longius: hoc ex uulgari sensu dictum est. Neq; enim terra cum sit imobilis recedere potest. ꝗuis abeunte naue refugere uideatur. Dum licet: dum potest. Fluitantia uela: se motantia. Vacuum lectum: marito carentem. Quæ pars absit. Nã optima pars lecti aberat maritus. Portubus exierant: e portu egressi erant. Aura. Ventus. Rudẽtes: funes sunt nautici rudentes a strepitu quem uento agitati emittunt dicti. Rudere nãq; quod asinoꝝ est ꝓprium uidentur. Obuertit. Couertit. Lateri. su latus.

Cornua: Antemnarum. In summa locat arbore: In summitate arboris eo locat & ponit. Id autem fieri solet cum secundus flate cœperit uẽtus. Carbasa. Vela. Deducit: detrahit. Malo: Arbore nauis. Vtraq; tellus. & a qua discesserat. & quam petebat Ceyx. Sub noctem: ꝓpe noctem: signum est autem maximæ tempestatis futuræ cum undæ albescere uidentur. Præceps eurus: uiolentus. Valentius: uehemẽtius. Ardua cornua: alta. Procellæ: uentorum impetus: est enim procella: ut Seruius tradit: Vis uenti cũ pluuia dicta quod omnia percellat & concutiat.

Procella qd & unde:

Fragor: strepitus. Pars munire latus: ne aqua ingrediatur. Pars uentis uela negare: uela cõplicare. Egerit: eiicit. Aequor. aquam maris. Refundit: reiicit. Rapit: celeriter detrahit.

Sine lege: sine ordine. Ab omni pte: ab oriẽte & occidente: a septẽtrione a meridie. Freta ĩdignantia: tumescentia. Miscent. perturbant.

Nec se quis sit status ipse fatetur. Scire ratis rector. ordo est & sensus. & ipse rector & gubernator nauis fatetur se nescire quis & qualis rerũ sit status: aut quid iubere uelleue debeat. Tanta mali moles magnitudo. Est autem acclamatio: qua tempestatis sæuitia declaratur. Quippe sonant namq; strepunt: ea uero omnia describit elegantissime: quæ in magnis tempestatibus euenire solent. Incursu: Impulsu. Erigitur: extollitur. Aspergine: aspersione.

Et modo cum fuluas ex imo uertit harenas.
Concolor est illis:stygia modo nigriot unda.
Sternitut iterdum:spumisq; sonãnbus albet.
Ipsa quoq; his agit' uicibus trachinia puppis.
Et nunc sublimis ueluti de uertice montis
Despicere in ualles imumq; acheronta uidetur
Nũc ubi demissam curuum circũstetit æquor.
Suspicere inferno summum de gurgite cælum
Sæpe dat ĩngetem fluctu latus icta fragorem.
Nec leuius pulsata sonat:q; ferreus olim
Cum laceras aries balistaue concutit arces.
Vtq; solent sumptis incursu uiribus ire •
Pectore in arma feri:protentaq; tela leones.
Sic ubi se uentis commiserat unda coortis.
Ibat in arma ratis:multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei:spoliataq; tegmine ceræ
Rima patet:præbetq; uiam lætalibus undis.
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres.
Inq; fretum credas totum descendere cælum.
Inq; plagas cæli tumefactum scandere pontũ.
Vela madent nimbis:& cum cælestibus undis
Aequoreæ miscent' aquæ:caret ignibus æther.
Cæcaq; nox premit' tenebris hyemisq; suisq;.
Discutiunt tñ has:præbentq; micantia lumen
Fulmina:fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoq; iam saltus intra caua texta carinæ
Fluctus:& ut miles numero præstantior omni
Cum sæpe assiliit defensæ mœnibus urbis.
Spe potitur tandem:laudisq; accensus amote
Inter mille uiros murũ tamẽ occupat unus.
Sic ubi pulsarunt celsi latera ardua fluctus.
Vastius insurgẽs decimæ tuit impetus undæ.
Ne prius absistit fessam oppugnare catinam.
Q uã uelut in captæ descẽdat mœnia nauis.
Pars igitut temptabat adhuc inuadere pinum.
Pars maris itus erat:trepidãt haud segnius oẽs
Q uã solet urbs aliis murũ sodiẽnbus extra.
Atq; aliis mutum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars:animiq; cadũt:totidemq; uidẽtur •
Q ð ueniũt fluctus: ruere atq; irrũpe mortes.
Nõ tenet hic lachrymas:stupet hic:uocat ille
Fũera quos maneãt:hic uons nuñ ado (btõs
Brachiaq; ad cælũ:q ñ uidet:irrita tollẽs (rat

Concollor est illis:eundem cum ipsis hatenis habet colorem. Sternitur interdum:stratum ui detur & æquale. Agitur.agitatur. His uicibus: mutationibus. Despicere.deorsum aspicere:in terdum con tẽnere significat. Imum acheron ta:infernum. Est enim acheron unus ex infetni fluuiis. Suspicere:sursum aspicere. aliquando mirari significat. Icta latus: in latere percussa. synegdoche est poetica. Pulsata: percussa. Ferreus aries: instrumentum est bellicum aries:quo prisci ad diruendos muros utebantur. Ballistaue:balista quoq; instrumẽtum est bellicum quo saxa longe emittuntur. Incursu .im petu. Protenta:porrecta. In arma ratis:in na uis instrumenta & armamenta. Multoq; erat illis.armamentis ipsius nauis: unde nãq; multo q̃ nauis erant altiores. Ceræ: picis qua naues integuntur. Letalibus undis:mortiferis aquis.

Despicere

Suspicere

Aries

Balista

Scandere.ascendere. Caret ignibus æther: sideribus æther carere uidebatur:quia nulla apparebant. Cæcaq; nox.obscura. Discutiunt: depellunt. Ardescunt:splendescunt. Intra caua texta.intra concauitatem carinæ. Omni nu mero:omni multitudine. Mœnibus:in muros.

Spe potitur tandem.hoc est:tãdem uoti fit cõ pos.in murumq; ascendit. Decimæ undæ:ma ximæ atq; uastissimæ:nam decima quæq; unda maxima esse uidetur:ut Ouidius in primo de tri stibus libro testatur:cum inquit. Qui uenit hinc fluctus:fluctus supereminet omnes. Posterior no no est undecimoq; prior. Hinc factum est ut decimum decumanũq; p maximo amplissimoq; accipiatur.ut decumana porta in castris maxi ma ut quæ ab hostibus foret auersa.& decumana scuta amplissima:& decumanis in agro limes qui longissimus & maximus foret. Vastius.ua lidius. Absistit:desistit. Velut in Mœnia:simi litudo est a captis urbibus sumpta significat autẽ fluctus partem intra nauem irrupisse. Pinum nauem. Trepidant.timent. Haud segnius: non minus:pulchra autem similidine exprimit ti morem nautarum a tempestate deprehensorum

Decumanus

Tenentibus.defendentibus. Deficit ars.tẽpestati ars succumbit. Irrumpere.cum impetu intrat. Non tenet hic lachrymas. alius inquit lachrymat.alius stupet.attonitusq; uidetur. Funera quos maneant qui exequiarum honore nõ priuentur. Hic uotis numen adorat.alius inqt

dus uota facit. Subeunt illi:in mentem ueniūt Cum pignoribus:cum liberis. In domū:uersus domum. Tanta uertigine:euersione :perturbatiōe. Est aūt acclamatio qua maxima tēpestas declarat. Piceis e nubibus:nigris aq̄ plenis. Incursu:impetu. Turbinis:uenti uiolentioris. Regimen:gubernaculum. Superstes:superans:superextans. Sinuata:in sinum coacta: conuoluta.

Quam si quis Athon Pindum ue:montes esse Macedoniæ Athon & Pindum Thessaliæ superius diximus. Præcipitata impulsa uētis. Et ictu: impulsu. In ima:in profundum. Functa suo fato:mortua est:ex sentētia autem Stoicorum hoc ait:qui omnia fato fieri putant. Et membra :frustra abrupta. Soceerum:Aeolum. Patremq; luciferum. Exanimis:mortuus. Tumuletur:sepeliatur. Hiscere:os aperire. Ecce super medios : repentini mali fere significatiua est hæc particula ecce. Niger arcus:nubes nigra:& aquarū plena arcui similis. Mersum obruit:hoc est : obruit & submersit. Non licuit:non potuit. Neq; enim sidera per noctem cælum relinquere possunt: ac ne inter diu quidem:qu iuis uideantur. Texit : cooperuit:ne uideret filium pereuntem. Aeolis Alcyone Aeoli filia. Festinat uestes : festinanter suit & facit. Pia thura ferebat:pie sacrificabat.

Qui nullus erat:qui nō erat:neq; enim mortui esse dicuntur. Hoc solum:ut nullam aliam ipsi præferret. Manus funestas:funere & morte maculatas pollutas. Meæ uocis meoꝝ uerboꝝ & má-

Poscit opem.subeunt illi fraterq; parensq;
Huic cum pignoribus domus & q̄d cuiq; reli
Alcyone Ceyca monet.Ceycis in ore (ctū est.
Nulla nisi Alcyone est:& cum desideret unā:
Gaudet abesse tū : patriæ quoq; uellet ad oras
Respicere.inq; domū supremos uertere uult.
Verum ubi scit nescit.tanta uertigine pontus
Feruet:& inducta piceis e nubibus umbra
Omne latet cælū:duplicataq; noctis imago ē.
Frangitur incursu nimbosi turbinis arbor.
Frangitur & regimē : spoliisq; animosa supstes
Vnda uelut uictrix :sinuataq; despicit undas
Nec leuius q̄ si quis Athon Pindūq; reuulsos
Sede sua totos in apertum euerteret æquor:
Præcipitata cadit:pariterq; & pondere & ictu
Mergit in ima ratē : cū qua pars magna uirorū
Gurgite p̄ssa graui:neq; in aera reddita fato
Functa suo est:alii partes & membra carinæ
Trūca tenēt:tenet ipse manu:q̄ sceptra solebat:
Fragmina nauigii Ceyx: socerūq; patremq;
Inuocat heu frustra:sed plurima nantis in ore
Alcyone cōiunx:illam meminitq; refertq;
Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus
Optat:& exanimis manibus tumuletur amicis
Dū natat:absentē quotiēs sinit hiscere fluctus:
Nominat Alcyonen:ipsisq; immurmurat undis.
Ecce super medios fluctus niger arcus aquarū
Frangitur:& rupta mersum caput obruit unda
Lucifer obscurus:nec quē cognoscere posses:
Illa nocte fuit.quoniamq; excedere cœlo
Non licuit:densis texit sua nubibus ora.
Aeolis interea tantorum ignara malorum
Dinumerat noctes:& iam quas induat ille.
Festinat uestes:iam quas ubi uenerit ille.
Ipsa gerat:reditusq; sibi promittit inanes.
Omnibus illa quidē superis pia thura ferebat.
Ante tamen cunctos Iunonis templa colebat.
Proq; uiro:qui nullus erat:ueniebat ad aras.
Vtq; foret sospes coniunx suus:utq; rediret
Optabat:nullamq; sibi præferret:at illi
Hoc de tot uotis poterat contingere solum.
At dea non ultra pro functo morte rogari
Sustinet:utq; manus funestas arceat aris.

Iri meæ dixit fidissima nuncia uocis.
Vise soporiferam somni uelociter aulam.
Extinctiq; iube Ceycis imagine mittat
Somnia ad Alcyonen:ueros narrantia casus.
Dixerat:induitur uelamina mille colorum
Iris:& arquato cælum curuamine signans
Tecta petit iussi sub nube latentia regis.
Est prope Cimerios longo spelunca recessu
Mons cauus:ignaui domus & penetralia sõni
Quo nunq; radiis oriens mediusue cadensue
Phœbus adire potest:nebulæ caligine mixtæ
Exhalantur humo:dubiæ crepuscula lucis.
Non uigil ales ibi cristati cantibus oris
Euocat auroram:nec uoce silentia rumpunt
Sollicitiue canes:canibus ue sagacior anser.
Non feræ:nõ pecudes:nõ moti flamine rami :
Humanæ ue sonum reddunt conuitia linguæ.
Tuta quies habitat:saxo tamen exit ab imo
Riuus aquæ lethes:p quẽ cũ murmure labẽs
Inuitat somnos crepitantibus unda lapillis.
Ante fores antri fœcunda papauera florent.
Innumeræq; herbæ:quarum de lacte soporem
Nox legit:& spargit p opacas humida terras.
Ianua ne uerso stridorem cardine reddat.
Nulla domo tota:custos in limine nullus.
In medio torus est hebeno sublimis in antro
Plumeus:unicolor:pullo uelamine tectus.
Quo cubat ipse deus mẽbris langore solutis.
Hunc circa passim uarias imitantia formas
Somnia uana iacẽt: totidẽ quod messis aristas
Silua gerit frondes:eiectat littus harenas
Quo simul intrauit:manibusq; obstãtia uirgo
Somnia dimouit:uestis fulgore reluxit
Sacra domus:tardaq; deus grauitate iacentes
Vix oculos tollens:iterũq; iterũq; relabens.
Summaq; percutiens nutanti pectora mento.
Excussit tandem sibi se:cubitoq; leuatus
Quid ueniat(cognouit enim)scitatur:at illa
Somne quies rerũ : placidissimæ somne deorũ
Pax animi:quem cura fugit:qui corpora duris
Fessa ministeriis mulces:reparasq; labori.
Somnia quæ ueras æquãt imitamine formas.
Herculeam Trachina iube sub imagine regis

datorum. Vise:ad uidendum uade:describit autem & Somnũ deum:& Somni aulam. Soporiferam aulam:soporem.& somnum afferentẽ atq; inducentem. Somni:dei soporis. Arquato:in arcus simi itudinem figurato. Est prope cimerios. Cimerii:ut Stra.atq; Sextus scribunt: populi fuerunt iuxta Baias habitantes subterranea domicilia:ubi sacra Plutonia fiebant:dabantq; ab his responsa:atq; inde faciebant q̃stum. Conueniebant enim aducnæ aliquid auditum:q ducebantur in cauernas illas.quas nec oriens:nec occidens sol aspiciebat:ut scribit in odissea Homerus.hi a quodam rege deleti fuerunt:cũ oraculi fides parum successisset. Alii scribunt Cimerios populos esse in Asia Amazonibus ꝓximos: qui ex ultimo uenerũt occidente iuxta Cimerios somni aulam esse fingit poeta: quã ut omnia.una cum somno & in somnis elegantissime describit. Ignaui inertis:pigri ab effectu q; ignauos & pigros homines reddat. Quo nunq̃.pulchra poetæ phantasia solis enim radii somnum auertunt:Tenebræ autem alliciunt. Exhalãtur: emittuntur. Dubiæ lucis:crepusculi est interpretatio:nam crepusculum est dubia lux. Ales cristati oris:periphrasis est Galli.nihil autem in aula somni esse poeta ait:quo turbari somnus possit:omnia uero adesse quæ somnum ipsum allicere ualeant. Vnda labens:murmure siquidem aquæ somni efficiuntur suaues. Canibusq; sagacior anser: id maxime tum fuit compertum quo tempore capitolium a Gallis obsidebatur; canibus enim quiescentibus:anserum clangore excitati custodes:gallos iam capitolium ingressos ex arce deturbarũt. Lethes.nomẽ illi aquæ conueniens.Lethe namq; obliuio interpretatur. Dormientes autem omnium obliti uidentur.

Cimerii

Sacra plutonia

Sõni domus

Fœcunda papauera.multorum seminum fertilia .quæ somnum maxime inducunt:unde & soponiferũ papauer uocatur. Stridorem reddat. strepitum faciat. Hebeno.ex hebeni nigro ligno confectus.hebenus autem arbor est indica: cuius lignum natura est nigrum.Scite uero poeta somni lectum nigrum esse fingit.pullus namq; color somnos hominibus allicit. Vix oculos tollens.eleganter gestus describit poeta eorum: qui graui somno præmuntur.est autem prosopopœia.Rei enim corpore carenti corpus attribuit

Hebenus

Cognouit eni illã.uẽisse subaudiamus.Est autem parẽthesis. Cubitoq; leuatus.innixus.neq; eni aliter caput poterat sustinere somnus. Scitatur rogat. At illa.respondit uel simile uerbum est subaudiendum.Somne quies rerum.elegans somni descriptio. Quem cura fugit.scite. Qui enim curis præmuntur dormire non possunt.

Mulces.foues. Labori.ad laborem. Herculeam trachina : ab hercule ædificatam exultamq;.ut pauloante diximus. Regis.Ceycis.

Simulacra naufraga. simulacra naufragii a Ceyce facti. Fingant. effingant: exprimant.

Vim soporis. somni uiolentiam. At pater e populo somni deo multos esse filios poeta fingit: e quibus tres nominat quibus facultas est se in uarias figuras transmutādi. E populo. e turba & multitudine. Mille. finitum numerum p infinito posuit. Simulatoremq; figuræ morphea. Morpheus απο της μορφης. hoc ē. a forma dicitur formæ simulator. Hunc icelon supi. icelos similis transfertur: quo quidem nomine is eleganter appellatur: qui se omnibus animalibus similem exhibere potest. [Icelos Morpheus] Icelon autem per L. scribēdum est: quāuis iceno uulgus grammaticorum hactenus legerit. Mortale phobetora uulgus. [Phobetor] phobetor terrefactor interpraetari potest. Sic autē est legendum: quāuis corrupte phebetora in exemplaribus legatur. Est etiam diuersæ tertius artis panthasos. Latini quidem sic legunt: sed minus recte. cum id nomen a græcis non agnoscatur phantasos autē qui imaginator transferri potest. [Phantasos] forsitan ab Ouidio fuit scriptus. φαντάζω enim nāq; unde phantasos deriuatur imaginari significat. Eleganter autem hoc nomine donatur: qui hanc hominibus immittit imaginationem: ut sibi per somnum uideantur uidere undam saxum trabem aliudue inanimatorum. Vacant. carēt

Thaumantidos edita. Iridis iussa Thaumantis filiæ. [Morpheus in Ceycem] Somnus. somni deus. Molli langore. suaui sopore. Strato. lecto. In urbem Aemoniam. Trachina. In faciem Cæycis abit. in figuram Cæycis se conuertit. Luridus. niger.

Vda. humida. Tua uota. mē preces. Falso: uane. Soluit. dissoluit: resoluit. Ambiguus. dubius. Vagis. incertis. Mea fata. meam mortem: mea infortunia. Lugubria. uestes luctui cōuēiētes. Inania tartara. uacua. neq; enī animæ ut quæ sunt icorporeæ occupāt locū. Tartarus aūt locus est apud inferos profundissimus.

Alcyonen adeāt: simulacraq; naufraga fingant.
Imperat hoc Iuno postq̄ mandata peregit.
Iris abit: neq; enim ulterius tolerare soporis
Vim poterat: labiq; ut somnum sensit in artus.
Effugit: & remeat p quos modo uenerat artus.
At pater e populo natorum mille suorum
Excitat artificem: simulatoremq; figuræ
Morphea: non illo iussos sollertius alter
Exprimit incessus: uultūq; somnumq; loquēdi
Adiicit & uestes & consuetissima quæq;
Verba: sed hic solus homies imitatur: at alter
Fit fera: fit uolucris: fit longo corpore serpens.
Hūc icelon supi: mortale Phoberora uulgus
Nominat: est etiam diuersæ tertius artis
Phātasos: ille in humū saxūq; undāq; trabēq;.
Quæq; uacant anima: fallaciter omnia transit.
Regibus hi ducibusq; suos ostendere uultus
Nocte solent: populos alii plebemq; perrant.
Præterit hoc senior: cūctis quoq; fratribus unū
Morphea: q pagat thaumātidos edita: somnus
Eligit: & rursus molli langore solutus
Deposuitq; caput: stratoq; recondidit alto.
Ille uolat nullos strepitus facientibus alis
Per tenebras: intraq; moræ breue tps in urbem
Peruenit Aemoniā: positisq; e corpore pennis
In faciem Ceycis abit: sumptaq; figura
Luridus: exanimi similis: sine uestibus ullis
Coniugis ante torum miseræ stetit: uda uidet
Barba uiri: madidisq; grauis fluere ūda capillis.
Tum lecto incumbēs fletu super ora profuso
Hæc ait: agnoscis Ceyca miserrima coniunx?
An mea mutata ē facies nece? respice: nosces:
Inueniesq; tuo pro cōiuge coniugis umbram.
Nil opis Alcyone nobis tua uota tulerunt.
Occidimus: falso tibi me promittere noli.
Nubilus Aegæo deprehēdit in æquore nauem
Auster: & ingenti iactatam flamine soluit.
Oraq; nostra tuum frustra clamantia nomen
Implerunt fluctus: non hæc tibi nūciat auctor
Ambiguus: non ista uagis rumoribus audis.
Ipse ego fata tibi præsens mea naufragus edo.
Surge age da lachrias: lugubriaq; idue: nec me
Indeploratum sub inania tartara mitte.

Adiicit his uocem Morpheus:quã cõiugis illa
Crederet esse sui:fletus quoq; fundere ueros
Visus erat:gestũq; manus Ceycis habebat.
Ingemit Alcyõe: lachrias mouet:atq; lacertos
Per somnum corpusq; petẽs amplectit᷑ auras.
Exclamatq; mane.quo te rapis᷑ ibimus una.
Voce sua specieq; uiri turbata soporem
Excutit:& primo si sit circunspicit illic.
Qui modo uisus erat(nã moti uoce ministri
Intulerant lumen) postq̃ non inuenit usquam
Percutit ora manu:laniatq; a pectore uestes.
Pectoraq; ipsa ferit:nec crines soluere curans
Scindit:& altrici quæ luctus causa roganti.
Nulla est Alcyone:nulla est ait:occidit una
Cum Ceyce suo:solanña tollite uerba.
Naufragus interiit:uidi agnouiq; manusq;.
Et discedentem cupiens retinere:tenenti
Vmbra fuit.sed & umbra tamẽ mãifesta uiriq;
Vera m̃ei:non ille quidem:si quæris habebat
Assuetos uultus:nec quo prius ore nitebat.
Pallentem nudumq; & adhuc humẽte capillo
Infœlix uidi:stetit hoc miserabilis ipso
Ecce loco:& quærit uestigia si qua supersint.
Hoc erat:hoc anĩo quod diuinante timebam
Et ne me fugiens uentos sequerere rogabam.
At certe uellem̃:quoniam periturus abibas.
Me quoq; duxisses:fuit ah fuit utile tecum
Ire mihi:neq; enim de uitæ tempore quicq̃
Non simul egissem:nec mors discreta fuisset.
Nũc absens perii:iactor quoq; fluctibus absẽs
Et sine me te pontus habet:crudelior ipso
Sit mihi m̃ens pelago:si uitam ducere nitar
Longius:& tanto pugnem superesse dolori.
Sed neq; pugnabo:nec te miserã de relinquam.
Et tibi nunc saltẽ ueniã comes: inq; sepulchro
Si non urna:tamen iunget nos littera : si non
Ossibus ossa meis:at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet:uerboq; interuenit omni
Plangor:& attonito gemitus a corde trahũtur.
Mane erat:egreditur tectis ad littus & illum.
Mœsta locũ repetit:de quo spectarat euntem.
Dumq; morat᷑ ibi:dũq; hinc retinacula soluit.
Hoc mihi discedens dedit oscula littore dixit.

Lachrymas mouet.lachrymas emittit. Mane.expecta. Quo te rapis.quo fugis. Excutit expellit. Si sit illic. an sit illic: ubi uisus fuerat maritus. Nam moti uoce ministri.hac parenthesi exponit poeta quomodo Alcyone circunspexit.an illic esset maritus: quem per somnum uidere sibi fuerat uisa. Altrici. Nulla est Alcyone. nulla est. cõduplicatio mulieri grauissimo dolore affectæ maxime conueniens.ait autẽ se non esse.uerum una cũ marito perisse. Solãtia tollite uerba.aufette inquit uerba consolatoria:& uolite me consolari. Assuetos uultus.solitos.hoc est.hylares & lætos. Nitebat.splendebat. Humente.madido. Et ne me fugeres. apostrophe Alcyones ad maritum querelarum plena. Fuit ah fuit.anadiplosis dolenti accommodata. Neq; enim de uitæ tempore quicq̃ non simul egissem.hoc est. omne tempus uitæ meæ tecum traduxissem recũ que fuissem. Discreta.separata:diuisa. Nunc absens perii.se cũ Ceyce uiro periisse ait Alcyone : quãuis absens fuerit:q; suam quoq; animam in Ceycis corpore fuisse uult uideri. Absens. corpore. non animo. Ducere.pducere. Superesse.supuiuere.

Nunc saltem.postq̃ tu periisti. Littera.epitaphium. Prohibet.loqui subaudiamus. Attonito.doloribus stupefacto: Mane erat. prima pars diei aderat. Euntem.recedentem maritũ.

Dumq; notata oculis reminiscit᷑ acta: fretūq;
Prospicit:in liquida spacio distante tuetur
Nescio quid quasi corpus aqua: prioq; qđ illđ
Esset erat dubiū:postq̄ paulum appulit unda.
Et q̄uis aberat:corpus tamen esse liquebat.
Quis foret ignorās:qa naufragꝰ.omie mota ē.
Et tāq̄ ignoto lachrymas daret:heu miser inq̄t
Quisquis es:& si q̄ ē cōiūx tibi:fluctibus actū
Fit propius corpus:quod quo magis illa tuet᷑.
Hoc minus & minus est mētis:iā iāq; ꝓpiquæ
Admotū terræ:iam quod cognoscere posset.
Cernit:erat coniunx:ille est exclamat: & una
Ora:comas:uestem lacerat:tē densq; tremētes
Ad Cæyca manus:sic o carissime coniunx:
Sic ad me miserande redis:᷑ ait:adiacet undis
Facta manu moles:quæ primas æquoris undas
Frangit:& incursus quæ prædelassat aquarum
Insilit huc:mirumq; fuit potuisse:uolabat.
Percutiensq; leuem modo natis aera pennis
Stringebat summas ales miserabilis undas.
Dūq; uolat mœsto similem plenumq; querelæ
Ora dedere sonum.tenui crepitantia rostro.
Vt uero tetigit mutū & sine sanguine corpus:
Dilectos artus amplexa recentibus alis.
Frigida nequicq̄ duro dedit oscula rostro.
Senserit hoc Cæyx:an uultum motibus undæ
Tollere sit uisus:populus dubitabat:at ille
Senserat:& tandē superis miserantibus ambo
Alite mutantur:fatis obnoxius iisdem.
Tūc quoq; māsit amor:nec cōiugale solutū est
Fœdus in alitibus:coeunt:fiuntq; parentes.
Perq; dies placidos hyberno tempore septem
Incubat Alcyone pendentibus æquore nidis.
Tum uia tuta maris:uentos custodit:& arcet
Aeolus egressu:præstatq; nepotibus æquor.
Hos aliquis senior circum freta lata uolantes
Spectat:& ad finem seruatos laudat amores.
Proximus aut idē:si fors tulit:hic quoq; dixit.
Quē mare carpētē substrictaq; crura gerentē
Aspicis:oñdēs spacio sum in guttura mergum.
Regia progenies:& si descendere ad ipsum
Ordine perpetuo quæris:sunt huius origo
Ilus & Assaracus:raptusq; Ioui Ganymedes.

Tuetur.aspicit. Appulit ipulit.ad littus subintelligatur. Corpus.cadauer. Et si qua est coniunx.heu & misera subaudiatur. Quo magis.quanto magis. Tuetur.aspicit. Hoc minus.tanto minus est compos mentis. Admotum.appulsum. Et una & simul cum exclamatione. Ad Cæyca.ad Cæycis cadauer.

Moles.murus maximus:quo portus ab undarum incursu tutus reddebatur. Quæ prædelassat.lassos ac debiles reddit anteq̄ in portum perueniāt. Insilit huc illuc.in illam molem manu factam. Potuisse.insilire. Volabat.iam enim in auem fuerat conuersa. Stringebat.radebat.leuiter attingebat. Dilectos artus.amata Cæycis membra. Tollere.extollere. Alite.in alites: Obnoxius.subiectus debitus. Perq;.dies placidos. Alcyones:ut refert Plinius: fœtificant

Alcyónides bruma.qui dies Alcyonides uocantur placido mari per eos & nauigabili:Siculo maxime. Faciunt autem septem ante brumam diebus nidos: & totidē sequētibus pariunt. Quibus quidē quatuordecim diebus maxime tranquillatur mare.

Alcedonia Vnde & Alcedonia pro trāquillitate a Plauto in cassina accipiuntur:cum inquit:Tranquillum ē. alcedōia sunt circa forum.nam ut scribit Sextus:

Alcedones Alcedōes ueteribus latinis dictæ sunt:quæ a græcis Alcyones uocantur.& Alcedonia dies.qui Alcyonides appellantur.Sane Aristoteles in octauo de animalibus alcyonū duo esse genera ait.

Alcionū duo genera alterum uocale:quod arundinibus insideat.alterum mutum paulo maiori corpore. Plinius uero scribit alcyonem paulo passere esse ampliorē: colore cyaneo & subnigro. Dictæ sunt alcyones ἀπὸ τοῦ κυεῖν ἐν τῇ ἁλί.Hoc est. a concipiēdo in mari. Incubat alcyone.incubate proprie dicūtur aues:dum oua fouent. Alcyone autem & Alcyon dicitur. Pendentibus nidis. Alcyonum nidi admirationem habent:ut refert Plinius. pilæ figura paululum eminentiore:ore perq̄ angusto grandium spongiarum similitudine. intercidi non queunt frangūtur ictu ualido: ut spuma arida maris.nec unde confingantur inuenitur. putant ex spinis aculeatis. Tum uia tuta maris. nam ut diximus:per quatuordecim illos dies.q̄bus fœtificant alcyones mare tranquillatur.id quod benignitate Aeoli fieri ait poeta:ut cōmodū nepotibus faciat. nam Alcyone. ut uidimus Aeoli filia fuit. Præstat. accommodat: ac tutū reddit æquor alcyonū pullis. Hos aliquis senior. Aesacus Priami filius ex Alyxothoe nympha cū amore Eperies nymphæ captus eam fugientem persequeretur:in causa fuit ut illa periret.nā inter fugiendum a serpente icta interiit. tantoq; dolore Aesacon affecit:ut moriturus e scopulo se in mare precipitarit.Quem Tethys miserata in

Aesacus in mergum mergum trāsmutauit.Ille uero indignatus q̄ mori non potuerit:se mergere nunq̄ desistit.Vnde & mergus a sæpius se mergendo a latinis est dictus. Proximus aut idem si fors tulit.hoc est.aliquis proximus.aut forte idem senior. Substricta crura subtilia.longaq;. Sunt huius origo. Ilus & Assaracus.Ilus & Assaracus & Ganyme

Laomedōq; fenex:Priamufq; nouiffima Troiæ
Tempora fortitus:frater fuit Hectoris ifte.
Q ui nifi fenfiffet prima noua fata iuuenta.
Forfitan inferius nō Hectore nomen haberet.
Q uāuis eft illum proles enixa Dymantis.
Aefacon umbrofa furtim peperiffe fub Ida
Fertur Alyxothoe gracili conata bicorni.
Oderat hic urbes:nitidaq; remotus ab aula
Secretos montes & inambitiofa colebat
Rura:nec Iliacos cœtus nifi rarus adibat.
Non agrefte tamen nec inexpugnabile amori
Pectus habens:filuas captatam fæpe p omnes
Afpicit Eperien patria Cebrinida ripa
Iniectos humeris ficcantem fole capillos.
Vifa fugit nymphe:ueluti perterrita fuluum
Ceruа lupum:longeq; lacu deprenfa relicto
Accipitrem fluuialis anas:quā Troius heros
Infequit̄:celerēq; metu celer urget amore.
Ecce latens herba coluber fugientis adunco
Dente pedem ftrinxit:uirufq; in corpore liquit.
Cum̄ uita fuppreffa fuga eft : amplectit̄ amēs
Exanimē:clamatq;:piget:piget effe fecutum.
Sed non hoc timui:nec erat mihi uincere tanti.
Perdidimus miferā nos te duo:ulnus ab āgue:
A me caufa data eft:ego fum fceleratior illo.
Q ui tibi morte mea mortis folatia mittam :
Dixit:& e fcopulo:quē rauca fubederat unda.
Decidit in pontum Thetys miferata cadentem
Molliter excepit:nantem p æquora pennis
Texit:& optatæ non eft data copia mortis.
Indignatur amans inuitum uiuere cogi.
Obftariq; animæ mifera de fede uolenti
Exire:utq; nouas humeris affumpferat alas
Subuolat:atq; iter; corpus fup æquora mittit :
Pluma leuat cafus:furit Aefacus: inq; ꝓfundū
Pronus abit:lætiq; uiam fine fine retemptat.
Fecit amor maciem:lōga internodia crurum.
Longa manet ceruix : caput ē a corpore longe.
Aequora amat:nomēq; manet : qa mergit̄ illo.

Publii Ouidii Nafonis metamorphofeos.
Liber duodecimus.

des filii fuerunt Trois Troianorum regis. Laomedon uero Ili fuit filius:ac priami pater: ut cū ex aliis permultis:tum ex Homero aperte colligitur. Proles Dymantis. Hecuba:quam Dymantis filiam fuiffe fcribit Homerus. Eurypides uero Ciffei Thracum regis. Alyxothoe. nympha fuit:ex qua Priamus Aefacon fufcepit. Conata. nixa & hærens. Gracili bicorni. bicorne inftrumētum eft rufticum. Captatam. quam fæpe capere temptauerat. Eperiem Cebrinida. Cebrinis fluuii ignobilis filiam. unde etiam. ut Herodianus fcribit. Cebrinia urbs & regio Troadis fuit cognominata. Longe lacu relicto. fcite. nam in lacu capi non poffunt:cum aduolante accipitre fe mergant:ut iis qui illo aucupio delectantur eft notum. Lacu gurgite. Fluuialis anas. fluuios incolens. Vrget. impellit. Coluber. ferpēs
Strinxit. percuffit. Virus. uenenum. Suppreffa. repreffa. Nec erat mihi uincere tanti. ut tu perires intelligamus. Nos duo. ego & ferpens. Subederat. fubrofierat: Decidit in pontum. fic quidem etiam legi poteft. Sed deiicit forfitan elegantius legeretur: ut intelligamus. Aefacum ipfum fe in mare præcipitaffe. Copia mortis. facultas moriendi. Mifera de fede. de mifero corpore. Subuolat. furfum uolat.
Super æquora. in mare. Furit. indignatur.
Pronus in caput. eleganter autem mergi naturam poeta defcribit. Fecit amor maciē. amor quem morte finire cupiebat. illum fecit macilentum. Longa internodia crurum. Internodium id dicitur fpatii:quod eft inter duos nodos. Nodofa autem crura mergus habere uidetur. Nomenq; manet. a mergendo nanq; mergus a latinis fuit denominatus.

Hecuba Dymantis filia uel Ciffei

Ayxothoe

Cebrinia

Raphaelis Regii in duodecimum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Nescius assumptis. Quæ tempore belli Troiani factæ sunt metamorphoseis: hoc libro fere describit poeta. ac primum draconis qui pullos cum matre apud Aulidem spectantibus Græcis deuorauit. perspicue exponit. Nam cum mille Græcorum Helenam repetentium naues ad Aulidem conuenissent: ac Ioui sacrificare Græci uellent: ecce serpens platanum aræ imminentem ascendit: ac primum pullos octo qui adhuc in nido erant: deinde circumuolantem matrem deuorauit. quod quidem cum alii admirarentur: Calchas ex eo collegit bellum nouem annos duraturum: ac decimo demum anno Troiam captam iri. Cæterum serpens ille ad perpetuam rei memoriam in saxum a diis fuit commutatus.

Serpens in saxum

Nescius assumptis. more suo poeta cōcinne & librum libro cōnectit: & quædam prænarrat: quo commodius quam dixi draconis metamorphosin in saxum exponat. Tumulo quoq; nomen habenti. Cenotaphio in quo nomen sine corpore erat inscriptum. Inferias dederat. sacrificia fecerat. nam inferiæ dicuntur sacrificia: quæ inferis & mortuis fiunt. hæc autē a poeta narrantur: ut hunc librum cum superiore aptius connectat. Paridis præsentia. periphrasis est. Paris enī defuit exequiis Aesaci fratris. Nam in Græciam ad rapiendam Helenam nauigarat. Postmō. postea. Longum bellum. decem nanq; annos durauit. Cum coniuge. Helena. Commune gentis Pelasgæ. cōcilium totius Græciæ. Inuia. innauigabilia. Aulide piscosa. aulis urbs ē Bœotiæ Chalcidi finitima: ab Aulide Euonymi filii Cephisi filia cognominata. Piscosa. piscibus abundante. Tenuisset. retinuisset: remorata fuisset. Incanduit. calefacta fuit. Ceruleū draconē. nigrū. Quæ stabat proxia. q̄ īminebat sacrificiis cœptis. Thestorides: calchas Thestoris filius. Circū sua dāna. circū sua pignora: q̄ cū maxio suo dāno deuorari a dracone uidebat.

Aulis unde

Atq; nouē uolucres. ordo ē & sensus. Atq; Calchas digerit & distribuit nouē uolucres & aues in nouē belli ānos. Permāet Aoniis. Agamemnō ad bellū troianū pficiscēs: cū apud Aulidē reliquos Græciæ pricipes expectaret: iprudēs Dianæ ceruā occidit. q̄re dea irata: in tantā tēpestatē mare excitauit: ut Græcorū classis īde discedere nō posset: cū aūt etiā peste laborarēt. cōsultus Calchas respōdit Dianæ irā Agamēnonio sanguine esse placandā. Tādē igit Agamēnonis quoq; cōsensu adducta Iphigēia ad aras ut īmolaretur: a Diana dicit fuisse sacerdoti subrepta: ac illius loco cerua supposita. Bellaq; n trāssert. e Græcia ad Troiā. Quia mœnia fecerat urbis. Nā una cum Apolline muros urbis Troiæ ædificauit Neptunus. Neq; enī nescitue tacetue. hoc ē. & scit & ait uirginis sanguine Dianā eē placādā. Virginis deæ. Dianæ. Publica causa. publica utilitas. Rexq; patrē. hoc ē. officiū regis patris pietatē expugnauit. Mycenida Iphigeniam Mycenæam. Mycenæ autem urbs est Peloponesi: a Mycenæo Spartaōis filio: ac Phoronei fratre dicta. Ergo ubi. ut Cygni Neptūi filii: cuius corpus nulla ex parte poterat uulnerari. metamorphosin cum superiore cōnectat poeta multa prænarrat. ac primū famæ aulā describit: deīde aduētum græcorum ad littus Troianū. tum Protesilai cædem: qui primus egredi in littus Troiáum ausus ab Hectore fuit iterfectus. Phœbes. Dianæ.

Iphigenia in ceruam

Mycenææ unde

Nescius assumptis Priamus pater Aesacon alis
Viuere: lugebat: tumulo quoq; nomen habenti.
Inferias dederat. cum fratribus Hector inanes.
Defuit officio Paridis præsentia tristi.
Postmodo qui rapta longum cū coniuge bellū
Attulit in patriam: coniuratæq; sequuntur
Mille rates: gentisq; simul commune Pelasgæ.
Nec dilata foret uindicta: nisi æquota sæui
Inuia fecissent uenti: Bœotaq; tellus
Aulide piscosa puppes tenuisset ituras.
Hic patrio de more Ioui cum sacra parassent.
Vt uetus accesis incanduit ignibus ara.
Serpere cæruleum Danai uidere draconem
In platanum: cœptis quæ stabat pxima sacris.
Nidus erat uolucrū bis quattuor arbore sūma:
Quas simul & matrem circū sua dāna uolātē
Corripuit serpens: auidaq; recondidit aluo.
Obstupuere omnes: at ueri prouidus augur
Thestorides uincemus ait: gaudete Pelasgi.
Troia cadet: sed erit nostri mora longa laboris:
Atq; nouem uolucres in belli digerit annos.
Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos.
Fit lapis: & seruat serpentis imagine saxum.
Permanet Aoniis Nereus uiolentus in undis.
Bellaq; non trāssert: & sunt qui parcere Troiæ
Neptunū credant: quia mœnia fecerat urbis.
At nō Thestorides: neq; enī nescitue tacetue
Sanguine uirgineo placandam uirginis iram
Esse deæ: postq̄ pietatem publica causa
Rexq; patrem uicit: castūq; datura cruorem.
Flētibus ante aram stetit Iphigenia ministris.
Victa dea est: nubemq; oculis obiecit: & inter
Officium turbamq; sacri uocemq; præcantem
Supposita fertur mutasse Mycenida cerua.
Ergo ubi qua decuit: lenita est cæde Diana.
Et pariter Phœbes: pariter maris ira recessit.

Accipiunt uentos a tergo mille carinæ.
Multaq; perpessæ Phrygia potiuntur harena.
Orbe locus medio est inter terrasq; fretumq;
Cælestesq; plagas triplicis confinia mundi.
Vnde quod est usq;quāuis regionibus absit.
Inspicitur:penetratq; cauas uox oīs ad aures.
Fama tenet:summaq; domū sibi legit in arce.
Innumerosq; aditus ac mille foramina tectis
Addidit:& nullis inclusit limina portis.
Nocte dieq; patet:tota est ex ære sonanti.
Tota fremit:uocesq; refert:iteratq; quod audit.
Nulla quies intus:nullaq; silentia parte.
Nec tñ ē clamor:sed paruæ murmura uocis.
Qualia de pelagi si quis procul audiat undis
Esse solent:qualemue sonū cū Iuppiter atras
Increpuit nubes:extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet:ueniunt leue uulgus:euntq;
Mixtaq; cum ueris passim cōmenta uagantur
Milia rumorum:confusaq; uerba uolutant.
E quibus hi uacuas implēt sermonibus aures.
Hi narrata ferunt alio:mensuraq; ficti
Crescit:& auditis aliqd nouus adiicit auctor.
Illic credulitas:illic temerarius error.
Vanaq; lætitia est:consternatiq; timores.
Seditioq; recens:dubioq; auctore susurri.
Ipsa quid in cœlo rerum pelagoq; geratur.
Et tellure uidet:totumq; inquirit in orbem.
Fecerat hæc notum:Graias cum milite forti
Aduentare rates:neq; inexpectatus in armis
Hostis adest:prohibētq; aditus:litusq; tuent̄
Troes:& Hectorea primus fataliter hasta
Protesilae cadis:commissaq; prælia magno
Stāt Danais:fortisq; aiæ:nec cognitus Hector
Nec phrygesī exiguo qd Achaica dextera possit
Sanguine senserunt:& iam signata rubebant
Littora:iam læto proles Neptunia Cygnus
Mille uiros dederat:iā curribus stabat Achillis.
Totaq; Peliacæ sternebat cuspidis ictu
Agmina:pq; acies:aut Cygnū:aut Hectora q̄rēs
Congreditur Cygno:decimū dilatus in annū
Hector erat:tum colla iugo canentia pressos
Exhortatus equos currum direxit in hostem.
Concutiensq; suis uibrantia tela lacertis.

A tergo.a puppi: Phrygia harena littore Troiano. Orbe locus medio.famæ ædium elegās descriptio. Triplicis mundi.in tris partes diuisi cælum mare & terram siue tribus partibus constantis cælo aqua & terra. Vsq̄ aliquo in loco. Absit.distet. Regionibus.regionum multaq; spatio. Fama tenet.habitat:famam autem incorpoream:tanq̄ corpus habentem describit.

Famæ ædifi descriptio

Legit.elegit. Summa in arce.in arcis summitate. Innumeros aditus.innumerabiles & infinitos ingressus. Et nullis inclusit limina portis.iāuas ædium famæ semper ait patere nec unq̄ cludi cum nullæ in sint. Qualia depelagi.qualia inquit esse solent murmura ab undis pelagi uenientia. Increpuit.crepare & strepere fecit. Commenta ficta.sic Virg.Tam ficti prauiq; tenax q̄ nuncia ueri. Confusa:obscura:quæ difficulter percipi possunt. Vacuas aures.ociosas. Illic credulitas.famæ comites enumerat poeta. Consternatiq; timores.ab effectu.q; cōsternatos atq; perturbatos homines reddant.

Seditioq; recens nouus tumultus. Susurri.murmura. Ipsa quid in cœlo.fama inquit oīa quæcūq; in mundo aguntur uidet. In totum orbem.de iis quæ in toto orbe aguntur. Fecerat hæc notum.uulgauerat. Hostis adest.hostes aduenīunt. Fataliter.ex fatorum.lege.Protesilae cadis.Protisilaus Isiphyli fuit filius: ac Laodomiæ Acasti filiæ maritus:qui Græcorum primus in littus Troianum egredi ausus:ab Hectore fuit interfectus. Stant magno.constāt.quia fortissimum uirum amiserūt. Fortesq; animæ.constant.uerbum est subaudiendum. Nec cognitus Hector.constat magno subaudiatur.Est enim Ordo & Sensus:& Hector nō cognitus magno constat Græcis.si enim cognitus fuisset:facile illum uitasset:Protesilaus: Achaica dextera.Græcorum uires:quanuis ad Achillem & Aiacem alludere uideatur:qui multos ex Troianis interfecerunt: Signata.infecta sanguīe subaudiatur. Proles Neptunia Cygnus.tandem ad Cygni metamorphosin id quod a principio libri intendebat poeta peruenit.Nam Cygnus Neptuni filius:quod dono patris nullo ferro posset uulnerari:Achillis impetum expectare ausus est:a quo sæpius hasta frustra percussus:cum ferri acies corpore illius retunderetur.tandem correptus & strāgulatus est.quem cum Achilles spoliare uellet:arma sine corpore fuisse relicta animaduertit.nam pater Neptunus illum in auem cygnum iam cōmutarat. Stabat.erectus erat.

Protesilai cædes

Cygnus in auem

Peliacæ cuspidis.pellias hasta Achillis dicta est a Pelio monte:ex quo fuerat recisa.unde peliacus declinatur. Equos pressos:colla canētia hoc est pressa & onerata iugo colla albētia hītes ē.ti.synegdoche:maxime huic poetæ familiaris.

Hactenus Aeacides.locutus est subaudiatur. Vt hebeti.tanq̃ hebeti & obtuso:non autem acuto. Cassis.galea. Caua parma concauũ scutum. Decor.pulchritudo:ornamentum. Mars quoq; ob hoc.propter decorem:ut ornatus uideatur:non aũt ut protegatur. Indistrictus.inuulneratus. Est aliquid modeste genus suum ostentat Cygnus:ac matri Achillis anteponit. Nereide.Thetide nympha Nerei filia.Sed qui Nereaq; ex eo subaudiatur.est autem Neptuni periphrasis. Terga nouena.nouem tergora & pelles. Decimo orbe.decimo tergore. Moratum est.retentum est:atq; remoratum. Syncerumq; fuit.integrum. Apertum.nudatũ

Et se prebentem.se hastæ opponentem. Distringere.uulnerare. Circo aperto.spacioso.In circo autem uenationes exhibebantur. Phoeniceas uestes.purpureas:q̃bus maxime agrestes tauri in harena irritabãtur. Elusa.irrita & uana. Ergo affectui & indignationi seruit hæc dictio ergo.Indignatur enim Achilles q; Cygnus acuta hastæ cuspide uulnerari non possit. Cum maxima uero indignatione in dextra suæ debilitatis causam refert. Lyrnesia moenia.Lyrnesus urbs Troadis:quam Græci diripuerunt.Vndeq; Briseida rapuit Achilles. Solus Echionias corrupte quidem sic legitur eorum culpa:qui sibi omnia permittunt in iis inuertendis:quæ in priscis exemplaribus descripta non percipiunt. Cum enim quasnam Ouidius Aeetionias Thebas uocaret:minus intelligerent homines & imperiti & temerarii:non solũ Aeetionias in Echionias inuerterunt:sed hoc quoq; nomen Solus ex commodo suo ascripserunt:ignorantes Echionias Thebas in Bœotia esse:quæ pro Græcis contra Troianos senserunt ut aperte in secundo iliados narrat Homerus.quas autem se iactat expugnasse Achilles in Cilicia sunt:Aeetioniæ dictæ ab Aeetiõe Andromaches patre:quem ab Achille ĩterfectum Thebenq; urbem.Ciliciæ excelsam fuisse depopulatam apud homerum Andromache ipsa conqueritur. Thebæ autem multarum urbium est nomen. Siquidem & in Aegypto:& in Bœotia.& in Cilicia.& in Syria & in Ionia iuxta miletum:& in attica:& in thessalia Phthiotide:& in Italia thebæ fuerunt. Thebæ sane Ciliciæ pro Troianis contra Græcos arma sumpserunt. Purpureus Caycus.fluuius ẽ Mysiæ Caycus:quã regionẽ Græci deuastauẽt.ne Troianis ferre auxilium posset. Cæde populari.occisione populi sui. Bis sensit Telephus. Telephus herculis fuit filius ex Auge nympha:qui expositus a ceruа dicitur fuisse educatus:robustusq; effectus Lycus ĩperauit.Sentiens autem pro Troianis ab Achille quidẽ in fœmore fuit uulneratus sed a suis protectus mortem effugit. Cum uero nulla remedia uulneri inuenirentur:Apollo consultus respondit aliter non posse sanari nisi iterũ se Achilli præberet uulnerandum.Quod cum fecisset:incolumis euasit.hoc autem Plinius ad naturalem referens rationem ait. Ferri naturam stipticam esse:Ideoq; medicos emplastris plagatum limaturam ferri adhibere solere. Vnde & Achilles iquit doctus a Chirone per decussionẽ ferri Telephi uulnus dicitur curasse. Anteactis cædibus ante factis. Plangente.percutiente.

Thebæ Aeetione

Thebæ multarum urbiũ nomen

Caycus

Telephus

Q uisquis es o iuuenis dixit:solamen habeto
Mortis ab Aemonio qđ sis iugulatus Achille.
Hactenus Aeacides:uocẽ grauis hasta secuta ẽ
Sed q̃q̃ certa nullus fuit error in hasta.
Nil tamen missi profecit acumine ferri.
Vtq; hebeti pectus tantũmodo cõtudit ictu.
Nate dea(nam te fama prænouimus)inquit
Ille:quid a nobis uulnus miraris abesse?
(Mirabatur enim)nõ hæc quã cernis equinis
Fulua iubis cassis:nec onus caua pma sinistræ
Auxilio mihi sunt:decor est quæsitus ab istis.
Mars quoq; ob hoc cape arma solet:rẽouebit
Tegminis officiũ:tñ indistrictus abibo. (oẽ
Est aliquid non esse satum Nereide sed qui
Nereaq;:& natas:& totum temperat æquor.
Dixit:& hæsurum clypei curuamine telum
Misit in Aeaciden:quod & æs & ꝓxima rupit
Terga nouena boũ:decimo tñ orbe moratũ ẽ.
Excipit hoc heros:rursusq; trementia forti
Tela manu torsit:rursus sine uulnere corpus
Syncerũq; fuit:nec tertia cuspis apertum
Et se præbentem ualuit distringere Cygnum
Haud secus exarsit:q̃ circo taurus aperto.
Cum sua terribili petit irritamina cornu
Phoeniceas uestes:elusaq; uulnera sentit.
Num tamen exciderit ferrũ:cõsiderat hastæ.
Hærebat ligno:manus est mea debilis ergo?
Q uasq; ait ante habuit uires effudit in uno?
Nam certe ualuit:uel cum Lyrnesia primum
Mœnia deieci:uel cum Tenedonq; suoq;
Aeetionias impleui sanguine Thebas:
Vel cum purpureus:populati cæde Caycus
Fluxit:opusq; Meæ bis sensit Telephus hastæ.
Hic quoq; tot cæsis:quorũ per litus aceruos
Et feci & uideo:ualuit mea dextra ualetq;.
Dixit:& ante actis ueluti male crederet:hastã
Misit in aduersum Lycia de plebe Meneten.
Loricamq; simul subiectaq; pectora rupit.

Quo plāgēte graue moribūdo pectore terrā.
Extrahit illud idem calido de uulnere telum.
Atq; ait:hæc māus ē:hæc q mō uicimus hasta.
Vtar in hoc idem:sit in hoc præcor exitus idē.
Sic fatur:Cygnūq; petit:nec fraxinus errat.
Inq; humero sonuit non euitata sinistro.
Inde uelut muro solidaq; a caute repulsa est.
Qua tamē ictus erat:signatū sanguie Cygnū
Viderat:& frustra fuerat gauisus Achilles.
Vulnus erat nullū:sanguis fuit ille Menetæ.
Tum uero pceps curru fremebundus ab alto
Desilit.& nitido securum cominus hostem
Ense petens parmam gladio galeamq; cauari
Cernit:& in duro lædi quoq; corpore ferrum.
Haud tulit ulterius:gladioq; aduersa reducto
Ter quater ora uiri capulo caua tēpora pulsat.
Cedentemq; sequens instat:turbatq; ruitq;.
Attonitoq; negat requiē:pauor occupat illum.
Ante oculosq; natant tenebræ:retroq; ferenti
Auersos passus.medio lapis obstitit aruo.
Quē sup ipulsum resupino corpore Cygnum
Vi multa uertit:terræq; affixit Achilles.
Tum clypeo genibusq; pmens pcordia duris
Vincla trahit galeæ:quæ presso subdita mento
Elidunt fauces:& respitamen iterq;
Eripiunt animæ:uictum spoliare parabat.
Arma relicta uidet:corpus deus æquoris albā
Cōtulit in uolucrē:cuius modo nomen hēbat.
Hic labor:hæc requiem multorū pugna dierū
Attulit:& positis pars utraq; substitit armis.
Dūq; uigil Phrygios seruat custodia muros.
Et uigil Argolicas seruat custodia fossas.
Festa dies aderat:qua Cygni uictor Achilles
Pallada mactatæ placabat sanguine uaccæ.
Cuius ut imposuit prosecta calentibus aris.
Et diis acceptus penetrauit in æthera nidor.
Sacra tulere suam:pars est data cætera mensis.
Discubuere toris proceres:& corpora tosta
Carne replent:uinoq; leuant curasq; sitimq;.
Non illos citharæ:non illos carmina uocum.
Longaq; multifori delectat tibia buxi:
Sed noctē sermone trahunt:uirtusq; loquendi
Materia est:pugnam referūt hostisq; suamq;.

Vtar in hoc idem.ego idem utar hasta eadem contra hunc Cygnum. Fraxinus.fraxinea hasta.Non euitata.a Cygno qui nihil illa offendebatur. Solida caute.solido lapide. Securum hostem.Cygnum nihil timentem:quia uulnerari non poterat. Ferrum lædi.retūdi. Ter quater.sæpius. Cedentem.retro subintelligatur.

Ruit.eruit. Tenebræ natāt.uolitant.attonitus enim nihil prospicere poterat. Quem sup. anastrophe est.super quem enim in soluta dicimus oratione. Affixit terræ.Prostrauit. Trahit.trahens stringit. Elidunt.comprimunt.

Contulit in uolucrem.conuertit in uolucrem non nouam:sed in quam cygnus Steneli regis Lygurum filius casu Phaetontis sine fine dolens fuerat commutatus:ut in secundo poeta narrauit. Hic labor.descripturus poeta duplicē Cænei mutationem.Nam & ex fœmina in uirum: & ex uiro in auem est transfiguratus. sacrificia conuiuiaq; Græcorum pricipum præliumq; Lapytharum cum centauris in Pirithoi nuptiis prænarrat. Fossas.castrorum. Prosecta.exta.

Acceptus.gratus. Nidor.odor proprie tostarum carnium. Sacra tulere suam.sacrificia habuere suam portiōem. Toris.in lectulis.stratis. nāq; tribus lectis antiqui discumbebant. Tosta carne.na heroes elixis nō uescebantur carnibus.

Multifori buxi.multa foramina habentis.hæc autem oblectamenta ociosoꝶ & delicatorū sunt non fortium atq; bellicosoꝶ. Virtus.fortitudo.

Inq; uices adita atq; exhausta pericula sæpe
Cōmemorare iuuat:qd enī loquerent Achilles:
Aut qd apđ magnū potius loquerent Achillē
Proxima præcipue domito uictoria Cygno
In sermone fuit:uisum mirabile cunctis.
Q uod iuuenis corpus nullo penetrabile telo
Inuictūq; a uulnere erat ferrumq; terebat.
Hoc ipse Aeacides:hoc mirabantur achiui.
Cum sic Nestor ait:uestro fuit unicus æuo
Contemptor ferri:nulloq; forabilis ictu
Cygnus:at ipse olim patientem uulnera mille
Corpore non læso Perrhæbum Cænea uidi.
Cænea perrhæbum:qui factis inclytus othryn
Incoluit:quoq; id mirum magis esset in illo.
Fœmina natus erat.monstri nouitate mouent
Q uisqs adest:narretq; rogāt.quos inter achilles
Dic age(nā cūctis eadē est audire uoluntas)
O facunde senex æui prudentia nostri.
Q uis fuerit Cæneus:cur in contraria uersus.
Q ua tibi militia .cuius certamine pugnæ
Cognitus:a quo sit uictus:si uictus ab ullo est.
Tum senior:q̄uis obstet mihi tarda uetustas.
Multaq; m̄e fugiant primis spectata sub annis
Plura tn̄ memini:nec quæ magis hæreat ulla
Pectore res nostro est inter belliq; domusq;
Acta tot:ac si quem potuit spaciosa senectus
Spectatorem operum multorum reddere : uixi
Annos bis centum:nunc tertia uiuitur ætas
Clara decore fuit proles Elateia Cænis
Thessalidū uirgo pulcherrima : pq; ꝓpinquas
Perq; tuas urbes(tibi enī popularis Achille)
Multorum frustra uotis optata procorum.
Tēptasset Peleus thalamos quoq; forsitā illos
Sed iam aut contigerant illi connubia matris:
Aut:fuerant promissa tuæ:nec Cænis in ullos.
Denupsit thalamos:secretaq; littora carpens
Aequorei uim passa dei est:ita fama ferebat.
V tq; noua Veneris Neptunus gaudia cœpit.
Sint tua uota licet dixit secura repulsæ.
Elige quid uoueas:eadem quoq; fama ferebat
Magnum:Cænis ait:facit hæc iniuria uotum
Tale pati iam posse nihil:da fœmina ne sim.
Omnia præstiteris:grauiore nouissima dixit

ex hausta.expugnata ac superata. Inuictumq; a uulnere erat.insuperabile atq; expers uulneris erat. Terebat.hebetabat:retūdebat. Forabilis. penetrabilis. Perrhæbū Cænea uidi:Cænis Elathei lapythæ filia fuit:cui Neptunus cū ui itulisset:copiam fecit:ut quicquid uellet peteret Se enī omnino concessurum.Puella ut uir in uulnerabilis efficeretur petit. Id illi benigne prestitit Neptunus Cæneusq; uocatus in pugna a cētauris in nuptiis Pirithoi excitata:multos hostium cum interfecisset:neq; ipse cuiusq̄ ferro uulnerari posset : a centauris tandem coniectis arboribus fuit oppressus:in auemq; a Neptuno transmutatus.

Cænis in uirg

Perrhæbus

Perrhæbum.perrhæbus urbs est Thessaliæ.unde perrhæbæus & perrhæbus nomē gentile declinatur:cuius nominis cū prima syllaba sit breuis: duplicato.r.a poeta producta est. Inclytus.præclatus. Othryn.mons est thessaliæ othrys notissimus. Voluntas audire.figura est græca.nā audiendi latine dicitur. Cur incontraria uersus.ex fœmina in marem Si uictus ab ullo est. bene dubitat Achilles:an ab ullo sit uictus Cæneus:cum inuulnerabilis esset. Quamuis obstet mihi.quamuis inquit Nestor memoriam meam senectus impediat:multorumq; sim oblitus:plura tamen recordor.Pulchre autem senis decorū seruatur.nam & ætatē excusat Nestor:& se iactat: id quod senili ætati peculiare eē horatius tradit.

Nunc tertia uiuitur ætas.poetica licentia hoc uerbum uiuitur passiuum effectum eē uidetur. ætatem uero pro sæculo posuit poeta.nam sæculum centum annorum spatium comprehendit. Multaq; me fugiant.multorū sim oblitus. Proles Elateia.Elati filia. Thessalidum.Thessalarum patronimica nanq; forma pro possessiua ē posita. Tibi.n.popularis Achille. ex eodē quo o tu Achille populo fuit. Multorq; frustra uotis. nulli.n.unq̄ nubere uoluit. Tuæ matris.Thetidis. Secretaq; littora carpē:ꝑ secreta littora abiēs. Aequorei dei.Neptuni. Ita fama ferebat. sic dicebat ab oībus Cæni a Neptuno fuisse cōpressam. Sint tua uota licet.hoc est.secure potes omnia quæcunque uis optare.nullam enim feres repulsam. Secura repulsæ.nullam timentia repulsam. Quid uoueas.quid optes. Magnum facit hæc iniuria uotum.hæc iniuria īquit qua mihi uirginitatē eripuisti : efficit ut magna petere possim. Nihil tale.talē uiolentiā ne pati possēt concede. Omnia præstiteris . omnia mihi uideberis præstitisse. Grauiore sono.maiore uoce iam enī in marē fuerat conuersa . Mariū enim uoces q̄ fœminarū solēt esse grauiores.

Verba sono: poteratq; uiri uox illa uideri.
Sicut erat: nam iam uoto deus æquoris alti
Annuerat: dederatq; super ne saucius ullis
Vulneribus fieri: ferroue occumbere posset.
Munere lætus abit: studiisq; uirilibus æuum
Exigit atracides: peneiaq; arua pererrat.
Duxerat Hippodamen audaci Ixyone natus.
Nubigenasq; feros positis ex ordine mensis
Arboribus tecto discumbere iusserat antro.
Aemonii proceres aderant: aderamus & ipsi.
Festaq; confusa resonabat regia turba.
Ecce canunt hymenæon: & ignibꝰ atria fumāt.
Cinctaq; adest uirgo matrūq; nurūq; caterua
Præsignis facie: fœlicem diximus illa
Coniuge Pirithoū: quod pene fefellimus omē:
Nam tibi sæuorum seuissime centaurorum
Euryte q̄ uino pectus: tam uirgine uisa
Ardet: & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus euersæ turbant conuiuia mensæ.
Raptaturq; comis p uim noua nupta prehēsis
Eurytus hippodamen alii quā q̄sq; ptobabat.
Aut poterat: rapiūt: captæq; erat urbis imago.
Fœmineo clamore sonat domus: ocius omnes
Surgimus: & primus: q̄ te uecordia Theseus
Euryte pulsat? ait: qui me uiuente lacessas
Pirithoum: uiolasq; duos ignarus in uno?
Ne ue ea magnanimus frustra mēorauerit herof
Sūmouet instātes: taptāq; furentibus aufert.
Ille nihil contra: neq; enim defendere uerbis
Talia facta potest: sed uindicis ora proteruis
Insequitur manibus: generosaq; pectora pulsat
Forte fuit iuxta signis extantibus asper
Antiquus crater: quem uastum uastior ipse
Sustulit ægides: aduersaq; misit in ora.
Sāguinis ille globos pariter cerebrūq; merūq;
Vulnere & ore uomēs madida resupinus haréa
Calcitrat: ardescunt germani cæde bimembres.
Certatimq; oēs uno ore arma arma loquuntur.
Vina dabāt animos: & prima pocula pugna
Missa uolant: fragilesq; cadi curuiq; lebetes.
Res epulis quōdā: nūc bello & cædibus aptæ.
Primus Ophionides amicus penetralia donis
Haud timuit spoliate suis: & primus ab æde

Annuerat uoto. concesserat id quod cupiebat.
Dederatq; super. insuper concesserat. Atracides. Atrax urbs est Thessaliæ ab Atrace Penei & Buræ filio ædificata & denominata. unde atracides declinatur & atracius. Patronymicum autem pro possessiuo est positum. Peneia arua. per quæ Peneus labitur. Duxerat Hippodamē Pirithous Ixyonis non ex nube: sed ex coniuge filius Hippodamiam uxorem duxit ad cuius nuptias Cētauros Lapythasq; inuitauit. sed centauri in primisq; Eurytus uino calēs uim nouæ nuptæ afferre cū uellet: maximā excitauit pugnam: in qua cum multi utrinq; cecidissent. Lapythæ tādē superiores euaserunt. Audaci Ixyone. qui ausus est de stupro interpellare Iunonem: quæ ei nubē sibi similē obiecit: ex qua centauri sūt nati. (Atrax urbs unde)
Nubigenas. feros centauros feroces ex nube genitos. Aemonii proceres. Thessali principes
Cōfusa turba. uariorum populorum. Cinctaq; adest uirgo. circundata multitudine matronarum. Quod pene fefellimus omen: quod omen pene falsum effecimus propter eam: que secuta est: rixam. Ebrietas geminata. duplicata
Libidine. appetitu coeundi cū Hippodamia uirgine. Probabat. laudabat. Sonat. resonat. strepit. Quæ te uecordia Theseus Euryte pulsat? ait. bene Theseus partes Pirithoi suscepit: cui amicitia tanta cōiunctus erat: ut inter paria amicorum primi numerentur. Pulsat. uexat. Lacessas. ad iram puoces. Violasque duos ignarus in uno. ex prouerbio græco de ueris amicis hoc sumptum esse uidetur. σωματα μεν δυο: ψυχη δε μια. hoc est corpora quidem duo: anima uero una. Summouet: repellit. Instātes. resistentes. Furentibus. centauris. Sed uindicis. Thesei qui nouam nuptam a centaurorum iniuria liberarat. Extantibus. eminentibus. Crater. urceus. Vastum. maximum. (Græcum prouerbium)
Aegides. Theseus Aegei filius. Calcitrat calcibus terram percutit. Bimembres: centauri qui & hominis & equi membra habebant.
Arma arma loquuntur. clamant. Est autem μιμησισ & imitatio clamoris centaurorum.
Fragiles cadi. ex creta cōfecti. Ophionides amicus Ophionis filius. Penetralia saciatia.

Lampadibus densum rapuit funale coruscis.
Elatumq; alte:ueluti qui candida tauri
Rumpere sacrifica mollitur colla securi.
Illisit fronti Lapithæ Celadontis: & ossa
Non cognoscendo confusa reliquit in ore.
Exiliere oculi:disiectisq; ossibus oris
Acta retro naris:medioq; est fixa palato.
Hũc pede conuulso mensæ Pellæus acernæ
Strauit humi Pelates.deiecto in pectora mẽto.
Cũq; atro mixtos spumantẽ sanguine dentes
Vulnere tartareas geminato misit ad umbras.
Proximus ut steterat:spectans altaria uultu
Fumida terribili:cur non ait utimur istis?
Cũq; suis Gryneus immanem sustulit aram
Ignibus:& mediũ Lapitharum iecit in agmẽ.
Oppressitq; duos Brotean & Orion:Orio
Mater erat Mycale:quam deduxisse canendo
Sæpe reluctantis constabat cornua lunæ.
Non impune feres:teli modo copia detur.
Dixerat Exadius:teliq; habet instar:in alta
Quæ fuerant pinu.uotiui cornua cerui.
Figitur hinc duplici Gryneus lumina ramo.
Eruiturq; oculos:quorũ pars cornibus hæret.
Pars fluit in barbã:cõcretaq; sanguine pendet.
Ecce rapit mediis flagrãtẽ Rhœtus ab aris
Primitium torrem:dextraq; a parte Charaxi
Tempora perfregit.fuluo protecta capillo.
Correpti rapida:ueluti seges arida:flamma
Arserunt crines:& uulnere sanguis inustus
Terribilem stridore sonũ dedit:ut dare ferrum
Igne rubens plerũq; solet:quod forcipe curua
Cum faber eduxit:lacubus demittit:at illud
Stridet:& in tepida submersum sibilat unda.
Saucius hirsutis auidum de crinibus ignem
Excutit:inq; humeros limen tellure reuulsum
Tollit onus plaustri:q; ne permittat in hostem
Ipsa facit grauitas:socium quoq; saxea moles
Oppressit spacio stantem propiore Cometen.
Gaudia nec retinet Rhœthus:sic cõprecor īq̃t
Cætera sit fortis castrorum turba tuorum.
Semicremoq; nouat repetitũ stipite uulnus.
Terq; quaterq; graui iũcturas uerticis ictu
Rupit:& in liquido sederunt ossa cerebro.

Fnnale

Densum funale.funale quidẽ hoc loco instrumentum esse uidetur lampadibus sustinẽdis accommodatum.Sed ut tradit Seruius:funale a funibus dicitur quos ante usum papyri cæra circũdatos:prisci habnere.Vnde & funera dicta sunt: q; funes incensi mortuis præferebantur.Lampadibus corruscis.Incertis coruscantibus. Sacrifica securi.sacrificiis dicata. Illisit.intorsit:cũ impetu misit. In ore non cognoscendo. in facie quæ propter ossium confusionem cognosci non poterat. Disiectis diuisis.dissipatis.Mẽsæ acernæ.ex acere confectæ. Strauit.prostrauit. Pellæus pelates.Pella nomen est multarum urbium nã & in Macedõia: & in Thessalia.& ĩ Achaia:& ĩ Syria ẽ Pella.Vñ pellæus denuat.Sed Pella macedoniæ Alexandri magni patria Bunomos & Bunonia prius fuit dicta.Pella autem cognominata est a Pella conditore. Spumantem.expuentem:cum spuma eiicientẽ. Immanem.Maximam. Reluctantis.repugnatis resistẽtis. Canendo.incantando.Figitur gryneus lumina. figurate per sinegdochem poeticam talia dicũtur. nam soluta oratio lumina figuntur.exposceret:& oculi eruuntur. Primitium torrem principalẽ titionem. Dedit.edidit:emisit. Igne rubens. cãdens. Eduxit.extraxit ex igne. Lacubus.in lacus. Sibilat.sibilare uidet. Onus plaustri. magnitudinem saxi ostendit. Permittat.immittat.iaciat. Ipsa grauitas.ipsum pondus. Saxea moles.saxi magnitudo. Gaudia nec retinet Rhœtus hoc est.præse fert lætitiam de Cometæ morte conceptam. Semicremo.semicremato.

Pella multarum urbium nomen

Pella Alexandri magni patria dicta Bunomos

Terq; quater.sæpius.numerus enim finitus p infinito est positus. Verticis capitis.a parte nã q; per sinegdochen intelligimus totum. Sederunt.depressa fuerunt. Descenderunt.in cerebrum A sidendo nanq; hoc præteritum uenit.

Victor ad Euagrum Coritũq; Dryãtaq; trãsit.
E quibus ut prima tectus lanugine malas
Procubuit Coritus. puero quæ gloria fuso
Parta tibi est Euagrus ait: nec dicere Rhœtus
Plura finit. rutilasq; ferox in aperta loquentis
Condidit ora uiri. perq; os in pectora flammas
Te quoq; sæue Drya circum capur igne rotato
Insequitur: sed non in te quoq; constitit idem
Exitus: assiduæ successu cædis ouantem:
Qua iũcta ẽ humeto ceruix: sude figis obusta.
Ingemuit: dutoq; sudem uix osse reuellit
Rhœtus: & ipse suo madefactus sanguie fugit
Fugit & Arnæus Lycidasq;: & saucius armo
Dexteriore Medon: & cum Pisenore Caumas:
Quiq; pedum nuper certamie uicerat omnes
Merneros: accepto tum uulnere tardius ibat
Et Pholus: & Meneleus. & abas p̃datot aproℵ
Quiq; suis frustra bellum dissuaserat augur
Astylos. ille etiam metuenti uulnera Nesso
Ne fuge. ad Herculeos inquit seruaberis arcus
At nõ Eurynomus Lycidasq; Arnæos & ibre (us
Effugete necẽ: quos oẽs dextra Dtyantis
Perculit aduersos. aduersum tu quoq; q̃uis
Terga fugæ dederas: uulnus Cænæe tulisti.
Nã graue respiciens inter duo lumina ferrum
Qua naris fronti committitur: accipis imæ.
In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
Sopitus uenis inexperectus Aphidas:
Languentiq; manu Carchesia mixta tenebat:
Fusus in Ossææ uillosis pellibus ursæ:
Quẽ ꝑcul ut uidit frustra nulla atma mouẽtẽ
Inserit amento digitos: miscendaq; dixit.
Cũ styge uia bibes phorbas: nec plura locutus
In iuuenem torsit iaculum: ferrataq; coilo
Fraxinus: ut casu iacuit resupinus: adacta est.
Mors caruit sensu: plenoq; e gurgite fluxit
Inq; roros: inq; ipsa niger carchesia sanguis.
Vidi ego Petræum conantem rollere rerra
Glãdiferã quercum: quã dũ cõplexibus ambit
Et quatit huc illuc: labefactaq; robora pulsat:
Lancea Pirithoi costis imm̃issa petræi
Pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi cecidisse Lycum uirtute ferebant.

Prima lanugine. ptima barba. Tectus malas. tectas & coopertas habens maxillas. est enim synegdoche poetica: ut sæpius diximus. malas autem pro maxillis posuit poeta. Nam malæ quæ homini tãtum tributæ sunt ut tradit Plinius lãugine nõ uestiuntur: Sunt enim partes illæ quæ inter oculos & buccas in pomi similitudinem eminent. Vnde etiam malæ fuerunt appellatæ: quod malo & pomo similes esse uideantur. Pueto fuso. Strato: interfecto. Puetum autem illum uocat: ut illius cædis auctorem in inuidiam adducat. Condidit. conieciт. Sed non in te quoq; constitit idem exitus. Nam Dryas Centauros ipsumq; in primis Rhoetum in fugam conuertit

Malc

Assiduæ cædis. Nam particula. similis ue subaudiatur. Exponit enim quo modo idem exitus Euagri & Dryantis non fuerit. Dryas enim Rhœtum se persequentem uulnerauit. & in fugam conuertit. Sude obusta Præusto palo.

Quiq; suis frustra. Centauris. Ad herculeos arcus. Nam Nessus: ut in superiore libro poeta exposuit. cum Deiãiræ Herculis uxorem uim afferte uellet ab hercule ipso sagitta hydræ ueneno tincta transfixus est Perculit. percussit. Committitur. Cõiungitur. Imæ fronti. Infimæ frontis parti. Sopitus uenis. propter ebrietatẽ Quæ quanta fuerit ex eo ostẽditur. quod in tanto strepitu dormiebat: neq; expergisci poterat. Carchesia. Carchesium uas est uinarium: Vrsæ ossææ. Vrsæ quæ in ossa monte fuerat capta. Ab ossa nanq; ossæus deriuatur. Amento. Loro quo iaculatores utuntur: ut longius hastas emittant. Cum styge. Cum aqua stygis paludis.

Fraxinus fenata. Hasta ex fraxino munita ferro ac cuspidem ferreum habens. Mors caruit sensu. Sopitus enim ac ebrius erat. Plenoq; e gurgite Ventre. quẽ propter magnitudinem gurgitẽ uocat. Inq; totos. In lectum & ursæ pellem

Tollere. Euellere. Labefacta robora. labefactam quercum. Robora autem legendum ẽ non corpora: ut fere in exemplaribus est deprauatũ.

Costis per costas. Luctantia renitentia.

Pirithoi uirtute.Fortitudine.Repetitione autē in Pirithoi laudem usus est poeta. Minorem titulum.minorem gloriam. Dictys.Cētauri nomen est non appellatio. Quod peruia tempora fecit.Quod per media tempora penetrauit.
Ancipiti acumine.Præcipiti & alto montis uertice atq; cacumine. Et pondere corporis ornū. Quantus esset Dictys centaurus pulchra emphasi demonstratur. Qui enim cadens maximam ornum frangit non potest non uastissimus esse.
Suaq; induit ilia fractæ. hoc est.Suisq; ilibus cooperuit fractam ornum.dicimus autem induo te uestem & tibi. Mittentem.mittere uolentē.
Occupat.Ante aggreditur. Inutile.propter brachium fractum. Vacat.otium habet. Nisi ipsum:seipsum. Robore nodoso. Claua nodis plena. Immissa.Protēsa:longa. Extantē Eminentem. Tereaq; Aemoniis qui ptensos. Quanta fuerit Thesei uirtus magnitudo fortitudoq; centaurorum quos interficit aperte ostendit.
Vltra.Vlterius. Magno molimine. magno conatu. Recessit.Refugit. Credi sic ipse uolebat.se a pallade admonitum fuisse Theseus credi uolebat. Abscindit.Auellit. Amyntor.rex Dolopū fuit ac Phœnicis pater. Pacis pignusq; fidem significat Crantorem Peleo obsidem ab Amyntore fuisse datum. Disiectum.Dissipatū
Mentis quoq; uiribus.etiam indignatiōe mētis. Laterum Cratem. costas quæ ita cōpositæ sunt.ut cratē efficere uideant. Aeger. Indignatus & uulneratus. Erigit.Concitatur. Proculcat.Conculcat. Virum.Peleum uirtute præditū.

Pirithoi uirtute Chromum:sed uterq; minorē
Victori titulum q̄ Dictys Elopsq; dederunt.
Fixus Elops iaculo:quod peruia tēpora fecit.
Et missum a dextra leuam penetrauit ad aurē.
Dictys ab ancipiti delapsus acumine montis.
Dum fugit instantem trepidans Ixione natum
Decidit in præceps:& pondere corporis ornū
Ingentem fregit:suaq; induit ilia fractæ.
Vltor adest Phereus:saxūq; e monte reuulsū
Mittere conatur:mittentem stipite querno
Occupat ægides:cubitiq; ingentia fregit
Ossa:nec ulterius dare corpus inutile læto
Aut uacat:aut curat:tergoq; Bianoris alti
Insilit haud solito quēq̄ portare nisi ipsum.
Opposuitq; genu costis:prensamq; sinistra
Cæsariem retinens uultum minitantiaq; ora
Robore nodoso præduraq; tempora fregit.
Robore Nedymnum iaculatoremq; Lycoten
Sternit:& immissa protectum pectora barba
Hippason:& summis extantem Ripea siluis.
Tereaq; Aemoniis q ptensos montibus ursos
Ferre domum uiuos indignantesq; solebat.
Haud tulit utentem pugnæ successibus ultra
Thesea Demoleon:solidoq; reuellere dumo
Annosam pinum magno molimine temptat.
Quod qa nō potuit:præfractā misit in hostē.
Sed procul a telo Theseus ueniente recessit
Pallados admonitu(credi sic ipse uolebat.)
Nō tamē arbor iners cecidit:nā Crantoris alti
Abscindit iugulo pectusq; humerūq; sinistrū.
Armiger ille tui fuerat genitoris Achille.
Quē Dolopū rector bello superatus Amintor
Aeacide dederat pacis pignusq; fidemq;.
Hunc procul:ut fœdo disiectū uulnere Peleus
Vidit:at inferias iuuenum gratissime Crantor
Accipe ait:ualidoq; in Demoleonta lacerto
Fraxineam misit mentis quoq; uiribus hastam
Quæ laterū cratē perrupit:& ossibus hærens
Intremuit:trahit ille manu sine cuspide lignum
Id quoq; uix sequitur:cuspis pulmōe retēta ē.
Ipse dolor uires animo dabat:æger in hostem
Erigitur:pedibusq; uirum proculcat equinis.
Excipit ille ictus galea clypeoq; sonantes.

Defensatq; humeros:p̃tentaq; sustinet arma.
Perq; harmos uno duo pectora perforat ictu.
Ante tamen læto dederat Phlegræon & Hilen
Eminus. Hiphinoum collato marte Daminq;.
Additur his Dorilas qui tẽpora tecta gerebat
Pelle lupi:sæuiq; uicem præstantia teli
Cornua dura boum multo rubefacta cruore.
Huic ego(nã uires animus dabat)aspice dixi:
Q uantũ concedant nostro tua cornua ferro.
Et iaculum torsi:quod cum uitare nequiret:
Opposuit dextram passuræ uulnera fronti.
Affixa est cum frõte manus. fit clamor.at illum
Hærentem Peleus & acerbo uulnere uictum:
(Stabat eni ꝑpior)mediã ferit ense sub aluũ.
Prosiliit.terraq; ferox sua uiscera traxit:
Tractaq; calcauit:calcataq; rupit:& illis
Crura quoq; impediit:& inani concidit aluo.
Nec te pugnantem tua Cyllare forma redemit
Si modo naturæ formam concedimus illi:
Barba erat icipiẽs:barbæ color aureus: aureaq;
Ex humeris medios coma pendebat ĩ harmos:
Gratus ĩ ore uigor ceruix:humeriq;:manusq;:
Pectoraq; artificum laudatis proxima signis:
Ex qua parte uir est:neq; equi mendosa sub illo
Deteriorq; uiro facies.da colla caputq;:
Castore dignus erit.sic tergum sessile:sic sunt
Pectora celsa toris.totus pice nigrior atra.
Cãdida cauda tñ:color ẽ quoq; cruribus albus.
Multæ illũ periere sua de gente.sed una
Abstulit Hylonome: qua nulla decentior inter
Semiferas altis habitauit fœmina siluis.
Hæc:& blanditiis:& amando:& amare fatẽdo:
Cyllaron una tenet.cultus quoq; quãtus ĩ illis
Esse potest mẽbris:ut sit coma pectine lenis.
Vt modo rore maris:modo se uiola ue rosa ue
Implicet:interdum canentia lilia gestet:
Bisq; die lapsis Pagasææ uertice siluæ
Fõtibus ora lauet:bis flumine corpora tingat.
Nec nisi quæ deceant:electarumq; ferarum
Aut humero aut lateri prætẽdat uellera leuo.
Par amor est illis.errant in montibus una.
Antra simul subeunt:& tum Lapitheia tecta
Intrarant pariter:pariter fera bella gerebant.

Duo pectora. Et equi & hominis. Centaurus enim fuit. Collato marte:cominus. Quantũ concedant. Quanto sint inferiora nostro ense.
Torsi:Cum impetu ieci. Hærentem: Dubitantem. Sub mediam aluum. Circa medium uentrem. Terra:per terram: Sua uiscera:sua intestina. Impediit: Colligauit. Tua cyllare forma:Tua pulchritudo. Cyllarus autem & centauri & equi a Castore domiti nomen est. Virgilius Domitus pollucis habenis Cyllarus. Redemit. Seruauit: Liberauit a cæde. Illi naturæ. Centaurorum. qui cum sint ex parte equi: ex parte homines:non uidentur esse posse formosi. Cyllarus
Barba erat incipiens. Quanta esset pulchritudine Cyllarus centaurus eleganter poeta describit. Color aureus: fuluus. Laudatis ꝓxima signis. Statuis non uulgaribus sed approbatis simillima. Mendosa facies: Turpis figura. Sic tergum sessile:latum aptũq; ad sedendum. Aliter sessiles lactucas dicimus. Sedentes enim intelligimus. Pectora celsa eminentia:alta. Toris: ꝑpter toros & eminẽtes carnes. Candida cauda tamẽ. Generosissimi equi signa describit poeta.
Petiere:appetiuere. Sua de gente: De Cẽtaurorum genere. Hylonome: Syluam depascens interpretari potest Hylonome. Abstulit:habuit. Potita est. Semiferas. Centauras. Cultus: ornatus. Rore maris. Rore marino herba suauis odoris. Canentia Lilia. Alba. Pagasææ siluæ: Vicinæ Pagasis urbi Thessaliæ: quæ fõtibus abũdat:unde & nomẽ πηγὴ nãq; fons dicitur. Prætẽdat:opponat. Vellera. Pelles. Lateri leuo: Sinistro. Dextrũ enĩ erat nudũ. Errant. Vagãtur.

Auctor in incerto est. Auctor ignoratur. Paruo uulnere. Scite. Nam ex sententia physicorum cor ne minimum quidem uulnus pati potest.
Refrixit. Frigidum factum & extinctum est.
Arcuit: Vetuit: prohibuit. Incubuit telo. Incũbens telo se transfixit. Quod inhæserat illi. Quod illi Cyllaro fuerat infixum. Moriensq; suũ complexa maritum est: hypallage est. Cõplectens nanq; maritum mortua fuisse itelligitur. Et ille stat: Etiam ille stare & esse uidetur. Sæua uellera: magnas pelles. Vinxerat. colligauerat. Phæocomes. Fuscã ac nigrã habens barbam interpraetatur. φαιὸμ nanq; fuscum significat. Hominem simul protectus. Qui coma & se & hominem ptexerat & cooperuerat: est enim Synegdoche poetis maxime familiaris. Codice qui misso. stipite: trunco. Pholonidem. Pholonidis filium. Fracta uolubilitas capitis. Rotunditas capitis. Lac concretum. Coagulatum. Manat. Fluit. Hicce legendum est: ne iambus fiat: quem non recipit heroicus uersus. Hic enim pronomen corripi notius est: q̃ ut sit admonendum. Nudare. Spoliare. Scit tuus hoc genitor. Peleus. nam Achillem alloquitur Nestor. Ramum bifurcum. Stipitem duas in partes diuisum. Signa uides. Cicatricẽ uulneris accepti indicat Nestor. Tunc ego debueram. Eleganter senis mores exprimuntur. Solent nanq; senes se laudare. Nullus. Non. Nomẽ pro aduerbio positum est. Cornum: hastam ex corno confectam. Quadrupedantis: quattuor pedibus currentis. Cẽtaurus nanq; erat. In aduerso uultu: In opposito ore. Vecte pelethronius Macareus. Pelethronium Thessaliæ mons ẽ unde pelethronius declinatur. Eridupum. Grauiter strepens Eridupus interpraetatur. Inguine. Inguen & pudẽda significat & morbum maxime pudenda infestãs. Ampycidẽ mopsum. Mopsus filius fuit Apollinis ex Hymante: ut quidam dicunt: ut alii: ex Manto Tyresiæ filia. Hic fuit uates Venerandus: qui ut Pomponius Mela scribit in finibus Pamphiliæ Phaselum urbem condidit. Cur autem Ampycides dicatur legisse me non memini: nisi forte Ampycis, fuerit filius: quãuis Apollinis putaretur.

Pelethroniũ

inguen

Mopsus

Auctor in incerto est. iaculum de parte sinistra
Venit: & inferius qua collo pectora subsunt:
Cyllare te fixit: paruo cor uulnere læsum
Corpore cum toto post tela educta refrixit.
Protinus Hylonome morientes excipit artus:
Impositaq; manu uulnus fouet: oraq; ad ora
Admouet: atq; animæ fugiẽti obsistere tẽptat.
Vt uidet extinctũ: dictis quæ clamor ad aures
Arcuit ire meas: telo quod inhæserat illi
Incubuit: moriensq; suum complexa maritũ ẽ.
Ante oculos stat & ille meos: qui sæua leonum
Vinxerat inter se cõnexis uellera nodis
Phæocomes hominẽ simul ptectus equumq;
Codice qui misso: quẽ uix iuga bina mouerent
Iuncta: Pholoniden a summo uertice fregit.
Fracta uolubilitas capitis latissima: perq; os:
Perq; cauas nares. oculos auresq; cerebrum
Molle fluit: ueluti concretum uimine querno
Lac solet: ut ue liquor rari sub pondere cribri
Manat: & exprimitur p densa foramina spissus.
Ast ego dum parat hic armis nudare iacentem:
(Scit tuus hoc genitor) gladiũ spoliãtis in ima
Ilia dimisi. Chthonius quoq; Teleboasq;
Ense iacent nostro: ramum prior ille bifurcum
Gesserat: hic iaculũ. iaculo mihi uulnera fecit.
Signa uides. apparet adhuc uetus ĩde cicatrix.
Tunc ego debueram capienda ad pgama mitti
Tunc poteram magni: si non superare: morari
Hectoris arma meis. illo sed tempore nullus
Aut puer Hector erat. nũc me mea deficit ætas.
Quid tibi uictorẽ gemini Periphanta Pyreti?
Ampyca quid referã? qui quadrupedãtis Oicli
Fixit in aduerso cornum sine cuspide uultu?
Vecte Pelethronius Macareus ĩ pectus adacto
Strauit Eridupum. memini & uenabula condi
Inguine Nessæi manibus coniecta Cymeli.
Nec tu credideris tantum cecinisse futura
Ampicidẽ Mopsum. Mopso iaculãte biformis
Occubuit: frustraq; loqui temptauit Odites:
Ad mentum lingua: mentoq; ad guttura fixo.
Quinq; neci ceneus dederat: stiphelũq; bromũq;
Antimachũq; helymũq; securiferũ q; Pyrãmõ:
Vulnera non memini numerũ nomẽq; notaui.

Prouolat æmathii spoliis armatus alesi:
Q uē dederat læto mēbris & corpore Latreus
Maximus. huic ætas inter iuuenēq; senemq;.
Vis iuuenilis erat. uariabant tempora cani:
Q ui clypeo gladioq; macedoniaq; sarissa
Conspicuus: faciēq; obuersus in agmen utrūq;
Armaq; concussit: certumq; equitauit in orbem
Verbaq; tot fudit uacuas animosus in auras.
Et te cæni feram? nam tu mihi fœmina semper.
Tu mihi Cænis eris. nec te natalis origo
Cōmouit: mentemq; subit: quo p̄mia facto:
Q uaq; uiri falsam speciem mercede parasti?
Q uid uel nata uide: uel qd sis passa: columq;
Icape cum calathis: & stamina pollice torque.
Bella relinq; uiris. iactanti talia Cæneus
Extentum cursu missa latus eruit hasta:
Q ua uir equo cōmissus erat. furit ille dolore.
Nudaq; pellei iuuenis ferit ora Sarissa.
Non secus hæc resilit: q̄ tecti a culmine grādo:
Aut si quis paruo feriat caua tympana saxo.
Cominus aggreditur: lateriq; recōdere duro
Luctatur gladiū. gladio loca peruia non sunt.
Haud tamen effugies: medio iugulaberis ense:
Q uādo q̄dē mucro ē hebes īqt: & ī latus ensē
Obliquat; longaq; amplectitur ilia dextra.
Plaga fecit gemitus: ut corpore marmoris icto
Fractaq; disiluit percusso lamina collo:
Vt satis illesos miranti præbuit artus:
Nūc age ait Cæneus: nostro tua corpora ferro
Temptemus: capuloq; tenus demisit ī harmos
Ensem fatiferum: cæcamq; in uiscera mouit
Versauitq; manū. uulnusq; in uulnere fecit.
Ecce ruunt uasto trepidi clamore bimembres
Telaq; in hunc omnes unū mittūtq; feruntq;.
Tela retusa cadūt. manet īperfossus ab omni:
Inq; cruentatus Cæneus Elateius Ictu
Fecerat attōitos noua res. heu dedecus ingens
Monychꝰ exclamat. populus supamur ab uno
Vixq; uiro: q̄q̄ ille uir est: nos segnibus actis
Q d̄ fuit ille: sumus. qd mēbra inania ꝓsunt
Q uid gemine uires? & qd̄ fortissima rerum?
In nobis duplex natura animalia iunxit?
Nec nos matre dea: nec nos Ixyone natos

Aemathii: Thessali. Læto dederat: Interfecerat. Variabant: Alii nāq; ex capillis albi: alii erāt nigri. Macedoniaq; sarissa. Sarissæ hastæ sunt Macedonum: Vt pila Romanorū: gessa gallorū. (Sarissæ) (Pila) (Gessa)

Et te cæni feram: cum magna indignatione hæc dicit Latreus: Ac si diceret. Nequaq̄ patiar te meos socios interficere. Cæneum autem per contemptum Cænim uocat ac si adhuc fœmina esset. Quo præmia facto. cōcubitum cū Neptuno illi exprobrat. Quid uel nata uide: Nam fœmina. Vel qd sis passa Neptuni nāq; uim passa es. Colūq;. Colus instrumētum est: quo mulieres filant notius: q̄ ut sit describendum. (Colus) Cum calathis. Calathus uas est: quem latini quasillū uocant. reponendis fusis accōmodatū. (Calathus) Iactanti. Inaniter clamanti. Eruit: Aperuit. Cōmissus: coniunctus. Pellei iuuenis: Cænei a Pella urbe originem ducentis. Cominus aggreditur: ense inuadit Cæneum: id quod nisi propius accederet: facere nō poterat. Duro lateri: Impenetrabili. Luctatur: conatur. Mucro ē hebes: cuspis. est retusa. Gemitus: strepitus. Vt corpore marmoris icto tanq̄ marmore percusso. Præbuit. Exhibuit. Fatiferum. Mortiferum. Cæcam manum: occultam coopertam. Vulnusq; in uulnere fecit: Nam cum iam uulnus fecisset: manum uersando alia uulnera faciebat. Inq; cruentatus. Dyalysis unius dictionis in duas: quæ & Temesis dicitur. Nam incruentatusq; integrum est.

Noua res: nouum miraculum. Monychus exclamat. Monychus solidæ ungulæ interpretari potest. Centaurus autē fuit fortissimus: de quo Iuuenalis. Quantas iaculetur Monychus ornos. (Monichus)

Populus superamur. Figurata locutio. Quāq̄ ille uir est: ualidus atq; robustus. Est autem correctio superioris dicti. Segnibus actis. Ignauis factis. Quod fuit ille sumus: fœminæ. Nam Cæneus antea fœmina fuerat. Animalia fortissima: hominem & equum. Matre dea: Iunone.

Tantus erat. Tá magnanimus. Iunonis ut altæ spem caperet. Potiundæ subaudiatur. Semimari. Semiuiro. Missis siluis. Iniectis siluaꝝ arboribus. Elidite: Opprimite. Exprimite. Infanis: Maxis. Trabē. Arborē. Validū in hostem: Potentē: ut qui ferro uulnerari nō poterat. Exēplūq; fuit. Exemplū est quod aut sequamur: aut uitemus. Fuit ergo exēplū Monychus aliis cētauris: ut in Cæneū arbores conicerent. Hocq; ē illud quod Iuuenalis innuit cū ait. Quātas iaculetur Monychus ornos. Nudus arboris: Arboribus in soluta diceretur oratione. Nec habebat pelion umbras. Per μετάληψιν intelligimus Pelion montem arboribus spoliatū fuisse. Othrys aūt & Pelion montes sunt Thessaliæ notissimi.

Immani cumulo. Maxía lignoꝝ cōgerie. Obrutus: oppressus. Aestuat: Angitur: Anhelat. Nec habet quas ducat spūs auras: Nec respirare pōt.

Deficit interdum. Deficere & mori interdū uidetur. Super aera: ad aera. Tollere: erigere.

Euoluere: Excutere. Ecce: hoc aduerbio significat se digito ostendere Idam Phrygiæ montē.

Exitus i dubio est. Mors inqt Cænei i dubio ē. Ná alii mortuū esse contēdunt: alii in aqlā trāsmutatū. Siluaꝝ mole: arboꝝ pōdere. Abnuit Ampycides. Mopsus negat. Fuluis pēnis: in aqlam Cæneū fuisse cōuersū innuit poeta. Lustrantem: Circūdantē. Vnica: sola. singularis. Cædita res ē. hoc ē. Mopsi uatis auctoritate creditus ē Cæneus in aqlam fuisse cōmutatus. Aegre tulimus: Indignati sumus. Abstinimus: Destitimus.

Cæneus i aqlam

Exercere dolorē. Sæuire in Cētauros ob dolorem de Cænei morte cōceptū. Hec inter Lapithas. Hæc iccirco a poeta narrātur: quo cōcinnius Periclimeni Nestoris fratris metamorphoseis iferantur. Periclymenus. n. Nelei filius cui Neptunus facultatē se in uarias figuras trāsformādi cōcesserat. cū aqlæ figurā suscepisset. ab Hercule cū quo pugnabat sagitta transfixus interiit. Triptolemus. Ita qdē fere in exēplaribus legitur: qd grāde flagitiū est: cū Tripto'emus: nusq̃ bello Troiano interfuisse legatur. Tlepolemus igitur loco Triptolemi reponatur. Fuit enī Tlepolemus: ut ī secūdo Ilia. narrat Home. Herculis & Astyocheæ filius: q cū Licymniū matris germanū iterfecisset cōparata classe magnaq; comitum multitudine Rhodū ꝓfugit: ubi impiū adeptus: cū nouē nauibus: una cū aliis Græciæ ꝑncipibus ad bellū Troianū est ꝓfectus: ubi tandē a Sarpedone fuit iterfectus. Prætenti Alcidæ: prætermissi Herculis.

Periclyměus in uarias formas

Tlepolemus

Non ptulit. nō est passus. Obliuia acta: obliuionem esse factā. Herculeæ laudis Herculis: est enim periphrasis. Tristis. Pylius: Mœstus: Nestor quod & se a Tlepolemo notari uidebat: & ca commemorare cogebatur quæ sibi luctus causa fuerant. Obductos annis: multitudine annorum obrutos atq; oblitos. Restringere: renouare. Offensas iniurias quibus me affecit. Maiora fide. maiora q̃ credi debeat. Sed neq; Deiphobum hostes non esse laudandos colligit Nestor. Deiphobus autem Priami fuit filius. Polydamas uero unus ex principibus Troianis fuit fortissimus: sic uocatus: q multos domaret.

Esse reor: qui tantus erat: Iunonis ut altæ
Spē caperet. nos semimari superamur ab hoste.
Saxa trabesq; sup totosq; inuoluite montes:
Viuacemq; animam missis elidite siluis.
Silua ꝑmat fauces: & erit pro uulnere pondus.
Dixit: & insanis deiectam uiribus austri
Forte trabē nactus ualidum cōiecit in hostem:
Exemplumq; fuit: paruoq; in tempore nudus
Arboris Othrys erat: nec habebat Pelio ūbras.
Obrutus imani cumulo. sub pondere Cæneus
Aestuat arboreo: cōnixaq; robora duris
Fert humeris. sed enim postq̃ sup ora caputq;
Creuit onus: nec hēt quas ducat spūs auras:
Deficit interdum. modo se super aera frustra
Tollere conatur: iactasq; euoluere siluas:
Interdū q; mouet: ueluti quā cernimus: ecce
Ardua si terræ quatiatur motibus Ide.
Exitus in dubio est. alii sub inania corpus
Tartara detrusum siluarum mole ferebant.
Abnuit Ampycides: medioq; ex aggere fuluis
Vidit auem pennis. liquidas exire sub auras:
Quæ mihi tūc primū: tūc ē cōspecta uolucris.
Hanc ubi lustrantem leni sua castra uolatu
Mopsus: & ingenti circum clamore sonantem
Aspexit: pariterq; animo est oculisq; secutus:
O salue dixit Lapithææ gloria gentis:
Maxime uir quōdā: sed auis nūc unica Cæneu.
Credita res auctore suo est. dolor addidit iram.
Oppssūq; ægre tulimus tot ab hostibus unū:
Nec prius abstitimus ferro exercere dolorem:
Quā data pars læto. pte fuga noxq; remouit.
Hæc inter Lapithas & semihomines Cētauros
Prœlia Tlepolemus Pylio referente dolorem
Præteriti Alcidæ tacito non pertulit ore.
Atq; ait. Herculeæ (mirum est) obliuia laudis
Acta tibi senior. certe mihi sæpe referre
Nubigenas domitos a se pater ipse solebat.
Tristis ad hæc Pylius. qd me meminisse malorū
Cogis: & obductos annis restringere luctus:
Inq; tuum genitorem odium offensasq; fateri:
Ille quidem maiora fide quoq; gessit: & orbem
Impleuit meritis: quod mallem posse negare.
Sed neq; Deiphobū: nec Polydamāta: nec ipm

Messenia mœnia. Messene & urbs est & regio adiacens Arcadiæ: est etiam Siciliæ urbs: unde Messenius deriuatur. Elinq; pyliuq;: elis urbs est Arcadiæ iuxta Olympia ab Elio Tātali filio cognoīata: unde Elieus & Eleus declinatur. Pylus uero Messeniæ: Vnde Pylius Pyleus ac Pylion gētilia noīa deriuātur. Bis sex Neleiadæ fuimus. Duodecim Nelei: Neleus aūt Neptuni fuit filius & Tyrus nymphæ: q a fratre Pelia domo pulsus Pylon urbē in Messenia codidit. Vxorē habuit Cloriin ex qua duodecim filios suscepit Nestorem: Periclimenū: Agerochum & reliquos. Me minus uno. Me excepto. Nelei sanguinis auctor. Neptuni eni Neleus fuit filius. Quæ fulmina curuis: Periphrasis est aquilæ. Vin: Herculis.

Messene
Elis
Pylus
Neleus

Hectora laudamus, quis .n. laudauerit hostem?
Ille tuus genitor Messenia mœnia quondam
Strauit: & immeritas urbes Elinq; Pylumq;
Diruitinq; meos ferrum flammasq; penates
Impulit (utq; alios taceam: quos ille peremit)
Bis sex Neleiadæ fuimus conspecta iuuentus.
Bis sex Herculeis ceciderunt me minus uno
Viribus, atq; alios uinci potuisse ferendum est.
Mira Periclymeni mors est: cui posse figuras
Sumere quas uellet: rursusq; reponere sumptas:
Neptunus dederat Nelei sanguinis auctor.
Hic ubi ne quicq̄ est formas uariatus i omnes:
Vertitur in faciē uolucris: quæ fulmina curuis
Ferre solet pedibus, diuum gratissima regi.
Viribus usus auis pennis rostroq; redunco
Hamatisq; uiri laniauetat unguibus ora.
Tendit in hūc nimiū certos Tirynthius arcus.
Atq; inter nubes sublimia membra ferentem:
Pendentemq; ferit, lateri qua iungitur ala.
Nec graue uulnus erat. sed rupti uulnere nerui
Deficiunt: motūq; negant uiresq; uolandi.
Decidit in terram non cōcipientibus auras
Infirmis pennis: & quæ leuis hæserat alæ
Corporis affixi pressa est grauitate sagitta.
Perq; latus summū iugulo est exacta sinistro.
Num uideor debere tui præconia rebus
Herculis o Rhodiæ ductor pulcherrime classis?
Ne tamen ulterius q̄ fortia facta silendo
Vlciscar fratres: solida est mihi gratia tecum.
Hæc postq̄ dulci Neleius edidit ore:
A sermone senis, tepente munere Bacchi
Surrexere toris, nox est data cætera somno.
At deus æquoreas: q cuspide temperat undas:
In uolucrem corpus nati Cygneida uersum
Mente dolet patria: sæuumq; perosus Achillē:
Exercet memores plus q̄ ciuiliter iras.
Iamq; fere tracto duo per quinquennia bello
Talibus intonsum cōpellat Smynthea dictis.

Hamatis unguibus. In modū hami recuruis. Est eni nomē pncipio simile hamatus ab hamo declinatū. Nimiū. Affectui & dolori seruit hoc aduerbiū nimiū. Tirynthius: Hercules a Tiryn the Peloponēsi urbe. Et q̄ leuis hæserat alæ. Ordo est & sensus. Et leuis sagitta q̄ hæserat & affixa erat alæ: pressa & ipulsa fuit grauitate corporis illi affixi. Est aūt ἀντίθετον. Leuis .n. opponit̄ graui. Exacta: expulsa. Iugulo sinistro. Per sinistrū iugulū. Herculis tui. Parentis subaudiatur.

O rhodiæ ductor pulcherrime classis: ad illud Homeri carmē alludit poeta in secundo Iliados. τληπολεμος δ' ηρακλείδης ηυς τε μεγας τε εκ ροδου εννεα νηας αγεν ροδιων αγερωχων. Hinc eni apte colligitur Tlepolemū Rhodiorū ductorem fuisse & pulchrū & magnū. Solida gratia: firma amicitia. Neleius: Nestor Nelei filius. Dulci ore: Suaui sermone. Nam: ut ait Homerus: Suauior melle ab ore Nestoris oratio pdibat. A sermone senis: Post sermonē Nestoris.

At deus æquoreas. Neptunus ægre ferens Cygnum filiū ab Achille interemptū Apollinē hortatur: ne ulterius ipsum uiuere patiatur: cui Apollo obsequens in aciem Troianorū descēdit: Paridisq; sagittam in Achillē ita direxit: ut illius uulnere interierit. Hæc aūt iccirco a poeta narrantur: ut cōmodius & libri sequentis initiū cum huius fine cōnectat: & Aiacis in florē metamorphosin huic loco subiungat. Neq; enim ullam aliā in huius libri fine describit trāsfigurationē. Memores iras: quas i memoria habebat. Vt illud Virgilii. Memorē Iunonis ob irā. Plusq̄ ciuiliter: hostiliter. Tracto bello. Protracto: pducto. Intōsum Smynthea: comatū Apollinē. Nā Smyntheus epytheton est Apollinis ppnū a muribus sumptum: qui ut Strabo ait: Smynthi a Cretensibus uocantur: hac ēt de cā Smyntheus Apollo fuit cognominatus: qd Teucris e Creta pfectis datū ē oraculum: ut ibi sedes collocarent: ubi terrigenæ ipsos adorirentur. Id aūt circa Aonaxicū ferūt cōtigisse. Nā maxima agrestiū murū multitudo noctu exorta qcqd armorū uasorūq; ex corio inuentū ē corrosit. Teucri aūt ibi manserūt: atq; Idā ab Ida q̄ est in Creta appellarunt templūq; ac simulacrū Apollini Smyntheo erexerūt. Heraclides uero pōticus auctor ē mures ibi circa templū abundare & sacros existimari: Simulacrū uero ita effigiatū esse: ut murem pedibus premat. Solent aūt homines noia a paruis rebus imposita quibusdā leuimentis mitigare nam & a culicibus quos Oetæi conopas uocant Hercules conopion apud illos colitur: qm ab illis eius opera liberati fuerūt apud Enthræos quoq; miluntem habitātes specto nus colitur. quod ipsē uitibus uermis ifestissimus sit: nam ex Enthreis oībus apud illos solū talis bestiola nascitur. Rhodii aūt Apollinis Erathi-

Smyntheus

bii templum habent in agro suo. Nam rubiginē ipsi Erethibiam uocāt. Apud Aeoles qui in Asia sunt mus qdam Pornopion uocatur. Bœotii ue
Pornopion to hoc nomine culices uocant. Sacrificium autē faciunt Apollini pronopiom. Sed multis in locis sunt Smynthia. hoc est. Smynthii Apollinis tēpla præcipue tamē in urbe Chrysa Smyntheus Apollo colebatur. ubi erat statua a Scopa Pario confecta: cuius pedibus mus subiectus erat. O mihi de fratris: hac oratione Neptunus Apollinē hortatur ut Achillem Cygni īterfectorem sagitta perimat. De fratris natis. De Iouis fratris mei filiis. a beniuolentia autem exorditur Neptunus.

Subit in mentem cum quadam miseratiōe uenit. Populator: destructor. Ex arte autē Achillē in odium Apollinis Neptunus adducit. Det mihi se. Cōmittat se mihi & mari. Triplici cuspide periphrasis est tridentis. Nec opinū: non opinantem. Indulgens: obsequens. Sanguine plebis: plebeios ac uiles interficiendo. Post Hectora: post Hectoris cædem. Ille igitur tantorum: apostrophe ad Achillem indignationem continens quod ab effœminato Paride fuerit interfectus.

Graiæ maritæ. Helenæ. Quā idcirco maritam poeta uocat quia uiris imperabat. Fœmineo marte: imbelli. Thermodoontiaca bipēni: Amazonica securi. Nam Amazones Thermodoontis fluuii accolæ fuerunt. Armarat deus idē. Vulcanus & arma Achilli Thetidis rogatu perfecit. & eum mortuū cōbussit. Nescio quid. parum qd cineris de tanto Achillis corpore superest: quo ne urna quidem impleri potest. Hæc mensura: Totius terrarum orbis mensura esse uidetur gloriæ achillis. Nec inania tartara sentit. Nunq̄ enim gloria moritur. Vt cuius fuerit cognoscere possis. ac si diceret fortissimi ac bellicosissimi illum clypeum fuisse: pro quo tantæ contentiones fuere susceptæ. Deq; armis arma feruntur. Propter arma achillis bella excitātur. Nam post mortem achillis inter Aiacem & Vlyssem de armis ipsius Achillis grauissimæ sunt ortæ contentiones. Soli Telamone creato. Aiaci Telamonis filio. Laerteq; Vlyssi. A se Tantalides: agamēnon a Tātalo genus ducens. Nam Tantalus Iouis: Pelops Tantali: Pelopis atreus: atrei Agamēnon & Menelaus filii fuisse dicuntur. Traiecit. Transmisit: transtulit.

O mihi de fratris longe carissime natis:
Irrita qui mecum posuisti mœnia Troiæ.
Ecquid: ubi Asiacas casuras aspicis arces:
Ingemis? aut ecquid tot defendentia mutos
Milia cæsa doles? ecquid ne persequar omnes
Hectoris umbra subit circū sua pgama tracti?
Cum tamen ille ferox belloq; cruentior ipso
Viuit adhuc operis nostri populator Achilles?
Det mihi se: faxo triplici quid cuspide possim
Sentiat. & quoniam cōcurrere cominus hosti
Nō datur: occulta nec opinum perde sagitta:
Annuit: atq; animo pariter: patruiq;: suoq;
Delius indulgens: nebula uelatus: in agmen
Peruenit Iliacum: mediaq; in cæde uirorum
Rara per ignotos spargentem cernit Achiuos
Tela Parim. fassusq; deum: quid spicula perdis
Sanguine plebis ait? si qua est tibi cura tuorū
Vertere in æaciden: cæsosq; ulciscere fratres:
Dixit: & ostendens sternentem Troica ferro
Corpora Peliden arcus obuertit in illum:
Certaq; lætifera direxit spicula dextra.
Quo Priamus gaudē senex post Hectora posset:
Hoc fuit. ille igitᵉ tantorum uictor Achille
Victus es a timido Graiæ raptore maritæ.
At si fœmineo fuerat tibi marte cadendum:
Termodoontiaca malles cecidisse bipenni.
Iam timor ille Phrygū. decus & tutela Pelasgi
Nominis Aeacides. caput insuperabile bello
Arserat. armarat deus idem: idemq; cremarat.
Iam cinis est: & de tam magno restat Achille
Nescio quid: paruā qđ nō bene cōpleat urnā.
At uiuit totum quæ gloria compleat orbem.
Hæc illi mensura uiro respondet: & hæc est
Par tibi Pelide: nec inania tartara sentit:
Ipse etiam: ut cuius fuerit cognoscere possis:
Bella mouet clypeus: deq; armis arma feruntur
Non ea Tydides: non audet Oileus Aiax.
Non minor Atrides: nō bello maior & æuo
Poscere: non alii. soli Telamone creato
Laerteq; fuit tantæ fiducia laudis.
A se Tantalides onus inuidiamq; remouit:
Argolicosq; duces mediis consistere castris
Iussit: & arbitrium litis traiecit in omnes.

Raphaelis Regii in tertiũdecimũ metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Onsedere duces: Achille sagitta Paridis interempto: magna: inter Aiacem & Vlyssem contentio orta est: uter ipsorum illius armis dignior esset. Agamẽnon aũt ne in alterius odium incideret illius contentiõis iudiciũ ad principes Græcoꝝ reiecit: ut pro uirtute ac meritis uniusq; arma alteri adiudicarent. Iusso igitur utroq; in cõsessu principum cam agere: non uirtute aut meritis: sed eloquentia: qua plurimum ualebat Vlysses effecit: ut sibi arma adiudicarentur. Illam aũt repulsam aiax adeo ægre tulit: ut primũ furiosus sit effectus: deinde cũ resipuisset: gladio incũbens seipm interfecerit: Sed tandẽ miseratione deoꝝ in Hyacinthũ florẽ fuit cõmutatus.

P. Ouidii nasonis metamorpho. Liber. xiii.

Consedere duces: & uulgi stante corona
Surgit ad hos clypei dominus septemplicis Aiax.
Vtq; erat impatiens iræ: Sigeia toruo
Littora prospexit: classemq; in littore uultu:
Intendensq; manus. agimus proh Iuppiter inqt
Ante rates causam. & mecũ cõfertur Vlysses:
At non Hectoreis dubitauit cedere flammis:
Quas ego sustinui: quas hac a classe fugaui.
Tutius est igitur fictis contendere uerbis:
Quã pugnare manu. sed nec mihi dicere pmptũ
Nec facere est isti: quãtumq; ego marte feroci
Inq; acie ualeo: tantum ualet iste loquendo.
Nec memorãda tamẽ uobis mea facta Pelasgi
Esse reor (uidistis enim) sua narret Vlysses:
Quæ sine teste gerit: quorũ nox conscia sola ẽ:
Præmia magna peti fateor. sed demit honorẽ
Aemulus Aiaci. non est tenuisse superbum:
Sit licet hoc ingens: quicqd sperauit Vlysses:
Ipse tulit præcium iam nũc certaminis huius:
Qui cum uictus erit: me cum certasse feretur.
Atq; ego: si uirtus in me dubitabilis esset:
Nobilitate potens essem Telamone creatus:
Mœnia qui forti troiana sub Hercule cœpit:
Littoraq; intrauit Pagasæa Colcha carina.
Aeacus huic pater est: qui iura silentibus illic
Reddit: ubi æoliden saxũ graue Sisyphõ urget
Aeacon agnouit summus: prolemq; fatetur
Iupiter esse suam. sic a Ioue tertius aiax.
Nec tamẽ hæc series in causam prosit achiui:
Si mihi cum magno non est cõmunis achille.
Frater erat. fraterna peto. qd sanguine Cretus

Cõsedere duces: ciuilem instituit cõtionem in qua pncipes sedent. Vulgus autem cogitur stare. Clypei septemplicis. Septem boum coriis tecti. Aiax: Telamonis Pelei fratris filius achillis patruelis fuit. Quæ autẽ de Aiace scribit poeta a Sophocle sumpsisse uidetur. Sigeia littora: Sigeum & urbs & pmontorium est Troadis: iuxta quod Græcoꝝ classis subducta erat. Sigeum Classemq; in littore: stantẽ subaudiamus. Intẽdẽsq; manus: ad classem intelligendũ est: exprimit aũt gestũ uiri cũ indignatiõe locutum. Agimus: proh Iuppiter: aiacis psonæ decoꝝ pulchre seruatur: q fortis qdẽ ac bellicosus fuisse: sed eloquẽtia parũ ualuisse. tũ a Græcis: tũ a latinis fingitur poetis. Quare illi oratio simplex attribuitur omniq; artificio carens. Nã & in phœmio statim cũ magna exclamat indignatione: & se p totam iactat orationem. q non esse faciẽda Rhetores oẽs pcipiũt. Versatur aũt hæc oratio i duplici cõiecturali constitutione. Cũ n. achillis arma græcoꝝ pstantissimo & uirtute & meritis forent tribuẽda: uter horum sit pstantior qritur: aiax an Vlysses: cũ uterq; se dignũ illis esse iactaret uterq; aũt cõiecturis & se meruisse: & alteꝝ nõ meruisse ostendit. Proh Iuppiter: exclamatio minime pncipio cõueniẽs. Ante rates: a qbus ego solus Hectoris faces repuli: cũ alii Græci ipmisq; Vlysses illius uiri impetũ nõ sustinẽtes eas deseruerint. Cũ n. achilles Agamẽnoni iratus ppter Briseida ereptam intra tentorium se cõtineret: neq; pugnare uellet: Hector cũ delecta Troianoꝝ iuuentute in hostium classem impetũ fecit: quã etiã incendisset: nisi aiacis uirtute fuisset repulsus. Ois igitur aiacis indignatio: & a loco in quo cã agitur. & ab aduersario oriri uidetur. Et mecũ confertur Vlysses. Et coniunctio idignationẽ hoc loco significat. Hac a classe. Manũ ad classem intẽdit aiax sic q; illam Græcis ostendit. Fictis: cõpositis. Isti: cum magno Vlyssis cõtemptu hoc dixit. Quantũq; ego marte feroci. Cõtra artis pcepta ubiq; & se & sua Aiax non desinit iactare. Ois enim sui iactatio: ut Fabius Quintilianus tradit: est odiosa. Præmia magna: arma achillis a Vulcano fabricata.

Tenuisse: obtinuisse: in contẽptũ aũt Vlyssem quãtũ põt aiax adducit. Supbũ: gloriosũ. Sit licet hoc igens. Quãuis id de quo cõtẽditur sit maximũ. Feretur: iactabitur. Si uirtus i me dubitabilis esset: nimiũ arrogãter hoc ẽ dictũ. Littora Colcha: Colchica. nã Telamon cũ Iasone i colchos nauigauit ut plenius in supiori diximus libro. Vbi æolidẽ Sisiphon: Hoc ad Vlyssis contemptũ dictũ ẽ. Nã fama erat a Sisypho latrone Isthmũ obsidẽte Anticliã Vlyssis matrẽ: cum ad laertẽ duceretur: fuisse cõpressã: atq; ex eo cõcubitu Vlyssem ortũ. Hæc series: hæc stẽmans dispositio. Frater erat: patruelis frater Achilles fuit Aiacis. Nã Peleus & Telamõ fratres fuerũt. Patrueles aũt frẽs dicũtur q e fratribꝰ nascũtur. Quid san Patrueles

guine. Cretus Sisyphio. Aperte nunc Aiax originis turpitudinem obiicit Vlyssi. An quod in arma prior. Vlysses ne ad bellum Troianū cū aliis Græciæ pncipibus pficiscens uxorem relinquere cogeretur: se insanire simulauit. Palamedes uero prudētia ualde pollens ad hoc speculandū missus illi aranti salemq; seminanti: filiū paruulum obiecit: quē Vlysses aratro sublato nihil offendit. Inuitus itaq; ad bellū ductus Palamedē ficta pditione tandem oppssit. Nullo sub indice: nullo iudicante. Vltia qui cœpit. ultimus p hypallagen ut itelligatur q ultimus cœpit arma. Detrectauit: uitauit. Sollertior. prudentior. Et sibi inutilior. nā Palamedes in se Vlyssem concitauit cuius arte tandem ut pditor a cuncto Græcorū exercitu fuit interfectus Nā Vlysses litteras finxit a Priamo ad Palamedē datas: qbus significare uidebatur Priamus se magnū auri pondus misisse: aliudq; missurū. Cū uero litteræ ad Agamēnonē fuissent platæ: pncipesq; oēs pter Palamedē conuenissent: uixq; illud scelus i Palamedem cadere posse cunctis uideretur: Vlysses nihil temere de tanto uiro credēdū dixit: nisi aurū: qd ille iam per seruos corruptos in illius tentorio defodiendum curauerat: dephēderetur. Qui igitur missi ad hoc inquirendū fuerāt cū renūciassent inuentū: lapidibus Palamedes a toto exercitu: de quo optie meritus erat: obrutus est. Naupliades. Palamedes Nauplii filius.
Nauplius Nauplius aūt Neptuni & Amymones nymphæ filius in Euboea regnauit. Optia nūc sumat. ironia indignatiōis plena: qua Aiax significat Vlyssem nulla rōne armis Achillis eē dignū: se aūt esse dignissimū. Furor ille: isania illa Vlyssis. Hortator scelerū: Hactenus in cōtēptū nūc in odiū Aiax Vlyssem adducit. Nō te pœātia ples. Cū oraculū accepissent Græci Troiā sine Herculis sagittis capi nō posse Vlysses missus ad Philoctetem Pœantis filium: cui mors ēs Hercules arcū sagittasq; reliqt: iueniēdū: Troiāq; aducēdū cū forte inter nauigandū sagitta hydræ ueneno tincta e pharetra cadens Philoctetæ pedem uulnerasset: eum in Lemno nullo adhibito
Lemnos uulneri remedio reliqt. Lēnos insula est una ex cycladibus Vulcano dicata. q duo oppida habet Phestiā & Myrinnam: in cuius forū solstitio Athos eiaculatur umbrā: ut Plinius scrib. Qui nunc ut memorāt. Oratorie miserias Philoctetæ amplificat Aiax: ut maius i odiū Vlyssem adducat. Troianis fatis: Troiano excidio. Sine crimine: proditionis. Cōuictū furoris: deprehēsi: detecti. Nimiū male memor: illa nāq; memoria Palamedes optie de Græcorū exercitu meritus: fuit iterfectus.

Præfoderat: ante defoderat i tentorio Palamedis p seruos corruptos ut diximus. Ergo aut exilio. Relinquēs Philoctetē in Lēno tanq̄ exulem.

Aut nece. Inducens exercitum ad lapidādū Palamedē. Desertū ut Nestora: ut in octauo Iliados narrat Homerus: Cum Nestor una cum aliis Græcis fulmie Iouis territus fugere nō posset: qd unus ex ipsius eqs foret ab Alexandro catapulta uulneratus facile fuisset ab Hectore oppressus: nisi re cognita Diomedes & clara uoce Vlyssem inclamasset ad opē Seni ferendam: & nihilominus illo fugiente solus ipse Nestorem ab impetu Hectoris ptexisset: ac in suū currum recepisset.

Proditus a socio est ab Vlysse fuit derelictus. Qui autē socios in pugna derelinquunt ut pditores habētur. Trepido: timido. Alludit aūt ad uerba quæ diomedi attribuit Home. Quo fugis inquit Vlysses Laertæ fili? Cur terga uertis? Cur comitis ut tanq̄ imbellis ac timidus a tergo uul-

Sisyphio: furtisq; & fraude simillimus illi
Inseris Aeacidis alienæ nomina gentis?
An q; in arma prior: nulloq; sub indice ueni.
Arma neganda mihi? potiorq; uidebitur illis
Vltima qui cœpit: detrectauitq; furore.
Militiam fictor donec sollertior isto
Et sibi inutilior timidi cōmenta retexit
Naupliades animi: uitataq; traxitq; ad arma?
Optima nunc sumat: qui sumere noluit illa.
Nos inhonorati & donis patruelibus orbi
Obtulimus quia nos ad prima pericula: simus.
Atq; utinā aut uerus furor ille: aut creditus eēt
Nec comes hic Phrygias unq̄ uēisset ad arces
Hortator scelerum: non te Pœantia proles
Expositum Lemnos nostro cū crimie haberet:
Qui nūc: ut memorāt siluestribꝰ abditus ātris
Saxa moues gemitu: Laertiadæq; præcaris
Quæ meruit q̄ (si dii sunt) nō uana præceris.
Et nunc ille eadem nobis iuratus in arma:
Heu pars una ducum: quo successore sagittæ
Herculis utuntur: fractus morboq;: fameq;:
Venaturq;: aliturq; auibus: uolucresq; petendo
Debita Troianis exercet spicula fatis.
Ille tamen uiuit: quia non comitatur Vlyssem.
Vellet & infœlix Palamedes esse relictus.
Viueret: aut certe lætum sine crimine haberet.
Quē male conuicti nimiū memor iste furoris
Prodere rem Danaum finxit: fictūq; probauit
Crimen: & ostēdit quod iam præfoderat aurū.
Ergo aut exilio. uires subduxit Achiuis:
Aut nece. sic pugnat: sic ē metuēdus Vlysses.
Qui licet eloquio fidum quoq; Nestora uicat
Haud tamē efficiet: desertū ut Nestora crimen
Esse rear nullū: qui cū imploraret Vlyssem.
Vulnere tardus equi: fessusq; senilibus annis:
Proditus a socio est. nō hæc mihi crimina fingi
Scit bene Tydides: qui nomine sæpe uocatum
Corripuit: trepidoq; fugā exprobrauit amico.

neretis? Mane hic mecũ: mane dum a senc amico trucem Hectorẽ arceamus. Mortalia Res mortaliũ: hæc aũt sententia eo pertinet: ut qui ferre opem noluit: ea indigere cogatur. En eget auxilio: qui non tulit. hoc de undecimo Iliados libro sumptũ est: nã: ut ibi scribit Homerus: cũ Vlysses Socum Hipasi filiũ interfecisset: Troianorũ turba in illum sic ipetũ fecit: ut & se retroferre: & suorũ auxiliũ iplorare sit coactus. cũ iam Soci hasta fuisset uulneratus. Aiax igitur a Menelao admonitus scuto illum accurrens a ui hostiũ intrepide ptexit. Vulnus. aũt: nam latus illius hasta traiecerat Socius. Hector adest: aduenit. Deos: deorũ ipmisq; Iouis auxiliũ: nã ut scri. Homerus: se Iouis filiũ esse iactabat Hector. Nõ tu tñ: Emphasis ẽ. Intelligitur. n. qđ nõ exprimitur. Nõ tñ tu q es oium timidissimus teneris ipetu Hectoris. Sed ẽt fortes. Est aũt apostrophe cõtemptus plena. Tñ trahit ille timoris: acclamatio ẽ.

Aspiciunt oculis superi mortalia iustis.
En eget auxilio: qui non tulit: utq; reliquit:
Sic linquendus erat: legem sibi dixerat ipse.
Cõclamat socios: adsum: uideoq; trementem:
Pallentẽq; metu: & trepidantẽ morte futura.
Opposui molem clypei: texiq; iacentem.
Seruauiq; animã (nimiũ est hoc) laudis inertẽ:
Si perstas certare: locum redeamus ad illum.
Redde hostes: uulnusq; tuũ: solitũq; timorem:
Post clypeũq; late: & mecũ cõtende sub illo:
At postq; eripui: cui standi uulnera uires
Non dederant: nullo tardatus uulnere fugit:
Hector adest: secumq; deos in prœlia ducit:
Quaq; ruit: non tu tantũ terreris Vlysse:
Sed fortes etiam. tantum trahit ille timoris.
Hunc ego sanguineæ successu cædis ouantem
Eminus ingenti resupinum pondere fudi.
Hunc ego poscentem cũ quo cõcurreret: unus
Sustinui: sortemq; meam uouistis Achiui:
Et uestræ ualuere preces. si quæritis huius
Fortunam pugnæ: non sum superatus ab illo.
Ecce ferunt Troes ferrumq; ignesq; Iouemq;
In Danaas classes. ubi nũc facundus Vlysses?
Nempe ego mille meo ptexi pectore puppes:
Spẽ uestri reditus. date p tot nauibus arma.
Quod si uera licet mihi dicere: quæritur istis
Quã mihi maior honos: cõiũctaq; glia nostra ẽ
Atq; Aiax armis. non Aiaci arma petuntur.
Cõferat his Ithacus Rhesum: imbellẽq; Dolona:
Priamidẽq; Helenum: rapta cũ pallade captũ.
Luce nihil gestũ est. nihil est Diomede remoto:
Si semel ista datis meritis tam uilibus arma:
Diuidite: & pars sit maior Diomedis in illis.
Quo tñ hæc Ithaco? q clam: q semp inermis
Rem gerit: & furtis incautum decipit hostem?

Ingenti podere. Maximo saxo: nã ut in. xiiii. Iliados uolumie legitur: cũ Hector hastã in Aiacẽ iecisset neq; uulnerasset: Aiax ipse sublato maximo saxo pectus illius ita pcussit: ut cũ ingẽti armorũ strepitu in terrã caderet. Hũc ego poscẽtẽ: puocantẽ. Id aũt ex. vii. Iliados libro est notũ: ibi nãq; scribitur Hector Heleni uatis exhortatione Græcos oẽs ad singulare certamẽ puocasse. Ac cũ hi nouẽ Græcorũ fortissimi Agamẽnõ: Diomedes: Duo Aiaces. Idomeneus: Meriones Eurypylus: Euemonis filius. Thoas: Andremonides: Vlysses Nestoris exhortatione inter se forent sortiti q ipsorũ cũ Hectore pugnare deberet: Aiax sorte se Hectori obiecit qui cũ aduenĩẽte nocte e pugna æquali cũ honore discederent se inuicẽ muneribus sunt psecuti: nã Hector Aiaci gladiũ: Cõtra aiax Hectori baltheũ dono dedit. Sortẽq; meã uouistis Achiui. Hoc quoq; ab Homero sumptũ esse uidetur: q scribit Achiuos sublatis ĩ altũ oculis maibusq; his pcibus ad Iouẽ usos fuisse. Iuppiter pater da: ut aut Aiacis Telamonii: aut Aiacis Oilei: aut Agamẽnonis sorti sit locus: atq; ita euenit: ut Aiacis id quod maxime optabant: sors proferretur. Vouistis ergo: uoto optastis tamets si nouistis fere legatur. Et uestræ ualuere pces: nã ut optauerant: sors Aiacis prima prolata ẽ: ut cum Hectore pugnaret. Nõ sum supatus ab illo. pari nãq; gloria uterq; ex ea pugna recessit.

Ecce ferunt Troes. Hoc quoq; in. xv. Iliados describit Home. Iouẽq; Auxiliũ Iouis Hectori fauentis. Nempe ego solus Aiax: aliis Græcorum ducibus perterritis: classem ab ignibus hostium protexisse ab Homero quoq; scribitur. Quod si uera licet: arroganter nimium contra artis oratoriæ præcepta hæc quoq; dicuntur. Conferat his Ithacus Rhesum. his gestis meis comparet Vlysses: quem cum quodam contemptu Ithacum Aiax appellat. Rhesus autem rex fuit Thraciæ qui: ut scribit Home. cum in auxilium Troianorum cũ candidissimis equis uenisset: a Diomede & Vlysse ea ipsa nocte: qua ad Troiam peruenerat: fuit interemptus. Imbellemq; Dolona. Dolon: ut idẽ scrib t Homerus: Eumedis præconis filius: cum speculator ad castra Græcorum ab Hectore missus eẽt: a Diomede simul & Vlysse captus fuit & interfectus. Priamidemq; Helenum: Helenus Priami fuit filius qui a Diomede & Vlysse captus: fata Troianorum arcana Græcis reuelauit. Rapta cum Pallade: cum palladio: quod Vlysses una cum Diomede rapuit. Quo tamen hæc Ithaco? Arma Achillis incommodo potius q̃ commodo Vlyssi futura ostendit Aiax. Quo ad quid: ad quem finem: petuntur autem uerbũ est subaudiendum. Et furtis. dol: fraudibus. insidiis.

Rhesus

Dolon

Helenus

Dulichium

Dulichius uertex. Vlyssis caput: nam Dulichium insula est Ithacæ uicina. Nec nõ onerosa: Ordo est & Sensus. Et Pelias hasta non potest non esse onerosa & grauis imbellibus lacertis. Nec clypeus uasti: In clypeo Achillis: ut scribit Homerus: quattuor elementa sculpta uidebantur. Quod tibi si populi. Hoc quoq; contra artis præcepta ab Aiace dictum est. Neq; enim error iudicibus fuit obiciendus. Trahenti: ꝑprie dixit: illa eni trahimus: quæ gestare non possumus. Viri fortis: Achillis. Vulgiq; secutum ultima murmur erat: ná populus murmure suo Aiacis dicta approbare est uisus. Astitit: surrexit. Atq; oculos paulum tellure moratos. Immitatur Homerum Oui. q Vlyssem stetisse oculis in terrã defixis: immotoq; sceptro: priusq̃ illam eloquentiæ procellam effunderet: scribit. Si mea cũ uestris. artificiosissima Vlyssi attribuitur oratio: ut personæ decorum seruetur. Nam Vlysses cum ab aliis tum ab Homero inter eloquentissimos numeratur: Quare & affectus statim in exordio mouet: & sua sine ulla arrogantia amplificat: & ab aduersario obiecta ita refellit: ut illum in maximum adducat contemptum: ac demũ principibus ꝑsuadeat. se arma Achillis q̃ aiax magis meruisse. Principium autem a beniuolentia sumptũ est. Se enĩ cum aliis Græcis semper optasse ait salutẽ achillis: per quod significat se uehementer illius morte dolere: qui Græcis omnibus gratissimus fuisset. Tuq; tuis armis. Potirens: ac possideres. Hac aũt apostrophe ad Achillem aĩos auditorũ ad fletum inclinat. Manuq; simul. Hæc ex persona poetæ dicuntur. Ex arte autẽ finxit se flere Vlysses: quo facilius persuaderet se morte achillis graui dolore fuisse affectum. Quá per quem magnus Danais: hoc est: q̃ is: cuius opera Achilles ad bellum Troianum deductus est? Is autem Vlysses fuit. Nam ut ipse paulo post narrat cum

Achilles ĩ uirginis habitu

Thetis mater achillis cognosceret filium in bello Troiano periturum: illum uirginis habitu ornatum Lycomedi Scyri insulæ regi una cum filiabus ipsius educandum cõmendauit: ut tantisper apud eum in uirgineo habitu lateret: dum Troia foret deleta. Cum uero sine achille Troia capi

Vlyssis oratio

non posset nec usq̃ inueniretur: Vlysses id quod erat suspicatus: mercibus quibus fœminæ capiuntur: gladium scutumq; ac galeam imiscens ad Lycomedem se contulit ubi mercibus illis expositis achilles gladium ac scutum alia negligens tractare cœpit: ex quo cognitus Achilles ad bellũ Troianũ fuit deductus. Huic modo ne prosit. Aduersarium ut hebetẽ ac ingenio tardum: omniq; facundia carentem in cõtemptum adducit. Si qua est. Ex arte suam eloquentiá extenuat Vlysses: ne in se inuidiam odiumq; auditorꝫ transferat. Inuidia careat nam Aiax in inuidiam Vlyssis eloquentiam adducere conatus ẽ: cum dixit.

Tutius esse fictis uerbis cõtendere q̃ manu pugnare. Bona sua propria uel natura data: uel ĩdustria cõparata. Sed. n. quia rettulit Aiax esse Iouis pronepos. Figurata & poetica est hæc locutio. In soluta náq; oratione accusatiuo uteremur diceremusq; aiax rettulit se eẽ Iouis ꝑnepotem.

Ipse nitor galeæ claro radiantis ab auro
Insidias prodet: manifestabitq; latentem.
Sed neq; Dulichius sub achillis casside uertex
Pondera tanta feret. nec non onerosa grauisq;
Pelias hasta potest imbellibus esse lacertis:
Nec clypeus uasti cælatus imagine mundi
Conueniet timidæ natæq; ad furta sinistræ.
Debilitaturum quid te petis imptobe munus?
Quod tibi si populi donauerit error achiui:
Cur spolieris erit: non cur metuaris ab hoste.
Et fuga qua sola cunctos timidissime uincis:
Tarda futura tibi est gestamina tãta trahenti.
Adde quod iste tuus tam rato prælia passus
Integer est clypeus. nostro qui tela ferendo
Mille patet plagis: nouus ẽ successor habẽdus.
Deniq; qd uerbis opus est? spectemur agendo.
Arma uiri fortis medios mittantur in hostes.
Inde iubete peti: & referentem ornate relatis.
Finierat Telamone satus: uulgiq; secutum
Vltima murmur erat: donec Laertius heros
Astitit: atq; oculos paulum tellure moratos
Sustulit ad proceres: expectatoq; resoluit
Ora sono. neq; abest facundis gratia dictis.
Si mea cum uestris. ualuissent uota Pelasgi:
Non foret ambiguus tanti certaminis hæres.
Tuq; tuis armis. nos te potiremur Achille.
Quẽ quoniá nõ æqua mihi uobisq; negarunt
Fata (manuq; simul ueluti lachrymantia tersit
Lumina) quis magno melius succedit achilli:
Quã ꝑ quẽ magnus Danais successit achilles?
Huic mõ ne prosit: qđ ut ẽ hebes: esse uidetur
Neue mihi noceat: quod uobis semper achiui
Profuit ĩgenium: meaq; hæc facũdia (si qua ẽ)
Quæ nũc pro domino: ꝑ uobis sæpe locuta ẽ:
Inuidia careat. bona nec sua quisq; recuset.
Nã genus: & proauos: & quæ nõ fecimus ipsi:
Vix ea nostra uoco. sed enim quia rettulit aiax
Esse Iouis ꝑnepos: nostri quoq; sanguis auctor

Acrisius illi. Duo fuerūt nobiles Acrisii & hic Iouis filius ac Vlyssis auus & alter abantis argiuoꝝ regis filius ac Acrisii duo
Danaes pater. Neq; in his quisq̃ dānatus & exul. Peleum achillis patrē notat Vlysses: q Phoco fratre interfecto
ab Aeaco patre in exiliū fuit expulsus. Est quoq; p matrē: Anticlia mater Vlyssis filia fuit primi Sinotus Mercu
rii filii. Phthiam Scyronq; ferantur: Phthiā ad Peleū: Scyron ad Pyrrhū Achillis filiū ex Deidamia Licomedis
filia. Ergo operū qrit. Quoniā inqt q̄stio est sola uter nostrū pluribus ac maioribus meritis Græcoꝝ exercitū af-

Iuppiter est: totidē q; gradus distamus ab illo.
Nam mihi Laertes pater est. Acrisius illi.
Iuppiter huic. neq; i his quisq̃ dānatus & exul.
Est quoq; per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas. deus est in utroq; parente.
Sed neq; materno q; sum generosior ortu:
Nec mihi q; pater est fraterni sanguinis insons:
Proposita arma peto. meritis expēdite causam:
Dummodo q; fratres Telamon Peleusq; fuerūt
Aiacis meritum non sit: nec sanguinis ordo:
Sed uirtutis honor spoliis quæratur in istis.
Aut si proximitas primusq; requiritur hæres:
Est genitor Peleus: est Pyrrhus filius illi.
Quis locus Aiaci? phthiā hæc Scyrōq; ferāt.
Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli.
Non petit ille tamen. num si petat auferat illa?
Ergo operū quoniā nudū certamen habetur:
Plura quidē feci: q̃ quæ cōprendere dictis
In promptu mihi sit. reꝝ tamen ordine ducar.
Præscia uenturi genitrix Nereia læti
Dissimulat cultu natum: & deceperat omnēs:
In quibus Aiacem: sumptæ fallacia uestis.
Arma ego fœmineis animum motura uirilem
Mercibus iserui. neq; adhuc proiecerat heros
Virgineos habitus: cum parmā hastāq; tenenti
Nate dea: dixi: tibi se peritura reseruant
Pergama. qd dubitas ingentē euertere Troiā?
Iniecīq; manum: fortēq; ad fortia misi:
Ergo opa illius mea sunt. ego Telephon hasta
Pugnantem domui: uictū orantemq; refeci.
Q đ Thebæ cecidere meū ē. me credite Lesbō:
Me Tenedō chrysēq;: & Cillan apollinis urbes
Et Syrum cœpisse. mea concussa putate
Procubuisse solo Lyrnesia mœnia dextra:
Vtq; alios taceam: qui sæuum perdere posset
Hectora nēpe dedi. p me iacet īclytus Hector.
Illis hæc armis: quibus est inuentus Achilles
Arma peto. uiuo dederam: post fata reposco.
Vt dolor unius Danaos peruenit ad omnes:

fecerit: nō oia quæ gessi referre possum. Præscia uenturi. Hinc incipit merita sua cōmemorare sine ulla arrogātia Vlysses. Genitrix Nereia: Thetis Nerei filia materq; Achillis. Dissimulat cultu natū: hoc est habitu simulat achillē nō eē puerum sed puellā. In qbus: inter quos. Arma: gladiū: hasta: pmā. Proiecerat: deposuerat. Ad fortia Subaudiamus gerēda. Ergo opa illius mea sunt. Colligit Vlysses oia quæcūq; gessit achilles: sibi esse ascribenda: cū illū latitantē dephenderit: ad bellūq; Troianū adduxerit. a cā eni effectus separi non pōt. Ego Telephon hasta. Telephus Telephus
Herculis filius ex auge nympha rex fuit Lyciæ: q cum resisteret Græcis: ab achille in fœmore fuit pcussus: ac deide iterato uulnere: ut in supioribꝰ diximus: sanatus. Quod Thebæ cecidere meū ē. De Thebis Ciliciæ patria andromaches intelligendū est. Nā eas diripuit achilles. Me credite Lesbon. Lesbos insula est clara alcæi carminibus & Sapphus. Chrysemq; & Cillan: Chryse urbs ē Chrise
Troadis ppe Lēnū apollini sacrata: q̃ expugnauit achilles: cum pro Troianis sentiret. Sunt m̄ & aliæ urbes hoc noīe & loca. Est enī urbs in Hellesponto inter Ophrynium & abidum. Est ēt promontoriū Lesbi in Tenedū uergens: est & Bithiniæ urbs & Cariæ. Cilla quoq; urbs est Troadis
apollini sacta a Græcis direpta. Et Syrū. Syros Sytos
absq;. c. insula ē Ioniæ cum urbe eiusdem nomis. Nā scyros per. c. patria est Lycomedis. Tam & si Sestō forsitan non inepte legeretur. Est. n. Sestus urbs Hellesponti notissima. Lyrnesia mœnia. Lymesus urbs fuit Troadis: unde Briseida rapuit achilles. Sæuū Hectora: magnū: terribilē: illū. n. ex arte laudat Vlysses: ut inde maior achillis: qui eū supauit: gloria cognoscatur. Viuo dederam arma. Cū ea mercibus inserui. Tunc. n. primū arma tractare cœpit achilles. Hic autem est epilogus primi meriti Vlyssis: quo Achillē in bellum misit. Post fata: post mortem. Vt dolor unius: Secundū exponit meritū Vlysses: quo pbat se armis achillis digniorem esse q̃ aiax. Nā cū mille Græcoꝝ naues ad aulida conuenissent: inde tempestatibus impediti soluere non poterant. Quare consulti uates responderunt: Dianā sanguine filiæ Agamēnonis esse placandam. Nam agamēnon illius ceruam imprudens necarat cum uero pater filiam imolari nollet: ui eloquentiæ Vlyssis expugnatus est: ut publicam utilitatem priuatæ anteponeret caritati. Missus quoq; ad Clytemnestram non minore arte ab ea filiam abduxit: q̃ nisi perfecisset Vlysses: classis Græcorum nunq̃ ab aulide profecta fuisset. Vt dolor unius: postquā dolor unius Menelai: quem ex Helena uxore sibi ablata capiebat: omnes Græcos cōmouit.

Aulidaq; Euboicā: aulis Bœotiæ urbs ē iuxta Chalcidem portum habens amplissimum: conuentu nullc nautum Græcorum nobilissima. Atq; in rege tamē pater est: Paterna caritas. Tenui: obtinui. Difficilē causam: ꝑpter iniquum iudicem: Nam Agamēnon magis priuata caritate q̄ publica utilitate moueri uidebatur. Sūma: potestas. Laudem: ut cū sanguine pen set: gloriā. Hæc aūt omnia ab Vlysse fuerūt Agamēnoni cōmemorata: publica utilitas: Menelaus frater: ac summa potestas illi data. Mittor & Iliacas. Vlysses: ut Homerus quoq; scribit: una cum Menelao ad Helenā repetendam orator ad Priamū missus est. Et intrata est. Participium cōtra grāmatices rōnem poetica licentia formatū. Plenaq; adhuc erat illa uiris: Significat se non noctu sed interdiu cum adhuc curia uiris esset plena: se intrepide regem Priamum adisse. Prædāq;: prædam appellat quæ una cum Helena asportauerat Paris. Priamoq; Antenora iunctum: Nam Antenor semper censuit Helenam Menelao esse reddendam. Sub illo: in illo tempore. Spatiosi belli: diuturni ac longi & in decimū usq; annū protracti. Post acies primas: post prima prœlia. Demum: solum. Quis tuus usus erat? Quæ tua Græcis utilitas erat. Ecce Iouis monitu. Aliud cōmemorat in Græcos meritum Vlysses. Nam: ut Home. in secundo Ilia. narrat: Iuppiter per somnum Agamēnonem admonuit: ut toto exercitu cū Troianis confligeret. Futurū enī erat ut uictoriam adipisceretur. Agamēnon uero ut suorum animos temptaret: conuocatis ad cōtionem Græcis: finxit se in somnis a Ioue admonitū: ut Græciam cū toto exercitu repeteret. Troiam enim nulla ratione capi posse. Quare cum omnes deducerent naues: ut redirent in patriā: Vlysses id dissuadere principibus cœpit: tantūq; eloquentia ualuit: ut oēs mutare sententiā coegerit. Auctore: Iouis auctoritate. Nō sinat hoc Aiax. Pulchra ironia qua significat Vlysses Aiacē nulla præditum eloquentia illud prohibere non potuisse. Det. edat: dicat aliquid. Proponat aliquod consilium quod turba sequatur. Nō erat hoc nimium. Aiaci inquit magna semper iactanti: hoc nimium non erat. Quid quod & ipse fugit? fugere uoluit. Inhonesta uela: inhoneste ac turpiter: nomen enim pro aduerbio positum est. Vela autem legendum est: non bella: ut fere in exemplaribus oībus est deprauatum.

Aulidaq; Euboicam complerunt mille carinæ:
Expectata diu nulla aut contraria classi
Flam̄ia sunt: duræq; iubent Agamēnona sortes
Immeritam sæuæ natam mactare Dianæ.
Denegat hoc genitor: diuisq; irascitur ipsis.
Atq; in rege tamen pater est: ego mite parentis
Ingenium uerbis ad publica cōmoda uerti.
Nunc equidē fateor: fassoq; ignoscat Atrides:
Difficilem tenui sub iniquo iudice causam.
Nunc tamen utilitas populi fraterq; datiq;
Sūma mouet sceptri: laudē ut cū sāguie pēset.
Mittor & ad matrem: quæ nō hortāda: sed astu
Decipienda fuit: quo si Telamonius isset:
Orba suis essent etiam nunc lintea uentis.
Mittor & Iliacas audax orator ad arces:
Visaq; & intrata est altæ mihi curia Troiæ:
Plenaq; adhuc erat illa uiris. interritus egi:
Q uam mihi mandarat cōmunis Græcia cām.
Accusoq; Parin: prædāq; Helenāq; reposco:
Et moueo Priamū. Priamoq; antenora iunctū.
At Paris: & fratres: & qui rapuere: sub illo
Vix tenuere māus (scis hæc Menelae) nefādas
Primaq; lux nostri tecum fuit illa pericli.
Longa referre mora est. quæ cōsilioq; manuq;
V tiliter feci spatiosi tempore belli.
Post acies primas urbis se mœnibus hostes
Continuere diu: nec aperti copia martis
Vlla fuit. decimo demum pugnauimus anno.
Q uid facis interea: qui nil nisi prœlia nosti?
Q uis tuus usus erat? nā si mea facta requiris
Hostibus insidior: fossas munimine cingo.
Consolor socios: ut longi tædia belli
Mente ferant placida. doceo quo simus alendi
Armandiq; modo. mittor quo postulat usus.
Ecce Iouis monitu deceptus imagine somni
Rex iubet incœpti curam dimittere belli.
Ille potest auctore suam defendere uocem.
Nō sinat hoc Aiax: delendaq; Pergama poscat.
Q uodq; pōt pugnet. cur non remorat' ituros?
Cur nō arma capit? det qđ uaga turba sequat'.
Nō erat hoc nimiū nunq̄ nisi magna loquenti.
Q uid? q; ipse fugit? uidi: puduitq; uidere.
Cum tu terga dares inhonestaq; uela parares.

Quid facitis. Hæc ex ea oratione sumpta sunt: quã Homerus artificiosissime Vlyssi attribuit. Cõcitat dimittere: ut dimittatis in soluta oratione diceretur. Captam Troiam: nõ quæ te uera capta esset. Sed quæ in eo erat: ut facile capi posset. Nam apud Homeꝶ colligit Vlysses futurũ esse: ut Troia decimo anno: quo uolebant recedere: oĩno capiatur. In quæ: ad quæ. Dolor ipse disertũ. Ex arte eloquentia suam Vlysses i dolorem refert. quo arrogantiam uitet: & magis sibi Græcos conciliet: quorum dedecore se maximo affectũ fuisse dolore aït. Profuga de classe: ad fugiendũ parata. Conuocat atrides. Agamẽnon. Hoc quoq; de Homero est sumptũ. Telamoniades. Aiax Telamonis filius. Incessere. prouocare. Dictis: conuitiis: ut in secũdo Iliados libro patet. Thersites quo nemo deformior. nemo lingua ꝓteruior in Græcoꝶ exercitu fuisse ab Homero scribitur: cũ Agamẽnonẽ quoq; cõuitiis incessisset: ab Vlysse sceptro grauiter fuit ꝑcussus.

Nec mora. qd facitis? quæ uos dementia dixi.
Concitat o socii captam dimittere Troiam?
Q uidue domũ fertis decio nisi dedecus ãno?
Talibus atq; aliis: in quæ dolor ipse disertum
Fecerat: auersos profuga de classe reduxi.
Conuocat Atrides socios terrore pauentes.
Nec Telamoniades etiã nunc hiscere quicquã
Audet: & ausus erat reges incessere dictis
Thersites etiam: ꝑ me haud impune ꝓteruus.
Erigor: & trepidos ciues exhortor in hostes:
Amissamq; mea uirtutem uoce refundo.
Tempore ab hoc quodcũq; põt fecisse uideri
Fortiter iste: meũ est: qui dantẽ terga retraxi.
Deniq; de Danais quis te laudatue petitue?
At sua Tydides mecum cõmunicat acta.
Me probat: & socio semper confidit Vlysse.
Est aliquid de tot Graiorum milibus unum
A Diomede legi. nec me sors ire iubebat.
Sed tamen & spreto noctisq; hostisq; periclo
Ausum eadẽ: quæ nos: Phrygia de gẽte Dolõa
Interimo: non ante tamen: q̃ cuncta coegi
Prodere: & edidici quid perfida Troia pararet.
Omnia cognorã: nec quid speculater habebã
Et iam promissa poteram cum laude reuerti.
Haud contentus eo petii tentoria Rhesi:
Inq; suis ipsum castris comitesq; peremi:
Atq; ita captiuo uictor uotisq; potitus
Ingredior curru lætos imitante triumphos.
Cuius æquos ꝓciũ ꝓ nocte poposcerat hostis:
Arma negate mihi: fueritq; benignior aiax.
Q uid Lycii referam Sarpedonis agmina ferro
Deuastata meo? cum multo sanguine fudi
Cœranon Iphitiden: alastoraq; chromiumq;:
Alcãdrũ q; Haliumq;: Nœmona Prytaninq;:
Exitioque dedi cum Pheridamante Thoona
Et Charopem: fatisque imitibus cẽnomõ actũ:
Q uiq; minus celebres nostra sub mœnibꝰ urbis
Procubuere manu. sunt & mihi uulnera ciues
Ipso pulchra loco: nec uanis credite uerbis:
Aspicite en (uestẽq; manu diduxit) & hæc sũt

Refundo: in animos eoꝶ remitto. Reparo. Restituo: quãuis in qbusdam exẽplaribus reposco legatur. Tempore ab hoc: eleganter colligit Vlysses: quæcũq; Aiax fortiter fecit postq̃ eũ cũ aliis a fuga reuocauit: sibi esse ascribẽda. Est aliquid Modeste loqtur Vlysses. Innuit aũt pulchrũ ac gloriosum esse a ꝓstanti uiro sociũ eligi. Nam Diomedes unũ ex oĩbus Græcorũ optimatibus Vlyssem sociũ delegit ad speculandũ Troianorũ castra iturus: ut apte in decimo scribit Home.

Nec me sors ire iubebat. Significat se spõte sociũ Diomedi iuisse ad speculandũ qd hostes i castris agerent: qua nocte & Dolonẽ: qui & ipse ad Græcoꝶ castra speculator ueniebat interemerũt: & Rhesum Thraciæ regẽ qui auxilium Troianis tulerat. una cũ comitibus interfecerunt: ac equos candidos in sua castra: priusq̃ quicq̃ pabulorum Troiæ gustarent: abduxerũt. ut ex Homerico Virgilianoq; carmine notissimũ est. Ausum eadẽ quæ nos. Nã & ipse speculator ad castra Græcoꝶ fuerat missus. Perfida Troia. Perfidi Troiãi: est enim metonymia. Nã continens pro contẽto positum est. Specularer: explorarem: ingrerẽ. Cuius equos ꝓciũ. Dolon noctu ad speculandũ qd hostes agerent missus: equos Achillis sibi ꝓ mercede dari. si Troiani uincerent depoposcit. Est autẽ ordo. Arma mihi eius uiri negate: cuius equos hostis Dolon pro nocturna speculatiõe poposcerat. Illa uero ironia Vlysses: arma Achillis & Aiaci negãda & sibi adiudicanda esse ostẽdit. Benignior: beneficentior: gratior: ironicos autẽ hæc quoq; dicuntur. Quid Lycii referam Sarpedonis: Sarpedon filius fuit Iouis ex Europa ac Minois frater. Hic cum rex esset Lyciæ Troianisq; faueret: multis ex eius sociis ab Vlysse cæsis a Patroclo tandem fuit interfectus. Cœranon Iphitiden: Iphiti filium: fere aũt eos qui hoc loco ab Vlysse enumerantur & Sarpedonis socios fuisse & ab Vlysse interfectos in Iliados. v. scrib. Home. ενθο γεκοιρᾶνον ειλεν αλαςορα τε χρομιον τε αλκανδρον θ αλιον τε νοημονα τε πρυτανιν τε. Vestẽq; manu diduxit. Remouit a pectore: Diuisit: hoc autẽ ex poetæ ꝑsona est dictum. Sarpedon

Retexi. Aperui. Signum penetrale Phrygiæ Mineruæ. Palladium: quod Vlysses una cum Diomede Cæsis summæ custodibus arcis rapuit: cum oraculum esset capi Troiam non posse q̄ diu in ea palladium ipsum seruaretur. Et se mihi comparat Aiax. affectui & indignationi seruit illa & copula: Nempe capi Troiam. artificiose in commemoratione palladii ablati immoratur Vlysses: cum sine illo Troia capi nō posset: nec sine maximo periculo Troiãis auferri. Per excubias. p uigilias & custodias hostiū. Ex arte aūt exaggerat hoc factū Vlysses: ut ostēdat se auctorē fuisse Troiæ capiūdæ. Sua æde. Suo tēplo. Leua. Māu sinistra. Taurorum tergora septē: hoc ē scutū septē coriis boū tectū. Illa nocte mihi. Sc rapiēdo palladiū Vlysses colligit auctorē fuisse uictoriæ Troiãæ. Tydidē meū. Diomedē mihi amicū. In illo. Palladio a nobis rapto. Minorē. īferiorē. Sapiētē. eloquētē. Oīs. n. eloquēs sapiēs esse existimat. Pro classe. p classis defensiōe. Indomitæ dextræ. Viribus rōne carētibus ac temeritati. Ipse quoq; hæc peteret. Arma Achillis. Moderatior Aiax. Oilei filius q̄ īter fortes ab Homero numerat. Ex arte autē sibi iudices conciliat Vlysses: illos tū a modestia: tū a uirtute laudādo. Eurypilusq; ferox. eurypili duo ad bellum Troianū pfecti sunt. alter Herculis filius ex Co insula augurio īsignis: alter Euæmonis filius est Ormēio urbe: qui: ut scribit Homerus: cū quadraginta nauibus in expeditionē Troianā Agamēnona ē secutus. Is cū uiribus plurimū posset arma tñ Achillis nō poposcit. Claroq; Andremone natus. Periphrasis Thoãtis. Nā ut in ii. narrat Homerus: Thoas Andremonis filius princeps Aetoloæ ad bellū Troianum cum quadraginta nauibus ē profectus. Nec minus Idomeneus. nec nō etiā. Idomeneū aūt Lyctium fuisse: ac Cretensibus imperasse in expeditioneq; Troiana una cum Merione: quo auriga utebatur: fortissime se gessisse: & Homeri & Virgilii carminibus notissimum est. Patria eadem. ambo nanq; Lyctii fuerunt. Peteret maioris frater Atridæ. Menelaus agamemnonis frater.

Eurypilus

Lyctius

Nec sunt tibi marte secundi. nec te sunt pugnando inferiores. Consiliis meis. Meæ prudentiæ. Ingenium quod eget moderamine nostro. sed coniunctio subintelligatur. Vires. enim corporis Aiaci concedit Vlysses. Cæterum feroci ingenio quod suo regimine indigeat: illū preditum esse ait. Sine mente. sine ingenio. & prudentia. Est autem pulchra comparatio: qua se Vlysses Aiace multo pstātiorē eē ostēdit. Mihi cura futuri. Ego ingt pspicio futura. qd nemo nisi prudentia pollens facere potest. Temperat. regit & gubernat. Pectora potiora manu. ingenii acumina uiribus corporis meliora. Vigor omnis in illis. omnis inquit uirtus in ingenii acumine consistit. At uos o proceres. artificiose in peroratione Vlysses & quædam ex præstantioribus meritis suis commemorat: & iudices rogat ut se habeant commendatum: sibiq; Achillis arma uelint adiudicare: Vigili uestro. Ei qui pro uobis libenter uigilare consueuit. Tot annorum Decem eni annos pro Græcis sollicitus fuerat Vlysses. Hūc titulū. hūc honorē. Iam labor in fine ē. Scite. Nam finito labori præmiū debetur. Obstantia fata remoui. ex arte id quod maximum est iterum commemorat Vlysses: ut ostendat se auctorē fuisse ut Troia capi potuerit.

Quam responsa deum: Troianaq; fata retexi:
Quã rapuit phrygiæ signū penetrale mineruæ
Hostibus e mediis. & se mihi comparat Aiax.
Nempe capi Troiam prohibebāt fata sine illo.
Fortis ubi est Aiax? ubi sunt ingentia magni
Verba uiri? cur hic metuit? cur audet Vlysses
Ire per excubias? & se cōmittere nocti?
Perq; feros enses: nō tantum mœnia Troum:
Verum etiam summas arces intrate: suaq;
Etipere æde deam: raptāq; auferre per hostes
Quæ nisi fecissem: frustra Telamone creatus
Gestasset leua taurorum tergora septem.
Illa nocte mihi Troiæ uictoria parta est.
Pergama tunc uici: cum uinci posse coegi.
Desine Tyriden: uultuq; & murmure nobis
Ostentate meum. pars est sua laudis in illo:
Nec tu cum socia clypeum pro classe tenebas:
Solus eras. tibi turba comes: mihi cōtigit unus
Qui nisi pugnacem sciret sapiente minorem
Esse: nec indomitæ deberi præmia dextræ:
Ipse quoq; hæc peteret: peteret moderatior aiax
Eurypilusq; ferox: claroq; Andremone natus.
Nec minus Idomeneus: patriaq; creatus eadē
Meriones. peteret maioris frater Atridæ.
Quippe māu fortes: nec sūt tibi marte secūdi.
Consiliis cessere meis: tibi dextera bello
Vtilis. ingeniū ē qd eget moderamine nostro.
Tu uires sine mente geris: mihi cura futuri.
Tu pugnare potes; pugnandi tempora mecum
Eligit Atrides. tu tantum corpore prodes:
Nos animo quantoq; ratem q temperat anteit
Remigis officium: quanto dux milite maior:
Tantū ego te supero. nec nō in corpore nostro
Pectora sunt potiora manu. uigor omnis ī illis.
At uos o proceres uigili date præmia uestro:
Proq; tot annorum curis; quos anxius egi:
Hunc titulū meritis pensandū reddite nostris:
Iam labor in fine est. obstantia fata remoui:

Posse capi faciendo:ut capi possent in soluta oratione diceretur. Perq; deos oro.p Palladé:cuius simulacrū Troiāis abstulerat.Siquid adhuc superest.Restat. Siqd adhuc audax.In quo conficiendo audacia opus sit. Ex pcipitiq; petēdū.Ex piculoso loco sumēdū. Fatis Troiæ.fatis phibētibus ne Troia capiat. Huic date. digito & manu palladiū:qd troiāis abstulerat Vlysses idicauit. Mota māus pceg; ē.Cōmota & psuasa fuit prīcipū Græcog: multitudo Vlyssis oratiōe. Et qd facūdia posset. Tūc patuit.Tūc ingt māifestū fuit q̄tū eloquētia ualeat ī āis hoīm flectēdis. Tulit.hūit.Græci nāq; Achillis fortissimi uiri arma Vlyssi potius ob facūdiā q̄ fortitudiné adiudicarūt. Inuictumq; uig; uicit dolor.Stulte dictū eē uidet.Quonāq; modo eū dolor uicat q uici nō pt? Sed aut ante:aut aliogn ē subaudiēdū:ut itelligāus:aliogn aīue iuictū Aiacē a dolore & idignatiōe fuisse supatū. Et meus hic certe ē.Illa & copula maxīa significat idignatiōe Aiacē fuisse uexatū. Tū demū.Tūc solū.

Altaq; posse capi faciendo Pergama cœpi.
Per spes nunc socias:casutaq; mœnia Troum
Perq; deos oro:quos hosti nuper ademi.
Et si quid superest quod sit sapienter agendum
Si quid adhuc audax expræcipitiq; petendū ē:
Si Troiæ fatis aliquid restare putatis.
Este mei memores:aut si mihi non datis arma.
Huic date:& ostendit signum fatale Mineruæ.
Mota manus procerū est:& qd facūdia posset
Tunc patuit:fortisq; uiri tulit arma disertus:
Hectora qui solus:qui ferrūq;: ignēq;: Iouēq;
Sustinuit totiens:unam non sustinet iram.
Inuictumq; uirum uicit dolor:arripit ensem.
Et meus hic certe ē:an & hūc sibi poscit ulysses
Hoc ait utendū est in me mihi: quiq; cruore
Sæpe Phrygū maduit:dñi nūc cæde madebit.
Ne quisq̄ Aiacem possit superare:nisi Aiax.
Dixit:& in pectus tum demū uulnera passum
Qua patuit ferro:letalem condidit ensem.
Nec ualuere manus infixum educere ferrum.
Expulit ipse cruor:rubefacta sanguine tellus
Purpureum uiridi genuit de cespite florem.
Qui prius Oebalio fuerat de uulnere natus.
Littera communis mediis puerog; uirog;
Inscripta est foliis hæc nominis:illa querelæ.
Victor ad Hypsipyles patriam clariq; Thoātis
Et ueterum terras infames cæde uirorum
Vela dat:ut referat tirynthia tela sagittas.
Quæ postq̄ ad Graios dño comitāte reuexit
Imposita est sero tandem manus ultima bello.
Troia simul Priamusq; cadunt:Priameia cōiūx
Perdidit infœlix hominis post omnia formam:
Externasq; nouo latratu terruit auras.
Lōgus in angustū qua clauditur Helespōtus

Qua patuit.Quatēus patuit & cessit ferro. Educere.extrahere.De Oebalio uulnere. De sāguie Hyacīthi Oebalii:q ut in decio narrauit poeta in florē purpureū ab Apolline amarore fuit cōuersus. Littera cōis In foliis igt illius floris in quē Aiax fuit cōuersus:littera cōis ē & hyacinthi pueri q̄relis & nomini Aiacis.Nā in illo flore: ut in decio quoq; diximus:īscriptæ uidentur hæ duæ litteræ græcæ.αι.q̄ in diphthongū coagmētatæ & q̄rimoniæ fuit indices:& in hoc nomine αιασ primæ. Hic āt illud quoq; aperte colligit eos magnope decipi q putāt hya in decimo esse legendū easq; litteras in flore inscriptas. Hæc nois.Aiacis. Illa querelæ. Hyacīthi q gemēs ac clamās αι αι extinctus ē. Victor ad Hypsipyles. Hæcubæ in canē metamorphosin apte cū superioribus connectit poeta. Nam Vlysses post adeptā armog; Achillis uictoriā in Lēnū ad Philoctetem cum Herculis sagittis adducēdū missus fuit Quo aducto:ac Troia tādē icēsa:cū Græci classē in Thraciam appulissēt:Polyxēa Priāi atq; Hecubæ filiam manibus Achillis eam poscentibus imolarunt:cuius corpus lotura cū ad littus Hecuba accessisset:forte Polydori filii a Polymestore Thraciæ rege interēpti cadauer ibi conspicata: ulcisci tantū scelus decreuit. Nam Priamus Polymestori tanq̄ amico belli euētum ignorans cum multis pecuniis Polydorum natu minimum filiorum cōmendarat:ut siquid urbi accideret: suorum aliquis superesset. Hecuba igit accersitum ad se Polymestora sub spe thesauri indicandi una cum aliis mulieribus captiuis excæcauit Quare cū Thraces ipsam lapidibus insectarentur:in illos latrare cœpit: uoluntate deorum in canem conuersa.Victor.Vlysses in certamine armorum Achillis uictor. Vela dat.nauigat.

Ad hypsipyles patriam. periphrasis est Lenni īsulæ. nā Hypsipyle filia Thoantis Lēniog; regis in Lēno regnauit. Et ueterū terras īfames. Lēniæ mulieres cū Venerem in adulterio deprehēsam cū marte contennerent:in se deæ iram cōcitarūt.nā Venus hircino odore illis immisso effecit:ut a maritis sperneretur.Quare de illis cū ad bella aduersus Thraces gerenda profecti essent interficiendis: cum primum redissent: uxores consiliū inierūt Quod qdē cū reliquæ effecissent:sola Hypsipyle Thoāti patri pepercit. Tirynthia tela.Sagittarum Herculis est expositio. Dño Philoctetæ cui moriens hercules donauerat sagittas. Manus ultīa. Finis. Externas auras.Externū aerē.nam Hecuba in Thracia in canē fuit trāsformata. Lōgus.Hellespontus. mare est Hellespontus angustū ac longū: Asiā ab Europa disterminans.Dictus est autē Hellespontus ab Helle phrixi sorore:quę in illo submersa est. Qua claudit in augustum. Vbi cogitur in angustum & strictum. Angustat

Aiax in hyacynthum

Hecuba in canem

Ilion ardebat:neq; adhuc consederat ignis.
Exiguumq; senis Priami Iouis ara cruorem
Combiberat:tractisq; comis antistita Phœbi
Non profecturas tendebat ad æthera palmas
Dardanidas matres patriorum signa deorum
Dum licet amplexas:succesaq; templa tenẽtes
Inuidiosa trahunt uictores præmia Graii.
Mittitur Astyanax illis de turribus:unde
Pugnãtem pro se :proauitaq; regna tuentem
Sæpe uidere patrem mõstratũ a matre solebat.
Iamq; uiam suadet boreas:flatuq; secundo
Carbasa mota sonant:iubet utiq; nauita uentis
Troia uale:rapimur clamãt:dant osculo terræ
Troades:& patriæ fumantia tecta relinquunt.
Vltima conscendit classem(miserabile uisu)
In mediis Hecubæ natorum inuẽta sepulchris
Prẽsantem tumulos atq; ossibus oscula dantẽ
Dulichiæ traxere manus : tamen unius hausit.
Inq; sinu cineres secum tulit Hectoris haustos
Hectoris in tumulo canum de uertice crinem.
Inferias inopes crinem lachrymasq; reliquit.
Est ubi Troia fuit:Phrygiæ contraria tellus
Bistoniis habitata uiris:polymestoris illic
Regia diues erat:cui te commisit alendum
Clã Polydore pater:Phrygiisq; rẽouit ab armis
Consilium sapiens:sceleris nisi præmia magnas
Adiecisset opes:animi irritamen auari.
Vt cecidit fortuna Phrygũ:capit ipius ensem
Rex Thracum:iuguloq; sui demisit alumni.
Et tanq̃ tolli cum corpore crimina possent.
Exanimẽ scopulo subiectas misit in undas.
Littore Threicio classem te ligarat Atrides.
Dum mare pacatum:dum uentus amicior eẽt.
Hic subito quantus:cum uiueret : esse solebat
Exit humo late rupta:similisq; minanti
Temporis illius uultum referebat Achilles.
Q uo ferus iniusto petiit Agamẽnnona ferro
Immemoresq; mei discedditis inquit Achiui.
Obrutaq; est mecum uirtutis gratia nostræ
Ne facite:utq; meũ nõ sit sinẽ honore sepulchrũ
Placet Achilleos mactata Polyxena manes.
Dixit:& immiti sociis parentibus umbræ
Rapta sinu matris:quã iam ꝑpe sola fouebat.

autẽ maxime Hellespontus illic ubi olim fuerũt Sestos & Abydos. Ad Hellespontũ ãt usq; Troas ubi fuit ilium protẽdif. Cõsederat. Cessauerat extinctus erat. Iouis ara. Ad quã priamus ipse fuerat interfectus. Vt carmine quoq; Virgiliano est notũ. Exiguũ cruorẽ. In senibus paꝝ eẽ sanguinis physici aiunt. Antistita. Cassandra Phœbi sacerdos. Signa. statuas. Simulacra. Tenẽtes. colẽtes. Inuidiosa ꝑmia. Præda inuidiæ plenã. Mittit̃ Astyanax illis: Astyanax Hectoris ex Andromache fuit filius: sic dictus q̃ urbi uideret̃ ĩparaturus. Nã ἄστυ urbs. ἄναξ rex interpretat̃. Is ab Vlysse post Troiæ direptionẽ ex altissima turri fuit ꝑcipitatus. Tenentẽ. defendentẽ. Carbasa mota sonãt. Vela a uẽtis cõmota strepũt. Vẽtis uentoꝝ cõmoditate. Troia uale. ordo est. Troades & mulieres Troianæ clamãt. Troia uale. Rapimur. & ui abducimur. Prensantem tumulos Amplectentẽ filiorũ sepulchra Hecubam. Dulichiæ traxere manus. Vlysses. Nam Hecuba illi forte obtigerat. Hausit. accepit. Hectoris in tumulo. Anadiplosis ad miserationẽ accommodata. Canũ de uertice crinem. Recisum subaudimus. Inferias inopes. Sacrificia inopum & pauperiorum. Est ubi Troia fuit. Thraciam e regione Troadis esse ait. Cõtraria ex aduerso atq; e regiõe posita. Bistoniis uiris. Thracibus. Nam bistonia urbs est Thraciæ a Bistone martis & Calliroes filio cognominata unde & Bistones & Bistonii Thraces dicuntur. Thracia autẽ hellesponto a phrygia separatur. Polymestoris illic. Polymestor rex fuit Thraciæ : auaricia & Polydori cæde famosissimus. Hæc aũt de Eurypidis Hecuba ab Ouidio sumpta esse uidentur. Consilium sapiens. acclamatio est qua Priami prudentia commendatur. Irritamẽ. prouocationem. Iugulo. In iugulum. Exanimen. mortuum. Cadauer autẽ Polydori in mare iecit Polymestor Sui alumni. Polydori quem a patre alendum nutriendumq; susceperat. Quo petiit Agamẽnona. Quo tẽpore ob Briseide raptã in Agamẽnonem strinxit ensem Achilles: ut in prĩo Iliados narrat Homerus. Religarat. Religari iusserat Referebat. Repræsentabat præ se ferebat. Petiit. aggressus est Inuasit. Immemoresq; mei. Achillis umbra Græcos ingratitudinis accusat. Obruta. Sepulta. Ne facite. ne sitis in me ingrati. Vtq; meũ nõ sit sine honore sepulchrũ hoc est. Vt meum honoretur sepulchrũ. Mactata Polyxena Imolata. Polyxẽa uero que multoꝝ hospita iterpretat̃: filia fuit Priãi ex Hecuba : quã Achilles & uiuus amauit: & mortuus sibi imolari efflagitauit. Parẽtibus. obediẽtibus. Immiti ũbræ. Crudeli: quæ sibi uirginẽ imolari uolebat.

Astyanax

Bistonia

Polymestor

Polydori cædes

Polyxenæ imolatio

Ad tumulum.ad sepulchrum Achillis:quod in Sigeo promontorio erat. Dito busto:sepulchro. crudelium & dirorum manium qui sibi uirginem imolari iubebāt. Quæ memor ipsa sui.Suæ generositatis. Postq̄ crudelibus aris admota est.Postq̄ crudeliter ad aras fuit adducta.est.n.hypallage. Fera sacra.Crudelia:utpote quibus ipsa interficiebaṫ. Neoptolemum Pyrrhum Achillis ex Deidamia filium. qui Neoptolemus fuit appellatus:quod iuuenis admodum ad bellum Troianum est pfectus.νεοσ nanq; iuuenis nouusq; πτολεμοσ q frequētius πολεμοσ diciṫ bellū interpretaṫ.Pyrrhus autē a ruffis capillis fuit cognominatus. πυρροϲ naq; græci ruffum appellant.

Neoptolemus

Fortis & infœlix & plusq̄ fœmina uirgo
Ducitur ad tumulum:diroq; fit hostia busto.
Quæ memor ipsa sui:postq̄ crudelibus aris
Admota est:sensitq; sibi fera sacra parari.
Vtq; Neoptolemum stātem ferrūq; tenentem.
Vtq; suo uidit figentem lumina uultu.
Vtere iam dudum generoso sanguine dixit:
Nulla mora est:aut tu iugulo uel pectore telū
Conde meo:iugulūq; simul pectusq; retexit.
Scilicet haud ulli seruire Polyxena uellem.
Haud per tale factum numen placabitis ullū.
Mors tantū uellem matrē mea fallere posset.
Mater obest minuitq; necis mihi gaudia: q̄uis
Non mea mors illi:uerum sua uita gemēda est.
Vos modo:ne stygios adeam nō libera manes
Este procul:si iusta peto:tactuq; uiriles
Virgineo remouete manus.acceptior illi
Quisquis is est: quē cæde mea placare paratis
Liber erit sanguis(si quos tamē ultima nostri.
Verba mouent oris) Priami uos filia regis
Nunc captiua rogat:genetrici corpus inemptū
Reddire: ne ue auro rediat ius triste sepulchri
Sed lachrymis:tūc cū poterat:redibebat:& auro
Dixerat.& populus lachrymas:q̄s illa tenebat
Non tenet:ipse etiam flens inuitusq; sacerdos
Præbita coniecto rupit præcordia ferro.
Illa super terram defecto poplite labens.
Prætulit intrepidos ad fata nouissima uultus.
Tunc quoq; cura fuit:partes uelare tegendas
Cum caderet:castiq; decus seruare pudoris.
Troades excipiunt:deplotatosq; recensent
Priamidas:& quid dederit domus una cruoris
Teq; gemunt uirgo:teq; o modo regia cōiunx
Regia dicta parens. Asiæ florentis imago.
Nūc etiā prædæ mala sors:quā uictor Vlysses
Esse suam nollet:nisi q; tamen Hectora partu
Ediderat:dominum matri uix repperit Hector.

Ferrū.Ense quo ipsa erat iugulanda. Vtere iamdudū.Quā forti aio Polyxena esset:hinc facile colligiṫ:quod pyrrhum hortatur:ut se cito uelit immolare. Iamdudū: Cito.

Generoso sanguine.Meo sanguine: quæ sum generosa.generosi uero dicūtur qui a nobilibus maioribus genus ducunt. Nulla mora est. In me subaudiatur. Conde.Cōiice.Immitte. Iugulumq; simul.Hec a poeta dici notius ē: q̄ ut sit admonēdum. Scilicet haud ulli. Nulli certe inqt seruire uellē cū sim Polyxena priami regis filia. Scilicet. Certe asseuerantis est aduerbium. Haud ulli. nulli. Polyxena. Emphasis est:ac si diceret Priami regis filia Hectorisq; soror. Per tale factū.p meā:cædē.Figurata aūt oratiōe utiṫ Polyxena.qua tametsi nihil de morte curare uideatṫ:inuit tn̄ cæde sua nullū numē iri placatū:eoq; se nō eē imolandam. Fallere. latere. Se autem polyxena in matrē piam ostendit:cum de illa sola se dicat esse sollicitā.Hæc uero ex Hecuba Eurypidis sumpta esse uidentur. Mater obest.Dolor:quo mater afficitur morte mea animū meū cruciat. Vos modo ne stygios. rogat Polyxena ne quisquam uirorum se tangat: ut inuiolata ad inferos descendat. Ne non libera. ut libera moriat. Acceptior. gratior. Quisquis is est.Siue deus:siue heros. Ignorat.enim Polyxena: quem cæde sua sint placaturi. Si quos tamen ultima nostri. Pathetica & affectus plena oratio. Polyxenæ attribuitur: qua non amici modo: uerum hostes quoq; lachrymare coguntur. Ius sepulchri. facultatem sepeliendi. Tunc cum poterat: redimebat & auro. Quando inquit mater mea poterat non lachrymis solum sed etiam auro filiorum cadauera ab hostibus redimebat. Quas illa tenebat. Mira puellæ constantia exprimitur: que tam intrepide mortē exciperet. Præbita exhibita. Defecto poplite. Deficientibus genibus. Ad fata nouissima.usq; ad mortē. Tūc quoq; cura fuit hoc idem & Eurypides scribit: quā curam Iulio quoquæ Cæsari fuisse narrat Tranquillus: ut togam ad pedes demitteret:quo a coniuratoribus uulneratus honestius caderet Partes tegēdas. pudendas. Troades excipiunt. susciprūt iacēs Polyxenæ cadauer. Recensent.recognoscunt enumerāt. Quid cruoris. quantum sanguinis.nam Priamidæ omnes fuerant interfecti.

Teq; gemunt uirgo. apostrophe ad Polyxenam atq; Hecubam.que pauloante Asiæ regina uocabatur. Deplorat autem illius calamitatem poeta:quam omnes captiuam propter senectutē aspernabātur. Nunc etiam prædæ mala sors. Sed uel autem talisue coniunctio subaudiatur: ita sensu exigente. nam Hecuba pauloante qdē erat regia coiunx regia parēs. Asiæ florentis imago:nūc autem est etiā prædæ mala sors:quā oēs aspernabanṫ. Nisi quod tamē Hectora partu Ediderat Ratio

q̄tia mortis Vlysses eam accepit captiuā. Animæ tam fortis inane. Tam constanti anima uacuum. Osculaq; ore tegit. Parua Polyxenæ ora. Est enim ab ore diminutiuū hoc loco osculum. Plangit. percutit. Consueta: plangi & percuti filiorum cædibus. Caniciem suam. Caput suum canum. Solebant autem prisci in maximis doloribus caput puluere deturpare. Concreto: coagulato. Vertens: uoluens. Nata tuæ: pathetica oratio maxime quærelis doloribusq; accōmodata. Nata iaces: repetitio lugēti Hecubæ quæ ex tā fœlicissimo statu in tantam ceciderat miseriam. maxime conueniens. Tuū pectus Vulnere transfixū subaudiatur. Mea uulnera Meos dolores. Orba or. nostri. Qui nos liberis orbauit atq; spoliauit. Paridis Phœbiq; sagittis. Dirigente nanq; Paridis sagittas Apolline ut & Homerus & Vergilius scribunt Achilles fuit interfectus. Mi mihi. In genus hoc: In genus nostrum Vellicatur autem hoc loco Ouidius a Scauro apud Senecam: quod nesciat relinquere quod bene cessit. Cum enim inquit Polyxena esset adducta tumulo Achillis imolanda:

Hecuba dixit. Cinis ipse sepulti in genus hoc sæuit Poterat esse contētus. adiecit tumulo quoq; sensimus hostem. Neq; hoc contentus adiecit. Aeacide fœcunda fui. Aiebat Scaurus nō minus magnam uirtutem esse scire desinere q̄ scire dicere Sed hoc oratori magisq̄ poetæ: præceptū est. Tumulo quoq; sensimus hostem. In tumulo & sepulchro existentem. Aeacidæ fœcunda fui. Ad Achillis uoluptatem multos pepen filios. Euentu graui. Exitu pernicioso. Sed finita tamen. Stulte hoc dictum esse uidetur. Si eni finita sunt pergama: quo modo restant? An deleta quidem sunt sed Hecubæ restare uidentur: qa hostes perinde in eam sæuiūt ac si pergama ipsa starent. Soli mihi Nam perinde in me sæuiūt hostes atq; si finis non esset impositus bello. In cursu in perseuerantia. Neq; enim finitur.

Modo maxima rerū ex qua fœlicitate in quas miserias reciderit flebiliter Hecuba commemorat. Tot generis natisq; potens. Hecuba Priamo septem filias & duodecim filios peperisse scribitur. Ex aliis n. q; mulieribus reliquos ad quinquaginta usq; Priamus suscepit. Nunc trahor. Dissolutum est maxime quærimoniis cōueniēs.

Leuabas. diminuebas Leues reddebas. Hostilia busta Hostium sepulchra & manes Piasti Placasti Est autem apostrophe ad Polyxenam cōmiserationis plena Quo ferrea resto. ad quem uitæ exitum dura ego ac in me ipsam crudelis reseruor? Quid ue moror? Expecto. Differtis in longum tempus producitis. Viuacem anum. Me uetu am diu uiuentem. Nec te mea nata. Rationibus colligit Hecuba Priamū inter fœlices numerandum. At puto funeribus dotabere. exequiarum honoribus ornaberis. Est autem Ironia qua significat Hecuba Polyxenam & funeris & sepulturæ honore caituram.

Quæ corpus complexa aniæ tam fortis inane.
Quas totiés patriæ d̄derat natisq; uiroq;. (dit
Huic quoq; dat lachrias: lachrias in uulnera fū
Osculaq; ore tegit: cōsuetaq; pectora plangit.
Caniciemq; suam concreto in sanguine uertēs
Plura quidem: sed & hæc laniato pectore dixit:
Nata ruæ (q̄d eni superest)? dolor ultime matris
Nata iaces: uideoq; tuum mea uulnera pectus:
Et ne perdiderim quēq̄ sine cæde meorum
Tu quoq; uulnus habes: at te q̄a fœmina rebar
A ferro tutam: cecidisti & fœmina ferro.
Totq; tuos idem fratres: te perdidit idem
Exitium Troiæ nostriq; orbator Achilles.
At postq̄ cecidit Paridis Phœbiq; sagittis.
Nūc certe (dixi) non est metuendus Achilles.
Nūc quoq; mi metuēdus erat cinis ip̄e sepulti
In genus hoc sæuit: tumulo quoq; sēsimus ho
Aeacidæ fœcūda fui: iacet Ilion ingens. (stē.
Euentuq; graui finita est publica clades.
Sed finita tamen soli mihi Pergama restant.
In cursuq; meus dolor est: modo maxima rerū
Tot genere natisq; potens: nuribusq; : uiroq;:
Nūc trahor exul: inops: tumulis auulsa meoq;:
Penelope munus: quæ me data pensa trahentē
Matribus ostēdens Ithacis: hæc Hectoris illa ē
Clara patens: hæc est dicet Priameia coniunx.
Postq; tot amissos tu nunc: quæ sola leuabas
Maternos luctus: hostilia busta piasti.
Inferias hosti peperi: quo ferrea resto?
Quid ue moror? quo me seruas ānosa senectus
Quo dii crudeles: nisi quo noua funera cernā.
Viuacem differtis anum? quis posse putaret
Fœlicem Priamum post diruta Pergama dici?
Fœlix morte sua est: nec te mea nata peremptā
Aspicit: & uitam pariter regnūq; reliquit.
At puto funeribus dotabere regia uirgo?
Condeturq; tuum monumentis corpus auitis.
Nō hæc est fortuna domus: tibi munera matris

Contingent fletus: pigrinæq; haustus harenæ.
Omnia perdidimus: superest cur uiuere tẽpus
In breue sustineam: proles gratissima matri
Nunc solus: quondam minimus de stirpe uirili
Has datus Ismario regi Polydorus in oras.
Quid moror iterea crudelia uulnera lymphis
Abluere? & sparsos immiti sanguine uultus?
Dixit: & ad littus passu procedit anili
Albentes lacerata comas: date Troades urnam
Dixerat infœlix: liquidas hauriret ut undas:
Aspicit eiectum Polydori in littore corpus.
Factaq; Threiciis ingentia uulnera telis.
Troades exclamant: obmutuit illa dolore.
Et pariter uocẽ lachrymasq; introrsus obortas
Deuorat ipse dolor: duroq; simillima saxo
Torpet: & aduersa figit modo lumina terra:
Interdum toruos extollit ad æthera uultus.
Nunc positi spectat uultum: nũc uulnera nati.
Vulnera præcipue: seq; armat: & instruit ira.
Qua simul exarsit: tanq̃ regina maneret.
Vlcisci statuit: pœnæq; in imagine tota est.
Vtq; furit catulo lactente orbata leæna:
Signaq; nacta pedũ seq̃tur quẽ nõ uidet hostẽ
Sic Hecube postq̃ cum luctu miscuit iram.
Non oblita animoꝝ: annorum oblita suorum
Vadit ad artificem diræ Polymestora cædis.
Colloquiumq; petit. nam se monstrare relictũ
Velle latens illi quod nato redderet: aurum.
Credidit Odrysius: prædæq; assuetus amore.
In secreta uenit: tum blando callidus ore.
Tolle moras Hecube dixit: da munera nato.
Omne fore illius quod das: qđ & ante dedisti
Per superos iuro: spectat truculenta loquentẽ
Falsaq; iurantem: tumidaq; exæstuat ira
Atq; ita correpto: captiuarum agmina matrum
Inuocat: & digitos in perfida lumina condit.
Expilatq; genis oculos (facit ira ualentem)
Immergitq; manus: fœdataq; sanguine sonti
Nõ lumẽ (neq; eñi supest) loca luminis haurit
Clade sui Thracum gens irritata tyranni
Troada telorum lapidumq; incessere iactu
Cœpit: at hæc missum rauco cũ murmure saxũ
Morsibus insequitur: rictuq; ad uerba parato

Haustus: acceptio atq; iniectio. Terra namq; mortuis iniciebatur. Superest cur uiuere tempus: de tot filiis inquit meis Hecuba solus restat Polydorus Polymestori regi cõmendatus. Sed decipitur Hecuba. Iam enim a Polymestore fuerat interfectus. Datus: missus. Ismario regi: Polymestori Thraciæ regi: nam Ismarus Thraciæ mons est. De hoc autem Polydoro: sic & Vergi. in tertio Aeneidos scribit. Hunc Polydorum auri quondam cũ pondere magno. Infœlix Priamus furtim mandarat alendum Threicio regi: cum iam diffideret armis Dardanidæ: cingiq; urbem obsidione uideret: Ille ut opes fractæ Teucrum: & fortuna recessit Res Agamẽnonias uictriciaq; arma secutus Fas omne abrumpit. Polydorum obtruncat & auro Vi potitur. quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames. Et sparsos sanguine: infectos sanguine. Cadauera autem antiqui abluebant. Introrsus obortas: intus natas. Deuorat: consumit. Modo: interdum. Aduersa terra: in Troade ubi fuit Troia: e regiõe Thraciæ sita. Toruos uultus: tristicia efferatos. Positi: iacentis. Maneret: esset. In imagine: in imaginatione: & cogitatione Pœnæ: qua Polymestorem afficere posset. Vtq; furit. Sæuit hac autem similitudine ostẽdit poeta: quantam iram indignationemq; conceperit Hecuba aduersus Polymestorem: filii quem educãdum susceperat: interfectorem: Hostem. catuli raptorem. Animorum. Magnitudinis ac prestantiæ animi sui. Nam se monstrare. ait uel simile uerbum: quod eleganter pretermittitur. est subaudiendum. Latens. occultum. Odrysius. Polymestor Thracius. nã Odrysæ: ut in superioribus scripsimus: populi sũt Traciæ & Odrysa urbs eorum. Spectat truculenta. Indignata. toruũ præ se ferens aspectum. nam truculentus dicitur aspectu ferox atq; terribilis quales tauri sunt: Falsa iurantem. Peierantem. Tumida ira ab effectu que tumidos & inflatos homines reddit. Correpto. comprehenso Polymestore. In perfida lumina. In perfidi Polymestoris oculos. Est eñi hypallage. Expilat: extrahit eruit. Facit ira ualentem. parenthesis tacitæ obiectioni occurrẽs.

Sanguine sonti. sanguine nocentis ac scelerati polymestoris: Lumen. oculos. Superest. saluum est. Haurit. percutit: apert. Troada. Hecubam troianam. Incessere. irritare: prouocare iuadere. Rauco cum murmure cum uoce canina. Iam. n. in canem fuerat conuersa.

Polymestoris excæcatio

Hecuba in canem.

Et ex re nomen habet. nam κυνὸς σῆμα appellatur. idest canis sepulchrum. est autē in Chersoneso Thracia iuxta Abydum: ut Strabo refert. Per Sithonios agros. Thracios. nam Sithonia pars est Thraciæ. Illius troasq; suos. Hæc ad cōnectendam Memnonis cinerum in aues cum superiore metamorphosin a poeta inserūtur. Vt & ipsa Iouis. Iuno quæ Troianorum adeo atrox erat inimica. Nō uacat auroræ. memnon Thitoni atq; Auroræ filius: cum in bello Troiano ab Achille fuisset interfectus. mater Iouem rogauit: ut aliquo eum afficeret honore. Iupiter autem fauillas rogi ipsius congregatas eiusq; socios in aues commutauit. quæ memnonides a Memnone uocatæ: singulis quibusq; annis ad sepulchrū illius acriter inter se pugnantes duci suo parentare uidētur. Quāquam iisdem fauerat armis. ꝓpter Tithonum maritum: qui Laomedontis fuerat filius ac Priami frater. Lutea mater. Aurora ipsa Memnonis mater rutila ac rubicunda.

Memnonis cineres i aues

Non sustinuit. non potuit. Parēs. causa cur non sustinuerit spectare: quia parens. Omnibus inferior. In soluta oratione omnium infima diceretur. Aureus æther. Splendidum. cælum. Nam mihi sunt. parenthesis causam continēs cur Aurora omnium deatum sit infima. Dies sacrificos. In quibus mihi sit sacrificandū. Ignibus. sacrificiis. Aspicias. consideres. Quantū tibi fœmina præstem. quantum tibi prosim: quāuis fœmina sim. Noctis confinia seruo. hoc ē. Custodio ne nox suos fines transeat. Nisi enim aurora uigilans esset. nox semper uideretur duratura. Orba. priuata. Frustra. quia & ipse fuit interfectus & Troia euersa. Pro patruo suo. Priamo. A forti Achille. Interfectus percussus: simileue participium subaudiatur. Maternaq; uulnera leni. maternos dolores mitiga. Volumina reuolutiones. Infecere: obscurauere. denigrauere. Exhalant: emittunt. Infra nebulas subaudiendum. Glomerataq;: congregata. Faciemq; caput. Figuram ac formam accipit. Atq; animum ex igni. Scite. Anima nāq; ut flamma semper ē in motu. Vnde philosophorū quidā dixerunt animam esse ignē. Leuitas sua præbuit alas. idest propria fauillæ leuitas alas effecit. Quibus est eadem natalis origo. Nam & ipsæ ex fauillis sunt ortæ: Lustrant. circum uolant. Plangor. clangor. Seducunt castra. separant castra & diuidunt se in duas partes.

Latrauit conata loqui: locus extat: & ex re
Nomē habet: ueterūq; diu memor illa malorū
Tū quoq; Sithonios ululauit mœsta ꝑ agros.
Illius Troasq; suos hostesq; Pelasgos.
Illius fortuna deos quoq; mouerat omnes.
Sic omnes: ut ipsa Iouis coniunxq; sororq;
Euentus Hecubam meruisse negauerit illos.
Non uacat auroræ: q̄q̄ iisdem fauerat armis:
Cladibus & casu Troiæq; Hecubæq; moueri.
Cura deam propior luctusq; domesticus angit
Memnōis amissi: Phrygiis quem lutea campis
Vidit Achillea pereuntem cuspide mater.
Vidit: & ille color: quo maturina rubescunt
Tempora: palluerat latuitq; in nubibus æther.
At non impositos supremis ignibus artus
Sustinuit spectare parens: sed crine soluto
Sicut erat: magni genibus procūbere non est
Dedignata Iouis: lachrymisq; has addere uoces
Omnibus inferior: quas sustinet aureus æther
(Nā mihi sunt totū rarissima templa ꝑ orbē)
Diua tamen ueni: non ut delubra diesq;
Des mihi sacrificos calturasq; ignibus aras.
Si tamen aspicias: quantū tibi fœmina præstē
Tum cum luce noua noctis confinia seruo.
Præmia danda putes: sed nō ea cura: neq; hic ē
Nūc status auroræ: meritos ut poscat honores
Memnonis orba mei uenio qui fortia frustra
Pro patruo tulit arma suo: primisq; sub annis
Occidit a forti (sic dii uoluistis) Achille.
Da præcor huic aliquē solatia mortis honorē
Summe deum rector: maternaq; uulnera leni
Iuppiter annuerat: cum Mēnonis arduus alto
Corruit igne rogus: nigriq; uolumina fumi.
Infecere diem: ueluti cum flumina natas
Exhalant nebulas: nec sol admittitur infra
Atra fauilla uolat: glomerataq; corpus in unū
Densatur: faciemq; capit: sumitq; colorem
Atq; animum ex igni leuitas sua præbuit alas.
Et primo similis uolucri: mox uera uolucris
Insonuit pennis: pariter sonuere sorores
Innumeræ: quibus est eadem natalis origo.
Terq; rogū lustrant: & cōsonus exit in auras
Ter plangor: quarto seducunt castra uolatu.

Diuersa de parte. Ex partibus aduersis. Cognata. simul nata. Præpetibus subitis. subito natis alitibus. Auctor. Memnon earum origo. Memnonides. eni a Memnone fuerũt cognominatæ: ut pauloante diximus: & ipse poeta aperte testatur. More parentali: more eorum qui inferis parentant. Parentalia uero proprie di- cuntur sacrificia quæ manibus fiunt: Rebellant. bellum iterum inter se suscipiunt. Dymantida: Hecubam Dimãtis filiam: quã q̃ alii in primisq; Eurypides ac Virgilius: Cissei regis Thraciæ filiam fuisse scribat. Rorat. rorem fundit. Non tamen euersam: Anii Apollinis Delii sacerdotis filiarum metamorphosin in columbas de- scripturus poeta: Aeneæ pietatem prius ad De- lumq; nauigationem commemorat: quo aptius fabulæ connectantur.

Parentalia

Tunc duo diuersa populi de parte feroces:
Bella gerunt: rostrisq; & adũcis unguibus iras
Exercent: alasq; aduersaq; pectora lassant:
Inferiæq; cadunt cineri cognata sepulto
Corpora: seq; uiro forti meminere creatas.
Præpetibus subitis nomen facit auctor: ab illo
Memnonides dictæ: cum sol duodena peregit
Signa: parentali moriturę more rebellant.
Ergo aliis latrasse Dymantida flebile uisum ẽ.
Luctibus est autora suis intenta: piasq;
Nũc quoq; dat lachrymas: & toto rorat ĩ orbe.
Non tamen euersam Troiæ cũ mœnibus esse
Spẽ quoq; fata sinũt: sacra & sacra altera patrẽ
Fert humeris uenerabile onus cithereius heros
De tantis opibus prædam prius eligit illam.
Ascaniũq; suum: ꝓfugaq; per æquora classe
Fertur ab Antãndro: scelerataq; littora Thracũ
Et Polydoreo manantem sanguine terram
Liquit: & utilibus uentis: æstuq; secundo
Intrat Apollineam sociis comitantibus urbem.
Hũc Anius: quo rege hoĩes: antistite Phœbus
Rite colebatur: tẽploq; domoq; recepit.
Vrbemq; ostendit: delubraq; nota: duasq;
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Thure dato flãmis uinoq; in thura profuso
Cæsatumq; boum fibris de more crematis
Regia tecta petunt: positisq; tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealia Baccho.
Tunc pius Anchises: o Phœbi lecte sacerdos
Fallor: an & natum: cũ primũ hæc mœnia uidi.
Bisq; duas natas (quãtũ reminiscor) habebas?
Huic Anius niueis circũdata tempora uittis
Concutiens & tristis ait: non falleris heros
Maxime: uidisti natorum quinq; parentem:
Quẽ nũc (tãta hoĩes rerũ incõstãtia uersat)
Pene uides orbum: quod eni mihi filius absens
Auxilium? quem dicta suo de nomine tellus
Andros hẽt: ꝓ patre locũq; & regna tenentẽ?

Sacra & sacra altera pa- trem. Aeneas ex incendio Troiano: & sacra deæ uestæ: & patrem Anchisen abstulisse: Ascani- umq; abduxisse carmine quoq; Virgiliano ẽ no- tum. Et sacra altera. Neq; enim minus pium ẽ parentibus q̃ sacris auxilium ferre. Cythereius heros. Aeneas Veneris: quæ & Cytherea dicitur: filius. Prædam illam. sacra & patrem. Fertur ab Antãdro. Antandrus urbs est sub Ida: ab An- tãdro duce cognominata. Aristoteles autem scri- bit illam prius Edonida fuisse uocatam: quo tẽ- pore a Cimmeriis inhabitabatur. Liquit. Quã- uis ibi iam urbem Aenum ædificasset ut Virgili- us narrat. Apollineam urbem: Delũ. Apollinis oraculo insignem. Hunc Anius. hunc Deli re- gem fuisse Apollinisq; sacerdotem etiam Virgili- us scribit. Rex Anius. rex idem hominum phœbi- q; sacerdos. Quo rege homines. Vrebantur est subaudiendum. Delubraq; nota. clara propter oraculum. Duas stirpes: Apollinẽ & Dianam Retentas: alludit ad fabulam. Nam Iuno ita Latonã dicitur persecuta: ut nusq̃ quiescere pos- set. Cum uero Delum conscendisset: Apollinem pepit atq; Dianam. Thure dato flammis: hoc est sacrificiis perfectis. Fibris crematis: extis cõ- bustis. Morem autem piorum hominum expri- mit poeta: qui ante omnia deos solent uenerari: ut Virgilius quoq; præcipit. In primis uenerare deos. Positis tapetibus: stratis tapetibus. Illos autem cœnasse ait. Tũc pius Anchises: inquit uerbum simileue esse subaudiendum facile con- stat. Cum primum: quãdo primum. Mune- ra cerealia: cibos. Bisq; duas natas. Anius qua- tuor huit filias. quibus Bacchus cõcessit ut quic- quid tangerent: in frumentum uel uinum uel oleum commutaretur. Eas cum Agamemnon inducere uellet in expeditionem Troianam: ut exercitium alerent: Bacchi auxilio in columbas fuisse conuersas fabulantur. Vidisti parentem. Me subaudiamus. Pene orbum. Fere carentẽ filiis. Tanta inconstantia. instabilitas fortu- næ. Est autem acclamatio senis grauitati maxi- me conueniens. Quod enim mihi filius ab- sens auxilium: Nulli inquit sibi esse auxilio fi- lium absentem: q̃uis sit unius. Andros habet. andros insula est una ex Cycladibus: ab Andro Anii filio: ut scribit Ouidius: ut alii: Eurymachi

Antandrus

Aeneæ in Ita liã nauigatio

Anii filiæ in columbas

Tacta ab Anii filiabus ĩ frumentum oleum: uinũ

Andros ufi

denominata. Augurium.auguriorum ac uaticinandi peritiam. Voto maiora fideq; .hoc est maiora q̃ quis expetere aut credere debear. Laticemq; meri:uinum. Baccamq; Mineruæ.oliuam.pallas enim oliuam extulit in lucem. Diues usus.Opulenta utilitas. Troiæ populator Atrides.Agamemnon Troiæ depredator. Ne

Eubœa non putes.ut putes. Eubœa duabus: Eubœa insula est Bœotiæ adiacẽs.admodum longa.Vnde & Macris fuit quondam appellata & Macra.idest longa:ut tradit Plynius:sed & Chalchodotis:& Chalcis:ære ibi primum reperto: & Abantias:& Asopis. Pietas:andri fratris in sorores.

Consortia corpora sorores. Per quos: quoque uirture. Captiuis lacertis captiuatum brachiis

Miro more mirãdo modo. Perdere destruere:delere Ferre uocatur opem:ac si diceret Anius:perdere miro modo non esse opem ferre.

Tuæ coniugis.Veneris. Nam Veneri columbæ sunt dicatæ. Abiere.cõuersæ fuere. Talibus atq; aliis. Hæc icirco a poeta narrantur ut aptius sequentem metamorphosin cum superiore cõnectar.Nam Thebani cum pestilentia laborarẽt: oraculum acceperunt eam esse cessaturam si se duæ uirgines pro populo deuouerent.Duæ aũt Echionis filiæ cum se imolandas tradidissent.iãq; cremarentur:duo iuuenes:qui Stephani hoc ẽ coronæ sunt uocati de rogi fauilla uisi sunt exire exequiasq; matrum celebrare. Antiquam matrem.Italiam :unde Dardanus in Phrygiam fuerat profectus.Sic & Vir Dardãidæ duri quæ uos a stirpe parentum.Prima tulit tellus : eadem uos ubere læto.Accipiet reduces:antiquam exquirite matrem.Hic domus Aeneæ cunctis dominabit̃ annis:&nati natorum & qui nascentur ab illis.

Nepoti.Ascanio: Ismenius:thebanus.ab:Ismeno Bœotiæ fluuio. Alcon:Myleus. nõ My

Mylæ lei filius sed a patria sic cognominatus.Mylæ nãq; nomen est duarum urbium : quarum altera est in Sicilia altera in Thessalia. Duõ autem

Alcones duo fuerunt Alcones clari.Hic argentarius faber : & alter Cretensis arte sagitandi insignis. Longo argumẽto.prolixa materia. Vrbs erat. in illo cratere cœlata. Thebæ autem Bœotiæ fuerant sculptæ. Hæ pro nomine erant. nam septem portæ significant eas esse Thebas Bœonas. The

Auo iuuenes e rogi fauilla bæ enim bœotiæ septem portas habuisse dicuntur. Effusæq; comas:Diffusas & sparsas comas & pectora aperta habentes erat enim. Synegdoche poetica Lãbunt arentia saxa. Herbæ nanq; oẽs aruerant. Natas ab Echione.Filias Echio

Delius auguriũ dedit huic:dedit altera Liber
Fœmineæ stirpi:uoto maiora fideq;
Munera:nam tactu natarum cuncta mearum
In segetem laticemq; meri.baccamq; Mineruæ
Transformabãtur:diuesq; erat usus in illis.
Hoc ubi cognouit Troiæ populator Atrides.
Ne non ex aliqua uestram sensisse procellam
Nos quoq; parte putes:armorum uiribus usus
Abstrahit inuitas gremio genitoris:alantq;
Imperat Argolicam cœlesti munere gentem.
Effugiunt quo quæq; potest : Eubœa duabus
Et totidem natis Andros fraterna petita est.
Miles adest:& ni dedantur:bella minatur.
Victa metu pietas consortia corpora pœnæ
Reddidit:& timido posses ignoscere fratri.
Non hic Aeneas : nõ qui defenderet Andron
Hector erat:p quos decimum durastis in annũ
Iamq; parabantur captiuis uincla lacertis.
Illæ tollentes etiam nunc libera cœlo
Brachia:Bacche patet fer opẽ dixere:tulitq;
Muneris auctor opem:si miro perdere more
Ferre uocatur opem:nec qua ratione figuram
Perdiderint potui scire:aut nũc dicere possum.
Sũma mali nota est:pẽnas sumpsere tuæq;
Coniugis in uolucres niueas abiere columbas.
Talibus atq; aliis postq̃ conuiuia dictis
Implerunt:mensa somnum petiere remota.
Cũq; die surgũt:adeuntq; oracula Phœbi.
Q ui petere antiquã matrẽ cognataq; iussit
Littora:prosequitur rex:& dat munus ituris.
Anchisæ sceptrũ:chlamidẽ pharetrãq; nepoti:
Craterem Aeneæ:quẽ quondam miserat illi
Hospes ab Aonis Therses Ismenius oris.
Miserat hũc illi Therses:fabricauerat Alcon
Mileus:& longo cœlauerat argumento.
Vrbs erat:& septem posses ostendere portas.
Hæ pro noie erant:& quæ foret illa : docebant
Ante urbem exequiæ:tumuliq;:ignesq;: rogiq;:
Effusæq; comas:& aperte pectora matres.
Significant luctũ:nymphæ quoq; flere uidentẽ
Siccatosq; quæri fontes:sine frondibus arbor
Nuda riget:lambunt arentia saxa capellæ.
Ecce facit mediis natas ab Echione thebis.

nis Thebani. Non fœmineum. timidum: sed utile & audax. Coronas. latine dixit. nā apud græcos Stephā uocantur. Summus: in summitate. Hactenus antiquo. Signa inquit hactenus enumerata in antiquo aere sculpta erant. Sed crateris summitas inaurato Achanto cingebat. Signis simulacris. Erat asper. coelatus: Nā uasa coelata aspera sunt. Inaurato. acantho. Acanthus frutex est spinosus semper florens. Virgilius in Georgicis & baccas semp florentis Acanthi. Leuiora. minora. Remittunt Rembuunt. Inde recordati Teucros Apollinis oraculum non percipiētes Troiani in Arætam nauigarūt. Primam enim originem se putabant ducere a Teucro Scamādri Cretēsis filio qui in Phrygiam profectus arcem Troianam ædificauit. Sed ante cum Dardanus ea loca iam cœperat hitare: Iouem. aerem. nam ut scribit Virg. pestilentia laborare cœperunt. Centumq; relictis urbibus. Creta insula Hecatonpolis ab numero uocatur quod centum urbibus fuerit ornata:

Acanthus

Hanc nō fœmineū iugulo dare pectus aperto
Illam demisso per fortia pectora telo
Pro populo cecidisse suo: pulchrisq; per urbē
Funeribus ferri: celebriq; in parte cremari.
Tum de uirginea geminos exire fauilla,
Ne genus interea iuuenes quos fama corōas
Nominat: & cineri materno ducere pompam.
Hactenus antiquo signis fulgentibus ære,
Summus inaurato crater erat asper acantho.
Nec leuiora datis Troiani dona remittunt:
Dantq; sacerdoti custodem thuris acerram:
Dant pateră: claramq; auro gēmisq; coronam.
Inde recordati Teucros a sanguine Teucri
Ducere principium, Cretam tenuere: locisq;
Ferre diu nequiere Iouem: centumq; relictis
Vrbibus Ausonios optant contingere portus.
Sæuit hyems: iactatq; uiros Strophadūq; recce
Pottibus infidis exterruit ales Aello. (ptos
Et iā Dulichios portus Itacamq; Samumq;
Neritiasq; domos: regnum fallacis Vlyssei:
Prætereunt uecti certatam lite deorum
Ambraciā: uersisq; uident sub imagine saxum
Iudicis: Actiaco quæ nunc ab Apolline nota ē
Vocalemq; sua terram Dodonida quercu
Chaoniosq; sinus: ubi nati rege Molosso
Impia subiectis fugere incendia pennis.
Proxima Phæacum fœlicibus obsita pomis

Ausonios: italos. Ausonia nanq; Italia ab ausonibus populis fuit cognominata. Strophadū q; receptos. Strophades īsulæ sunt in mari Ionio duæ iuxta zancynthum απο της ςροφησ hoc est a cōuersione Zetæ & Calais dictæ. nam illuc usq; Harpyias persecuti retro rediere. Aello nomen est unius Harphyiarum, que tres esse finguntur Neptuni & terræ filiæ Aello Ocypite & Celeno. Et iam Dulichios portus. Dulichiū ithaca Samus insulæ sunt in Ionio mari: quibus imperauit Vlysses, Samus quidem insula est in mari ionio tetrapolis: hoc est quatuor urbium: e qbus una Same uocatur. unde Virg iam medio apparet cursu nemorosa zacynthos Dulichium q; Sameq; & Neritos ardua saxis. Tae etsi ut Stra. narrat: urbs quoq; interdum Samos uocetur. est etiam Samos insula Cariæ adiacens clarissima; que prius & Parchenia & Dryusa & Anthemusa & Melaphylos fuit appellata. sciendum est autē Samos a priscis Græcis editiora & altiora loca arcibus struendis apta cōsuesse uocari. ut idē Stra. inquit. Neritiasq; domos. Neritus & mons est in Ithaca: insula & urbs: ut Strabo refert: que & Leucas appellatur. Vnde Neritius possessiuum.

Strophades

Harpiæ tres

Samus

Nentus

Certatam lite deorum Ambraciam. Ambracia urbs ē Epyri ab Ambrace Tesproti filio dicta: uel ut alii dicunt. ab ambracia Aegei filia: quam augustus apud Actium promōtorium uicto Antonio amplificauit una cum tēplo Apollinis Actiaci: eamq; Nicopolim appellauit. hoc est uictoriæ urbē. ab Ambracia uero sinus dicit Ambracius angustis admodum faucibus spatiosum æquor accipiens. Certatam. participium contra grammatices rationem formatum: de qua dii certarunt. Qui uero fuerint dii illi ac iudex qui in saxū fuit mutatus nō memini me legisse. Ab Apolline. ob apollinis Actiaci templum. Illuc enim ad quinquennales ludos multi populi confluebant Actiaco q apud actum colebatur actium sane; & urbis & templi & promontorii nomen est. Vnde actiacum declinatur. Terram: dodonida. Dodone urbs ē Epyri. Vnde Iupiter dodoneus. Dicta est autem a dodone nympha: uel a Dodono Iouis & Europæ filio. Sua quercu. Nam in nemore querno Dodone uicino columbas dedisse responsa ex sententia Dodoneorum antistitū Herodotus scribit q asseruere geminas ex Aegypto colūbas euolauisse. utrāq; nigrā unā qdē in Aphricā: alterā uero ad ipsos. q̄ fago isidēs hūana uoce locuta sit. eo loci Iouis oraculū cōdi debere. & se iterptatos eē: qd ipsis annūciaret diuinitus fieri: & ob id se ita fecisse: Dodoneū aūt oraculū oium Greciæ oraculoꝝ fuit uetustissimū. Chaōiosq; sinus. chaōes populi sūt Epyri. Vñ & Chaōia: ut scri. Pl. fuit dicta Quāuis Virg asserat a chaone Troiāo fuisse cognominatā. Vbi nati rege Molosso hæc fabula mihi ē ignota. Significat aūt poeta Molossi filios in aues fuisse cōuersos. Proxia Phæacū. Aeneæ nauigationē describit poeta quo in Siciliā tādē puēiat. ubi Acis iuuēis in fluuiū sui nois fuit cōuersus. Phæacū. Phæaces populi Corcyræ isulæ dci a Phæace filio Neptūi & Aercyræ Asopi filiæ: a qua ēt isula Cercyra fuit cognominata. Nam ātea Drepane & Scheria uocabatur.

Ambracia
Iudex saxum

Filii Molossi in aues

Dodone urb.

Phæaces urb
Cercyræ insulæ diuersa nomina

Epirus

Epiros ab his·post hæc nam in Italiam nauigantibus a Corcyra occurrit Epirus regio:in qua est Buthrotus olim Romanorum colonia. Nam Epiros & proprium est regionis & generale nomen: significat continentem

Buthrotos

Terra.enim in tres Epiros & continentes dicitur diuisa:Asiam Europam Africam.Buthrotos autē ē urbs haud longe a Corcyra distans·a primo hitatore sic dicta. Phrygio uati:Heleno Priami filio. Sicaniam Siciliā.quæ tria habet promontoria Pachynum Lilybæum:& Pelorum. Tribus linguis:tribus promontoriis quoq; Pachynus Græciam Lilybeus Aphricam Pelorus italiam spectat. E quibus Pachynus uersa est. Figurata est locutio.uersa enim ad linguam refertur: non ad pachynum. Ad austros.ad meridiem: Vnde flat auster. Mollibus zephyris.Molliter ac suauiter flantibus.Lilybæum autem: & urbs est siciliæ & promontorium in occidentem uersus:unde flat zephyrus Spectās Ad arctos.ad septentrionem.

Lilybæum

Pelorus uñ

Zancle unde

Pelorus autem dictus est a Peloro classis Hannibalis gubernatore ibi sepulto. Zanclæa harēa. zancle urbs est Siciliæ a zanclo gigante:uel a zāncle fonte dicta:ut scribit Hecatæus.alii aūt quod ibi;Saturnus occultauit falcem:qua patris testiculos amputauit.nam Siculi falcem zanclon uocāt Vt Stephanus de claris urbibus tradit.Strabo autem scribit eandem esse cum Messena a Messenus conditoribus sic uocata:zāclem uero antea uocatam:quod in curuo littore sita foret. zāclia nanq; uocantur curua. Scylla latus dextrum. Duæ fuerūt Scyllæ a poetis decantatæ:quarū altera Nisi filia in auem fuit cōmutata:altera Phorci filia in monstrum:quod in freto Siculo nauigantibus insidiatur:cuius fabulam in principio libri sequentis plene poeta exponit. Carybdis uero uetula fuit uoracissima:que cum Herculi bouem furata esset:ab illo in fretū proiecta in monstrum marinum fuit conuersa:quod adhuc pristinam retinet rapiendi naturam.nam illac transeūtes naues ad sese rapit:deuoratq; ac reuomit. Vnde Seneca in Thyeste Quod rapax hausit reuomit charybdis.

Galatea

Quā dum pectēdos.Galatea Nerei & Doridis fuit filia:que amore Acidis capta.Polyphemum Cyclopem se amantem fugiebat.Sed cum Cyclops eam in gremio Acidis residentem depræhendisset:ira correptus ingentem saxum in illos cōiecit:quo Acis obrutus(Nā Galatea aufugerat)in fluuium sui nominis fuit conuersus. Et lachrymæ uocem.impediere loquentis.Eleganter poeta mollis nymphæ mores effingit. Marmoreo pollice.candidis digitis.

Acis in fluuium

Virgo scylla. Deam:galateam. Nereis. galatea Nerei filia. His resecuta.his uerbis respondit. Cratheide natā.scyllam phorci & Cratheidis nymphæ filiam. Crathis autem fluuius est Calabryæ:cuius filia mater Scyllæ fuisse uidetur. Nympha Simetide: Simeti fluuii filia.

Crathis

Et octonis:sexdecim annos natum Acim fuisse significat. Dubia lanugine. Adeo tenui ut uix uideretur: in dubioq; esset: utrum pubescere cœpisset Acis. Nullo cū fine.Sine fine.id est uehementer. Nec si quesieris. Vtrum maiori odio Cyclopem: an amore:Acidem prosequeretur ignorat. Nec edam: nec edere & dicere possim. Præstantior.maior uehementior.

Rura petunt:Epiros ab his:regnataq; uati
Buthrotos Phrygio simulataq; Troia tenetur.
Inde futurorum certi:quæ cuncta fideli
Priamides Helenus monitu p̄dixerat:intrant
Sicaniā:tribus hæc excurrit in æquora linguis
E qbus imbriferos uersa ē Pachynus ad austros
Mollibꝫ expositū zephyris lilybæō:ad austros
Aequoris expertes spectat boreaq; Pelorus.
Hanc subeunt Teucri:remis æstuq; secundo
Sub noctem potitur Zanclæa classis harena.
Scylla latus dextrū:leuū irrequieta charybdis
Infestant:uorat hæc raptas remouitq; carinas.
Illa feris atram canibus succingitur aluum
Virginis ora gerens:& si non omnia uates
Ficta reliquerunt:aliquo quoq; tempore uirgo.
Hanc multi petiere proci: quibus illa repulsis
Ad pelagi nymphas pelagi gratissima niphis
Ibat:& elusos iuuenum narrabat amores.
Quā dū pectendos præbet Galatea capillos:
Talibus alloquitur referens suspiria dictis.
Te tamen o uirgo genus haud immite uirorū
Expetit: utq; facis:potes his impune negare.
At mihi:cui pater ē Nereus:quā cærula Doris
Enixa est:quæ sum turba quoq; tuta sororum.
Non nisi per luctus licuit Cyclopis amorem
Effugere:& lachrymæ uocē īpediere loquētis.
Quas ubi marmoreo detersit pollice uirgo.
Et solata deam est:refer o gratissima dixit.
Ne ue tui causam tege(sum tibi fida)doloris.
Nereis his contra resecuta Cratheide natam ē.
Acis erat fauno nymphaq; Simetide cretus.
Magna quidem patrisq; sui:matrisq; uoluptas.
Nostra tamen maior:nam me sibi iunxerat uni
Pulcher:& octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas.
Hunc ego:me Cyclops nullo cū fine petebat
Nec si quæsieris:odium Cyclopis:amorne
Acidis in nobis fuerit præstantior:edam.

Par utrūq; fuit:proh quanta potentia regni
Est Venus alma tui: nẽpe ille immitis: & ipsis
Horrendus syluis:& uisus ab hospite nullo
Impune:& magni cum diis cõtemptor olympi
Quid sit amor sentit:nostriq; cupidine captus
Vritur oblitus pecorum antrorumq; suorum.
Iamq; tibi formæ:iamq; est tibi cura placendi.
Iam rigidos pectis rastris Polypheme capillos.
Iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam.
Et spectare feros in aqua:& cõponere uultus
Cædis amor:feritasq;:sitisq;:inmensa cruoris
Cessant:& tutæ ueniunt abeuntq; carinæ.
Telemus interea Siculum delatus in æquor
Telemus Eurymides:quẽ nulla fefellerat ales:
Terribilẽ Polyphemon adit:lumenq;: qđ unũ
Fronte geris media:rapiet tibi dixit Vlysses.
Risit:& o uatum stolidissime:falleris : inquit :
Altera iam rapuit:sic frustra uera monentem
Spernit:& aut gradiens ingenti littora passu
Degrauat:aut fessus sub opaca reuertit antra.
Prominet in pontũ cuneatus acumine longo
Collis:utrūq; latus circũfluit æquoris unda.
Huc ferus ascẽdit Cyclops:mediusq; resedit
Lanigeræ pecudes nullo ducente secutæ.
Cui postq̃ pinus:baculi quæ præbuit usum :
Ante pedes posita est antemnis apta ferendis.
Sumptaq; arũdinibus cõpacta ẽ fistula centũ
Senserunt toti pastoria sybilla montes.
Senserunt undæ:latitans ego rupe meiq;
Acidis in gremio residens ,pcul auribus hausi
Talia dicta meis:auditaq; uerba notaui.
Candidior folio niuei Galatea ligustri:
Floridior prato:longa procerior alno.
Splendidior uitro:tenero lasciuior hædo.
Leuior assiduo detritis æquore conchis.
Solibus hybernis:æstiua gratior umbra.
Nobilior pomis:platano conspectior alta.
Lucidior glacie:matura dulcior uua.
Mollior & cygni plumis:& lacte coacto.
Et si non fugias:riguo formosior horto.
Sæuior indomitis eadem Galatea iuuencis.
Durior annosa quærcu:fallacior undis.
Lentior & salicis uirgis & uitibus albis.

Par utrumq; fuit. Aequale utrumque fuit & odium quo Cyclopem & amor quo Acidem ,psequebatur Scylla. Impune. Sine pœna. Omnes eni ad se uenie͂tes iterficiebat Polyphemus.

Rastris. Pulchra emphasis. q̃ capillos. Polyphemi & magnitudo & densitas inuit: ut q nõ pectinibus sed rastris pecterent. Et cõponere uultus. gratos efficere uultus & iocũdos:ut amicæ possit placere. Telephus interea. Telephus quidem legitur Sed Telemus legendũ esse facile ex Theocrito colligitur. Nam Telemus Eurymi filius inter Cyclopas uates fuit egregius: qui Polyphemo prædixit omnia quæcunq; ab Vlisse passus est.

Quem nulla fefellerat ales. Auguriorum peritissimum Telemum fuisse ostẽdit. Altera iam rapuit: galatea ad id autẽ alludit: quod cæci finguntur esse amantes. Sic. huiusmodi dictis.

Degrauat. Deprimit. Prominet in pontum. topogaraphia. describit enim promontoriũ poeta: in quod se Polyphemus recepit. Prominet: procurrit. Cuneatus collis. In cunei similitudinem factus. Vtrunq; latus. Et dextrum & sinistrum. Huc. illuc in illum collem. Mediusq; resedit. in medio Quod eni loci est: ad hominem est relatum. Lanigeræ pecudes. pecora & oues Cui postq̃ pinus. per emphasin quãtus fuerit polyphemus poeta ostendit pinum pro baculo ei gestandam attribuens: ex qua malus nauis commode fieri potuisset. Pastoria sibila: pastorales cantus. Hausi: audiui. Notaui memoriæ cõmendaui. Candidior folio. cantilena Cyclopis laudes Galateæ continens tam aperte describitur a poeta: ut nihil expositiõe indigere uideat̃ Sũpta autem ex Theocrito esse uidetur. Niuei ligustri. Cãdidi floris. Est autem Ligustrum uiolæ genus cãdidissimæ. Procerior. Longior atq; rectior. Alno: alnus arbor est in ripis fluminum in magnam altitudinem crescens. Leuior. leuigatior. Tersior. politior. Seuior indomitis. hactenus Galateæ uirtutes fuerunt enumeratæ. Nunc uitia referuntur. Seuior. ferocior.

Annosa quærcu. uetere: multorum annorum.

Fallacior undis mari quod in tẽporis mométa mutatur. Lentior. flexibilior. Mutabilior. Polyphemi cantilena

Tribulus

Asperior tribulis. Tribulus herba est spinosa segetibus inimica. Truculentior. terribilior. Foeta ursa. Vrsa quæ peperit. Calcato hydro. Presso serpente: Qui maxime calcatus sæuire solet. Demere. eripere. Fugacior. uelocior ad fugiendum. At bene si noris. Me subaudiamus Enumerat autem Polyphemus omnia: quæcunq; sibi adsunt bona: quo Galateam in suum polliciat amorem. Labores. Studeas ac nitens. Pendentia antra. Suspensæ & altæ speluncæ. Sunt poma grauantia ramos. Deprimentia. Pomorum autem magnitudinem significat Polyphemus quæ tanta sunt ut ramos degrauent. Auro similes. albæ bene maturæ. Tunc enim sunt aurei coloris. Mollia fragra. Suauia. Leges. colliges. Autumnalia autumni tempore maturescentia. Corna autem sunt baccæ rubicundæ in medio nucleum durissimum habentes. Vnde Virgilius lapidosaq; coma. Verum etiam generosa. Aurei ac crocei coloris: nouisq; ceris simillima. Arbutei foetus. Arbuti fructus. Est autem Arbutus humilis arbor poma ferens rubicunda.

Hoc pecus omne meum. Hæ omnes meæ sunt oues. Circumeat. circundet. Distentũ uber Plena ubera. Significat autem ingressum ouiũ magnitudine uberum impediri. Aliis in ouilibus hædi. In aliis stabulis que a capris caprilia: ut ab ouibus ouilia uocantur. Durant. Condẽsant in caseum. Deliciæ faciles. Quæ facile haberi possunt. Vulgata munera. uulgaria dona quales sunt damæ: lepores: capræ: Columbæ.

Demptusq; cacumine nidus: De arboris summitate acceptus. Inueni geminos. Hæc sunt illa munera quæ nõ eẽ uulgaria Polyphemus ait.

Dominæ. Amicæ. Amatores nanq; amicas appellare dominas solent: Tibullus. Quam iuuat immitis uentos audire cubantem: Et dominam tenero continuisse sinu. Exere. emitte.

Certe ego me noui Se quoq; formosum eẽ colligit Polyphemus. Quantus. Quam magnus.

His immobilior scopulis: uiolentior amne.
Laudato Pauone superior: acrior igni.
Asperior tribulis: foeta truculentior ursa:
Surdior æquoribus: calcato immitior hydro.
Et quod præcipue (si possem) demere uellem
Non tantum ceruo claris latratibus acto.
Verum etiam uentis uolucriq; fugatior aura.
At bene si noris: pigeat fugisse: morasq;
Ipsa tuas damnes: & me retinere labores.
Sunt mihi pars montis: uiuo pendentia saxo
Antra: quibus nec sol medio sentitur in æstu.
Nec sentit᷑ hyems: sunt poma grauãtia ramos
Sunt auro similes longis in uitibus uuæ.
Sunt & purpureæ: tibi & has seruamus & illas
Ipsa tuis manibus siluestri nata sub umbra
Mollia fraga leges: ipsa autumnalia corna:
Prunaq; non solum nigro liuentia succo.
Verũ etiam generosa: nouasq; imitantia ceras.
Nec tibi castaneæ me coniuge: nec tibi deerũt
Arbutei foetus: omnis tibi seruiet arbor.
Hoc pecus oẽ meũ ẽ: mltæ quoq; uallibꝰ errãt
Multas sylua tegit: multæ stabulantur in antris
Nec si forte roges: possem tibi dicere: quod sũt
Pauperis est numerare pecus: de laudibus harũ
Nil mihi credideris. præsens potes ipsa uidere.
Vt uix circumeat distentum cruribus uber.
Sunt foetura minor tepidis in ouilibus agni.
Sunt quoq; par ætas aliis in ouilibus hædi.
Lac mihi semꝑ adest niueũ: pars inde bibenda.
Seruatur: partem liquefacta coagula durant.
Nec tibi delitiæ faciles uulgataq; tantum
Munera contingent: damæ: leporesq;: capræq;:
Parq; columbarũ: demptusue cacumine nidus.
Inueni geminos: qui tecum ludere possint
Inter se similes: uix ut dignoscere possis.
Villosæ catulos in summis montibus ursæ.
Inueni: & dixi: dominæ seruabimus istos.
Iã modo cæruleo nitidum caput exere ponto.
Iam Galatea ueni: nec munera despice nostra.
Certe ego me noui: liquidæq; in imagine uidi
Nuper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidẽti.
Aspice sim quantus: nõ est hoc corpore maior
Iuppiter in cælo: nam uos narrare soletis

Nescio quē regnare Iouē: coma pluria totuos
Prominet i uultus: hūerosq; ut lucus obūbrat:
Nec mea ꝙ duris horrent densissima setis
Corpora: turpe puta: turpis sine frōdibꝫ arbor
Turpis equus: nisi colla iubæ flauentia uelent
Pluma tegit uolucres: ouibus sua lana decori ē
Barba uiros hirtæq; decent in corpore setæ.
Vnū est in media lumen mihi frōte: sed instar
Ingētis Clypei. quid? non hæc omnia magno
Sol uidet e cælo? solis tamen unicus orbis.
Adde ꝙ i uestro genitor meus æquore regnat.
Hūc tibi do socerꝝ: tantum miserere: præcesq;
Supplicis exaudi: tibi enim succumbimus uni.
Q uiq; iouē & cælū spno & penetrabile fulmē
Nerei te uereor: tua fulmine sæuior ira est.
Atq; ego contemptus essem patientior huius.
Si fugeres omnes: sed cur cyclope repulso
Acin amas? præfersq; meis amplexibus Acin?
Ille tamen placeatq; sibi: placeatq; licebit.
Q uod nollē Galatea tibi: modo copia detur.
Sentiet esse mihi tanto pro corpore uires.
Viscera uiua trahā: diuulsaq; mēbra ꝑ agros
Perq; tuas spargam si se tibi misceat: undas.
Vror enim: læsusq; exæstuat acrior ignis.
Cūq; suis uideor trāslatam uiribus Aetnam
Pectore ferre meo: nec tu Galatea moueris.
Talia nequicq̄ questus (nam cūcta uidebā)
Surgit: & ut taurus uacca furibundus adēpta
Stare nequit: siluaq; & notis saltibus errat
Cum ferus ignaros nec quicq̄ tale timentes
Me uidet atq; Acin: uideoq; exclamat: & ista
Vltima sit faciam Veneris concordia uestræ.
Tantaq; uox: quantā Cyclops iratus habere
Debuit: illa fuit: clamore perhorruit Aetna.
Ast ego uicino pauefacta sub æquore mergor.
Terga fugæ dederat cōuersa Simæthius heros
Et fer opē Galatea præcor: mihi ferte parentes
Dixerat: & uestris periturū admittite regnis.
Insequit Cyclops: partēq; e monte reuulsam
Mittit: & extremus quāuis peruenit ad illum
Angulus e saxo: totum tamen obruit Acin.
At nos quod fieri solum per fata licebat.
Fecimus: ut uires assumeret Acis auitas

Nescio quem regnare. Iouem. Cum quodam contemptu hoc ait Polyphemus: Vt qui ab omni religione esset alienus. Nec mea quod duris horrent densissima setis Hypallage est. Nam dura corpora densissimis setis intelliguntur horrere. Colligit autē multis similibus Polyphemus pilos & setas potius sibi decori q̄ dedecori esse.

Velent. Tegant. Hirtæ setæ. erectæ. Vnū est media lumen mihi fronte. Hipophoræ & obiectoni que fieri posset occurrit Polyphemus: fateturq; se unum quidem, dumtaxat, oculū habere: sed ita magnū ut par duobus esse possit.

Sed instar. Ad magnitudinem & similitudinē magni scuti. Quid: nō hæc omnia magno. Exemplo Solis Polyphemus ostēdit unicum oculū sibi ornamento esse: cū Sol qui omnia uidet uno sit oculo contentus. Meus genitor. Neptunus.

In uestro æquore. ubi uos uiuitis o Nereides.

Tibi enim succumbimus uni. Subiicimus nos tibi soli. Sperne. contemne. Nerei. Galatea Nerei filia. Est enim uocandi casus. Huius cōtēptus. Quo me spernis. Patientior. tolerātior.

Placeatq; sibi. Pulcher sibi uideatur: Suaq; forma superbus sit. Modo copia detur. Modo ipsum comprehendere possim. Hæc autem cum maxima indignatione a Polyphemo iactata fuere. Sentiet esse mihi. hoc est. cognoscet me pro mensura tam magni corporis uires habere.

Traham. Extraham. Diuulsa. Discerpta. Si se tibi misceat. Si tecum coeat atq; concumbat.

Vror. Crucior. Læsus ignis. Offensus amor.

Exæstuat. Feruet. Inflammatur. Acrior. Acrius & uehementius. Nomen enim pro aduerbio ponitur. Cum suis uiribus. cum suis ignibus.

Vires enim Aetnæ incendia sunt assidua.

Moueris. commoueris ad misericordiam ut mihi morem geras. Ferus. terribilis. Ignaros nescios nos uideri: eoq; securos. Veneris uestræ uoluptatis. Vestris regnis. In uestra aquarum regna. Quamuis extremus angulus: Quamuis ultima pars anguli. Hinc uero colligitur q̄ magnum fuerit illud saxum. quod in Acin Polyphemus iecit. Obruit. Texit: Cooperuit.

Per fata. Permittentibus fatis. Vires. auitas. uires Simethi fluuii ut in fluuium cōuerteretur.

Tum moles tacta dehiſcit:tum rupes pcuſſa aperitur. Properataq; ſurgit arundo.properata quidem legitur.ſed procera·hoc eſt·recta & longa arundini magis conuenire uidetur. Tametſi ꝓperata properanter ac feſtinanter nata intelligi poſſit. Extitit:extra ſtetit. Incinctus iuuenis flexis:ſic quidem legitur. Sed inflexis forſitan & cinctus ſic eſt legendum·ut utrunq; in alterius locum transferatur hoc modo.Inflexis iuuenis cictus noua cornua cannis.Nam fluuiorum dii cornua habere finguntur.quod boum ſimiles eſſe dicuntur:& ꝓpter ſtrepitum & propter circũflexiones:quas cornua uocant.Cincta autem cornua cannis ideirco habere finguntur:quod fere in ripis fluminũ arundines naſcuntur. Cerulus:niger. Et antiquũ tenuerunt flumina nomen.Acis nãq; fluuius ille fuit appellatus. Deſierat Galathea loqui. finem ſermoni ſuo impoſuerat Galathea· hæc aũt ad connectendam cum ſuperioribus Glauci trãſfigurationem a poeta narrantur.Nam Glaucus Anthedonis filius·piſcator cum eſſet:forte piſces captos in prato expoſuit·qui cum in mare exiliuiſſent.ut cauſam huius rei recognoſceret·de iis herbis cœpit illas herbas mandere·in quibus iacuerant piſces.Sed ſtatim mutata natura ſe in mare præcipitauit quem dii miſerati in deum marinũ ſiue ut Strabo refert in balenam tranſmutarunt.

Glaucus ĩ deum marinũ

Scylla redit:ad littus reuertitur e mari. Seductos receſſus gurgitis: ſecretos ſinus Nouus incola·Glaucus pauloante in deum marinum fuerat cõmutatus:Fuerunt autem tres Glauci poetarum carminibus clari is qui in deum marinũ fuit cõuerſus & quem in Iliados ſexto ſcribit Homerus cum ferreis Diomedis armis ſua aurea ꝑmutaſſe:& quẽ narrat Virgilius in Georgicis ob contemptam Venerem dentibus ſuarum equarũ fuiſſe laniatum. In Euboica.Anthedone.Anthedon urbs eſt Bœotiæ maritima·ab Anthedone Dii & Alces Abantis filio denomiata·uel qđ omnium ανθηροτατη ideſt floridiſſima. Eſt & alia eodem nomine iuxta gazam itidem maritima.Vnde Anthedonius·eſt etiam potius Anthedonius. Euboica:quia Eubœa Bœotiæ adiacet Morari:remorari retinere. In ſummum:in ſũmitatem & cacumen. In unum apicem:in unũ cacumen. Coniectus:coactus. Conuexus:inclinatus.Locum autem deſcribit præcipitio accõmodatum. Ad æquora in mare uerſus. Tortilis piſcis·qui ſe facile torquet. Vltima inguina: ultimam inguinum partem. Ad id autẽ alludit poeta quod Strabo ait Glaucum in balenam fuiſſe tranſfiguratum. Senſit animaduertit Glaucus eam mirari & adhuc dubitare utrũ deus an monſtrum eſſet. Et innitens moli adhærens rupi & ſaxo. Non ego prodigium·monſtrũ. Sed deus aquæ·ſed deus marinus. Maius ius.maiorem potentiam. Sed ſcilicet altis deditus æquoribus·ſed piſcandi in mari ſtudioſus: ſignificat enim Glaucus ſe fuiſſe piſcatorem. Tantum·ſolum Nam modo ducebam·interdum inqt Glaucus retibus interdũ hamis piſces capiebam. Ducebã trahebam. Linũ:hami lineam. Sũt uiridi prato. Topographia & loci deſcriptio

Tres Glauci

Anthedon

Puniceus de mole cruor manabat:& intra
Temporis exiguum rubor euaneſcere cœpit.
Fitq; color primo turbati fluminis imbre:
Purgaturq; mora:tum moles tacta dehiſcit.
Viuaq; per rimas properataq; ſurgit arundo.
Oſq; cauum ſaxi ſonat exultantibus undis.
Miraq; res:ſubito media tenus extitit aluo
Incinctus iuuenis flexis noua cornua cannis.
Qui niſi ꝙ maior:ꝙ toto cærulus ore eſt.
Acis erat:& ſic quoq; erat tamen Acis in amnẽ
Verſus:& antiquum tenuerunt flumina nomẽ
Deſierat Galatea loqui:cœtuq; ſoluto
Diſcedunt:placidiſq; natant nereides undis.
Scylla redit(neq; enim medio ſe credere ponto
Audet)& aut bibula ſine ueſtibus errat harẽa:
Aut ubi laſſata eſt ſeductos nacta receſſus
Gurgitis incluſa ſua membra refrigerat unda.
Ecce fretum ſcindens alti nouus incola ponti
Nuper in Euboica uerſis Anthedone membriſ
Glaucus adeſt:uiſæq; cupidine uirginis ardet.
Et quæcũq; putat fugientem poſſe morari
Verba refert:fugit illa tamen uelox q; timore
Peruenit in ſummũ poſiti prope littora montis
Ante fretum eſt ingẽs apicem cõiectus in unũ
Lõga ſub arboribꝫ cõuexus ad æquora uertex:
Cõſtitit hic:& tuta:loco mõſtrum ue: deuſne
Ille ſit ignorans:admiraturq; colorem.
Cæſariẽq; humeros ſubiectaq; terga regentẽ.
Vltimaq; excipiat quod tortilis inguina piſcis.
Senſit:& innitens quæ ſtabat proxima moli.
Non ego prodigium:nec ſum fera belua uirgo
Sed deus inqt aquæ:nec maius ĩ æquore ꝓteuſ
Ius habet:& Triton Athamãtiadeſq; Palæmõ.
Ante tamen mortalis eram:ſed ſcilicet altis
Deditus æquoribus:tantum exercebar in illis.
Nam modo ducebam ducentia retia piſces.
Nũc in mole ſedens moderabat arũdine linũ:
Sunt uiridi prato confinia littora:quorum
Altera pars undis:pars altera cingitur herbis.

Quas neq; cornigeræ morsu læsere iuuencæ.
Ne placidæ carpsistis oues: hirtæue capellæ.
Non apis inde tulit collectos sedula flores.
Non data sunt capiti genialia serta: nec unquã
Falciferæ secuere manus: ego primus in illo
Cespite consedi: dum lina madentia sicco.
Vtq; recenserem captiuos ordine pisces.
Insuper exposui: quos aut in retia casus.
Aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
Res similis fictæ: sed quid mihi fingere prodest
Gramine contacto cœpit mea præda moueri.
Et motare latus: terraq; ut in æquore niti.
Dũq; moror: miror q; simul: fugit oĩs in undas
Turba suas: dominũq; nouũ littusq; relinquũt
Obstupui: dubitoq; diu: causamq; requiro.
Nũ deus hoc aliquis: nũ succus fecerit herbæ
Quæ tñ has inquã uires habet herba? manuq;
Pabula decerpsi: decerptaq; dente momordi.
Vix bene cõbiberant ignotos guttura succos:
Cum subito trepidare intus præcordia sensi:
Alteriusq; rapi naturæ pectus amore.
Nec potui restare diu: repetendaq; nunq̃
Terra uale dixi: corpusq; sub æquora mersi
Dii maris exceptum socio dignantur honore.
Vtq; mihi: quæcunq; feram mortalia: demant
Oceanum Tethynq; rogãt: ego lustror ab illis
Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto
Pectora fluminibus iubeor supponere centum
Nec mora: diuersis lapsi de partibus amnes.
Totaq; uertuntur supra caput æquora nostrũ
Quæ postq̃ redeunt: alium me corpore toto
Ac fueram nuper: nec eundem mente recepi.
Hactenus acta tibi possum memorãda referre.
Hactenus & memini: nec mẽs mea cætera sensit
Hanc ego tũ primũ uiridem ferrugine barbã
Cæsariemq; meam quã longa p æquora uerro
Ingentesq; humeros & cærula brachia uidi.
Cruraq; pinnigero curuata nouissima pisce.
Quid tñ hæc spẽs? qd diis placuisse marinis?
Quid iuuat esse deũ? si tu non tangeris istis.
Talia dicentem: dicturum plura reliquit
Scylla deum: furit ille: irritatusq; repulsa
Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

Morsu læsere. Depauere. Genialia serta. genio ac uoluptati conuenientes Coronas. In illo cespite. In illo herboso littore. Cespes enĩ dicitᷓ terra cum propria herba auulsa. Recenserem. Dinumerarem. Captiuos. Capros. Lina madentia. retia madefacta per metonymiam. Insuper. Desuper Superne. Egerat. Impulerat.
Res similis fictæ. Videbitur subaudiendum.
Sed quid mihi fingere prodest? ac si diceret. Nullã habeo causam cur fingere debeã. Gramine. herba. Mea præda. Capti pisces iãq; mortui. Niti. salire. Salientes enim niti solẽtut longiores edant saltus. Motare. frequenter mouere. Dumq; moror miror que simul. Agnominatio lepida. Has uires. Tantam uim ut mortuos pisces uiuus efficere possit trepidare. salire: moueri. Pectus rapi. animum teneri. Alterius naturæ. æquoris ac piscis. Restare. Resistere amori & cupiditati alterius naturæ. Socio honore. Nam me quoq; in suum numerum admiserunt. Feram. Habeam. Demant. auferunt.
Lustror. purgor. Nefas. Impietatẽ humanãq; infirmitatem. Supponere. Subiicere. De diuersis partibus. De diuersis regionibus. Quæ postq̃ redeũt. postq̃ inquit fluuii æquoraq; a me recesserunt: alium me esse percepi: q̃ pauloante fuerã. Recepi. pcepi. Nec eundẽ mente. Nã mẽtem quoq; mutaueram. Acta memoranda. facta memoria digna. Viridem ferugine cærulcam & subnigram. Ferrugo nanq; ẽ ut Seruius expõit: purpura nigrior. Vnde Virgi. Cum caput obscura nitidũ ferrugine texit. Verro. traho. Ferrugo
Cruraq; pinnigero. crura sua ait Glaucus: in piscis quidẽ caudam fuisse transformata. Curuata. cum inflexione quadam mutata. Pinnigero. pisce. in piscem pinnas habentem. Non tangeris. non mouens. Furit. in furorẽ stimulatur. Iritatus. indignatus. Ira inflãmatus. Prodigiosa atria. ædes monstrorum plenas. hoĩes nãq; multi in feras uarias mutati illic detinebãtur. Titanidos Circes. titani. hoc est solis filiæ.

Raphaelis Regii in quatrumdecimum metamorphorseos Ouidii librum enarrationes.

Amq; giganteis. Glaucus cum a Scylla fuisset spretus:se ad Circē solis filiam herbis carminibusq;
i potentissimam contulit. eiq; rogauit ut sibi opē ferret efficeretq; carminibus: ut a Scylla redamaret:
sed Circe illius statim amore capta:ipsum in suos amplexus pellicere tēptauit:a quo spreta cū fuisset
omnē īdignationē in Scyllam cōuerot:ac sinū quēdā in quē descēdere Scylla cōsueuerat:uenēis infe
cit:qbus pubetēus in uaria mōstra cōuersa:cū sibimetipsi displiceret:in fretū Siculū desiliuit: ubi in Circes odiū

Scyllæ inguina in canes Vlyssis socios submersit:ac forsitan ēt Aeneæ struxisset īsidias:nisi iam in saxū fuisset cōuersa:quod etiā num a nautis uitatur. Giganteis faucibus capitibus gigantūq; oppressi Aetna dicuntur.

Quid rastra. sint uerbū qđ sæpe elegāter ptermittitur:subaudiatur. Nescia. arua nanq; illa nūq fuerant arata. Euboicus cultor. Glaucus anthedonius. Tumidarum aquaꝝ. periphrasis est maris. Liquerat & Zanclen. Zācle ut in superiore diximus libro.eadē esse cum Messena uidetur. Aduersaq; mœnia Rhegi. Messenā significat:q̄ e regiōe Rhegii posita ē. Regiū aūt ē urbs

Rhegium in finibus Calabriæ:ubi Sicilia ab Italia distracta fuisse memoratur. Vnde & Rhegium ἀπὸ τοῦ ῥηγνυσθαι dictum est. hoc est. ab abrumpendo q̄ eo in loco Sicilia ab Italia fuerit abrupta: ut Pli. tradit. Naufragūq; fretū. in quo multa fiūt naufragia. Pressum. angustatū. Gemino littore. duobus littoribus Italico & Siculo. Ausoniæ Siculæq; tenet confinia freto:nāq; Sicilia ab Italia disterminat. Inde. a freto. na mare inferum quod & tyrrhenum uocat:usq; ad fretū ptendit.

Herbiferos colles Circeū. significat:in quo mōte Circe dicit habitasse: quæ homies carminibus succisq; herbarum in feras cōuertebat. Simul. postq̄. Mō. dūmodo. Leuare. leuem facere.

Titanio Circe filia titanis & solis. Cognitius. notius. Qui sum mutatus. causam exponit: cur nulli sit notius quāta sit herbarum potētia q̄ sibi:qa inqt ab illis sum conuersus ex homine in deum marinum. Mei furoris. amoris tam uehementis. Messenia mœnia contra. e regione Messenæ urbis:quam & Zāclen appellatā fuisse diximus. est autem anastrophe. prepositio nanq; quæ preponi debet postposita est: Pudor est referre. me pudet tibi narrare. blanditiis nāq; usus erat Glaucus deo nō cōuenietibus. Aliquod regnū aliqua potentia. Expugnatior. potētior ad expugnandum & uincendū. Operosæ. efficacis. Fineq; nil. quia nihil opus ē fine. hoc ē. nolo ut amori meo finis īponatur. Partē ferat illa caloris. hoc ē. illa quoq; mei amore capiat. Vellet enī Glaucus efficeret Circe: ut Scylla redamaret.

Ingenium aptius. naturā aptiorē & inclinatiorē. Talibus flāmis. talibus amoribus. In ipsa in ipsius uoluntate ad amores libidinemq; pna.

Indicio paterno. indicio solis: qui illius cū marte concubitum Vulcano indicauit:qre Venus indignata omnem solis progeniē turpissimis amoribus ignauit. Volētē. me subaudiamus. Pariliq; cupidine: pari amore. Dignus eras. ultro poteras rogari. spōte īqt ob pulchritudinē tuā: poteras ac debebas a Scylla rogari. Adsitq; tuæ fiducia formæ. hoc est. tuæ pulchritudini confide.

P. Ouidii Nasonis metamorpho. Liber. xiiii.

Iamq; giganteis iniectam faucibus Aetnam:
Aruaq; Cyclopum: quid rastra qd usus aratri
Nescia:nec quicquā iunctis debentia bobus
Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquaꝝ:
Liquerat & Zanclen:aduersaq; mœnia Rhegi
Naufragūq; fretū:gemino quod littore pressū
Ausoniæ Siculæq; tenet confinia terræ.
Inde manu magna tyrrhena p æquora uectus.
Herbiferos adiit colles:atq; atria Glaucus.
Sole satæ Circes uariarum plena ferarum.
Quam simul aspexit dicta acceptaq; salute.
Diua dei miserere precor:nam sola leuare
Tu potes hūc dixit (uideat mō dignus) amorē
Quanta sit herbarum Titani potentia nulli.
Quā mihi cognitius:q sum mutatus ab illis.
Neue mei non nota tibi sit causa furoris.
Littore in Italico Messenia mœnia contra
Scylla mihi uisa est (pudor ē) pmissaq; precesq;
Blanditiasq; meas contemptaq; uerba referre.
At tu siue aliquod regnū est in carmine: carmē
Ore moue sacro:siue expugnatior herba est.
Vtere temptatis operosæ uiribus herbæ.
Nec medeare mihi sanesq; hæc uulnera mādo.
Fineq; nil opus est:partem ferat illa caloris.
At Circe (neq; enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium) seu causa est huius in ipsa
Seu Venus. indicio facit hoc offensa paterno.
Talia uerba refert:melius sequere uolentem:
Optantemq; eadem pariliq; cupidine captam:
Dignus eras:ultro poteras certeq; rogari.
Et si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro
Ne dubites:adsitq; tuæ fiducia formæ.
En ego cum dea sim:nitidi cum filia Solis.
Carmine cū tm̄:quantū quoq; gramine possim

Vt tua sim:uoueo:sperne͂tem sperne.sequenti
Redde uices:unoq; duas ulciscere facto.
Talia te͂ptanti:prius inquit in æquore frondes
Glaucus: & in summis nasce͂nt mo͂tibus algæ:
Sospite q̃ Scylla nostri mutentur amores.
Indignata dea est:& lædere quatinus ipsum
Non poterat:nec uellet amans:irascitur illi:
Q uæ sibi prælata est:uenerisq; offensa repulsa:
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit:& tritis Hecateia carmina miscet.
Cærulaq; induitur uelamine: perq; ferarum
Agmen adulantum media processit ab aula:
Oppositumq; petens contra Zancleia saxa
Rhegion ingredit:feruentesq; æstibus undas
In quibus ut solida ponit uestigia terra:
Su͂maq; decurrit pedibus super æquora siccis.
Paruus erat gurges curuos sinuatus in arcus
Grata quies Scyllæ:quo se referebat ab æstu
Et maris & cœli:medio cum plurimus orbe
Sol erat:& minimas a uertice fecerat umbras.
Hunc dea præuitiat:portentificisq; uenenis.
Inquinat.hic pressos latices radice nocenti
Spargit: & obscuru͂ uerboꝝ ambage nouorum
Ter nouies carmen magico demurmurat ore.
Scylla uenit.mediaq; tenus descenderat aluo
Cum sua fœdari latrantibus inguina monstris
Aspicit.ac primo non credens corporis illas
Esse sui partes:refugitq;:abigitq;:timetq;
Ora p̃terua canu͂:sed quos fugit: attrahit una.
Et corpus quære͂s fœmorum cruru͂q; pedumq;
Cerbereos rictus pro partibus inuenit illis.
Statq; canum rabies:subiectaq; terga ferarum
Inguinibus truncis uteroq; extante coercet.
Fleuit amans Glaucus:nimiu͂q; hostiliter usæ
Viribus herbarum fugit connubia Circes.
Scylla loco ma͂sit:cu͂q; est data copia:primum
In Circes odium: sociis spoliauit Vlyssem.
Mox eadem Teucras fuerat mersura carinas
Ni prius in scopulu͂:q nu͂c quoq; saxeus extat
Tra͂sformata foret.scopulu͂ quoq; nauita uitat.
Hunc ubi Troianæ remis auidaq; Charybdim
Euicere rates:cum iam prope littus adessent
Ausonium:Libycas uento referuntur ad oras.

Voueo:uotis expto:hinc au͂t ostendit glaucu͂ singulari quada͂ pulchritudine fuisse ornatum. Sperne͂te͂.Scyllam. Seque͂n redde uices.me uicissim sequere ac redama. Vnoq; duas ulciscere facto.& me quæ tibi ea q̃ rogasti.concedere nolo:& Scylla͂ quæ te e͂ aspernata. Prius i æquore:ante reꝝ natura co͂mutabitur:q̃ ego ab amanda Scylla desista͂. Fro͂des:arbores:pars.n.ꝓ toto ꝑ synegdochen freque͂ter usurpatur. Algæ.herbæ sunt maris peculiares. Sospite Scylla:incolumi & sana.Quatinus:qm͂:q̃tenus uero inquantum significat Lædere no͂ poterat deus.n.erat. Amans:ca͂ cur nollet:qa amans. Repulsa ueneris:ꝑpter coitus repulsam. Infamia pabula:infames herbas ꝑpter nocumenta. Hecateia carmina:incantationes ab Hecate matre acceptas.

Cærula uelamina: cæruleas uestes & nigras. Processit:excessit. Feruentesq; æstibus undas. periphrasis est freti:quod a ferue͂do est dictu͂. Significat au͂t Scylla͂ pedibus fretum fuisse ingressam. Ponit uestigia:ingreditur. Su͂maq; decurrit:hoc e͂ ꝑ su͂mitate͂ maris currit siccis pedibus:q nisi esset dea: maxime mirandu͂ foret. Paruus erat gurges: gurgitem describit in quo se lauare solebat Scylla Glauci amica. Medio cum pluribus orbe sol erat: periphrasis est meridiei. Medio orbe: medio cœlo. Præuiciat: ante inficit: ꝑcorru͂pit. Porte͂tificis uenenis:porte͂ta ac monstra facientibus. Inquinat.inficit. Pressos latices: succos expssos ex herbis noxiis. Magico ore:hypallage est.Magicu͂ enim carmen accipimus.

Demurmurat:deorsum murmurat. Fœdari:deturpari. Abigit: depellit manibus. Ora p̃terua:improba:rabida. Corpus fœmoꝝ:carne͂ ac pulpa͂ summaꝝ coxaꝝ: fœmora.n. su͂mitates Fœmora
coxaꝝ dicu͂tur: ac pro i͂guinibus ponu͂tur: unde fœmoralia declina͂t:qbus pude͂da tegu͂tur. Cerbereos rictus:ora canu͂ cerbero similiu͂. Stat:horret. Inguinibus tru͂cis:mutilatis.nam i͂guina in canes fuerant co͂uersa. Vtero extante:eminente ue͂tre. Coercet:co͂tinet:co͂primit. Fleuit ama͂s Glaucus:qa amans fleuit Scyllæ fatu͂. Scylla loco ma͂sit:i eode͂ gurgite rema͂sit. In Circes odiu͂: sciebat.n.Vlyssem a Circe amari.Multos au͂t e sociis suis in freto Siculo amisit Vlysses:ut in odyssea narrat Homerus. Mox:paulopost. Teucras caninas naues Aeneæ troiani. Fuerat mersura:submersisset:nisi quo tpe illac tra͂siuit Aeneas: in scopulu͂ iam mutata fuisset. Ni prius in scopulum:ut & alii geographi: & pli in primis scribunt. Scylla saxu͂ est ingens freto i͂minens: quod in parte superiore humanam habet effigie͂:in i͂feriore uero plures habet cauernas qbus undæ refractæ latratus canu͂ & lupoꝝ ululatus referre uidentur. Hu͂c ubi Troianæ.Errores Aeneæ describit poeta:ut cum ad pithecusam eum deduxerit insulam:co͂modius Cæcropu͂ in simias metamorphosim describere possit. Auida͂ Charybdim quæ deuorat naues atq; euomit.

Non bene latura nam seipsum interfecit: ut ex carmine Virgiliano etiam pueris est notum. Sidonis: Dido Sidonia. Decepta ab Aenea qui eã reliquit: q̃ sibi illum ut maritũ copularat. Harenosæ terræ. Carthaginis: ũ Hiarbas apud Virg. Cui littus arandũ dedimus.

Eryx

Ad fines Erycis: mons ẽ Siciliæ Eryx ab Eryce amyci Bebryciorum regis & Veneris filio denominatus: q uiribus corporis p̃stans: tandẽ cum Hercule cæstibus pugnans occubuit: unde Venus Erycina fuit appellata. Iris Iunonia: a Iunone missa: notũ est aũt hoc ex .v. Virg. Hippotadæ regnũ. Aeolias insulas. Nã Aeolus Iouis fuit filius ex Acesta Hippotæ Troiani filia.

Aeolus

Sirenũ Acheloidũ. Acheloi filiaæ Sirenes. n. Acheloi fluuii filiæ: ex Calliope musa fuisse dicũtur: quæ iuxta fretũ Siculũ habitates suauiter adeo canebãt. ut illac nauigãtes sopirent: somnoq; opp̃ssos mergerẽt. Tres autem fuisse dicũtur: Parthenope. Leucosia: Ligia. Orbataq; p̃side pinus: nauis Palinuto gubernatore priuata ut plene Virg. narrat. Inarimẽ ꝓchytẽq; legit: transit.

Inarime Prochyte

Inarime aũt insula ẽ in sinu Campano: in qua est mons flãmas eructans. Prochyte uero insula est sic dicta: qđ terræ motu ab ænaria sit ꝓfusa: nam προχεω significat profundo

Pithecusa

Pithecusas habitantũ noie dictas: pithecusa ĩsula est in sinu Campano urbẽ in monte habẽs pithecusas: a multitudĩe simiaꝝ dicta: nã πιθηκοσ simia dicitur.

Cercopes ĩ simias

Iuppiter. n. Cercopũ perfidiã odio habens eos in simias cõuertit: hancq; insulã illis assignauit habitandã. Pli. uero audacter ab Ouidio dissentiens scribit pithecusam non a simiarũ multitudine: ut aliqui existimauere: sed a figulinis doliariisq; denominatã esse. Pithos nãq; dolium a græcis appellatur. Cæcropidũ exosus: cũ maxima Atheniẽsium: qui & Cæcropidæ dicũtur ignominia sic legitur: cũ p̃sertim nusq̃ lectum sit Atheniẽses Ioui odio fuisse. quare loco Cæcropidum audacter cõtenderim Cercopũ penultima ꝓducta eẽ legendũ. Nã Cercopas hoies dolosos ac p̃fidos: & undecũq; lucrari cupiẽtes in simias fuisse cõuersos poeta scribit.

Cercópitheci

Videtur aũt ad id alludere: quod Cercopitheci simiæ caudatæ dicuntur: q̃uis ἀπὸ τῆσ κερκοῦ. hoc ẽ a cauda cognominentur. Cercopa sane: ut ait Sex. Põpeius: Græci appellant lucrari undiq; cupientẽ: quasi κερδῶπα quem nos quoq; lucrionẽ uocamus. Homerus quoq; in Cercopas carmine inuectus est: ut narrat Plutarchus. Posse quæri: facultatem quærendi ac lamentandi: uerbum. n. pro nomine positum est. Has ubi præteriit: aduentum Aeneæ ad Sibyllam describit poeta: ut Sibyllam ipsam in uocem tandem conuersam fuisse exponat: nã Sibylla dum esset uirgo ab Apolline amata: cum ab eo: ut quicquid uellet peteret hortante impetrasset: ut tot annos uiueret: quot in manu harenas tenebat: oblita est adiicere uoto: ne

Parthenópe

unq̃ senesceret: quare cum phœbo morem gerere noluerit: ad tantum decrepitatis peruenit: ut a corpore derelicta: tota in uocem fuerit cõmutata. Parthenopeia mœnia. Neapolim: quæ & parthenope ab una sirenũ illic sepulta fuit appellata.

Cumæ

Canori Aeolide. Miseni Aeoli filii quo non p̃stantior alter ære: ciere uiros Martẽq; accẽdere cantu: ut canit Virgilius: unde etiã ꝓmontoriũ Misenũ fuit appellatũ. Littora Cumaꝝ: Cumæ urbs Cãpaniæ antiquissima Italicarum urbium atq; Sicularum a Chalcidensibus quidem condita: ut Strabo inquit. Sed a Cumæis denominata. Nam coloniæ ductores Hippocles Cumæus & Megasthenes Chalcydẽsis inter se pepigerũt ut Chalcydensiũ q̃dem colonia esset: a Cumæis uero nomen acciperet. alii ἀπὸ τῶν κυμάτων hoc ẽ. ab undis Cumas scribũt fuisse denominatas.

Sybilla

Viuacis Sibyllæ quæ multos annos uixit. Sibylla uero ex sñia. M. Varronis oĩs fœmina uates nuncupatur uel ab unius Delphidis nomine: uel a consiliis deoꝝ enunciandis. σιουσ. n. deos & consilium βουλαν appellabant Aeolico genere sermonis Itaq; Sibyllam dictã esse quasi σιου βουλαν scribit Varro: easq; decẽ numero fuisse: quas q̃dẽ oẽs enumerauit sub auctoribus q de singulis scriptitarũt Prima aũt fuit p̃sica: Secũda Libyca: Tertia delphica. Quarta cimeria. Quinta erythræa. Sexta samia. Septima cumana noie Amalthea quæ ab aliis Herophilæ uel Demophilæ noiatur. Octaua Hellespontiaca. Nona phrygia. Decima Tyburs noie Albumea. Cæteꝝ Cumana ad quã p̃uenisse Aeneã Ouidius narrat: nouẽ libros attulisse ad regẽ

Excipit Aenean illic animoq; domoq;
Non bene dissidium Phrygii latura mariti
Sidonis: inq; pyra sacri sub imagine facta
Incubuit ferro: deceptaq; decipit omnes.
Rursus harenosæ fugiens noua mœnia terræ
Ad sedes Erycis: fidumq; relatus Acesten
Sacrificat: tumulũq; sui genitoris honorat.
Quasq; rates Iris Iunonia pene cremarat:
Soluit: & Hippotadæ regnum. terrasq; calenti
Sulfure fumantes: Acheloidumq; relinquit
Sirenũ scopulos: orbataq; præside pinus
Inarimen Prochytẽq; legit: sterilisq; locatas
Colle Pithecusas habitantum nomine dictas.
Quippe deũ genitor fraudẽ & periuria quõdã
Cercopum exosus gentisq; admissa dolosæ.
In deforme uiros animal mutauit: ut idem
Dissimiles homini possent: similesq; uideri:
Membraq; cõtraxit: naresq; a fronte remissas
Contudit: & rugis perarauit anilibus ora:
Totaq; uelatos flauenti corpora uillo
Misit in has sedes: nec nõ prius abstulit usum
Verborum: & natæ dira in periuria linguæ.
Posse quæri tantum rauco stridore reliquit.
Has ubi præteriit: & Parthenopeia dextra
Mœnia deseruit: leua de parte canori
Aeolide tumulũ: & loca fœta palustribus uluis
Littora Cumarum: uiuacisq; antra Sibyllæ

Intrat.& ut manes adeat per auerna paternos
Orat.at illa diu uultum tellure moratum
Erexit:tandemq; deo furibunda recepto
Magna petis dixit:uir factis maxime:cuius
Dextera per ferrum:pietas spectata per ignes.
Pone tamen Troiane metum.potiere peritis:
Elysiasq; domos.& regna nouissima mundi
Me duce cognosces:simulacraq; cara parẽtis:
Inuia uirtuti nulla est uia:dixit:& auro:
Fulgentem ramũ sylua Iunonis auernæ:
Monstrauit:iussitq; suo diuellere trunco.
Paruit Aeneas:& formidabilis Orchi.
Vidit opes:at auosq; suos:umbrãq; senilem
Magnanimi Anchisæ.didicit quoq; iura locorũ:
Quæq; nouis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lassos auerso tramite passus.
Cum duce Cumæa:fallit sermone laborem.
Dũq; iter horrendũ ꝑ opaca crepuscula carpit
Seu dea tu ꝓsens:seu diis gratissima dixit.
Numinis istar eris semper mihi:meq; fatebor
Muneris esse tui:quæ me loca mortis adire:
Quæ loca me uisæ uoluisti euadere mortis:
Pro quibus aerias meritis euectus ad auras
Templa tibi statuã.tribuã tibi thuris honores.
Respicit hunc uates:& suspiratibus haustis
Nec dea sum dixit:nec sacri thuris honore
Humanũ dignare caput.neu nescius erres
Lux æterna mihi cariturąq; fine dabatur.
Si mea uirginitas phœbo patuisset amanti:
Dum tñ hanc sperat:dũ præcorrũpere donis
Me cupit:elige ait uirgo Cumæa:quid optes.
Optatis potiere tuis.ego pulueris hausti
Ostendẽs cumulũ:quot haberet corpa puluis.
Tot mihi natales cõtingere uana rogaui:
Excidit:ut peterẽ iuuenes quoq; ꝓtinus ãnos.
Hos tamen ille mihi dabat æternãq; iuuentam:
Si uenerem paterer:contẽpto munere phœbi
Innuba permaneo: sed iam fœlicior ætas
Tẽga ddit:tremuloq; gradu uẽit ægra senectꝰ
Quæ patiẽda diu:nã iam mihi sæcula septem
Acta uides.supest numeros ut pulueris æquẽ
Tercentum messes.tercentum musta uidere
Tempus erit:cum de tanto me corpore paruã

Tarquinum priscum narratur ac pro eis trecentos Philippeos postulasse:regemq; aspernatus prætii magnitudinem mulieris insaniã derisisse:Illa in conspectu regis tres cõbusisse: ac pro reliquis idẽ ꝓcium postulasse. Tarquinius multo magis mulierem insanire putasse: quæ demũ tribus aliis exustis cum i eodem ꝓcio perseueraret: motus rex residuos trecẽtis aureis emisse. Manes paternos: aĩam Anchisæ patris. Furibunda:furenti similis. Deo recepto.Apolline accepto. Dextera: fortitudo. Per ferrũ:per ensem:quo multos hostium iterfecit Aeneas. Pietas spectata p ignes: nam ex incendio Troiano & Deos penates & patrem Anchisen humeris exportauit Aeneas. Elysiasq; domos:Elysium a poetis fingitur locus eẽ apud inferos: ubi animæ eorum q bene uixerũt quiescere in summa fœlicitate dicuntur. Regna nouissima:inferos. Simulacraq; cara parentis: Hoc ex eorum opinione dictum est.qui aiũt hominem ex tribus constare: anima: corpore: & simulacro:animãq; cœlũ petere: corpus reddi terræ:simulacrum ad inferos descẽdere. Inuia uirtuti nulli est uia:nam subaudiatur: est enim sententia causam continens cur sit ad inferos descẽsurus Aeneas. Iunonis Auernæ.Proserpinæ:nemus enim iuxta Auernum & Plutoni & ꝓserpinæ fuit dicatum. Formidabilis orchi:formidandi plutonis. In deferens lassos:ab inferis reuertens. Lassos passus:hypallage est:ipse enĩ lassus intelligitur. Fallit sermone laborem:hoc est:loquendo efficit:ut labor non sentiatur. Numinis instar: ad similitudinem deæ pro dea. Muneris esse tui:Me uitam abs te dono accepisse.

Tribuam tibi thuris honores.hoc est. tibi tãq̃ deæ sacrificabo. Et suspiratibus haustis:suspirius tractis. Humanũ:mortale. Dignare: dignũ puta. Lux æterna:uita perpetua. Patuisset:exposita & aperta fuisset. Optatis potiere tuis:uoti tui compos fies. Pulueris hausti:eruti. Tot natales:tot annos. Vana:stulta. Excidit:e memoria fugit:oblita sum. Hos tñ ille mihi dabat: dedisset. Si uenerẽ paterer: si passa fuissem illũ coire mecũ. Innuba:uirgo sine nuptiis. Fœlicior ætas:iuuenilis ætas. Terga dedit: fugit.

Aegra senectus:ab effectu ꝙ ægros hoĩes reddat. Quæ patienda diu:q̃ mihi ꝑ longũ tẽpus est toleranda. Sæcula septẽ:septigentos annos: nam sæculum centum annorum spatium complectitur. Superest uidere: poetica locutio:superest ut uideam. Tercentum messes & musta:tercentum annos intelligimus.

Talia conuexum: pulchra phantasia ad describendam sociorum Vlyssis in uarias feras metamorphosin descendit poeta: ac eorundē in humanam figurā restitutionem. Macareum enim neritiū atq; Achimeniden Vlyssis comites fingit ea quæ sibi euenerunt cōmemorare. De odyssea autem Homeri hæc sumuntur. Conuexum: per iter arduum. Memorante: narrante. Euboicam in urbem. Cumas dicit: quæ a Chalcydensibus conditæ fuerunt.

Caieta Numeris nomen: Caietæ: nam Caieta nutrix Aeneæ fuit: quæ moriens & urbi & portui nomen dedit: ut carmine Virgiliano est notum: Tu quoq; litoribus nostris Aeneia nutrix Aeternam moriens famam Caieta dedisti. Neritius macareus: hic forte ad Circes potentiam explorandam ab Vlysse missus cum potionem ab ipsa Circe acceptam gustasset: una cum omnibus sociis: præter unum Eurylochum qui nihil bibere uoluit: in porcum fuit conuersus: sed præcibus Vlyssis Circe eos tandem pristinæ restituit figuræ. Hic quoq; substiterat: illic quoq; remanserat.

Neritus Neritius: Ithacesius: Neritus enim Ithacæ mons est. Experientis Vlyssei: experti multa & passi Vlyssis. Desertum quondā: olim derelictum.

Achimēides Noscit Achimenidē. Achimenides timore Polyphemi Cyclopis in Sicilia ab Vlysse relictus ab Aenea illac nauigante fuit exceptus: ut ex carmine Virgi. etiam pueris est notum. Seruat. seruauit: putabat enim Macareus illum periisse. Cur barbara Graium: miratur Macareus Achimeniden Græcum: Vlyssisq; comitem cum Troianis Græcorum hostibus nauigare. Petitur terra quæ uestra carina? hoc ē quo nauigatis? Iam non hirsutus amictu: iam non asperis indutus uestibus: quales in Aetna latitās gerebat: alludere autē poeta uidetur ad ea quæ de Achimenide Virgil. scribit. Cum subito e syluis macie confecta supma Ignoti noua forma uiri miserandaq; cultu Procedit: supplexq; manus ad littora tendit. Respicimus dira illuuies immissaq; barba Consertum tegimen spinis ac cætera Graius: Et quondam patriis ad Troiam missus ī armis. Iam suus: iam sui iuris. Iterum Polyphemon: illi interrogationi respōdet. Cur barbara Graium prora uehit? Se autem gratum erga Aeneam ostendit Achimenides. Illos rictus fluidos: illa fluentia ora. Aspiciam: optandi est modus. Ni potior domus est: nisi melior & carior hæc domus est mihi. q̄ sit & mea & Vlyssis nauis. Quod loquor & spiro. quod uiuo: fatetur autem Achimenides se uitam ab Aenea accepisse illiq; se omnia debere. Est autem ordo: ille dedit quod loquor & spiro. Possim ne īgratus: parenthesis qua significat Achimenides se nunq̄ in Aeneam ingratum esse posse. Vt lumen iam nunc uitale relinquam. hoc est. ut contingat me statim mori. Vt tumulo cōdar: sepeliar: illud autem uerbum dedit. huc quoq; est referendum.

Aut certe: correctio est dicti prioris: posset enim in mari perire. In illa aluo. Cyclopis notissima.

Quid animi fuit: quis animus esse debuit.

Permisit. cōiecit. Veluti tormēti uiribus acta:

Tormentum tormentum instrumentū est bellicū: a torquēdis & cum impetu mittendis lapidibus dictū. Acta: impulsa. Giganteo lacerto: maximo brachio quantus gigantē deceret: p quod uasta Polyphemi magnitudo significatur. Depmeret: demergeret. Fluctusue: saxorum iactu excitatus.

Longa dies faciat: cōsumptaq; mēbra senecta
Ad minimū redigātur onus. nec amata uidebor:
Nec placuisse deo. phœbus quoq; forsitan ipse
Vel non agnoscet: uel dilexisse negabit.
Vsq; adeo mutata ferar: nulliq; uidenda.
Voce tamē noscar. uocem mihi fata relinquēt.
Talia conuexum per iter memorante Sibylla:
Sedibus Euboicam stygiis emersit in urbem
Troius Aeneas: sacrisq; ex more litatis.
Littora adit nondum nutricis habentia nomen.
Hic quoq; substiterat post tedia longa laborū
Neritius Macareus comes experiētis Vlyssei.
Desertum quondam mediis in rupibus Aetnæ
Noscit Achimeniden: improuisoq; repertum
Viuere miratur. quis te casusue deusue
Seruat Achimenide? cur inquit barbara Graiū
Prora uehit? petitur uestra quæ terra carina?
Talia quærenti iam non hirsutus amictu.
Iam suus: & spinis conserto tegmine nullis
Fatur Achimenides. iterū Polyphemon & illos
Aspiciam fluidos humano sanguine rictus?
Hæc mihi ni potior domus est Ithaciq; carina:
Si minus Aenean ueneror genitore: nec unq̄
Esse satis potero: præstem licet omnia: gratus
Quod loquor & spiro: cœlumq; & lumīa solis
Aspicio, possim ne ingratus & immemor esse?
Ille dedit: quod non anima hæc Cyclopis ī ora
Venit: & ut lumen iam nunc uitale relinquam:
Vt tumulo: aut certe non illa condar in aluo.
Quid mihi tūc animi nisi timor abstulit omnē
Sēsū aīumq;: fuit? cū uos petere alta relictus
Aequora conspexi? uolui inclamare: sed hosti
Prodere me timui: uestræ quoq; clamor Vlyssis
Pene rati nocuit. uidi cum monte reuulsum
Immanem scopulū: medias permisit in undas.
Vidi iterum ueluti tormenti uiribus acta
Vasta giganteo iaculantem saxa lacerto.
Et ne deprimeret fluctusq; lapisq; carinam:

Iam me non esse oblitus in illa:perinde inquit timui: ac si in illa naue ego quoq; fuissem. Reduxit: liberauit. Et luminis orbus:oculo priuatus. Incursat rupibus:incidit in saxa sic ut pedes lædat. Tabo:sanie corporum deuoratorum. Execratur: detestatur.

Pertimui:iam me non esse oblitus in illa.
Vt uero fuga uos ab acerba morte reduxit:
Ille quidem totã gemebũdus ob ãbulat Aetnã:
Prætemptatq; manu syluas:& luminis orbus:
Rupibus incursat:fœdataq; brachia tabo
In mare ꝓtendẽs:gentem execratur Achiuam:
Atq; ait.o si quis referat mihi casus Vlyssem
Aut aliquem ex sociis:in quem mea sæuiat ira.
Viscera cuius edam:cuius uiuentia dextra:
Mẽbra mea laniẽ:cuius mihi sanguis inũdet
Guttur:& elisi trepident sub dentibus artus:
Q uã nullũ aut leue sit dãnũ mihi lucis adẽpte
Hæc & plura ferox:me luridus occupat horror
Spectantem uultus: & iam nũc cæde madẽtes
Crudelesq; manus:& inanem luminis orbem
Mẽbraq; & humão cõcretã sanguine barbam.
Mors erat ante oculos:minimũ tñ ipsa doloris:
Et iam prensurꝫ:iam nũc mea uiscera rebar
In sua mersurum:mentiq; hærebat imago
Temporis illius:quo uidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ:
Dum super ipse iacens hirsuti more leonis
Visceraq; & carnes:cũq; albis ossa medullis:
Semianimesq; artus auidam cõdebat in aluum.
Me tremor inuasit.stabã sine sanguie mœstus:
Mãdentemq; uidens eiectantemq; cruentas
Ore dapes:& frusta mero glomerara uomentẽ.
Talia fingebam misero mihi fata parari:
Perq; dies multos latitans. omnemq; tremiscẽs
Ad strepitũ:mortemq; timẽs:cupidusq; moriri
Glande famẽ pellens:& mixta frõdibus herba
Solus:inops: exspes.læto pœnæq; relictus.
Hanc procul aspexi longo post tempore nauẽ:
Orauiq; fugam gestu:ad littusq; eucurri:
Et moui:Graiumq; ratis Troiana recepit.
Tu quoq; pãde tuos comitũ gratissime casus:
Et ducis & turbæ quæ tecum est credita põto.
Aeolon ille refert thusco regnare profundo.
Aeolon Hippotaden cohibentẽ carcere uẽtos
Q uos bouis iclusos tergo mẽorabile munus
Dulichium sumpsisse ducem: flatuq; secundo

O siquis referat:ordo est: o q̃ uullum aut leue damnum lucis ademptæ:si quis casus referat mihi Vlyssem. Referat:reuehat. Sæuiat:sæuitiã ac crudelitatem exerceat. Laniem: lacerem.

Inũdet:undæ more impleat. Elisi artus:contrita membra. Trepident: palpitent. Lucis ademptæ: effossi oculi. Hæc & plura ferox locutus est:iactauit: simileue uerbum est subaudiendum. Luridus horror: ab effectu: q luridos & nigros faciat. Cæde: sanguine. Et inanem luminis orbem:circulum oculo uacuum. Membraq; : uasta subaudiamus. Concretam: coniunctam. Minimum tamen ipsa doloris:afferebat erat ue subaudiatur: se autem ex morte: quæ sibi instare uidebatur. minimum doloris cœpisse Achimenides ait:q; uidebat Polyphemum oculo priuatũ suæ crudelitatis pœnas dedisse. Rebar opinabar putabam. Hærebat:affixa erat.

Affligi:allidi. Semianimes: semimortuos.

Auidam condebat in aluum:deuorabat. Sine sanguine.pallidus. Mandentemq; uidens: quia uidebam.est enim participium causam significãs:cur mœstus ac sine sanguie staret Achimenides. Frustra: carnium partes. Glomerata:coniuncta. Talia fata:talem mortem. Cupidusq; moriri: moriendi: est enim græca figura. Moriri autem secũdum quartam declinauit coniugationem: cum frequẽtius secundum tertiam dicatur. Glande famẽ pel ens: glãdibus & herba uescens. Exspes : extra omnem spem constitutus. Et moui:cõmoui:persuasiq; ut me acciperet. Graium:græcum:ac si diceret sibi hostem.

Et turbæ: & comitum. Quæ tecum est credita ponto:quæ se tecum mari cõmisit. Aeolon ille refert: Aeolus Iouis ex Acesta filia Hippotæ Troiani filius regnasse dicitur apud insulas æolias ab ipso appellatas: qui ex consurgentibus nebulis ita uentos prædicebat futuros: ut eos ĩ sua potestate habuisse sit creditus. Adhuc: ut Home.scribit cum Vlysses peruenisset quo commodius in patriam nauigaret : uentos in utre ligatos ab ipso accepit. Sed socii aurum esse putãtes utrem soluerunt: unde erumpentes uenti maximam excitarunt tempestatem : qua ad æolum redire coacti fuerunt. Thusco ꝓfundo:ĩ Thusco mari. Hippotaden:hippotæ nepotem. Cohibentem:coercentem:cõtinentem. Bouis tergo:in utre ex tergore & pelle bouis confecto.

Aolus rex uẽtorum

Venti i utre Vlysses traditi.

Lucibus isse noue͂:& terram aspexisse petitam.
Proxima post nonam cu͂ sese aurora moueret:
Inuidia socios prædæq; cupidine uictos:
Esse ratos aurum dempsisse ligamina uentis:
Cu͂ qbus isse retro:per q͂s modo uenerat undas
Aeoliiq; ratem portus repetisse tyranni.
Inde lami ueterem Læstrygonis inquit in urbe͂
Venimus. Antiphates terra regnabat in illa:
Missus ad hu͂c ego su͂ numero comita͂te duo&#x;:
Vixq; fuga quæsita salus comitiq; mihiq;:
Tertius e nobis Læstrygonis impia tinxit.
Ora cruore suo. fugientibus instat:& agmen
Concitat Antiphates. coeunt:& saxa trabesq;
Coniiciunt:mergu͂tq; uiros:mergu͂tq; carinas.
Vna tamen:q͂ nos ipsumq; uehebat Vlyssem:
Effugit. amissa sociorum parte:dolentes
Multaq; conquesti terris allabimur illis:
Quas ꝓcul hic cernis. ꝓcul hic(mihi crede)ui
Insula uisa mihi. tuq; o iustissime Trou͂ (de͂da
Nate dea(neq; enim finito Marte uocandus
Hostis es Aenea)moneo fuge littora Circes.
Nos quoq; Circæo religata in littore pinu
Antiphatæ memores imma͂suetiq; Cyclopis
Ire negabamus:& tecta ignota subire.
Sorte sumus lecti. sors me:fidumq; Politen:
Eurylochu͂q; simul:nimiiq; Elpenora uini:
Bisq; nouem socios Circæa ad mœnia misit:
Quæ simul attigimus:stetimusq; in limi͂e tecti.
Mille lupi:mixtiq; lupis ursiq; leæq;
Occursu fecere metum:sed nulla timenda:
Nullaq; erat nostro factura in corpore uulnus.
Quin etiam blandas mouere per aera caudas.
Nostraq; adulantes comitant uestigia:donec
Excipiunt famulæ:perq; atria marmore tecta
Ad domina͂ ducunt. pulchro sedet illa recessu
Solenni solio:pallamq; induta nitentem.
Insuper aurato circu͂ uelatur amictu.
Nereides nymphæq; simul:q͂ uellera motis
Nulla trahunt digitis:nec fila seque͂tia ducu͂t.
Gramia disponunt:sparsosq; sine ordi͂e flores.
Secernunt calathis: uariasq; coloribus herbas.
Ipsa qd͂ hæc faciu͂t:opus exigit. ipsa quis usus.
Quoue sit in folio. quæ sit concordia mixtis

Terram petitam: Ithacam expetitam. Proxima post nonam aurora. decima dies. Dempsisse ligamina uentis: dissoluisse ue͂tos. Dulichiu͂ ducem: Vlyssem.

Lamus Læstrygones

Inde lami ueteře. Lamus antiquissimus Læstrygonu͂ Rex fuit: qui populi fuerunt feritate famosi: in ultimo Italiæ angulo habitantes. Ad eos cum uenisset Vlysses: Antiphates regnabat: a quo no͂nullis & nauibus & sociis fuit spoliatus. Læstrigones autem primi post Cyclopes Siciliam habitasse feruntur. Ad hunc ad illum. Tinxit: madefecit. Læstrygonis antiphatæ. Concitat: conuocat. Agmen: Læstrygonum multidinem. Coeunt: conueniunt: co͂currunt. Terris allabimur illis: ad illas terras nauigamus.

Circæum Circæi

Circæum autem manu ostendit quod quidem promo͂torium est Latii: a Circe dictu͂: in quo urbs erat nomine Circæi. Procul uidenda: neq; enim tutum est accedere propius. Immansueti: crudelis. illud uero epitheton patu͂ feritati cyclopis conuenire uidetur. Ire negabamus: nolebamus ire. Simul postq͂. Tecta: domus per Synegdochen. Mille lupi: multi: finitus eni͂ numerus pro infinito est positus. Leæq;: & leænæ. Sed nulla: ferarum subaudiatur: ideirco autem nulla earum timenda uidebatur quia no͂du͂ humanitatem deposuera͂t eoq; hominibus adulabantur. Comitant: archaismos: comitantur enim nunc dicimus. Marmore tecta marmoreis segmentis incrustata. Aurato amictu: aurato pallio. Gramina herbas. Secernu͂t: discernunt. Variasq; coloribus herbas: uariorum colorum herbas. Opus exigit: perficit: complet. Quis usus: q͂ utilitas. Quo i folio: i qua herba: Synegdochicos: a parte na͂q; totu͂ intelligimus.

Nouit:& aduertens pensas examinat herbas.
Hæc ubi nos uidit:dicta acceptaq; salute.
Diffudit uultus:& reddidit omnia uotis.
Nec mora:misceri tosti iubet hordea grani:
Mellaq; uimq; meri: & cũ lacte coagula passo:
Q uiq; sub hac lateat furtim dulcedine: succos
Adiicit.accipimus sacra data pocula dextra
Q uæ simul arenti sitientes hausimus ore:
Et tetigit summos uirga dea dira capillos:
(Et pudet:& referam)setis horrescere cœpi
Nec iam posse queri.pro uerbis ædere raucum
Murmur:& in terram toto procũbere uultu:
Osq; meum sensi pando occallescere rostro
Colla tumere toris:& qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant:illa uestigia feci.
Cũq; eadem passis(tantũ medicamia possũt)
Claudor in antra.suis solum caruisse figura
Vidimus Eurylochũ.solus data pocula fugit.
Q uæ nisi uitasset:pecoris pars una maneret.
Nunc quoq; setigeri:nec tantæ cladis ab illo.
Certior ad Circen ultor uenisset Vlysses.
Pacifer huic dederat florem Cyllenius album
Moly uocant superi:nigra radice tenetur.
Tutus eo monitisq; simul cœlestibus intrat
Ille domum Circes:& ad insidiosa uocatus
Pocula:conantem uirga mulcere capillos
Reppulit:& stricto pauidam deterruit ense.
Inde fides:dextræq; datæ:thalamoq; receptus
Coniugii dotem sociorum corpora poscit.
Spargimur ignotæ succis melioribus herbæ:
Percutimurq; caput conuersæ uerbere uirgæ
Verbaq; dicuntur dictis contraria uerbis.
Q uo magis illa canit:magis hoc tellure leuati
Erigimur:Setæq; cadunt:bifidosq; relinquit
Rima pedes. redeunt hũeri:& subiecta lacertis
Brachia sunt. flentem flentes cõplectimur illũ:
Hæremusq; ducis collo.nec uerba locuti
Vlla priora sumus:q̃ nos testantia gratos.
Annua nos illic tenuit mora:multaq; præsens
Tempore tam longo uidi.multa auribus hausi.
Hoc quoq; cũ multis:qđ clã mihi rettulit una
Q uattuor e famulis ad talia sacra paratis.
Cum duce nãq; meo Circe dum sola moratur:

Pensas:ponderatas:neq; enim pharmaca nisi ponderentur recte componi possunt. Diffudit uultus:exhilarauit.Et reddidit omnia uotis: hoc est:oia pro uotis respondit. Hordea tosti grani:hypallage est. grana enim ordei tosti intelligimus. Cũ lacte coagula passo:periphrasis ẽ casei. Sacra dextra execrabili. Arenti ore:sicco:p quod intelligimus ipsos fuisse bibendi auidos.

Horrescere horridus fieri. Nec ia posse queri:& cœpi non posse quæri & lamentari: iam enĩ in porcum fuerat conuersus. Occallescere: in callum cõmutari. Pando rostro recuruo. Colla tumere toris: extãtibus carnibus tumida fieri.

Illa uestigia feci:brachia in cruta ãterioira fuisse comutata ait. Cũq; eadem passis: cum socus meis qui eadem erant passi in stabulo claudor.

(Tantum medicamina possunt) parenthesis ẽ acclamationem continens in Circes medicamẽta. Maneret:esset. Ab illo cernor.factus subaudiatur. Pacifer Cyllenius·Mercurius qui ad pacem mittitur· quemadmodum iris ad discordiã.

Moly uocant superi:quod subaudiatur:quod superi uocant Moly. De hac uero herba ex sentẽtia Homeri sic Pli.scribit.laudatissima herbarum ẽ.Homero teste quã uocari ab diis putat Moly.   Moly herba.
Inuentionem eius Mercurio assignat: contraq; summa ueneficia demonstrat : nasci eam hodie circa Pheneum:& in Cyllene Arcadiæ tradũt specie illa Homerica:radice rotunda nigraq; magnitudine cæpæ: folio scyllæ : effodi autẽ difficulter Græci auctores florem eius luteum pinxere:cum Home.candidum scripserit. Inueni e peritis herbarum medicis : qui & in Italia nasci eã diceret: afferretq; mihi e campania aliquot diebus effossam inter difficultates saxeas radicis triginta pedes longæ: ac ne sic quidem solidæ sed abruptæ.

Thalamo:in Thalamum. Coniugii dotẽ: coitus præmium. Sociorũ corpora:ut restituat sociorum corpora pristinæ figuræ. Percutimur caput: poetica est Synegdoche: Nã in prosa caput nobis percutitur diceremus. Magis hoc:tanto magis. Illum flentem Vlyssem:subaudiamus.

Quã nos testantia gratos: se ante omnia gratias Vlyssi egisse ait. Hoc quoq; cũ multis Pici iuuenis in auem sui nominis portentosam metamorphosin narrat Achimenidi Macareus: nã Picus Saturni filius rex fuit Latii qui cũ iam canentem ex Venilia Iani filiam duxisset uxorem a Circe forte in uenatiõe uisus statimq; amatus : cum ei morem gerere nollet: in auẽ sui nominis fuit mutatus.   Picus in auẽ.
Paratis : instructis. Ad talia sacra: magica. Cum duce meo: cum Vlysse.

Illa famula. Signum: statuam. Insignem: ornatum. Accipe: audi. Adice: adhibe. Proles Saturnia filius Saturni. Forma uiro: tali erat pulchritudine: quali & statua ipsius. Licet ipse decorem: tantum fuisse decoris in uiuente Pico: quantum est in ipsius imagine ait. Nec adhuc spectasse tot annos: significat Picū: tum cū mutatus fuit: nondum ad. xx. annos peruenisse: est autem ordo. Nec poteras ædere ipsum quater quinquennē spectasse tot annos Graia pugna. hoc ē. in palestra: quam iccirco Graiam pugnā uocat: q̄a Græcis fuit instituta. Innuit aūt eum uisum fuisse iuniorem q̄ erat: quod uero quidam Graiam palestram pro bello Troiano putant accipiēdam mihi nō probatur. Quas albula: Tybris q̄ a colore aquæ prius albula dicebatur. Quasq̄ Nunici: Numicus flu. est laurentis agri: in quē Aeneam cecidisse ferunt. Quas aniensis aquæ: Anio fluuius est latii haud longe ab urbe in Tyberim defluens. Almo: fluuius haud longe ab urbæ Roma distans: qui in tyberim non longæ a fonte ingreditur. Vnde etiam a poeta breuissimo cursu esse dicitur: in almone aūt singulis quibusq̄ annis sexto calen. Aprilis (ut refert Macrobius) Cybeles simulacrum lauari consuetū erat.

Numicus

Anio

Almo

Nar ue tulit præceps Nar. flu est umbriæ in tyberim labens. Et opacæ Farfarus undæ: Farfarus fluuius est Sabinoꝝ. Scythicæ Dianæ: quæ ab Horeste una cum Iphigenia ex Taurica regione Ariciam usq̄ allata fuit. Stagnum nemorale: inter nemora positum: nam ut Strabo scribit: Artemisio. i. Dianæ & luco & templo lacus adiacet instar pelagi fluctuans: qui undiq̄ syluis circundatur. Venilia: uxor fuit Iani antiquissimi Italiæ Regis. Ancipiti Iano: bicipiti atq̄ bifronti. Rara quidem facie: p̄stans facie: omne enim rarum præclarum est. Vnde canens dicta est: nā canens nomine proprio uocabatur propter excellentem canendi peritiam. Morari: remorari: sistere. Ore suo: cantu suo. Exierat tecto. domo egressus erat In agros Laurentis in agros Laurentum. Laurentes enim populi fuerunt Latii a Laurento urbæ dicti. Fixurus confecturus: percussurus. Acris equi: ferocis. Phœniceam: purpuream. Ab auro. ab aureo cingulo cōpræhensam & cinctam chlamydem habens. Et filia Solis etiam Circe solis filia. Circæa arua: circæum montem: a Circe denominatum: in quo Circæi oppidum fuit: ut pauloante diximus.

Nar

Farfarus.

Laurentes.

Abdita absc̄odita. Obstupuit emphasis pulchra: hinc enim facile colligitur: quanta foret Pici pulchritudo: qua statim Circe ita capta est: ut obstupuerit. Valido ab æstu: a uehemēti amore. Circūfusus q̄ satelles circūpositi ministri. est enim Synegdoche. Licebit pro licet: quāuis.

Illa mihi niueo factum de marmore signum
Ostendens: iuuenile gerens in uertice Picum
Aede sacra positum: multisq̄ insigne coronis:
Quis foret: & quare sacra coleretur in æde:
Cur hanc ferret auem: quærenti & scire uolēti.
Accipe ait Macareu: domiæq̄ porētia quæ sit:
Hinc quoq̄ disce meæ. tu dictis adice mentē.
Picus in Ausoniis proles Saturnia terris
Rex fuit utilium bello studiosus equorum.
Forma uiro quā cernis erat: licet ipse decorem
Aspicias: fictaq̄ probes ab imagine ueram.
Par aius formæ: nec adhuc spectasse tot annos
Quinquenē poteras Graia q̄ter ædere pugna.
Ille suos Dryades latiis in montibus ortas.
Verterat in uultus. illum fontana petebant
Numia naiades: quas Albula: quasq̄ Numici:
Quas aniensis aquæ: cursusq̄ breuissimus almo:
Nar ue tulit præceps: & opacæ Farfarus undæ.
Quæq̄ colūt Scythicæ stagnū nēorale Dianæ:
Finitimosq̄ lacus. spretis tamē omnibus unam
Ille colit nymphā: quā quondā in colle palati
Dicitur ancipiti peperisse Venilia Iano.
Hæc ubi nubilibus primum maturuit annis:
Præposito cunctis laurenti tradita Pico est.
Rara quidem facie: sed rarior arte canendi:
Vnde Canens dicta est: syluas & saxa mouere
Et mulcere feras: & flumina longa morari
Ore suo: uolucresq̄ uagas retinere solebat.
Quæ dum fœminea modulat carmina uoce:
Exierat tecto Laurentis Picus in agros
Indigenas fixurus apros: tergumq̄ præmebat
Acris æqui: leuaq̄ hastilia bina ferebat
Phœniceā fuluo chlamydē cōpressus ab auro.
Venerat in syluas & filia solis easdem:
Vtq̄ nouas legeret fœcūdis collibus herbas:
Nomina dicta suo Circæa reliquerat arua.
Quæ simulac iuuenē uirgultis abdita uidit:
Obstupuit. cecidere manu: q̄s legerat herbas:
Famaq̄ per totas uisa est errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab æstu:
Quid cuperet fassura fuit: ne posset adire
Cursus equi fecit: circunfusus q̄ satelles.
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:

Si modo me nouit:si non euanuit omnis
Herbarum uirtus.nec me mea carmina fallunt.
Dixit.& effigiem nullo cum corpore falsi
Finxit apri:præterq; oculos trāscurrere regis
Iussit:& in densum:trabibus nemus ire uideri
Pluria qua sylua ē:& æquo loca peruia nō sūt.
Haud mora.cōtinuo pdæ petit īscius umbras
Picus:equiq; celer spumātiaq; terga reliquit.
Spēq; sequens uanam sylua pedes errat in alta.
Concipit illa præces:& uerba præcantia dixit:
Ignotosq; deos ignoto carmine adorat
Q uo solet & niueæ uultum confundere lunæ
Et patrio capiti bibulas subtexere nubes.
Tunc quoq; cantato densatur carmine cœlum:
Et nebulas exhalat humus:cæcisq; uagantur
Limitibus comites:& abest custodia regis.
Nacta locum tempusq; per o tua lumina dixit
Q uæ mea cœperūt:pq; hāc pulcherriæ formā
Q uæ facit ut supplex tibi sim dea:co[n]sule nostris
Ignibus:& socerq;:qui præuidet omnia solem
Accipe:nec durus titanida despice Circen
Dixerat.ille ferox ipsamq; præcesq; reliquit
Et quæcūq; es ait:nō sum tuus.altera captum
Me tenet:& teneat per longū cōpræcor æuū.
Nec Venere externa socialia fœdera lædam
Dum mihi Ianigenā seruabūt fata Canentem.
Sæpe retemptanis præcibus Titania frustra:
Non impune feres:neq; ait reddere Canenti:
Læsaq; quid faciat:qd amās:qd fœmina:disces
Rebus ait:sed amās & læsa & fœmina Circe ē.
Tum bis ad occasum:bis se cōuertit ad ortum.
Ter iuuenem bacculo tetigit:tria carmia dixit.
Ille fugit.sed se solito uelocius ipse
Currere miratus:pennas in corpore uidit:
Seq; nouam subito latis accedere syluis.
Indignatus auem:duro fera robora rostro.
Figit:& iratus longis dat uulnera ramis:
Purpureum clamydis pennæ traxere colorem.
Fibula quod fuerat:uestēq; momorderat aurū
Pluma fit:& fuluo ceruix præcingitur auro.
Nec quidq̄ antiquū Pico: nisi nomina restant.
Interea comites clamato sæpe per agros
Ne quicq̄ Pico:nullaq; in parte reperto:

Si modo me nouit meam potentiam. Euanuit uana facta est. Præter: iuxta. Trabibus: arboribus.ex quibus trabes fiunt. Inscius: prædam non cognoscens esse falsam. Vmbras prædæ:Imaginem apri simulati & ficti. Spem uanam:umbram corpore carentem. Errat.uagatur. Concipit illa præces: uota quibus a diis id quod cupiebat impetraret. Ignoto carmine: obscuris & non intellectis uerbis. Confundere:obscurare. Patrio capiti:soli. Densatur cœlum:in nubem cogitur aer:ut inquit Virg. Cæcis:ignotis. Et abest custodia regis:comites regis absunt. Tibi:qui es mortalis. Consule: succurre:medere. Durus:crudelis. Et q̄cūq; es ait: cum quodam contemptu hæc ait Picus: ac si diceret etiam si esses filia Iouis nedum solis. Ianigenam: Iano genitam. Retemptatis: iteratis.

Non impune feres: non abibis sine pœna.

Neq; reddere canenti: neq; redibis ad canentem. Disces rebus ait.re ipsa inquit cognosces.

Circe est:hæc cum maxima indignatione dicuntur: perinde ac si diceret: Circe læsa est: quæ omnium incantamentorum & ueneficiorum est peritissima. Solito uelocius: citius q̄ solebat: iā enim in auem fuerat cōuersus. Accedere: adiūgi. Duro.fera robora rostro.Hypallage est:dura uāq; robora fero percuti rostro intelligimus.

Figit.percutit. Fibula q[uod] fuerat:fibula aurea.

Momorderat:depilauerat: nam fibulæ uestes mordere uidentur:cum eas pilis priuent. Significat autem Pici aureum balthēū in torquem fuluum:quo collum Pici auis cingitur: fuisse cōuersum. Nec quidq̄ antiquum Pico nisi nomina restant.Picus martius iccirco hæc auis cognominatur q[uod] Marti sit consecratus:a Pico autem Picenū deducitur Italiæ regio: quæ uulgo nūc Marchia anconitana uocatur q[uod] Sabini dum Asculū contenderent in eorum uexillo Picus consedit. Interea comites Pici comites cum uim Circe afferre pararent: in uarias feras conuersi fuere. Picenum uñ

Inueniunt Circen(nam iam tenuauerat auras)
Passaq; erat nebulas uentis ac sole resolui:
Criminibusq; præmũt ueris:regẽq; reposcunt:
Vimq; ferunt:sæuisq; parant incessere telis.
Illa nocens spargit uirus succosq; ueneni.
Et noctẽ:noctisq; deos:Hereboq;:Chaoq;
Conuocat:& longis Hecaten ululatibus orat.
Exilicre loco:dictu mirabile:syluæ:
Ingemuitq; solum:uicinaq; palluit arbor:
Sparsaq; sanguineis rubuerunt pabula guttis:
Et lapides uisi mugitus edere raucos:
Et latrare canes:& humus serpentibus atris
Squallere:& tenues animæ uolitare uidentur.
Attonitũ monstris uulgus pauet. illa pauentũ
Ora uenenata tetigit mirantia uirga:
Cuius ab attactu uariarum monstra ferarum
In iuuenes ueniunt.nulli sua mansit imago.
Presserat occiduus Tartesia littora Phœbus:
Et frustra coniunx oculis animoq; Canentis.
Expectatus erat.famuli populusq; per omnes
Discurrunt syluas:atq; obuia lumina portant.
Nec satis ẽ nymphæ flere: & lacerare capillos:
Et dare plangorem:facit hæc tamẽ omnia:seq;
Proripit:ac latos errat uæsana per agros.
Sex illam noctes totidem redeuntia Solis
Lumina uiderunt.inopem somniq; cibiq;
Per iuga:per ualles:qua sors ducebat:euntem.
Vltimus aspexit fessam luctuq; uiaq;
Tybris:& in gelida ponentem corpora ripa.
Illic cum lachrymis ipsos modulata dolores
Verba sono tenui mœrens fundebat:ut olim
Carmina iã moriens canit exequialia Cygnus.
Luctibus extremũ tenues liquefacta medullas
Tabuit:inq; leues paulatim euanuit auras.
Fama tamẽ signata loco est: quẽ rite Canẽtem.
Nomine de nymphæ ueteres dixere coloni.
Talia multa mihi longum narrata per annum
Visaq; sunt.resides & desuetudine tardi
Rursus inire fretũ.rursus dare uela iubemur
Ancipitesq; uias & iter titania uastum
Dixerat:& sæui restare pericula ponti.
Pertimui fateor:nactusq; hoc littus adhæsi:
Finierat Macareus.urnaq; Aeneia nutrix

Tenuauerat:tenues ac subtiles reddiderat: est autem parenthesis qua narratio uerisimilis efficitur. Criminibus ueris:uera criminatiõe. Vimq; ferunt:uiolentiam Circe afferre uolunt. Incessere:inuadere. Noctis deos:Hecaten:Plutonẽ & reliquos inferni deos. Hereboq; Chaoq;: hoc ẽ.ab herebo usq; & Chao incipiens Circe:siue ab inferis deos noctis inuocat.Est enim Herebus obscurissimus inferni locus: unde ortã esse noctem Varro scribit.Chaus autem quod chaos in primo appellauit poeta : fuit quædam rerum omnium confusio: ex qua dii quoq; nati esse feruntur. Ad illud autem Ouidius alludere uidetur: q; Pronapides poeta græcus scriptũ reliquit Chaum Demogorgonis primi deoꝝ omniũ uxorem fuisse:ex qua Herebum Terrãq; suscepit:unde nox:miseria:egestas: fama: tartarus: cloto: lachesis:atropos:Pluton: multaq; alia nata esse finguntur. Edere:emittere. Tenues animæ: sine corpore. Vulgus:comites Pici. Mirantia:stupentia. Monstra:monstrosæ figuræ. In iuuenes ueniunt:nam illi in uarias feras fuerunt conuersi. Presserat occiduus: Canens uxor Pici cũ uirum nusq̃ inueniret: ita se lachrymis tradidit: ut paulatim iuxta Tyberim in auras fuerit resoluta:locus autem ille Canens a Canentis nymphæ nomine fuit appellatus. Tartesia littora:occidẽtalia: nam Tartesus urbs est ulterioris Hispaniæ.

Chaus Demogorgõ

Canens in loci nomen.

Lumina funalia:faces.Seq; proripit:e domo.

Et dare plangorem: & edere eiulatum. Væsana:insana ac furens. Inopem: expertem:carentem. Carmina exequialia:exequiis conuenientia.Cygnus aũt morti uicinus suauissime canere memoratur. Tabuit:paulatim absumpta est.

Euanuit: resoluta est. Rite : merito & recte ob memoriã illius nymphæ: quæ mariti desyderio illic uitam cum morte cõmutarat. Per longum annum: quo apud Circen fuimus. Resides:desides ac pigri: facti autem subaudiatur.

Inire:intrare. Dare uela : nauigare . Sæui ponti: furentis & in tempestatem concitati maris. Aeneia nutrix. Caieta Aeneæ nutrix: quæ mortua ac sepulta:& portui:& urbi:nomẽ dedit.

Cōdita marmoreo tumulo breue carmē hebat
Hic me Caietam notæ pietatis alumnus
Ereptam Argolico: quo debuit igne:cremauit.
Soluitur herboso religatus ab aggere funis:
Et procul insidias infamatæq; relinquunt
Tecta deæ:lucosq; petūt:ubi nubilus umbra
In mare cum fulua prorumpit Tibris barena:
Faunigenæq; domo potitur:nataq; Latini:
Non sine marte tamē.bellū cum gente feroci
Suscipitur:pactaq; furit pro coniuge Turnus.
Concurrit Latio Tyrrhenia tota:diuq;
Ardua sollicitis uictoria quæritur armis.
Auget uterq; suas externo robore uires:
Et multi Rutulos:multi Troiana tuentur
Castra.neq; Aeneas Euādri ad mœnia frustra
At Venulus frustra profugi Diomedis ad urbē
Venerat.ille quidē sub Iapyge maxia Dauno
Mœnia condiderat:dotaliaq; arua tenebat.
Sed Venulus Turni postq̄ mandata peregit:
Auxiliumq; petit:uires Aetolius heros
Excusat.nec se aut soceri cōmittere pugnæ
Velle sui populos:aut quos e gente suorum
Armethēre ullos.ne ue hæc cōmēta putetis:
(Admonitu q̄q̄ luctus renouentur amari)
Perpetiar memorate tñ.postq̄ alta cremata est
Ilios:& Danaas pauerunt pergama flammas:
Naryciusq; hetos a uirgine uirgine rapta:
Quā meruit pœnam solus:digessit in omnes:
Spargimur:& uētis inimica per æquora rapti
Fulmina.noctem:imbres:iram:cœliq; marisq;
Perpetimur Danai:cumulūq; Caphareа cladis.
Ne ue morer referens tristes ex ordine casus:
Græcia tum potuit Priamo quoq; flēda uideri:
Me tamen armiferæ seruatum cura Mineruæ
Fluctibus eripuit.patriis sed rursus ab agris
Pellor: & antiquo memores de uulnere pœnas
Exigit alma Venus:tantosq; per alta labores
Aequora sustinui: tantos terrestribus armis:
Vt mihi fœlices sint illi sæpe uocati:
Quos cōis hyems īportunusq; Caphareus
Mersit aquis:uellemq; horum pars una fuisse.
Vltimam iam passi comites belloq; fretoq;
Deficiunt:finemq; rogant erroris.at Agmon

Breue carmen:epitaphiū dicit. Alūnus:Aeneas a me alitus atq; educatus. Argolico igne:quo a Græcis Iliū fuit incensum. Funis religatus:quo naues religatæ tenētur. huiusmodi autē funis ora uocatur. Infamatæ deæ: īfamia laboratis circes. Prorūpit.cū impetu īgreditur. Faunigenæq; domo. Latini Fauni filii Hæc aūt iccirco narrat poeta:ut sociorū Diomedis in aues cygnis similes metamorphosin cum supiore aptius cōnectat. Cū gente feroci.Rutulorū ut ex carmine quoq; Virgiliano ē notū. Cōcurrit Latio Tyrrhenia tota. Thusciæ populi cōtra Latinos bellū pro Troianis suscipiūt. Externo robore. Externis militibus. Neq; Aeneas Euandri ad mœnia frustra:nā Euāder in Troianorū auxiliū & Pallantē filiū misit:& ut a Thuscis īploraret:auxiliū hortatus est.ut Virg.quoq; canit. Ad uenulus frustra: Venulus a Turno ad Diomedē. q in apulia urbē ædificauerat:missus orator. nihil auxilii ab eo īpetrauit: qđ diceret cū alia q̄dā tum Troiāos nimiū diis esse gratos. Profugi Diomedis:pcul a patria ob uxoris Turpitudinē fugati:nā Diomedes a bello Troiano in patriā reuersus Aegialen uxorē cōperit cylleboro Stheneli filio adhæsisse: a qua cū receptus nō foret: aufugiens peruenit in Apuliā.ubi a Dauno cum pte regni filia accepta urbē noīe argyrippā ædificauit. Sub Iapyge dauno.Daunus rex fuit apuliæ:a quo Daunia fuit appellata. Iapyx aūt a Iapygia declinatˀ:q̄ eadē ē cū apulia:a Iapyge Dedali filio cognoīata. Sane Iapyx urbis quoq; nōrr ē ē.q̄ nunc Bariū dicitur. Est ēt Iapyx uentus apuliæ peculiaris. Aetolius heros Diomedes Tydei ætoliæ regis filius. Excusat:i excusationē adducit. Cōmēta: ficta. Perpetiar sustiebo. Memorare:narrare. Ilios:urbs Troia:q̄ & Ilion dicitur. Naryciusq; heros:Aiax Oilei filius.q fuit Narycius.Naryx eni quæ & narycū & Naryce dicitur: urbs fuit Locridis unde Narycius declinatur. Aiax aūt Oilei filius Cassādrā Priami filiā:cum in tēplo Palladis stuprasset: nō in se solū:sed in oēs Græcos irā numinis cōcitauit:nā in patria nauigātes & ipse fulmīe pcussus orta maxīa tēpestate:& alii p maria fuere disiecti. A uirgine:Pallade:q̄ ppetuā seruauit uirginitatē. Virgīe rapta:Cassandra stuprata. Digessit:dissipauit:diuisit. Spargimur:dissipamur dispgimur. Cumulūq; Caphareа cladis:Caphareus pmontoriū est Eubœæ in Hellespontū spectans: ad cuius radices ira Mineruæ : ac fraude Naupli Palamedis patris: Græcorū classis maximū fecit naufragiū. Priamo quoq; flēda uideri: nimia ē calamitas: quæ hostibus quoq; flēda uidetur. Antiquo de uulnere:nā in bello Troiāo Diomedes cū Aenea cōgressus:cū sibi eū auxilio Veneris eripi uideret:in ipsam deā sagittas coniecit:quare dea irata a Diomede uxoris animum sic abalienauit: ut illum ab excidio Troiano reuersum in ædes accipe noluerit. Memores pœnas:quas in memoria habebat. Importunus caphareus:sine portu:perniciosus. Deficiunt: me derelinquere uolūt. At Agmon feruidus: Agmō cū Venerem cōtemneret: in auem cygno similē una cum quibusdam e sociis fuit cōmutatus.

Ora
Diomedis socii in aues
Argyrippa
Daunia uñ
Iapygia un
Iapyx urbs &
uentus
Naryx
Caphareus
Agmon ī auē

Feruidus ingenio:feroci ingenio prǽditus. Et asper:etiam indignatus. Recuset ferre: no lit pati. Est locus in uoto: uotis & pcibus locus relinquitur. tunc enim homines ad pces confugiunt:cum peiora timent. Sors autem ubi pessima rerum est:ubi pessimus est rerũ status. Sub pedibus timor est:nihil timetur. Secura:sine timore. Sub Diomede: existentes subaudiamus. Spernimus: contẽnimus. Magna potentia: Veneris. Stat magno:constat:nam patriá propter ipsam amisimus. Pleuronius Agmõ:Pleuron urbs est ætoliæ: unde Pleuronius deriuatur.

Pleuron

Resuscitat:iterum excitat. Numen maioris amici:plures amici. Tenuata: tenuis & exigua facta. Magna pedis digitos pars occupat: hypaliage est magnam enim pedis partem a digitis fuisse occupatam intelligimus. Cornu: rostro. Finemq; in acumine ponunt:acutum habent rostrum. Ex agmine:multitudine comitũ. Huiusmodi autẽ aues Diomedeæ a nomine ducis fuerunt appellatæ. Plausis alis:cum quodá strepitu motis. Dubiarum uolucrum: auiũ de quibus dubitatur an cygni sint:an aliæ a cygnis: Proxima:simillima: nam Diomedeæ aues olooribus sunt similes. Hactenus Oenides. Diomides Oenei nepos. Venulus Calydonia regna: Diomedis Calydonii:Na Calydon urbs ẽ Aetoliæ. Puteolosq; sinus Puteoli urbs est Apuliæ:a multitudine puteorum dicta. Messapia arua: Apula a Messapo duce cognominata. In quibus antra uides:Pastoris cuiusdam Apuli in oleastrum metamorphosin poeta exponit. Nubila: obscura:est enim hoc loco appositum. Manantia stillantia. Semicaper Pan: Pan deus est pastorum:qui a parte posteriori capro similis pingebatur. Mouit: cõmouit ad fugiendum. Ad numerum:ad rhythmum & gestus rationẽ. Duxere choreas: tripudiarunt. Improbat:uituperat. Condidit:abscondit. Succo:ex succo qui est amarus & asper. Notá:signum. Oleaster: oliua est syluestris. Cessit: transiuit.

Puteoli

Pastor i oleastrum

Feruidus ingenio:tum uero & cladibus asper
Quid superest quod iá patiẽtia nostra recuset
Ferre uiri dixit? qd haber Cytheræa? qd ultra:
Velle puta:faciat? nam dum peiora timentur:
Est locus in uoto, sors aũt ubi pessima rerũ est,
Sub pedibus timor est:securaq; sũma malorũ.
Audiat ipsa licet:& quod facit:oderit omnis
Sub Diomede uiros:odium tamẽ illius omnes
Spnimus:& magno stat magna potẽtia nobis.
Talibus iratam Venerem Pleuronius Agmon
Instimulat uerbis:stimulisq; resuscitat iram.
Dicta placent paucis,numeri maioris amici
Agmona corripimus:cui respondere uolenti,
Vox pariter uocisq; uia est tenuata:comæq;
In plumas abeunt:plumis quoq; colla tegunť:
Pectoraq; & tergum:maiores brachia pennas
Accipiunt:cubitiq; leues tenuantur in alas,
Magna pedis digitos ps occupat:oraq; cornu
Indurata rigent:finemq; in acumine ponunt.
Hũc Lycus:hũc Idas:& cũ Pethéore Nycteus
Hunc miratur Abas:& dum mirantur eandẽ
Accipiunt faciem: numerusq; ex agmine maior
Subuolat,& remos plausis circũuolat alis.
Si uolucrum quæ sit dubiarũ forma requiris,
Vt non Cygnorum: sic albis proxima Cygnis.
Vix quidem has sedes & Iapygis arida Dauni.
Arua gener teneo minima cum parte meorum.
Hactenus Oenides. Venulus calydõia regna
Puteolosq; sinus Messapiaq; arua reliquit:
In quibus antra uides: quæ multa nubila sylua
Et leuibus guttis manãtia semicaper Pan
Nũc tenet, at quodã tenuerũt tpe Nymphæ.
Apulus has illa pastor regione fugatas
Terruit:& primo subita formidine mouit.
Mox ubi mens rediit:& contẽpsere sequentẽ
Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
Improbat has pastor:saltuq; imitatus agresti
Addidit obscœnis conuicia rustica dictis.
Nec prius obticuit:q̃ guttura condidit arbor.
(Arbor eni est) succoq; licet cognoscere mores
Quippe notam linguæ baccis oleaster amaris
Exhibet,asperitas uerborum cessit in illas.
Hinc ubi legati rediere negata ferentes

Arma Aetola sibi:rutuli sine uiribus illis
Bella infausta gerūt:multūq; ab utraq; cruoris
Parte datur.fert ecce auidas in pinea Turnus
Tecta faces:ignesq; timēt:qbus unda pepercit.
Iamq; picē & ceras alimentaq; cætera flammæ
Mulciber urebat:perq; altū ad carbasa malum
Ibat.& incuruæ fumabant transtra carinæ:
Cum memor has pinus idæo uertice cæsas
Sancta deum genitrix:tinnitibus æthera pulsi
Aeris:& inflati compleuit murmure buxi.
Perq; leues domitis inuecta leonibus auras:
Irrita sacrilega iactas incendia dextra
Turne ait:eripiam:nec me patiente cremabit
Ignis edax nemorū partes:& membra meorum
Intonuit dicente dea.tonitruq; secuti
Cū saliente graues ceciderunt grandine nimbi
Aeraq; & tumidum subitis cōcursibus æquor
Astrei turbant:& eunt in prœlia fratres.
E quibus alma parens unius uiribus usa
Stupea perrupit Phrygiæ retinacula puppis:
Fertq; rates ,pnas medioq; sub æquore mergit
Robore mollito:lignoq; in corpora uerso:
In capitum facies puppes mutantur aduncæ.
In digitos abeunt & crura natantia remi.
Q uodq; sinus fuerat:latus est mediisq; carina
Subdita nauigiis:spinæ mutatur in usum
Lina comæ molles antemnæ brachia fiunt.
Cærulus ut fuerat color est:qsq; ante timebant
Illas uirgineis exercent lusibus undas
Naiades æquoreæ:durisq; in montibus ortæ.
Molle fretū celebrant:nec eas sua tāgit origo.
Non tamen oblitæ q̄ multa pericula sæpe
Pertulerint pelago:iactatis sæpe carinis
Supposuere māus:nisi si q̄ uehebat Achiuos:
Cladis adhuc Phrygiæ mēores odere Pelasgos.
Neritiæq; ratis uiderunt fragmina lætis
Vultibus:& lætis uidere rigescere puppes
Vultibus Alcinoi:saxumq; increscere ligno
Spes erat: in nymphas animata classe marinas
Posse metu monstri rutulum desistere bello.
Perstat:hētq; deos pars utraq;:quodq; deos; ē
Instar:habent animos:nec iam dotalia regna:
Nec sceptrum soceri:nec te Lauinia uirgo:

Rutuli:populi fuerunt:quibus imperauit Tunus:Hæc autem narratur ut cōmodius nauium æneæ trāsmutationem in nymphas inserere possit poeta:nam cum Turnus Rutulorum rex ignē immisisset in classem Troianorum:mater deum eas naues:quæ in Ida monte sibi dicato fabricatæ fuerant:comburi non est passa. Verū in nymphas eas marinas cōmutauit. In pinea tecta.Periphrasis est nauium: quæ ex pineis tabulis conficiuntur. Mulciber:Vulcanus:ignis. Inflati buxi:Tibiæ quæ ex buxo conficitur. Domitis leonibus: currus etum Cybeles: ut in superioribus scripsimus:a leonibus trahitur. Irrita:uana. Sacrilega dextra hypallage est:ipse enim sacrilegus intelligitur. Astrei turbant: astrei uenti auroræ & astrei gigantis filii. Stupea retinacula: periphrasis est orarum:idest funiū: quibus naues ad terram religantur. Robore mollito: duricie ligni molli facta. In corpore:in carnes. Carina subdita. Lignum suppositum: nam Carina proprie lignum est illud quo fundum nauis in duas distigui partes uidetur. Lina:funes ex lino confecti. Cærulus color niger. Durisq; in montibus ortæ molle fretum: anthiteton elegans: quo maxime sensus exornatur: durum nāq; opponitur molli. Nec eas sua tangit origo. hoc est nihil mouentur cupiditate suæ originis uidendæ. Nihil curant redire in mōtes: ubi sunt ortæ. Narycia ratis. Sic quidem legitur: ut intelligatur nauis Aiacis Oilei qui fuit Narycius Mihi uero magis Neritiæ uidetur legendum: ut de Vlyssis naufragio sentire poetam itelligamus. Neritus enim mons est Ithacæ patriæ Vlyssis: unde Neritius declinatur. Puppes alcinoi: Alcinous Vlyssē: quē naufragum hospitio susceperat: istructa naue in Ithacam uehendum curauit: sed nauis ipsa i scopulum qui est post Phalacrium Corcyre ,pmontorium: simili specie transfigurata fuisse a Neptuno in.xiii Odysseæ ab Homero narratur. Animata classe transmutata classe in nymphas animam habentes. Quod deoq; est instar:ad similitudinem deorum nā animi ut dii sunt immortales hæc autem a poeta narrantur ut aptius ardeæ urbis in auem metamorphosin subiungat: nam Ardea patria fuit Turni: quā uictores Troiani cum incenderēt: forte auis ex incēdio nunq̄ antea uisa euolauit: quæ a nomine urbis ardea fuit appellata. Soceri : lattini regis..

Aeneæ nau in nympha

Carina qui

Neritus

Vicisse: uictoriam: uerbum pro nomine positum est. Sic persius. Scire tuum nihil est. Deponendi pudore: bella subaudiamus: utrúq; enim pudebat deponere bellum. Turnusq; cadit: ab Aenea interfectus. Barbarus ensis: Troianus. Abstulit: sustulit deleuit. Patuerunt: dissoluta fuerunt. Congerie e media: e medio rogo. Præpes: auis nam præpetes aues maiores dicuntur: quæ uolatu suo dant augurium. Plausis alis: concussis. Et sonus. & uox tenuis & exilis. est autem polysyndeton. Deplangitur: percutitur. Suis pennis suis alis. Iámq; deos

Aeneas i deū

omnes: Aeneas cum ad ultimū ætatis suæ tēpus uenisset, p̄cibus Veneris oīum deoꝝ consensu in deum: quē latini indigetem appellarūt fuit transmutatus. Ipsamq; Iunonem: quæ semp ei fuerat aduersata. Coercuit: coegit. Crescentis Iuli. Iulus Aeneæ fuit filius: qui patri in regno Lanno successit. Colloq; parētis circūfusa sui: hoc ē. collum Iouis patris sui complexa. Quamuis paruum: quantū uis paruum. Inamabile regnum: inferorum regnum. Immotos tenuit: Significat Iunonē quoq; annuisse Ioui: ut Aeneas ī deorum numerum admitteretur: qui enim annuūt: caput mouent. Tum pater: Iuppiter. Is: Aeneas. Grates agit: gratias agit ī soluta dicimus oratione. Iunctis colubis: currus Veneris a colūbis trahi fingitur. Numicius undis: Numicus fluuius ē latii: qui & Numicius dicitur: in quem cū cecidisset Aeneas: neq; inuentus esset: creditus ē in deum indigetē fuisse cōmutatus. Serpit: lente labitur. Quæcūq; obnoxia morti: q̄cūq; morti subiecta. Corniger fluuius: oēs enim fluuii cum cornibus pingebantur. Restitit illi: remansit illi Aeneæ. anima nāq; īmortalis æternitati fuit consecrata. Lustratum: purgatum. Ambrosia: īmortalitas interpræatur: herba aūt esse fingitur: qua dii uescuntur. Cū dulci nectare. ut ambrosia pro deoꝝ cibo ponitur: ita nectar pro eorundem suauissima accipitur potione. Contigit: tetigit. Turba quirini Populus Romanus.

Numicus

Nectar

Indigetes

Indigetare

Nuncupat indigetē: dii indigetes: quos græci heroas uocant ex mortali & deo nati putabatur: unde & Aeneam latini deum indigetem appellarunt: unde indigetare antiqui dicebāt pro eo q̄d est inuocare. Macrobius. Nāq; uirgines uestales ita ídigetant. Apollo medice. Apollo pæan.

Nuncupat: nuncupauit appellauit. Inde sub Ascanii binominis. Ascanius qui et Iulus fuit appellatus Aeneæ ī regno successit. Cui Syluius: sic dictus: q: in syluis sit natus: cui Latinus: cui Epitus: cui Capis: cui Capetus: cui Tyberinus: qui in Albula summersus: nomen fluuio dedit cui Remulus: cui Acrota: cui Auētinus: qui colli nomē dedit ibi sepultus. cui Palannus sub quo rege pomona hortorū dea. Vertūno deo: qui se in uarias uertebat figuras oībus aliis sprætis tandē nupsit. Varias aūt Vertūni metamorphosis poeta describit. Sub ditione: sub imperio. Ascanii binomínis: duo nomina habentis: nā & Ascanius & Iulus a prima lanugíe: quæ ιουλοσ græce dicitur: fuit cognominatus. Alba resq; latina fuit: Albā urbē. q̄ ab situ longa fuit denomiata ab Ascanio Aeneæ filio fuisse ædificatam. & ab Alba sue illic trigíta porcellos enixa noíatā ēē pueri sciūt. Duæ sane fuerūt Albæ: altera ad Fucinū lacū: uñ Albēses declināt: altera Romæ uicía: unde Albani.

Alba unde

Sed uícisse petunt: deponendiq; pudore
Bella gerunt. tandemq; Venus uictrícia nati
Arma uidet: Turnusq; cadit. cadit Ardea tumo
Sospite dícta potēs: quā postq̄ barbarus ensis
Abstulit: & tepída patuerunt tecta fauilla:
Cōgerie e medía tum primū cognita præpes
Subuolat: & Cineres plausis euerberat alis:
Et sonus: & macies: & pallor: & omnia captam
Q uæ deceant urbē: nomen quoq; māsit ī illa
Vrbis: & ipsa suis deplangitur ardea pennis.
Iamq; deos omnes ipsamq; Aeneia uirtus
Iunonem ueteres finire coercuit iras:
Cum bene fundatis opibus crescentis Iuli
Tempestiuus erat cælo Cytheræius heros:
Ambieratq; Venus superos: colloq; parentis.
Circūfusa sui. nunq̄ mihi dixerat ullo
Tempore dure pater: nūc sis mitissimus opto
Aeneæq; meo: qui te de sanguine nostro
Fecit auum: q̄uis paruum des optime numen.
Dūmodo des aliquod. satis ē inamabile regnū
Aspexisse semel. stygios semel isse per amnes.
Assensere dei: nec coniunx regia uultus
Immotos tenuit: placatoq; annuit ore.
Tum pater: est is ait cœlesti numine dignus.
Q uæq; petis: p quoq; petis cape nata q̄d optas
Fatus erat. gaudet: gratesq; agit illa parēti:
Perq; leues auras iunctis inuecta columbis
Littus adit laurens: ubi tectus arūdine serpit
In freta flumineis uicina Numicius undis.
Hunc iubet Aeneæ quæcūq; obnoxia morti
Abluere: & tacito deferre sub æquora cursu.
Corniger exequitur Veneris mandata: suisq;
Q uicquid in Aenea fuerat mortale repurgat.
Et respersit aquis. pars optima restitit illi.
Lustratum genitrix diuino corpus odore
Vnxit. & ambrosia cum dulci nectare mixta
Contigit os: fecitq; deum: quem turba Q uirini
Nuncupat Indigetem: temploq; arisq; recepit.
Inde sub Ascanii ditione binominis Alba

Res Latina: imperium Latinũ. Ab illis: post illos. Thusci fluminis: periphrasis est albulæ: qui postea Tiberis a Tiberino Rege in illo submerso fuit appellatus. Maturior annis: maior natu. Imitator fulminis. cum enim uellet uideri fulmina iaculari: a Ioue fulmine uero pcussus est. Sceptrũ: imperiũ. Positus: sepultus. Tributq; uocabula monti: Auentinus eni unus ex collibus Romæ urbis ab Auentino Rege illic sepulto fuit cognominatus: q̃q̃ Varro alias quoq; huius nois origines tradat. Sũmæ gentis: pstantissimæ. Pomona: dea fuit pomorũ.

Resq; Latina fuit. successit Siluius illi:
Q uo satus antiquo tenuit repetita Latinus
Nomina cum sceptro. clarus subit ecce Latino
Epitus ex illo, post hunc Capitusq; Capisq;.
Sed Capis ante fuit. regnum Tiberinus ab illis
Cœpit: & in Thusci demersus fluminis undis:
Nomia fecit aquæ: de quo Remulusq; feroxq;
Acrota sunt geniti. Remulus maturior annis
Fulmineo periit imitator fulminis ictu.
Fratre suo sceptrum moderatior Aerota forti
Tradit Auentino: qui quo regnarat eodem
Monte iacet positus: tribuitq; uocabula mõti.
Iamq; Palatinus summæ loca gentis habebat.
Rege sub hoc Pomona fuit: qua nulla Latinas
Inter Amadryadas coluit sollertius hortos:
Nec fuit arborei studiosior altera fœtus:
Vnde tenet nomen. non syluas illa nec amnes:
Rus amat: & ramos fœlicia poma ferentes
Nec iaculo grauis est: sed adũca dextera falce
Q ua mõ luxuriẽ premit: & spatiantia passim
Brachia compescit: fissa modo cortice lignum
Inserit: & succos alieno præstat alumno,
Nec sentire sitim patitur: bibulæq; tecuruas
Radicis fibras labẽtibus irrigat undis. (do ẽ.
Hic amor: hoc studiũ ueneris quoq; nulla cupi
Vim tñ agrestum metuens Pomaria claudit
Intus: & accessus prohibet. refugitq; uiriles.
Q uid non & satyri saltatibus apta iuuentus
Fecere? & pinu præcincti cornua Panes?
Silenusq; suis semper iuuenilior annis?
Q uiq; deus fures: uel falce uel inguine terret
Vt potirentur ea? sed enim superabat amando
Hos quoq; Vertũnus, neq; erat fœlicior illis.
O quotiens habitu duri Messoris aristas
Corbe tulit ueriq; fuit Messoris imago.
Tempora sæpe gerens fœno religata recenti.
Desectum poterat gramen uersare uideri.
Sæpe manu stimulos rigida portabat: ut illum
Iurasses fessos modo disiunxisse iuuencos.

Latinas inter Amadryadas: nymphas: Amadryades nãq; dicuntur nymphæ: quæ una cũ arboribus & oriuntur & occidunt: Vnde etiam nomen sumpserunt. αμα nãq; simul Δρυσ Δρυοσ dicitur quercus. Sollertius: diligentius. Vnde tenet nomen. Pomona enim a pomis nomen est consecuta: poma uero dicuntur oẽs fructus quicũq; ex arboribus nati esui sint apti. siue mollisiue duriore cortice tecti. q̃uis Macrobius atq; Seruius poma a nucibus distinguentes scribant nuces generaliter uocari: quæ duriore cortice tegantur. Poma uero quæ molliore. Sed pomũ generale nomẽ esse oium fructuũ quicũq; ex arboribus nascitur: cũ ex aliorum scriptorũ: tum ex Ouidii uerbis aperte colligi potest. Non syluas illa: Pomona inquit nõ amat syluas ut uenetur nõ amnes ut piscatum eat. Fœlicia poma dulcia: non amara & aspera. Nec iaculo grauis est nec dextra pomonæ inquit iaculum gestat sed falcem: q̃ luxuriantes ramos recidat. Luxuriẽ: luxuriantes ramos. Premit: recidit. Brachia ramos. Cõpescit: cohibet. Lignum: surculum alterius arboris. A ieno alumno: surculo ex alia arbore ĩ aliã translato. Fibras: tenuiores subtilioresq; radices. Vim agrestũ: uiolentiam rusticorũ. Pomaria loca arboribus frugiferis cõsita dicuntur: atq; pomorũ repositoria. Satyri: dii sunt siluestres magnopere saltu gaudentes. Panes: dii sunt pastorum cornuti. Silenusq; suis: Silenus Bacchi fuit nutricius uoluptati maxime deditus. Satyri autẽ senes: ut scribit pausanias: sileni uocantur. Quiq; deus periphrasis ẽ priapi. Hos quoq; uertũnus: Vertũnus deus est bene uertendarũ rerum: hoc est. uendendarũ atq; emendarum: a uertẽdo dictus: q, se in uarias uerteret formas: ut ipse de se apud ppertium narrat. Opportuna mea ẽ cunctis natura figuris. In quãcũq; uoles uerte decorus ero. Inde uertũnalia dicta sunt q̃ mẽse Octobri in honorẽ Vertũni celebrabantur: ut auctor est Varro. Vertũnus autem Romæ in uico Thurario sacellum habuit: ut Pædianus porphyrioq; scribunt. Neq; erat fœlicior illis: nam eum quoq; pomona aspernabantur. Duri messoris aspeti ac laborum patientis. Messor autem ẽ qui frumenta metit ac secat. Desectum gramen: periphrasis est fœni: per qd̃ significat Vertũnum fœnisecæ figuram aliquando suscepisse. Varias autẽ Vertũni metamorphosis poeta describit. Sæpe mau stimulos sæpenumero inqt in bubulchũ Vertũnus cõmutabat: ut pomona potiri posset.

Poma

Auentinus mons uñ

Pomona uñ

Sileni

Vertumnus

Vertũnus in uarias figuras

Frondator erat: Frondator dicitur frondiũ putator. Induerat scalas: sumpserat: si autem coniunctio subaudiatur. Lecturum: collecturum. Redimitus tempora: circundata habens tempora. Tantoq; peritior inquit: quanto cultiores habes hortos subintelligamus. Intemeratæ: inuiolatæ. Qualia nunq̃: facetæ hæc a poeta inferuntur lasciuiora quæ ait fuisse Vertũni oscula: q̃ quæ a uera uetula unq̃ dari potuissent. Pandos: curuos. Autũni pondere: hoc est pomis. Contra: e regione. Probauit: cõmendauit & approbauit. At si staret ait cælebs: his similitudinibus uult persuadere Pomonæ Vertũnus ut nubat: cum p̃sertim a multis petatur. Cælebs: sine coniuge: uites enim sic ulmos amplectuntur ut uxores uiros. Cælibes enim dicuntur qui sine coniuge uiuunt: quasi cælestem uitam agentes.

Cælibes

Sine palmite: sine uite. Nam palmites uitium rami dicuntur uuas ferentes. Peteretur: expeteretur. Non tangeris: non moueris. Helene nõ pluribus esset: Helenæ pulchritudo notior est q̃ ut hoc loco sit cõmemoranda. Sollicita: uexata. Nec quæ Lapitheia mouit. Hippodamia dicit: cuius pulchritudine bellum fuit excitatum inter Lapithas & Centauros: ut in .xii. copiose narratur. Lapithæ aũt populi fuerunt Thessaliæ a Lapitho Periphantis filio cognoiati. Nec cõiunx timidi aut audacis Vlyssei. Timidi in pugna. Audacis in struẽdis insidiis. Penelope uero Vlyssis uxor formosissima fuisse scribitur: & a q̃plurimis procis amata. Auerseris: asperneris. Hãc anũ: seipsum ostendit cum quadã grauitate Vertũnus. Vulgares tædas. Nuptias per synegdochẽ. A parte nãq; totum intelligimus. Faces nãq; ex tæda arbore cõfectæ nouæ nuptæ p̃ferebantur. Procorum: amatorum quibus nihil est inconstantius: proci aũt a procãdo: hoc est a petendo dicti: qui mulieres in matrimonium petunt: unde & procaces a nimium petendo meretrices dicuntur. Deuouet: dedicat: destinat. Sane deuouere hoc loco in bonam accipitur partem: alibi in malam. Virgilius: Præcipue infœlix pesti deuota futuræ. Decoris: pulchritudinis. Fingetur: formabitur trãsfigurabitur. Primus habet: primitiæ enim frugum Vertũno dicabantur: ut ipse apud p̃pertium cõmemorãs cãs cur Vertũnus dicatur ait. Seu quia uertentis fructum percepimus anni. Vertumni rursus credidit esse sacrum: prima mihi uariat liuẽtibus uua racemis. & coma lactenti: spicea fruge tumet. Hic dulces cærasos: hic autumnalia pruna Cernis & æstiuo mora rubere die. Insitor hic soluit pomosa uota corona. Cum pyrus inuito stipite mala tulit.

Lapithæ

Procus

Primitiæ frugum uertumno dicabantur.

Falce data frondator erat: uitisq; putator
Induerat scalas: lecturum poma putares.
Miles erat gladio: piscator arundine sumpta.
Deniq; per multas aditum sibi sæpe figuras
Repperit: ut caperet spectatæ gaudia formæ.
Ille etiam picta redimitus tempora mitra
Innitens bacculo positis per tempora canis
Assimulauit anum: cultosq; intrauit in hortos:
Pomaq; mirata est: tantoq; peritior inquit
Oibus es nymphis: quas continet Albula ripis
Salue uirginei flos intemeratæ pudoris.
Paucaq; laudatæ dedit oscula: qualia nunq̃
Vera dedisset anus: glebaq; incurua resedit.
Suspiciens pandos autumni pondere ramos.
Vlmus erat contra speciosa nitentibus uuis:
Quam socia postq̃ pariter cũ uite probauit:
At si staret ait cælebs sine palmite truncus:
Nil præter frondes quare peteretur: haberet.
Hæc quoq; q̃ iuncta ẽ uitis: requiescit i ulmo.
Si non iuncta foret: terræ acclinata iaceret.
Tu tamen exemplo nõ tangeris arboris huius:
Concubitusq; fugis: nec te coniungere curas.
Atq; utinam uelles. Helene non pluribus esset
Sollicitata procis: nec quæ Lapitheia mouit
Prælia: nec cõiunx timidi aut audacis Vlyssei.
Nunc quoq; cum fugias auerserisq; petentes:
Mille uiri cupiunt: & semideiq;: deiq;:
Et quæcũq; tenent Albanos numina montes:
Sed tu si sapiens: si te bene iungere: anumq;
Hanc audire uoles: quæ te plus omnibus illis:
Plusq̃ credis amo: uulgares reiice tædas.
Vertũnumq; tori sociũ tibi delige: pro quo
Me quoq; pignus habe. neq;. n. sibi notior ille ẽ
Quã mihi. nec toto passim uagus erat in orbe.
Hæc loca magna colit. nec uti ps magna p̃cor̃
Quã mõ uidit: amat. tu primus & ultimus illi
Ardor eris: solique suos tibi deuouet annos.
Adde quod est iuuenis: quod naturale decoris
Munus habet. formasque apte finget̃ in oẽs.
Et quod erit iussus: iubeas licet omnia fiet.
Quid q; amatis idẽ: qd q̃ tibi poma colũtur
Primus habet: lætaq; tenet tua munera dextra?
Sed neque iã fœtus desiderat arbore demptos:

Nec quas hortus alit cũ succis mitibꝰ herbas:
Nec qdq̃ nisi te:miserere ardentis:& ipsum.
Quod peritore meo pñitem crede præcari
Vltoresq; deos:& pectora dura perosam
Idaliam memoréq; time Rhamnusidis iram.
Qđq; magis caueas:&:n.mihi mĩta uetustas
Scire dedit:referam tota notissima Cypro.
Facta:quibus flecti facile & mitescere possis.
Viderat a ueteris generosam sanguine Teucri
Iphis Anaxareten:humili de stirpe creatus.
Viderat:& totis perceperat ossibus ignes.
Luctatusq; diu:postq̃ ratione furorem
Vincere non potuit supplex ad limina uenit.
Et modo nutrici miserum confessus amorem.
Ne sibi dura foret:per spes orauit alumnæ:
Et modo de multis alicui blanditus amicis
Sollicita peñit perpensum uoce fauorem.
Sæpe ferenda dedit blandis sua uerba tabellis.
Interdum madidas lachrymarꝫ rore coronas
Postibus intendit:posuitq; in limine duro
Molle latus:tristisq; seræ conuicia fecit.
Sæuior illa freto surgente cadentibus austris.
Durior & ferro:quod Noricus excoquit ignis.
Et saxo:quod adhuc uiuum radice tenetur.
Spernit:& irridet:factisq; immitibus addit
Verba supba ferox:& spe quoq; fraudat amãtẽ
Non tulit impatiens longi tormenta doloris
Iphis:& ante fores hæc uerba nouissima dixit
Vincis Anaxarete:neq; erunt tibi tædia tandẽ
Vlla ferenda mei:lætos molire triumphos.
Et Pæana uoca:nitidaq; incingere lauro.
Vincis enĩ:moriorq; libens:age ferrea gaude
Certe aliquid laudare mei cogeris:eritq;
Quo tibi sim gratus:meritũq; fatebere nostrꝫ.
Nõ tamen ante tui curam excessisse memento
Quã uitã:geminaq; simul mihi luce carẽdũ ẽ.
Nec tibi fama mei uentura est nuncia læti.
Ipse ego:ne dubites adero ꝑsensq; uidebor:
Corpore ut eaxanimi crudeli lumina pascas
Si tamen o superi mortalia facta uidetis.
Este mei memores: nihil ultra lingua præcari
Sustinet:& longo facite ut narremur in æuo.
Et quæ dempsistis uitæ:date tempora famæ

Cũ succis mitibus. dulcibus:suauibus. Miserere ardentis. Ardenter te amantis. Idaliam. Venerẽ ad Idalio Cypri nemore dictam. Rhãnusidis iram: Rhamnis quæ & Rhamnusia dicit ꝑ Nemesi ponitur: quæ dea ulciscitur superbos a Rhamnute Atticæ oppido: ubi maxime colebatur denomiata: cuius quidem in Capitolio sacellum est: quamuis nomine careat Romão: ut plyscri. Vetustas. senectus. Senes nanq; iccirco prudẽtiores uidentur quia multarum rerum peritiam habent. Multa scire dedit. multarum rerũ peritiam mihi tribuit. ẽ enim uerbum pro nomine positum. quale ẽ illud Persii. Scire tuum nihil est. Viderat a ueteris. Iphis Cyprius Anaxeretes puellæ amore captus: cum nullis præcibus ea posset potiri: uitam finire decreuit. Ad ianuam igitur amatæ cum se suspendisset maximo merore matrem affecit. cũ uero funus efferretur: Anaxarete ad fenestram accedens: ut inde exequias spreti iuuenis expectaret: in saxum fuit commutata: Veteris Teucri. De Teucro Telamonis filio intelligamus: qui post mortem Aiacis a patre domo pulsus Salaminã in Cypro condidit. Miserum amorem, eam, enim a qua non amabatur amabat. Sollicita uoce. plus q̃ diligenti oratione. Perpensum fauorem. ipetisum & magnũ ac diligenter animaduersum. Ea autem omnia describit Ouidius quibus amatores utuntur: ut puellis amaris potiri possint. Intẽdit. alligauit. Posuitq; ĩ limine duro molle latus. Antitheton est: Durum nãq; opponitur molli. Iphim autem sæpenumero in limine ianuæ Anaxaretes iacuisse ait. Conuicia fecit Male dixit. Seræ. que ianuam clausam tenebat. Seuior illa freto surgente. Quod in tempestatem excitatur. Cadẽtibus austris. Flare desinentibus. Tunc enim sæuissimi sunt. Noricus ignis. Norici. populi sunt alpini ferro abundantes: Quod adhuc uiuum radice tenetur. hoc est. quod nondum e terra est effossum. Saxa enim nõdum a sua radice auulsa & uiua dicuntur & duriora sunt. Spernit & irridet Anaxarete Iphis humilitatem contemnens: illius quærelas irridet. Factis imitibus: asperis crudelibus. Illum nanq; a ianua fortasse depulit. Et spe quoq; fraudat amantem: ac etiam spe potiundi re amata priuat amantem quod crudele admodum uidetur. Fraudat: priuat. Et Pæana uoca. hoc est uocibus lætitiæ utere qualibus uon compotes gaudia sua exprimere solent. ut alibi Ouidius Dicite io pæan io pæan dicite pæan: Pæan uero hymnus quoq; est in Apollinẽ: qui a triumphantibus canebatur:

Incingere. Corõare inq̃t uiridi lauro id qd triũphãtes solẽt. Ferrea. dura atq; crudelis. Certe aliquid laudare mei cogeris. hoc ẽ. Id saltẽ cogeris laudare: quod mihi ipse mortem consciui: ut tibi rem gratam facerem. Curam tui. Amorem quo te prosequor. Excessisse. a me subauditur. Gemia luce & uita mea & te q̃ mihi altera lux es. Crudelia lumina. crudeles oculos.

Rhamnusia

Anaxarete in saxum

Norici

Pæan

Dixit:& ad postes ornatos sepæ coronis
Humentes oculos & pallida brachia rollens:
Cum foribus laquei religaret uincula summis.
Hæc tibi serta placent crudelis & impia dixit.
Inseruitq; caput:sed tū quoq; uersus ad illam.
Atq; onus infœlix elisa fauce pependit.
Icta pedū motu trepidantū & multa timentū
Visa dedisse sonū ē:adapertaq; ianua factum
Prodidit:exclamant famuli:frustraq; leuatum:
(Nā pater occiderat)referunt ad limina matris
Accipit illa sinu:complexaq; frigida nati
Membra sui:postq̄ miserarum uerba parentū
Edidit:& matrum miserarum facta peregit.
Funera ducebat mediā lacbrymosa per urbem
Luridaq; arsuro portabat membra feretro.
Forte uiæ uicina domus:qua flebilis ibat
Pōpa fuit:duræq; sonus plangoris ad aures.
Venit Anaxaretes:quā iam deus ultor agebat.
Mota tamen:uideamus ait miserabile funus.
Et patulis iniit tectum sublime fenestris.
Vixq; bene impositum lecto ꝓspexerat Iphim
Diriguere oculi:calidusq; in corpore sanguis.
Inducto pallore fugit:conataq; retro
Ferre pedes hæsit:conataq; auertere uultus.
Hoc quoq; nō potuit:paulatiq; occupat artus
Q uod fuit in duro iampridem pectore saxum.
Ne ue ea ficta putes:dominæ sub imagie signū
Seruat adhuc Salāis ueneris quoq; noīe tēplū
Prospicientis habet:quorū memor o mea lētos
Pone præcor fastus:& amāti iūgere nymphæ.
Sic tibi nec uernum nascentia frigus adurat
Poma:nec excutiant rapidi florentia uenti.
Hæc ubi nequicq̄ formas deus aptus in oēs
Edidit:in iuuenem rediit:& anilia demit
Instrumenta sibi:talisq; apparuit illi:
Q ualis ubi oppositas nitidissima solis imago
Euicit nubes:nullaq; obstante reluxit:
Vimq; parat:sed ui non est opus: nāq; figura
Capta dei nympha ē:& mutua uulnera sensit.
Proximus Ausonias iniusti miles Amuli
Rexit opes:Numitorq; senex amissa nepotum
Munere regna capit:fœstisq; Palilibus urbis

Humentes. lachrymantes. Hæc tibi serta placent. huiusmodi inquit coronæ tibi sunt gratæ:Vt laqueo collum miseram: hæc autem cum maxima Anaxaretes inuidia dicuntur. Inseruitq; caput.Laqueo subintelligatur. Elisa fauce.Compressa ceruice. Icta percussa. Famuli.Anaxaretes. Frustraq; leuatum. Alleuatum. Iam enim mortuus erat. Nā pater.Iphidis subaudiatur. Funera ducebat.ducendas ac celebrandas exequias curabat. Lurida.Nigra:qualia sunt mortuorum membra.Portabat. portanda curabat. Arsuro feretro. capulo comburendo. Feretrum enim una cum cadauere cōburebatur. Quam iam deus ultor agebat.Quam iam Nemesis superbiæ ultrix persequebat. Tectum.cubiculum. Iniit.intrauit.Vixq; bene impositum lecto.ordo est.Vix bene Anaxarete prospexerat Iphim lecto & feretro impositum:cū illius oculi diriguere. Diriguere oculi:cum subaudiendum.ut intelligatur cum oculi rigidi sūt facti.Hæsit.affixa est. Saxum.saxi duricies quæ paulo ante in pectore illius erat. Salamis.quæ
Salamis salami dicitur insula ē cum urbe eiusdem nominis:& urbs in Cypro a Teucro Telamonis filio ædificata. Veneris prospicientis.Venus prospi
Venus prospiciens ciens dicta uidetur. quod uirginum superbiam amatores contemnentium.Venus prospiciens:ꝓspiceret atq; prouideret.Omea nymphæ.blanda ē ac familiaris appellatio. Nymphe autem cum sit uocandi casus sine diphthongo scribatur.

Lentos fastus:Diuturnam superbiam. Sic n... bloptantis est aduerbium hoc loco illud. In iuuenem.in iuuenilem figuram. Qualis ubi oppositas. Quam pulcher esset Vertūnus anili habitu deposito apta similitudine ostendit poeta. Inq; figura capta dei nympha est.Sic quidē legitur sed nāq; loco illius inq; ut reponatur sensus exposcit.Exponit enim poeta cur ui opus nō fuerit.Nā Pomona forma Vertūni capta facile ei morem gessit.Hanc uero emendationem nostram inepti quidam Scalforniæ reprehendūt ut uersum perturbantem. Sic enim autem syllaba breuis natura produceretur. Quasi uero hoc & ipsi non uiderimus ac non illud secuti sumus: quod nō solum a grammaticis:sed a Fabio quoq; Quintiliano præcipitur silicet literam sæpenumero in metro excludi Qui quidem modo nulla uis carmine affertur. Sed de hoc quoq; alibi plura. Et mutua uulnera sensit.Nam & ipsa Vertumni amore cœpit ardere. Proximus ausonias. Amulius & Numitor fratres fuerūt: qui cum ea conditione a patre regnum.Albanorum accepissent ut alternis annis regnarent: Amulius semel occupatum imperium fratri reddere nunq̄ animum inducere potuit.Sed Romulus & Remus ex filia Nūitoris a Marte compressa nati; & Amulium interfecerunt & regnum auo restituerunt Ipsi uero urbem Romam ædificarunt; ubi cum Romulus omnia composuisset iamq; senior esset effectus Martis præcibus in deorum numerum fuit transllatus. Iniusti Amuli. fratrem enim contra ius & fas regno fraudauit.

Fœstis palilibus.palilia fœsta erāt: quæ in honorem Palis pastorum deæ celebrabantur:quibus Roma a Ro

Mœnia conduntur. Tatius patresq; Sabini
Bella gerunt: arcisq; uia Tarpeia reclusa
Dignam animam pœna cõgestis exuit armis.
Inde sati Curibus tacitorum more luporum
Ore premunt uoces: & corpora uicta sopore
Inuadunt: portasq; petunt: quas obice firmo
Clauserat Iliades: unam tamen ipsa reclusit.
Ne strepitum uerso Saturnia cardine fecit.
Sola Venus portæ cecidisse repagula sensit.
Et clausura fuit: nisi q; rescindere nunq̃
Diis licet acta deũ: Iano loca iuncta tenebant
Naiades Ausoniæ gelido rorantia fonte.
Has rogat auxiliũ: nec nymphæ iusta petentẽ
Sustinuere deam: uenasq; & flumina fontis
Elicuere sui: nondum tamen inuia Iani
Ora patẽtis erant: nec iter præcluserat unda.
Lurida supponunt fœcundo sulfura fonti:
Incenduntq; cauas fumante bitumine uenas.
Viribus his aliisq; uapor penetrauit ad ima
Fontis: & alpino modo quæ certare rigori
Audebaris aquæ: non ceditis ignibus ipsis.
Flãmifera gemini fumant aspergine postes.
Portaq; nequiq̃ rigidis promissa Sabinis
Fonte fuit præstructa nouo: dũ martius arma
Indueret miles: quæ postq̃ Romulus ultro.
Obtulit: & strata est tellus Romana Sabinis
Corporibus: strata estq; suis: generiq; cruorem
Sanguine consoceri permiscuit impius ensis.
Pace tamen sisti bellum: nec in ultima ferro
Decertare placet: Tatiumq; accedere regno.
Occiderat Tatius: populisq; æquata duobus
Romule iura dabas: posita cũ casside Mauors
Talibus affatur diuũq; hominũq; parentem.
Tẽpus adest genitor: quonia fũdamie magno
Res Romana ualet: & præside pendet ab uno.
Præmia iam promissa mihi dignoq; nepoti
Soluere: & ablatum terris imponere cœlo.
Tu mihi concilio quondam præsente deorum
(Nã memoro) memoriq; aio pia uerba notaui.
Vnus erit: quem tu tolles in sidera cœli
Dixisti: rata sit uerborum summa tuorum.
Annuit Omnipotens: & nubibus aera cæcis
Occuluit: tonitruq; & fulgure terruit orbem.

mulo & Remo condita fuisse dicitur: qui dies a priscis romanis maxime celebrabant. Tatius paterq; Sabini bella gerũt: ꝑpter raptũ Sabinaꝝ. Nota est aũt historia. Arcisq; uia Tarpeia reclusa: Ordo est & sensus. Et Tarpeia uirgo exuit atq; deposuit aĩam pœna dignã armis & scutis in eã congestis post reclusam & aptam arcis uiã. Notior est aũt hæc historia q̃ ut hoc loco sit pluribus repetenda. Tarpeius aũt mons ẽ qui postea Capitolinus fuit dictus. In bello aũt Sabino Tarpeia Tarpeii: qui arci ꝓsidebat filia: Sabinoꝝ ornamẽtis: q̃ in sinistris gestabant capta: hostibus ꝓdit arcem: qui cum pacti essent se daturos id quod in sinistris gestabant: in eã scuta coniecerunt: quo & fidem datã seruarent: & ꝓditricem ulciscerentur. Sati Curibus: Sabini. Nam cures Sabinorum urbs est. Ore ꝓmũt uoces. silent. Et corpora uicta sopore. Romanos somno oppressos. Iliades Romulus Iliæ filius. Iano loca iuncta tenebãt.

Tarpeius

Aquæ frigidæ in calidas

Templo Iani: describit autem poeta mutationem aquarum frigidaꝝ in calidas: Nam in ipso prælio cum fugerent Romani precibus Romuli aquæ calidæ scaturire cœperũt: quibus Sabini prohibiti sunt ulterius Romanos persequi. Poeta uero ꝓcibus Veneris id factum fuisse ait. Iani patentis: aperti. Nã Iani templũ apertum significabat urbẽ bello implicitã eẽ: clausum uero pace gaudere. Lurida sulfura: qđ luridũ colorẽ & pallidũ efficiũt. Fumante bitumine. ardẽte: Bitumen uero genus ẽ picis facilime ignes cõtrahentis. Certare alpino rigori. contẽdere cũ alpiũ frigore quod est uehemẽtissimũ: est aũt constructio græca. Certo nãq; tecum nõ tibi latine dicimus.

Rigidis Sabinis: seueris. Præstructa: obstructa: obturata. Martius miles. Romanus. A marte nãq; per Romulũ originem ducit Romani.

Romulus in deum

Strata ẽ: coopta fuit. Generiq; cruorẽ. Romani enim Sabinoꝝ filias uxores acceperũt. Pace tñ sisti bellũ: interuẽtu Sabinaꝝ bellum illud fuisse sublatũ notius ẽ q̃. ut sit exponendũ. Tatiũq; accedere regno: nã inter reliquas pacis conditiones hoc etiã placuit: ut Tatius una cũ Romulo æqua ꝑtãte paribusq; honoribus regnaret. Occiderat Tatius: de morte Tatii: qui annis quinq; cũ Romulo imparuit & T. Liuius: & Dionysius Halycarnaseus copiose scribũt. Lauinii fuit interfectus a proximis legatoꝝ: qui ad res repetendas missi: nõ solum sua a Tatio nõ impetrarũt: sed a Sabinis quibusdã inuito Romulo cõtra ius & fas ꝑẽpti fuerũt. Aequata: æqualia facta. Tp̃s adest soluere: figura est græca: nã soluẽdi in soluta oratione diceretur. Fundamine magno: firmo fũdamẽto. Res Romana: imperiũ Romanum.

Et præside pendet ab uno & unius præsidis & regis nutu regitur atq; gubernatur. Dignoq; nepoti. Romulo. Imponere cœlo: in numeꝝ deorum referre. Nam memoro. in memoria habeo. Alias memorare significat narrare. Est aũt parenthesis. Ordo nãq; est. Tu mihi quondam: & olĩ dixisti concilio deoꝝ præsente: unus erit Romulus: quẽ tu o Mars tolles & extolles in sidera cœli.

Et nubibus aera cæcis: hoc ex historia sumptũ

est. Nam Romulus. ut narrat T. liuius: cum ad exercitum recensendi cá concione in campo ad Capræ paludem haberet subito coorta tẽpestas cum magno fragore tonitribusq; tam denso regem operuit nimbo: ut conspectum eius concioni abstulerit. nec deinde in terris Romulus fuit uisus. creditus est autem a patribus propter morum asperitatem fuisse discerptus. sed plebi persuaserunt. ipsum in sidera fuisse translatum.

Promissæ rapinæ. rapiendi Romuli e terris in cœlum. Sensit: cognouit. Verberis. flagelli quo equi uerberantur. Nemorosi palati. nemoribus obsiti. Palatium Palatium autem unus ẽ ex collibus romanis: imperatorum sede clarissimus quod nũc uulgus palatium maius uocat. Non regia iura. regi non conuenientia. de litibus enim priuatorum iudicabat. Suo quiriti. suis Romanis. Intabescere. liquescere atq; consumi. Et puluinaribus Hersilia ĩ deá altis. Sedibus atq; altaribus excelsis. puluinaria nanq; lecti dicuntur qui in deorum templis sternebantur. Trabeati. trabea induti. Nam Romulus dum uiueret: trabea ueste utebatur. Trabeatum Trabearum tria genera autem genera sunt tria: ut scri. Suetonius in libro de genere uestium. unum quod diis sacrat: quod totum est purpureum. alterum est regum quod quidem est purpureum sed albo infectum. Tertium est augurale de purpura & cocco mixtum. Limite curuo. Arcum dicit per quem Iris decurrere dicitur: Hersiliæ autem Romuli uxoris metamorphosin exponit poeta. na & ipsa in deá nomine Oram fuit conuersa. Nunc esse Quirini: qui in deorum numerum translatus est. Siste tuos fletus. hoc est. Tuis fletibus finem impone. Pete lucum: uade ad lucum. Colle Quirino. qui a quirino Quirinalis fuit cognominatus.

Romani regis. Romuli qui post mortem quirinus fuit appellatus. Per arcus pictos. per arcus uariis coloribus distinctos. Et liquet. Constat. Offer. ostẽde Ora. faciem figuram. Cœlum accepisse uidebor. Fœlix mihi esse uidebor.

Cum uirgine Thaumantea Cũ Iride Thaumãtis filia. Romuleos colles. Quirinalem collem.

Cessit. recessit. In auras. in aerem. Notis. Amicis Romanæ conditor urbis. Romulus.

Et priscum pariter: Nam corpus ex mortali effectum est immortale. & p Hersilia Ora fuit cognominata. Quæ nunc dea iuncta quirino ẽ. Nam Ora in templo Romuli colebantur.

Raphaelis Regii in quintumdecimum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

q Væritur interea. Quo commodius & librum libro & metamorphosin metamorphosi coniũgat poeta: eorũ sequit opinionẽ: q sentiunt Numá Põpilium in magnã Græciá iuisse. ut Pythagoricis dogmatibus instrueretur. Quá quidẽ opinionẽ Liuius cõpluribus refellit argumẽtis. sed hoc potissimum: quod Pythagoras tẽpore Numæ non fuit. Tátæ molis. Tanti imperii per translationem. Tãto regi. quantus fuit Romulus. Clarũ Numá. Nobilem sua iusticia atq; integritate notum. Numa enim Pompilius curibus in Sabinis ortus uir inclyta iusticia & religione: consultissimusq; ut

Quæ sibi promissæ sensit data signa rapinæ.
Innixusq; hastæ pressos temone cruento
Iam pauidus cõcẽdit equos Gradiuus: & ictu
Verberis increpuit: pronũq; per aera lapsus
Constitit in summo nemorosi colle Palati:
Reddentemq; suo non regia iura quiriti
Abstulit Iliaden: corpus motrale per auras
Dilapsum tenues: ut lata plumbea funda
Missa solet medio glans intabescere cœlo.
Pulchra subit facies: & puluinaribus altis
Dignior est q̃ sit trabeati forma Quirini.
Flebat ut amissum coniunx: cum regia Iuno
Irim ad Hersiliam descendere limite curuo
Imperat: & uacuæ sua sic madata referre
O & de latio: o & de gente Sabina
Præcipuum matrona decus: dignissima tanti
Ante fuisse uiri coniunx: nunc esse Quirini.
Siste tuos fletus: & si tibi cura uidendi
Coniugis est: duce me lucum pete: colle q̃rino
Qui uiret: & tẽplũ Romani regis obumbrat.
Paret: & in terram pictos delapsa per arcus
Hersiliam iussis compellat uocibus Iris.
Illa uerecundo uix tollens lumina uultu.
O dea nãq; mihi nec quæ sis dicere promptũ ẽ
Et liquet esse deam: duco: duc inquit & offer
Coniugis ora mihi: quẽ si modo posse uidere
Fata semel dederint: cœlum accepisse uidebor.
Nec mora: Romuleos cũ uirgine Thaumãtea
Ingreditur colles: ibi sidus ab æthere lapsum
Decidit in terras: a cuius lumine flagrans
Hærsiliæ crinis cum sidere cessit in auras.
Hanc manibus notis Romanæ conditor urbis
Excipit: & priscum pariter cũ corpore nomen
Mutat: oráq; uocat: q̃ nũc dea iũcta Quirio ẽ.

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos Liber. xv.

Væritur interea quis tantæ pondera molis
Sustineat tantoq; quæat succedere regi.
Destinat imperio clarum prænuncia ueri
Fama Numam non ille satis cognosse Sabinæ

Gentis habet ritus.animo maiora capaci
Concipit:& quæ sit rerum natura requirit.
Huius amor curæ:patria Curibusq; relictis
Fecitut Herculei penetraret ad hospitis urbē
Grata quis Italieis auctor posuisset in oris
Mœnia quærenti:sic e senioribus unus
Rettulit indigenis ueteris non inscius æui.
Diues:ab oceano bobus Ioue natus Hiberis
Littora fœlici tenuisse Laeinia cursu
Fertur:& armēto teneras errante per herbas
Ipse domū magni nec inhospita tecta Crotōis
Intrasse:& requie longum releuasse laborem.
Atq; ita discedens auo dixisse nepotum.
Hic locus urbis erit:promissaq; uera fuerunt
Nam fuit Argolico generatus Alemone quidā
Micylus illius diis acce prissimus æui.
Hūc sup incūbens pressum grauitate soporis
Clauiger alloquitur:lapidosas Aesaris undas
Ipse diuersi:patrias age desere sedes.
Et nisi paruerit:multa ac metuenda minatur:
Postea discedunt pariter somnusq; deusq;.
Surgit Alemonides:tacitaq; recentia secum.
Visa refert:pugnatq; diu sententia secum.
Numen abire iubet:phibent discedere leges.
Pœnaq; mors posita est patriam mutare uolēti
Cādidus oceano nitidum caput abdiderat sol
Et caput extulerat densissima sidereum nox.
Visus adesse idem deus est:eademq; monere:
Et nisi paruerit:plura & grauiora minari.
Pertimuit:patriumq; simul transferre parabat
In sedes penetrale nouas:fit murmur in urbe:
Spretarūq; agitur legum reus:utq; peracta est
Causa prior:crimēq; patet sine teste pbatum:
Squallidus ad supos tēdēs reus ora manusq;.
O cuius cœlum bis sex fecere labores:
Fer pcor inqt opē(nā tu mihi criminis auctor)
Mos erat antiquis niueis atrisq; lapillis
His damnare reos:illis absoluere culpa.
Tūc quoq; sic lata est sentētia tristis: & omnis
Calculus immitem dimittitur ater in urnam.
Q uæ simul effudit numerādos uersa lapillos.
Omnibus e nigro color est mutatus in album.
Candidaq; Herculeo sententia numine facta.

in illa quisq̄ ætate esse poterat omnis diuini atq;
humani iuris:iussus est senatui populoq; Roma
noq; dignus:qui Romulo in regno succederet.
Ritus:mores. Requirit:inquit:scrutatur. Hu
ius amor curæ:cupiditas perdiscēdæ reg; naturæ
Curibusq; Sabinis Cures(ut Stra.narrat)opulē Cures
tissima fuit Sabinorum urbs: ex qua euocati sūt. T.
Tatius & Nūa Pōpilius reges. Vn̄ Romāi Quiri Quirites un̄
tes fuere cognominati:sic enim ab his appellat:
q̄ cōciones ad populum habent. Penetrare:cū
difficultate iret:per uarios nāq; populos illū tran
sire oportuit. Herculei hospitis:Crotonis: Nā
Croton redeuntē ex Hispania Herculem cū Ge-
rionis armētis hospitio suscepit: a quo ēt didicit Croton susce
futurum tempus:quo illic ciuitas insignis nomine pit Herculē
illius conderetur:quod & uerum fuit.Nam Mi- hospitio
cylus quidam Alemonis filius in somnis ab Her
cule est admonitus:ut patria relicta. (Argolicus
nāq; erat)se conferret ad Aesaris fluuii hostia.ibi
q; urbem ædificaret.Is cū sarcinulas colligere cœ
pisset.reus est factus:quod cōtra leges cōmigra-
re uellet.Mors enī illi proposita erat q patriā de-
serere temptasset:cum uero ferenda sn̄ia foret &
aut suffragiis nigris condēnandus:aut albis ab- Lapilli nigri
soluendus.s bi timens:Herculē:cui paruerat:ro- in candidos
gauit:ut sibi auxilio esset.Statimq; calculi omnes
ex nigris facti sunt albi:quare absolutus Micylus
in loco sibi ab Hercule mōstrato urbem ædifica- Micylus
uit:quā de noīe Crotonis ibi sepulti Crotonē ap
pellauit. Non inscius Aeui ueteris:priscarum hi
storiarum peritus. Ioue natus.Hercules. Bobus
Hiberis:Hispanis.Gerione interfecto abactis.Hi
beria nāq; ē Hispania ab Hibero fluuio cogno- Hispania un̄
minata. Littora lacinia:Lacinium pmōtorium hiberia
est Italiæ iter Adriacū mare & Ioniū a a Lacinio Lacinium
latrone quē Hercules interfecit dictum:in eo tē-
plum fuit Iunonis Laciniæ.unde Virg. Attollit se
diua Lacinia cōtra. Longum laborē:longi itine
ris defatigationē. Acceptissimus: gratissimus.
Hunc sup incūbens.Anastrophe est.Illa namq;
præpositio sup quæ præponi deberet:postponit.
Pressum grauitate soporis:hoc est graui somno
oppressum. Clauiger:Hercules Aesaris diuersi:
remoti:longe positi. Est enim fluuius Calabriæ Aesar
iuxta Crotonem labens, Ipete:Ad petendum &
quærendum uade: Recentia uisa:Noua insom
nia. Pugnat:dissidet. Densissima:obscurissima
Caput sidereum:sideribus ornatum. Visos
adesse:hæc particula cū est subaudienda. Idem
deus:Hercules Patrium penetrale:paternum do
micilium. Agitur:reus accusatur.Peragere autē
reum damnare est. Spretarum legum: contem-
ptarum. Sine teste:ipse nāq; confessus est se cō-
migrare decreuisse. Fecere cœlum : aperuere:
acquisiuere. Nam tu mihi criminis auctor:nā
tu mihi persuasisti ut commigrarem. Lata est
sententia tristis:ab effectu:condemnatus namq;
fuerat Micylus.Propriæ autem sn̄ia a iudicibus
ferri dicitur:quāuis in exēplaribus fere data cor-
rupte legatur. Candida sn̄ia: ad candididos

Tarentum urbs unde · Sybaris · Neæthum · Thurii

calculos alludit. Lacedæmonium Tarentum urbs est Calabriæ:quæ & Taras a græcis appellatur a Tara Neptuni filio ædificata a partheniis uero Lacedæmoniorũ duce Phalanto amplificata:ut & Iustinus & Plutarchus copiose scribunt. Et Sybarim Sybaris urbs est & fluuius Calabriæ:urbs aũt postea Thurion fuit cognominata quæ a Crotoniatis fuit capta Salentinũq; Neræthũ Nerethũ quidẽ legitur sed corrupte:ut ex Strabone colligimus:qui ait Neæthũ Salentinorum esse fluuium a nauium Acneæ conflagratione dictum Quare hic quoq; Neæthum legamus.Salentini aũt populi sunt a Salẽtia urbe dicti. Thurinosq; sinus:Thurii urbs est Calabriæ: quæ & Thuria:& Thurion dicta est a Thuria fõte.Hæc prius Sybaris:nouissime Copiæ fuerunt appellatæ:unde Thurinus declinatur. Temeseq;:Temese urbs Calabriæ. Et Iapygis :Iepygia urbs est Calabriæ a Iapyge Heroe dicta: Fatalia ora:hostia fatis & iussu Herculis quæsita. Tumulum:sepulchrum. Iussa terra.ab Hercule.

Iapygia

Soluit Alemoniden:grates agit ille parenti
Amphitryoniadæ:uentisq; fauentibus æquor
Nauigat Ionium:Lacedæmoniũq; Tarentum
Præterit:& Sybarim:Salentinũq; Neæthum:
Turinosq; sinus:Temeseq;:& Iapygis arua.
Vixq; pererratis quæ spectant littora:terris:
Inuenit Aesarei fatalia fluminis ora.
Nec peul hic tumulũ:sub quo sacrata crotõis
Ossa tegebat humus:iussaq; ibi mœnia terra
Condidit:& nomen tumulati traxit in urbem.
Talia constabant certa primordia fama
Esse loci:positæq; Italis in finibus urbis.
Vir fuit hic ortu Samius:sed fugerat una
Et Samon & dominos:odioq; tyrãnidis exul
Sponte erat:isq; licet cœli tegione remotus:
Mente deos adiit:& quæ natura negabat
Visibus humanis:oculis ea pectoris hausit.
Cũq; animo & uigili perspexerat omnia cura.
In medium discenda dabat:cœtumq; silentum
Dictaq; mirantum:magni primordia mundi
Et rerum causas:& quid natura docebat.
Q uid deus:unde niues:q̃ fulmis eẽt origo.
Iuppiter an uenti discussa nube tonarent.
Q uid quateret terras:q̃ sidera lege mearent
Et quodcũq; latet:primusq; animalia mensis
Arguit imponi:primus quoq; talibus ora
Docta quidẽ soluit:sed non & credita uerbis.
Parcite mortales dapibus temerare nefandis

Croton uñ

Et nomen tumulati traxit in urbem:nã Crotona a Crotone heroe fuit dicta:unde Crotoniatæ declinantur.Est & alia urbs eodem noie Thusciæ olim metropolis. Primordia:principia. Positæ urbis:Crotonis. Vir fuit hic ortu Samius:periphrasis est Pythagoræ :nã Pythagoras Samius fuit:qui odio tyrannorum patriam relinquens Crotonem uenit ubi philosophiã profiteri cœpit:unde etiam philosophi Italici fuerũt cognominati.Pythagoras autem primus omnium μετεμ ψυχωσιν hoc est animarum de corporibus in corpora transitũ inuexit:eoq; uetuit ne carnibus hoies uescerẽtur:quo faciliori uictui assuescerent:spq; cibos parabiles haberent. Hinc .n.& sanitatẽ corpori & igenio acumen acqri aiebat: Multas aũt metamorphosis ex Pythagoricis dogmatibus poeta describit. Hic: pro illic Crotoni: quo se cõtulit Numa Põpilius:ut Pythagorã audiret. Ortu origine. Et dños:tyrannos. Mẽte:mentis contẽplatiõe. Deos adiit:cœlestia ac diuina scrutatus est. Oculis pectoris ingenio. Hausit pcepit:intellexit. Vigili cura diligẽti studio. Dabat proponebat. Cœtũq; silentũ: alludit ad morẽ Pythagoreorũ qbus ad certũ usq; tẽpus (ut Gellius scribit) p estimato captu ingenii silentiũ iniũgebat. Dictaq; mirantũ uerba Pythagoræ ob summã grauitatẽ admirãtium. Tanta uiq; fuisse auctoritate Pythagoras traditur:ut discipuli ẽt si nullam dictorum rõnem assignasset maximã adhiberẽt fidem:rogatiq; alicuius dicti rõnẽ rñderẽt αυτοσεφη hoc ẽ ipse dixit Pythagoras innuẽtes existimarẽtq; se dei uocẽ audire Pythagoras qdẽ fuit appellatus:qd non minus q̃ Pythius uera loqueret. Magni primordia mũdi:de qbus uariæ sunt philosophorũ opiones ut in primo diximus. Et rerũ causas:in qbus inueniendis maxime philosophi laborant. Et quid natura:sit uerbum subaudiatur.Natura autem ab Aristotele definitur esse principium motus & quietis.Hæc autem omnia a physicis tractant. Quid deus:quæ nã sit dei definitio:deũ aũt scribit Plato esse summũ bonũ oiumq; bonorũ auctorẽ: Vnde niues:qua ex causa niues generẽtur(ut aũt scribunt physici)ex pluuia frigore condẽsata niues generant. Quæ fulminis eẽt origo:ex collisione nubiũ fulmen exprimi putatur. Iuppiter an uenti quæ cã tonitrus foret.Alii nãq; tonitruum esse aiunt aeris uehæmẽtem strepitũ:Alii aũt eruptionẽ uentorũ e fracta nube cũ maximo impetu exeuntium. Quid quateret terras:quid faceret terremotus:uenti aũt in subterraneis cauernis reclusi:neq; exitũ habentes:in cã terremotuũ esse dñr. Qua sidera lege mearẽt:Alia nãq; siderũ cũ mũdo:alia cõtra mũdũ meare dñr. Et qdcũq; latet:oia in qb hoibus alioqn icognita docebat Pythagoras. Arguit reprehẽdit:sed arcuit p.c.rectius legeret hoc est:uetuit Parcite mortales:grauissima Pythagoræ oratio:qua hoibus dissuadet ne carnibus uescant.Hæc aũt de Empedocle q pythagoræ dogmata carminibus cõplexus ẽ sũpta eẽ uident:qd facile ex iis quæ de pythagora scribit Gellius pcipi põt.Tantũ uero ab usu carniũ pythagoras abhorruisse a Diogene scribit:ut aræ Delii Apollinis genitoris quem solum colebat frumenta:hordeum:ac placentas sine ullo igne imposuerit:nec ulla unq̃ iocinora: ut in Deliorum rep.Aristoteles testatur. Parcite temerare:nolite uiolare.

Pythagoras Samius · Pythagoræ dogma · Pythagoræ sermo · Natura quid

Corpora:sunt fruges:sunt deducentia ramos
Pondere poma suo:tumidæq; in uitibus uuæ.
Sunt herbæ dulces:sunt quæ mitescere flāma
Mollirq; queant:nec uobis lacteus humor
Eripitur:nec mella thymi redolētia florem:
Prodiga diuitias alimentaq; mitia tellus
Suggerit:atq; epulas sine cæde & sāguie pbet.
Carne feræ sedant ieiunia:nec tamen omnes.
Q uippe equus & pecudes armētaq; gramie ui
At qbus igeniū ē imāsuetūq; ferūq;. (uunt
Armeniæ tigres:iracundiq; leones
Cūq; lupis:ursi:dapibus cū sanguine gaudēt.
Heu quantū scelus est in uiscera:uiscera cōdi:
Cōgestoq; auidū pinguescere corpore corpus.
Alteriusq; animantē animantis uiuere læto.
Scilicet in tantis opibus:quas optima matrum
Terra creat:nil te nisi tristia mandere sæuo
Vulnera dente iuuat:ritusq; referre Cyclopū
Nec nisi perdideris aliam:placare uoracis.
Et male morati poteris ieiunia uentris?
At uetus illa ætas:cui fecimus aurea nomen.
Fœtibus arboreis:& q̄s humus educat:herbis
Fortunata fuit:nec polluit ora cruore.
Tunc & aues tutæ mouere per aera pēnas
Et lupus impauidus mediis errauit in aruis.
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo.
Cūcta sine insidiis:nullamq; timentia fraudem
Plenaq; pacis erant:postq̄ non utilis auctor
Victibus inuidit:(quisquis fuit ille deorum.
Corporeasq; dapes auidam demersit in aluū:)
Fecit iter sceleri:primoq; e cæde feratum
Incaluisse putes maculatum sanguine ferrum:
Idq; satis fuerat:nostrumq; petentia lætum
Corpora missa neci salua pietate fatemur.
Sed q̄ danda neci:tam non epulanda fuerunt.
Longius inde nefas abiit:& prima putatur:
Hostia sus meruisse mori:quia semina pando
Eruerit rostro:spemq; interceperit anni.
Vite caper morsa bacchi mactatus ad aras
Dicitur ultoris:nocuit sua culpa duobus:
Q uid meruistis oues placidū pecusq; tuēdos
Natū hoies? pleno quæ fertis in ubere nectat
Mollia quæ nobis uestras uelamina lanas

Deducentia:inclinantia. Tumidæ:succi plenæ. Lacteus humor:periphrasis est lactis. Molliri:mollia fieri & coqui. Thymi:herba est apibus gratissima thymus: Prodiga tellus:quæ oīa copiose effundit. Suggerit:subministrat. Et pecudes:oues. Armētaq;:boues. Ingeniū:natura

Heu quantum scelus est:A turpi dissuadet pythagoras hominibus:ne carnibus uescantur. In uiscera:in uentrem & intestina. Viscera carnes.

Animantem:hominem. Ritus Cyclopum:q carnibus humanis crudisq; uescebantur. Dissuadet autem ab inhonesto:turpe nāq; est hominū imitari & feras & sæuos Cyclopum mores. Armentum

Male morati:malis moribus pditi. Hæc autē cum interrogatione & Ironia legenda sūt. Cui fecimus aurea nomē:figurata est locutio. Quā auream appellauimus:a fœlicitate uero aureæ ætatis sumptum est hoc argumentum: Fœtibus arboreis:fructibus arborum. Fortunata:fœlix & beata. Polluit:inquinauit. Mouere pēnas uolauerunt. Tutæ:securæ sine periculo. Neq; enim tunc illis retia tendebantur. Impauidus:intrepidus:sine ullo timore. Victibus:facilitati uiuendi. Quisquis fuit:ignoratur nāq; quisnā fuerit Tametsi Iouem fuisse scribāt poetæ. Corporeas dapes:epulas ex corpore & carne confectas. Fecit iter:aperuit uiam Sceleri:cædibus & homicidiis. Idq; satis fuerat:ut feras interficeremus. Nostrumq; petentia lætum:feras qdem nobis pnitiosas interficiendas esse ait:sed earum carnibus nō esse uescendum.Inde:a cæde ferarū deuentum est ad cædem Cicurum:ac mansuetorum animalium:& quod peius est. hominum quoq;. Pando:recuruo. Eruerit:subruerit:subuerterit:sus autem Cereri imolari solebat: ut caper baccho. Spē anni:segetem & frumentum.

Morsa:corrosa.Nocuit sua culpa duobus: cōcedit pythagoras suē quidē & caprum merito fuisse iugulatos:uerum oues & boues nihil prorsus unq̄ mali commisisse:ac potius humano generi maximopere prodesse:eoq; non esse interficiendos. Duobus:sui & capro. Nectar:lac suauissimum:ex arte autem commoda: quæ ex ouibus habētur:amplificat pythagoras:quo facilius ab

illis occidendis homines deterreantur. Tolerare:ad tolerandum. Immemor:ingratus. Demum:affectu seruit hoc loco demum:quemadmodum & tandem aliquando. Ruricolam:bouem quo rura & arua coluntur. Qui trita labore:interpratio est:idem enim dicit per diuersa uerba. Est autem ordo. Qui percussit securi illa colla:quibus totiens durum aruum trahendo aratrum renouauerat. Tunc autem renouatur aruum cum aratro proscidit. Numen supernum:Iouem: siquidem Ioui sacrificant iuuencum. Victima labe carens. uitio ac morbo. In cæde uero & imolatione boum describenda commoratur Pythagoras:quo facilius ab illis interficiendis hoies dehortetur.ad id autem alludit poeta:quod paulo ante dixi:Pythagoram non uictimas.sed placentas in deorum sacrificiis obtulisse. Cruentas nanque hostias diis offerri uetabat:solamque aram:quæ sine sanguine esset adorandam censebat. Nam placuisse nocet.nisi enim placeret non imolaret.

Et auro.auratis cornibus. Quas coluit fruges.mola nanque salsa quæ ex farre & sale constabat:imponebat uictimarum fronti. Inspiciunt. inde haruspices sunt dicti:ab harugis hoc est uictimis inspiciendis. Scrutantur. inquirunt.

Haruspices unde

Vetitorum ciborum.prohibitarum carnium. Vesci.carnibus uesci homines proprie dicunt quod græci κρεωφαγειν dicunt. Vestros colonos.Nam boues ut coloni arua colunt. Et quoniam deus ora mouet:Apollo me hortatur ut loquar.Delphos meos.Apollis delphici:quem unum colo. Oracula Augustæ mentis:diuinæ:maxima autem excitat attentionem:cum pollicet se de diuis:quæ nulli aliunque inuestigata fuerunt disputaturum. Ire per alta astra.inuestigare cælestia: Inerti se.imobili terra Pallantes errantes: Despectare.deorsum a coelo spectare. Sortem fati.naturam atque conditionem fati. O genus attonitum. Immortales aias esse Pythagoras asseruit uariasque subire corpa ondit. Hanc uero μετεμψυχωσιν: hoc est aiæ de corpe in corpus commigrationem ab Aegyptiis sumptam esse inuenit Herodotus in Euterpe scribens. Aegyptios primo extitisse qui dicerent aiam hois esse imortalem:quod mortuo corpe subinde in aliud atque aliud corpus:ut quodque gigneretur imigraret: atque ubi per oia se circuntulisset terrestria marina uolucria rursus in aliquod genitum hois corpus introiret:atque hunc ab ea introitum fieri intra annorum tria milia. Hanc orationem sumit e Græcis qui usurpauerunt tanque suam alii prius alii posterius:quorum ego noia sciens non duco scribenda

Humerus ua.atlam.qui coelum sustinere fingit Pollicet autem pythagoras se noua de aiarum imortalitate esse commemoraturum. Materiam uatum.poetarum qui multa de inferis scribunt: quos nullos esse Pythagoras sentit:cum aiæ de corporibus in corpa nascantur. Falsi mundi.Fallacis. Tabe.morbo: corruptione. Non ulla.nulla. Morte carent aiæ. Ratio est & causa cur hoies nulla mala patiantur. Nouis domibus. Nouis corpibus.hæc autem est pythagoræ μετεμψυχωσις.Ipse ego Panthoides Euphorbus eram Exemplo sui ondit Pythagoras aias de corpibus in corpora transire.Nam tempe belli Troiani ait se fuisse Euphorbum Panthoi filium:cuius etiam clypeum cognouit in templo Iunonis Argiuæ locatum.

Animæ imortalitas

Præberis:uitaque magis:quam morte iuuatis?
Q uid meruere boues? aial sine fraude doloque
Innocuum simplex natum tolerare labores?
Immemor est demum:nec frugum munere dignus
Q ui potuit curui dempto modo pondere aratri
Ruricolam mactare suum:qui trita labore
Illa:quibus totiens durum renouauerat aruum:
Tot dederat messes:percussit colla securi.
Nec satis est:quod tale nefas committitur:ipsos
Inscripsere deos sceleri:numenque supernum
Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci.
Victima labe carens:& præstantissima forma
(Nam placuisse nocet) uittis præsignis & auro.
Sistitut ante aras:auditque ignara præcantem:
Imponique suæ uidet inter cornua fronti:
Q uas coluit fruges:percussaque:sanguie cultros
Inficit in liquida præuisos forsitan unda.
Protinus ereptas uiuenti corpore fibras
Inspiciunt:mentesque deum scrutantut in illis.
V nde fames homini uetitorum tanta ciborum est?
Audetis uesci genus mortale quod oro
Ne facite:& monitis animos aduertite nostris.
Cumque boum dabitis cæsorum membra palato:
Mandere uos uestro scite:& sentire colonos.
Et quoniam deus ora mouet:sequar ora mouentem
Rite deum:Delphosque meos ipsumque recludam
Aethera:& augustæ reserabo oracula mentis
Magna:nec ingeniis inuestigata priorum
Q uæque diu latuere canam:iuuat ire per alta.
Astra: iuuat terris & inerti sede relicta
Nube uehi:ualidique humeris insistere Atlantis
Pallantesque homines passim ac rationis egentes
Despectare procul:trepidosque obitumque timentes
Sic exhortari:seriemque euoluere fati.
O genus attonitum gelidæ formidine mortis
Q uid Styga? quid tenebras & noia uana timetis
Materiam uatum falsique pericula mundi
Corpora siue rogus flamma:seu tabe uetustas
Abstulerit:mala posse pati non ulla putetis.
Morte carent animæ:semperque priore relicta
Sede nouis domibus uiuunt habitantque receptæ.
Ipse ego:(nam memini): Troiani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram: cui pectore quondam

Cognoui clypeum leuæ gestamina nostræ:
Nuper Abanteis templo Iunonis in Argis.
Omnia mutantur:nihil interit:errat:& illinc
Huc uenit:hic illuc:& quoslibet occupat artus
Spiritus:æque feris humana in corpora transit:
Inq; feras noster:nec tempore deperit ullo.
Vtq; nouis facilis signatur cæra figuris.
Nec manet ut fuerat:nec formã seruat eandem
Sed tamen ipsa eadẽ est:aĩam sic semp eandem
Esse:sed in uarias doceo migrare figuras.
Ergo ne pietas sit uicta cupidine uentris
Parcite uaticinor cognatas cæde nefanda
Exturbare animas:ne sanguine sanguis alatur.
Et quoniã magno feror æquore:plenaq; uentis
Vela dedi:nihil est toto quod perstet in orbe.
Cuncta fluũt:omnisq; uagans formatᵉ imago.
Ipsa quoq; assiduo labuntur tempora motu.
Nõ secus ac flumẽ:neq; enim consistere flumẽ
Nec leuis hora põt: sed ut unda ipellitᵉ unda
Vrgeturq; eadem ueniens:urgetq; priorem:
Tẽpora sic fugiunt pariter:pariterq; sequuntur
Et noua sunt semper:nã qd fuit ante relictũ ẽ.
Fitq; qđ haud fuerat:momẽtaq; cũcta nouatᵉ.
Cernis & emensas in lucem tendere noctes:
Et iubar hoc nitidum nigræ succedere nocti.
Nec color est idem cœli:cum lassa quiete
Cuncta iacent media:cũq; albo lucifer exit
Clarus equo:rursusq; alius cũ præuia lucis
Tradendum Phœbo Pallantias inficit orbem.
Ipse dei clypeus terra cum tollitur ima
Mane rubet:terraq; rubet cum cõditur ima.
Candidus in summo est:melior natura q̃ illic
Aetheris est:terræq; pcul contagia fugit
Nec par aut eadem nocturnæ forma Dianæ
Esse potest usq;:semperq; hodierna sequente
Si crescit minor est:maior si contrahit orbem.
Q uid?nõ in species secedere quattuor annũ
Aspicis ætatis peragẽtem imitamina nostræ?
Nã tener & lactens puerisq; simillimus æuo
Vere nouo est:tũc herba uirẽs & roboris exps
Turget:& insolida ẽ:& spe delectat agrestes.
Omnia tum florent:florũq; coloribus almus
Ludit ager:neq; adhuc uirtus in frõdib; ulla ẽ.

Abanteis Argis:Argos clarissima urbs est Pelopõnesi.in qua Abas regnauit.Vñ Abãtei Argi dicuntᵉ.Tamersi ab aliis legatᵉ Agris Abãteis: exponatq; Euboicis.Abãtes enim populi Euboiæ fuerunt.Nihil iterit:ex sñia oium philosophoꝶ hæc dñr.q sentiũt quidẽ oia posse resolui ui quattuor elemẽta:uel in materiã ptimã(ut sentit Aristoteles)Sed minime in nihilũ redigi. Vñ Persius De nihilo in nihilũ nil posse reuerti. Vtq; nouis fa. hac similitudĩe colligit Pythagoras substantiã uarias qdem suscipere formas:nunq̃ tñ iterire. Facilis cæra:mollis. Sed tñ ipsa eadem est.quo ad substantiã siquidẽ substantia(quãuis uarias suscipiat qualitates & formas)tñ nunq̃ ipsa mutatur. Argos

Pythagoras i Euphorbum

Ergo ne pietas sit uicta ne igitur pietas iniquit uioletur:nolite aĩas e corpibus cum pturbatione quadã expellere:eas interficiendo. Parcite exturbare:nolite expellere. Cognatas aĩas:cognatoꝶ nostroꝶ animas. Et qm̃ magno feror æquore. in pfundissima uersor qõne:Cũcta aũt esse in cõtinuo fluxu ait. Quod pstet:quod pmaneat a mutatioeq; sit alienũ. Vagans:fluxa: mutabilis.

Acarnib⁹ hortatur abstinẽdum

Oĩa in continuo cẽ motu

Ipsa quoq; assiduo: exẽplo tẽpis colligit Pythagoras oĩa esse in cõtinuo fluxu. Et iubar hoc nitidũ.Hũc solis splendorẽ. Media gete:media nocte.Album aũt cœli cẽ colorẽ in media nocte colligit altũ in crepusculo qñ lucifer lucere desinit.Primus uero Pythagoras (ut scribit Diogenes)eandẽ stellã luciferꝶ Hesperũ appellauit. Inficit:fugit colore rubicũdo. Pallantias:Aurora Pallantis gigãns filia. Ipse dei clypeus:ipse solis orbis:Solẽ aũt eundem non manere colligit. In sũmo:in cœli sũmitate. Nocturnæ Dianæ. Lũæ: quæ sp aut crescit aut decrescit:nec unq̃ in eodẽ pmanet statu. Si cõtrahit orbem : si circulũ abbreuiat hoc est si decrescit.Luna enim si crescit: hodie minor est q̃ sit futura cras. Sin decrescit: hodie maior est q̃ sit cras futura. In spẽs quattuor partes:Ver:Aestatẽ:Autũnũ Hyemem quæ qdem sibi inuicẽ cedunt. Aetatis nostræ.Annum ætates hominis referre scribit: Nam ut quattuor sunt anni partes.ita ex Pythagoræ sñia :quattuor sunt hominis ætates Pueritia quæ uiginti annos implet:Adolescentia uiginti.Iuuenta uiginti:Senectus uiginti.Pueritia autem Veri similis uidetᵉ Adolescentia æstati:Iuuenta autumno:Senectus hyemi. Nã tener Ver. pueritiæ:Aestatem iuuẽtæ:Autumnum primæ senectuti Hyemem decrepitati similem esse ait. Roboris expers.firmitate carens. Turget:tumescit succorum copia. Insolida:infirma. Et spe dele:agre. Agricolas.sperant enim se fruges omnis generis collecturos.

Almus ager:ab alendo Almus dicitur ager: qđ homines suis fructibus alat. Ludit.ludere uidetur & luxuriare. Neq; adhuc uirtus in frondibus ulla est:tenellæ nanq; tpe ueris sunt frondes: ut puerorũ corpora sine ullo robore & firmitate.

Quattuor anni partes

Aetates quattuor

Transit in æstatem: Veri succedit æstas. Robustior annus. pars anni robustior. Fitq; ualens iuuenis. Valenti fortiq; ac robusto iuueni fit similis. Nec uber. Fœcundior. Ardeat. feruicat uarus cupiditatibus. Excipit Autum. Aestatem subsequitur Autūnus: qui uiridi primæq; senectuti similis uidetur. Spartus quoq; tempora canis. Tempora canis capillis sparsa. habens. nam tempora prima canescere incipiunt. Senilis hyems. senectuti hyemi similis. Alba capil. canos habens capillos. Est enim sinegdoche poetica etiam pueris nota. Nostra quoq; ipsorum. nostra etiam corpora in continuo esse fluxu colligit Pythagoras. Vertuntur: mutatur. Fuit illa di. Illud fuit tempus quo semina tātum (quæ spermata a græcis dicūtur) fuimus: Semen uero esse pythagoras definit stillam a cerebro prouenientem quæ in se calidum cōtineat uaporem. Sentit autem Pythagoras ad generationem hominis semen maris: ac fœminæ cōcurrere: a quo quidem Aristoteles dissentit: solumq; maris sperma esse. idq; in utero mulieris foueri ait. Spesq; hominū primo Primum inquit spes hominum fuimus. Ex spermate nanq; in uterum mulieris proiecto homines natum iri sperantur. Aluo. Vtero. Aluus nanq; est per quam defluunt sordes. Vterus autem in quo mulieres concipiunt qui & loci a doctis scriptoribus appellantur. Ab imperito autem uulgo matrix uocatur: cum Matrix sit fœmina fœtus gratia comparata. Columella de gallis loquens. nam & octies anno pullos educat: si est bona matrix. Admouit. adhibuit. Primum nā q; embrya efficit quos embryōes imperiti medici uocant. Et angi. Suffocari. Distentæ matris grauidæ uentremq; distentum ac repletum habentis. Eq; domo. ex utero. Mox quadrupes

Semen scdm Pythagoram

Aluus

Vterus

Matrix

Sperma in hominem

Manibus namq; ac pedibus infantes repunt more brutorum. Aliquo co. aliqua re: q̄ niti possint. Emeritis. exhaustis præteritis. Labitur decliue. Assidue tanquam fluuius per loca decliuia currit. Occiduæ se ad senectam: quæ facile occidit ac moritur. Subruit. euertit. Demolitur destruit. Fletq; Milon. Athleta fuit Crotoniata tantis uiribus. ut uno ictu dextræ taurum interfecisse tradatur: humerisq; per stadium sine fatigatione portasse. Solidarum morte feratū. robustarum. alludit autem ad id quod dixi Milonē Crotoniatam tantū corporis uiribus ualuisse ut taurum uno dextræ ictu interimeret. Fere autē in exemplaribus more pro morte corrupte legit. Fluidos. flaccidos uiribus: ac toris uacuos. Tyndaris. Helena que bis ob pulchritudinem rapta fuit. primum a Theseo: deide a Paride. bene igit Helēa turpis ac deformis senectute effecta miratur: cur bis fuerit rapta. Tempus edax rerū: apostrophe ad tempus graui philosopho maxie conuenietis. Dentibus æui. multitudine annorū. Siquidem anni dentes æui dicuntur: quibus omnia rodi uidentur. Alludit autem Pythagoras ad dentes rotarum: quibus horæ mēsurantur in horologiis. Lenta morte: lente ac tarde uenienti.

Hæc quoq; non perstant: elementa quoq; in in continuo fluxu esse ostendit. Sūt autem quattuor: quorum duo: tellus & aqua sunt grauia. Duo: aer & ignis leuia. Genitalia corpora: quattuor elemēta. ex quibus omnia generantur. Nul

Transit in æstatem post Ver robustior annus.
Fitq; ualens iuuenis: neq; eni robustior ætas
Vlla nec uberior: nec quæ magis ardeat ulla ē.
Excipit Autumnus posito feruore iuuentæ
Maturus mitisq; inter iuuenemq; senemq;
Temperie medius: sparsus quoq; tpa canis.
Inde senilis Hyems tremulo uēit horrida passu
Aut spoliata suos: aut quos habet alba capillos
Nostra quoq; ipsorū sp: requieq; sine ulla
Corpora uertuntur: nec qđ fuimusue sumusue
Cras erimus: fuit illa dies: qua semina tantum.
Spesq; hoīum prīo matrisq; habitauimus aluo
Artifices natura manus admouit: & angi.
Corpora uisceribus distentæ condita matris
Noluit: eq; domo uacuas emisit in auras.
Editus in lucem iacuit sine uiribus infans.
Mox quadrupes: rituq; tulit sua mēbra ferarū
Paulatimq; tremens: & nōdum poplite firmo
Cōstitit: adiutisq; aliquo conamīne neruis.
Inde ualens ueloxq; furit spatiumq; iuuentæ
Trāsit: & emeritis medii quoq; temporis annis
Labitur occiduæ pariter decliue senectæ
Subruit hæc: æui demoliturq; prioris
Robora: fletq; Milon senior: cū spectat inanes
Illos qui fuerant solidarum morte ferarum
Herculeis similes: fluidos pendere lacertos.
Flet quoq;: ut in speculū rugas cōspexit aniles.
Tyndaris: & secum: cur sit bis rapta: requirit.
Tempus edax rerū: tuq; inuidiosa Vetustas.
Omnia destruitis: uitiataq; dentibus æui
Paulatim lenta consumitis omnia morte.
Hæc quoq; nō pstāt: quæ nos elemēta uocāus
Quasq; uices pagānt: aīos adhibete: docebo.
Quatuor æternus genitalia corpora Mundus
Continet: ex illis duo sunt onerosa: suoque
Pondere in inferius tellus: atq; unda feruntur
Et totidē grauitate carent: nulloq; premente
Alta petunt aer: atq; aere purior ignis.

loq; præmentur pondere subaudiatur. Fiunt.generantur. Ex ipsis.quattuor elementis.Et in ipsa cadunt in ipsa resoluuntur.nam elementa dicuntur ex quibus omnia cōstant & in quæ ultima resoluuntur. Resolutaq; tellus.elementa alterum in aliud transire probat.nam & terra in aquam & aqua in aerem & aer in ignem:& cōtra ignis in aerē·aer in aquā:aqua in terram cōuertuntur. Tenuissimus purissimus.Superos ignes.æthereum : q omnium elementorum supremus est. Retexitur resoluitur. Tellus glomerata cogitur unda hoc est. Aqua transit in terram. Glomerata unda.ex aqua condensata.

Quæ q̄q̄ spatio distant:tamen omnia fiunt
Ex ipsis:& in ipsa cadunt:resolutaq; tellus
In liquidas rarescit aquas:tenuatur in auras.
Aeraq; humor abit:dēpto quoq; pōdere rursus
In superos aer tenuissimus emicat ignes.
Inde retro redeunt:idemq; retexitur ordo.
Ignis enim densum spissatus in aera transit.
Hic in aquas tellus glomerata cogitur unda.
Nec species sua cuiq; manet:rerūq; nouatrix
Ex aliis alias reddit natura figuras.
Nec perit in tanto quicq̄(mihi credite)mūdo.
Sed uariat:faciemq; nouat:Nasciq; uocatur.
Incipere esse aliud:q̄ quod fuit ante:Moriq;
Desinere illud idem:cū sint huc forsitan illa.
Hæc translata illuc:sūma tamē omnia cōstant.
Nil equidem durare diu sub imagine eadem
Crediderim:sic ad ferrum:uenistis ab auro
Sæcula:sic totiens uersa est fortuna locorum.
Vidi ego:quod fuerat quōdā solidissima tellus
Esse fretū:uidi factas ex æquore terras.
Et procul a pelago conchæ iacuere marinæ.
Et uetus inuēta est in mōtibus anchora sūmis
Quodq; fuit campus:uallem decursus aquaæ
Fecit:& eluuie mons est deductus in æquor.
Aeque paludosa siccis humus aret harenis.
Quæq; siti tulerāt:stagnata paludibꝰ humēt.
Hic fontes natura nouos emisit: at illic
Clausit: & antiqs tam multa tremoribus orbis
Flumina prosiliunt:aut excæcata residunt.
Sic ubi terreno Lycus est Epotus hiatu
Existit procul hinc:alioq; renascitur ore.
Sic modo cū bibitur:tecto mō gurgite lapsus
Redditur Argolicis ingens Erasinus in agris.

Nec perit in tanto. quæ nanq; perire uidentur in quattuor elementa:uel ut Aristo.sensit in primā materiam resoluuntur. Mihi credite. hoc sibi credi postulat Pythagoras quia uulgo parū ueri simile uidetur. Nasciq; uocatur quid nasci:qd q; mori sit elegāter describit. Nasci enim aliquid dicitur:cum aliud:q̄ quod fuit ante: incipit esse. mori uero cum id desinit esse:quod ante fuit.

Cum sint huc forsitan illa. Corruptionem unius alterius generatiōem esse ait:eaq; quæ perire uidentur:in alia conuerti. Huc.in hoc corpus Illuc in illud corpus. Illuc in illud corpus. Summa tamen omnia constant:in summa:inquit. omnia eadem permanent. Nam uel in quattuor elementa secundum pythagoram : uel in primam materiam ex Aristotelis sententia omnia resoluūtur. Sub imagie eadem.sub eadem. figura. Sic ad ferrum.Ad ferream ætatem.

Nasci
Mori

Ab auro. ab ætate aurea. Est autem apostrophe ad sæcula. Versa est mutata est.Hinc autē colligit id quod totiens ait Aristoteles corruptionem unius alterius cē generationem. Vidi ego quod fuerat.id multis exemplis colligi potest.nā ubi nunc est fretum Siculum ibi fuit terra & quidem solidissima.(Vt enim Plynius narrat)Sicilia Italiæ oli fuit auulsa Cyprus Syriæ Euboea Bœotiæ Euboeæ Abantis & Macris:tametsi in Plynio fere legatur corrupte.Atlantē & Macriam.Belbicū Bithyniæ.Leucosia Sirenum promontorio.

Terra ī mare
Locus Plynī

Vidi factas ex æquore terras.Nam preterq̄ qđ nouæ insulæ in mari nascuntur ; tota Aegyptus olim mare fuisse narratᷓ Hybāda præterea quondam insula Ioniæ ducentis nūc a mari abest stadiis. Et procul a pelago. Etiam non in mōtibus & quidem altissimis conchæ marinæ reperiuntᷓ ; ex quo colligitur illic mare aliquādo fuisse. Et eluuie. Diluuio. Paludosa.terra subaudiatur. Ex paludibus aūt etiam nunc fertilissimi agri fiunt.id qđ de pōtinis paludibus etiā Horatius in arte poetica scribit:Debemur morti nos nostraq; siue receptus Terra Neptunus classes aqlōibꝰ arcet Regis opus sterilisq; diu palus aptaq; rēis Vicīas urbes alit & graue sentit aratrū. Quæq; siti tulerāt. Quæ sicca fuerāt loca:a paludibus sūt occupata. Stagnata.stagna fcā. Humēt.humescūt.humida fcā sūt. Hic fontes nouos. Fontes noui sæpenumero oriuntᷓ maxieq; ubi syluæ succiduntᷓ ut Plinius scribit.Interdū ēt arescūt. Tremoribus orbis.terræ motibus Nā(ut referr Plynius)uarie q̄tiᷓ terra·& mira eduntᷓ opa·alibi pstratis mœnibus alibi hiatu pfundo haustis alibi gemolibus:alibi emissis amnibus·nōnūquā ēt ignibus calidisue fōtibus alibi auerso fluminū cursu. Excœcata:occulrata. Sic ubi terrēo Lycus ē.Variis pbat exēplis multa flumīa mō oriri:mō occultari Lycus ·it fluuius ē asiæ e Cadmo mōte fluēs:q ut Herodotus scribit iuxta Colossas Phrygiæ oppidum terræ hiatū subiēs occulitᷓ:deide quinq; fere post stadia emergens illabitur & ipse in Mæandrum·Hec autem & Plynius scribit.Subeunt inquit terras:rursusq; redduntur ; Lycus in asia Erasinus in argolica: Tygris in Messopotamia.sed duo item alii sunt fluuii hoc nomine. Alter ex arcadia in littus Burræ labitur:alter apud Erctrios exisfit. Sic modo cum bibitur. Erasinus fluuius est Arcadiæ qui(ut scribit

Mare ī terrā
Lycus flu.
Erasinus flu.

Erasinus flu.

Herodotus:a Stymphalide palude oritur:ac nunc quidem in Argolico agro exit:cum antea exitum non haberet. Et Mysum:Caicus fluuius est Mysiæ: qui alueum pristinum mutauit. Nec non Sicanias. Amasenus fluuius est Siciliæ:qui æstate fere exsiccatur. Ante bibebatur Anigrus.qui & Aniger dicitur fluuius est Græciæ qui e dulci factus est amarus:postq̃ in eo se lauerunt Centauri ab Hercule uulnerati:quáuis alii tradant Melápodem:ut Proetidas ab insania purgaret:illis ad expiationem aquis usum fuisse:ꝓpter quod ex dulcibus amaras fuisse effectas.Pisces etiam gignit pessimi saporis.Hic aũt fluuius antea Minyæus appellabatur:cuius aquæ irrigatio maculas albas & impetigines sanat:qua

Caycus flu.

Amasenus fl.

ex causa Alpheum quoq; ~~quoq;~~ quod Alphos id est maculas curet:nomẽ sortum esse litteris proditum est. Quid nõ & scythicis.Hypanis fluuius est Scythiæ ex magna palude profluens circũ quam ut scribit Herodotus:pascuntur equi siluestres candidi.Is quinq; fere dierum nauigatione angustus & dulcis fluit. Sed mox quattuor a mari dierum nauigatione fane q̃ amarus: ꝓpter

Anigrus

Hypanis flu.

amarum qui in eum influit fontem.Est autẽ hic fons in finibus Scytharũ Aratorum & Halizonũ eodem nomine quo locus unde emanat scythica lingua. Exampeus.idest sacræ uiæ. Fluctibus ambitæ.Ex insulis continentẽ fieri:ac ex continente insulas exemplis colligit Pythagoras.Nam Antissa cum antea per se insula esset: cum urbe

Insulæ incõtinentem

Ex continenti insulæ

Helice

Bura

eiusdem nominis nũc Lesbo(ut plynius scribit)ẽ adiuncta. Pharos quoque insula olim fuit Aegypto adiacens.nunc autem continens est facta que turrim in promõtorio habebat multis tabulatis excelsam & albo lapide mirifice structã eodem nomine quo insula quam quidam Sostratus Cnydius regum amicus pro nauigantium salute (ut refert Strabo)extruxit. Tyros uero urbs est Phœniciæ que Alexandri magni temporibus insula fuit. Nam aggere ab ipso continenti fuit coniuncta:dum illam obsideret. Leucada

Leucas

Ex planicie montes

continuam.Leucas urbs est.que olim Epiro fuit coniuncta.Leucadem autem uocauerũt(ut Strabo opinatur) a Leucate sumpto uocabulo.est aũt albicanti colore petra in pelagus proiecta:atq; cephalleniæ & leucadi adiacens:in qua est Apollinis Leucatæ phanum. urbem autem posuit pro insula Ouidi.Nam(si referenti Plynio credimus) Leucadia peninsula est iuxta sinum ambracium quõdam Neritis appellata accolarum opere abscissa a cõtinenti.ac reddita uentorum flatu congeriem harenæ accumulantium:oppidum autẽ in ea Leucas quondam Neritum dictum. Zãcle

Zancle

quoq;.Zãcle urbs est Siciliæ:que nunc Messena dicitur olim Italiæ adiũcta.Eam:ut Strabo refert cõdidere Messenii qui Peloponesum habitant: a quibus & nomen accepit. nam prius a curuitate locorum Zãcle fuit uocata.nam curua Zãclia uocabant Naxii qui illam prius ædificarunt. Si

Elice

quæris Elicẽ. Elice urbs fuit Achaiæ in qua Calisto nata fuisse dicitur. Vnde sæpenumero ꝓ maiori ponitur ursa.Buris item quæ & bura dicitur

Buris quæ & Bura

urbs fuit Achaiæ cuius ut elices in sinu corinthio (ut scribit plynius) etiamnũ uestigia apparent.a mari nanq; fuerunt submersæ.Est prope pittheiam. Pitthei.Aethræ patris patriam. Nam Troezen urbs ẽ Pelopõesi a Troezene pelopis filio dicta q̃ & Aphrodisias & Saronia: & Posidonias:& Apollonias: & Anthanis fuit appellata. Planiciẽ aut in mõtes cõuerti.& cõtra mõtes in planicẽ trãsire colligit Pythagoras. Eã ãt huiusmodi mutanõis cãm assignat.quã & Aristoteles in Meteoris affert. Vẽtos.n.subterrãeos neq; exitũ habẽtes in cã eẽ ait: ut plana iterdũ mõtes efficiant. Res horrẽda Admirãda.ẽ aũt acclamatio. Vis fera.uiolẽtia terribilis. Cæcis:occultis. Aliq̃.uia. Luctata cõata. Flatibus.flamibꝰ.Aut direpta bicornis terga capri:ꝑiphrasis ẽ utrũ

Troezen

Et Mysum capitisq; sui ripæq; prioris
Pœnituisse ferunt:alia nunc ire Caycum.
Nec non sicanias uoluens Amasenus harenas
Nunc fluit:interdũ suppressis fontibus aret.
Ante bibebatur:nunc quas contingere nolis.
Fũdit Anigrus aq̃s:postq̃ (nisi uatibus omnis
Eripienda fides)illic lauere bimembres.
Vulnera:clauigeri quæ fecerat Herculis arcus
Quid:nũ & scythicis hypãis de mõtibꝰ ortus
Qui fuerat dulcis salibus uitiatur amaris?
Fluctibus ambitæ fuerant Antissa Pharosq;
Et Phœnissa tyros:quarũ nũc insula nulla est.
Leucada continuam ueteres habuere coloni.
Nũc freta circũeũt:Zãcle quoq; iũcta fuisse
Dicitur Italiæ:donec confinia pontus
Abstulit:& media tellurem reppulit unda.
Si quæris Helicen:& Buran Achaides urbes.
Inuenias sub aquis:& adhuc ostendere nautæ
Inclinata solent cum mœnibus oppida mersis.
Est prope Pittheiã tumulus Troezẽa sine ullis
Arduus arboribus:quondã planissima campi
Area:nunc tumulus(nã res horrenda relatu)
Vis fera uentorũ cæcis inclusa cauernis
Expirare aliqua cupiens:luctataq; frustra
Liberiore fuit:cœlo:cum carcere rima
Nulla foret toto:nec peruia flatibus esset:
Extentam tum fecit humum:ceu spiritus oris
Tendere uessicam solet:aut direpta bicornis
Terga capri:tumor ille loci permansit:& alti
Collis habet speciem:longoq; induruit æuo.

Plurima cum subeant:in mentem ueniant. Super:insuper. Medio tua corniger Hāmon. Iuppiter sub figura Arietis in Lybia hac de cā colitur. Quod cū Liber pater per Lybiæ deserta exercitum ducens siti laboraret:patrem rogauit ut sibi auxilio eēt; cui repente Aries occurrit:quē secutus limpidissimum fontem inuenit.In tantæ aūt rei memoriam & templum magnificentissimū extruxit.& instituit:ut Iuppiter sub figura Arietis coleretur.fons uero ille·ut scribit Plynius interdiu frigidus.noctibus feruet. Admotis Athamantis aqs.in Dodone (ut scribit Plynius) Iouis fons cū sit gelidus & imersas faces extinguat:si extinctæ admouētur accendit:idē Meridie semper deficit:qua de causa Anapauomenō uocant.Mox increscens ad medium noctis exuberat; ab eo rursus sensim deficit.Quis aūt Athamantis legat? Athamanis tamē a b Ouidio forsitā scriptum fuit. Nam Athamania q̄ & Athamanis dicitur Thessaliæ regio est:in qua fons ille eē perhibetur.Hinc etiam Athamanes populi dīr; Est aūt Hypallage. Admotum aquis:lignum intelligitur. Recrescit:decrescit. Flumen habent Cicones:huius fluminis nomen nō memini me legisse.Ply.uero sic scribit. In Ciconum flumine & in Piceno lacu Velino lignū deiectum lapideo cortice obducitur.Cicones aūt Thraciæ populos esse sæpius iam scripsimus:Crathis & hinc Sybaris Crathis & Sibaris fluuii sunt Calabriæ:qui capillos flauos efficiunt.Est etiam Crathis Achaiæ fluuius iuxta Aegas labens a miscendis aqs cognominatus:quod a duobus fluminibus incremēta suscipiat·a quo & Italicus·ut Strabo & Pausanias aiunt:fuit appellatus. Cui non audita est Salmacis.fons est Cariæ:in quē qui ingrediūtur effœminati egrediuntur:cuius rei causam in superioribus diximus libris. Mirū grauitate soporem:periphrasis est lethargi. Clitorio qcunq̄ sitim.Clitorius fons ē Arcadiæ.qui potus odiū uini inducit. Calido uino:ex sententia physicoꝝ calidum est natura uinum. Indigenæ: accolæ ibi geniti. Amythaone natus.Melampus medicus qui Prœti Argiuorū regis filias quattuor putantes se uaccas:eo furore liberauit quem ipsis Iuno:ut scribit Pherecides; ut alii; Venus immiserat:quod illa se pulchriores esse iactarent. Prœtidas Prœti arguiorum regis filias quarum nomina sunt hæc:Mera Euryale Lysippe.& Iphianassa:quam quidem Melampus parte regni accepta posteaq̄ illas curauit:uxorem accepit. Hinc fluit Lyncestius fluuius est cuius aquam quisquis potauerit·non minus ebrius efficit̄ q̄ si īmoderate uinum biberit hoc etiam Plynius quidē his uerbis affirmat Lyncestis aqua quæ uocatur Acidula·uini modo temulentos facit item in Paphlagonia & in Agro caleno est lacus: de Stimphalo lacu:qui esse fertur iuxta Phœneum campum mihi sentire uidetur:uel de restagnatione Ladonis aquæ uel fluminū; quæ in Phœneo campo fieri consue sse scribitur:quāuis nihil de aquaꝝ qualitate dicat.Ply.uero tusi mendum inest sentire uidetur Phineas paludes in Arcadia esse; ex qbus Ladon profluat.Arcadia autem regio est Achaiæ mediterranea maxime in mari remota; q̄ primo Drymodis mox Pelagis fuit appellata. Sine noxa:sine nocumento. Tempusq̄ fuit quo nauit in undis.Ortygia isula quæ & Delos uocatur (ut supius diximus) fluitare solebat: Timuit cōcursibus argo.Symplegades insulæ sunt paruæ:quæ & Cyaneæ dicuntur cōtra Bosphoꝝ Thracium:quæ a poetis olim concurrisse finguntur:quoniam(ut inqt Plynius)paruo discretæ interuallo ex aduerso intrātibus geminæ cernebant:paululūq̄ deflexa Acie coeuntiū spēm præbebant. Vndaꝝ elisaꝝ.exp̄ssaꝝ: duoꝝ scopuloꝝ con-

Plurima cum subeāt audita:aut cognita nobis
Pauca super referā:qd̄ nō & lympha figuras
Datq̄ capitq̄ nouas?medio tua corniger hāmō
Vnda die gelida est:ortuq̄ obituq̄ calescit.
Admotis Athamantis aquis accendere lignum
Narratur:minimos cū Luna recrescit in orbes.
Flumē habēt Cicones:quod potū saxea reddit
Viscera:quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis & hic Sybaris uestris cōterminus oris
Electro similes faciunt auroq̄ capillos.
Q uodq̄ magis mirū:sūt q nō corpora tantum
Verum animos etiam ualeant mutare liquores
Cui non audita est obscœnæ Salmacis undæ?
Aethiopesq̄ lacus:quos siquis faucibus hausit
Aut furit:aut patitur mirū grauitate soporem?
Clitorio quicūq̄ sitim de fonte leuauit.
Vina fugit:gaudetq̄ meris abstemius undis.
Seu uis est in aqua calido contraria uino.
Siue qd̄ idigenæ memorāt:Amythaone natus
Prœtidas attonitas postq̄ p carmen & herbas
Eripuit furiis:purgamina mentis in illas
Misit aquas:odiumq̄ meri permāsit in undis.
Hinc fluit effectu dispar Lyncestius amnis:
Q uē quicūq̄ parū moderato gutture traxit.
Haud aliter titubat:q̄ si mera uina bibisset.
Est lacus Arcadiæ:Phœneum dixere priores.
Ambiguis suspectus aquis.quas nocte timeto
Nocte nocent potæ:sine noxa luce bibuntur.
Sic alias aliasq̄ lacus & flumina uires
Concipiunt:tempusq̄ fuit:quo nauit in undis.
Nūc sedet Ortygie:timuit concursibus Argo
Vndarum sparsas Symplegadas elisarum.
Q uæ nūc imotæ perstant:uentisq̄ resistunt.

Athamania
Crathis flu. Sibaris
Salmacis fōs
Clitorius
Lyncestius fl.
Arcadiæ la-
Arcadia
Symplegades

efhine.m. medium

cursu. Nec quæ sulfureis. causas assignat poeta cur Aetna siciliæ mons notissimus ardeat Hic autem etiam colligit omnia esse in continuo fluxu: quod nec semper arsit: nec semper arsura est Aetna. Tres autem affert illius incendii causas. Nam aut naturalis est ille ignis: aut a uentis inclusis excitatur: Aut ex sulfure bitumineue oritur Ictibus. iactatibus: Frigida Sine igni. Bitumineæ uires. Bitumen gēns est picis: celeriter me ignem rapiētis. Esse uiros fama est. Pallene & urbs est Thraciæ a Pallene Sitonis filia dicta & Cherronesus: quæ & Phlegra antiquitus uocabatur: ubi giganteum bellum confectum fuisse dicitur. Qui soleant leuibus Qui soleant in aues conuerti. Cum tritoianicam paludem. Tritoniaca palus ī Libya esse scribitur. sed poeta de ea quasi in septentrione uidetur sentire: de qua me nihil memini alibi legisse. Simile de Arcadibus Plynius scri. quos in lupos uerti rursusq; sibi restitui tam constans fama fuit. ut in maledictis uersipelles habeantur. Scythides. Scythicæ mulieres que se in aues: ut nostratium quædam ī feles mutare dicuntur. Sparsæ perunctæ. Easdem artes ut se in aues conuertant. Rebus probatis. de quibus periculum est factum. Tabuerit. corrupta fuerint. Fluido calore. Ab effectu qd fluida & mollia corpora reddat. Obrue: terra tege. Delectos tauros: Vitulos: nam ex uitulis: ut in Georgicis scribit Virgilius apes nascūtur. Vsu. experientia. De putri uiscere de corrupta carne. Rura colūt. ī agris e floribus rorem legentes uersantur. In spem. futuri & mellis & noui examis. Pressus humo bellator equus. per quem bella geruntur. Notum crabrones ex eqs putrefactis nasci. Littoreo cancro. in littore moranti. Hoc autem usu cognitum est: scorpiū nasci ex cancro terra obruto. Caudaq; minabitur unca. Nam scorpius cauda ictus inferre memoratur. Quæq; solent canis. Bōbyces dicir q sericum generant. Nam ut Plynius in. xi. naturalis hystoriæ scribit: Bombyces in Asyria prouenientes nidos e luto fingunt salis specie applicatos lapidi tanta duricia; ut spiculis perforari uix possint. In his & ceras largius quam apes faciunt: deinde maiores uermiculos hi erucæ fiunt. Fit deinde quæ uocatur Bombylis ex ea Necydalus. ex hoc sex mensibus Bombyces telas araneorum more texunt ad uestem luxumq; fœminarum quæ bombicina dicitur. Res obseruata. animaduersa notata. Tineæ agrestes: uermiculi agrestes. Ferali papi. pestifero ac uenenoso. Truncas pe. Mutilatas & carentes pedibus. Nec catulus partu. Ply. hoc idem scribit de ursis Pariunt inquit tricesimo die ac plurimū quinos. hii sunt candida informisq; caro paulo muribus maior sine oculis sine pilo. ungues tātū prominent. hanc lābendo paulatim figurant. Fingit. figurat. Nonne uides. Apes sine pedibus nascuntur. unde etiam nomen traxere. primum eni uermiculi absq; pedibus alisq; oriunt

Pallene

Hoīes ī aues

Ex uitulis apes

Ex eqs crabones

Ex cancro scorpius

Bombyces

Tineæ in papilones

Limus in ranas

Nec quæ sulfureis ardet fornacibus Aetna,
Ignea semper erit: neq; enim fuit ignea semper.
Nam siue est animal tellus: & uiuit habetq;
Spiramenta locis flammam exalantia multis:
Spirandi mutare uices quotiensq; mouetur
Has finire potest, illas aperire cauernas.
Siue leues imis uenti cohibentur in antris
Saxaq; cū saxis: & habentem semina flammæ
Materiam iactant: ea concipit ictibus ignem:
Antra relinquentur sedatis frigida uentis.
Siue bitumineæ rapiunt incendia uires,
Luteaue exiguis ardescunt sulfura fumis,
Nēpe ubi terra cibos: alimētaq; pinguia flāmæ
Nō dabit absumptis per longum uiribus æuū
Naturæq; suum nutrimen deerit edaci:
Non feret illa famem: desertaq; deseret ignes.
Esse uiros fama est in Hyperborea Palene.
Qui soleant leuibus uelari corpora plumis.
Cum Tritoniacam nouies subiere paludem:
Haud eqdē credo: sparsæ quoq; mēbra uenēo
Exercere artes Scytides memorantur easdem,
Si qua fides rebus tamen est addenda pbatis
Nōne uides quæcūq; mora fluidoq; calore
Corpora tabuerint: in parua animalia uerti.
I quoq; delectos mactatos obrue tauros.
(Cognita res usu): de putri uiscere passim
Florilegæ nascuntur apes: quæ more parentū
Rura colunt: operiq; fauent: in spēq; laborant
Pressus humo bellator equus crabōis origo ē:
Concaua littoreo si demas brachia cancro
Cætera supponas terræ: de parte sepulta
Scorpius exibit: caudaq; minabitur unca.
Quæq; solent: canis frondes intexere filis,
Agrestes tineæ (res obseruata colonis)
Ferali mutant cum papilione figuram.
Semina limus habet uirides generantia ranas,
Et generat truncas pedibus: mox apta natando
Crura dat: utq; eadem sint lōgis saltibus apta,
Posterior superat partes mensura priores.
Nec catulus partu: quē reddidit ursa recenti,
Sed male uiua caro est: lābendo mater in artus
Fingit: & informēq; quātā capit ipsa reducit.
Nōne uides quos cæra tegit sexangula fœtus

Melliferatū apium sine mēbris corpora nasci?
Et serosq; pedes:serasq; assumere pēnas?
Iunonis uolucrem:quæ cauda sydera portat.
Armigerūq; Iouis:Cytereidasq; columbas.
Et genus omne auium mediis e partibus oui.
Ni sciret fieri:quis nasci posse putaret?
Sūt q cū clauso putrefacta ē spina sepulchro
Mutari credant humanas angue medullas.
Hæc tamen ex aliis generis primordia ducūt.
Vna est quæ reparet:seq; ipsa reseminet ales.
Assyrii Phoenica uocāt:nec fruge nec herbis.
Sed thuris lachrymis & succo uiuit amomi.
Hæc ubi quinq; suæ compleuit sæcula uitæ.
Illicis in ramis tremulæq; cacumine palmæ
Vnguibus & puro nidum sibi construit ore.
Quo simul ac casias & nardi lenis aristas.
Quassaq; cū fulua substrauit cinama myrrha.
Se super imponit:finitq; in odoribus æuum.
Inde ferunt totidem qui uiuere debeat annos.
Corpore de patrio paruum Phœnica renasci.
Cū dedit huic ætas uires:oneriq; ferendo est:
Ponderibus nidi ramos leuat arboris altæ.
Fertq; pius cunasq; suas patriūq; sepulchrū
Perq; leues auras Hyperionis urbe potitus
Ante fores sacras Hyperionis æde reponit.
Si tamen est aliquid miræ nouitatis in istis.
Alternare uices & quæ modo fœmina tergo
Passa marē ē:nūc esse marē:miremur Hyænā
Id quoq; quod uentis animal nutritur & aura
Protinus assimulat tetigit quoscūq; colores
Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.
E quibus:ut memorant:quicqd uesica remisit.
Vertitur in lapides:& congelat aere tacto.
Sic & coralium quo primum contigit auras
Tēpore:durescit:mollis fuit herba sub undis.
Desinet ante dies:& in alto Phœbus anhelos
Aequore tinget equos:q consequar oia dictis
In species translata nouas:sic omnia uerti
Cernimus:atq; alias assumere robora gentes:
Concidere has:sic magna fuit censuq; uirisq;
Perq; decē potuit tantū dare sanguinis annos.
Nunc humilis ueteres tātūmodo Troia ruinas
Et pro diuitiis tumulos ostendit auorum.

Iunonis uolucrem.pauonem. Armigerum Iouis.Aquilam. Cythereidas columbas.Veneri dicatas Mediis e partibus oui.ex uitello oui.

Sunt qui cum clauso.de hoc Ply.sic scribit Anguem ex medulla hominis spinæ gigni accepimus a multis.Hæc tamen ex aliis.mirādam phœnicis auis generationem describit poeta de quo & Ply.fere eadem. Aquilæ autem magnitudine esse narratur auri fulgore circa collum. cætera purpureus:ceruleam roseis caudam pennis distinguentibus cristis:faciem caputq; plumeo apice honestare.Peculiaris ē Arabiæ fœlicis.Manilius senator auctor est neminem extitisse qui phœnicem uiderit. Sacrū in arabia soli esse.uiuere anis sexcētis sexagita.Senescentē cassia thurisq; surculis construere nidum replere odoribus & superemori.Ex ossibus deinde ac medullis nasci prio ceu uermiculum:inde fieri pullum:Principioq; iusta funeri priori reddere:& totum deferre nidum prope Pancaiam in solis urbem:& in ara ibi deponere. Primordia.originem. Assyrii phœnica uocant. A colore purpureo phœnix uidetur appellatus Quo simul ac casias.phœnicis nidum aperte ut omnia describit poeta.casia autē & nardus frutices suauissimi odoris in arabia nascentes. Oneriq; ferendo est.sufficit nido auferendo.Sic autem dictum est:ut dicimus aliquem non esse soluendo. Leuat:releuat ac leues reddit. Hyperionis æde templo solis.

Si tamen est aliquid Hyæna fera ē de qua multa a Plynio mira traduntur.sed maxime ei utranq; inesse naturam & alternis annis marem fœminamq; fieri.& ut fert. Plynius:parere sine mare uulgus credit. Aristoteles negat collum & iuba continuitate spinæ porrigitur: flectiq; nisi circūactu totius corporis nequit. Alternare.alternis annis mutare. Id quoq; quod uentis.Chameleontem dicit:qui:ut Ply.tradit solus animalium nec cibo nec potu semper alitur nec alio q aeris alimēto:circa caprifices fetus.innoxius alioqui:& coloris natura mirabilior. Mutat naq; eum subinde & oculis & cauda & toto corpore:redditq; semper quemcūq; proxime attingit præter rubrum candidumq;.defuncto pallor est Victa racæmifero. Lyncurium gemma ē quæ ex urina Lyncum dicitur generari Vnde enā nomen fuit impositū.Lyncuriū.n.dicitur quod fit urina Lyncis ουρον naq; Vrinā significat. Quicqd uesica remisit.omnis urina lyncum.sic & coralium In aquis molle est coralium.extra uero aquas durescit ut superius quoq; poeta narrauit.q consequar omnia dictis. q uerbis omnia explicare possim. Sic omnia uerti cernimus:omnia esse in continuo fluxu ex urbium quoq; ac populorū excidiis ac fœlicitatibus Pythagoras colligit.

Caro in uerm

Apes sine pedibus

Aues ex oui medio

Anguis ex ho s spina

Phœnix ex se ipso

Hyenam modo marē modo fœmina esse

Mira chamæleotis natura

Lyncuriū ex Lyncū urina

Coralium ex molli durum

Omnium rerum uicissitudinem esse

Clara fuit Sparte:magnæ uiguere Mycænæ.
Nec nõ & Cecropis:nec nõ Amphionis arces.
Vile solũ Sparte est:altæ cecidere Mycænæ.
Oedipodioniæ quid sunt nisi nomina Thebæ:
Q uid Pãdioniæ restant nisi nomen Athenæ:
Nũc quoq; Dardaniã fama ẽ ↄsurgere Romã:
Apẽninigenæ :quæ proxima Thybridis undis
Mole sub ingenti rerum fundamina ponit.
Hæc igitur formam crescẽdo mutat & olim.
Immensi caput orbis erit:sic dicere uates.
Faticinasq; ferũt sortes:quantũq; recordor.
Dixerat Aeneæ:cum res Troiana labaret.
Priamides Helenus.flenti dubioq; salutis.
Nate dea:si nota satis præsagia nostræ
Mẽtis habes:nõ tota cadet te sospite Troia.
Flãma nbi ferrũq; dabunt iter:ibis:& una.
Pergama rapta feres:donec Troiæq; tibiq;
Externũ patrio contingat amicius aruum.
Vrbem etiã cerno Phrygios debere nepotes.
Q uãta nec est:nec erit:nec uisa ptionbus ãnis
Hanc alii proceres pet sæcula longa potentẽ:
Et dominam rerum de sanguine natus Iuli
Efficiet:quo cum tellus erit usa:fruentur
Aetheriæ sedes:cœlumq; erit exitus illi.
Hæc Helenum cecinisse penatigero Aeneæ
Mẽte memor refero:cognataq; mœnia lætor
Crescere:& utiliter Phtygibↄ uicisse Pelasgos.
Ne tamen oblitis ad metam tendere:longe
Expatiemur eqs :cœlũ & quodcũq; sub illo est
Immutat formas:tellusq; & quicquid in illa ẽ:
Nos quoq; pats mũdi quoniã nõ corpora solũ
Verũ etiã uolucres animæ sumus:inq; ferinas
Possumus ire domos:pecudũq; ĩ pectora cõdi
Corpora:quæ possunt animas habuisse parẽtũ
Aut fratrũ:aut aliquo iunctoꝝ fœdere nobis:
Aut hoium certe:tuta eẽ & honesta sinamus:

Sparta uñ — Mycænæ uñ — Clara fuit Sparte. Sparta Laconica dicitur regio a Spartis Cadmi sociis cognominata:sed plerunq; pro urbe ponitur. Mycænæ. urbs est Peloponnesi notissima a Mycænæo Spartaõis filio Phoronei fratris dicta. Oedipodioniæ Thebæ: Vbi Oedipus regnauit. nt Pandioniæ Athenæ ubi Pandion. Nec non & Cecropis. Athenæ quarum auctor fuit Cecrops. Amphionis arces. Thebæ ab Amphione amplificatæ. Nunc quoq; Dardaniam. Exemplo urbis Romæ:quæ tum maxime crescebat:omnia esse in cõtinuo motu Pythagoras ostendit

Roma — Dardaniam romam a Troianis ædificatam. Apẽninigenæ Thybridis. in Apennino monte. orientis. Thybrim autem præter urbem Romam labi notius est q̃ ut sit exponendum. Vates. sibyllas: Sortes faticinas. fata canẽtes atq; prædicentes. Res Troiana. imperium Troianum. Labaret. Vacillaret. periclitaretur. Priamides Hellenus. Priami filius. fuit autem uates optimus: ut ex carmine quoq; Virgilano constat. Debere urbem: urbi ædificandæ ita uolentibus fatis obnoxios esse. Pulchra autem phanthasia refert in Helenũ poeta:quæ iam ipse uiderat. Per sæcula longa. per septingentos annos. De sanguine natus Iuli. Iulius cæsar. Nam iti cæsaris Augusti illius filii gratiam hæc referuntur. Penatigero æneæ. penates gerenti. Penates autẽ ut refert Macrobius ex Varronis sentẽtia. Dardanus ex Samothracia in phrygiam Aeneas ex Phrygia in Italiá detulit.

Dii penates — Dii uero penates dicuntur:ut uolunt qui diligentius ueritatem inquiruut:per quos penitus spiramus:per quos habemus corpus: per quos rationem animi. Eos autem esse Iouem Iunonẽ Mineruam. Vtiliter phrygibus. Cum utilitate Phrygum & Troianorum:Pelasgos uicisse:Græcos Troiam expugnasse. Ne tamen oblitis. cõcludit omnia in continuo esse fluxu: & a carnibus omnino esse abstinendum Pythagoras: cũ animæ nostræ in uaria corpora transeant. Ad metam. ad finem & conclusionem. Metaphora ab equis currentibus sumpta. Expatiemur copia uerborum. Animæ uolucres: leues atq; ueloces. Animo nãq; nihil ẽ uelocius. In fennas domos. in corpora ferarum. Pecudumq; in pectora condi. ordo & sensus. Nos quoq; pars mundi sinamus & permittamus tuta esse & honesta ea corpora quæ possunt animas habuisse parẽtum aut fratrum: aut iunctorum nobis aliquo fœdere & affinitate:aut certe hominum:quoniam non corpora solum: uerum etiam uolucres & ueloces animæ sumus. hoc est quoniam non solum ex corpore sed etiam anima constamus & in feras & pecudes ire possumus:his autem omnibus colligit Pythagoras nullo modo carnibus esse uescendum. Thyestæis mensis. qbus Thyestæ filii comedendi ab Atreo fratre appositi fuerunt. Nota uero est fabula. Nam Atreus & Thyestes Pelopis & Hippodamiæ filii opa Mercurii ægreferentis Myrtilum filium a Pelope

Homiem ex anima & corpore cõstare — ipso fuisse interfectum:in tantam deuenere discordiam ut alteri uterq; insidias strueret:cum ea conditione regnum a patre accepissent: ut alternis regnarent annis. Nam Thyestes quo facilius arietem uelleris aurei in quo regni fata consistebant:Vt seneca in Thyeste tragœdia narrat:sibi usurpare posset:Meropen Atrei Vxorem cõpressit:ex eaq; filios suscepit. Quod cũ Atreus rescuisset bello illum Mycænis in exilium eiecit. quo quidem non contentus:simulata gratia fratrem ad se reuocauit. tresq; eius filios decoctos sic apposuit comedendos:ut sanguinem quoq; poculis immiscuisse feratur. Hoc uero nefandissimũ scelus ne sol uideret:alio radios

auertisse memoratur. Mensis: cibis:continens enim pro contento per metonymiam frequentissime poni consueuit. Cumulemus.Vsq; ad cumulum repleamus. Viscera:intestina. Quã male consuescit:eum qui possit pati:ut interficiat uitulum:aut hædum:aut auẽ:facile assuescere aut necandis hominibus. Est autem exclamatio qua Pythagoras ab interficiendis animalibus mãsuetis homines deterrere conatur. Cruori humano: sanguini humano effundendo. Immotas aures.Nulla misericordia motas. Edentem hædum:emittentem uagitus similes uagitibus puerorum. Aut alite uesci:aut auem comedere. Quantũ est:ac si diceret:minimum. Ad plenum facinus ad plenũ homicidiũ. Qua trãsitus:ad qd:ac si diceret:ad boium cædẽ. Inde: ex imolatione brutorũ aialiũ. Bos aret. Cũ magna auctoritate hæc a Pythagora dicũtur. Impat enĩ ut bos arare pmittatur: sic ut nulla alia ui q̃ senectute moriatur. Horriferũ cõtra boreã: Ouis inqt lanas nobis suggerat contra frigora. Arma nãq; qbus boreæ frigidissimo uẽto resistiẽ: sũt uestes ex Ouiũ lanis cõfectæ. Horriferũ boreã Horrorẽ & frigus ferentẽ. Vbera pssanda:exprimẽda.

Ne ue Thyesteis cumulemus uiscera mensis.
Q uã male cõsuescit.q̃ se parat ille cruori
Impius humano.uituli qui guttura cultro
Rumpit:& imotas præbet mugitibus aures:
Aut qui uagitus similes puerilibus hædum
Edentem iugulare potest:aut alite uesci:
Cui dedit ipse cibos:quantũ ẽ quod desit i istis?
Ad plenũ facinus? qua transitus inde paratur?
Bos aret:aut mortem senioribus imputet ãnis:
Horriferũ contra boream ouis arma ministret.
Vbera dent saturæ manibus pressãda capellæ.
Retia cum pedicis laqueosq; artesq; dolosas
Tollite.nec uolucres uiscata fallite uirga:
Nec formidatis ceruos includite pennis.
Nec celate cibis uncos fallacibus hamos.
Perdite siqua nocẽt.uerũ hæc quoq; pdite tãtũ:
Ora uacent epulis: alimentaq; congrua carpãt.
Talibus atq; aliis instructo pectore dictis:
In patriam remeasse ferunt:ultroq; petitum
Accepisse Numam populi Latialis habenas:
Cõiuge qui fœlix nympha:ducibusq; camœnis
Sacrificos docuit ritus:gentemq; feroci
Assuetam bello:pacis traduxit ad artes.
Q ui postq̃ senior regnumq; æuumq; peregit:
Extinctum latiæq; nurus populusq; patresq;
Defleuere Numam.nam coniunx urbe relicta
Vallis Aricinæ densis latet abdita syluis:
Sacraq; Orestææ gemitu quæstuq; Dianæ
Impedit.ah quoties nymphæ nemorisq; lacusq;
Ne faceret monuere:& cõsolantia uerba
Dixerunt.quoties flenti Theseius heros
Siste modum dixit.nec enim fortuna querẽda
Sola tua est:similes aliorum respice casus
Mitius ista feres.utinamq; exempla dolentem

Cũ pedicis:pedicæ sunt uicula pedũ. Vt manicæ manuũ. Tollite.Remouete:auferte:abiicite. Viscata:uisco isecta. Nec formidatis pẽnis: sic qdẽ legitur.Sed formidãtis forsitan ẽ legendũ:ut ceruorũ sit epitheton: q natura uel Homeri testimonio timidissimi sũt:pẽnis:sagittis:a pte nãq; totũ p synecdochẽ frequẽter significatur. Celate: occultate. Perdite:interficite. Si qua nocẽt:noxia aialia pdenda qdẽ esse Pythagoras ait.sed ita ne eorũ carnibus uescamur. Ora uacẽt epulis. Careat eiusmodi epulis. Cõgrua: hoĩ cõueniẽtia. Dictis:Pythagoræ pceptis. Instructo pectore.Instituto aio. Eorũ ãt opinionẽ sequitur Oui. ut diximus q sentiũt Numã a Pythagora fuisse institutũ. Remeasse:redusse. Vltroq; petitũ.Quæsitũ: sponteq; a Romanis inuitatũ: ut copiose Liuius narrat. Latialis:Latini atq; Romãi:nã Roma Latii ẽ caput. Cõiuge q fœlix nympha.Egeria nympha Numæ Põpilii fuit uxor: q̃ post uiri interitũ urbe relicta ĩ syluas abiit: ac tãdẽ miseratione deorũ in fontẽ fingitũ cõuersa. Cũ illa uero nympha cõgressus nocturnos sibi esse Numa simulauit. eiusq; monitu se q̃ acceptissima diis essent sacra cõstituere populo Romão psuasit: q̃ copiose.T.Liuius descri. Ducibusq; camœnis: auctoribus musis. Nã oĩa quæcũq; Numa statuebat:ad Egeriæ nymphe & camœnarũ auctoritatẽ referebat qbus ẽt locũ quẽ mediũ:ut Liuius narrat ex opaco specu fons perẽni rigabat aqua cõsecrauit:qd dearũ sibi cõsilia cũ coniuge sua Egeria essent. Sacrificos ritus:sacrificiorũ leges. Nam sua cuiq; deo sacra sacerdotesq; istituit ut eleganter Liuius scribit. Ad artes pacis: ad deorũ religionẽ:& iura & leges:& mores colendos. Numa enĩ urbẽ Roma ui & armis a Romulo cõditã: iure legibus ac moribus de integro cõdidit. Qui postq̃ senior. Numa cũ tres & q̃draginta regnasset annos:piit. Peregit: pfecit ac finiuit. Vallis Aricinæ: Aricia urbs est Latii haud lõge ab urbe Roma distans:Vnde Aricinus declinatur. Orestæ Dianæ.Qui Orestes una cum Iphigenia sorore de Taurica regiõe in Italiã trãstulit: ac iuxta Ariciã collocauit Nã Orestes post interfectã matrẽ in furorẽ cõuersus a Pylade socio ad Dianã Tauricã liberandus deductus ẽ:cui cũ hospites mactarẽtur:a sorore Iphigenia q̃ deæ sacerdos erat cognitus saluatur. Ac Thoante rege iterfecto Dianæ simulacrũ aufugiẽtes abstulere: iuxtaq; Ariciã collocarer. Ne faceret: ne flere pergeret. Theseius Heros.Hippolytus:q equorũ furore laceratus pcibus Dianæ uitæ fuit restitutus:ac tẽplo Dianæ Aricinæ pfectus Virbius fuit appellatus:sed & ipse fata sua ad cõsolationẽ Egeriæ narrat. Siste modũ:statue:impone

Egeria

Hippolytus i Virbium

finē luctui. Re'euare:leuē reddere:a fletu liberare. Fando:inter loquēdū. Aliquē Hippolytū:quēdā in soluta oratione diceremus. Credulitate patris:Thesei·q nimiū facile credidit Phedræ uxori pugnū accusāti. Vixq; pbabo.Difficulter psuadebo. Me Pasiphaeia quondā: Phædra Pasiphaes filia: Thesei uxor Hippolyti priuigni amore capta ab illo fuit repulsa.Quare idignata illū patri arcusauit qd se de coitu interpellasset:pater credulus: & filiū insontē in exiliū expulit:& illi mortē est impcatus.Cū igitur fugeret Hippolytus:ecce Phocæ mari egressæ ita pterruerūt equos q̄drigæ:qbus uehebatur:ut nullo pacto potuerint ihiberi.qn p pcipitia Hippolytū imittentes prorsus dilaniarent. Pasiphaeia:cū quadā intupatione dixit:ac si Phædræ obiiceret Pasiphaes libidinē·q̄ amore tauri capta cum illo coire sustinuit. Me frustra tēptatū·a Phædra de stupro frustra iterpellatū. Temerare:uiolare:ē āt ordo.Pasiphæs filia quōdā finxit me frustra tēptatū uoluisse temerare patriū cubile: qđ ipsa uoluit. Et cri. uer.i me subaudiatur. Indicii ne metu:aliā dua tū cāge se accusatū a phædra Hippolytus ait · uel qđ timebat ne ipsa accusaret: uel qđ repulsa fuit & spreta. Arguit:accusauit. Proiecit: eiecit:expulit. Hostili pce.impcatiōe hosti cōueniēte.nō pam. Theseus.n.Neptunū auū pcatus ē ut Hippolytus filius discerpet. Euntis:i exiliū. Pittheā Troezena:i qua pittheus Pelopis filius ac Aethtæ matris Thesei pater regnauit: Troezen aūt urbs ē Pelopōnesi a Troezene Pelopis filio cui Pittheus i regno successit cognoiata (Vt n Stephāus scri.) & Aphrodisias & Satonia· & Possidonias:& Appollonias:& Anthāis:ātea fuit appellata. Cū mare surrexit:tumefactū ē. In mōtis spēm:p emphasin oñdit q̄tus esset uitulus ille marinus: q instar mōtis mare extolleret. Et dare mu. Mugire nōdū enī uitulus ille marius ex aqs extulerat caput. Phocæ aūt ut tauri mugitus edūt: uñ & uituli nomē accepunt. Corniger hic taurus: Deide inqt Phoca ut taurus cornua hñs ex ruptis ūdis egressa ē. Expellitur:Erūpit:cū ipetu egreditur. Exiliis cōtēta suis:exilii sui.mœrore cōfecta. Feroces q̄dru.feroces eq: qbus Hippoly ti currus trahebatur. Colla: capita. Ad freta con. Ad mare pp strepitū phocæ egrediētis. Horrēt:Timēt. Monstri metu.Vituli illius marini timore Phocæ nāq; adeo sunt aspectu turpes ut iter mōstra maria nu merētur. Præcipitāt:In pcipitiū iaciūt. Altis sco. per alta saxa. Ego ducere uana.Ego inquit frustra conor retrahere frena spumis infecta. Ducere·reducere:retrahere. Vana manu.Infirma.Neq; enī equos potuit continere. Luctor: Enitor. Conor. Tēdo:Contendo. Retro.ducere subaudiamus:ut retrahere intelligamus· Lentas habenas·Flexibilia lora. Has uires meas uires.

Troezen

Rabies·ferocitas. Perpetuū axem cōtinuum. Axis aūt est lignū illud.circa qđ totæ currus uertitur. Excutior curru.E curru eiectus cado. Artus·pedes. Reprensa·retenta a radicibus stipitibusq; arbo\&. Dare:edere. Grauē sonū: magnū efficere strepitū. Exhalare:emittere: me subaudiamus. Videres uidere posses:Nū potes aut audes.Maiorē suam fuisse calamitatem:q̄ quæ Egeriæ contigit Hippolytus ait. Componere: comparare. Vidi quoq; luce carentia regna. hoc ē: ad inferos quoq; descendi. Et lacerum foui: Et corpus inquit laniatum in ardentissima Phlegetontis aqua laui. Est enim phlegeton unus ex inferorum flu. qui ardens interpretari potest.

Axis

Phlegeton

Apollineæ prolis:Aescalapii Apollinis filii.

Nō mea te possent releuare.sed & mea possūt:
Fādo aliquē Hippolytū uestras si cōtigit aures
Credulitate patris:sceleratæ fraude nouercæ
Occubuisse neci mirabere:uixq; probabo.
Sed tamē ille ego sum.me Pasiphacia quondā
Temptatum frustra patrium temerare cubile
Q uod uoluit finxit noluisse:& crimine uerso
Indicii ne metu magis ne offensa repulsæ
Arguit:immeritumq; pater proiecit ab urbe:
Hostiliq; caput præce detestatur euntis.
Pittheam profugo curru Troezena petebam.
Iamq; Corynthiaci carpebam littora ponti:
Cum mare surrexit cumulusq; imanis aquarū
In montis speciem curuari & crescere uisus:
Et dare mugitus:summoq; cacumine findi.
Corniger hinc taurus ruptis expellitur undis
Pectoribusq; tenus molles erectus in auras.
Naribus & patulo partem maris euomit ore.
Corda pauēr comitum.mihi mēs iterrita māsit
Exiliis contenta suis:cum colla feroces.
Ad freta conuertunt erectisq; auribus horrent
Q uadrupedes: mōstriq; metu turbant & altis
Præcipitant currum scopulis.ego ducere uana
Frena manu spumis albentibus oblita luctor:
Et retro lentas tendo resupinus habenas.
Nec uires tamen has rabies superasset equorū
Ni rota perpetuum quæ circūuertitur axem
Stipitis occursu fracta ac defiecta fuisset.
Excutior curru:lorisq; tenentibus artus
Viscera uiua trahi:neruosq; in stirpe teneri.
Membra rapi partim:partim reprensa relinqui.
Ossa grauē dare fracta sonū:fessamq; uideres
Exhalare animam:nullasq; in corpore partes:
Noscere quas posses:unūq; erat omnia uulnus
Num potes aut audes cladi cōponere nostræ
Nympha tuā:uidi quoq; luce carentia regna:
Et lacerum foui Phlegētontide corpus i unda.
Nec nisi Apollineæ ualido medicamine prolis

Fortibus herbis.Potẽtibus. Atq; ope pæonia.Auxilio medico.Pæon.n.deoꝶ medicus pitissimus fuisse phi- Pæon
betur:a quo Pæonia herba & inuenta fuit & appellata. Dite idignãte.Plutone ægre sciẽte me uitæ restitui. Ne
p̃sens augerẽ muneris huius inuidia.hoc ẽ.ne si in Græcia uiuerẽ:Atheniensiũ in me inuidiã concitarẽ:a Diana
fui occultatus. Cynthia.Diana cuius miles erat Hippolytus. Impune:sine ulla mea pœna. Addidit ætatẽ:me
natu maiorẽ effecit:q̃ essem cũ ab eqs fui dilaceratus. Ora cognoscẽda Faciẽ q̃ cognosci posset. Innuit aũt Hip
polytus se in nouã figurã fuisse trãsmutatũ:ne a quoq̃ cognosci posset. Habendã: habitadã. Hic posuit. In La
tio iuxta Ariciã. Nomẽq; simul.Videtur sentire

Reddita uita foret:quã postq̃ fortibus herbis
Atq; ope Pæonia dite indignante recepi:
Tum mihi:ne præsens augerẽ muneris huius
Inuidiam:densas obiecit Cynthia nubes.
Vtq; forem tutus:possemq; impune uideri:
Addidit ætatem:nec cognoscenda reliquit
Ora mihi:Cretecq; diu dubitauit habendam
Traderet an Delon.Deloq; Cretaq; relictis
Hic posuit:nomenq; simul quod possit equorũ.
Admonuisse iubet deponere:quiq; fuisti
Hippolytus dixit:nunc idem Virbius esto.
Hoc nemus inde colo:de disq; minoribus unus
Numine sub dominæ lateo:atq; assentior illi.
Non tamen Aegeriæ luctus aliena leuare
Damna ualent:montisq; iacens radicibus imis
Liquitur in lachrymas:donec pietate dolentis
Mota soror Phœbi gelidũ de corpore fontem
Fecit:& æternas artus tenuauit in undas:
At nymphas tetigit noua res:& Amazone natus
Haud aliter stupuit:q̃ cum Tyrrhenus arator
Fatalem gleham motis aspexit in aruis
Sponte sua primum:nulloq; agitante moueri:
Sumere mox hominis:terræq; amittere formã
Oraq; uenturis aperire recentia fatis.
Indigenæ dixere Tagen:qui primus Ethruscã
Edocuit gentem casus aperire futuros.

poeta Hippolytũ fuisse noiatũ:qd ab eqs fuit:so- Hippolytus unde Virbius uñ
lutus & laniatus. Nã ἵπποσ equus. λύω soluo
iterp̃tatur Nũc idẽ Virbius esto.Virbius dictus
est Hippolytus qd uir bis fuisse uidetur: & anteq̃
ab eqs fuit laceratus & postq̃ uitæ fuit restitutus.
Hoc nemus inde colo.Ex eo tpe inquqno ab ĩ-
feris sum reuocatus in hoc Aricino nemore habi
to. Numine sub dominæ.Dianæ.q̃ iuxta Ariciã
tẽplũ hẽbat. Nõ tñ Egeriæ.Egeria Numæ Põpi-
lii uxor cũ ob mariti mortem flere nõ desineret:
Dianæ miseratiõe in fontẽ sui nois fuit cõuersa.
Leuare:leues reddere. Liquitur resoluitur. So-
ror Phœbi. Diana. Tenuauit: In tenues aquas
transmutauit. At nymphas tetigit noua res.hæc
ad cõcinnã eoꝶ quæ sequũtur cõnexionẽ a poe-
ta narrantur. Gleba nãq; agricolæ aranti i puerũ
uaticinandi pitũ uisa ẽ trãsformari. Et Amazõe
natus Hippolytus Hippolytæ Amazonũ reginæ
filius. Quã cũ Tyrrhenus arator Hæc hystoria
est nõ fabula:nã ut in.ii.de diuinatiõe libro Cice
ro scribit.Tages qdam dicitur in agro Tarquiẽsi Tages
cũ terra araretur & sulcus altius esset ĩpressus:ex-
titisse repẽte:& eũ affatũ esse q arabat. Is aũt:ut ĩ
libris ẽ Ethruscoꝶ:puerili specie dicitur uisus:sed
senili fuisse prudentia.Eius aspectu cũ obstupuis
set bubulcus:clamorẽq; maiorẽ cum admiratiõe
edidisset:cõcursum esse factũ: totãq; breui tpe in
eũ locũ Ethruriã cõuenisse. Tũ illũ plura locutũ
multis audientibus:q oia eius uerba exceperint lit
terisq; mãdauerint. Oẽm aũt orationẽ fuisse eã:
qua haruspicinæ disciplina contineretur. Fatalẽ
glebã.In qua fata & futuroꝶ pitia cõtinebãtur.
Terræ formã.Glebæ figurã. Ora recentia: ora
nup ex terra Gleba figurata. Venturis fatis:hoc
ẽ.Disciplinæ & arti eoꝶ q̃ fato uentura erant co-
gnoscẽdoꝶ.nã Tages primus oium haruspicinæ
disciplinã Thuscis tradidit.Hinc aũt cœpit nomi
ni meo ieptias suas ascribere pædagogus ille nõ
impitus mõ & loquendi & scribendi:Veꝶ fatuus
quoq; & stolidus: ab oiq; ciuilitate alienus : q cũ
sciret me nõ ante librariis traditurũ ultimũ meaꝶ enarrationũ qnternionẽ:q̃ oẽs deprauationes sublatæ forẽt:ma
lignoꝶ quorũdã in me cõspirationi cũ maxio dedecore suo facile satisfecit. Ea nãq; effutiuit.qbus noi meo asci
ptis iiuidi isti ipostores sibi psuaserunt me nõ minus sugillatũ iri q̃ uariis deprauatiõibus:quas in enarratiõibus
meis curarũt admittendas.Sed aliter atq; putarãt euenit.Pædagogus.n.ille cũ belle sibi litteratus eẽ uideatur: se
cõtinere nõ potuit:qn iactaret se meis cõmentariis finẽ imposuisse:pinde atq; si uiri docti bonũue officio functus
fuisset.Veꝶ de isulso isto temerarioq; pædagogo mihi ne noie qdẽ noto nullũ uerbũ fecisse: nisi & lectores fuis-
sent admonendi:ne istius ineptis fiderẽt expositionibus: & malignoꝶ quorũdã conatibus hoc quoq; mõ fuisset
occurrendũ.Tametsi ex p̃ma impiti istius nõ expositione:sed cõfusione cauto lectori nõ possit non cõstare appẽ
dices istos rusticos atq; obscuros nihil cũ meis enarratiõibus cõmercii habere. Eã nãq; hystoriã: q̃ nos paulo añ
ex.ii.Ciceronis libro descripsimus ad uerbũ:fatuus iste adeo inepte repetit.ut plane rusticus barbarusq; esse faci
le dignoscatur. Tages inqt ut scri.Cice.lib.de diuinatione puerili specie fuit:cœpitq; affari aratorẽ:ille territus cla
mans cõsciuit totã Ethruriã.Quã studiosus sit operꝶ Ciceronis stolidus iste ex iis pauculis ipsius uerbis facile col
ligi põt:Nã ut omittã qd ea p̃termittit:q̃ maxie ad huius loci expõnẽ necessaria fuerãt describenda libro inqt ci-
tra i p̃positionẽ:quã recta loquẽdi rõ exposcit:nec adiicit secũdo. Perinde atq; si Cicero solũ de diuiatõe librũ scri
psisset:ac nõ duos. Indigenæ.Thusci. Dixere.appellauere. Qui p̃mus Ethruscã.Nã Tages p̃mus oium haru-
spicinã artẽq; diuinãdi ac p̃dicẽdi futura Thuscos docuit.Neq; Plinius a Cice.i hoc Ouidioq; dissẽtit:ut ille blat-

terat impitus. Sed Delphon haruspicinæ fuisse inuētorē ait. Aliud uero esse docere: aliud inuenire nemo nisi cōsensu careat: unq̄ dubitauit. Vtq; Palatinus. Hoc quoq; de hystoria sumptū esse uidetur. Nā Romulū scribit Plutarchus ī Pallatino colle sui expiundi gratia corneā lanceā fuisse iaculatū: illāq; in terra defixā annitentibus multis cōuelli nūq̄ potuisse. Sed emissis ramis in eximiæ altitudīs cornū increuisse: locū uero eū usq; post Romulū fuerūt: parietibus circūductis ut sanctissimū tēplū in magna religiōe fuisse: adeo: ut sicubi ppius accedēn uisa fuisset arbor minus frōdescere sed ueluti subductis nutrimentis languescere: id stati occurrētibus clamore significaret. Cū autē. G. Cæsar gradus extrueret: fabris ppinqua arbori loca temere fodiētibus uiolatæ radices fuerūt: arborq; aruit & interiit. Virbiū aūt ita stupuisse ait poeta resolutiōe Egeriæ in fontē: ut stupuit Romulus cū hastā suā frōdescere uidit. Mouit mihi risū simul & stomachū fatuus ille ī hac hystoria referēda: q̄ Romulū lanceā fuisse iaculatū ait īgenii expiendi gratia: pinde ac si uires īgenii & nō corporis iaculantes expiremur.

Herentē collibus pallatinis. Fixæ in monte pallatino. Stabat: erecta erat. Nō ferro adacto. Nō cuspide terræ infixa. Nā Hastæ Cuspis in radicē fuerat conuersa. Lēti uiminis. flexibilis uirgæ. Cornus. n. arbor ramos ad modū flexibiles hēt.

Hasta in arborem

Dabat: faciebat. Nō expectatas umbras: insperatas. Admirantibus: Hastā in arborē fuisse uersam. At sua fluminea. Hoc quoq; de hystoria sūptum ē. Nā (ut Valerius. M. narrat) Genutio Cippo ptori paludato porta egredīēti: noui & inauditi generis pdigiū incidit. Nāq; in capite eius subito ueluti cornua emerserūt: rīsumq; est eū regē futurū: si in urbē reuertisset. Quod ne accideret: uolūtariū ac ppetuū sibimet indixit exiliū: cuius testādæ rei gratia capitis effigies ærea porta qua excesserat inclusa est. Corrupte aūt ac fere in exēplaribus ē scriptū: cū loco illius hæc pticula aut sit reponēda & illud uerbū stupuit hic quoq; est subaudiēdū. Ita nāq; fabulā fabulæ poeta elegāter cōnectit (q̄q̄ multis nugis ab illo īsulso q̄ metamorphosin dilacerauit: hic quoq; iterpositis plerisq; in exēplaribus se iungatur) qd ut facilius fieret: illā copulā at loco aut ex cōmodo suo reposuisse uidetur: adeo ī deprauādis libris quorūdā temeritas debacchat. Cū ēt nō q̄ uidetur eē legēdū. Audaculus uero ille pædagogus isti deprauatioīi accedit: cū nihil corrigat prsus. Cippus aūt nō solū nomē ē uiri: sed appellatio quoq; lapidē q̄ sepulchro īponitur significās: & colūnā in qua epitaphia scribūtur. Domito ab hoste: ab hostibus supatis. Portēditur. psignificatur: pmōstrat. Vn̄ portēta mōstraq; dicūtur: q̄ futura aliqd pnūciant. Patriæ lætū: sit subaudiatur. Impitus aūt ille pædagogus q̄ scribere cōmenta audet: cū distiguere: nesciat: oīa cōfundit inquiēs. Siue hoc patriæ læticiā affert: cū patriæ genitiuus ad lætū secundo loco positū sit referēdus. Siue minax: Triste. Placat aras. Deos mitigat p metonymiā. Dii namq; placari dicūtur per sacrificia in aris facta.

Cippo cornua

Odoratis ignibus: Thuribus incēsis. Vinaq; dat pateris: In pateras uina fundit. Mactatarū bidentū. Imolatarū ouium. Quid sibi sig. Cornua in fronte nata subaudiantur. Trepidātia. Palpitātia. Tyrrhenæ gētis ha. ex Ethruria nāq; haruspices euocabantur. Magna mo. Magnas rerū cōmutatiōes. A pecudis fib. ab extis pecudū. Fibræ nāq; sunt tenuiores uenæ: qbus exta uelut lineis qbusdā distinguūtur. Acre lu. Acute uidētes oculos. Tibi. n. tibi: anadiplosis cū quadā exultatiōe ab haruspice læta pdicēte facta. Hic locus. Romā idicat digito. Et latiæ ar. Romanū impiū. Tu mō rū mo. Tu solū mō tolle moras: festinaq; ut portas patētes ingrediaris Vrbe. In urbē. Perēni scep. ppetuo regno. Toruā faciē: Cornibus terribilē atq; deturpatā. Talia oīna: Talia portenta. Conuocat: extra urbem. Et aggeribus insistit. Stat in aggere alto: ut ab omnibus audiatur.

Fibræ

Vtq; Palatinus hærentem collibus olim
Cum subito uidit frondescere Romulus hastā:
Quæ radice noua: non ferro stabat adacto,
Et iam non telum: sed lenti uiminis arbor
Non expectatas dabat admirantibus umbras.
Aut sua fluminea quū uidit Cippus in unda
Cornua (uidit enī) falsamq; in imagine credēs
Esse fidem, digitis ad frontem sæpe relatis
Quæ uidit: tetigit, nec iam sua lumina damnās
Restitit: ut uictor domito ueniebat ab hoste.
Ad cœlumq; oculos & eodem cornua tollens:
Quicquid ait superi monstro portenditur isto:
Seu lætum ē: patriæ lætū populoq; Quirini.
Siue minax: mihi sit. uiridiq; ex cespite factas
Placat odoratis herbosas ignibus aras:
Vinaq; dat pateris: mactatarūq; bidentum
Quid sibi significent: trepidantia cōsulit exta.
Quæ simul aspexit Tyrrhenæ gētis haruspex:
Magna quidem rerum molimina uidit in illis:
(Non manifesta tamē) cum uero sustulit acre
A pecudis fibris ad Cippi cornua lumen:
Rex ait o salue: tibi enim tibi Cippe tuisq;
Hic locus & latiæ parebunt cornibus arces.
Tu modo rūpe morā: portasq; intrare patētes
Appropera: sic fata iubent (nāq; urbe receptus
Rex eris) & sceptro tutus potiere perenni.
Rettulit ille pedē: toruamq; a mœnibus urbis
Auertens faciem: procul o procul omina dixit
Talia dii pellant: multoq; ego iustius æuum
Exul agam: q̄ me uideant Capitolia regem:
Dixit: & ex templo populūq; grauemq; senatū
Cōuocat. ante tamē capitis noua cornua frōde
Velat: & aggeribus factis a milite forti

Prisco more:Antiqua consuetudine. Qa ēt prisci oratores deos inuocare in ꝑncipio orationis solebāt. Di-cā:Indicabo. Cornua forte gerit.Nō forte ut fere in exēplaribus est deprauatū: sed frōte legēdū esse notius est q̄ ut sit admonendū. Famularia iu.leges seruiles qbus ut seruos oēs uos oporteat obedire. Irrumpe:Cū ipetu in-trare. (Quāuis cōiunctior illo)Figurate se illū esse inuit Cippus:quē Haruspex futurū esse regē dixerat. Prohibe carcere. Vel si dignus erit:pulchra figura illū indignū esse ostendit:q aut uinciatur aut necetur. Qualia suc-

Insistit:priscoq; deos e more præcatus:
Est ait hic unus:quem uos nisi pellitis urbe:
Rex erit:is qui sit signo non nomine dicam.
Cornua fronte gerit:quem nobis indicat augur
Si Romam intrarit:famularia iura daturum.
Ille quidem potuit portas irrūpere apertas.
Sed nos obstetimus(quis coniunctior illo)
Nemo mihi est.uos urbe uirū prohibete qrites
Vel si dignus erit:grauibus uincite cathenis:
Aut finite metum fatali morte tyranni.
Qualia succinctis ubi trux insibilat eurus:
Murmura Pinetis fiunt:aut qualia fluctus;
Aequorei faciunt:si quis procul audiat illos:
Tale sonat populus:sed per confusa trementis
Verba tamen uulgi uox eminet una. quis ille ē
Et spectant frontes:pdictaq; cornua quærunt.
Rursus ad hos cippus:quē poscitis īqt habetis
Et dempta capiti populo prohibente corona
Exhibuit gemino præsignia tempora cornu.
Demisere oculos omnes:gemitumq; dedere.
Atq; illud meritis clarum(quis credere possit)
Inuiti uidere caput.nec honore carere
Vlterius passi festam imposuere coronam
At proceres(quoniam muros intrare uetaris)
Ruris honorati tantum tibi Cippe dedere:
Quantum depresso subiectis bobus aratro
Complecti posses:ad finem lucis ab ortu:
Cornuaq; auratis miram referentia formam
Postibus insculpunt longū mansura per æuū.
Pandite nunc musæ præsentia numina uatum.
(Scitis enim)nec uos fallit speciosa uetustas:
Vnde Coroniden circūflua Thybridis alti
Insula Romuleæ sacris adiecerit urbis.
Dira lues quondam Latias uitiauerat auras:
Pallidaq; exangui squallebant corpora morbo
Funeribus fessi:postq; mortalia cernunt
Temptamenta nihil:nihil artes posse medētū:
Auxilium cœleste petunt:mediamq; tenentis
Orbis humū Delphos adeunt oracula Phœbi.

cinctis.Duabus perq̄ accōmodatis similitudini-bus exprimit poeta quale murmur populi fuerit: posteaq̄ Cippus finē orationi iposuit. Succinctis pinetis Altis & pceris.Impitus uero ille:ut saltem pueriles notē errores:exponit densis:& q̄si alliga-tis pinetis putans succinctū:Densū significare:qd nusq̄ inuenit. Et miramur: si oia cōfunduntur: cū fatui isti iā ipudēter stulticias suas efferant in uul-gus:Succincta dicūtur altius cincta. Vn̄ succincti milites dicūtur qd breuioribus uestibus utētes al-tius cincti uideantur.Pineta uero dicūtur Succin-cta:qd iuxta cacumē ramos emittant.Id qd Oui. alibi apte significat cū inqt. Et succincta comas birsutaq; uertice Pinus. Per.iter. Tremētis uul-gi.Populi trepidātis. Emier:Et altior ē & clarior. Succincta
Præsignia:isignia. Gemino cornu:duobus cor-nibus similibus. Demisere oculos:In terrā ocu-los demiserūt ne cornua cū sūmo dedecore tā bo-ni ciuis aspicerēt. (Quis credere possit)Parenthe-sis est cū interrogatiōe.Ac si diceret.Nemo crede-ret Romanos inuitos aspexisse uiri caput tā ꝑcla-re de patria meriti: ut cū regnū asseq posset: no-luerit.Illos.n.q de nobis bene sunt meriti libēter aspicere solemus. At pceres: Senatores. Cippū aiūt Iugero optimi agri ob spretū regnū donatū fuisse ait.Iugerū.n. tantū terræ dicit quantū par Iugerum
bouum uno die possit exarare. Ruris honorati: Agri honorato uiro cōuenientis. Ad finē ab or-tu:ab ortu diei usq; ad occasum. Mirā formam: Mirandā Cippi effigiē. Referentia.Significātia: Repsentātia. Auratis postibus. Auro ornatis po-stibus portæ illius p quā ingredi poterat Cippus.
Pandite nūc musæ.Musas inuocat poeta ut sibi cōmemorent qua de cā Aesculapius ex Coroni-de filius Romam ab Epidauro fuerit aduectus. Graui nāq; pestilentia laborantes Romani ora-culū acceperunt:ut Aesculapii auxilio uterentur. Missi igitur legati cū ab Epidauriis deū īpetrare nō possent:Aesculapius ipse in anguē conuersus Aesculapius i anguem
p mediā urbē ad nauē legatoꝝ perrexit.Romāq; aduectus sibi in īsula Tyberis sedē elegit. Præsē-tia numina uatū. Propicii dii poetaꝝ.Musæ nā-q; ꝑsidere poetis finguntur. Vnde. Qua ex cā.
Coroniden.Aesculapiū Coronei nepotē Apolli-nis ex Coronide filiū:ut supius copiose fuit expo-sitū. Dira lues:pestis a deoꝝ ira imissa. Exan-gui morbo.Ab effectu morbus dicitur exanguis: qd exangues hoies reddat. Vt mors quoq; palli-da dicitur. Mortalia téptamēta:hoium expimē-ta. Mediāq; tenētis Orbis humū delphos. Del-phi i medio terraꝝ orbe a geographis esse scribū-tur:q̄ uero scita sit illius nebulonis expositio: q̄q; poetæ dictis cōueniens:uiderit ipse:q mētitur Si-ciliam atq; Italiam a Plinio mediū mūdi cōstitui: Cum non Sicilia solum & Italia sed uniuersa ter-ra in medio mundi esse a Mathematicis demon-stretur. Sed qd mundus.quid orbis sit fatuus iste ignorat.Cæteꝝ de istius stultitiis uel nimium.

Vtq; salutifera miseris succurrere rebus
Sorte uelit:tantæq; urbis mala finiat orant.
Et locus & laurus & quas habet ipse pharetras
Intremuere simul:cortinaq; reddidit imo
Hāc adyto uocem:pauefactaq; corpora mouit.
Quod petis hic ꝓpiore loco Romāe petisses
Et pete nūc propiore loco. nec Apolline uobis:
Qui minuat luctus:opus ē:sed Apolline nato.
Ite bonis auibus:prolemq; accersite nostram.
Iussa dei prudēs postq̄ accepere senatus:
Quam colat:explorat iuuenis Phœbeius urbē
Quiq; petāt uentis Epidauria littora mittunt:
Quæ simul incurua missi tetigere carina:
Cōcilium gratosq; patres adiere:datentq;
Orauere deum:qui præsens funera gentis
Finiat Ausoniæ:certāt adiicere sortes.
Dissidet:& uariat sentētia:parsq; negandum
Non putat auxilium.multi retinere:suamq;
Nō emittere opem:nec numia tradere suadēt.
Dum dubitāt:seram pepulere crepuscula lucē.
Vmbraq; telluris tenebras induxerat orbi:
Cum deus isomnis opifer consistere uisus
Ante tuum Romanæ torum: sed qualis in æde
Esse solet:baculumq; tenēs agreste sinistra
Cæsariem longæ dextra reducere barbæ.
Et placido tales emittere pectore uoces.
Pōe metū. ueniā simulacraq; nostra relinquam
Hūc modo serpētē baculū q nexibus ambit
Perspice.& usq; nota:uisū ut cognoscere possis
Vertar in hūc.sed maior ero.tantusq; uidebor
Inquātum uerti cœlestia corpora debent.
Extemplo cum uoce deus.cum uoce deoq;
Somnus abiit:somniq; fugā lux alma secuta est
Postera sidereos aurora fugauerat ignes.
Incerti quid agant proceres ad templa petiti
Conueniūt operosa dei.quaq; ipse morari
Sede uelit.signis cœlestibus indicet.orant.
Vix bene desierant.cum cristis aureus altis
In serpente deus prænuntia sibila mouit.
Aduentuq; suo signumq;.arasq; foresq;.
Marmoreumq; solum.fastigiaq; aurea mouit.
Pectoribusq; tenus media sublimis in æde
Constitit.atq; oculos circūtulit igne micantes.

Salutifera sorte. Responso salutem afferenti Cortinaq; reddidit imo. Phœbus in cortina existens: Est.n.cōtinēs pro cōtento p metonymiā positū. Cortina uero mensa erat in adyto tēpli Apollinis: quæ etiam Delphica dicebatur: i qua Phœbades iacentes certa oracula reddebant. Propiore loco: Viciniore. Nam Epidaurus Romæ ppinquior ē q̄ Delphi. Sed Apolline nato. Aesculapio Apollinis filio. Bonis auibus. Bonis auspiciis.

Cortina

Accersite: aduocate. Prudens senatus accepere: Figurate dictum a tale quale est illud Virgilianū Pars in frustra secant. Explorant: Diligenter inquirunt. Iuuenis Phœbeius: Aesculapius Apollinis filius. Petant uentis: adnauigent. Epidauria littora. Epidaurus quæ & Epitaurus appellatur (ut Srabo ait) urbs est Saronico sinui adiacens: quæ & Milissia & Hæmera oli fuit dicta: tēplo Aesculapii maxime insignis. Præsens: propicius. Funera gentis Ausoniæ: Pestilentiam qua Romani & Italiæ gentes moriebantur. Certant adiicere sortes: Student suis dictis adiungere Apollinis responsa. Dissidet & uariat snia. Senatoꝝ inquit Epidauriorum sententiæ discordes & uariæ erāt: Alii naq; tradendum Romanis: alii negandum Aesculapium sentiebāt. Suā opem: suū auxiliū: hoc est. Aesculapiū ad quem in aduersis confugiebant. Dum dubitant: Dum de re dubia consultant. Vmbra: telluris. Definitio est noctis. Nox enim nihil aliud est q̄ terræ umbra. Deus opifer: Aesculapius opem & auxilium morbo laborantibus ferens. Sed qualis in æde esse solet: In hominis non draconis facie. Nam in templo sub effigie humana colebatur Aesculapius: q̄uis in anguem conuersus Romam fuerit aduectus.

Epidaurus

Baculum agreste. Inusitate Bacculum cū neutro epitheto copulauit Poeta: cum sit generis masculini. Longæ barbæ. Aesculapius namq; barbatus pingebatur. Apollo uero sine barba: gestum autem exprimit poeta quo sæpenumero utuntur: qui sibi barbam mulcent. Et usq; nota: Et eo usq; animaduerte. Ad templa operosa: Multis operibus ornata multoq; labore extructa. Petiti dei: Aesculapii a Romanis postulati.

Qua sede: qua urbe. Epidauri: an Romæ. Aureus in serpēte deus: Aesculapius qui sub aureo simulacro colebatur in serpentem conuersus. nā dracones acutissimi uisus a physicis esse dicuntur. Vnde & ἀπὸ τοῦ δέρκεσθαι hoc est a uidendo fuere cognominati. Idcirco Aesculapio attribuuntur: quod uigilantissimi putātur: quæ res medicis maxime necessaria ē. Hac etiā de cā eos incubantes thesauris custodiæ gratia antiqui finxerūt. Prænūcia sibila. Ipm aduētare significātia. Mouit. Emisit. Signū. Simulacrū dei & statuā.

En deus:deus ẽ.Cõduplicatio aliqd repentinũ annũcianti maxĩe cõueniẽs. Ais linguisq̃ fa. Casta puraq̃ cogitate ac dicite. Sis o pul.Præces sacerdotis ad Aesculapiũ. Aeneadæ:Romani q & ipsi bona ominabãtur. Rata pig.Certa signa:qbus inuebat ea futura q̃ petierant. Tũ gradibus ni. situs effingitur ueteꝶ tẽploꝶ:in q̃ eminentioribus ĩ locis ædificata p gradus ascendebatur. Iniectis flo.sparsis. Restitit hic:apud portũ cõstitit Aesculapius in serpentẽ conuersus. Agmẽq̃ suũ.Epidaurioꝶ multitudinẽ dicit. Turbæq̃ sequentis offĩn: hoc de more pncipũ uiroꝶ sumptũ ẽ:q comites benignis uerbis dimittere solẽt. In Ausonia rate:In naue Romana. Torta retinacula:Periphrasis ẽ funiũ qbus naues ad terrã ligantur. Modicis Zephyris tẽperatis uentis. Sextæ pallãtidos ortu:sextæ auroræ:per qd significatur sexto die ab Epidauro in Italiã peruenisse. Præterq̃ Lacinia tẽpla.Iuxta tẽpla Iunõis Laciniæ.Laciniũ aũt pmontoriũ est in fine Italiæ Iunonis tẽplo nobile a Lacinio Latrone illic ab Hercũle interfecto cognominatũ. Scyllæq̃ littora:scyllei saxi.Nã scyllæũ saxũ ẽ sublime:qd humilẽ a tergo terrã alluentibus undis hẽt in Cherronesi faciẽ:eodẽ aũt noĩe ẽt oppidũ hẽt. Linqt Iapygiã.Calabriã a Iapyge Dædali filio dictã:quãq̃ pmontoriũ mihi significari uidetur qd acrã Iapygiã uocant:quo(ut scri.Plinius)lõgissime in maria excurrit Italia.Leuisq̃ amphissia remis saxa fugit.Amphissia saxa ab Amphissa urbe locroꝶ dicta esse mihi uidẽtur.Nã locri illas Italiæ oras tenuisse ẽt a Virgilio nõ solũ geographis scribũtur. Hic & narycii posuerũt mœnia locri. Quidã uero Amphrysia legũt. Præcupta cælẽnia:alta saxa subaudiãtur. Videtur aũt celẽniũ esse pmõtoriũ Brutioꝶ: de quo m̃ alibi me nihil legisse memini.Forsitan aũt nõ celẽnia: sed cæneia legẽdũ sit. Nã Cenis ut Pli.scrib. pmontoriũ est Italiæ e regione Pelori.Romechiũq̃ legit trãsit.De Romechio: siue Promechio:siue Rometio:ut a qbusdã legitur:nullã apud geographoꝶ quẽq̃ iueni mẽtionẽ. Quare corrupte mihi legi uidetur. Fortassis aũt Rheginũ loco illius est reponẽdum saxũq̃ subaudiendũ.Est.n.Rheginũ urbs in littore Calabriæ e regione Messanæ.Sed nihil ausim affirmare cũ nullũ uiderim exẽplar: in quo Rheginũ legatur:& nihil temere ẽ asserẽdũ: ne istoꝶ similes q oĩa q̃ nõ intelligũt ex cõmodo suo audacter immutant:similes esse dephendamur. At m̃ ne opinioni noui istius expositoris ad effutiendas ineptias parua mercede a malignis ĩpostoribus conducti accedere uideamur: hoc quoq̃ notemus: qd plẽmyriũ citra oẽm legit dubitationẽ temerarius ĩmo uero furiosus:pinde atq̃ si aut plemyriũ in priscis manuue scriptis exẽplaribus legeretur: aut ĩ eo tractu esset:cuius insignia loca Ouidius attigit.Plẽmyriũ qdẽ est in Sicilia castellũ syracusanoꝶ:ut Stephanus tradit: sed nõ in ea pte q̃ ad Italiã uergit.Quare & sibi & Ouidu studiosis rectius fatuus iste ac temerarius consuluisset:si Romechiũ quoq̃:ut paulo añ Amphysia Cœleniaq̃ saxa dissimulasset:ac tãq̃ notũ ptermisisset: Cæteꝶ illud Aristotelis oraculũ ĩ dies uerius eẽ comprobaf:eos q paꝶ cõsiderẽt: facile qcqd in buccã uẽit:enũciare. Caulonaq̃: Caulõ Calabriæ mõs ẽ & urbs:q̃ & Caulonia dicif pus Aulonia a uicĩa cõualle appellata. Naryciaq̃:Narycia urbs ẽ Calabriæ a Naryce Locridis urbe:q̃ & Naryciũ dicif:ut scri.Stepha.denoĩata.Eadẽ aũt cũ Locris hæc esse uidef:q.a Locris Narycus ĩ extremo Calabriæ angulo fuerũt ædificati.De Narycia m̃ ut notat insulsus ille ne ullũ qdẽ uerbũ fecit: satis eni habuit in plemyriũ Romechiũ mutasse. Euinci tq̃ fretũ.Cũ difficultate trãsit p Siculũ fretũ:qd qdẽ est maxime uorticosũ. Hippotadæq̃ domos regis:Strõgylen ĩsulã aliasq̃ Aeolias significat in qbus regnauit Aeolus Iouis filius ex Acesta Hippotæ Troiani filia:Vnde etiam Hippotades cõnominatur. Temesesq̃ metalla. Temeu

Territa turpa pauet.cognouit numina castus
Euinctus uitta Crines albente sacerdos.
En deus est:deus est.animis linguisq̃ fauete:
Q uisquis adest dixit.sis o pulcherrime uisus
Vtiliter:populosq̃ iuues tua sacra colentes.
Q uisquis adest uisum uenerant numen & oẽs
Verba sacerdotis referunt geminata piumq̃
Aeneadæ præstaut & uoce & mente fauorem.
Annuit his:motisq̃ deus rata pignora cristis
Et repetita dedit ubrata sibila lingua.
Tum gradibus nitidis elabitur:oraq̃ retro
Flectit:& antiquas abiturus respicit aras:
Assuetasq̃ domos habitataq̃ templa salutat
Inde per iniectis adopertam floribus ingens
Serpit humũ:flectitq̃ sinus:mediamq̃ p urbẽ
Tendit:& incutuo munitos aggere portus.
Restitit hic:agmẽq̃ suum turbæq̃ sequentis
Officium:placido uisus dimittere uultu:
Corpus in Ausonia posuit rate.numinis illa
Sensit onus:pressaq̃ dei grauitare carina.
Aeneadæ gaudent:cæsoq̃ in littore tauro
Torta coronatæ soluunt retinacula nauis.
Impulerat leuis aura ratem.deus eminet alte:
Impositaq̃ præmens puppim ceruice recuruã
Ceruleas despectat aquas:modicisq̃ p æquor
Ionium Zephyris sextæ Pallantidos ortu
Italiam tenuit:præterq̃ Lacinia templa
Nobilitata dea:Scyllæq̃ littora fertur.
Linquit Iapygiam:leuisq̃ Amphyssia remis
Saxa fugit.dextra prærupta Celennia parte:
Romechiumq̃ legit:Caulonaq̃:Naryciamq̃
Euincitq̃ fretum:Siculiq̃ angusta Pelori:
Hippotadæq̃ domos regis:Temesesq̃ metalla

Vitta
Lacinium
Scyllæum
Calabria dicta Iapygia
Amphissa
Cenis
Plẽmyrium
Celennium
Caulon
Narycia
Temese q̃ & Tempse

Leucosia

Pæstum

Capriæ q̃ & Capriene

se urbs est Bruuorum quæ Tempsa a latinis fuit appellata. Aerifodinæ autem quæ apud Temesam fuerunt tempore suo: Strabo defecisse narrat. Temesa item Cypri est urbs. Leucosiamq; petit: Leucosia est insula contra pæstanum sinum a Sirene ibi sepulta denominata. Tepidi pesti: semper uernantis. Sic Virgilius. Biferiq; rosaria pæsti. Pæstum autem est oppidum in agro campano a Græcis Possidonia dictum. Inde legit Capreas: sic quidem legitur: sed Capriæ per i uocalem in penultima legendum esse argumento sunt codices Græci: in qbus sic est scriptum: est autem insula quæ & Capriene uocatur: ut ait Stephanus: Campaniæ adiacens: Tyberii principis arce nobilis. Mihi uero ad finem properanti impedimento est sciolus iste insulsus: qui cum nihil sciat omnia confundit. Capreas enim insulas esse Campaniæ mentitur cum una sit: chelebasq; a Papinio appellari: cum Papinius scribat Teleboarum sedes fuisse. Legit: transit. Promontoriumq; Mineruæ: sic uocatur promontorium quod est iuxta Surrentum: in quo olim Sirenes habitasse feruntur. In illius autem extremo

Atheneum

est Atheneum: hoc est. Mineruæ sacellum: quod Vlysses ædificasse narratur. Et surrhentinos colles. Surrhentum urbs est campaniæ uino maximæ nobilis. Hoc quoq; loco fatui istius nebulonis temeritatē dissimulare nō possum: qui Ouidium sigillare conatur: cum inquit: cur autē Ouidius generoso palmite dixerit: uident ipse. Nam

Surrhentum

uinum Surrhentinū pungit. Quasi uero solū dulce uinum generosum uocetur: & surrhentinum uinum in magno prætio apud antiquos nō fuerit. Herculeamq; urbem. Hæc tum Heraclea: tum Heracleopolis: tum Herculanium uocatur.

Leucosiamq; petit: tepidiq; rosaria pæsti
Inde legit Caprias: promontoriumq; Mineruæ:
Et Surrhentinos generoso palmite colles:
Herculeamq; urbem. Stabiasq; & in otia natā
Parthenopen. & ab hac Cumeæ tēpla sibyllæ.
Hinc calidi fontes lentisciferumq; tenetur
Linternū. multāq; trahens sub gurgite harenā
Vulturnus: niueisq; frequēs Sinuessa colubris
Minturnæq; graues: & quā tumulauit alūnus
Antiphatæq; domus: trachasq; obsessa palude
Et tellus Circæa: & spissi littoris Antium:
Huc ubi ueliferam nautæ aduertere carinam:
(Asper enī iā pōtus erat) deus explicat orbes

Stabiæ

Stabiasq; Stabiæ oppidum fuit campaniæ: qd ut Plinius scribit: bello sociali a Silla deletum in uillas abiit. Sed hunc quoq; locum stolidus iste corrumpit: ut Papinium se legisse iactare possit. Ac Statinas non Stabias legendum esse ait se arbitrari: cum de Statinis Papinius non de Stabiis faciat mentionem: sed cum Stabias omnia habeant exemplaria: & geographi eas iuxta Neapolim esse affirment: dignus esset iste librorum corruptor qui in Statinis relegaretur. Et in otia natam Parthenopen. Neapolin a Parthenope una sirenarum ibi sepulta cognominatam. Neapolin uero in otia natam poeta ait propter locorum amœnitatem: quo se Romani otiaturi conferebant. Et ab hac Cumeæ templa Sibyllæ. Et post hanc Neapolin transit cumas campaniæ urbem maxime a sibylla nobilitatam: de cuius conditoribus satis superq; in superioribus diximus libris. Hinc calidi fontes: baias innuit fontibus calidis maxime celebres.

Linternum

Vulturnus

Sinuessa

Minturnæ

Lentisciferumq; tenetur linternum. Lentiscum arborem ferens linternum: quod quidem est oppidum campaniæ exilio Maioris Scipionis & sepulchro maxime nobile. Vulturnus fluuius est campaniæ uulturnum urbem ab illo dictam præterlabens. Niueisq; frequens sinuessa colubris. Sinuessa campaniæ urbs est: quam quidam synopem uocitatam dixere: ut Plinius scribit. Minturnæq; graues: morbosæ. grauis ac noxii aeris. Minturnæ autem Latii oppidum est Plaudibus cinctum ac Liri amne diuisum. Et quā tumulauit alumnus. Periphrasis est Caietæ: quam a caieta Aeneæ nutrice denominatam esse nostri quidem sentiunt poetæ. Quidam uero quod in littore curuo sit posita sic appellatam a Laconibus putant. Curua namq; omnia caietas Lacones uocabant.

Antiphates

Trachina

Alumnus. Aeneas a caieta altus & educatus. Tumulauit: sepeliuit. Antiphatæq; domus: phormiarum ē periphrasis: quas prius Hormias a stationis: quæ opiμη dicitur bonitate cognominatas fuisse Strabo memoriæ prodidit. Antiphaten uero Lastrygonum regem fuisse Phormiasq; tenuisse in superioribus quoq; diximus libris.

Circæum

Trachasq; obsessa palude. Terracina mihi significari Videtur: quæ antea Trachina hoc est aspera fuit appellata. Illi nāq; ut Strabo refert: magna palus obiecta est: quam duo fluuii efficiunt: e quibus maiorem Aufidum uocant. Terracina uero lingua uolscorum Anxur fuit appellata. Et tellus circæa: Circæum mons est Latinarum ac paludibus cinctus ut insula uideatur: a Circæ quæ illum tenuit cognominatus. Nam circæ Aeetæ & Hecates filia: quāuis solis fuerit putata: cum sarmatarum regem cui nupserat: ueneno sustulisset: regnumq; adepta nimiū crudeliter se gereret: a populis regno pulsa in Italiam uenit: & in promōtorio quod ab ipsa Circæum postea fuit appellatum consedit. In quo & urbs Circæi nomine: & illius sacellum cum Mineruæ ara olim fuisse memorantur. Et spissi littoris ancon. Sic quidem in omnibus: quæ mihi uidere contigit exemplaribus legitur. Sed corrupte ut mihi uidetur. Neq; enim aut geographiæ ratio: aut hystoria istiusmodi lectioni astipulatur. Ancon siquidem urbs est Piceni non Latii: neq; in eo tractu præter cuius urbes Aesculapium uectum fuisse poeta scribit. Mari nāq; Adriatico adiacet Ancon. Aesculapius uero per Tyrrhenum uectus Romā fuisse Narratur. Valerius præterea Maximus: ut alios omittam hystoricos: nō apud Anconē: sed apud Antium e naui Aesculapium egressum fuisse testatur his uerbis. Tum legati perinde atq; exoptatæ rei compotes explera gratiarum actione: cultuq; anguis aperitis accepto: læti inde soluerunt: ac prosperam emensi nauigationem postq̄ Antium appulerunt: anguis qui ubiq; in nauigio remanserat prolapsus in uestibulo ædis æsculapii: myrto frequentibus ramis diffusæ supereminentem excelsæ altitudinis palmam circūdedit: perq; tres dies positis quibus uesci solebat: nō sine magno metu legatorum: ne in triremē reuerti nollet: Antiensis templi hospitio usus: Vrbi se nostræ ad uehendum restituit:

atq; in ripam Tyberis egressis legatis: in insulam ubi templum ei dicatum est: tranauit: aduentuq; suo tempestatem: cui remedio quæsitus erat dispulit. Quo igitur modo legendum dicemus? An ita antium est legendum: ut illud Virgilianum. Et dulcis musti Vulcano decoquit humorem. Versus est enim hypercatalecticus. Est autẽ antium Latii urbs haud longe ab Lauinio distans. Vnde Antiates dicuntur: nihil autem hoc loco nebulo ille inuenit. Sed quædam de Ancona confundit. Spissi littoris: densi ac duri. Asper enim iam pontus erat: Parenthesis est causam continens cur legati in portum Antiatem intrauit. Mare enim iam in tempestatem fuerat erectum.

Antium

Perq; sinus crebros & magna uolumina labẽs:
Templa parentis init flauum tangentia littus.
Aequore placato patrias Epidaurius aras
Linquit: & hospitio iuncti sibi numinis usus
Littoream tractu squamæ crepitantis harenam
Sulcat: & innixus moderamine nauis in alta
Puppe caput posuit: castrumq; sacrasq;
Lauini sedes: Tyberinaq; ad hostia uenit.
Huc ois populi passim matrumq; patrumq;
Obuia turba ruit: quæq; ignes Troica seruat
Vesta tuos: lætoq; deum clamore salutant.
Q uaq; per aduersas nauis cita ducitur undas
Thura super ripas aris ex ordine factis
Parte ab utraq; sonant: & odorant aera fumis:
Ictaq; coniectos incalfacit hostia cultros.
Iāq; caput rerũ Romanam intrauerat urbem:
Erigitur serpens summoq; accliuia malo
Colla mouet: sedesq; sibi circũspicit aptas.
Scinditur in geminas partes circũfluus amnis:
Insula nomen habet: Laterumq; a parte duorũ
Porrigit æquales media tellure lacertos.
Huc se delata pinu Phœbeius anguis
Contulit: & finem specie cœleste resumpta
Luctibus imposuit: uenitq; salutifer urbi.
Hic tamen accessit delubris aduena nostris.
Cæsar in urbe sua deus est: quem marte togaq;
Præcipuum: non bella magis finita triumphis:
Resq; domi gestæ: properataq; gloria rerum
Insidus uertere nouum stellamq; comantem:
Q uã sua progenies. nec enim de Cæsaris actis
Vllum maius opus: q̃ q; pater extitit huius.
Scilicet æquoreos plus est domuisse Britānos:

Et hospitio iuncti sibi numinis. Apollinis consanguinitate Aesculapio iuncti. Nam Aesculapium Apollinis filium fuisse etiã pueri sciunt: quãuis fatuus ille ad omnia cõfundenda parua mercede conductus hic quoq; hallucinetur. Donec castrumq;: Castrum oppidum est Latii inter Lauinium & Hostiam situm. Sacrasq; Lauinii sedes. Lauinium urbs est Latii cõmune nomini latino: Veneris templum habens. Tyberinaq; ad hostia uenit. Ad hostia Tyberis: Vnde urbs hostia fuit cognominata: quã ancus martius ædificauit: illucq; coloniam deduxit. Quæq; ignes Troica seruat Vesta tuos. apostrophe est ad Væstam: quã iccirco Troicam & Troianã poeta uocat: quod a Troia allata fuerit ab Aenea. Virgĩes autem Vestales quoq; Aesculapio obuiam processisse ait. Thura sonant: acerræ & Thuribula per metonymiam. Contentum enim pro continente est positum. Et odorant aera fumis: Et odoribus aerem replẽt. Incalfacit. Calefacit sanguine: Dum enim uictimæ iugulantur cultri sanguine calefiunt. Scinditur in geminas partes. Insulam describit in Tyberi Romæ effectam segete agri Tarquiniorũ qui postea campus Martius fuit appellatus a populo in fluuium deiecta. Huc delata pinu. Illuc naue appulsa. Phœbeius anguis: Aesculapius Apollinis filius. Specie cœlestæ resumpta. Dei figura resumpta depositaq; serpentis forma. Poetica uero licentia cœleste pro cœlesti est positum. Luctibus. Morbo & pesti. Id quod sequitur pro eo quod præcedit est positum. Hic tamen accessit. Iulii Cæsaris animæ metamorphosin in stellam ita perspicue describit in gratiam Augusti Cæsaris poeta: ut nihil expositione opus esse uideatur: Cum enim Augustus ludos in honorem Iulii Cæsaris qui ĩ senatu fuerat trucidatus celebraret: forte cometa apparuit: quam esse Cæsaris animam Augustus ipse aduocata contione populo Romano persuasit. Insulsus autem quidã non contentus suis ineptiis ea separe: q̃ Ouidius artificiosissime copularat: hoc ẽt loco fœtidũ epigrãma hexametro pẽtametroq; uersu cõpositũ temerariæ nimiũ & stolide ĩseruerat: qđ qdẽ cũ totũ opus inquinaret delẽdũ eẽ putaui. Stellã comatẽ. Periphrasis ẽ cometæ: Nã cometes stella eẽ crinita phibet. Properataq; gloria rerũ ꝑperãter ac cito acqsita. Quã sua ꝓgenies: q̃ augustus Cæsaris filius adoptiuus. Nec. n. de cæsaris actis. Oĩbus cæsaris gestis adoptionẽ Augusti antepõit poeta. Hũc quoq; locũ tã ꝑspicuũ stolidus ille nõ ꝑcipit. Inqt. n. Præponẽdus ẽ Augustus cunctis gestis Cæsaris. Quod qdẽ iis q̃ a poeta dicitur apte repugnat. Scilicet æquoreos: ꝑstantissima q̃q; cæsaris gesta q̃dã Ironia enumerat poeta: ut oñdat Augusti adoptionẽ illis eẽ anteferẽdã. Aequoreos Britãnos: æquore circũdatos ac nauigationi deditos: quos Imperio Romano una cũ gallis Iulius Cæsar subegit. Perq; pap yriferi: Iulius Cæsar ut scri. Tranqllus. Põpeiũ Pharsalico ꝓlio fusũ ac fugiẽtẽ Alexãdriã ꝑsecutus occisũ depꝛhẽdit: ubi cũ Ptolemeo Aegypti rege: a quo sibi quoq; ĩsidias tẽdi aiaduertit: bellũ sane difficillimũ gessit: neq; loco neq; tpe æquo: sed hyeme & intra mœnia copiosissimi ac solertissimi hostis iops ipse rerũ oĩum atq; imparatus: Regnũ Aegypti uictor cleopatræ fratriq; eius minori ꝑmisit: ueritus ꝓuĩciã facere: ne qñ uiolẽtiorẽ ꝓsidẽ nacta nouarũ rerũ materia eẽt.

Castrum

Hostia

Cæsar in stellam

Numidæ
Iuba
Cymphs flu.

Papyriferi nili. Papyr9 ferentis: ex qua olim charte conficiebantur. Numidasq; rebelles: Numidæ populi sunt Africæ admodū feroces. Cyniphiūq; lubā. Iuba Mauritaniæ rex fuit: q cū ptes Pōpeii in Africa foueret: a Cæsare fuit supatus. Cymphiū aūt Iubā appellat poeta a Cyniphe fluuio Libyæ q inter duas syrtes labitur. Mithridateisq; tumentem Noibus pontū. Mithridatis gloria & uictoriis: q per. xl. annos cū populo Ro. bellum gessit ab Alexandria uero deuicta Cæsar in Syriam & īde in Pontū transiit: ubi Pharnacē Mithridatis magni filiū: ac tunc occasione tēpo9 bellantē: namq; multiplici successu pferocē: intra qntū quo affuerat diē quattuor qbus in cōspectum uenit horis una acie pfligauit: crebro cōmemorans Pōpeii fœlicitatē: cui pcipua militiæ laus de tā imbelli genere hostiū cōtigisset. Et multos meruisse. Multo plures triūphos meruisse Cæsarem q̄ gesserit: aperte asserit poeta: q̄uis ad id alludere uidetur: qd Tranqllus scribit: Cæsarē post Hispaniā ulteriorem pacatā quā ex ptura fuerat sortitus: cū ad triūphū simul cōsulatūq; Romā redisset: coactū fuisse triūphū dimittere: ne cōsulatu excluderetur: cū editis iā comitiis ratio eius haberi nō posset: nisi priuatus urbē introisset. Quinq; uero triūphos egit Cæsar Gallicum: Alexādrinū Ponticū: Africanū: Hispaniēsem: diuerso quēq; appatu & instrumēto. Quā tm̄ genuisse uirū: q̄ tm̄ reliqisse filiū quātus ē Augustus: quē qdē nō genuit. sed sibi adoptauit Iulius Cæsar. Ne foret hic igit̄ mortali semine natus. hoc ē. Iulius Cæsar in nume9 deo9 fuit referendus: ne Augustus ex semine mortali natus esse uideretur. Hic. Augustus. Ille. Iulius Cæsar. Aurea Aeneæ genitrix. Pulchra Venus. Pōtifici: Cæsari qui pōtifex erat. Hæc aūt de hystoria sumpta fuere. Nā (ut narrat Tranqllus (Cū Cæsar dn̄atiōe abuteretur regnūq; affectaret: in ipm̄ a sexagita & amplius fuit cōspiratū. C. cassio. M. q; & D. Brutis pncipib9 coniurationis. Quāta mole: quāto studio. Caput: Vita cæsaris. Exercita: solicita: anxia. Tydidæ. Diomedis: qui Venerē Aeneæ fauentē ipmq; nube opientē sagitta uulnerauit. Nūc male defensæ. Quā subaudiamus. Cōfundant: perturbent: Sedes silentū: Infero9. Nā Aeneas duce sibylla ad inferos descendit: ut carmine Virgiliano etiā pueris est notū. In me acui: In Iuliū cæsarē e sanguine meo pcreatū. Cæde sacerdotis: pontificis cæsaris. Flāmas extinguite Vestæ: Religionem oēm atq; pietatem ne destruatis. Ad id uero alludit poeta: qd ppetuus ignis in Vestæ tēplo seruabatur. Ne quicq̄. Frustra: Neq; enim prohibere potuit: quin Iulius cæsar a coniuratis trucidaretur. Superosq; mouet: Deos ad misericordiam cōmouet. Qui rumpere q̄q̄ ferrea. Qui quāuis inquit duras fatorum leges mutare non possunt: multis tamē signis declararunt hominibus se ualde cæsaris cæde mærere. Ferrea decreta. Duras & immutabiles leges. Veterum sororum. Paccarum & fatorum. Signa tamen luctu: cæsaris cædem euidentibus prodigiis: quæ etiam enumerantur: denunciatā fuisse mortalibus aperte poeta scribit. Luctus futuri: Mæroris toti terrarum orbi futuri propter Iulii cæsaris cædē. Arma ferunt inter nigras. prodigia enumerat poeta qua ante cædem Iulii cæsaris apparuisse Tranquillus quoq; & Plutarchus scribunt. Arma crepitantia: strepitū emittentia. Præmonuisse: prænūciasse. Nefas. Nefandam ac impiam cæsaris pontificis maximi cædē. Lurida lumina: pallida. Soliciitis terris: Anxiis mortalibus nequid magnæ calamitatis sibi ipenderet timētibus. Sæpe faces uisæ: sæpe inqt faces ardēres in cœlo ante cædē Iulii cæsaris uisæ fuerūt.

Pērq; papyriferi septem flua flumina Nili:
Victrices egisse rates: Numidasq; rebelles
Cynipheumq; Iubam: Mithridateisq; tumentē
Nominibus pōtum: populo adiecisse Quirini:
Et multos meruisse. aliquos egisse triumphos
Quā tantū genuisse uirū: quo præside rerum
Humano generi superi fauistis abunde:
Ne foret hic igitur mortali semine natus:
Ille deus faciendus erat. quod ut aurea uidit
Aeneæ genitrix: uidit quoq; triste parari
Pontifici lætum: & coniurata arma moueri:
Palluit: & cunctis (ut cuiq; erat obuia diuis)
Aspice dicebat quanta mihi mole parentur
Insidiæ: quantaq; caput cum fraude petatur:
Quod de Dardanio solum mihi restat Iulo.
Sola ne semper ero iustis exercita curis:
Quā modo Tytidæ Calydōia uulneret hasta:
Nunc male defensæ confundant mœnia Troiæ
Quæ uideam natum longis erroribus actum
Iactariq; freto: sedesq; intrare silentum:
Bellaq; cū Turno gerere: aut si uera fatemur:
Cum Iunone magis. qd nunc antiqua recordor
Dāna mei generis: timor hic meminisse priorū
Non finit. in me acui sceleratos cernitis enses:
Quos ꝓhibete p̄cor: facinusq; repellite: ne ue
Cæde sacerdotis flāmas extinguite Vestæ.
Talia ne quicq̄ toto Venus anxia cœlo
Verba iacit: superosq; mouet: q rūpere (quanq̄
Ferrea nō possunt ueterum decreta sororum)
Signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes.
Terribilesq; tubas auditaq; cornua cœlo
Præmonuisse nefas. solis quoq; tristis imago
Lurida solicitis præbebat lumina terris.
Sæpe faces uisæ mediis ardere sub astris:

Sæpe inter nimbos.sæpe inqt sanguie pluit. Cærulus lucifer:obscurus cū alioqn nitidissimus soleat eē. Sparsus uultū:respsū & tectū os hūs. Atra ferugie:nigro colore. Spsi lunares sāguie currus.Lūa ipsa sāguieis guttis respsa uidebat. Stygius bubo:fūestus:ē.n.auis pessimi ominis:Ea uero appruisse portēta ait poeta qcūq; maxiorū maloꝝ pnūcia solēt eē. Mille locis:multis in locis:Finitus ē nūerus p īfinito positus. Ebur:eburneæ deorū statuæ. Sācħs lucis.ex pposito & uenerātia subaudiant.sci uero luci dnt quod diis cōsecrati cædi iure non pnt.
Victima nulla lætat:nulla inqt hostia deos significat eē placatos:(Id uero Cæsari euenisse quo die fuit trucidatus scribit.Trāqllus):nā plurib9 hostiis cæsis cū litare n̄ posset itroiit curiā spta religiōe. Magnos tumultus:magnā reꝝ mutationē: Instare:imminere ipēdere. Fibra mōet:exta significāt. Cæsūq; caput Recisū:nā exta sin̄ capite significāt mortē alicui imminere: Noctumos canes ululasse:nocte canes ululasse lupoꝝ similes uoces emisisse:id qd pessimū ē omē. Vmbrasq; silētū:mortuoꝝ aīas. Motāq; tremorib9 urbē: terræmotu urbē Romā fuisse cōcussā ait. Præmonitus deū pdictiōes:pdigia & portēta deoꝝ.Legē.n.fatoꝝ ne dii qdē pnīpe pnt:fata uero magis puideri q̄ uitari pnt. Stri ctiq; ferūt i tē.gla.In curiā Pōpeii:i q̄ senatus hēbat.Diu āt ɔsultarūt cōiurati ut & illū i cāpo p cōmitia trib9 ad suffragia uocātē ptib9 diuisis e pōte deicerēt atq; exceptū trucidarēt:an i sacra uia uel i aditu theatri adorirent.Posteaq̄ uero sēatus idib9 Martii in curia Pōpei fuit edictus facile tps & locū ptulerūt. Tū uero Cytherea:mulieris imminēti piculo territæ gestū expmit poeta.solēt.n.mulieres i magnis dolorib9 utrisq; manibus pectus pcutere. Mollit cōdere.præparat ut abscōdat.
Qua pius ifesto.Paris(ut narrat Home.)cū Menelao congressus:ope & auxilio Veneris:q̄ nube ipm opuit:māus illius fugit. Et Diomedeos:Aeneas cū Diomede cōgressus facile iterfectus fuisset(ut ē apd Hom.)nisi a Venere fuisset liberatus
Talib9 hāc genitor alloqt. Sola isupabile fatū nata mouere.Cū iterrogatiōe illusiōis plēa hæc a Ioue Veneri dnr. Mouere:mutare. Intres licet ipa tu ipsa inqt itrare potes pcaꝝ & fatoꝝ ædes.
Reꝝ tabularia. Tabulæ arcæ i qbus imutabilia fatoꝝ decreta st icisa. Vasto molimie:Vastæ magnitudis. Cōcussū cœli:cōcussionē:ē āt tonitrus piphrasis. Adamāte pēni:ppetuo icorruptibili.
Inclusa sculpta:icisa. Fata tuis gnīs:& oīa q̄ tuo gnī necessario st euētura. Et referā:pulchra phātasia ad laudes Augusti Cæsaris referēdas igredit poeta. Hic sua cōpleuit:sextū & qnquagesimū ætatis ānū agēs Cæsar i senatu fuit iterfect9. Natusq; suus.Octauius quē ex Dodrāte heredē Cæsar reliqt.& i familiā nomēq; adoptauit. Impositū onus.ipii admistrationē. Cæsiq; parētis nos i bella suos:nos sibi i bellis fauētes:nā bella ciuilia qnq; gessit Augustus Mutinēse:Philippēse:Petusinū Siculū:Actiacū:quoꝝ q̄ttuor prioꝝ initiū & cām a cæde Cæsaris sūpsit:nihil coueniētius ducens q̄ necē auūculi uindicare illiusq; acta tueri.
Illius auspiciis:illius ductu. Nam cū.D.Brutus Mutinæ a.M Antonio obsideret:iussus ē a sēatu Octauius cōpato exercitu p ptore pesse:& Hircio ac Pansa consulibus.D.Bruto opem ferre
Petent pacem:quærent pacē [illegible] tionem.
Pharsalia sentiet illū.Pharsalus [illegible] Thessaliæ a Pharsalo Acrisii filio dicta: Vnde Pharsalia

Augusti Cæsaris laudes

Pharsalus

Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruentæ.
Cærulus & uultum ferugine lucifer atra
Sparsus erat:sparsi lunares sanguine currus
Tristia mille locis Stygius dedit omina bubo.
Mille locis lachrymauit ebur:cantusq; ferunt
Auditi:sanctis & uerba minantia lucis.
Victima nulla litat:magnosq; instare tumultus
Fibra monet:cæsumq; caput reperitur in extis
Inq; foro circiq; deos:& templa deorum
Noctutnos ululasse canes umbrasq; silentum
Errauisse ferunt:motamq; tremoribus urbem.
Non tamen insidias uenturaq; uincere fata
Præmonitus potuere deum:strictiq; feruntur
In templum gladii(nec enī locus ullus in urbe
Ad facinus diramq; placet nisi curia cædem.)
Tum uero Cytherea manu percussit utraq;
Pectus:& Aetherea molitur condere nube:
Q ua prius infesto Paris est ereptus Atridæ:
Et Diomedæos Aeneas fugerat enses.
Talibus hanc genitor:sola insuperabile fatum
Nata mouere paras:intres licet ipsa sororum
Tecta trium:cernes illic molimine uasto
Ex ære:& solido terrum tabularia ferro:
Q uæ neq; concussum cœli:neq; fulminis irā:
Nec metuunt ullas tutā atq; æterna ruinas.
Inuenies illic inclusa Adamante perenni
Fata tui genetis:legi ipse animoq; notaui.
Et referam ne sis etiam:num ignara futuri.
Hic sua compleuit:p quo Cytherea labotas.
Tempora:perfectis quos terræ debuit annis.
Vt deus accedat cœlo templisq; colatur:
Tu facies natusq; suus:qui nominis hæres
Impositum feret unus onus:cæsiq; parentis
Nos in bella suos fortissimus ultor habebit.
Illius auspiciis obsessæ mœnia pacem
Victa petent Mutinæ:Pharsalia sentiet illum:

declinatur: ac pro Thessalia ponitur; in qua bis Romani exercitus conflixere: ducibus primum Pompeio & Cæsare. Deinde Octauio & Antonio contra Brutum & Cassium. Est etiam Pamphiliæ urbs

Philippi Pharsalus. Aemathii Philippi. Macedonici: Nā Philippi urbs est Macedoniæ: q̄ ꝑtius Crenides uocabatur: a Philippo rege cognoīata: Nā Crenius a Thracibus oppssis: cū opē tulisset Philippus: urbē eoꝶ de suo noīe Philippos appellauit: bellū aūt Philippēse inita cum. M. Antonio & Lepido societate aduersus Brutū & Cassium Octauius gessit. Et magnū Si. no. Sextus Pōpeius magni Pōpeii filius cū diu piraticā exercuisset: magna classe comparata Siciliā occupauit: ac sæpius ꝑlio nauali cū Augusto cōgressus uictor euasit: tādē uero magna edita pugna ab Augusto superatus Mitylenas aufugit: Vbi a Titio quodā fuit īterfectus. Romaniq; ducis cōiunx Aegyptia. Cleopatræ ē ꝑiphrasis: quā. M. Antonius cū duxisset uxorē Italiā inuadere tēptauit: sed Augustus illis occurrens apud Actiū ꝓmontoriū nauali ꝑlio deuicit: Alexandria deinde potitus: quo Antonius cū Cleopatra cōfugerat: cū Antoniū ipm ad mortē adegisset: Cleopatrā cū maxie cuperet ad triūphū seruare: nō potuit. Aspidis nāq; morsu aīa interiit.

Tædæ nō bñ fisa. nō bñ confisa nuptiis. M. Antonii: nā & regnū & uitā amisit. Nostra Ca. Nobis dicata. Vñ & Capitolinus Iuppitē fuit appellatus. Suo Canopo: sibi placēti ac grato: ē aūt Canopus urbs Aegypti a Canopo nauis Vlyssis gubernatore cognoīata.

Canopus Ab utroq; oceano: Orientali & occidentali: ꝑdicit aūt Veneri Iuppitē Augustū Cæsarē totius orbis terraꝶ imperio potituꝶ.

Pace data terris aīum (ut Tranqllus narrat) Augustus pleraq; pessimi exēpli correxit: q̄ in pnicié publicā aut ex cōsuetudine licētiaq; belloꝶ ciuiliū durauerant: aut ꝑ pacē ēt extiterant: leges ꝑterea retractauit: & qīdā ex integro sanxit: ut sumptuariā: de adulteriis: & de impudicitia: & de maritādis ordinibus. Prolē sancta de cōiu. na. Tiberiū dicit: q ex Liuia natus ab Augusto adoptatus ex dimidia sextanteq; & noīe hæres fuit relictus.

Curasq; impii admistrationē. Nec ni. cū se. vi. & lxx. ætans āno Augu. uitā in Osculis Liuiæ: expirauit: In numeꝶ aūt deoꝶ illū fuisse receptum poeta ait. Similes an. Epitheton est annoꝶ propriū. Nihil. n. est sibi similius ānis q semp in se reuertūtur. Cognata sidera: Ad Romuli & Cæsaris stellas ascender. Hanc aīam int. hortatur Venerē Iuppiter ut Iulii Cæsaris aīam ī stellā cōmutet. Quod qdē iccirco fingitur: qa ludis quos illi ꝑmo cōsecratos hæres Augustus edebat: stella crinita ꝑ septē cōtinuos dies fulsit exoriens circa undecimā horam: creditūq; est esse aīam Cæsaris in cœlū recepti. Et hac de cā simulacro eius in uertice additur Cometes: q (ut scri. Pli.) ī uno totius orbis loco colitur Romæ admodum faustus Diuo Augusto: q his uerbis suū gaudiū ꝓdidit. His ipis ludoꝶ meoꝶ diebus sidus crinitū ꝑ septē dies in regione cœli sub septētrionibus est cōspectum. Id oriebatur circa undecimā horam diei: clarūq; & oībus terris conspicuū fuit. Eo significari uulgus credidit Cæsaris aīam īter deoꝶ imortalium numina receptā: quo noīe id insigne simulacro capitis eius: qd mox in foro cōsecrauimus adiectū est. Iubar: stellam. Ab excelsa æde. Ab alto cœlo. Numen cape. Diuinitatem cōtrahere. Flāmiferum crinem: cometæ exprimit definitionē: cometes enim stella est crinita. Micat: splendet.

Hic sua præferri: quāuis inqt Augustus ueter sua gesta [illegible] ritis Iulii Cæsaris sui parentis: fama tñ illū anteponit: inuitū atq; ī hoc uno populi iudiciū Augusti [illegible] tstolidus uero ille hunc poetæ sensū in cōtrariū uertit. Fama inqt ī cæteris fauet Augusto. In hoc ei aduer[illegible] se patri ꝑferat. Vna ī pte: In hac una re. In te: lıqs. n. morē impatori Augusto gerit. Sic ma. cetit. Iulium Cæsarē gaudere se reꝶ gestaꝶ magnitudine a filio Augusto superari accōmodatissimis ꝓbat exemplis poeta. Nonus est aūt (q̄ ut hoc loco exponi debeat) Agamēnonē cuius ductu Troia fuit euersa: multo q̄ Atreus

Aemathiiq; iterum madescent cæde Philippi.
Et magnum Siculis nomen superabitur undis.
Romaniq; ducis coniunx Aegyptia tedæ
Non benefisa cadet: frustraq; erit illa minata
Seruitura suo Capitolia nostra Canopo.
Q uid tibi Barbariā: gentesq; ab utroq; iacētes
Oceano numerem? quodcūq; habitabile tellus
Sustinet: huius erit. pontus quoq; seruiet illi.
Pace data terris animum ad ciuilia uertet
Iura suum: legesq; feret iustissimus auctor:
Exemploq; suo mores reget: inq; futuri
Temporis ætatem uenturorumq; nepotum
Prospiciens: prolem sancta de coniuge natam
Ferre simul nomēq; suum curasq; iubebit.
Nec nisi cum senior similes æquauerit annos:
Aethereas sedes cognataq; sidera tanget.
Hanc animam interea cæso de corpore raptā
Fac iubar: ut semp Capitolia nostra forumq;
Diuus ab excelsa prospectet Iulius æde.
Vix ea fatus erat: media cum sede senatus
Constitit alma Venus nulli cernenda: suiq;
Cæsaris eripuit membris: nec in aera solui
Passa recentem animā cælestibus intulit astris.
Dumq; tulit: lucem capere atq; ignescere sensit:
Emisitq; sinu: simul euolat altius illa.
Flammiferumq; trahens spatioso limite crinem
Stella micat: natiq; uidens benefacta fatetur
Esse suis maiora: & uinci gaudet ab illo.
Hic sua præferri (quāq̄ uetat) acta paternis:
Libera fama tamen nullisq; obnoxia iussis
Inuitum præfert: unaq; in parte repugnat.
Sic magnis cedit titulis Agamēnonis Atreus.
Aegea sic Theseus: sic Pelea uincit Achilles.

pater maiora gessisse:nec non Theseum atq; Achillem parentes suos Aegeum & Peleum uirtute & rebus gestis lóge supasse. Deniq; ut exemplis:tria quæ adduxit exépla Ouidius uiroꝝ quidé præstantissimoꝝ fuere:sed Iulio & Augusto Cæsaribus q in numeꝝ deoꝝ relati fuere accómodata minus esse uident:coq; deoꝝ exéplis illđ idem poeta demóstrat. Exéplis ipsos æquátibus:æqualibus ipsis Iulio & Augusto Cæsaribus. Tempat:moderat & regit.Hoc aút eo spectat:ut ońdat poeta se merito Augustú Ioui cóparasse. Arces æthereas: Cœlum. Mundi triformis:Ex cœlo & æthere & aere cóstantis.Hoꝝ enim regnú Ioui attribuit poeta.Terrá autem sub

Deniq; ut exemplís ípsos æquantibus utar
Sic & Saturnus minor est Ioue:Iuppiter arces
Temperat æthereas:& mundi regna triformis:
Terra sub Augusto:pater est & rector uterq;.
Dii præcor Aeneæ comites:qbus ensis & ignis
Cesserunt:diiq; indigetes genitorq; Q uirine
Vrbis:& inuicti genitor Gradiue Q uirini:
Vestaq; Cæsareos inter sacrata penates:
Et cú Cæsarea tu Phœbe domestice Vesta:
Q uiq; tenes latíus Tarpeias Iuppiter arces:
Q uosq; alios uati fas appellare piumq; est:
Tarda sit illa díes:& nostro serior æuo.
Q ua caput Augustú:qué téperat:orbe relicto
Accedat cœlo:faueatq; præcantibus absens.
i Amq; opꝯ exegi:quod nec Iouis ira: nec ignes.
Nec poterit ferꝝ:nec edax abolere uetustas
Cú uolet illa dies: quæ nil nisi corporis huius
Ius habet:incerti spacium mihi finiat æui.
Parte tamen meliore mei super alta perennís
Astra ferar:nomenq; indelebile nostrum:
Q uaq; patet domitis Romana potentia terris
Ore legar populi:perq; omnia sæcula fama:
Si quid habent ueri uatum præsagia:uiuam.

P.Ouidii nasonis metamorphorseos Finis.

Augusti impio esse ait. Pater est & rector uterq;.Iuppiter & Augustus: Iuppiter qdé superioꝝ múdi partiú:Augustus uero inferioꝝ terræ & maris:Sic Virg.in Augusti gloriam.Nocte pluit tota redeút spectacula mane diuisum impium cú Ioue Cæsar habet. Dii præcor Aeneæ comites. deos penates:Vestáq;:& Romulú:& Marté:Apollinéq;:& Ioué:aliosq; præcatur poeta:ut diu Augustus in terris maneat:sero aút in cœlú recipiat. Sic & Horatius in primo carminú libro:Serus in cœlú redeas diuq;: Lætus intersis populo Quirini. Dii comites Aeneæ:periphrasis est Pœnatum deoꝝ: quoꝝ ope Aeneas ex hostiú ensibus & Troiæ incédio fuit liberatus. Diiq; Indigetes. qui ex hoíbus dii sunt effecti: indigetes a latinis fuerút uocati:uidet aút poeta inuocare Aeneam qué pauloante in deú Indigetem imutatum fuisse scripsit. Genitorq; Quirine urbis.Romulú q & Quirinus fuit appellatus: Vrbis Romæ fuisse conditoré ue admonédum est quidé cum sit uulgatissimú. Et inuicti genitor Gradiue Quirini Ex Marte q & Gradiuus dicit Romulú natú esse pauloante scripsit poeta. Vestaq; Cæsareos:téplú deæ Vestæ in palatio erat:ubi habitabant Imperatores. Phœbe domestice:(ut scribit Tráqllus) Apollinis téplum in ea parte Palatinæ domus excitauit Augustus: quá fulmine ictá desiderari a deo haruspices pnúciarút:addita porticu cum bibliotheca græca & latina. Quiq; tenes altius Tarpeias Iuppiter arces. Altus qdé legitur in oíbus quæ mihi uidere cótigit exéplaribꝰ: & ad Capitolii altitudiné potest referri. Sed latius magis sensui poetæq; eruditioni cóuenire uidet. Nam Latialis Iuppiter in Capitolio colebatur. Quosq; alios uati.oés deos in homines beneficos cóplectitur hoc uersu poeta: Qua caput Augustú: hoc est.qua Augustus in sedes deoꝝ cœlestes:orbe terraꝝ qué gubernat:relicto trásferatur. Absens:in cœlú receptus. Tunc enim pńs supplicibus faueat. Optat aút poeta:ut diutissime uiuat Augustus:præsensq; Romanis opituletur: Metamorphoseos cómendatio

Amq; opus exegi.Modus est fere poetarum: ut in suorú opeꝝ fine aliquid de se dicant:sic Virgi. quartú
i Georg.concludit.Hæc sup aruorum cultu pecorúq; canebam.Et super arboribus Cæsar cum magnus ad altum:Fulminat Euphratem.Hanc consuetudinem Ouidius in fine operis imitatus nonnulla in cómendationem operis sui ait.Sic Horatius.Exegi monumentum ære perennius.Regaliq; situ pyramidú altius.Quod non imber edax:non aquilo impotens:Possit diruere:aut innumerabilis Annorum series:& fuga temporum.Verissimus autem fuit uates Ouidius.Cum enim hactenus tot bellorum incendiis: quibus priora sæcula fuerunt uexata:absumptum non fuerit hoc uatium ægregiumq; opus:Vero simillimum est:tam facili pfectum describendi libros arte excogitata semper esse duraturum:ac elegantissimus quibusq; ingeniis maxie uoluptati futurum:Quanti uero hoc opus faceret poeta hinc facile apparet:quod nulla ui ipm unq interituꝝ sibi persuasit. Exegi:perfeci. Iouis ira:aspa tépestas:fulmen. Edax uetustas:omnia rodens & corrúpens. Abolere:delere:ad nihilum redigere: Cum uolet illa dies:de morte se nihil curare ait:quando suum & [illegible]ous & uomen immortale sit futurum. Parte tamen meliore mei:ingenio quo nihil melius connugere hom[illegible]st.Ná:(ut Cicero in Bruto scribit)Hominis decus:est ingenium:Ingenii uero ipsius:eloquentia. Pe[illegible] mortalis:ac p oés ánnos duraturus. Indelebile:incorrupobile:mortale. Quaq; patet domitis:per tot[illegible] terraꝝ suú opus lectú iri colligit:cú illo tpe:totus orbis Augusto pareret. Vatú præsagia.Poetaꝝ diuinatiões.

Raphaelis Regii Enarrationum in Ouidii [illegible]etamorphosin Finis.

Raphaelis Regii repræhensio quorundã ex fœdissimis erroribus quibus ultimus quaternio primæ editionis fuit inquinatus.

q Visqs ille fuit: q nulla humanitatis habita rõne tã improbe in mea iuasit: suaq; falce obtusa & rubigine cõfecta: mea segetẽ succidere conatus ẽ: neq; boni neq; docti uiri offõ ẽ functus. Quã uero sit scribẽdi pitus ex pma [illegible] ipsius expõne facile unicuiq; uel mediocriť docto liq̃re põt. Ab hoc naq; uersu initiũ [illegible] Craq; ueturis apire tecta fatis. Tages inqt (ut scri. Cice. lib. de diuiatiõe) puerili spẽ fuit: cœpit [illegible] affari aratorẽ. Ille territus clamãs cõsciuit totã Ethruriã q uno conuentu Tagẽ loquentẽ audiuit. Sermo aũt [illegible] exceptus & scriptus libris Ethruscorũ: habitusq; est p haruspicina. Inde. n. haruspiciã sumpsit artẽ & pnicipiũ [illegible] Lucanus. Sed conditor artis finxerit ista Tages: Pli. tñ non Tagen. Sed Delphon fuisse scribit. Tot ẽent i [illegible] p[illegible] istius impiti expõne annotãda: Vt uñ potissimũ pnicipiũ sumã ignorẽ: sed cũ uel lecta solum pulcherrimæ an[illegible]ẽ pdat: paucis admodũ ero cõtentus: Illudq; omittã qđ hanc de Tage hystoriã mihi paulo añ ubi poeta [illegible] i d[illegible] scribere cœpit: pspicue enarrarã: iste uanus cõmẽtator: ut ego quoq; hoc uerbo utar: in cũ trãstu lit uerbu [illegible] minĩe cõue[illegible]ebat: ut & a Tage exponere cœpisse uideretur: & Ciceronẽ in lib. de diuinatiõe allegaret: qd qdem opus si diligenter: ut uult uideri: legisset: nũquã tã agresti rusticaq; oratiõe usus fuisset: neq; libro sine illa [illegible] ppositione dixisset: & secũdo apposuisset: cũ nõ unũ sed duos Ciceronis de diuiatione libros extare ẽt librarii non ignorent. Ex hoc [illegible]ero facile demõstrat istũ alienis pedibus ambulasse: hãcq; de Tage hystoriã aliunde: q ex secũdo Cice. de diui. libro sumpsisse: sed qs ita loqtur: Tages puerili specie fuit: cœpitq; affari aratorẽ. Ille territus clamãs cõsciuit totã Ethruriam. Profecto nemo: nisi plane barbarus & agrestis ab oiq; elegantia alienus.

Cur uero id omiserit in hac referẽda hystoria: qđ maxĩe ad eorũ: quæ a poeta narrantur expõnẽ necessariũ est: haud facile dixerim: nisi fortassis ei breuitatis habuit rõnẽ: ut & supuacua ascribat & necessaria ptermittat. Ouidius qdẽ glebæ metamorphosin in puerũ describit: de qua iste ne uerbũ qdem ullũ facit: nõ taciturus: nisi prsus ẽ stolidus: si quæ in secũdo de diuinatione libro a Cicerone de Tage scribuntur: legisset: Inde eni Ouidius quæ de Tage ipso narrat: sumpsisse uidetur. Ita naq; Cicero scribit. Tages qdã dicitur in Tarqniensi agro cũ terra araretur: & sulcus altius esset impressus: extitisse repente: & eũ affatus q arabat. Sed q iudicio carent in oibus fere uel minimis labuntur: Eoq; magis si malignitas quoq; ingenii tarditati accedit: id qđ facile ex eadẽ expositione demonstratur. Ille territus inqt clamans consciuit totã Ethruriã. Illa naq; duo participia impite fuerũt copulata: & illuđ uerbũ consciuit citra. s. litterã fuerat scribendũ. Sed barbarismi oẽs quoscũq; iste admisit: in librariorũ negligentiã referantur. Tantam uero bubulco fuisse uocẽ. ut totam suo clamore concitauerit Ethruriam: nemo unq̃ nisi plane fatuus affirmauit. Vt aũt alias istius ineptias omittamus: qđ subiicitur. nõne istũ penitus ingenio carere õndit? Inde inqt haruspicina sumpsit artem & pnicipiũ. Si haruspicina est ars quo modo artem aliũde sumere põt? Et putamus istũ recte Quintiliani finem exposuisse? q uel in minimis qbusq; tam pueriliter labatur. Sed ne illud qdem quo pma istius expositio clauditur: ineptus uacat. Plin. tñ inqt non Tagen sed Delphon fuisse scribit. Vt. n. taceam: qđ agrestis est ita locutio. Pliniũ cuius uerba iste non pcipit a Cicerone Lucanoq; dissentire ait: cũ Plinius Delphon pmũ haruspicinæ inuentorẽ fuisse scribat. Cicero aũt & Lucanus Thuscos illã a Tage accepisse dicant. Illa uero q̃ subiicitur expositio facile demonstrat istũ ne rudimentorũ qdem grãmatices esse peritũ. Indigenæ inqt populi geniti ex Ethruria. Pueri certe quantũuis rudes nõ ex Ethruria sed in ethruria genitum esse aliquẽ in dicerent: nisi forsitan iste sibi psuasit hoies ut mures interdum ex terra gigni solere. Quid illud qđ de hastæ Romuli iactu ex Plutarchi sñia scribit? nõne apte coarguit istum non modo litterarũ esse expertẽ: Verũ oĩ quoq; sensu carere? Romulus inqt (ut scribit Plutarchus) lanceã corneã iaculatus est experiendi ĩgenii gratia. Quis unq̃ ingenii experiundi gratia aliquem hastam iaculatũ esse diceret? Profecto nemo nisi Vecors: cũ psertim apud Plutarchũ legatur. Sui experiundi gratia. hoc est. suarũ uiriũ. Illud quoque de eadem arbore isulse ab isto fuit scriptũ. Interiit aũt cũ. C. Cæsar ppinqua arbori loca fodi mãdaret. Neque enim tũc exaruit arbor illa: cũ Cæsar mandauit illic gradus & ascensus instruẽdos. Sed cũ radices a fabris fuerunt excisæ. Verũ hoc istius tarditati remittatur. Illa uero expositio nõne est & ĩpropria & falsa? Stabat. Firma erat. Stare naque nõ firmũ? sed erectũ esse significat. Stare siqdẽ & colũnæ: & arbores dicũtur tamdiu dum nõ cadũt. Illud minime mirandũ in isto cõmẽtatore nouo foret: qđ quæ sunt in carmibus deprauata non corrigit: nisi multa temerarie deprauaret. Hic. n. uersus. At sua flu minea quũ uidit Cippus i eũda: mendose legit: neq; ab isto ẽmendatur: qd qdẽ pmũ expositoris est offm. Tametsi naq; in exẽplaribus at scriptũ sit: loco tñ illius hæc disiunctio aut est reponenda: ita exigẽte sñia quã iste nondum pcepit. De Cippo uero ne unũ qdem uerbũ facit: pinde atq; si nonstima hystoria foret: ac non & nomẽ & appellatio Cippus esset: id qđ a diligenti grãmatico fuerat admonendũ. Sed qđ in eo diligentiam exigo: q ipsa est negligentia? Id uero facile ex eo colligitur: quod de Roma scribit. Nam Roma in latio erat. Erat inqt: quasi nũc in latio non sit Roma: Sed in Apuliam cõmigrarit. Finis non erit: si oia istius errata psequi libuerit. Verũ illud quoq; apte ostendit q̃ sit aptus exponẽdis auctoribus impitus iste pedagogus. Succinctis pinetis. Densis inqt & alligatisq; pinetis. Nouas iste expositiones importat. Nemo siqdem grãmaticorũ unq̃ asseruit. Succinctũ densum significare. Succincta naq; pineta dicuntur: quod fere & pcera sint & iuxta cacumen ramos emittant: Vt succincti milites appellantur altius cincti ac breuiores induti uestes. Sed illa quoq; q̃ infertur expositio ineptiis non caret. Iugerum etiam non a iungendo: ut iste putat sed a iugo ut Varro ait est declinatũ. Quid? illa q̃ subiicitur: nõne fœdissimũ red[illegible]let solœcismũ? Portæ quoq; quã intraturus erat. Per portam ĩtrare dicendũ esse ne fœmellæ qdem ignora[illegible]d euangelicum sæpius audientes q non intrat per hostiũ fur est & latro. Sed iste licentia poetica libente[illegible]at: q̃uis poetæ nihil aliud habeat q̃ furorem. Quo qdem actus plerisq; in locis quæ nihil ad ppositum [illegible]acit: quæ uero maxime necessaria sunt ptermittit. Sed utinam omnia prætermisisset: neq; tam infulsa locutione usus fuisset. Insula. E[illegible] inquit erat in Tyberi facta ex segete Tarquinii superbi: ut uoluit Liuius. Barbara ẽ & agrestis: neq; ab ĩgenuis agnos[illegible]da ista est oratio: rusq; unde uenit ẽ remittẽda. Hoc uero fustibus

Vale docientos Rs.

